

દેશી વેપારી એમ્પાયરનું માસિક.

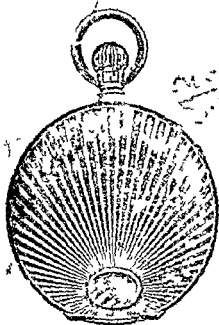
પુસ્તક ૭ મું VOL. VII. JULY, 1914. જુલાઈ ૧૯૧૪. અંક ૧ લો. No. 1

૩૭૦ મેનેજર ધી સુન્દરી સુમોધ,

વેસ્ટ એન્ડ વોચીઝ.

મીઞ બધી જાતનાં ધડીયાળો કરતાં મજબુત, ચોક્કસ, અને ટકાઈ છે
વેસ્ટ એન્ડનો નવો નમુનો.

“ધી જન્ટીલ.”

એક હલકી કીમતનું, હરિસાદાર, પાતળું, ચાની વગરનું
લીવરનાથું ટ્રેસ વૉચ
કીમત

નીકલ કેસના	રૂા. ૧૩-૮
ગ્રોક્ષીડાઈઝ સ્ટીલ કેસના	” ૧૫-૮
ચોખ્ખા રૂપાની કેસના	” ૧૯-૮
નીએલો એનેમલ્ડ કેસના	” ૨૬-૮

નીએલો એનેમલ્ડ કેસ

નીકલ અને સ્ટીલ કેસનો પાછલો ભાગ આદો અને ટ્રેડ માર્ક વગરનો છે. સીલ્વર કેસમાં
એનજીનની છાપ હોય છે નીએલો એનેમલ્ડ પેટર્ન પણ જાતની આવે છે. ચીત્રમાં બતાવ્યા પ્રમાણે,
“એક” અથવા “ટ્રોગલ ગ્રોક્ષી ડાયર” ના નમુનાની પીકવાળી.
ચીત્રવાળાં ટ્રેડમાર્કો માટે લખો. હરકોઈ સરનામે ટપાલ અર્થ પણ લીધા શીવાય મોકડી
આપવામાં આવે છે

વેસ્ટ એન્ડ વૉચ કંપની,

મંબઈ-કલકત્તા.

મૈસર્સ ધૈર્યવાન બ્રધર્સ.

કેમીસ્ટસ, ડ્રુગીસ્ટસ એન્ડ જનરલ મર્ચન્ટસ.

હાકુરદ્વાર રોડ—મુંબઈ.

બહાર ગામના ગ્રાહકોને દરેક જાતની દવા અને રસાયણિક પદાર્થો બજાર ભાવેજ મોકલવામાં આવે છે. તાજે માલ મોકલવાની ગેરેન્ટી આપવામાં આવે છે. હમેશાં માલ મોટા જથ્થામાં તૈયાર રાખવામાં આવે છે.

વસંત માલિની હેર ઑઈલ.

વાળ માટે ઘણુંજ રમણીય અને ખુશખોદાર તેલ, માથામાં થતો ખોડો નાબુદ કરે છે અને જીવિગેરે માથાના જંતુઓનો નાશ કરે છે. વાળને ખરતા અટકાવી તેનો વધારો કરે છે. એકવાર અજમાયશ કરવાથી ખાત્રી થશે. કામત ખાટલી ૧ નો રૂ. ૧ એક

જથ્થાબંધ માલ ખરીદનારને સાડાં કેમીશન કાપી આપવામાં આવે છે.

ઑટાલજીન ઈથર ડ્રોપ.

કાનનાં દરદોનો પ્રખ્યાત ઉપાય.

કાનના અસકા પડે નીકળવું વિગેરે કાનના રોગો માટે અકસીર અને રામબાણુ ઉપાય છે. લગાડ્યા પછી તાત્કાળિક રાહત આપે છે.

એક શીશીની કીંમત ૧૨ આના.

ઝેડ. એફ. એક્ઝાઈટ પીલ્સ.

મજબુત બતાવનાર ટોનિક, સીસ્ટમને શક્તિ આપે છે.

દરેક જાતની નબળાઈ, કમતાકાત, નરવસનેસ, જ્ઞાનતંતુઓની શક્તિનો નાશ અને એવાંજ બીજાં જ્ઞાનતંતુઓનાં દરદો જેમાં ફોસફરસ ઘણુંજ સાડાં કામ કરે છે તેને માટે આ અકસીર દવા છે.

૪૦ ગોળીની એક શીશીની કીંમત રૂ. ૧

ક્રૂ પીલ્સ, વૉકર્સ કોર્નક્યુર અને એવીજ બીજી કીંમતી દવાઓ રાખવામાં આવે છે.

બ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો.

મૈસર્સ ધૈર્યવાન બ્રધર્સ.

હાકુરદ્વાર—મુંબઈ.

હરીફાઈના મેદાનમાં સર્વોત્તમ પુરવાર થયેલું.

રજીસ્ટર.

સીમલા હેઅર ઑઇલ તથા સેંટો.

આ સર્વોત્તમ સુગંધીદાર (સીમલા હેઅર ઑઇલ) ખરી પડતા વાળને ચટકાવી સુંદર કાળા તેજસ્વી અને નરમ રેશમ જેવા બનાવે છે. એટલું જ નહીં પણ એવું ગુણકારક વસાણાનું મીઠાણ છે કે જેથી મગજને ઠંડક રાજે છે. વિદ્યાર્થી, તથા મગજ સંબંધી કામ કરનારાઓને માટે એક આશીર્વાદ રૂપ છે તેમજ સુગંધીમાં પણ અતી મધુર છે. બળદમાં વેચાતાં નામચીન તેલોના બશેસે ન રહેતાં ગુણની ખાત્રી કરવા માટે હમાઈ (Simla Hair Oil) વાપરો.

હુમારી ચીજોની બનાવટ માટે છેલ્લાં માઇસોરના પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ તેમજ ધારવાડમાં સુખદના નામદાર ગવરનર સાહેબે ખાસ સર્ટીફિકેટ ઑફ મેરીટ આપ્યા છે. તેમજ બીજા હજારો ઉત્તમ અભીપ્રાયો મળ્યા છે.

કિંમત શીશી ૧ નો

ફોયલ સીમલા પરફ્યુમ ૩ ૦-૮૦ થી ૩ ૪૦૦ } પોષ્ટેજ
સીમલા ઓયો સીમલા ૩ ૦-૧૨૦ થી ૩ ૨૦૦ } બુલ્ડ.
સુગંધી કાર્ટો સુગંધી નં ૧ નો ૩ ૦-૧૦ }

ચાર આનાની પોસ્ટેજ ટીકીટ મોકલનારને તમામ નમુના મફત મોકલવામાં આવે છે.

ચેતવણી.

૧૯૧૪ માં સુધારો કરેલા માલ ઉપર કંપનીની સહી છે, ખરીદ કરતી વખતે (Simla) નામ તથા ટ્રેડમાર્ક તપાસજો.

સીમલા કંપની
અને
લોટમ સોપ
ફેક્ટરીના.

સોલ એજન્ટ. પી. કાફુની હાંડો

બનરસ મરચાંટ એન્ડ કમીશન એજન્ટ,

કાલગાદેવી રોડ, —મુંબઈ નં ૦ ૨.

ભાગ-૧ આવૃત્તિ-ખીજી ત્રણસો પાનાની કાઠી સાઠઝ. ઢળદાર બુક સુશોભીત મુદ્ર
પાકું પુઠું ગેરનદીવાળા, પુઠકળ હુત્રસે. કીંમત આના બાર. પોસ્ટેજ બુદ્ધ.
આ બુક માટે.

ઈન્ડિયન મરચંડ ચોખ્ખર—લાખે છે કે. આ ચોપડીમાં નાના નાના હુંખર-ઉઘાગોનો સારો સંગ્રહ કરેલો છે અને ઘેર ભેંડાં ઘણી મહેનત વગર અજમાવી શકાય તેવા ઉદ્યોગો છે. આ યુક્ત માટે-અમોને ઘણાં સરટીફીકેટો મળેલાં છે, તેથી તેનાં ગાંઠાં વખાણ કરવાં તે સોના ઉપર દોળ ચલાવવા બરાબર છે.

હુત્તરો દર્શક-મંડળ બનીયત રોડ,—મુંબઈ નંબર ૬

૮૦ વર્ષનું જુનું ડાઠ ઈન્ડિયા પૌરીયાનું દવાખાનું હુવાર આદીમાંજ છે. ખીલુ કોઈપણ શાખા છેજ નહીં. માત્ર ભજતા નામથી સંભાળજો.

બાળઅમૃત.

આ દવા ઘણી જાતની દેશી વનસ્પતિઓનો અરક બનાવી શરબતના રૂપમાં બનાવી છે. એનો ઉપયોગ કરવાથી બાળકોના જીના તાવો, અછરજીથી થતા આંઠા, મરડો, અતીસાર, ઉપડીયું, આંકડી વગેરે બચ્ચાના હૃદોને ઘણો જ ફાયદો કરે છે.

ક્રી'મત રૂપીઓ ના અરથો.

બનાવનાર-ડાક્ટર-જમ્હાપોશીયા.

ઠેકાણું-કાળકાદેવી રોડ, હુવારચાલી, પોલીસ સ્ટેશન પાસે-મું'બઈ
સોલએન્ટ. એમ. એન. પાઠેક કાળકાદેવી રોડ નં. ૨૯૦ મું'બઈ.
માર. સી. બાલીવાળા. કણ્વીક-મુરત-કોઓપરેટીવ સ્ટોર્સ-પારડી

દેડ માર્ક જોઈતજ લેજા.

આર. સી. બાલીવાળા. કણ્વીક-મુરત-કોઓપરેટીવ સ્ટોર્સ-પારડી

CENT.

PER CENT.

RESULT.

LONDON CHAMBER OF COMMERCE EXAMINATIONS 1911.

VISIT THE BOMBAY COMMERCIAL COLLEGE.

38, KALBADEVI ROAD, BOMBAY.

Thorough coaching in Theoretical and Practical principles of Type-writing, Shorthand Book-keeping and Accounts, and Higher Accountancy course, &c., and within the *shortest period. Terms moderate.*

Apply to:—M. L. THOSAR B. A., *Superintendent*
B. L. THOSAR, Principal Lecturer-in Commerce.

નળળાં ઝૈરાં માટે

આલટ્રેઝ કોરડીયલ રીચો એજ સીના તમામ દરદોપર અકસીર અને રામબાણુ ધલાજ છે. ખાસ કરીને સીના ગરભાશયના તમામ દરદો દુર કરવાને અચુક શક્તિ ધરાવે છે. અર્ધરાંના ગરભાશયના થતા તમામ દરદો જેવાં કે મેનોરીયા, લ્યુકોરીયા, એમ્બેનોરીયા અને એવાંજ દરદો દુર કરવાની તેમાં અદ્ભુત શક્તિ છે. નળળી પટેલી અને લોહી વગરની ફીક્કી છોકરીઓ અને ગરભવંતી સ્ત્રીઓને ઉપલી ગયેલી શક્તિ પાછી લાવી આપે છે. આલટ્રેઝ કોરડીયલ રીચો ગરભાશયના ક્રમને ખરાબર ઠેકાણે લાવે છે, અને કસુવાવડ થતી અટકાવે છે. પીઠમાંના દુખાવો, પેદામાં થતું દરદ અને કમ્મરમાં થતું અસહ્ય દુઃખ જે ઝૈરાને થતું હોય તેને ઉપલી દવા આપવી. વૈદો તથા ડાક્ટરોને ઉપલી દવા ગરભાશય સંબંધી દરદોને દુર કરવાને ઘણી અકસીર થઈ પડશે.

જે બાળાઓ ૧૧ થી ૧૮ વર્ષની ઉમ્મરની અંદર હોય છે અને જેઓ બાળા મટીને સ્ત્રીની અવસ્થામાં આવતી હોય તો તેને ઉપલી આલટ્રેઝ કોરડીયલ રીચો તેઓના અવયવને ખરાબર ખીલવવામાં ઘણી ઉપયોગી થઈ પડશે.

દવા લેવાની રીત:— દહાડામાં ત્રણ વખત

આના એક ચમચાભર

શક્તિની દવા.

સેલેરીના જેઓ ઘણાં નળળા હોય, જેઓને ઉધ આવતી ન હોય, જેને હીસ્ટીયા લાગુ પડ્યો હોય, જેને પચતું ન હોય અને જેઓ નળળાધંથી તવાધને ફીણુ થઈ ગયા હોય તેઓએ ઉપલી દવા જરૂર લેવી. દવા લેવાની રીત:— જમવા પહેલાં અને સુવા જવા એક કલાક આગમજ એક આના ચમચાભર દવા લેવી.

સેલેરીના લગભગ ૪૦ (ચાલીસ) વર્ષ થયા નળળા પૂરૂપોને માટે શક્તિને માટે જગ નહોર થયેલી છે.

ઉપલી આલટ્રેઝ કોરડીયલ રીચો અને સેલેરીના હિંદુસ્તાનમાં કોઈથી આખરૂદાર કેમીકલ, ગાંધી અથવા દવા વેચનાર પાસેથી છુટક અથવા જથ્થાબંધ મળી શકશે. ઉપલી દવાની ઉપર જણાવેલાં દરદો દુર કરવાની અચળુચ શક્તિને લીધે ઘણાં ધંધાદારી એની નકલ કરવા લાગ્યા છે; માટે જે કોઈથી ઉપલી દવા ન્યારે ખી લે ત્યારે એનાપર લગાડેલું લેખલ જેના પર 'રીચો કેમીકલ કા.' નામ લખેલું છે તે વાંચવું.

ઉપલી દવાને જેને ખી અજમાયેશ કરવો હોય તેને નીચે ઠેકાણેથી મફત મોકલવામાં આવશે.

THE RIO CHEMICAL Co.

રીચો કેમીકલ કાં.

79, BARROW STREET,
New York, U. S. A.

૭૯, બારો સ્ટ્રીટ
ન્યુયૉર્ક સીટી યુનાઇટેડ સ્ટેટસ અમેરિકા.

“ ક્લિડાયન્સ ”

ટૉનિક સોલ્યુશન:—એના પદાર્થો “ ગ્લિસરો ફ્રે-સક્રેટ ” સહેલાઈથી લોહીમાં મળી જાયછે, અને તેથીજ જ્ઞાન-તંતુની નુખળાઈ તેમજ બીજા રોગો દૂર કરવામાં ધણી સારી છે. રૂ. ૨-૦-૦

દંત મંજન:—ફીનોલ જેવી તુકશાનકારક દવાઓથી નીરાળો અને પ્રાયદાકારક જલદ પ્રાણવાયુ (ઑકસિજન) ઉત્પન્ન થવાથી મોનાં સધળાં જંતુઓ નાશ પામેછે અને દાંત ઉગળા થાયછે. રૂ. ૦-૬-૦

ધી આયોનિક ફાર્મસી,

દામોદર બીલ્ડીંગ; પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ;—મુંબઈ.

(પ્રોફેસર ગજરની)

ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી.

જુદી જુદી જાતના ઉદ્યોગોમાં વપરાતી કાચી વસ્તુઓનું તથા વેપારની ચીજોનું પૃથ-કકરણ કરવાનું કામ આ લેબોરેટરી માથે લે છે; જેવાં કે પાણીઓ, તેલો, બળતણો, ખનીજો, રસાયણિક પદાર્થો વિગેરે.

મીલોમાં અને બીજા ધંધાઓમાં વપરાતા જુદા જુદા પદાર્થોની તથા સાધારણ રીતે વેપારના પદાર્થોની જાતો નક્કી કરવાની અગત્યતા ઉપર ખાસ ભાર મુકવો નકામો છે, તે પણ વળી હાલના જમાનામાં તો ખાસ કે જ્યારે હદ વિનાનું અને હીકમતી ભેજશોળ જે આલી રહ્યું છે તે નક્કી આપને છેતરે એવી ધણી વકી છે.

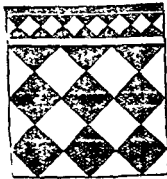
આ લેબોરેટરી વળી જુદા જુદા વેપારને લગતી તથા ઉદ્યોગને લગતી શાખાઓને માટે અભિપ્રાય તથા સલાહ આપે છે; અને તપાસ કરે એમ માગણી કરે છે.

કંટલોગો તથા વધારે વીગતોને માટે નીચેના શિરનામે અરજ કરવી.

મ. જે. ગજર, ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી

અમદાવાદ ધનુભાઈ મેન્શન, સેન્ટ્રલ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

Motilal Moolchand & Co.

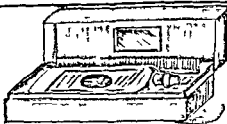

Marble Merchants & Contractors
Engravers and Sculptors.

15, BANK STREET, FORT, BOMBAY.
Largest Importers

Marble Tiles and slabs Fountains,
figures, Vases, white glazed and other
tiles.

Also Portland Cement, etc

પુષ્પ ગંધ.

હેઅર ઑઈલ.

અમારાં સુવિખ્યાત પુષ્પ ગંધ હેઅર ઑઈલ વેગવા માટે દરેક પ્રાંતોનાં મોટાં શહેરોમાં વગદાર
અને આશાક એજન્ટો નોંધાયેલી છે.

વી. કે. રાનડે, પરપ્રયુમર. મુંબઈ નંબર ૪-ગીરગામ બેકરોડ અંગ્રેની વાડી.

વિદ્યાર્થી, કારીગર વર્ગ અને શિક્ષકોને ઉપયોગી.

વણતર-કળા-પ્રશ્નોત્તરમાળા.

(કલાસવનની વીવીંગ શાળાના હેડ માસ્તર
મી, પ્રધાનના ઉપોદ્યાત મહીત)

જેમાં નીચેના વિષયો-મુખ્ય ગાત્રીય
નિયમો અને વ્યાવહારીક પદ્ધતિથી સ્વર્ચવામાં
આવ્યા છે-(૧) વાગતર-કળા-વિજ્ઞાન (૨)
ડીઝાઈનીંગ (૩) દાખલાઓ (૪) કળાનો પૂર્વ-
વૃતાંત (૫) સુતર તૈયાર કરવાના પ્રાથમિક ચત્રો.
(૬) વ્યાવહારીક જ્ઞાન.

પુસ્તક-નાનું-ખીસામાં રહીશકે એવાં
કદનું, ૩૮ ચીત્રોવાળું અને લગભગ ૩૦૦ પૃષ્ઠનું છે.

વધુ માટે લખો કીંમત રૂ. ૦-૧૨-૦

માણેકલાલ ન. દમણીયા.

હેડ માસ્તર, ઉદ્યોગશાળા.

વમો (નડીયાદ થઇને)

પીતલનાં તથા લાકડાનાં નામનાં
પાટીયા.

પીતલના છુટા છુટા અક્ષર પીતલની પ્લેટમાં
ગોઠવી પાટીયું તૈયાર કરવામાં આવે છે.

૧ ઇંચના અક્ષરના દરેક અક્ષરના પ્લેટ
સાથે. ... ૦-૪-૦

૧ ૧/૨ ઇંચના અક્ષરના દરેક અક્ષરના પ્લેટ
સાથે. ... ૦-૧૨-૦

છુટા રૂપેરી અક્ષર કાળી પાલીમ કદેલી લાકડાની
ફેમમાં ગોઠવી પાટીયું તૈયાર કરવામાં આવે છે.

૩ ઇંચના અક્ષરના પ્લેટ સાથે દરેક
અક્ષરના ... ૦-૨-૦

ધી રેપર ઇન્ડસ્ટ્રીયલ વર્ક્સ.

ગો રૂમ-કાલગાદવી રોડ, મહમમી મહાલની
સામે-મુંબઈ.

માસિકના વાંચક વૃંદો તરફ વિનંતિ

સારણગાંઠની માવજતની સુધરેલી રીતો અને અમારા પેટન્ટ પટાઓ.

અમારો યોગદાન યુદ્ધ રીતે કહેવાને હિંમત કરીએ છીએ કે મોટા મોટા ડાકટરો અને વૈદકવિદ્યાપર પુસ્તકો લખનારાઓ ખીજી જાતના પટાઓને એક કોર મુકી અમારા પટાજ વાપરવાની ભલામણ કરે છે.

સારણગાંઠના દરદીઓ માટે ખાસ અગત્યનું.

તુટ કે જેને વૈદકશાસ્ત્રની ભાષામાં “હરનીયા” કહે છે તે એમ જણાવે છે કે શરીરના કુદરતી ખાડાઓમાંથી તેમાં સમાયેલી વસ્તુનું જહાર આવી પડવું, પણ જ્યારે તે શબ્દ એકલા વપરાયેલા હોય છે ત્યારે તેનો અર્થ પેડુમાંથી આંતરડાનું જહાર નીકળી પડવું એવો થાય છે. ઉપર લાયક માણસોમાં જે હરનીયાની ગાંઠ જોવામાં આવે છે તે ઘણે ભાગે આ પ્રકારની જ હોય છે. આ ગાંઠની ઘણી જાતો હોય છે. મરદોમાં જ્યારે સાથજના મુળમાં ગાંઠ થાય છે ત્યારે તેને “ટયુમર” ગાંઠ એવા નામથી ઓળખે છે અને મેરદોમાં પણ જો સાથજના મુળની હેઠે થાય છે તો તેને “ટયુમર” કહે છે. આ દરદ શરીરના અવ્યવસ્થાના નબળા પડવાની સાથે ધીમે ધીમે જહાર દેખાય છે પણ ઘણે ભાગે તો હઠ ઉપર જરૂર આ જાળ વાપરવાથી આ દરદ એકા એક દેખાદે છે.

કોઈ ચીજ એકદમ તુટી પડતી હોય એવી લાગણી થાય છે અને તરત સોજે ચડી આવે છે. મરદોમાં આ તુટ વધીને અંકુશમાં જાય છે અને મેરદોમાં તો સાથજના મુળમાં એક નાની ગાંઠ જેવું રહે છે જ્યારે આવી રીતે એકવાર તુટ થાય પછી આંતરડાં પાછાં પેડુમાં મેસી જાય અગર મેસાડી શકાય છે ત્યારે ગાંઠ ગળી જાય એવી છે એમ મનાય છે જ્યારે તે નીચેજ રહે છે. ને પાછી મેસી જતી નથી ત્યારે તે ગળી ન જાય એવી કહેવાય છે અને જ્યારે જે આયુના તંતુઓ તોડીને તે જહાર આવી હોય તે તંતુઓથી ઝીકઝાઈ જધાઈ નાની થઈ જાય છે ત્યારે તેને દળાઈ ગઈ એમ કહે છે.

આ ઉપર આપ્યું છે તે તો “હરનીયા” સારણ ગાંઠનું દુકું જ્યાન છે પણ આ જાળતમાં અમારે વીસ વરસ સુધી જરાબર કાળજીપૂર્વક કામ કરેલું હોવાથી તે જાળત અમારો આ કરતાં ઘણી વધારે મહેતી ધરાવીએ છીએ.

મેડિજીન સાહેબો યાદ રાખો કે અનુભવ એ મોટી વાત છે.

કોઈપણ જાતની સારણ ગાંઠનું દરદ ઘણું જોખમ ભરેલું છે તેથી

આવો અને અમને એકદમ મળો અને અમારો તમને પૂરતો આરામ આપશું.

ભલામણ

શુશ્રોણીત અક્ષરોથી લખેલી જાહેર ખબરોથી હેતરાતાના, પણ રૂબરૂ મળી જાતનો અનુભવ થયો અને આરામ મેળવ્યો.

એન. પાવેલ અને કું.

અવાજ કરતી વનસ્પતિઓ.

વનસ્પતિઓ બોલતી નથી એમ કહેનારાં ખરેખરી ભૂલ ખાય છે. કારણ કે વનસ્પતિઓમાં અદ્ભૂત ગુણ અને અસાધારણ ગળ છે એ એનો દૈવી અવાજ છે. લોહી અને વીર્ય વગર મડદાલ થએલા, સંસાર સુખ ભોગવી ન શકાય એવી શરીરની દયામણી સ્થિતિવાળાને જ્યારે આ દુનિયા ઉપર ખરેખરે અણુગમે ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તેવા સંકટમાં તેમના શરીરમાં નવું જીવન ઉત્પન્ન કરવાનો ઉપકાર કરનારતો ઉત્તમ વનસ્પતિઓજ છે કે જે તેમના શરીરમાં પુરતી શક્તિ ઉત્પન્ન કરે છે, ધાતુ સંગ્રાહી દરેક વિકારને નિર્મૂળ કરી કમજોર નસોને મજબૂત કરે છે. શ્રીકાં, પીળાં પડી ગએલાં અને કોવત વગરના નિસ્તેજ શરીરને તેજસ્વી બનાવી દર્દસ્મરણ શક્તિને વધારી મગજમાં અલૌકિક ખુમારી (આનંદ) ભરી કંટાળા ભરેલી જીંદગી ઉપર પાછો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરાવે છે, આવા અદ્ભૂત ચમત્કાર વાળી વનસ્પતિઓ જડીબુટ્ટીઓના મિશ્રણથી અમોએ તૈયાર કરેલ કંદર્પકેસરી દવાનો અમારાં દરદીઓ ઉપયોગ કરે છે. શરીરની નસોમાંની ગએલી શક્તિ એથી પાછી સજીવન થાય છે, ઉપયોગ કરે છે તે આ દવાના પ્રભાવથી આશ્ચર્ય પામી જાય છે અને અનેક આશિર્વાદો આપે છે. ઘણે કેકાણે પેસા ખરચી નાસીપાસ થયા હો તો જરૂર આ કંદર્પકેસરી નો ઉપયોગ કરો. વીસ દિવસ ચાલે એટલી દવાના રૂ. ૭-૮-૦

કંદર્પકેસરી તેલ.

કમજોર નસો ઉપર લગાવવા માટે આ તેલનો ઉપયોગ કરવો પડે છે. રૂ. ૪-૮-૦
વિશ્વાસ આવે તોજ મળો અથવા લગો.

વૈદ્ય હરગોવિન્દ હરિદત્ત ઠાકર

માલીક—આર્ય ઔષધાલય અને સિંહુનાદી સુર્ણ ડીપો,

કે ૦ મધવણગ-પ્રાંજરાપોળ સપ્તે, સુપ્રકા નં. ૪

૭-૧૧ સલેરીયા, ઇન્ડુએનઝા અને નરમ રૂપંતી મરકી માટે.

વાપરે બાટલીવાલાનું એચ્યુમીદ્યર અને ગોળીઓ કિમ્મત	...	રૂ. ૧
કોલેરા માટે કોલેરાલજ એકલી દવા છે	...	રૂ. ૧
બાટલીવાલાનું હેરેટોન ઘણુંજ સુધારવામાં આવેલું છે અને તેથી ધોળાવાળા કાળા થાય છે	...	રૂ. ૩
બાટલીવાલાની ટોનીક પીડસં જ્ઞાનવંતુની નળનાઇ તથા શરીરનો અશક્તિ દુર કરે છે	...	રૂ. ૧-૮-૦
બાટલીવાલાનું રૂથ પાઉડર માયાફલ અને કાર્બોલીક એસીડ જેથી દેશી અને અંગ્રેજી ઔષધિઓમાંથી તૈયાર કરવામાં આવેલું છે	...	આના. ૪
બાટલીવાલાની દાદરની દવા	...	આના. ૪
ઉપલી દવાઓ કંઈ કેકાણે તેમજ રા. બાટલીવાલા વરલી દવાખાનું, દાદર, સુબંધ પાસેથી મળી શકશે.	...	

જુનો અનુભવ જાતી દેખરેખ અને જમાનાને અનુસરતું

દુનીયા હેર ઑઇલ.

ખરી જતા બાલને અટકાવી
માથાને થ'ડક
પોંચાડે છે

ક
ન
ી
આ

દુનીયા હેર ઑઇલ.

મધુર અને સુવાસીક ખુશ્બોધી
લોકપ્રીય થઈ
પડેલું છે

વાળ માટેનું સંતોહર

કામીનીઆ ઑઇલ.

(ગ્લૉસ્ટર્સ)

વાળને સુદર બનાવનારું ઉચ્ચી બનાવતું તેલ છે
આ તેલ ખરી પડતા વાળને અટકાવી સુદર, તેજસ્વી અને
શુભદ્ર જાનાવે છે, કામીનીઆ ઑઇલ દેવળ સુગંધી તેલ નથી
પણ તેમા વાળના ગુણને કડવત આપનારા અને મગજને તાજગી
બદનારા તત્વો સમાયલા છે, તેથી જે સ્ત્રીઓના વાળો સાગી હાલતમા
હોય તેમજ વીધારથી અને મગજ મળધી કામ કનાશઓ અને
જેઓને મગજમા ચાલુ કુખારો રહેતો હોય તેઓને પણ ઘણું
શુભકારક થઈ પડે છે

તેની ઉત્તમ બનાવટ માટે માત્ર સૌન્દર્ય પ્રવર્ધનમાં મોનાતો ચાંદ
મળ્યો છે અને બીજા જે કંડા ચાલીપ્રાચો મળેલા છે વીગેષ ખાત્રી
તમે પોને કામીનીઆ ઑઇલ વાપરીને કરી જુવો
છીં બારલી ૧ ના ૩, ૧-૦-૦ વીં ૫૦ ખરચ ૦-૪-૦ જુદા
છીં બારલી ૧ ના ૩, ૨-૧૦-૦ વીં ૫૦ ખરચ ૦-૭-૦

તા ક —કેટલાક વેપારીઓ હલકા માલમા નામે નદો મળવાની આશાએ હલકી ભતતુ તેલ
સાફ અને સવુ છે એમ કહી, આપવાને કેશોશ કહે છે, તો તે લેવા નહીં પણ કામીનીઆ
ઑઇલ માગજો અને ખરીદતી વખતે સીલબંધ બાકસવાળી બારલી લેજો કામીનીઆ ઑઇલ
મામમા પ્રસીદ્ધ દુકાનદારો પેચે છે જે તમારા ગામના નજીકના દુકાનદાર પાસે ન મળે તો

ધી એન્ડો ઇન્ડિયન ડ્રગ એન્ડ કેમીકલ કં.

નં ૧૫૫, જુમામ-ગીહ, મુબઈ

અવાજ કરતી વનસ્પતિઓ.

વનસ્પતિઓ બોલતી નથી એમ કહેનારાં ખરેખરી ભૂલ ખાય છે. કારણ કે વનસ્પતિઓમાં અદ્ભૂત શુણ્ણ અને અસાધારણ બળ છે એ એનો દૈવી અવાજજ છે. લોહી અને વીર્ય વગર મહાલા થએલા, સંસાર સુખ ભોગવી ન શકાય એવી શરીરની દયામણી સ્થિતિવાળાને જ્યારે આ દુનિયા ઉપર ખરેખરો અણગમો ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તેવા સ કટમાં તેમના શરીરમાં નવું જીવન ઉત્પન્ન કરવાનો ઉપકાર કરનારો ઉત્તમ વનસ્પતિઓજ છે કે જે તેમના શરીરમાં પુરતી શક્તિ ઉત્પન્ન કરે છે.

આજ જમાનાના ટેસ્ટને અનુસરતું અને સુગંધાથી ભરપૂર

ઑટો-દીલબહાર (રજીસ્ટર્ડ)

જેની ખરેખરી કદે એવું બીજું એકે સેન્ટ તથા અતર નથી. ફક્ત બે ટીપાં રૂમાલ ઉપર અથવા કપડાં ઉપર છાંટવાથી ઉત્તમ અંબેલી અને ખટ મોગરાના પુલોની ખુશબો પ્રસરી રહે છે અને ઘણા દીવસો સુધી ખુશબો ટકી રહે છે.

ઑટો-દીલબહાર-દીકને આનંદ આપનારું આજ જમાનાના ટેસ્ટને અનુસરતું મજૂર ખુશબોથી ભરેલું સેન્ટ છે.

તમા તેના સુગંધી કાર્ડ-જેની છાંંત એક આનો છે તે મફત મંગાવી ખાત્રી કરો.

સોલ-એજન્ટ,

ધી એન્ડ્રો ઇન્ડિયન ડ્રગ એન્ડ કેમીકલ કંપની.

જુમા મસીદ, કુશ

જુનો અનુલવ જાતી દેખરેખ અને જમાનાને અનુસરતું

દુનીઆ હેર ઑઇલ.

ખરી જતા બાલને અટકાવી
માથાને થ'ડક
પોંચાડે છે.

દુનીઆ હેર ઑઇલ.

મધુર અને સુવાસીક ખુશ્બોથી
લોકપ્રીય થઈ
પડેલું છે.

દું ની આ

હે ર ઑ ઈ લ

દુનીઆ હેર ઑઇલ.

ખાતુઓના ડરેસ સાથની
ખુબસુરતીમાં દસ ગણા
વધારો કરે છે.

દુનીઆ હેર ઑઇલ.

ખાતુઓ પુરૂષો તેમજ
બચ્ચાંઓને એક સરખું
ઉપયોગી છે.

અડધા આનાનો સ્ટાંપ મોકલવાથી સેમ્પલ ફ્રી મોકલી આપવામાં આવશે.
કીંમત બારલી ૧ ના ૧૨ આના પોસ્ટેજ ખર્ચ ૪ આના.

ખનાવનાર એ. ઈ. પાટનવાલા.

ભાજીપાલા લેન નં. ૩ મુંબઈ.

નાણા ખરચી પાણા લેવાં હોય તો પધારો.

શાહાબાદ "તાંદુર" અને નાવંગીની લાદીઓ '૧ થી ૬ સેકયર કુટ સુધીની કાર્થપણ
સાર્થકની-જાડી "૦૧૧ થી ૧૧" ઈંચ ૧૦૦ સેકયર કુટના રૂ. ૮-૮-૦ જાડી ૧૧" થી
૧૧૧" ઈંચ ૧૦૦ સેકયર કુટના રૂ. ૯-૮-૦.

વહેલા તે પહેલા. સ્ટોકમાં માલ હશે ત્યાંસુધીજ મલશે.

જ. બી. રૂપારેલ.

કે. ગોલપીકા નજીક સેન્ટ હર્સ્ટ રોડ મુંબઈ નં. ૪
ટેલીફોન નંબર ૧૮૩૧.
તારતું સરનામું લાદી મુંબઈ.

હરેક જાતની લાદીઓ, મારખેલ, માંગલોરી
નળીયાં, કાચનાં નળીયાં, ઈંગલીશ ફ્રેન્સી નળીયાં
ઈટાલીયન રંગીન ટાઇલ, એંગ્રોઝ, અને પોન
ગલેઝ ટાઇલ તથા સીમીટના વેપારી.

ખાંચ ઓફીસ પાંચ કુવા—અમદાવાદ.

મહારાજ ગાયકવાડના ખાસ આશરા હેઠળ.

ફીરોઝ એમ. દસ્તુરની કું.

આંખના ડાક્ટરો અને ચશમા બનાવનારા.

ગવર્નમેન્ટ ટેલીગ્રાફ ઓફીસ સામે નં ૭ હૉર્નબી રોડ, ઢાટ, મુંબઈ.

અમારા મી. ફીરોઝ “ રેડીનોસકોપી ” ની રીતથી અને “ ઓપ્થેલમોસકોપ ” થી આંખની ખારીક તપાસ કરી ૨૫ વરસ થયાં બંધ બેસતાં ચશમા સંપૂર્ણ ફેરફારથી માથે પુરા પાડવાનો ચાલુ અનુભવ ધરાવે છે.

મી. ફીરોઝને ગવાલીઅરના મહારાજ સીંધયા, ઝોનરેબલ સર લૉરેનસ જેનકીસન, ઝોનરેબલ મીં જસદીસ બેટી, મીસીસ બેટી, ઝોનરેબલ સર એન. ચંદાવરકર, ઝોનરેબલ મીં જસદીસ ખીમન, ઝોનરેબલ મીં જસદીસ બેચેલર કરનલ ફોર્મેન P. M. O. R. A. M. C., કરનલ બુલ M. D. I. M. S. કરનલ પીટરસ, M. B. I. M. S. મુંબઈના પોલીસ કમીશનર મીં જેલ, M. V. O. અને ખીજા કેટલાએક નામાંકીત ડાક્ટરો અને ગ્રહરથો તરફથી એમની કાબેલીઅતપણાની ઉમદા સરદીફીક્ટો મળી છે.

વળી મુંબઈમાં ફક્ત અમારે જ ત્યાં વીજાયતની તથા વીજીનાનો આંખની હોસપીટલમાં કામ કરી આવેલા અને M. R. C. S. (Eng.) L. R. C. P. (London) ની ખરી લાયકાત વાળી હીંગી રાવનાર ૨૫ વરસના અનુભવી ડાક્ટરની મુક્ત મદદ અને સલાહનો ખાસ લાભ મળે છે.

(૧) ખીન સ્વાસ્થી ખરી સલાહ.

(૨) ઉત્તમ કવાલીટીનો સર્વે માલ.

(૩) ઘણા કીશાયત ભાવ.

આ ત્રગડીજ હમારી ચાલુ લોકપ્રીયતાનું ખરું કારણ છે.

“ આંખની સંભાળ ” ને લગતી કીમતી નુસખાઓ સાથની ચોપડી મફત મળશે.

“Worldly—શ્રી હરિ—Wonders”

—Specifics of—

DR. KESHAVALAL MOTILAL BARDOLIVALA.

M. B, (E. H. London.)

(એ) મેદાવૃદ્ધિ Antifat—આ દવા વેગની ચરખીથી કૃત્રી ગયથી પેગની દુડ અને બોલથી કટાવેલા શરીરિવાળાની પેટની તથા પાચન ક્રિયાની બીમારી દુર કરી ચરખી ઓછી કરી અતિશય ભૂખ લગાડી અખૂટ શક્તિ લાવી સ્ત્રી પુરુષોના તમામ સસારી સુખોમા વધારા કરે છે. ખાવા પીવાની પરેશ કાઢે નથી. ૪૦ ગોળીના રૂ. ૫) સવાર સાંજ બંને ગોળી ૦૧ શેર હુદયવા ગરમ દુધ સાથે ગરી નથી.

(બી) નેચરમૅર. Vision Restorer—આખના જીનાદેતમામ રોગો, રાતાધન, ગ્રાખ, છારી, મોતીઆ, કુલા, ખીય, પડવ વિગેરેને વઢાડ માપ વગર ફક્ત ૧૫ દિવસમાજ ફાયદો એ પખનાડીઆની ખાવાની તથા વગાડવાની દવાના રૂ. ૭૫) ખચેતેર પોષ્ટોસો રૂપીઆ

(મી) અન્ડૅલ્ધ Hydrocele—ગમે તેટલા જીના ગોળીના દરદો. ફક્ત ૧૫ દિવસમાજ આરામ, તકલીફ કાઢે નહી વઢાડ કાપ ગર સારા થાય છે ૧૫ દિવસનીદવાના રૂ. ૧૨૫)

(ડી) કામીની કાન્ત Passery for female diseases—ખાવાની અને વાપરવાની દવાથીજ અજાણેજ ગુણ એકજ વખતમા સ્ત્રીઓના ગર્ભરયાનના, દસ્તાનના, માસીક અટકાવના, છોડ, અધુરો જલ, કમગનો સોને વિગેરે તમામ રોગોને તુરત ફાયદો અને ગર્ભધારણ કરવાને લાયક થાય છે ૧ માસના ફક્ત રૂ. ૧૨૫) પચામે જીનાસા માં જીને મળજી.

એલાખ—૭ થી ૬ સવાર સાંજ તથા રતીવારે ૧૦ વાગા પછી ૨ સુધી સવાહ તથા હરકોઇ રોગો તપાસવાની રી રૂ. ૨ બે લેવામા આવશે

હરસ, મસા, ભગદર, નાનુર, લકવો, કકમાગ, જળદર, ફફર, પયરી, વીરફાટક, હાથીઆપગ, સારણ ગાક, વરસોલી, ગરમીના દરદો, ક્ષય, વાઝીઆપણ, હીરગીરીઆ, દમ, હાકણ, ગાડપણ પાકુરોગ, સંઘણી, લોહીવા, પ્રદર, કાનના તથા આમડીન ઠડીવા રોગોનો ખાસ ઇલાજ ઉષ્ઠ ઠરાવથી વઢાડ કાપ વગર કરવામા આવે છે જવામ માટે બે પૈસાની ઈકીટ મોખની આપવી. દેશી, ઇચેલ, યુનાની, બાયોકેમીક, હોમીઓપેથીક અને ઇલેક્ટ્રો હોમીઓપેથીક દવાઓના ખાસ ઇલાજે કરવામા આવે છે

“ફક્ત રાજ મહારાજઓ અને શ્રીમ તો મારેજ.”

(૧) સુવર્ણ કસ્તુરીની અદ્ભુત ચાકુતી ચાલ—સર્વ શક્તિની દવાઓનો રાજ છે ગયલ પુરુષાતન પાહ લાની નડુ લોટી અને વીર્ય ઉત્પન્ન કરી ગમે તેવી નગન ઇનો નાજ કરી તમામ નસોમા મજબુતી આપી નિરાશ થયનાઓને સજીવન કરે છે ૧ માસની ખાસ દવાના રૂ. ૧૨૫ સવાસો (૨) કાયમની શક્તિ લાવવા ખાસ કસ્તુરીની ગોળીઓ ૧૦૦ ની શીશી ૧ ના રૂ. ૨૫ ૩) સ્ત્રીઓને ગર્ભધારણ કરવાની ખાસ ગોળીઓ ૧૦૦ ની શીશીના રૂ. ૨૦ (૪) નરમ પટેળી નસો માટે ખાસ શક્તિનો લેપ રૂ. ૧૦ (૫) પ્રમેહ—પરમાની ખાવાનીજ રામખાનુ દવા રૂ. ૫ (૬) ગમે તેવા જીના ખજાવાની અકશીર દવા રૂ. ૫ (૭) અખમ, ચાદી. ઠાખીની અકશી દેશી છુટી રૂ. ૫ (૮) અખૂટ શક્તિના ટકાન માટે સ્તબ્ધ ગોળીઓ ૮ ના રૂ. ૨ (૯) આથાના વાજ માટે સુગંધી તેન રૂ. ૨. (૧૦) દરાજની દવા રૂ. ૦૧ (૧૧) મોપર થતા ખીલની દવા રૂ. ૦૧ (૧૨) જીવાખની ગોળીઓ ૧૬ નો રૂ. ૦૧ (૧૩) બાન મઢવાની ઠડી દવા રૂ. ૦૧ (૧૪) સુગંધી દંત મજબૂત રૂ. ૦૧. (૧૫) પાનમા ખાસ માટે રજવાડાઓ માટે સુગંધી કસ્તુરીની મેજવ ળીની છુટી તો ૧ ના રૂ. ૫ (૧૬) સાચા મોતીનો આખના તમામ દરદો માટે અકશીર લાવ સુખો તો ૧ ના રૂ. ૮૦ (૧૭) હરસ, મસા માટે ખાવાની અશ્વત્થ દવા ફક્ત ખાવાથીજ હરસ મટે છે ૧૫ દિવસની દવાના રૂ. ૭૫ (૧૮) બદ, ગાક, પાહા, કાખખિવાડી, વગેરેની, ગડગુમડા, મોલ માટે ખાસ અકશીર મલમ, સધિવા શરગી વિગેરે માટે હાતમ ૮ દિવસના મવખન. રૂ. ૪૦

ડૉક્ટર કેશવલાલ મોતીલાલ ખારડોલીલાલ,

એમ. બી; (ઈ એચ, લંડન)

ટેકાણું—૭ ને ભોઈવડો સ્વામી નાચાણના મદીરની સામે—સુઅઈ

સુવર્ણમાળા— વર્ષ (૫) અંક ૪૪

પ્રદહાદ—ચરિત્ર.

દૈત્યકુળમાં ઉત્પન્ન થએલા પ્રદહાદની ભગવાન પ્રતિ પૂર્ણ ભક્તિનો ખ્યાલ
આ અંક વાંચવાથી આવે છે.

કી. રૂ. ૦-૪-૦ પોસ્ટેજ ૦-૦-૬

સુવર્ણમાળાના પાછલા અંકો—

કાદમ્બરી ભાગ ૧—૨, સુભદ્રાહરણ, શ્રી સમર્થ રામદાસ ચરિત્ર,
શ્રી શિવપૂરાણ, શ્રી શિવાજી મહારાજનું ચરિત્ર, રામાયણ અરણ્યકાંડ(પુર્વાર્ધ)
ની હવે થોડી નકલો રહી છે.

વર્ષમાં આવા બાર અંકો નીકળે છે ને તેનું લવાજમ પોસ્ટેજ સાથે રૂ. ૨ છે.
નવા વર્ગણીદારને અમારું સુંદર રંગિત ટેલેન્ડર ભેટ આપવામાં આવે છે.

સચિત્ર ધોધદાયક પોસ્ટ કાર્ડઝ.

દીવાળી—દસરા, રૂત,	સંક્રાંતિ—દરેકનો	....	...	૦-૧-૦
ચટકચાંદની	....	...	૦-૨-૦	દારોનેશન ... ૦-૨-૦
ગુડ અને બેડબોય	....	૦-૩-૦	અધોગતિનો માર્ગ...	૦-૩-૦
મુરાબાઈની કરણી	....	૦-૩-૦	બટલર અને આયા...	૦-૧-૬
મેઈડ સર્વન્ટ ક્લર્ક	....	૦-૧-૬	શિવાજી ગર્વ પરિહાર.	૦-૦-૩

આ શીવાય બીજાં પબ્લીકેશનો માટે ટેલેગ્રામ મંગાવો.

બ્લૉક બનાવનાર તથા છાપનાર,

ઠેકાણું—ધી લક્ષ્મી આર્ટ પ્રીન્ટીંગ વર્ક્સ.

સાંકલી સ્ટ્રીટ, બાયબલા-મુંબઈ.

ટુંકી જાહેર ખબરો.

પરચુરણ કામકાજ અને ધંધાદારીઓને માટે ટુંક ખરચની (ટેવીગ્રાફ સીસ્ટમની) આ જાહેર ખબરો ચાર આનાના સોળ શબ્દ અને ઉપરાત વધુના દરેક શબ્દ દીઠ એક પસાના બાવથી લેવામાં આવશે. ૧૬ શબ્દ દીઠ ચાર આના. અને તે ઉપરાત દર શબ્દ દીઠ એક પૈસા લેવાનો શીવાજ છે જાણનારાઓએ દરેક મહીનાની તા ૨૦ મી સુધીના લખાણ પૈસા સાથે નીચલે સરનામે મોકલી આપવું જોઈએ. અંદર લખાણ અને પૈસા સાથે પોસ્ટમાં આપવું.
સેક્રેટરી, ઇંડીયન મર્ચન્ટસ એમ્પર એન્ડ બુરો,
 ૭૭ ૭૬ એવોલો સ્ટ્રીટ ફ્રાઈડ,
 મુંબઈ.

જે છોકરાઓને “ રીક્રેટસ ” નખળાઈનો રોગ, લાચ પડયો હોય તેને માટે રામભાણુ ગોળીઓ, પ્રીસ્ક્રીપશન અને વધુ વિગત માટે લખો—

દુર્લભરામ ઓઝા.
 મુંબઈના કાપડના દેશી વેપારીઓની
 મંડળીના મેનેજીંગ ડલાક,
 મુળજી જેઠા મારકીટ. મુંબઈ,

સારાં-સસ્તાં-નવાં પુસ્તકો.

ચોરાશી આસન (હકયોગ-સચિત્ર) રૂ. ૧૧
 વશીકરણ વિદ્યા (શ્રી ઉપયોગી) રૂ. ૦)
 મુખ્યપ-શ્રી-સંસાર (સચિત્ર) રૂ. ૧૧, ચમત્કારિક
 દૃષ્ટાંતમાળા (૧૦૮ રમુજ વાતો) રૂ. ૧૧.

સૌ. માણેકબાઈ કહાનજી કવિ.
 રાજકોટ-(કાલિયાવાડ).

“ Wanted buyers of good white twill Shirts” whole-sale or retail.
 Cheap house, better work.

H. G. AHMED & Co.,

Shirt makers.

Camp. RAJKOT.

બાબુલાલ આણંદજીની કુંપની.

(મીણવાળા)

૧૧૧ માંડવી મુંબઈ. નં. ૩

મર્ચન્ટસ એન્ડ કમીશન એજન્ટસ.

લાખા કલ્યાણુજીના કુંપની
લોહીને સાફ કરી શક્તી આપનાર
આ ચો ડીડ

રેડ જેમીકા-સારસા પરેલા.

શરીરમાંના બીગડેલા લોહીથી તબીયત સુસ્ત થઈ શરીર તવાતું જાય છે અને એ સ્થિતિમાં અનેક દરદોનો હુમલો વારંવાર થયા કરે છે. આવી સ્થિતિમાં બીજા ઉપાયો કરતાં લોહી સુધારવાના ઉપાયની પેહલથી જરૂર છે, અને લોહી સુધારવા માટેનો યોગી અસરકારક ઉપાય રેડ જેમીકા-સારસા પરીલા છે. અને જેના ઉત્તમ ગુણો કાબેલ ડાકટરોએ કબુલ રાખ્યા છે, અને તેઓ એક અવાજે ખાતરી આપે છે કે રેડ જેમીકા સારસા પરીલાએ લોહી સુધારવામાં અન્યથા જેવી ફતેહ મેળવે છે.

આ સારસા પરીલા હિંદુસ્તાનની હવાના પ્રમાણમાં ધનાવવામાં આવે છે કે જેથી કોઈ પણ દરદ ઉપર લાગુ પડે છે અને તે સરવે દરદોને જડમુલથી સાફ કરી અસલ સ્થિતિ ઉપર તબીયતને લાવે છે. આ દવાને માટે અમો વાપરવાને લલામણુ કરીએ છીએ

શરીરમાં આવી ગયેલી નળાઈ, ગરમીનું પુટી નીકળવું, લીવર ખગડવું, જ્ઞાનતંતુઓની નળખાઈ વીગેરે અનેક પ્રકારના દરદો આ દવા દુર કરે છે.

ગરમીના દરદો ઉપર આ દવા ખાસ કરીને સમખાણુ અસર કરે છે.

કીંમત બાટલીનો રૂ. ૧૫—રૂ. ૨૫.

ગાંડીવ એન્ટી-રૂમેટીક બામ.

(એક ઘણાજ અસરકારક અને લાભકારક મલમ)

આ મલમ શરીરે ચોળવાથી સંધીવા સ્વરૂપે દુઃખદાયક રોગ થોડા વખતમાં નાબુદ થાય છે, પક્ષ-ધાત ધુન્દરી અને ધનુર્વા સ્વરૂપે રોગને આ મલમે મટાડયા છે. હાથ પગનું રહી જવું, શરીરના કોઈ પણ અવયવ ઉપર એકદમ સોજા થઈ આવવો, પેટની આગુણાણુના ભાગમાં અતીશય દુખાવો થઈ આવવો વાંસો ફાટ્યા કરવો તથા અકડાઈ જવો, કમરનો ભાગ ઝલાઈ જવો, ગરદનની નસો સજજ થઈ જવી, સ્વગત્રક થઈ જવાથી હાથ, પગ, કે શરીરનો કોઈ ભાગ રહી જવો વગેરે રોગો આ મલમ લગાડવાથી નાશ પામે છે. આંખોના કેટલાક લયંકર રોગો જેવા કે સુવાવડ અને ગર્ભાશયના રોગો થઈ ગયા પછી કમર અને પગ ઝલાઈ જાય છે તે પણ આ મલમનો ઉપયોગ કરવાથી નાશ પામે છે. સરદીને લીધે શરીરના અવયવોના લયંકર ચિન્હો, જડમુ ઉઘાડું રહી જવું, દાંતોખીલી ઝેસી જવી, હાથ પગ ખેંચાઈ જવા વીગેરે ચિન્હોનો આ મલમ નાશ કરે છે. કોઈ કારણથી શરીરના કોઈ ભાગમાં લોહીનું ફરવું થઈ થયાથી અથવા લોહી મુદ્દાલ થઈ જવાથી તે ભાગ નકામો અને દુઃખ આપનારો થઈ પડ્યો હોય તો આ મલમ તાત્કાલીક રીતે ફાયદો આપે છે.

કીંમત શીશી એકના ફક્ત આઠ આના. મોટી બાટલી બાર આના.

લાખા કલ્યાણુજીની કુંપની.

ધી ઈન્ડિયન મર્કન્ટાઇલ ઇન્શુરન્સ કંપની લોમીટેડ.

(સને ૧૮૮૨ ના ૬ ઠા એક્ટની અને ૧૮૯૫ ના ૧૨ મા એક્ટની
રૂએ રજીસ્ટર્ડ કરી છે.)

ફંડ રૂા ૫૦,૦૦,૦૦૦ જે ૫૦,૦૦૦ શેરોમાં
વેહેંચાયેલું છે દર શેર રૂ. ૧૦૦ નો
ભરાયલી કેપીટલ રૂ. ૨૧,૧૫,૩૦૦
રીઝર્વ ફંડ રૂ. ૧,૪૭,૦૦૦

ડીરેક્ટરો.

શ્રીમત. શેઠ મનમોહનદાસ રામજી (ચેરમેન)
શ્રીમત. શેઠ મનમોહનદાસ દામોદરદાસ ઠાકરસી,
શેઠ નવરોજજી જહાંગીર ગામહીઆ.
શેઠ ચતુરભુજ શીવજી.
શેઠ માધવજી ઠાકરસી.
શેઠ મોરારજી વેલજી.
શેઠ જેઠાભાઈ વાલજી.
શેઠ વાલજી સુન્દરજી.
શેઠ હરીદાસ મોરારજી (મેજર્સ દામોદર હરીદાસ).

આ કંપનીનું મેનેજમેન્ટ એક જીના કસાયલા અને વૉલકાટ પ્રધર્સની કુંાં માં ૩૫ વર્ષના
આગના વીમા બાબત અતુલવ ધરાવનાર મીં દાદાભાઈ એદલજી પાવરીના હાથમાં મુકવામાં આવ્યું છે.
દરેક વ્તતનું આગના વીમાનું કામ (જેવું કે ષીટ્ડી'અપર, મીલોપર વિગેરે વિગેરે) હાથમાં ધરવામાં
આવે છે. જાહેર પ્રજાને તથા વેપારી વર્ગને એલેતેમાસ કરવામાં આવે છે કે આ સ્વદેશી કંપનીને
પુરતું ઉત્તેજન આપવાની મેહેરબાની કરવી. વધુ વિગત સારૂ આ કંપનીની ઓફિસમાં લખવું
યા જાતે મળવું.

દાદાભાઈ એદલજી પાવરી.

સેક્રેટરી, ધી ઈન્ડિયન મર્કન્ટાઇલ ઇન્શુરન્સ કં'ો લીં

ધી એમ્પાયર ઍંક, લીમીટેડ.

હુડ ગ્રાહીય. ૧૭, ૧૯, ૩૧ન સ્ટીલ, શેર્સ મુખ્ય.

ચાલુ ખાતાઓ ઉધારવામાં આવે છે અને દરરોજની ગ્રાહકોમાં જોછી સીલક ઉપર રૂ. ૨૦૦ થી રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ દર વરસે દર સેંકડે ૩ ટકા પ્રમાણે વ્યાજ આપવામાં આવે છે.

ખાંધી સુદતની ડીપોઝીટ ધાર માસ માટે ટકા પાંચ અને હુંકી સુદત માટેની શરતો અરજી કરવાથી નક્કી જણાવવામાં આવશે.

સેવીંગ્સ બેન્કનાં ખાતાઓ માટે દર વરસે દર સેંકડે ૪ ટકા વ્યાજ આપવામાં આવશે.

લોનો, જાવર ડ્રાપ્ટો અને ફેશ ફ્રીટ માટે કબુલ રાખવામાં આવેલી જર્મીનીસીઓ ઉપર સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ગ્રેડીંગને લગતું દરેક જાતનું કામ કરવામાં આવે છે.
- ધંધાના નિયમો તથા માહેતી લખવાથી અગર પુછાવવાથી મળી શકશે.

હીરોયા એન્ડ કંપની
એન્ટસ.

જાહેર ખબરો આપનારને અછી તક--

મુખ્યથી દિલ્લી ને આખા ગુજરાતમાં નાના મોટાં ગામમાં તમારે જાહેર ખબર ફેલાવવી હોય તો ગુજરાતી રેલવે ગાર્ડમાં તમારી જાહેર ખબર માટે લખો.

---:૦:---

—ગુજરાતી રેલવે ગાર્ડ—

જતી આવતી ગાડીઓના રેગ્યુલર વખત, બાડાના દર, સ્ટેશનોનાં નામ, ને બીજી વેપાર-ઉપયોગી હકીકતો આપવામાં આવે છે.

છતાં કીમત ફક્ત રૂ. ૦-૧-૬ ટપાલ ખર્ચ રૂ. ૦-૦-૬.

દરેક સ્ટેશને અને ગામમાં, વેચનારા ફ્રીયા, અને બુકસેલરો એજન્ટ તરીકે જોડાયેલી છે.

લખો:—

સુગર ડાયલેક્ટ્રીકો વીલોવનદાસ, અમદાવાદ.

મુખ્ય ગુજરાતી.

(પ્રથમ પકિતનું એક અત્યુત્તમ સાપ્તાહિક.)

“મુખ્ય ગુજરાતી” માં સુગ્રોધક નવલ કથાઓ મનોહર હુંકી વાર્તાઓ. સાયન્સની અવનવી શોધોની ખબરો; અને સુંદર આર્ટીકલો આવે છે. “મુખ્ય ગુજરાતી” માં સમાચારો એવી ખુબીથી ગોઠવવામાં આવે છે કે “મુખ્ય ગુજરાતી” નો વાંચક હુનીયાના ગમે તે ભાગમાં શું જાને છે તેનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન ધરાવે છે. “મુખ્ય ગુજરાતી” ના ગ્રાહક થવાથી શારિરિક, માનસિક અને આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ થાય છે. અને ઉદ્યોગ ધંધા મુખ્ય અને નવા વિચારો સુઝે છે. પહેલી ભેટ “સ્વામી બાપા ભારતીના વ્યાખ્યાનો” તૈયાર છે. બીજી એક વખતમાં તૈયાર થશે. જળે ભેટો છતાં પોષ્ટેજ સહીત લવાજમ માત્ર મુખ્ય માટે રૂ. ૩-૦-૦ જહાર ગામ માટે માત્ર પોષ્ટેજના રૂ. ૦-૧-૨૦ વધુ.

નમુનો મફત.

લખો.

નાથાલાલ જ. ઉપાધ્યાય.
અવસ્થાપક, મુખ્ય ગુજરાતી.
૩૦૫ બર્નરગેટ મુખ્ય.

HURJEE MOOLJEE & Co.,

172, Jooma Musjid, Bombay.

Sole Agents—for Bombay Presidency for Fellow's Syrup
Pain-Killer and Pain-ola

૬૦ વરસની જુની અને જાણીતી વિલાયતી દવા વેચનારી પહેલી દેશી દુકાન.

ન્યુરેલજીક પેનખામ.

પેરીડેવીસ પેનક્રીલર

ફેલોઝ ક પાઝીડ સીરપ

પામઆલા.

ચેનીગતુ સારસા પરીલા

ફેરેવીમ.

ન્યુરેસીપટીક પીલ્સ.

આયરો ટોનીક પીલ્સ.

હેઝલનો મલમ.

નાથાનો દુખાવો તથા છાતીમા ગલગમણ તથા અધી-
વાને જલદીથી આરામ કંઈ છે

ઝેલેન, હાથ પગતુ જેવાવુ, પેટમા આવતી ચુંક,
શરીરનો ધુતંગે, સગૃહણી, મગ્ગે વીગેરે દગ્ગે અમગ
કાગક રીતે મારા દરે છે નકલીઆત માલથી મલાળજે

મગજ તથા શરીરની મહેનતથી ગુમાવેલી શક્તી પાછી
લાવે છે ખામી, લિધગશ, દમ, હાફગ, અને
છાતીના દરદો માટે અકસીર છે શરીરને પુષ્ટી આપી
તાકાત મારી વધાર ટે

જીનાઈનની મેળવણી વગરનું ખામ મેલેરીઆ તાવ
તથા મરદીના તાવને મારા કંઈ છે

લોહીને અત્કમ સુધારે છે, આમશીના રોગો જેવા કે ગાંઠ
નાસુર, લગદગને તુલ્ય મટાડે છે

શરીરને મજબુત તથા નીચેગી બનાવે છે તથા શરીરમા
નવો જુસ્સો આપે છે, યુદ્ધા થઈ ગયેલા શરીરને જીવાન
બનવી તણુ જોર આપે છે

પ્રમેહ માટે સમખાણુ ઈલાજ

ધાતુને પુષ્ટી આપનારી ગોળીઓ

માથુ દુખવુ તથા છાતીના દુખાવાને માટે સમખાણુ
ઈલાજ

સોલ એન્ડ ટ, હરજી મુલજીની કુંપની.

હોલમેલ અને રીઝર્વલ ટ્રગીસ્ટ અને જનરલ મરચન્ડસ
બારકેટ જુમામજલહની મામે. મારકીટ દુકાન નં. ૧૭૨ મુંબઇ

બાપુ એમ. ડી. ગુપ્તનાં ઇનામી

મુરખા

શેલડી

અંદન

આહુ

વાંસ

વેલી

આશુસ

સંકરજન

નાસપાતી

દ્રાસ

પેડા

આમળા

નારંગી

વિગેરે

ચટણી

કેરી

કુંદનીચટણી

વીગેરે

હ મા રા

તમામ બા-

તના મુરખા

શુભ અવ-

મગે પર

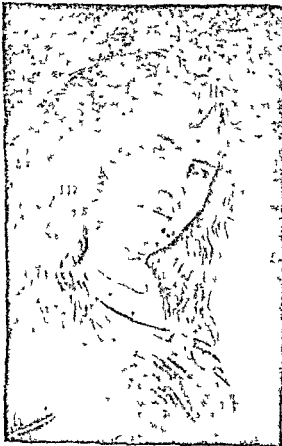
આમ મોક-

લવા હમે

ભલામણ ક-

દીયે છીયે.

સૌ-પુરુષ-બાળક, તમામ મહિ
માયામા નાખવાનું સર્વોપમ

મુગધીદાર અને કેશ વર્ધક
વિશ્વમોહિની હેમ આહન

વિશ્વમોહિની

હેર આંધલ

અને

ઇનામી ચાહ.

દરેક બાટલીમાંથી અને

દરેક ડબ્બામાંથી

ઉપયોગી કિંમતી

ઇનામી ચીજ

નીકળે છે.

કિંમત વિશ્વમોહિની હેર આંધલ

એક રૂપિયા.

આના ડબ્બાના આના બાર.

મોલ એજન્ટ :—દિલ્લીવાળા લાલા ખિશનદયાળ ધરમદાસ,

મુગધીદાર તેલ અસ્તર, ગંગા ગુલાબ જળ, કેવડા જળ, મુરખાઓ
દેશી દવાઓ, વિગેરે અનેક પવિત્ર વસ્તુઓના વ્યાપારી.

મુ અમ, કાલ્યાણદેવી ગેટ
ઠારકનાથજીના મંદિર માગે

અમદાવાદ, માણિક ચોક,
ભુભામસહુ સામે.

Index to the sixth Volume of the Journal of the Indian Merchants' Chamber.

દેશી વેપારી ચેમ્બરના માસિકના છઠ્ઠા પુસ્તકની અનુક્રમણિકા.

૧ વેપારી કેળવણી.

1 Commercial Education.

વિષય.	પાનું.	Subject.	Page.
શાળાઓ અને કૉલેજોમાં હુન્નર ઉદ્યોગની તાલીમ	૨૬	Government Resolution re- Technical training in Schools and Colleges	29
ટેકનીકલ કેળવણી લેતા હિંદી વિદ્યાર્થીઓ અને મોરીસન કમિટીનો રીપોર્ટ	૬૪	Technical Education, Morrison Committee's Report	64
વેપારી અને કેળવણી	૧૦૫	Merchants and Education	105
હુન્નર ઉદ્યોગની કેળવણી માટે મધ્યસ્થ શાળા ૧૧૨		Central Technological Institute	112
સ્થાનિક ઉદ્યોગ શાળાની ખીલવણી	૧૪૮	How to Develop the mono-technic Schools	148
યુનિવર્સિટી અને વેપારી ડીપ્લોમા	૧૬૬	University and Business Diploma	196
ઔદ્યોગિક કેળવણી વિષે કેટલાક વિચારો ૧૯૯-૨૫૦		Stray thoughts on Technical Education	199, 250
મુંબઈની વેપારી કૉલેજ	૨૧૪	Commercial College, Bombay	214
વેપારી કૉલેજના અભ્યાસક્રમમાં દાખલ કરવા ભેદતા વહેવાર વિષયો	૨૬૭	College of Commerce, some Practical suggestions	297

૨ હુન્નર ઉદ્યોગ.

2 Industries.

કપડાં ઉપર છાપ કામ કરવાની નવી રીત. ૧૩	Calico Printing, a new method	13
પોલાદ બનાવવાની રીત ૨૨	How to make steel	22
પંજાબમાં રેશમના કીડા ઉછેરવાનો ઉદ્યોગ. ૨૫	Silk worms rearing industry in the Punjab	25
કુવા જોડવાની સસ્તી રીત ૨૭	Cheap well sinking	27
કેરીફોર્નિયામાં ઘાસલેટની વધતી જતી ઉપજ. ૨૮	Kerosine Oil output in California	28
જાપાનનો તેલનો ઉદ્યોગ ૬૩	Oil industry in Japan	63
કાગળ બનાવવા માટે નવી જાતનું ઘાસ. ૭૦	Elephant grass for paper making	70

વિષય.	પાનું.	Subject.	Page.
ચામડાં કેળવવાની એક નવી રીત ...	૭૨	A new method of tanning hides... ..	72
કાગળ બનાવવામાં વપરાતો લાકડાનો માવો ૧૨૪		Wood pulp used in the manufacture of paper	124
બ્રીટીશ દીવાસળીઓ	૧૫૨	British matches	152
હિંદની વણાટનો ઉદ્યોગ	૧૬૪	Indian Textile industry	164
ટરપેન્ટાઇન અને રાણનો ઉદ્યોગ	૧૬૫	Resin and Turpentine	165
કુસુમના પુલ તેમાંથી થતો રંગ અને તેલ બાળત	૧૬૬	Safflower in Nizam territories	166
દીવાસળી બનાવવાની હાલની રીત	૨૦૮	Modern match manufacture	208
દેશી એટલે હેન્ડ મેઇડ કાગળ	૨૪૪-૨૬૫	Hand made paper	244, 295
મહિસુરનો રેશમનો ઉદ્યોગ	૨૬૨	Silk industry in Mysore	262
શુશ્રાનવાળાનો પેનસીલ બનાવવાનો ઉદ્યોગ	૨૬૩	Chawk pencils made in Gujranwala	263
હિંદનો કાગળનો ઉદ્યોગ ૨૬૨-૩૬૧-૩૮૮-૪૮૫	૫૩૬.	Indian Paper Industry 292, 341, 388, 485, 539	
વગર બેટરીએ લોહાં ઉપર ગીલ્ટ ચડાવવાની શુદ્ધિ	૩૧૬	Gilting iron without the help of a battery	316
હિંદુસ્તાનનો ચામડાનો ઉદ્યોગ	૩૬૪	Leather Industry in India	364
સેલ્યુલોઇડનો ઉપયોગ	૩૬૨	Use of celluloid	392
બળતણ	૩૬૮	Fuel supply	398
ટોપી બનાવવામાં વપરાતો પીપ નામનો માવો ૩૬૬		Pith used in making hats	399
લોહાં ઉપર લગાડવાનું કાળું વારનીસ ૩૬૬		Black Varnish... ..	399
પોમેટમ	૪૦૦	Cosmetic	400
કવીનાઇન... ..	૪૦૮	Quinine	408
ચોખાની વખારો	૫૪૧	General Rice Warehouses	541
દુનીયાની ચાંદીનો પેદાશ	૫૫૩	World Silver Production	553
કાગળ બનાવવાની નવી ચીજ	૫૫૪	New Paper resources	584
ઘી ને બદલે કપાસીયાનું તેલ	૫૫૭	Cottonseed oil for Ghee	557
શેરડીમાંથી સીધી રીતે સફેદ ખાંડ બનાવવાનો ઉદ્યોગ	૫૫૬	Sugar from Sugarcane	559

૩ બેંકો અને વિમા.

3 Banking & Insurance.

સ્વદેશી બેંકો તેમાં થયેલ ભેદનો વધારો ૮	Swadeshi Banks	9
જાનવરોનો વિમા ઉતારનાર મંડળો	Cattle Insurance Societies	59
સ્વદેશી બેંકો અને તેની નિષ્ફળતા ૧૬૮	Indian Banks and their failures	198, 247, 305
હાલની બેંકોની નિષ્ફળતા	Recent Bank failure	266
નાની બેંકો	Small Banks	308
ઇંગ્લાંડમાં નાનાં ગામડાંઓની બેંકો	Country Banking	316

વિષય.	પાનું.	Subject.	Page.
હિંદી બેંકોના દીવાળાં, એડીટરોની લાયકાત ... ૩૫૨	...	Audit of Banks... ... ૩૫૨	...
આપણી વિમા ઉતારનારી સંસ્થાઓ. ૪૮૪,૫૩૭	...	Indian Insurance Companies 481,537	...
કોલ કરી શકાય તેવી બેંકોની સુધી ... ૫૪૦	...	Callable Capital in Banks ... 540	...
ઉજીપ્તની ટપાલ ખાતાની સેવીંગઝ બેંકો ૫૫૩	...	Postal Saving Banks in Egypt 553	...
૪ દેશની અંદરનો અને પરદેશ સાથનો વેપાર.	...	4 Commerce National and International.	...
બર્માનેલ ચોખાનો વેપાર ... ૧૧	...	Rice Trade in Burma... ... 11	...
હિંદનો લોખંડનો ઉદ્યોગ ... ૧૬	...	Indian Iron Industry... ... 16	...
દુર્નિયાની ત્રાંબાની પેદાશ ... ૧૮	...	Copper Mining... ... 18	...
જાપાનીઝ વેપાર ઉદ્યોગની હરીફાઈ ... ૫૫	...	Competition in Japanese Trade 55	...
રુશીયાના ઉદ્યોગો ... ૫૮	...	Russian Industry ... 58	...
બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનનો પરદેશ સાથનો વેપાર ૧૯૧૨-૧૩ ... ૬૨	...	British Indian Foreign trade 1912-13. 62	...
અમેરીકન બજારમાં હિંદી લોખંડની હરિ- ફાઈ ... ૭૧	...	Indian Iron in American Mar- kets ... 71	...
હિંદુસ્તાનનો ઘઉંનો વેપાર ... ૧૦૫	...	The Indian Wheat trade ... 105	...
જાપાનના વણાટ ઉદ્યોગની ઉત્તતિ ... ૧૧૩	...	Progress of the Japanese Tex- tile Industry... ... 113	...
હિંદુસ્તાનની ૧૯૧૨ ની સાલની કોલ- સાની ઉપજ અને ખપત ... ૧૫૮	...	Production and consumption of Coal in India in 1912 ... 158	...
જાપાનનો ૧૯૧૨ નો લોહાં ગજવેલનો વેપાર ... ૨૦૫	...	Iron and Steel trade of Japan in 1912 ... 205	...
ખાંડની આયાત ... ૨૧૫	...	Imports of Sugar ... 215	...
૫ ખેતી.	...	5 Agriculture.	...
ઘઉંની ખપત ... ૨૨	...	Consumption of Wheat ... 22	...
સુબઈ ધંધાકાના ઘઉંનો પાક ... ૨૪	...	Crop forecast of wheat, Bom- bay Presidency ... 24	...
બ્રિટીશ શહેનશાહીમાં રૂની ખેતી ... ૬૮	...	Cotton Growing in the British Empire ... 68	...
સુદાનમાં રૂની ખેતી ... ૭૦	...	Cotton cultivation in Sudan... 70	...
ખેતીની કેળવણી ... ૧૨૩	...	Agricultural training... ... 123	...
હિંદુસ્તાનની નહેરોથી થતી ખેતીનું પરિણામ ... ૧૫૪	...	Results of Irrigation works in India... ... 154	...
સુબઈ ધંધાકાનો અળસી અને સરસવના બીયાનો પાક ... ૧૬૮	...	Crop forecast of Linseed and rapeseeds in the Bombay Presidency ... 168	...
પંજાબનો ઘઉંનો પાક ... ૧૬૯	...	Forecast of wheat crop in the Panjab ... 169	...
મીલરટોક અને ગુદી ગુદી ભાતના રૂની ખપતના આક્રમ ... ૨૨૧	...	Mill Stock and consumption of all kinds of Cotton ... 221	...

વિષય.	પાનું.	Subject.	Page.
શેરડીના પાકની યાદી ...	૨૬૪	Sugar cane crop forecast ...	264
દુનીયાના ઘઉંના પાકના અંદાસટા ...	૩૬૧	Forecast of World's wheat crop ...	361
લોણસિંગના પાકનો અંદાસટો ...	૩૬૨	Groundnut crop forecast ...	362

૬ રેલ્વેઝ.

6 Railways.

બ્રીટીશ રેલવેઝ ...	૨૦૭	British Railways in 1912 ...	207
હિંદી અને ઇંગ્લીશ રેલવેઝો ...	૨૧૮	Indian and English Railways ...	218
સીરીયલ લોડીંગ ...	૪૩૬	Serial Loading... ...	436
ત્રીજા વર્ગના ઉતાડૂઓની હાડમારી ...	૫૦૩	Grievances of third Class passengers ...	503
નિઝામની રેલવે લાઇન પર ગાડીની અછત ...	૫૬૨	Shortage of wagons on the Nizam Guaranteed State Railways ...	562

૭ વેપારી કાયદો.

7 Commercial Law.

પેટન્ટનો ભંગ કરવા બાબત ...	૧૨૩-૫૦૯	Enfringement of a Patent 123, 509	
લંડન લીલાંકીથી વેચાણ જમીનદારની મંજૂરી ...	૩૬૫	Auction sale, Landlord's approval ...	365
૨૬ ઠંઠા વગરની સ્ટેમ્પવાળી પ્રોમીસરી નોટ પુરાવામાં ...	૩૬૫	Admissibility of promissory note with stamp uncanceled. ...	365
અસીલના પૈસા ઉપર વકીલની સત્તા ...	૩૬૫	Pleader's rights to appropriate client's money without sanction ...	365
પાયોનીયર બેંક ચાલુ રાખવાનો હુકમ ...	૪૫૫	Mr. Macleod's Judgment on the Pioneer Bank Case... ...	455
બર્મા બેંકના ડિરેક્ટરો પાસેથી ફીની રકમ પાછી મેળવવા બાબત ...	૪૫૬	Refund of fees from the Burma Bank Directors ...	456
કોલ કરારનો ભંગ ...	૫૬૦	Breach of Contract ...	560

૮ ચેમ્બરને પુછવામાં આવેલા સવાલો.

8 Opinions of the Chamber on public question.

વિલાયતી ટપાલના મેલ-બાબત ...	૨૧૨	Eastern Mail Service... ...	212
મુંબઈની ખીલવણીના સંબંધમાં ચેમ્બરનો મત ...	૨૫૭	Town Development ...	257
હિંદી વેપારી કોંગ્રેસ ...	૨૫૯	Indian Commercial Congress... ...	259
બેંકોને લગતો કાયદો, દેશી વેપારી ચેમ્બરનો અભિપ્રાય ...	૩૫૪	Proposed Banking Legislation, Native Chamber's Opinion... ...	354
દરિયાઈ મુસાફરોની સલામતીનાં સાધનો હિંદી કંપનીઓનો કાયદો સુધારવાના ખર્ચા ઉપર ચોન સર ઇબ્રાહીમ રહીમ-તુલ્લાની મીનીટ ...	૪૪૮	Life Saving Appliances ...	396
		Hon. Sir Ibrahim Rahimtulla's Minute to the Select Committee's Report of the Indian Companies Act Amendment Bill ...	446

વિષય.	પાનું.	Subject.	Page
ગ્રાહીતદાના નિયમો ઉપર ચેમ્બરનો મત	૫૪૫	Auditors Rules. Indian Merchants' Views ...	545
પંજાબ સીમેન્ટ કોન્ટ્રેક્ટ, દેશી વેપારી ચેમ્બરની અરજ ...	૫૪૭	Panjab Cement Monopoly, Indian Merchants' representation ...	547
૯ ચેમ્બરોનું કામકાજ.		9 Proceedings of the Chambers.	
કરાંચી ઇન્ડિયન મરચન્ટસ એસોસીએશન ...	૪૫૨-૪૫૨	Karachi Indian Merchants Association ...	452, 552
માનચેસ્ટર ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ ...	૪૦૧	Manchester Chamber of Commerce ...	401
દેશી વેપારી ચેમ્બરની કમિટીનું કામકાજ ૧૨	૬૦-૧૦૮-૧૫૪-૨૧૦-૨૫૭-૩૦૨-૩૫૩-૩૬૪-૪૪૫-૪૬૦-૫૪૩	Proceedings of the Committee of the Indian Merchants Chamber 12, 60, 108, 154, 210, 257, 302, 353, 394, 445, 490, 543	
બેંગાલ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ ...	૧૮-૨૬૨-૫૦૨	Bengal Chamber of Commerce	18, 262, 502
અપર ઇન્ડિયા ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ ૧૬-૬૬	-૪૦૨-૩૬૦-૨૬૧-૩૦૬	Upper India Chamber of Commerce	19, 66 402, 360, 261, 309,
કરાંચી ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ ... ૧૬-૬૫-૧૧૬	૧૬૨-૫૦૨	Karachi Chamber of Commerce	19, 65, 119, 162, 502,
મુંબઈ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ ૨૦-૧૬૧-૨૬૦-૫૦૨		Bombay Chamber of Commerce	20 161 260 502,
પંજાબ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ ... ૬૬		Panjab Chamber of Commerce	66
સધર્ન ઇન્ડિયા ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ ૬૬-૩૫૬		Southern India Chamber of Commerce ...	66, 359
લાહોર દેશી વેપારી મંડળ ... ૧૧૮		Lahore Deshi Beopar Mandali...	118
બર્મા ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ ... ૧૧૮-૪૫૩		Burma Chamber of Commerce	118, 453
દેશી વેપારી ચેમ્બરની વાર્ષિક સભા ૨૦૧-૨૦૫	૩૪૪-૩૫૧	Annual Meeting of the Indian Merchants Chamber	201, 205, 344, 351,
વડોદરા વેપારી મંડળ ૨૦૫-૩૦૩-૩૬૦-૪૦૩	૪૫૨-૫૦૩	Baroda Chamber of Commerce	205, 303, 360, 403, 452, 503,
મદ્રાસ ચેમ્બર ... ૨૫૮-૩૧૧-૩૫૬		Madras Chamber of Commerce	258, 311, 359,
બોમ્બે ઓફ એસોસીએશન ... ૨૬૮-૩૦૬		Bombay Shroff Association ...	268, 309
બર્મિંગહામ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ ૩૧૧-૪૫૧		Birmingham Chamber...	311, 451,
એક્ટને લગતા કાયદાના ખંડો ઉપર મુંબઈ ચેમ્બરનો મત ... ૨૫૫		Bombay Chamber of Commerce on the proposed Banking legislation ...	255

વિષય	પાનું	Subject	Page.
૧૦ સરકારી કાયદાઓ અને ઠરાવો.		10 Government Acts and Resolutions.	
સેગપલ પેકેટોના વજન બાબત સરકારી ઠરાવ ...	૨૬૨	Government Resolutions Re increase of weights of sam ple packets ...	265
મુબમ્બ શહેર અને ટાપુને સુધારવાની કમીટી ...	૨૬૭	Bombay Development Commi ttee ...	267
નહેરોને લગતા ખર્ચે	૨૬૭	Canals A Bill re	267
ટરપેન્ટાઇનમાં થતી સેજલેશન બાબત ઠરાવ	૩૧૫	Adulteration in Terpentine	315
કંપનીના ઓડીટરો બાબતનો ઠરાવ	૪૫૭	Notification re auditors	457
નૅશનલ સ્ટૉક ઇ પનીઓના હિસાબ તપાસ નારાઓના સંબંધમાં થકા કાઢવામાં આવેલા કાનુનો	૪૬૩	Auditor's Rules	493
નાશકારક જંતુઓના સંબંધમાં સરકારી ઠરાવ ...	૫૧૦	Government Resolution Re Inspects ...	510
૧૧ પરચુરસુ.		11 Miscellaneous	
વ્યાપારની મહત્વતા ...	૪	Dignity of Business ...	4
પરદેશમાં વેપારી એજન્સીઓ સ્થાપવાની અગત્યતા	૭	Value of Commercial Agencies in foreign Countries ...	7
ભાવનગરના ઑન મી. પટ્ટણીના સ્મારક કંડમાંથી સ્થાપવા ધારેલી ઉદ્યોગશાળા	૧૪	Hon'ble Mr Pattani's Memo rial, Proposed Technical In stitute, .	14
બુવાન કેદીઓ માટે ગોરસ્તલ રૂઢીના કેદખાના	૨૧	Borstal system prisons for Young offenders ...	21
મોઘવારી .	૫૨	High prices ..	52
વેપાર ઉપમ કેમ ખીલવવાં	૫૬-૧૦૦	How to increase business	56-100
પેટન્ટ ઑફીસનો રીપોર્ટ	૫૭	Report of the Patent office ...	57
હિંદી અપ્રીજીની મહેસુલ, સર જ્યોર્જ બર્ડવુડનો લેખ ...	૬૬	Sir George Birdwood on Indian opium Revenue ...	69
ઇન્ડસ્ટ્રીયલ અગર કમર્શીયલ કૅબ્રેસના ફાયદા	૧૦૨	Commercial Congress, its ad vantages	102
કલકત્તા યુનિસિપાલીટીમાં વેપારી પ્રતિ નિધિઓ	૧૦૪	Commercial Representation in Calcutta Municipality ..	104
ટેયરીના ધધામાં પરસ્પર સહાયકારક મહોળની જરૂર	૧૧૭	The need of Co operative Dairy Societies ...	117
ચેકને લગતો કાયદો બધા દેશોમાં એક સરખો કરવા બાબત ...	૧૨૦	Uniform Cheque Law	120
વેપારી કૅબ્રેસનું બધારણુ	૧૫૦-૨૧૨	Commercial Congress, its con stitution ...	150-212
સ્વદેશી હિલતવાલ બાબત બગાળાના ગવર્નરના નિયારો	૧૫૩	H. E the Governor of Bengal on Swadeshim	153
અમેરિકાના નકાતના ધોરણમાં સુધારા	૧૫૫-૨૧૬	Tariff Reform in America	155-219
લેન્ડ રેકલેમેશન અને મેલેરીયા	૧૫૭	The relation between Land re clamation and Malaria	157-159
હિંદના કારખાના	૧૫૬	Factories in India ...	159

વિષય.	પાનું.	Subject.	Page
ઇસ્ટર્ન ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન લીમીટેડ	૧૬૦	Eastern Development Corporation Limited ...	160
સેફટી મેચીઝની આયાત ...	૧૬૨	Safety Matches, their imports	162
ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ અને ટ્રેડી કાઉન્સિલ વેપારીઓની મંડળી વચ્ચે એગ્રીમેન્ટ નીમવા બાબતનું લખત...	૧૬૩	Agreement re appointment of Umpires made between the Bombay Chamber & Native Piece-goods Merchants' As- sociation ...	163
હિંદી તારખાનું ...	૨૦૪	Indian Telegraph Department	204
મુખ્ય ઇલાકાનાં રજીસ્ટ્રેશન ખાતાનો રીપોર્ટ ...	૨૧૬	Report of the Registration Department Bombay ...	216
રબરના વેપારની સ્થિતિ ...	૨૪૬	Outlook for Rubber ...	249
આમકામાં થતી સેજલેશન બાબત લંડનના વેપારીઓનો ગલરાટ ...	૨૬૪	Adulteration in Leather, Lon- don Merchants' complaints...	264
જાપાનની ટપાલ ખાતાની સર્વિસ બેંકો	૨૬૪	Postal Savings Banks in Japan	264
હિંદી અક્ષરોને લગતા સવાલો ઉપર મી. વેબ ...	૨૬૬	Mr. M. De. P. Webb on Indian Currency questions...	266
વેપારની મંદી ...	૨૬૬	A business Recession...	269
યુરોપનો મેલ અઠવાડિયામાં બે વાર દોડાવવા બાબત...	૩૦૭	By-weekly Mails ...	307
ઇમ્પીરીયલ કસ્ટમ સર્વીસ ...	૩૧૩	Imperial Custom Service ...	313
નાના સિક્કાઓની ખપત ...	૩૧૪	Small Coins ...	314
પારલામેન્ટની વેપારી કમિટી ..	૩૧૫	Parliamentary Commerce Committee ...	315
વેપારી બજારો માટેની કમિટી ...	૩૧૫	Commercial Intelligence Com- mittee ...	315
વેપારી ચેમ્બરો ...	૩૪૦	Chambers of Commerce ...	340
દેશી સાહસોની નિષ્ફળતા તે ઉપર રાખેલો નિબંધો અંકુશ ...	૩૪૩	Swadeshi enterprises, causes of their failures ...	343
ઉદ્યોગ હુન્નરને લગતું કોન્ફરન્સ, ઠરાવો	૩૪૮	Indian Industrial Conference Resolutions ...	348
વેપારી પત્રો અને જાહેર બજારો ...	૩૫૧	Financial Papers and Adver- tisements ...	351
મોંઘવારીનું દેશ પરદેશનું કોન્ફરન્સ ...	૩૬૧	International Conference on the cost of living ...	391
એક સરખા તોલ માપ બાબતમાં મુખ્ય ચેમ્બરોનો મત ...	૪૦૨	Bombay Chamber on the Standardisation of weights and measures ...	402
પનામાની નહેરનો એનજીનીયર મી. ગટલસ ૪૦૪-૪૩૬-૫૦૫-૫૫૦		Mr. Goethles Pannama Canal Engineer ...	439, 404, 505, 550
પ્લેટીનમ ધાતુની પેદાશ ...	૪૧૦	Output of Platinum ...	410
દશાંશની રીત ...	૪૩૮	The Metric System ...	438
દેશી વેપારી ચેમ્બર તરફથી વાઇસરોયને અપાએલું માનપત્ર ...	૪૪૧	Indian Merchants Address to H. E. Lord Hardinge ...	441
જેતીની જમીનનો રસકસ ...	૪૫૭	Productivity of the Soil ...	457
બેડીયા પ્રાંતમાં ઇન્ડિયન ચેમ્બર ...	૪૫૮	Indian Chamber in the united Provinces ...	458

વિષય.	પાનુ.	Subject.	Page.
બેંકીંગ લેજિસલેશન ઉપર દેશી કાપડના વેપારી મંડળીનો મત ...	૪૫૯	Pice-goods Merchant's Association on Banking legislation ...	459
આણનો ઑન્ટકાવ ...	૪૮૭	Fire Proofing a City ...	487
આવક વેરો ...	૪૯૧	Income Tax ...	491
નવી ગોદીમાં કસ્ટમની ગોઠવણ ...	૪૯૪	Custom arrangements in the new Docks ...	494
કોલાબાની આગો, કેટલીક હકીકત ...	૪૯૬	Recent Fires at Colaba, certain facts... ..	496
હિંદુસ્થાનમાં જુના કપડાં આયાત થાય છે તે બાબત ઓ. રાયસીતાનાથ રાય-બહાદુરનો સવાલ ...	૫૦૦	Hon. Rai Sitanath Rai Bahadur questions in the Legislative Council Re used Clothes ...	500
કન્ગ્રેસી કમીશનના રીપોર્ટ નીચે શર બેન્સ બેગમીની મીનીટ ...	૫૦૬	Sir James Begbee's minute under the Currency Commission Report ...	506
ટપાલની સેવીંગઝ બેંકમાં અનામત મુકવાના ધોરણમાં સુધારો ...	૫૦૭	Amendments in the Postal Savings Banks deposit rules	507
હિંદુસ્તાનમાં સોના નાણાંનું ચલણ ...	૫૩૬	Circulations of Sovereigns in India	536
સ્વીટઝરલેન્ડનાં લોકોની બચત ...	૫૪૨	Savings in Switzerland ...	542
નોકરી અને તેની યોગ્યતા ...	૫૪૮	Service and its social States ...	548
દુનીયાના નાણાં સંબંધી અગવડો ...	૫૫૬	World's monetary conditions	556

રીવ્યુઝ. ૧૨

સુવાસિની સરલા ભાગ ૧ ...	૧૭	Suvasini Surla Part I ...	19
પ્રભાત ...	૨૨૦	Prabhat (Dawn) ...	220
સસ્તું સાહિત્ય ...	૩૧૮	Sastun Sahitya ...	318
સાહિત્ય ...	૩૧૯	Sahitya ...	319
દાવડાની પેટન્ટ અગરબત્તી ચીમનીઓ ...	૩૧૯	Davda's Patent Chimneys	319
ધી બોમ્બે કોટન મારકેટ મન્યદી ડાયા આફ્રીક રીપોર્ટ ...	૪૧૧	Bombay Cotton Marks monthly Diagraphic Report	411
મચ્છરો અને મેલેરીયા તાવ ...	૪૧૨	Mosquitoes and Malaria ...	412
ઑડિટર્સ ફ્રેન્ડ ...	૫૬૨	Auditor's Friend ...	562

૧૩ દરેક મહિને નીચેની બાબતોના આંકડા પણ આપવામાં આવ્યા હતા-જોઈન્ટ સ્ટોક કંપનીઓ પેટન્ટો, સુતર અને ખાંડની આયાત, સ્પીનિંગ અને વીવીંગ, હિંદુસ્તાનના દરીયાઈ વેપાર, ગોદીમાં માલનો જથ્થો, ખાંડની જકાત વિગેરે.

૧૪ નીચેની બાબતો પણ દર મહિને આપવામાં આવતી હતી-ટુંકી નોંધ, વેપારી ખર્ચો વેપારી ખાતમી અને ટ્રેડ રજીસ્ટર.

12 Reviews.

13 Each Number of the Journal contained also the following Statistics:—

Joint Stock Companies, Imports of Yarn, Spinning & Weaving Returns, Imports of Sugar, Imports of Silver & Gold, Sea borne Trade & Tariff Valuation of Sugar of India.

14 The following also formed a regular feature of the Journal:—

Short Notes, Commercial Intelligence, Trade Register &c.

દેશી વેપારી એમ્બરનું માસિક.

પુસ્તક ૭ મું જુલાઈ ૧૯૧૪. VOL. VII. JULY 1914. અંક ૧ લો. No 1.

અનુક્રમણિકા.		INDEX	
વિષય	પાનું.	Subjects	Page.
૧ અમે પોતે ...	૪	1 Ourselfs..	4
૨ આપ ની વિમા ઉતારનારી સંસ્થાઓ	૫	2 Indian Insurance Companies	5
૩ હિન્દના માહેલા ભાગના વેપારની સ્થિતિમા ફેરફાર	૭	3 India's Internal Trade	7
૪ ગામડાની તદુરસ્તી	૮	4 Rural Hygiene	9
૫ દેશી વેપારી એમ્બરની કમીટીનું કામકાજ	૧૧	5 Excerpts from the Proceedings of the Committee	11
૬ ઔદ્યોગિક અને વેપારી નોંધ	૧૬	6 Commercial and Industrial Notes	16
૭ બીજી વેપારી એમ્બરો	૨૦	7 Other Chambers	20
૮ પનામાની નહેરનો એનજીનીયર મી. ગ્રાથ્સ	૨૧	8 Mr Goethles, Pannama Canal Engineer	21
૯ નોકરી અને તેની યોગ્યતા	૨૩	9 Service, its Social Status	23
૧૦ વેપારી ખર્ચો	૨૫	10 Commercial News	25
૧૧ દાણાના વેપારીઓની મહાનીનો વિભાગ	૨૬	11 The Grain Merchants' Association	29
૧૨ ખાડની વચ્ચે વખતે આફ્રિકાની કી મત	૩૧	Section	29
૧૩ બેંકનું સ્ટોક કંપનીઓ	૩૨	12 Tariff Valuation of Sugar	31
૧૪ નવા પેટન્ટો	૩૫	13 Joint-Stock Companies	23
૧૫ પરદેશી ખાડની આયાત	૩૭	14 New Patents	35
૧૬ સુતર અને સુતરાક કાપડના આકારો	૩૮	15 Foreign Imports of Sugar	37
૧૭ સુતરની આયાત	૩૯	16 Spinning & Weaving Returns	38
૧૮ ઇ સ ૧૯૧૪ના એપ્રિલ માસને માટે પોર્ટ ટ્રસ્ટ વેરહાઉસમાંથી માલ અપાણે તેની સરખામણી કરનારા આકારો	૩૯	17 Imports of Cotton Yarn	39
૧૯ સોના રૂપાની આયાત તથા નિકાશના આકારો	૪૦	18 Statement of Traffic at Port Trust in April 1914	39
૨૦ હિંદુસ્તાનનો દરીયાઈ વેપાર	૪૧	19 Imports & Exports of Gold & Silver	40
૨૧ વેપારી ભાતભી	૪૫	20 Seaborne Trade of India	41
		21 Commercial Intelligence	45

ગાહર અબરની અનુક્રમણિકા.

ગાહર અબર આપનારનું નામ

વેસ્ટ એન્ડ વોચ કંપની ...	૧ એ
દરબેટ અવના એન્ડ કંપની ...	૨ એ
મેસર્સ ધૈર્યાવાન બ્રદર્સ ...	૩ એ
પી. કાકુની કંપની ...	૪ એ
હુબ્બેર દર્શક મંડળ ...	૫ એ
ડાકટર ઇન્ડોમેટ્રીયા ...	૫ એ
એમ. એલ. ઠાસર ...	૫ એ
રીયા કેમીકલ ડ્રાં ...	૬ એ
આયાનિક કારમસી ...	૭ એ
ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી ...	૭ એ
મોતીલાલ મુળચંદ એન્ડ કંપની ...	૮ એ
વી. કે. રાનડ ...	૮ એ
માણિકલાલ ન. દમણીઆ ...	૮ એ
ધી સ્ટાર ઇન્ડસ્ટ્રીયલ વર્ક્સ ...	૮ એ
એન. પાવેલ અને કું ...	૯ એ
વૈદ્ય હરગોવિન્દ હરિદત્ત ઠાકર ...	૧૦ એ
ડાકટર બાટલીવાલા ...	૧૦ એ
એ. ઇ. પાટનવાલા ...	૧૧ એ
એ. વી. રૂપરેલ ...	૧૧ એ
ફીરોઝ એમ દસ્તુરની કું. ...	૧૨ એ
ડાકટર કેરાનલાલ મોતીલાલ ...	૧૩ એ
ધી લક્ષ્મી આર્ટ મોન્ટ્રીંગ વર્ક્સ ...	૧૪ એ
હંપ્રી ગાહર અબરો ...	૧૫ એ
ભીખા કલ્યાણજી કું ...	૧૬ એ
ધી ઇન્ડિયન મેન્ડાઇલ ઇન્સુરન્સ કું. ...	૧૭ એ
હીરેદીયા એન્ડ કંપની ...	૧૮ એ
સુરગર રાયભાઈ ત્રિભોવનદાસ ...	૧૮ એ
નાથલાલ જી. ઇ પાધ્યાય ...	૧૮ એ
હરજી મુલજી કંપની ...	૧૯ એ
દિલ્લીવાળા લાલા બિરાનદાસ ધરમદાસ ...	૨૦ એ
કોઠારી સુતરીઆની કંપની ...	૨૧ એ
સી. ભોમીલાલની કું ...	૨૨ એ
મોહનદાસ કમળશી ...	૨૨ એ
ધી સેન્ટ્રલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા લી. ...	૨૩ એ
ધી સ્ટાન્ડર્ડ ઇલેક્ટ્રીક કંપની ...	૨૪ એ
અવેરી એન્ડ કંપની ...	૨૫ એ
ધી સ્ટાન્ડર્ડ બેંક લી. ...	૨૬ એ
મોહનલાલ એન્ડ કાનજી ...	૨૭ એ
યુનીવર્સલ એન્ડ વરલધર્મી કું. ...	૨૭ એ
શ્રી અબીકા ભોજનશાળા ...	૨૮ એ
ચાંદલીઆ કંપની ...	૨૯ એ
દીનશાહ એમ દસ્તુર ...	૩૦ એ
ડો. ધાકજી બાણજી સાવંત ...	૩૦ એ
એલેમ્બીક કેમીકલ વર્ક્સ કું. ...	૩૧ એ
વી. સી. દસ્તુરની કું ...	૩૨ એ

INDEX.

NAME OF ADVERTISER.	Page.
West & Watch Co. ...	1 A.
Druwet Chowna and Co. ...	2 A.
Messrs. Dhairyavan Brothers.	3 A.
P. Kakoo & Co. ...	4 A.
Hoonuaro Darshak Mandal...	5 A.
Dr. Ichhaporia...	5 A.
M. L. Thosar ...	5 A.
Rio Chemical & Co. ...	6 A.
Ionic Pharmacy ...	7 A.
Techno-chemical Laboratory ...	7 A.
Motilal Mulchand & Co. ...	8 A.
V. K. Rannade ...	8 A.
Maneklal N. Damania...	8 A.
The Star Industrial Works ...	8 A.
N. Powell & Co. ...	9 A.
Vaidya Hargovind Haridatta Thakar	10 A.
Dr. Badiwala ...	10 A.
A. B. Patanvala ...	11 A.
J. V. Ruparel ...	11 A.
Phiroze M. Dastoor & Co. ...	12 A.
Dr. Keshavlal Motilal ...	13 A.
The Lukshimi Art Printing works	14 A.
Short Advertisements ...	15 A.
Bhica Cullianji & Co....	16 A.
The Indian Mercantile Insurance Co.	17 A.
Hiredia & Co. ...	18 A.
Choodgar Dahyabhai Tribhewandass	18 A.
Nathalal J. Oopadhyaya ...	18 A.
Hurjee Mulji & Co. ...	19 A.
Delhiwala Lala Bisandayal D.	20 A.
Kothari Sutaria & Co...	21 A.
C. Bhogilal & Co ...	22 A.
Mohandas Kamalshi ...	22 A.
The Central Bank of India Ltd.	23 A.
The Standard Electric & Co ...	24 A.
Zaveri & Co. ...	25 A.
The Standard Bank Ltd. ...	26 A.
Mohunlal & Kauji ...	27 A.
Universal Advertising Co. ...	27 A.
Shri Ambica Bhojan Shala ...	28 A.
Chandalia & Co. ...	29 A.
Dinsha M. Dastur ...	30 A.
Dr. Dhakji Bhanji Savant ...	30 A.
Alembic Chemical Works Co ..	31 A.
V. C. Dastoor & Co. ...	32 A.

લુકમાનજી ઇસમાલજી અતારવાળા	...	33 એ	Lookmanji Esmalji Attarvala.	33 A.
કે. ટી. ડોંગ્રે અને કું.	...	33 એ	K. T. Dongre & Co. ...	33 A.
જોડરજી બધરસ	...	33 એ	James Co. ...	33 A.
છગનલાલ લલુભાઈ શાહ દેશીનામાવાળા	...	34 એ	Godrej Brothers ...	34 A.
વાઈ. એલ. ભંડારકર	...	34 એ	Chhaganlal Lalubhai Shah D.	35 A.
રાજ એન્ડ કું પંચી	...	34 એ	Y. L. Bhandarkar ...	35 A.
લાલા કન્હીયાલાલ એન્ડ સન્સ	...	35 એ	Raja & Co. ...	36 A.
ધી કોસમોપોલીટન બેંક લીમીટેડ	...	35 એ	Lala Kanialal & Sons...	37 A.
મેસર્સ ડી. મુરીજમલ એન્ડ કું.	...	36 એ	The Cosmopolitan Bank Ltd...	38 A.
જુગતરામ અને કં પંચી	...	36 એ	Messrs. T. Muriymal & Co.	39 A.
મંત્રી હિંદુ અનાયાશ્રમ	...	40 એ	Jugatram & Co ...	40 A.
ધી બોમ્બે એસ્યુરન્સ કં પંચી	...	41 એ	Mantri Hindu Anathashram	41 A.
વીકલ પરશોતમ એન્ડ સન્સ	...	41 એ	The Bombay Assurance Company	41 A.
મણીશંકર ગોવિંદજી	...	42 એ	Vithal Purshotam & Son	42 A.
ડા. કાળીદાસ મોતીલાલ	...	42 એ	Manishanker Govindji	43 B.
રાજવૈલ નારણજી કેસવજી	...	43 બી	Dr. Kalidas Motiram ...	44 B.
ડી. સી. ઉમરીમરની કું.	...	44 બી	Raj Vaidya Naranji Keshavji	44 B.
રાજજોશી અંબાદતજી મહાદેવજી	...	44 બી	D. C. Unarigar & Co. ...	45 B.
સાર્વજનિક પુસ્તકાલય	...	45 બી	Raj Joshi Ambadatji Mahadevji.	46 B.
ડા. ડી. રાઈડર એન્ડ કું.	...	46 બી	Sarvajanic Poostakalaya	47 B.
બેરેટની યુરો	...	47 બી	Dr. D. Writer & Co. ...	47 B.
રેમિંગ્ટન ટાઈપરાઈટર કું.	...	48 બી	Barat's Bureau ...	48 B.
રાવલ કં પંચી	...	48 બી	Remington Typewriter Co. ...	49 B.
ધી ઇસ્ટ એન્ડ વેસ્ટ ઇન્સ્યુરન્સ કું. લી.	...	49 બી	Raval & Co. ...	50 B.
ઓ. ડી. કેમીકલ કું.	...	50 બી	The East and West Insurance Co Ltd	50 B.
ધી ટાંડુર એન્ડ શાહબાદ સ્ટોન કં પંચી	...	51 બી	O. D. Chemical Co. ...	51 B.
આનંદવટી	...	51 બી	The Tandur & Shahbad Stone Co	52 B.
છવનલાલ અમરસી મહેતા	...	52 બી	Anandvati ...	52 B.
ગોવિંદજી વસનજી	...	52 બી	Jivanlal Amarsi Mehta	52 B.
ડાકર દુબલ	...	53 બી	Pandit Kartantie ...	52 B.
ઇ એસ. માલાની કું પંચી	...	53 બી	Govindji Vasanji ...	53 B.
મંગલદાસ મનસુખલાલની કું.	...	54 બી	Dr. Doobal ...	54 B.
નોકર એગન્સી	...	54 બી	E. S. Mala & Co. ...	55 B.
ગોદરજી બધરસ	...	55 બી	Mangaldas Mansukhlal & Co...	56 B.
ગોવિંદજી હમોદરની કું.	...	56 બી	Servants Supplying Agency ...	56 B.
સપટ કં પંચી	...	57 બી	Godrej Brothers ...	57 B.
ગુલામહુસેન ઇસમાલજી એન્ડ બધરસ	...	57 બી	Govindji Vamodar & Co. ...	57 B.
ધી ઈન્ડિયન એનજીનીયરીંગ કું.	...	58 બી	Sapat & Co. ...	58 B.
હાલુમભાઈ ગુલામહુસેન એન્ડ બધરસ	...	58 બી	Gulamhusein Ismalji & Bros ...	59 B.
હરિચંદ મહારામ એન્ડ સન્સ	...	59 બી	The Indian Engineering & Co.	60 B.
	...	60 બી	Hatambhai Gulamhusein & Bros.	61 B.
	...	61 બી	Harichand Manchharam & Sons.	62 B.

અમે માટે.

આ માસીકમાં બહારથી આવેલા લેખો માટે અમે જવાબદાર નથી.

આ માસીકનું લવાજમ મુબરના આહકાને માટે વાર્ષિક રૂ. ૩ ત્રણ તથા બહાર ગામના આહકો માટે વાર્ષિક રૂ. ૩-૬-૦ ત્રણ છ આના ચોરસ સુદાં સખવામાં આપ્યું છે છુટક નકલ એકના આના ૪ ચાર નમુનાની કેળી મફત મોકલવામાં આવતી નથી.

આ માસીકમાં જે જાહેર ખબરો છે તેમાં કંઈ ફેરફાર સુચવવા હોય યાતો કાઢી નાંખવી હોય તો આવી જાતની ખબર આગલા મહિનાની ૨૦ મી તારીખ પહેલાં આપવી જોઈએ. નહિતર તે પ્રમાણે કરવું બની શકશે નહિ.

OURSELVES

અમે પોતે.

આજના અંકની સાથે અમે અમારા સાતમા વર્ષમા પ્રવેશ કરીએ છીએ આ માસિક જ્યારે આ ચેમ્બર તરફથી શરૂઆતમા કાઢવામા આવ્યું ત્યારે તેનો હેતુ એવો હતો કે આપણા દેશી વેપારી બધુએના ઘણા ખર્ચે ભાગ ગુજરાતી બજારના હોવાથી અને દેશ દેશના વેપાર સંબંધી હકીકતો ઘણીખરી ધિરેજ લાધામા પ્રગટ થતી હોવાથી તે વેપાર ઉપયોગી માહેતીઓ આપણા ગુજરાતી બજારનાર વેપારી બધુએની બજારમા લાવવી અને પરદેશના વેપારની રૂઢીઓ, તેમના દેશના વેપારની સ્થિતિ, તેઓ પોતાનો વેપાર કેમ આગળ વધારે છે, બીજા દેશોમા આપણા વેપાર વિષે શું મોલાય છે વિગેરે હકીકતો તેમના ધ્યાન ઉપર લાવવાનો મુખ્ય હેતુ હતો તે ઉપરાંત બુદ્ધા બુદ્ધા હુમર ઉદ્યોગને લગતી હકીકત પ્રગટ કરવાનો પણ હેતુ હતો. આ બંને મુખ્ય હેતુઓ પાર પાડવા બનતો યાચ કરવામા આવે છે અને અમારા સુચારુ જે નિયમિત રીતે આ માસિક વાચતા રૂઢી તેઓના બજારવામા હશે કે તે હેતુઓ પાર પાડવામા અમે કેટલે અંશે સફળ થયા છીએ મહા કામ હકીકત ચેકકરી કરી અમારા વાચક ગણેની આગળ રજૂ કરવાનું છે તેનો લાભ લેવો તે તેમના હાથમા છે, અમારા મામીકમા વેપારી બાતમીઓ જે પ્રસિદ્ધ કરવામા આવે છે તેથી ઘણા વેપારીઓને કાયદો થાય છે અને આ બાતમીઓદ્વારા આ માસિક વેપારીઓને ઘણું ઉપયોગી થઈ પડવા વધી છે પણ જો તેનો ચોખ્ખો ઉપયોગ અને લાભ લેવાય તોજ આ માસિકની અદર ટુકી વેપારી ખબરો, હુમર ઉદ્યોગ અને વેપારને લગતી મોઝો અને વેપારી કેસો આપવાની ચોજના હાખલ કરવામા આવી છે અમે આશા રાખીએ છીએ કે તે ચોજના અમારા વાચકવૃદ્ધને અનુકુળ જણાતીજ હશે આ માસિકમા દેશી વેપારી ચેમ્બરની કમિટીના કામકાજમાથી ઉતારા આપવામા આવે છે તથા નામદાર સરકાર તરફથી આ ચેમ્બરને જે જે સવાલો અભિપ્રાય માટે મોકલવામા આવે છે તે સવાલો ઉપર આ ચેમ્બર જે અભિપ્રાય લખી મોકલે છે તે આપવામા આવે છે કે જેથી અમારા વેપારી લાભઓ તેઓના પ્રતિનિધિ રૂપ ગણાતી

આ ચેમ્બર વેપારી આલમનો મત કેવી રીતે અને કયા રૂપમા નામદાર સરકાર આગળ રજૂ કરે છે તે ઉપરાંત બીજી ચેમ્બરો પણ તે બાબતો ઉપર શું શું મત ધરાવે છે તે પણ આપવામા આવે છે જેથી આપણા શિવચત્ર બહારના વેપારીઓ તે બાબતમા શું ધારે છે તે પણ બહુ શકાય, આ ઉપરાંત દર માસ ખાડની જકાતના આકાંડ, ખાડની આયાતના આકાંડ, મુખર્ષના ખારામા માલનો જથ્થો કટલો છે તેના આકાંડ, સુતર કાપકના આકાંડ, નવા પેટ ટો, તથા દરિયાઈ વેપારના આકાંડ આપવામા આવે છે વેપાર સંબંધી ઉપરની હકીકત વેપારીઓને હાલ મેશ બજારવા ચોખ્ખો છે અમારા માસિકનો ફેલાવો હિંદુસ્તાનના બુદ્ધા બુદ્ધા ભાગમા, બર્મા, ચીન બજાર અને આફ્રીકા સુધી કે જ્યાં આપણા સાહસિક વેપારીઓ વેપાર અર્થે ગયેલા છે ત્યાં સુધી સઘળે થયેલો છે આ માસિકને સાડ ઉત્તેજન આપવા માટે અમે અમારા સુચારુ આકાંડ કેસો આભાર માનીએ છીએ પહેલા માસિકની ૮૦૦ નકલો નિકળતી હતી અને અત્યારે તેની ૧૫૦૦ નકલો નીકળે છે તેજ બતાવી આપે છે કે માસિક વેપારીઓમા કેટલું લોકગિય થતું હતું છે અમારા માસિક માટે હુમર ઉદ્યોગો બાબત અને વેપારી લાભનો સંબંધ લેજો લખી મોકલવા માટે મી સુમન્સ મુવ મી જે એલ ડી ભારલાયા મી દમણીયા અને માસિક માટે પનામા નહેરના એનજનીયર મી ગટસના જીવન વૃત્તાંતનું લાખાતર કરી આપવા માટે મી નવીન એન ડીવેગીયાનો તથા અન્ય લેખકો જે અવાર નવાર લેજો મોકલતા રહે છે તેમનો, આભાર માનવાની અમે અત્યારે વડે લખ્યે છીએ અમે આશા રાખીએ છીએ કે, વેપાર ઉદ્યોગ સંબંધી ખાસ જ્ઞાન ધરાવનાર અમારા અન્ય બધુઓ પણ અમારા માસિકદ્વારા પોતાના જ્ઞાનનો લાભ વેપારી આલમને આપવા પ્રયત્નવાન થશે અને અમારા વેપારી બધુઓ પણ પોતાના વ્યવહારિક જ્ઞાનનો લાભ અન્ય લાભ ઓને આપવા બાતર પોતાની લાભનો પર લેજો લખી મોકલશે તો તે અમે ઉપકાર સાથે સ્વીકારશું અસ્તુ—

ઉચી પોલીસ કલેક્ટર ટોચ ખરીદ કરવા કયા જશે?

ઇંડીયન કોટન ઑઇલ કંપની, લીમીટેડ.

હમમ સ્ક્રીટ, કોટ, મુંબઈ તથા વિજલપુર, નવસારી.

આ કંપનીના કારખાનામાં નીચે મુજબ માલ તૈયાર થાય છે:—

કપાસીઆતું તેલ.

અમારે ત્યાં તૈયાર થતું તેલ મુંબઈમાં વેચાતાં બીજાં તેલો કરતાં ચઢીઆતું હોવાની અમે ગેરંટી આપીએ છીએ. ખાવામાં ધોની બરોબરી કરે છે.

કપાસીઆનો મગજ

ગાય, ભેંસ, બળદ, ઘોડા, મેંઢાં, બકરાં વગેરેને માટે બરોબરે તાકાતવાન ખોરાક, કુખળાં જનવરને થોડા વખતમાં ટટાર બનાવે છે.

કપાસીઆનાં છાલાં.

અમારી મીલનાં છાલાં પુના, મહિ, કરાંચી સુરત વગેરે સ્થળોએ ડેરીઆમાં તેમજ ખાનગી ખેતરોમાં રફેજ (roughage) તરીકે પુષ્કળ વપરાય છે.

ભાવતાલ તથા વધુ વીગત માટે લખો:—

કોઠારી, સુતરીઆની કંપની,

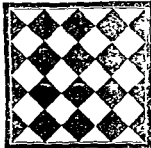
મેનેજીંગ એજન્ટી.

ટેલીફોન નંબર ૨૧૩૬.

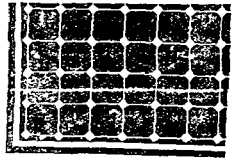
C. BHOGILAL & Co.,

17-18, Elphinstone Circle, Fort, BOMBAY.

MARBLE FLOORING

આરસના પાટીયા, પ્લોક, લાદી, સફેદ,
કાળી, પ્લુ રંગની, દરેક માપની,
પાલીસ ટ્રેબલો, ફરનીચરમાં,
દીવાલમાં અને જમીનપર
જડવાની તરેહુવાર રંગની
લાદીઓ સફેદ ચલકતી
લાદી ધંચ ૬ x ૬,

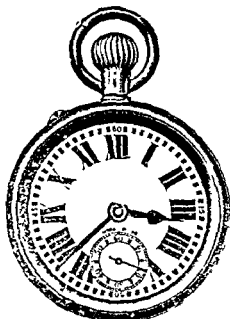
લાલ લાદી, સીમોટ અને પાલીસનો સામાન વિગેરે ફીક્ષાયતી લાવે મળશે.

સી. ભોગીલાલની ફાંં

આરસ પથ્થરના વેપારી,

૧૭-૧૮, એલફીનસ્ટન સરકલ, કોટ.—યુ'બર્થ નં ૧.

દીવાળોના તહેવારમાં ભેટ આપવા લાયકનાં
નાનાં ખીસાનાં ઘણેડીઆ.

ભાવ તદ્દનજ કીશાયત રાખેલા છે.

તેની ખાત્રી પ્રક્ટ એકવાર દુકાનની મુલાકાત લેવાથી થશે.
મેટલનાં સસ્તાં રોસકોપ સીસ્ટમ કાચની રીંગ સાથે જેથી અંદર
કચરો જવાનો સંભવ રહેતો નથી નં. ૧) કી. રૂ. ૧-૧૨-૦
મેટલ રેલવે રેગ્યુલેટર ધનલુન છાપ સાથે. નં. ૧૭ રૂ. ૧-૧૨-૦

૩ વર્ષની ગેરંટીવાળાં ઘડીઆળો.

નં. ૧૭ રૂ. ૩૩ નં. ૨૭ રૂ. ૪ નં. ૩૭ રૂ. ૫ નં. ૪૭ રૂ. ૫૫
એ શીવાય દરેક ભતનાં અમેરીકન, જાપાન, જરમન
ખનાવટનાં મોટાં દીવાલ ઉપર ટાંગવાનાં તથા ગેઠક ઉપર
રાખવાનાં કલેક્ટો તથા દરેક મેકરના ટાઇમપીસો અમારે
ત્યાંથી મળશે.

ચીત્ર સાથનું પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં
આવશે. બહાર ગામનો માલ વી. પી. થી મોકલવામાં આવશે.

મોહનદાસ કમળશી.

ઠેકાણું—મંગાદેવી પોષ્ટ ઓફીસની બાલુમાં.

INDIAN INSURANCE COMPANIES.

આપણી વીમા ઉતારનારી સંસ્થાઓ.

વીમાની કંપનીઓ માટે ઉધાહરું રહેલું વિશાળ ક્ષેત્ર.

કાર્યવાહકોની ન્યુનતા ।

[૨]

(લખનાર:-મી૦ જેકીસન લ. ડુ. બારલાયા)

આ માસિકના ગયા મહિનામાં પ્રગટ થયેલા આ વિષયના હકૂતામાં 'રહે' વીમા કંપનીઓ માટે જેમ અને એમ વધુ પ્રમાણમાં પોતાનો વિસ્તાર કરવાની આવશ્યકતા બતાવી છે, હવે જાહેરી અને આગ તેમજ દરીયાઈ વીમાનું નુકશાન માથે ખેડવામાં શો તકાવત છે તેને પ્રથમ હાથ ધરીશ.

જાહેરીના વીમાના દરેક દરેક કંપની તરફથી પોત પોતાના જુદા જુદા ઠગવવામાં આવે છે અને તેની ગણતરી એવો રીતની કરવામાં આવે છે કે અમુક વર્ષને માટે વાર્ષિક જે રકમ લેવામાં આવે તે એટલાં વર્ષમાં વ્યાજ સાથે મળીને જોખમની રકમ કરતાં ઘણી વધુ થઈ પડે. એટલે કુપની તે મુદત વિત્યાબાદ વીમા ઉતારનારી વ્યક્તિને તેની હુયાતીમાં અગર હુયાતી બાદ વીમા ઉતારવાની જે રકમ ભરી આપે તે ઉપરાંત કંપની સાડું નાણું ખચાવી શકે છે. જે જોતાં કંપની જે જોખમ ખેડે છે તે માત્ર વીમા ઉતારનારી વ્યક્તિના તાત્કાલીક મરણનું જ. છતાં એ પણ વાત ધ્યાનમાં રાખવાની છે કે જાહેરીના વીમા ઉતારનારી સંસ્થા વ્યક્તિની હુયાતી સુધીના વીમા લે છે એટલે જે વ્યક્તિએ આ દુનિયામાં જન્મ લીધો છે તે કેદ વખતે વહેલી યાતો મોડી મરવાની તો ખરીજ અને તે હિસાબે વહેલા કિંતુ મોડા વીમાનાં નાણાં કંપનીએ ભરી આપવાં ખરાંજ.

પરંતુ આગ અને દરિયાનું જોખમ ઉતારનાર કંપનીઓ માટે તેમ નથી. પ્રથમ જે માલ અગર મીલકતને વીમા લેવામાં આવે છે

તે વીમાના દર મુખ્યત્વે સર્વ કંપનીઓના સરખાજ હોય છે અને વીમા અમુક મુદતને માટે ઉતારવામાં આવે છે કારણકે આગ અને દરીયાના નુકશાન સામેના વીમા નિર્જીવ વસ્તુનો હોય છે એટલે તેની હુયાતી માટે મૃત્યુવશ થવાનો સંભવ રહેતોજ નથી અને તેથી કરીને તે મુદત વીતી જઈને તે દરમ્યાન જો નુકશાન ન લાગ્યું તો કંપનીને ફાયદોજ છે. છતાં દીલગીરીની વાત છે કે આ સિદ્ધાંતો સર બ્યારે પરદેશી કંપનીઓ નક્કે કરે છે ત્યારે અત્રેની કંપનીઓ નુકશાન કરે છે અને તેમ થવાનાં મુખ્ય કારણો નીચલાં છે:-

૧. જે સંસ્થાઓ (માત્ર વીમાનીજ નહિ પણ ખેંક, મીલ વિગેરે દરેક) ઉભી કરવામાં આવે છે તે અમુક વ્યક્તિ પોતાના લાભને ખાતર ઉભી કરે છે.

૨. જે અમુક વ્યક્તિના લાભ માટે ઉભી ન થઈ હોય તો તે અમુક વિભાગના લોકો તરફથી ઉભી કરવામાં આવે છે કે જે વિભાગમાંથી ભાગ્યેજ કોઈ સંસ્થાનું કામકાજ બચતો હોય.

૩. કાયરેક્ટરોમાંથી ભાગ્યેજ કોઈ સંસ્થાના કામકાજનું ઉકાળુ અને તેનું ખર્ચ રહસ્ય જાણતો હોય. અને તેથી કાંતો અમુક એક વ્યક્તિ જેમ દોરે તેમ દોરાય છે, અને નહિતો કે એવા કાર્યોપીકારીની નીમણૂક કરે છે કે જેને માત્ર એકજ દેશ, એકજ વિભાગનું અને તે પણ નહિ જેવુંજ જ્ઞાન હોય, અને તેથી "ઉજડ ગામમાં એરડો પ્રધાન" બની તે કાર્યવાહક ખાટા કુશળ મારનારો અગ્નીરથ (ધનજીન)

એક નામ હમેશાં યાદ રાખ

જ્યારે પણ તમોને વીજળીની લાઇટ માટે ફીટીંગ કમ્પલેટ હોય, વીજળીક પંખાઓ, કોલ બેલો, લેમ્પો, મોટર વગેરે કંઈપણ વીજળીને સામાન જોઈતો હોય ત્યારે અમારું નામ યાદ રાખવાથી તમોને ઘણું જ લાભ થશે.

અમારે ત્યાં તરેહવાર જાતનો

ઘણો જ ખાતરીના વીજળીની લાઇટ વગેરેને લગતો દરેક જાતનો સામાન

હમેશાં મોટા જથ્થામાં તૈયાર રહે છે.

જેવો કે:—

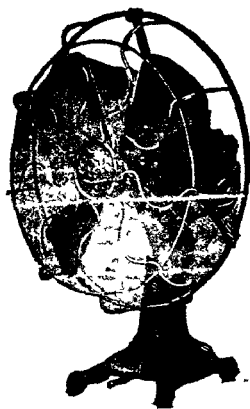
૧ મેટલ ક્રીસ્ટાલેન્ટ લેમ્પ.

૨ હારખન લેમ્પ.

૩ જુદી જુદી સાઈઝનો વાયર.

૪ ફેસીંગ.

૫ ઈન્સ્યુલેટસ, કલીટસ વગેરે, વગેરે.

પંખાઓ વગેરે

૧ સીલીંગ ફેસ.

૨ ટેબલ ફેસ.

સાદા તથા ઓસીલેટીંગ

૩ ઇલેક્ટ્રીક કોલમેક્સ.

૪ પૅકેટ લેમ્પસ.

૫ રંગ બેરંગી શેડસ.

મોટર, વગેરે.

આ સઘળો માલ યુગ્મમાં અમારી જાતિ દેખરેખ નીચે પસંદ આવે છે.—

ઘણું જ સુંદર ઇલેક્ટ્રીક ફીટીંગ અમો કોન્ટેક્ટથી કરી આપીએ

વધુ વિગત માટે સ્ટાન્ડર્ડ ઇલેક્ટ્રીક

અપોલો સ્ટ્રીટ—

આપી જેમ કટુ ઔષધ પાય છે, અને પરિણામ-
માં રોગ નિવૃત્તિ માતાના પક્ષે જેમ થાય છે,
તેમ લેખકે અને પ્રસિદ્ધ કર્તાઓ વ્યાપારના
-પ્રત્યક્ષના-કટ્યાણુ માટે ખોટી લાલચ ખતાવ્યા
વીના જે કટુ ઔષધ આપે છે તેનું પણ પરિણામ
અમુક મુદતે પણ લેખકના પક્ષેજ દૌર્લભ્ય

હાસ આવે છે; અને આવશે એવી આશાએ
માં આ મારા લેખની સમાપ્તિ કરું છું.

નોટ-આ લેખ માહિલા વિચારો લેખકનાજ છે

એડિટર.

INDIAS' INTERNAL TRADE.

“ હિંદના માહિલા ભાગના વેપારની સ્થિતિમાં ફેરફાર ”

કરાંચી ખાતે મળેલી છેલ્લી ઉદ્યોગીક
કોનફરન્સ વેળા બેરમપોર ફીશનાથ કૉલેજના
પ્રો. રાધાકૃમલ મુકરજીએ “ હિંદના માહિલા
ભાગના વેપારની સ્થિતિમાં ફેરફાર ” એ વીષય
ઉપર એક નીળાં પત્ર રજૂ કર્યો હતો જેમાં
જણાવવામાં આવ્યું છે કે હિંદનાં વેપારનાં બંધાર
ણની રૂઢીઓમાં વખત જતાં ધીમે ધીમે ફેરફાર
થતો જાય છે. જે દલાલ પોતાને વેપાર પોતાની
નાની થાપણથી ચલાવે છે તેજ નહીં, પણ વળી
તેની ખરીદવાની અને વેચવાની રૂઢી હવે ભુતકાળની
ખીના થઈ પડી છે દલાલ હવે પોતાનો વેપાર
પોતાની માલિકીના ધોરણે ચલાવે છે. વળી તે
છુટક હીસાએ માલ ખરીદી વેચે છે અને તે
એવા માલને વેપાર ચલાવે છે કે જે ચોક્કસ
જગ્યામાં ખરીદી અને વેચાઈ શકે છે હિંદમાં
આર્થિક પેદાશના વેપારનું ખાસ તત્વ પશ્ચીમના
મુલકમાં જેટલી હદ સુધી લઈ જવામાં આવે
છે તેટલું લઈ જવામાં આવતું નથી. દેશના
સઘળા ભાગમાં તેલ, ધી, ખાંડ અથવા અનાજની
ખાસ દુકાન જોવામાં આવતી નથી. વારંવાર
ખોરાકીની જણસો, મીઠું, ખાંડ વગેરે જે
હિંદીઓના ખપ માટે જોઈએ છે તે સઘળી ચીજ
વેચવામાં આવે છે. ફક્ત શેકુરેમાંજ પરદેશથી
આયાત કીધેલાં કાપડ, રમકડાં, વિગેરેની ખાસ
દુકાનો જોવામાં આવે છે, જ્યારે ગામડાંમાં તેવું
જાતું હોતું નથી, જેમ જેમ વેપાર વધતો
જાય છે તેમ હિંદના માહિલા ભાગના હાલના
વેપારના આ સઘળા નોંધણા જેવા જોનાવે

દુર થતા જાય છે. છુટક માલના વેપારની જગા
જથાળ ધ માલવાળા લેશે. ખાનગી માલિકીના
વેપાર ભાગીદારોથી ચાલતી કંપનીઓનાં
ધોરણ ઉપર જશે જેમાં નફો ટોટો થોડા
આસામીઓ વચે વહેતી લેવામાં આવશે વળી
ખાસ માલની દુકાનોનું ધોરણ પણ સંપૂર્ણ
રીતે ચાલુ કરવામાં આવશે. આવજનાં સાધનોની
જેમ ખીલવણી થશે તેમ વેપાર સ્થાનિક
બનશે. આપણે વેપારની સ્થિતિના ફેરફાર
અનુભવી ચુક્યા છીએ અને વધુ ખીલેલો અને
અને વધુ સારા પાયા ઉપર ચાલતો વેપાર
પોતાનાં મેળે નજરે પડવા લાગ્યો છે. આ
ફેરફાર કાંઈ ઘણાં સહેલ નથી. તે લાંબો વખત
લેશે અને તે સાથે કેટલીક હાડમારી પણ
ભોગવવી પડશે પણ તે થોડાવખત ભોગવવી
પડશે. ખેતીવાડીવાળા દેશમાં ખેતીવાડીના
ઉદ્યોગની ખાસ શાખા ત્યાંના વતનીઓની ખાસ
હાજરતા પ્રમાણમાં સંકેતિત બનવી જોઈએ
દરેક સ્થળે પોતાના ખેડુતોએ નીપજનેટી
પેદાશવાળી ખોરાકીના જોઈતો જથ્થો મળવો
જોઈએ. જ્યાં ગામ થતું નથી ત્યાં તે ઉપયોગી
નહીં થતાં તેનો ખોટો લાભ લેવામાં આવે છે.

ક્રમશઃથીએ આપણા દેશમાં આપણા
માહિલા વેપાર જે પરદેશી વેપારીઓની રાહ-
ખરી હેઠળ ચાલે છે તેનો પરદેશના મુલકોના
લાભ માટે ગેર લાભ લેવામાં આવે છે. ચોખા
અને ઘઉંની નીકાશ ધીમે ધીમે વધતી જાય
છે જ્યારે તેની પેદાશ તેજ પ્રમાણમાં કાંઈ

વધી નથી. ખીજા હાથ ઉપર અંબાડા અને રૂ, તેલના ખીયાં અને રંગોની બનાવટ માટે જોઈતા કાચા માલ માટે વધતી જતી માગણીને લીધે ચોખા અને ઘઉંની ખેતીવાળા વીસ્તારો ઓછા થતા જાય છે. ૧૯૧૧ ના સાલની આખેરી સુધીનાં અગયાર વરસમાં ચોખા અને ઘઉંની નીકાશનો વધારો ચાલુ અને મકકમ-પણું થયો છે અને દુકાળનાં વરસોમાં સહેજ હેરફેર થયો છે. ખીજા હાથ ઉપર ખોરાકી નહીં ઉપભવનારી જલુસોની ખેતીના વીસ્તારમાં ધીમે ધીમે વધારો થતો જાય છે. ૧૯૦૬ ની સાલની આખેરીના દસ વરસ દરમિયાન અનાજની ખેતીનો વીસ્તાર સેંકડે ૭)૧૭ ટકા વધ્યો જ્યારે રૂ. અને અંબાડાની ખેતીનો વીસ્તાર સાથે મળી પચાસ ટકા જેટલો વધ્યો. ઘણી ભય ભરેલી સ્થિતિ તો એ છે કે પરદેશી નીકાશ માટે કાચા પદાર્થની બહોળી ખેતી તેના ભાવ ઘટતા જતા હોય છતાં ચાલુજ છે કાચા પદાર્થના ભાવો અચૂક રીતે ઘટાડોજ દેખાડે છે, માત્ર અંબાડાના ભાવમાં સોથી દોઢસો ટકા જેટલો વધારો થયો છે પણ ચા અને ગળીના ભાવમાં ઘટાડો થયો છે અને અળસી અને કાચા સુતરના ભાવ લગભગ તેજ રહ્યા છે. આ પ્રમાણે ઘટ્યા જતા અથવા સ્થિર ભાવો છતાં હિંદી ખેતીકાર ખોરાકીને ખરના અનાજને બદલે પરદેશી નીકાશ માટે વધારે અને વધારે કાચી પેદાશ કેપત્ત કરે છે અને વસ્ત્રના વધારા સાથે ખોરાકીની જલુસો માટેની માગણી ચાલુ વધતીજ જાય છે અને તેના ભાવ પણ ચડુડતા જાય છે.

હિંદી ખેડુત પરદેશી ખજાર માટે ખોરાકી નહીં એવી જલુસોને પસંદગી આપે છે તેનું કારણ પોતાની ખેતી માટે તેને પરદેશી વેપારી

ઉપર આધાર રાખવાનો છે. અને નેટલા માટે ખેડુતો પોતાની જમીન ઉપર દાસ જેવી સ્થિતિમાં આવી પડે છે.

વળી પરદેશી વેપારીઓ દેલ્હેના વધારાથી પણ પોતાની નેમમાં ફાવે છે. આપણા ઉદ્યોગોને લાગેવળગે છે ત્યાં સુધી દેલ્હેઓ તેમને માટે ઉત્તેજન આપનારી નથી. તુર વારંવાર એટલાં ભારે હોય છે કે તેથી કારખાનાંના ઉદ્યોગો તેમજ ગામડાંના ઉદ્યોગોની ખીલવણીમાં અટકાવ થાય છે. અમેરીકા અને યુરોપમાં દેલ્હેનાં તુરોએ અગત્યનો ભાગ ભજવ્યો છે આપણા દેશમાં દેલ્હેની પુરવણી તરીકે નહેરનાં બાંધકામો જરૂરનાં ગણાવાં જોઈએ. હાલમાં નદીઓ નાના ખેડુત, માલકો અને વેપારીઓ માટે ઘણી મસ્તી અને સહેલી રીતે માલ લાવ લઈબ કરવાનું સાધન થઈ પડે છે. ખેડુતો માટે નહેરોનાં બાંધકામો ઘણી સગવડ પુરી પાડે છે.

દેલ્હે હોલત લઈ જવાના કામમાં વપરાય છે, જ્યારે નહેરોનાં બાંધકામો આ દેશમાં હોલત લઈ જનાર તેમજ હોલત ઉત્પન્ન કરનાર તરીકે કામે લાગે છે. આપણા વેપારીની ચાવી હાલ પરદેશી વેપારીઓના હાથમાં છે. તેઓ તે માટે નાણાંની જોગવાઈ કરે છે અને તે પોતાના લાભો જોઈને તેઓ તેમ કરે છે. આપણી ખેતીના લાભ ગીજી તરફથી લેવાય તેના અટકાવ કરવા માટે ખેડુતોને નાણાં ધીરવાની હાલની રૂઢીમાં ફેરફાર કરવા જોઈએ. જો ખેડુતોને પરદેશી વેપારીઓ ઉપર આધાર રાખવો નહીં પડે તો જો ખેતી વધુ લાભકારક નહીં તે તેઓ કદી કરશે નહીં. ખેતીવાડીની આંટ કેમ નવેસરથી રચવી અને પાકમું વેચાણુ ગામડાની આર્થિક હાજતોને કેમ પુરી વળે એ બે સવાલ આર્થિક જીંદગીમાં ઘણી અગત્યતા ધરાવે છે.

ગામડાંની તંદુરસ્તી.

ઈન્ડર નેશનલ ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઑફ એગ્રી-કલચર તરફ આ વિષય ઉપર એક લેખ લખતાં સાન એન્ટેરીયોના ડૉ. આસ. એ. આર. કેમ્પબેલ આમાચીડીયાને ઉછેરવાથી મચ્છરોનો નાશ થાય છે તે બાબત ખાસ ધ્યાન ખેંચે છે.

શરૂઆતમાં મેલેરીયા બતના તાવ બાબત અખતરાઓ કરતાં તે તાવનાં જંતુઓ ને મચ્છરો જીવતાં માણસોના શરીરમાં કેવીરીતે દાખલ કરે છે તે બાબત લખે છે. આજે શાસ્ત્રીય શોધોથી એ તો નીર્વિવાદ સાબીત થઈ ચુક્યું છે કે મચ્છરો મેલેરીયાના જંતુઓને ફેલાવે કરે છે અને એ રીતે તેઓ મનુષ્ય બતના કટ્ટા દુશ્મન તરીકે કામ કરે છે; અને તેથી મચ્છરો નાબુત કરવા તબાવો કુવાઓ વિગેરે જે જગ્યાઓમાં પાણી ભરાઈ રહેતાં હોય તે જગ્યાઓ ખંધ કરવા મ્યુનીસીપાલિટીઓ તરફથી સતત પ્રયત્નો થઈ રહ્યા છે. મચ્છરો પોતાનાં ઇંડાં લેજવાળી જમીનમાં અને પાણી ઉપર મુકે છે અને તેવીજ જગ્યાઓમાં તે ઉછરે છે.

આ લેખક પોતાના લેખમાં જણાવે છે કે મચ્છરોનો કટ્ટા દુશ્મન આમાચીડીયા છે, અને તેથી તેને ઉછેરવા ખાતર તેણે એક લાંકડાંનું ઘર પણ બનાવ્યું છે આથી આમાચીડીયાને પોતાના ખોરાક માટે લાંબે જંતુ પડતું નથી આ આમાચીડીયાં રાતનાં ફેરે છે દીવસના ભાગમાં અંધારી જગ્યાઓમાં ભરાઈ રહે છે તે પોતાનું શરીર ઘણુંજ સંકેચી શકે છે. તે ઉપરાંત તેના શરીર ઉપર એવી બતના વાળ હોય છે કે તેને મચ્છરો ઠરડી શકતાં નથી વળી તેની ગંધ પણ મચ્છરોને ગમતી નથી. આ આમાચીડીયાને કોઈ રોગ લાગુ પડતો નથી તે ઘણાં વરસો સુધી જીવે છે, કારણ જે લોકો તેની હુગાર, ખાતર માટે એકઠી કરે છે તે લોકો કહે છે કે મરીગયેલ આમાચીડીયાં ભાગ્યેજ જોવામાં આવે છે. આમાચીડીયાંનાં ઠાંતની રચના ઉપરથી

તથા તે જે ખોરાક ખાય છે તે પરથી જણાય છે કે તે માંસાહારી પ્રાણી છે અને મચ્છર લોહી ચુસતાં હોવાથી તે તેનો સારો ખોરાક થાય છે. વળી લેખકે તેની હુગાર એકઠી કરી “હાઈડ્રોજન પેરોક્સાઇડ” માં નાખી એટલે કેટલોક ભાગ તેમાં ગળી ગયો પછી એ મીઠાણને ગળી કાઢતાં પાછળ જે રહ્યું તે મચ્છરનાં હાડપીંજરના ભાગોજ માલુમ પડ્યા હતા તે ઉપરથી પણ સાબીત થાય છે કે તે મચ્છરોને ખાય છે. વળી આ અજમાયશથી તેને એવી માહેતી મળી કે ફેરેક આમાચીડીયાં દરરોજ લગભગ ૨૬ વખત હુગાર મુકે છે. નવેંબર મહિનામાં કે જ્યારે જીવડાઓ ઘોડાં હોય છે ત્યારે લીધેલ ૨૬ હુગારનું વજન ૨૬ ગ્રેમ્સ થયું હતું.

આ હુગાર ખાતર માટે કામ લાગે છે તેથી આમાચીડીયાંને ઉછેરવાથી તે રીતે કેટલો ફાયદો થાય તે તપાસતાં લેખક જણાવે છે કે તે આઠમાસ બરાબર કામ કરી શકતાં હોય એમ ગણીએ તો એક આમાચીડીયાં દીઠ ઉપર જણાવ્યા મુજબ એક દીવસમાં ૨૬ ગ્રેમ્સ હુગાર થાય તે એક મહિને ૭૮ ગ્રેમ્સ થાય; અને આઠ માહનામાં ૬૨૪ ગ્રેમ્સ હુગાર એક આમાચીડીયાંની એકઠી થાય આ હુગાર એક ટનના ૩૦ ડોલરના ભાવે વેંચાય છે.

ડૉ. કેમ્પબેલે આમાચીડીયાંને ઉછેરવા તથા તેની હુગાર એકઠી કરવા એક લાંકડાંનું ઘર બનાવ્યું. આ ઘર જમીનથી ૧૦ ફીટ ઉંચું છે, અને તે ઘર ૨૦ ફીટ તેના ઉપર છે. આ ઘર લોંચતળીએ ૧૨ ફીટ છે અને મથાળે ૬ ફીટ પહોળાઈનું છે. તેનો મીનારા જેવો આકાર થાય છે. આવા આકારનું અને આટલું ઉંચું ઘર કરવાનો હેતુ એવો છે કે તે પવન સામે ઉભું રહી શકે અને આમાચીડીયાંનાં દુશ્મનો તેને પહોંચી ન શકે. આ ઘરને લોંચતળીએ હુગાર સહેલાઈથી એકઠી કરી શકાય તેવી

નતનું એક નીકળી શકે તેવું પાટીયું રાખેલું હોય છે. જો આવું ઘર મનુષ્યની વસ્તીથી દુર કોઈ શાંત જગ્યામાં રાખ્યું હોય તો ત્યાં ઉપરની સગવડોને લઈ આમાચીડીયાં ઘણું એકઠું થશે.

આ ડોક્ટરે જાંધાવેલું ઘર સાન આન્ટા-રીઓથી દશ માઈલ દક્ષિણે આવેલાં એક તળાવ ઉપર ખાંધવામાં આવ્યું હતું. આ ઘરમાં એક તરફ જાંકેરાંઓ રાખેલાં હોય છે તે વાટે આમાચીડીયાં અંદર આવે છે અને જાય છે. આ તળાવની જગ્યા ખાસ પસંદ કરવામાં આવી હતી કારણ તેમાં આન્ટારીયોનાં ગટરો ખાલી થાય છે અને તેથી ત્યાં મચ્છરો ઘણા પેદા થાય છે. આ તળાવમાંથી નહેરો કાઢેલી છે એટલે તે કાંઈ પણ જ્યાં પાણી ભરાઈ રહે છે ત્યાં મચ્છરો થાય છે. આ ઘરમાં પ્રથમ તોણે એક રસાયણિક પદાર્થ છાંટ્યો કે જેની ગંધ આમાચીડીયાની હુગાર જેવીજ હતી અને તે ઉપરાંત થોડી તાજી હુગાર પણ ભોંયતળીયે નખાવી હતી, આ ગંધથી તેમાં આમાચીડીયાંઓ આવ્યાં અને ચાર મહિનામાં તો તેમાં સેકડો ભરાઈ ગયાં હતાં. આ તે ઉડી જતાં તે વખતે એક જગ્યામાં ભરાઈ જોવાથી તે જાણી શક્યો. આ ઘર ૧૯૧૧ એપ્રિલમાં ઉમુંકરવામાં આવ્યું હતું. ૧૯૧૨ માં તો એટલાં બધાં એકઠાં થયાં હતાં કે બાંધને બહાર નીકળી રહેતાં કંટાકો જોતા. આ ઉપરથી એમ સાબીત થાય છે કે આમાચીડીયાંઓ જુદે જુદે ઠેકાણે એકઠાં કરી શકાય તેમ છે. આ પ્રાણીઓ એક જગ્યાએ લાંબો વખત રહે ત્યારપછી તે છોડતાં નથી માત્ર રાત્રે જોરાક શોધતા બહાર નીકળે છે અને સવારે તો પાછાં તેમાં દાખલ થઈ જાય છે. આમાચીડીયાં ઘણું ખડું ડુંગરો અને ટેકરીઓ નજીકજ રહે છે કારણ ત્યાં તેમને રહેવાને જગ્યાઓ મળી શકે છે. તે સપાટ જમીનમાં રહી શકતાં નથી. આ ઘરાપેણુ તેની ટેવો જાણીનેજ જાંધવા જોઈએ. આ ઘર જાંધ્યા બાદ લેખકે આસપાસનાં

ગામડાંઓમાં તપાસ કરી તો ત્યાંના લોકોએ મચ્છર ઓછાં થયાની હકીકત બહાર કરી હતી અને તે ઢોરોની સ્થિતિથી અને એવાજ જીભ પુરાવાથી સાબીત થઈ હતી.

આ પ્રાણીઓ નહાસી જવાની બીકથી તે ઘર નજીક કોઈને જવાદેવામાં આવ્યાં નહોતાં. ડીસેમ્બર ૧૯૧૨ માં આ ઘરનું ભોંયતળીયું હુગાર એકઠી કરવામાટે ઉઘાડતાં તેમાંથી ૪૦૦-૫૦૦ પાઉન્ડજ હુગાર એકઠી થયેલી માલુમ પડી.

આ હકીકત અને અખતરાઓ ઉપરથી લેખક નીચેના સાર કાઢે છે.

(૧) મચ્છર પોતે કરડવાથી માણસને હેરાન કરે છે એટલુંજ નહિ પણ કેટલાક રોગોના જંતુઓને પોતાના ડંખદ્વારા માણસોમાં દાખલકરી મનુષ્ય નતના દુશ્મનનું કામ કરે છે.

(૨) મચ્છર એ આમાચીડીયાં માટે સારો જોરાક ગણી શકાય.

(૩) આમાચીડીયાં માટે ઘર જાંધી તેને તેના દુશ્મનોથી બચાવી એક ઠેકાણે એકઠાં કરી શકાય છે અને તેથી આસપાસની તંદુરસ્તીમાં સુધારો થાય છે.

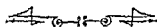
(૪) તેની હુગાર વેપારની એક ચીજ છે તે અને તેમને રાખવાથી ગરીબ લોકો જે મચ્છરોથી વધારે પીડાય છે તેને બચાવે છે.

(૫) આ પ્રાણીઓ આપણને મચ્છરથી બચાવે છે એટલુંજ નહિ પણ તે તેને ખાઈ જાય છે અને તે ખરાબ જીવડાંમાંથી સાફ ફળદ્રુપ ખાતર પણ આપણને આપે છે.

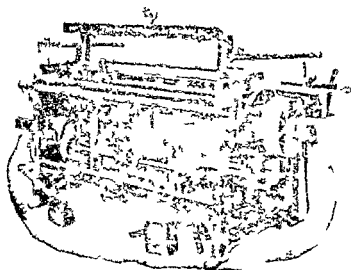
હિંદુસ્તાનમાં મેલેરિયા નતના તાવની બીમારી ઘણી રહે છે અને તેને અટકાવવા પાછળ ઘણુંમોટું ખર્ચ આપણી મ્યુનીસીપાલિટીઓ તથા સરકાર કરે છે તેઓનું આ હકીકત તરફ ધ્યાન ખેંચવા અમે રજા લઈએ છીએ.

વીલાન અને મીલ્સની

લૂમોની મહાન ફ્લેટ.

દરેક પ્રકારનું કાપડ વણવાના ખાત્રીલાયક સાંચાઓ.

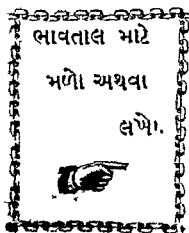

હિંદી ખગ્ના ધોતીયા વણવાના મુખ્ય મથક તરીકે ગણાતા ઈંગ્લેન્ડના ગ્રેટ હાઉડ પરગણામાં ઉપલી અમારી બનાવટની લુમો દર ટકા જેટલા મોટા પ્રમાણમાં ચાલુ છે—એજ ખીના આ લુમોની ઉત્તમ પ્રકારની બનાવટનો પુરતો પુરાવો છે.

હિંદુસ્થાનની મીઠા માટે ડોળી માથની મજબુત પેટર્નની ડ્રોપ—બોક્સ

લીકા લુમો, અમો ખાસ બનાવીએ છીએ.

એ ઉપગત અમાગ કાગખાનામાં દરેક કીસમનું કાપડ બનાવવાના સાંચાઓ તથા જે. એન્ડ આર. ગોરોકની પેટર્ન લુમો, ડોળીઓ, અને તેના પગ્યુટણ લાગો પણ બનાવવામાં આવે છે, જે અગ્રે અમારે ત્યાંથી મળી શકશે.

હિંદુસ્થાન માટેના સોલ એજન્ટસ:—

જવેરી એન્ડ કંપની,

દરેક જાતના સાંચાઓના વેપારી,
૪૯, એપોલો સ્ટ્રીટ-કોટ, મુંબઈ.

ધી સ્ટાન્ડર્ડ બેંક, લીમીટેડ.

(તા. ૨૭ મી જુલાઈ ૧૯૧૨ ને દીને રજીસ્ટર થયેલી.)

ભરાયલી થાપણ	....	... રૂા. ૨૦,૦૦,૦૦૦.
વસુલ લીધેલી થાપણ	...	... રૂા. ૧૦,૦૦,૦૦૦.
ભાગીદારોની રીઝર્વ જવાબદારી	....	રૂા. ૧૦,૦૦,૦૦૦.

હેડ ઓફીસ:

દાદી હાઉસ, ચર્ચગેટ સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ.

ડિરેક્ટરોની બોર્ડ:

શેઠ હાજી યુસૌફ હાજી ઇસ્માયલ સુભાણી, બે. પી.—પ્રમુખ.

શેઠ માધવજી દામોદર ઠાકરસી, બે. પી.

શેઠ કલ્યાણજી દામોદર.

શેઠ વલ્લભદાસ જમનાદાસ ટેવીદાસ.

શેઠ વીઠલદાસ દામોદર ગોવિંદજી

નેમ્સ મેકડોનલ્ડ એસ્કવાયર, બે. પી.

શેઠ જીવીલદાસ લખમીદાસ લીમજી, બે. પી.

શેઠ ગોપાલજી વાલજી મુંદરજી.

શેઠ કરસનદાસ હરગોવીંદ ચાતુ.

શેઠ હરીદાસ જીવરાજ—મેનેજીંગ ડિરેક્ટર.

ચાલુ ખાતાંઓમાં ૨૧૧ ટકા વ્યાજ આપવામાં આવે છે.

સેવીંગ બેંકમાં ૪ ટકા વ્યાજ આપવામાં આવે છે.

ખાંધી મુદતની ડીપોઝીટો વરસ ૧ તથા દુકી મુદત માટેના ભાવો બેંકમાં પુછવાથી જણાશે.

કાપડના વેપારીઓની ખાસ મગવડ માટે આ બેંકે પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટમાં ધી ન્યુ પીસગ્રાંડ બ્રાન્ચ કુંપની લીમીટેડના રમોલ કોઝ કોર્ટવાળાં મકાનમાં પોતાના ગોડાઉનો ખોલ્યાં છે, જેમાં દાગીનાઓ ભાડે રાખવામાં આવે છે. ભાડું દર ગાડવાડીએ દર દાગીને અઢી આના વીસા સુધ્યાં રાખવામાં આવ્યું છે. ગોડાઉનમાં રાખવામાં આવેલા માલ ઉપર જો કોઈને પૈસા જોઈતા હોય તેને વાજબી દરથી પછંમા પચુ ધીરવામાં આવશે માલની ડીલીવરી ગોડાઉન ઉપરથીજ આપવામાં આવે છે. ડીલીવરી ઓરડર માટે અથવા પછંસા ભરવા માટે ડેટમાં ધકો ખાવાની જરૂર રહેતી નથી. ગોડાઉનમાં માલ ભાડે રાખવા સંબંધી નીચેના ગોડાઉન ઉપરથી મળી શકશે.

દરેક ભંતનું બેંકીંગને લગતું કામ કરવામાં આવે છે.

હરીદાસ જીવરાજ

EXCERPTS FROM THE PROCEEDINGS OF THE COMMITTEE.

ધી ઇન્ડિયન મર્ચન્ટ્સ એમ્બર એન્ડ બુરોની કમિટીનું કામકાજ.

ધી ઇન્ડિયન મર્ચન્ટ્સ એમ્બર એન્ડ બુરોની કમિટીની મુખ્યવી સ્ટેલી એક સલા શનિવારને તા. ૨૫ મી મે ૧૯૧૪ ને રાજ સાંજના ૨-૨૦ કલાકે (મું. ટા.) મળી હતી, જે વખતે નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થો હાજર હતા.

(૧) શેઠ પરશોતમદાસ ઠાકોરદાસ

(પ્રમુખ)

(૨) એન. સર કાજલભાઈ કરીમભાઈ

(૩) સર શાપુરજી બી. ભટ્ટા

(૪) સર વીઠલદાસ દામોદર ઠાકરસી

(૫) શેઠ દીનશાહ એદલજી વાઘ્લા

(૬) શેઠ નરોત્તમ મોરારજી ગોકળદાસ

(૭) શેઠ મોતીલાલ વલ્લભજી

(૮) શેઠ જયનારાયણ દાની

૧. ગઈ વખતની કમિટીની મીટીંગની મીનીટ જે સભાસદોમાં ફેરવવામાં આવી હતી તે પસાર કરવામાં આવી હતી.

૨. તંબાકુને લગતા કાયદા ઉપર સળકમિટીના ખરડા ઉપર વિચાર કરવામાં આવતાં તેમાં થોડા સુધારા વધારા સાથે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો તથા છેલ્લો સુધારેલો ખરડો પ્રમુખ તથા શેઠ દીનશાહ એદલજી વાઘ્લાને ખતાવી સરકાર ઉપર મોકલી આપવાનો ઠરાવ થયો હતો.

૩. કોસ્ટગ્રેટીવ પેસ્ટસ એન્ડ ઇન્સેક્ટસ આક્ટ (નાશકારક જંતુઓને લગતું આક્ટ) ને લગતા નિયમો આ એમ્બર ઉપર વિચાર માટે મોકલવામાં આવ્યા હતા તે ઉપર એમ લખવાનો ઠરાવ થયો હતો કે તે નિયમોને મધ્યે ' બ્રિટીશ હિંદુસ્થાનમાં આયાત થતી વખતે ' એ પ્રમાણે શબ્દો છે તેની મતલબ પરદેશથીજ આયાત થતા માલને નિયમો લાગુ પાડવાની છે કે પરદેશથી અને દેશી રાજ્યોમાંથી પણ આયાત

થતા માલને લાગુ પાડવાની છે. જો ફક્ત પરદેશથીજ આયાત થતા માલને આ નિયમો લાગુ પાડવાના હોય તો કમિટીને તે પસંદ છે પણ જો તે પરદેશથી તેમજ દેશી રાજ્યોમાંથી આયાત થતા માલને લાગુ પાડવાના હોય તો કમિટીને વાંધો છે, કારણ કે નિયમ નં. ૩ પ્રમાણે કપાસિયા કે જે ઘણા મોટા પ્રમાણમાં દેશી રાજ્યોમાંથી આવે છે તેને પણ એ નિયમ લાગુ પાડવાથી વેપારીઓને ઘણી અગવડ અને નુકશાની ખમવી પડશે.

૪ નીચે જણાવેલી કુંપનીઓ અને ગૃહસ્થો તરફથી એમ્બરના સભાસદ થવા માટે અરજીઓ આવી હતી જે હેમશ પ્રમાણે બેલટ માટે સભાસદોમાં ફેરવવાનો ઠરાવ થયો હતો. તે માટે બેલટના દિવસે તા. ૨ જી જુન ૧૯૧૪ થી તા. ૮ મી જુન ૧૯૧૪ ના ઠેરવવામાં આવ્યા હતા તથા સ્ક્રુટિનિયર તરીકે શેઠ મોતીલાલ વલ્લભજીને નિમવામાં આવ્યા હતા.

શેઠ પેસ્ટનજી ડી. પટેલ.

મેસર્સ શામજી કુંવરજીનો કું.

બોબે કન્ટી ટોબેકો

મર્ચન્ટ્સ એન્ડ ઇન્સેક્ટ્સ

મેસર્સ ચાંદાભાઈ એન્ડ જસુભાઈ.

ગાદ વખત થઈ જવાથી બીજી કેટલીએક ગાળત મુલતવી રાખી સભા બરખાસ્ત થઈ હતી.

RULES RE INSECTPESTS.

નુકસાન કરતા જંતુઓને લગતા કાયદો.

મુંબઈની દેશી વેપારી એમ્બર નામદાર સરકાર જોગી એક અરજી કીધી છે તેમાં જણાવ્યું છે કે, નામદાર વાઘસરંચે જે નાશકારક જંતુઓ બાબે કાયદો અમલમાં લાવવા માટે દરખાસ્ત

મુકી છે, તે બ્રીટીશ હીંદ ખાતે પરદેશથી જે વસ્તુઓ આવે છે તેને માટે છે કે દેશી રાજ્યોને માટે પણ છે, એ બરાબર સ્પષ્ટરીતે દર્શાવવામાં આવ્યું નથી. જો તે ફક્ત પરદેશથી આવતી વસ્તુઓને માટે હોય તો ચેંગરની કમીટી તે કાયદાની તરફેણમાં છે, પણ જો તે કાયદો પરદેશમાંથી આવતી વસ્તુઓ તેમજ દેશી રાજ્યોની વસ્તુઓ માટે હોય તો કમીટી સરકારનું ધ્યાન ખેંચે છે કે તે કાયદો અમલમાં આવવાથી ઘણી અગવડ પડશે દાખલા તરીકે મુંબઈ માં કપાસીઆ, કાઠીયાવાડ, વડોદરા અને નીઝામના મુલકમાંથી ઘણા મોટા જ્યામાં આવે છે, જો સરકારના કાયદાનો અર્થ આ બધાં રાજ્યોમાંથી આવતા કપાસીઆને કારણે બાઈ સલકાઈડની છુણો આપવી જોઈએ, એવો થતો હોય તો કમીટી જણાવે છે કે તે વેપારને ઘણી મુશીબત વેઠવી પડશે અને તેમાં ખોટ પણ જવાનો સંભવ છે. જેથી છેવટે આ રીત અશક્ય જણાશે કમીટી જણાવે છે કે તે તોયાર કરેલો કાયદો દેશી રાજ્યોમાંથી આવતી વસ્તુઓને લાગુ પડે છે કે નહીં તે સ્પષ્ટ જણાવવું જોઈએ.

રહે નહીં, એનરેબલ મીં રામરાયનીંગરના ઠરાવ ઉપર વડી ધારાસભામાં ચાલેલી ચર્ચા દરમ્યાન જણાવવામાં આવ્યું હતું તે પ્રમાણે કોઈપણ વ્યક્તિની આર્થિક સ્થિતિને લગતી તપાસ રાજ્યના અમલદારો અને તે વ્યક્તિ વચ્ચે જ ખાનગીરીતે થવી જોઈએ.

મારી કમીટી મીં રામરાયનીંગરની દરખાસ્તની તરફેણમાં નથી અને ધારે છે કે હાલ અમલદારો જેવી રીતે પોતાની ખુદી વાપરીને આર્થિક સ્થિતિ સંબંધી જોઈતી માહિતી મેળવે છે તેવી રીત જો આલુ રહે તો કોઈપણ પક્ષને માફું લાગે નહીં અને વધારે ખાતરીભરેલી ખાતમી મળી શકે,

આવી હકીકત છતાં જો સરકાર થોડાં વરસ માટે સલાહકારક બોર્ડ નિમવાની ઇચ્છા રાખતી હોય તો મારી કમીટી જણાવવાની રજા લે છે કે તે બોર્ડ ફક્ત આયપતવેરા માટે આવેલા સુકાદા સામેની અપીલો સાંભળવા કમીશનર સાથે કામ કરવા નીમવી. સુરોપના ઘણા દેશોમાં આવી બતની રૂઢી ચાલે છે તે બાબત કમીટી ધ્યાન ખેંચે છે. પ્રશીયાના આયપતવેરા માટેના કાનુનનો તરજુમો નામદાર શેડિનશાહના વીદેશી કારોબાર ખાતાના સેક્રેટરી રાઈટ એનરેબલ સર એડવર્ડ ઝેને નીચે મુજબ મળ્યો છે. દરેક સરકારી છલા માટે ઇલાકાના કમીશનરના હાથ નીચે ગાપીલ સાંભળનારી એક કમીટી નિમવામાં આવે છે. આ કમીશનરને મહેસુલ ખાતાના પ્રધાન તરફથી નિમવામાં આવે છે અને કમીટીના સભાસદોને થોડે ભાગે સરકાર તરફથી નિમવામાં આવે છે અને થોડાકને છલ્લાના રહેવાસીઓની પ્રાંતીક કમીટી તરફથી છ વરસ માટે ચુટી કાઢવામાં આવે છે. આ અપીલ કમીટી બધી ફરીયાદોનો નીકાલ લાવે છે અને વેરો આંકનારી કમીટીના રદીયા તથા કામ સામે ચરજ કરી શકે છે.

ઉપરના સરકારી અહેવાલમાં ઉપર જણાવેલી હકીકત દર્શાવવામાં આવી છે અને તેમાં આયપતવેરા સામે અપીલ સાંભળનારી કમીટી

INCOME TAX, ADVISORY BOARD.

આયપતવેરા અને સલાહકારી બોર્ડ.

આયપતવેરાના કલેક્ટરને મદદ કરવા બીન-સરકારી ગૃહસ્થોની એક સલાહકારી બોર્ડ નિમવા ઇચ્છવાજોગ છે કે નહીં તે બાબે મુંબઈની દેશી વેપારી ચેંગરની કમીટીનો અભીપ્રાય નીચે મુજબ છે:—

હીંદમાં આયપતવેરા ઘણાં કારણોથી લોકોમાં અપ્રીય થઈ પડ્યો છે અને હાલ થોડા વખતમાં તે નાણુદ યાય તેમ લાગતું નથી, જેથી, આ કમીટીનો એવો મત છે કે લોકોની ઝોાટી લાગણી દુખાય તેવી રીતે તે વેરા નાખવાની તમવીજ થવી જોઈએ. વેરા નાખવામાં વેરા આપનારની આવક ખાનગી રાખવી એ અગત્યનું તત્વ છે પણ જો ઉપર પ્રમાણે બોર્ડ નિમવામાં આવે તો ખાનગીપણું સંચવાઈ

બ્રોકેન મોઝેક દાઈલસની જ્યાળય ખરીદી ક્યાં થાય છે.

નીચલા પ્રાંતોમાં ચાલતી જાણવાવામાં આવે છે:—સેકસની, બાવેરીયા, વર્ટેમબર્ગ, અને ઓસ્ટ્રીયા અને હંગરી.

મારી કમીટી આ ગોઠવણ બાબે લલામણ કરતાં જણાવે છે કે અરજદાર માગે તો સલાહ કરી બોર્ડ વગર કમીશનરે એકલાએજ અપીલ સાંભળવી એવી ગોઠવણ કરવી.

BOMBAY TOBACCO ACT AMENDMENT BILL.

મુંબઈનાં તંબાકુનાં કાયદામાં કરવામાં આવનાર સુધારા.

મુંબઈના સને ૧૮૫૭ ના તંબાકુના પરવાનાને લગતા કાયદામાં સુધારા કરવાના ખરડાના સંબંધમાં નામદાર સરકારે દેશી વેપારી ચેમ્બર અને બુચરને તા. ૧૫ મી એપ્રિલને દીને એક પત્ર લખી તેમને અભીપ્રાય મંગાવ્યો હતો, જેના જવાબમાં દેશી વેપારીઓની ચેમ્બરના સેક્રેટરીએ નીચેના અભીપ્રાય તા. ૨૮ મી એ ૧૯૧૪ ને દીને નામદાર સરકારના મદદનીશ સેક્રેટરી ઉપર મોકલાવી આપ્યો છે.

મુંબઈના તંબાકુના પરવાનાને લગતા સને ૧૮૫૭ ના કાયદાની ૩૭ વરસ જેટલી લાંબી સુદતના અમલ બાદ, અનુભવથી જે ખામીઓ અને સુધારાઓ, વખતના ફેરફાર સાથે, કરવા યોગ્ય લાગે તે સુધારાઓ કરવાની નામદાર સરકારની જે ઇચ્છા છે તેની મારી કમીટી નોંધ લે છે. મુંબઈની અંદર દેશી તંબાકુની લેવડદેવડ નીચ-મમાં રાખવા માટે ખાસ કરીને આ સુધારાની જરૂર છે એમ અમારી કમીટી ધારે છે. પરદેશી તંબાકુના સંબંધમાં કંઈ ફેરફાર કરવા માટેની મારી કમીટીને જરૂર જણાતી નથી, તે તંબાકુની મહેસુલના સંબંધમાં નીચેના આંકડા ઉપરથી જણાશે:

સને ૧૯૧૩-૧૪ માં દેશી તંબાકુ ઉપરની જગાત રૂ. ૨૨૨૦૦૦ જેટલી થઈ હતી, જ્યારે પરદેશી તંબાકુ ઉપરની જગાતની આવક રૂ. ૩૦૦૦૦ જેટલી હતી, દેશી તંબાકુની આયાત

જ્યારે ૯૪૬૫૯૦૪ રતલ જેટલી થઈ હતી, ત્યારે પરદેશી તંબાકુની આયાત માત્ર ૪૧૩૭૩૧ રતલ જેટલી થવા ગઈ હતી.

ખરડા પ્રમાણે નામદાર સરકાર જે અગત્યનો ફેરફાર કરવા માગે છે તે મુંબઈમાં તંબાકુના પરચુટણ છુટક વેપારીઓના પરવાના સહતર કહાડી નાખવાના સંબંધમાં છે. મારી કમીટી ધારે છે કે છેલ્લાં ૫૭ વરસ થયાં તંબાકુના સંબંધમાં જે રૂઢી ચાલે છે તે સહતર નીકળી ગયેલી જોવાને તંબાકુના વેપારીઓ તેમજ બહેર પ્રજા ખુશી નથી, તેમ તે રૂઢી સંબંધમાં ફરીઆદ પણ કરવામાં આવી નથી અને બહેરની દૃષ્ટિએ જોતાં પરવાનાની રૂઢી નાખુદ કરવાની જેટલી જરૂર છે તેના કરતાં તે બરી રાખવાની વધારે જરૂર છે.

આ સંબંધમાં સને ૧૮૯૪ ના જુન માસમાં નામદાર સરકારે એક ઠરાવ કરી બહેર કર્યું હતું કે, તંબાકુનું ગેરકાયદેસર વેચાણ અટકાવવા માટે દેશી તંબાકુના વેપારીઓની દુકાને સંભાળાભર્યો નત્તો રાખ્યા ચીવાય, ટાપુમાં બીજી કોઈ રીતે તંબાકુનું ગેરકાયદેસર વેચાણ અટકાવવાનો વ્યવહાર રસ્તા શોધી કાઢવો અશક્ય છે અને મારી કમીટી, હાલના પરવાના ધરાવનારાઓ માટે, સખત બીન જરૂરી બંધ-તાઓ દૂર કરવામાં આવવા જોઈએ, એવો મત ધરાવે છે કે જેથી જગાતના અમલદારો અને પરચુરણ વેપારીઓ વચે થતી તકરાર દૂર થવા પામશે.

આ બંધતાઓ નીચે મુજબ છે:—પરવાનો ધરાવનાર શખસને એક દીવસ પણ ગેરહાજર રહેવું હોય તો તેણે આબકારી ખાતાના મદદનીશ ટ્રેસેક્ટરની રત્ત માગવી પડે છે, તે રત્ત માગવાની રૂઢી નાખુદ કરવી, પરવાનો ધરાવનાર માણસે પોતાની દુકાન હોય તેજ મકાનમાં રહેવું જોઈએ એ ઉંચા લાકડાના દરોને લઈને એક સખત હાડ-મારી છે જે નાખુદ કરવામાં આવવી જોઈએ. તેમજ પરવાનો ધરાવનાર માણસ મરણ પામે કે તુરત પરવાનો ખટાસ થાય છે એ શરત પણ કાઢી નાખવી કારણ કે તેથી વારસોને સખત તુકસાનમાં આવવું પડે છે. જો આ શરત

ધી બોમ્બે ટાઇલ માટ ૨૧ બેંક ઓફ ફાઇ મુંબઈ.

નાબુદ કરવામાં ન આવે તો તે એક વધુ વરસ સુધી પરવાનો ચાલુ રહે તેવી ગોઠવણ કરવી.

જે નામદાર સરકાર કમીટીની આ સુચનાઓ માન્ય રાખે નહીં અને પરવાનાઓ રદ કરવા માટે ઠરાવ ઉપર આવે તો મારી કમીટી ધારે છે કે જેઓના પરવાના રદ કરવામાં આવે તેઓને તેથી થતા નુકસાનનો બદલો આપવામાં આવવો જોઈએ.

ત્યારબાદ સુધારાના ખરડા મુજબ પેટેલાં જે આઠ રતલથી વધારે તંબાકુ ઉપર કર લેવામાં આવતો હતો તે એક રતલથી વધારે તંબાકુ ઉપર લેવામાં આવશે, એમ જે ઠરાવવાનો વીચાર નામદાર સરકાર તરફથી ચલાવવામાં આવે છે તેથી આખકારી ખાતાના અમલદારો અને પ્રજા વચ્ચે વારંવાર કળાઓ ઉભા થશે, અને તેથી મારી કમીટી એવો મત ધરાવે છે કે જગતને માટે એક રતલની ઓછામાં ઓછી છુટ જે રાખવામાં આવી છે તેની હદ વધારવી અને તે ચાર રતલ સુધી રાખવી.

મારી કમીટી સાતમી કલમ વાંધા ભરેલી ગણે છે કારણ કે દેશી તંબાકુ નીચલાં કારણસર તરતજ નીકાશ કરી શકાતો નથી. નુરનાં બજારમાં તંગી, પરદેશી બજારોની વલણ ઉપરથી નીકાશ કરી શકાય અને નીકાશ કરવા ધારેલા તંબાકુને બજારમાં મુકી શકાય તેવો રંગ આવતાં સુધી તેને વખારોમાં ભરી રાખવો પડે છે. જે આ બાબતમાં કાયદાના શબ્દે શબ્દનો અમલ કરવામાં આવશે તો વેપારીઓને મોટી નુકશાની થશે અને પછીથી તે નીકાશ કરતી વખતે તેઓ નાણાં પાછાં મેળવી શકશે નહીં તે બાબતમાં કંઈ ગોઠવણો કાયદામાં નથી તે ઉપર મારી કમીટી ધ્યાન ખેંચે છે. આ નુકશાની કેટલી મોટી થઈ પડશે, તે દાખલા તરીકે સને ૧૯૧૨-૧૩ ના વરસ ઉપરથી જોઈ શકાયો. મુળંધ ખાતે રેલવે મારફતે ૮૪,૭૧૫ હંદ્રવેટ અથવા ૯૪,૬૫,૯૦૪ રતલ તંબાકુ આયાત થયો હતો. બધારે નીકાશ ૫૯,૪૧,૩૭૩ રતલ જેટલી હતી. તેથી મારી કમીટી સુચના કરે છે કે, તંબાકુને શેડરના વપ-

રાશ માટે વખારોમાંથી લેતી વખતે જે જગત લેવામાં આવે છે તેને કાયદાની બહાલી આપવી જોઈએ.

વખારોને લગતી દશમી કલમના સંબંધમાં મારી કમીટી એવો અભીપ્રાય ધરાવે છે કે હાલમાં તંબાકુના વેપારીઓ માસીક ભાડાથી ગોઠાઉનો પોર્ટ ટ્રસ્ટ પાસેથી ભાડે રાખે છે અને ભાડું વીગેરે નક્કી કરવાનું સઘળું તેના હાથમાં છે અને ગોઠવણો સતોષકારક છે અને જગત ખાતાને હુસ્તક ગોઠાઉનો ઉપરનો કાણુ આપનારી ૧૦ મી અને ૧૧ મી કલમ શા માટે દાખલ કરવામાં આવે છે તે સમજાતું નથી. વખારોમાં ભરવામાં આવેલા તંબાકુના જથ્થામાં જતી નુકશાનીના સંબંધમાં ૧૨ મી કલમમાં જણાવેલું અને તે કલમ જણાવે છે કે જે આવી નુકશાની વેપારી ગણશે નહીં તો તંબાકુ ઉપરની સઘળી જગત અને સઘળું ભાડું અને બીજા ખર્ચની રકમ પુરેપુરી આપવી પડશે.

મારી કમીટી એમ માને છે કે, બુદ્ધિ બુદ્ધિ કુદરતી કારણોને લીધે જે ચીજ વજનમાં વધે છે અથવા ઘટે છે તે બતની ચીજ તંબાકુ પણ છે. તે ઉપરાંત સ્થાનિક ખપત માટે તંબાકુને વખારોમાં સાફ કરવો પડે છે અને તેથી વેપારીને મોટું નુકસાન થાય છે. તેથી સુચવવામાં આવેલા સુધારાથી વેપારીઓને મોટી સુશકેલી નડશે. ખરડાની ૧૫ મી કલમમાં તંબાકુને એક જગામાંથી બીજા જગાએ લઈ જવાની પરવાનગી કહાડી નાખી છે. તેજ વખતે ૧૮ મી કલમ કલેક્ટર અથવા કમીશનર અથવા બીજા કોઈ પણ માણસને આ બાબતમાં કોઈપણ સુદી જગા ઉપર અથવા રસ્તામાં લઈ જવામાં આવતા તંબાકુ પકડવાની સત્તા આપવામાં આવી છે.

મારી કમીટી તેથી જણાવવાની રજા લે છે કે આવી સ્થિતિમાં ફેરફાર કરવાને તે કલમ કહાડી નાંખવી જોઈએ અથવા હાલમાં ચાલતી પરવાનો આપવાની અને ફેરબદલી કરવાની રૂઢી ચાલુ રાખવી જોઈએ. તેમ છતાં જો સરકાર પરવાનો તથા માલ નીકાશ કરવાની ચાલુ રૂઢી રદ

મેટેલીક શીટીંગની સારી ડીઝાઇન ગમશે કે ?

મુંબઈના પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ મેળવનારા ઝવેરીઓ.

અમેને અમારા સોનાના દાગીનાના સુંદર અને વીલાયતી જેવા સપ્રાધાર કામ માટે છેલ્લાં પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ આપવામાં આવ્યો છે.

મોહનલાલ

એન્ડ

કાનજી

ઝવેરીઓ

દરેક જાતના સોના, ચાંદી, અને ઝવેરાતના Up-to date દાગીના ગંજવજી
જથ્થામાં તૈયાર મળશે.

લીફ્ટન નં ૧૭૬૫

૧૯૭, ૨૦૧, શેકમેન સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

THE UNIVERSAL ADVERTISING COMPANY.

POST BOX NO. 338, BOMBAY.

સ્થાનિક અને દેશાવરના અનેક જાતના વેપારીઓ અને ધંધાદારીઓની સગવડને માટે ખાસ જોડવામાં આવેલું ખાતું.

દેશ પ્રદેશના વર્તમાન પત્રોમાં ગ્રાહકોની જાહેર ખબરો તદ્દન ઓછા દરે મેળવી દાખલ કરાવવા ઉપરાંત જાહેર ખબરો બરાબર ગોઠવી તેમજ તેનાં પ્રક્રિયા સુધારી દરેક કામ ચોકસી રીતે કરવામાં આવે છે.

હેંડબોલો છપાવવા વર્તમાન પત્રો સાથે, તેમજ સુખ્ય સુખ્ય શહેરોમાં, વહેંચાવવાનું વીગેરે વીગેરે દરેક જાતનું કામ ખાસ અનુભવીઓની દેખરેખ નીચે થાય છે.

યુનીવર્સલ એડવર્ટાઇઝિંગ કંપ્ની.

પોસ્ટ બોક્સ નંબર ૩૩૮

મુંબઈ.

(ખાસ ઉંચ વર્ણના હીંદુ ગ્રહસ્થો માટે.)

મનને પસંદ પડતી જમવાની
ઉમદા સગવડ.

શ્રી અંબીકા ભોજનશાળા.

૨૭૪ કાલ્યાદેવી રોડ—વીઠ્ઠલવાડી સામે.

મુ'બાઈ.

આ ભોજનશાળા, માલીકોની જાતી દેખરેખ નીચે
છેલ્લામાં છેલ્લી પદ્ધતિ મુજબ ચલાવવામાં આવે છે.
ધર્મરક્ષણ, સ્વચ્છતા, પ્રમાણિકતા, ઉંચો ખોરાક અને
ખંતીલા નોકરો એ આ ભોજનશાળાનાં મુખ્ય લક્ષણ છે.

સગવડતાના પ્રમાણમાં ભાવ ઘણાજ મધ્યમ રાખવામાં
આવ્યા છે.

વધુ ખુલાસા માટે મેનેજરને મળો થા લખો.

કરવા માંગતી હોય તો કમીટી આ કલમ પડતી મુકવા સુચના કરે છે.

૨૦ મી કલમ જે કલેક્ટરને મેલેસેટની સત્તા આપે છે તે માટે કમીટી સખત વાંધા બતાવે છે. તંબાકુના કાયદા પ્રમાણેના સઘળા આરોગીની તપાસ યોગ્ય ગંધારણુવાળા હાલના જેવી ન્યાય ખાતાની દ્રીપ્રયુત્ત પાસે ચલાવવી આ સુચનાથી ૨૧ મી અને ૨૨ મી કલમ પણ પડતી મુકવાને જરૂર પડશે. છેવટે ૨૭ મી કલમની (એ) અને (બી) પેટા કલમોના સંબંધમાં કાયદાઓ બહુરમાં છપાવીને જો તે માટે કાંઈ વાંધા કોઈને હોય તો કમીશનર પાસે મુકવાને જે માસની મુદત આપવી. છેવટમાં કમીટી જણાવે છે કે જ્યારે સરકાર પોતાની કાયદેસરની આવકનું રક્ષણ કરવા તૈયાર થઈ છે, ત્યારે સરકારે એટલું ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે ખરડામાં સુધારો કરવાથી તંબાકુના વેપાર ઉપર મોટું દગાણું પડશે. હાલના કાયદાનું વળણુ દરેક ઠેકાણે વેપાર ઉપરથી અટકાવ કઠોડી નાંખવાનું હોય છે તે ગાંના ધ્યાનમાં લઈને કમીટી આતુરતાથી રાહ જુવે છે કે, ઉપર જણાવેલાં સઘળાં પગલાંઓમાં એવો રીતે સુધારો કરવામાં આવશે કે જેથી જે અટકાવો વેપાર ઉપર નાખવામાં આવનાર છે તે દુર થશે, જે દુર કરવાના હેતુથી તો આ ખરડો ધારાસભામાં રજુ થનાર છે.

CONDENSED MILK SKIMMED (CONDENSED MILK.

ઘટ કરેલું દુધ અને મલાઈ ઉતારી લીધેલું દુધ.

ઘટ કરેલું દુધ અને મલાઈ ઉતારી લીધેલું દુધ કેવી રીતે ઓળખી શકાય તે જાણે દેશી વેપારી એગરની કમીટીનો અણીપ્રાય નીચે મુજબ છે. ઘટ કરેલા દુધના ડબામાં ઓછામાં ઓછું અમુક ટકા સત્વ હોવું જોઈએ

એવી ૩૦ કોટની દરખાસ્ત ખીજ દરખાસ્તો કરતાં વધારે વાજળી ગણવી, એવા ઑનરેબલ સર પારડી લુક્રીસના મતને કમીટી મળતી છે. તેઓ જણાવે છે કે ઘટ કરેલા દુધમાં સત્વ કેટલું છે તે બહુવા માટે નીચે પ્રમાણે જુદી જુદી છાપો માનવામાં આવે છે:-

નેમલસ.	એંગ્લો-સ્વીસ.	અમેરીકન.
ટકા.	ટકા.	ટકા.
૧૧.૩૯	૯.૫૫	૯.૫૮

એમ જણાવું છે કે ઘટ કરેલા દુધની છાપોમાં સરાસરી ૧૦.૯૮ ટકા હોય છે અને તે ૭.૫૪ થી ૧૮.૭૮ વચ્ચે રહે છે. મલાઈ ઉતારી લીધા પછી ઘટ કરેલું દુધ નહીં પણ સોજું દુધ ઘટ કરેલામાં ઑનરેબલ સર પારડી લુક્રીસની જે ઓછામાં ઓછા સત્વ માટે ૧૨ ટકા હોવાની અને દરેક ડબા ઉપર તેવી જાતની છાપ મારવામાં આવે એવી મતલબની દરખાસ્ત છે તેને આં કમીટી વાજળી ગણે છે. સત્વ ઉતારી લીધા પછી જે દુધને ઘટ કરવામાં આવે તેમાં કેટલા સત્વનો સમાવેશ થાય છે તેના ચોક્કસ ટકા જણાવવામાં આવે તો ખરીદનારાઓને જાત બહુવા માટે વધારે ઉપયોગી થઈ પડે.

જુદી જુદી જાતની નીશાનીઓવાળું ઘટ કરેલું દુધ બહુર ખાતેથી દીવસે દીવસે વધુ પ્રમાણમાં આયાત થાય છે અને લોકોમાં તેની વપરાશ પણ વધતી જાય છે તે સવાલને સરકારને ધ્યાનમાં લેતાં વખત લાગશે નહીં એમ ધારી કમીટી આશા રાખે છે કે ઑનરેબલ સર પારડી લુક્રીસની દરખાસ્ત પસાર કરવામાં આવશે કે જેથી લોકોને ઘટ કરેલું દુધ અને મલાઈ ઉતાર્યા પછી ઘટ કરેલું દુધ કે જેના ઉપર ગળ્યાંની તંદુરસ્તીનો આધાર છે, તે પારખી શકવાને સુગમ પડશે.

ઔદ્યોગિક અને વેપારી નોંધ

SCARCITY OF LABOUR IN BOMBAY MILLS.

મુંબઈની મીલોમાં મજૂરોની તાણ.

મીં વાચના વીચારો.

મુંબઈના મીલ માલેકો મજૂરોની તાણ માટે ખુબો મારે છે, અને જણાવે છે કે કામના પ્રમાણમાં પુરતાં માણસો મળી શકતાં નથી, પણ મીં વાચનાએ 'બોમ્બે કૌનીકલ'માં એક પત્ર લખી ગતાવી આપ્યું છે કે કામમાં જે અડચણ આવે છે, તે મજૂરોની સંખ્યાને લીધે નથી, પણ નીચમ અને સીસ્ટમ નહીં હોવાથી વખત અને કામની ગરજાદી થાય છે. મીં વાચનાએ આંકડાઓ અને હીસાબથી ગતાવી આપ્યું છે કે મુંબઈની મીલોમાં કામના પ્રમાણમાં માણસો ઓછાં નથી, નાનાં છોકરાં તથા છોકરીઓની સંખ્યા વધી છે ત્યારે કામની જે તુટ પડે છે તેનાં કારણો ખીજાં છે. પહેલું તો કેટલા ટકા કામદારો ગેરહાજર રહે છે તે જોવાનું છે. છોકરા અને છોકરીઓમાંથી દરરોજ લગભગ ૨૫ ટકા તો ગેરહાજર હોય છે અને તેમાં પણ રોગચાળો, લગ્નસરા, તહેવારો, ખેતીનો વખત વગેરે પ્રસંગે એ સંખ્યામાં વધારો થાય છે, વળી મોટા કામદારો પણ કામના વખતમાં સંચાલકો પર ધ્યાન આપવાને બદલે મીલના કંપાઉડમાં રખડે છે. તે ખીના પણ ધ્યાનમાં લેવાની જરૂર છે, દરરોજ એક કે બે કામ કામદારો તો આમ રખડી વખત ગુમાવે છે. એક માણસ ૧૦ મીનીટ સંચાલકો પરથી દુર જઈ વખત ગુમાવે, તેનો વરસનો હીસાબ કરતાં કેટલો વખત અને કામ ગળડે છે તે ગણવું જોઈએ અને તેવી રીત, વગર કારણે ગેરહાજર રહેલા, મોડા આવનારા અને રખડુ માણસોથી કેટલો ગંધો વખત અને કેટલું કામ ગરજાદ થાય છે તેનો હીસાબ ગણાય તો શેડીયા-

ઓ અને મીલ માલેકોની આંખ ઉઘટે, સવારે મીલ ચાલુ થતી વખતે મુંબઈમાં દરેકે દરેક મીલમાં ૩૦ કે ૪૫ મીનીટ નકામી જાય છે, જોગરોને ખાતાંઓમાં બધા માણસો આવ્યા કે નહીં તે માટે આંટાઓ ખાવા પડે છે, આખા વરસની ૪૫ મીનીટોનો હીસાબ કરો અને જણાશે કે નીચમીતપણું અને દેખરેખ નહીં હોવાથી કેટલું નુકસાન થાય છે. મોટાં ખાતા-ઓમાં મીલોમાં નીચમીતપણું અને વ્યવસ્થા હોવાં જોઈએ. માણસો ઉપર સખ્ત દેખરેખ રાખવી જોઈએ, અને નકામો વખત તેઓને ગાળવા દેવો જોઈએ નહીં. કામદારો સાથે જેમ ગરાજોમાં સોલજરો સાથે વરતવામાં આવે છે તેમ વરતવું જોઈએ. કામ વખતે કામ, આનંદ અને આસાયશ વખતે આસાયશ એ ધોરણ રાખવું જોઈએ. મુંબઈના મીલ માલેકો આવી નાની અને નજીવાં લાગતી બાબતોમાં ધ્યાન આપે તો જે ફરીયાદ તેમને કરવી પડે છે તે રહે નહીં.

INDIAN COTTON MILLS.

હિંદી કાપડની મીલો.

હિંદમાં રૂના ઉદ્યોગની શરૂઆત ૧૮૫૧ થી થયતી કહી શકાશે. તે વરસમાં હિંદ ખાને કાપડની પહેલી મીલની સ્થાપના થઈ હતી. તે પછીની ૧૮૭૬-૮૦ સુધીની મુદત દરમ્યાનના ચોક્કસ આંકડા મળી શકતા નથી, પણ તે પછીના વરસો દરમ્યાન ઉભી થયતી મીલોની સંખ્યા નીચે જણાવેલા આંકડાઓ ઉપરથી માલુમ પડી શકશે:-

પ્રોફન મોઝેક ટાઈલ્સનાં સારી ડીઝાઇનો ક્યાં જોવા મળશે.

કામ કરતી મીલોની સંખ્યા	નામની થાપણ	કામદારની સંખ્યા	માળોનો સંખ્યા
૧૮૭૬-૮૦ થી ૧૮૮૩-૮૪	૬૩	૬ ૭૬૦૦૦૦	૫૧૦૦૦
૧૮૮૪-૮૫ થી ૧૮૮૮-૮૯	૯૩	૮૮૭૬૦૦૦૦	૭૫૭૦૦
૧૮૮૯-૯૦ થી ૧૮૯૩-૯૪	૧૨૭	૧૧૬૧૭૦૦૦૦	૧૧૬૧૦૦
૧૮૯૪-૯૫ થી ૧૮૯૮-૯૯	૧૫૬	૧૪૧૯૫૦૦૦૦	૧૫૦૦૦૦
૧૮૯૯-૧૯૦૦ થી ૧૯૦૩-૪	૧૯૫	૧૬૮૭૬૦૦૦૦	૧૭૧૬૦૦
૧૯૦૪-૦૫ થી ૧૯૦૮-૦૯	૨૧૮	૧૮૭૮૭૦૦૦૦	૨૧૬૪૦૦
૧૯૦૯-૧૦	૨૪૫	૨૧૧૫૦૦૦૦૦	૨૩૨૩૦૦
૧૯૧૦-૧૧	૨૫૪	૨૨૩૬૫૦૦૦૦	૨૩૦૮૦૦
૧૯૧૧-૧૨	૨૫૮	૨૨૬૧૦૦૦૦૦	૨૩૬૮૦૦
૧૯૧૨-૧૩	૨૬૬	૨૩૨૮૩૦૦૦૦	૨૫૮૫૦૦

૧૯૧૨-૧૩ ના વરસની આખરે હીંદમાં ૨૬૬ મીલો હતી અને તેમાં ૯૧૫૮૫ માણસો કામ કરતા હતા. આ સંખ્યામાંની ૧૦૪ ફક્ત સુતર તૈયાર કરવાનું અને ૨૧ ફક્ત વણાટનું કામ કરતી હતી ત્યારે ૧૪૧ મીલો સુતર અને વણાટ બંનેનું કામ કરતી હતી તેઓમાં લાગેલા કામદારોની મરેશસ ૨૫૮૫૫૧ ની હતી તે સંખ્યામાં ૧૮૭૬૭૦ પુરુષો, ૪૫૪૪૫ સ્ત્રીઓ અને ૨૪૬૬૧ બાળકો હતા તે વરસમાં ૪૧૨૫ ચરબા સહીતની એક મીલ આગળથી નાગ પામી હતી ત્યારે ૪૫૪૧૬ ચરબા અને ૧૪૫૬ માળો માથેની નવી આઠ મીલો બાંધવામાં આવી હતી.

ઉપર જણાવેલી મીલોમાંની ૮૫ મુળ્ય બેટમાં, ૫૯ અમદાવાદ શેહેરમાં અને ૩૨ મુળ્ય ઈલાકાના બુદા બુદા સ્થળોએ આવી છે, તે ઉપરાંત ૪ વડોદરા ખાતે સ્થાપવામાં આવી છે હીંદની કુલ મીલો અને ૭૦ ટકા જેટલી મીલો અને ૭૦ ટકા જેટલા ચરબા અને ૭૭ ટકા જેટલી સાળો મુળ્ય ઇલાકામાં આવેલી છે.

NUMBER OF LABOURS IN THE DIFFERENT INDUSTRIES

બુદા બુદા ધધામાં મજુરોની સંખ્યા.

ઇંગ્લેન્ડના જેલા મેલ સાથે મળેલા “મોર્નિંગ પોસ્ટ” ના તા. ૨૨ મી મેના અંકમાં જણાવવામાં આવે છે કે ગઈ કાલે બપોરે રૉયલ સે

સાઈટી ઓફ આર્ટ્સની હીંદ ખાતેની એક સભા સર એથવરડેન બેનીસના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી, જેમાં મી. ઇ. એ. ગેટ કે જે પહેલા હીંદના વસ્તીપત્રકના કમીશનર હતા, તેમણે હીંદના ગણતરીપત્રક વીધે એક નીબધ વાંચ્યો હતો તેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે હીંદમાં દર સો વતનીઓમાં ૭૨ ઘાસ ચારા અને ખેતીવાડીના ઉદ્યોગ ઉપર, ૧૧ ઉદ્યોગ ઉપર, ૨ માલ લઈના લાવવા ઉપર અને ૬ વેપાર ઉપર તથા ફક્ત ૯ જણા બીજી ભતના ધધા ઉપર નીર્વાહ ચલાવે છે શેહેરોમાં ઇંગ્લેન્ડની માફક ધધાઓમાં વહે ચણી થયેલી છે શેહેરના લગ ભગ ચરબા વતનીઓ ઉદ્યોગ અને વેપાર ઉપર પોતાનું પોષણ કરે છે અને ફક્ત છ ટકા જેટલા ખેતીવાડી ઉપર ગુજરાન કરે છે બુદા બુદા ભાગોમાં એમ છતાં ઘણા હેન્ડ્રેસ જોવામાં આવે છે પબ્લિકમાં અર્ધાં લોકો ખેતીવાડી ઉપર ગુજરાન ચલાવે છે ત્યારે આત્મામમાં ચારપચમાંઉસ જેટલા વતનીઓ ખેતીવાડી ઉપર ગુજરાન કરે છે વેપારીઓનું સહીય વધુ પ્રમાણ બરમામાં જોવામાં આવે છે, કેમકે ત્યાં ઉદ્યોગ હુન્નર વધારે એકત્ર જોવામાં આવે છે અને તેથી માલનો વહે ચણી કરનારા આડતવાઓની વધુ જરૂર પડે છે હીંદમાં ધધાઓની વહે ચણી હજી બુના વખતના જેવી છે એટલે કે નેહુ ટકા લોકો દરેક ગામડામાં છવીસ સાદા ધધા જેવા કે ખેતીવાડી, ધ સચારો, દાણાના ફાંતરા કહાડવા અને દાણા

ભુજવા, ટોપલા બનાવવા અને તેલ કઢાડવા અને એવાજ ખીજા ધધામા રોકાયલા છે હીંદની એકંદર પ્રતિભા અર્ધાથી વધુ લાગ કામદારોને ગણાવવામા આવ્યો કે તેમા મેન્ટીઆઉસ કરતા પુરુષો અને એકનતીઆઉસ કરતા ઓઝી સ્ત્રીઓનો સમાવેશ થાય છે આખા હીંદમા વીસ અથવા તેથી વધુ કામદારો રોકનરા એકંદર ૭૧૧૮ કારખાના છે એ કારખાનાઓમા એકંદર એકવીસ લાખ માનુષો એટલે ૬૦ હજાર મણસે માત્ર જણ નોકરી કરે છે એ કામદારોમાથી ૭૦૪,૦૦૦ ચાના બગીચામા, ૧,૪૩ ૦૦૦ કોલ-સાની ખાણોમા, ૨૯,૦૦૦ સોનાની ખાણોમા ૩,૦૮,૦૦૦ રૂના કાપડ સુતરની મીલોમા અને ૨,૨૨,૦૦૦ ના વણવાના ઉદ્યોગમા કામે લાગેલા છે

INDIAN GOLD MINES & THEIR OUTPUT હીંદમાં સોનાની ખાણો.

લડનનુ ધી રાઇમ્સ' પત્ર પોતાના એક અગ્ર લેખમા હાલમા આ વર્સ ખાણોમાથી કેટલુ સોનુ નીપજ્યુ તે અગ્રધમા લખતા જણાવે છે કે હિંદુસ્થાનમા સોનાની ખાણો ત્રયા સપ્તાગ્રધ આવી છે ત ભુમી કે જે કોલર ગોલ્ડફીલ્ડઅના નામથી ઓળખાય છે તે જગ્યા હુનીઆમા એક અજબ સ્ત્રીજ છે એમ માનવામા આવે છે આ ઠેકાણે જે ખાણો છે તેમાથી સોનુ કઢાડવા માટે જેટલી કંપનીઓ ૭ તે કંપનીઓએ અત્યાર સુધીમા વેહેચણી પેટેજ ભરાયલી થાપણુ કરતા પણુ વધુ રકમો આપી દીધી છે અને આટલો મોટો નફો કરવા છતા હજુ ખણોના તળીયા આવ્યા નથી એટલે કે હજુ પણુ પુરકળ નફો આપી શકે તેવી સ્થિતિમા ખાણો છે બીજીતી સોનાની ખાણુ માઇસોર વાગી નાની ખાણુ પોતાની ત્રીસ વચ્ચની હયાતી દરમ્યાનમા ૧૫૦ લાખ પાઉંની કી મતનુ સોનુ ઉત્પન્ન કર્યું છે અને તે ખાણુવાળી કંપનીએ અત્યાર સુધીમા ૭૪૧ ૦૦૦ પાઉં અઝની વહેચણી પોતાના લાગીદારોને કરી દીધી છે આ ખાણુમા કામ કરવા માટે દોઢ લાખ પાઉંની થાપણુ

કઢાડવામા આવેલી હતી, જે થાપણુ પાછળથી બેવડી કરવામા આવી હતી

તે સીવાય એરેગામની સોનાની ખાણુ માથી અત્યાર સુધીમા ૧૬૩૯૦૦૦ પાઉં અઝ જેટલુ મોનુ ઉત્પન્ન થયુ છે તે કંપનીએ પણ અત્યાર સુધીમા વેહેચણી પેટે ૨૨૧૪૦૦૦ પાઉં અઝ આપ્યા છે એટલે આરડીનરી શેરો ઉપર ૬૩૭૩ ટકા અને પ્રેક્સ શેરો ઉપર ૮૭૭૩ ટકા જેટલુ વ્યાજ જેટલુ છે તે સીવાય ન હીંદુર્ગની ખાણમાથી પણ અત્યાર સુધીમા ૫૨૭૬૨૫૭ પાઉં અઝ જેટલુ સોનુ નીપજ્યુ છે અને તે કંપનીએ પણ ૨૦૦૨૭૫૮ પાઉં અઝ ની વહેચણી અત્યાર અગ્રમય કરી દીધી છે અને બાલધાટવાળી ખાણુ કે જે સહીની નાની ખાણ છે તેણે પણ અત્યાર સુધીમા ૨૦૭૮૦૦ પાઉં અઝની વહેચણી પોતાના લાગીદારોને કરી છે હુકમા હીંદની આ ખાણોએ સોનાની ઉત્પત્તિમા ઘણો અગ્રત્યનો લાગ લગ્યો છે ગયે વર્સે તે માઇસોરવાળી અને એરેગામ વાળી ખાણોએ પોતાના ધતીહાસ દરમ્યાનમા મહત્તી વધારે પ્રમાણમા મોનુ નીપજ્યુ હતુ

ખાણોમા વીજળીક બળનો ઉપયોગ

છેલા દસેક વર્સથી ખાણોમા સ્ટીમના બળથી કામ લેવાનો કરાવ કીધો હતો આ પગલાનુ ડડાપણુ કરેક બાબતુએ સ્વીકરવામા આવ્યુ છે ખાણોના કામના ખરડામા ગયે વર્સે ઘણો મોટો ઘટાડો માલુમ પડ્યો હતો માઇસોર, આરેગામ વગેરે સઘગી ખાણોના કામકાજના ખરચમા ૨૦ થી ૪૦ ટકા જેટલો સતોષકારક ઘટાડો થવા પામ્યો છે

ક્રીસ્ટમસને દીવસે અને નવા વર્ષને દીવસે
સુખારકબાદી ધુજનારા
ENGLISH કાર્ડો પોતાના મિત્રો અને
CHRISTMAS સ્નેહીઓને મોકલવાનો રિ-
(ARDS TRADE વાજ ઘણો વધી ગયેલો છે
ક્રીસ્ટમસ કાર્ડોને સુનાધોડેક કી ચમકમા આવા
વેપાર કાર્ડો સુખચરે બેડકુર્કમા
બને છે અને તે શહેરમા
દર વર્સે ૩,૦૦,૦૦,૦૦૦ કાર્ડો બને છે આ

મેટલીક શોભાયમાન બીટી ગને વધુ શોભાવે છે.

પતરાણખોર નકલીઆથી હવે કોઈ ડગાતું નથી.

કારણકે ખરી “બાદશાહી ચાકુતી”નો

૨૭૪૨ નં. ૨૨૦ છે અને તેના બનાવનાર
જાણીતા ડૉક્ટર ચાંદલીઆ છે.

જેથી આ નામની દવા અમારા શિવાય બીજા કોઈને પણ બનાવવાનો હક્કજ નથી.
છતાં જે કે.ઇ “બાદશાહી ચાકુતી” ના બનાવનારા તરીકે ડગવાના શંકાં મારી રહેવ હોય તો
એક દગાખોર નકલીઓ છે એમ અમે ખુલ્લી ચેલેજ આપીએ છીએ, ત્યારે

ખરી “બાદશાહી ચાકુતી” કોની ?

એ સવાલનો જવાબ અમારી દવાના અને નકલીઆની દવાના ૨૭૨૮૨ નંબર એક
બીજા સાથે મેળવી જોવાથી તુરત મળી શકશે, નકલીઓ પકડાઇ જશે અને અમેજ પહેલા
અને ખરા બનાવનારા ઠરીશું. માટે દગાખોર નકલોઆથી ચેતો.

આ “બાદશાહી ચાકુતી” હલકા પ્રકારની ઇથેલ દવાઓ વાપરીને ચીંથરે હાલ રીતે
બનાવવામાં આવતી નથી પણ નામદર્દી, ધાતુવિકાર અને બીજા દરેક જાતની નબળાઈ દુર કરીને
જાંથુકને માટે જીવાનીના ખરો જીવરસો આપનાર બાદશાહોમાં વપરાતી ખરી અનુભવસિદ્ધ દવા-
ઓની મેળવણીથી બનાવવામાં આવે છે તેનાથી બીજાઓની દવાઓની માફક કોઈપણ જાતનું
નુકશાન થતું નથી એટલા માટેજ છુટથી દરેક ઋતુમા વગર પરહેજાએ સ્ત્રી અને પુરુષો દરેક
ઠેકાણે એક સરખી રીતે વાપરે છે. કી. ૪૦ ગોળીની ડબી ૧ ના રૂ. ૧૦. વધુ હકીકત માટે લખો.

કમજોરી માટે “પુરુષાર્થ લેપ” કી. રૂ. ૨૫

હરસ, મસા, ક્ષય અને સંગ્રહણીનાં કંટાળેલાં દરદીઓને એક વખત અમારી
મુલાકાત લેવાની ખાસ લલામણ કરવામાં આવે છે.

સલાહ માટે વધુ દરદીનો પુરેપુરી હકીકત લખવાથી
ડૉક્ટર ચાંદલીઆની નેકસલાહ મુક્ત
મળશે. આજને આજ કેટલોંગ માટે લખો.

ચાંદલીઆ કંપની. } નંબર. ૨૩૮,
કાલખાદેવી રોડ-સુબખા,

ઠગાશો ના.

દસ્તુર નામે વેલાતના આંખના
ટીયર ફો સામે કાળા

ડાક્ટર ફક્ત એકજ છે જે, કોટમાં
પથરની બેંક આગળ.

દીનશાહ એમ. દસતુરની બાવીસ વર્ષની પુરાણી પેદીમાં છે.

અમારા આંખના ડાક્ટરે લંડનની ત્રણ મોટી આંખની આસપીટલોમાં આંખના ડાક્ટરનો
હોદ્દો બજાવ્યા વીશે લંડનના વીદ્વાન આંખના ડાક્ટરો કહે છે કે:—

“ ડાક્ટર દીનશાહ દસતુર આંખના દરેક કામમાં પુરેપુરા પ્રવીણ, કુશળ તેમજ
વણી બાહોશી અને સફાઈથી આંખનાં ઓપરેશન કરનાર અને કોઈપણ આંખની
આસપીટલમાં આંખના સરજનનના હોદ્દા માટે પુરેપુરા લાયક છે.”

વળી હાઈકોર્ટના વડા જજ બેસીલ સ્કોટ, ગવર્નરની કાઉન્સીલના મેમ્બરો,
બાણીતા ડાક્ટરો વીગેરે નામાકીંત ગ્રહસ્થાના ઉંચા લેખીત મતો અમોને મળ્યા છે.

મુંબઈમાં ફક્ત અમારે ત્યાં જ ચસમાંથી આંખની મુશકેલી ખામીઓ સુધારવા માટે મજબૂર
આંખના ડાક્ટર મફત આપ તપાસે છે. વળી આંખના દરદોની દવા અને ઓપરેશનો પણ
કરવામાં આવે છે.

ઉંચી જાતનાં પથરનાં ચશ્મા, દુરબીનો તાવ તપાસવાનાં થરમોમીટર, નકલી આંખો વગેરે
સંપૂર્ણ સતોષ સભ્યતા સાથે ધણા સસતા ભાવે મળશે.

“ લુ—લુ ” આખના ટીપાં

આંખનાં દરદોનો તદ્દન ખાત્રી ભરેલો ડંડક આપનાર અકશીર ધલાજ છે
આંખનાં દરદોને એક દીવસમાં ક્ષયહો કરે છે. કામત રૂ. ૧.

“ ભપકો નથી.”

વનૌષધી સાસાંપરેલા.

આ સાસાંપરેલા સેવન કયાંથી ઉપદેશજન્ય, ગરમીના રોગો તથા રસાયણી સેવન કરવાથી
શરીર ઉપર થનારા ભયંકર વીકારો (લોહીનું ગળગી જવું) તથા ધાતુના વીકારોને નાબુદ કરીને
લોહીને સુધારે છે અને ચામડી ઉપર થતા અનેક પ્રકારના રોગોને મટાડે છે.

વળી આ સાસાંપરેલા ગમે તે માણસે લીધો હોય તો લોહીને સુધારો કરીને કૌવત આપે છે
તથા સ્મરણશક્તિ વધારે છે. ખાટલી એકની કીમત રૂ. ૧

મહા કુષ્ટ તથા સફેદ કોઠ ઉપર

બે અતિ ઉત્તમ ગુણદાયક ઔષધી.

ભારત મધુવદ્દી કીમત રૂ. ૧૧ આ દવા પેટમાં લીધાથી અને તેલ ઉપર લગાડવાથી નીચે
નાગવદ્દી તેલ રૂ. ૨ લખેલા વિકારો ખાત્રીથી સારા થાય છે. અઢાર પ્રકારના કુષ્ટ
રોગ, જંવા કે શરીરની ત્વચા ઉપર સફેદ, લાલ, કાળા, બાળુ રંગના રાધ તથા સુનભરી ઇત્યાદિ
દરદો ઉપલી દવા લીધાથી ખાત્રીથી સારા થાય છે, તેમજ લોહીનો સુધારો થઈ કાંતિને વધારે છે.

ડાં ધાકજી ભાણુજી સાવંત,

પ્રણસવાડી, — મુંબઈ.

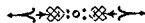
કાર્ડો બનાવવામાં ઘણા મજૂરો, કોમ્પોઝીટરો વિગેરે રોકાએલા હોય છે આ કાર્ડો માટે રેશમની દોરીયો અને રીબનો પણ ઘણી જોઈએ હશે દરેક કાર્ડ માટે કવરો જોઈએ અને રંગીત ગોર્ડો, પાર્થિમેન્ટ પેપરો અને મેચ્યુલેઇડનો પણ ખુબ ઉપયોગ થાય છે

અમેરિકન કોન્સ્યુમર અને ટ્રેઇડ રીપોર્ટ જણાવે છે કે લાકડામાંથી ખાડ લાકડાના બનાવવાની “કલેસન”ની નવી રીત નીચે મુજબ છે કે લાકડાના વેરનો કાચના બધા કામમાં નાખી તે પર સલ્યુરસ એસીડનું હલકું મીશ્રણ નાખવામાં આવે છે અને પરિણામે જે રહે છે તેમાંથી લગભગ ૨૪ ટકા ખાડ મળી આવે છે આ ખોરાકીની ચીજ તરીકે ઉપયોગમાં આવે છે તેમ તેમાંથી દારૂ પણ બને છે એક અઠવાડિયામાં ૨૦ ટન લાકડાનો વેર એવી રીતે કેળવી શકે તેવું કારખાનું દર વર્ષે ૩,૦૦,૦૦૦ થી ૪,૦૦,૦૦૦ ગેલન્સ દારૂ બનાવી શકે અને તે ઉપરાંત બીજી પેદાશ પણ આપી શકે

લડન યુનીવર્સિટી કોલેજની કેમીસ્ટ્રીની ઇન્સ્ટીટ્યુટ પાસે ભાષણ કરતા મી ડગ્લસ જે એ કન્સ્યુમ્પશન ઇન્ડેક્સ-૩ કહ્યું હતું કે હાલના જમાનામાં જાહેર પ્રવર્તે ગેસ પુરો પાડવાની યોજનાની જરૂરિયાતો એવી છે કે ગેમથી થોડી કીમત ઘણી ગરમી મળવી જોઈએ ગેસ બહુ વાસ મારતો ન હોવો જોઈએ, કુદરતી ઉત્પાદનથી બની તેમાંથી નીકળવી જોઈએ, અને તેમાંથી એવા કોઈ પદાર્થો ઉત્પન્ન ન થવા જોઈએ કે જેથી બનમાવને નુકશાન પહોંચે ગેસનો ઉદ્યોગ જાલનીથી વધી ગયો તે બાબત બોલતા તેણે જણવ્યું કે ૧૯૧૨ માં આખી દુનિયાના શહેરોમાં ૬,૨૦,૦૦૦ મીલીયન

ક્યુબીક ફીટ જેટલો ગેસ ઉત્પન્ન થયો હતો જેને માટે ૬૦ મીલીયન ટન્સ કોલસો વપરાયો હતો જ્યારે તેમાંથી ૩૮ મીલીયન ટન્સ ગેસ કોક, ૩ મીલીયન ટન્સ ડામર અને ૫,૫૦,૦૦૦ ટન્સ જેટલું એમોનીયાનું સલ્ફેટ ઉત્પન્ન થયા હતા, દુનીયાના મુખ્ય શહેરોમાં વસ્તીના માથા દીઠ ગેસની ખપત કેટલી છે તે બાબત તપાસ કરતા લડનમાં ૮,૦૦૦ ક્યુબીક ફીટ ખપત થાય છે તે ઘણીજ વધારે છે જ્યારે આમસ્ટરડામ, બર્લીન, ન્યુયૉર્ક અને પારીસમાં ૬,૦૦૦ ક્યુબીક ફીટની વપરાશ છે ગરમ કરવામાં ગેસનો ઉપયોગ વધારે થાય છે તેથી ખપત વધતી જાય છે અને ૧૯૨૦માં દુનીયાના બધા મુખ્ય મથકોના વસ્તીના માથા દીઠ દર વર્ષે ૧૦,૦૦૦ ક્યુબીક ફીટ જેટલો ગેસની વપરાશ થશે એ બીન તકરાર વાત છે

મુબઇ અને જાગ્યાનો સ્ટાર્ટના રસાયણ શાસ્ત્રજ્ઞોએ હિંદુસ્તાનની ભેસોના દુધના સંબંધમાં એક ચોપાનીયુ કાઢેલું છે હિંદુસ્તાનમાં ઘણે ભાગે ભેસનું દુધ વપરાય છે ભેસનું દુધ હિંદી અગર વિલાયતી ગાયોના દુધ કરતા ઘણું સાફ હોય છે અને તેમાંથી માખણ ઘણું ઉતરે છે દા-સીવેનીયાની ભેસોના દુધનું પ્રયોગકરણ મી એફ સ્ટ્રોહનને ક્યું હતું તેમાં ૯ ટકા કરતા વધારે ચરબી હતી પણ માખણમાં તો કાંઈ ખાસ તકાવત જણાયો નહોતો મી લેધરે હિંદુસ્તાનની ભેસોના દુધનું પ્રયોગકરણ કરેલું તેનું પરિણામ તે નીચે મુજબ જણાવે છે ઘણા ખરા સંમ્પલોમાં માખણનો ૨૮ ઘણો હતો ૭-૮ ટકા તો આમાન્ય છે એક કેસમાં ૧૦ ટકા જેટલી ચરબી હતી દુધ ઘોળું હોય છે અને માખણ પણ ઘોળું જ ઉતરે છે ભેસના દુધમાં ગાયના દુધ કરતા proteins ચોખ્ખી રીતે વધારે છે ખાડ અને બીજા બનીજ પદાર્થો તો સરખાજ હોય છે ‘ છેવટની તપાસ પુના ડેવગીશ્મની કેન્લીક ભેસોના દુધ ઉપર કરવામાં આવી હતી અને તે ઉપલા પરિણામને મળતીજ આવે છે એક્ષપેરો જણાવે છે કે જો અનુકૂળ સ્થિતિ હોય તો હિંદુસ્તાનની ભેસો માખણને માટે તો પહેલે ન બરજ આવે છે

બીજી ચેમ્બરો.

ઈસ્ટર્ન મેઇલ સરવીસ—ઈંગ્લેંડ અને હિંદુસ્તાન વચ્ચે અઠવાડિયામાં બે મેઇલ દોડાવવાની બાબતમાં પોસ્ટ માસ્ટર જનરલે જુદી જુદી ચેમ્બરોના મતો માગ્યા હતા. જેના જવાબમાં જુદી જુદી ચેમ્બરોએ આપેલા અભિપ્રાયો માનવેસ્ટર ચેમ્બરના જરનલમાં પ્રસિદ્ધ થયા છે તે નીચે મુજબ છે.

જનર્મીંગહામ—“ હિંદુસ્તાનથી આવતા જતા મેઇલ વચ્ચે જે મોટો ગાળો રહે છે તે ગાળો હાલની મેઇલ સરવીસને બીજી રીતે ગોઠવવાથી ઓછો કરી શકાય કે કેમ તે બાબત ઉપર સંભાળપૂર્વક વિચાર ચલાવવાની પોસ્ટ માસ્ટર જનરલને અરજ કરવામાં આવી છે.”

બ્રેડફોર્ડ—“ હિંદુસ્તાન માટે અઠવાડિયામાં બે મેઇલ કરવાની અમે તરફેણમાં છીએ અને અમારા મત પ્રમાણે તે માટે વધારે ખર્ચ થાય તે કરવું પણ વ્યાજબી છે.”

ગ્લાસગો—“ હિંદુસ્તાન ખાતે બે મેઇલ આવે જાય તેવી ગ્લાસગોના વેપારી વર્ગની કાંઈ ખાસ ઇચ્છા હાથેરક્ટરોના જાણવામાં નથી પણ આવતી જતી મેઇલોની ઝડપમાં નવા કરારથી વધારો થયો જોઈએ એ બાબતમાં તો મર્વ સ મત છે.”

“ આ ચેમ્બરના ડિરેક્ટરોની સમજણ મુજબ (વિભાગથી હિંદુસ્તાન જતો મેઇલ જે હાવ મુંબઈ શુક્રવાર મવારે પહોંચે છે તે કાંડ પાણી વધારે ખર્ચ કર્યા શિવાય શુક્રવાર બપોરે પહોંચાડી શકાય કે જેથી કલકત્તાની ટપાલ અને પેમેન્ટો તેજ રાત્રે મેઇલમાં રવાના થઈ ગતીવારે મવારે હાકિરા ખાતે પહોંચી શકે. આ ગોઠવણ મામે જે એવો વાધો લેવામાં આવે છે કે પેમેન્ટોને અને મેઇલને ગરમીના વખતમાં ઉતારવાં પડે, તે વાંધો કાંઈ એવો ગંભીર નથી, કારણ અમારા ડાયરેક્ટરોને તો એમ લાગે છે

કે ઘણું ખર્ચ તો ઉતાર્યો અને ટપાલ સાંજનાજ ઉતારવામાં આવશે ”

“ વળી હિંદુસ્તાનથી આવતો મેઇલ લંડનથી ઉપડતા મેઇલ કરતાં ચોવીસ કલાક વહેલો આવે એ બી ઇંગ્લા ડિરેક્ટરો સર્વિસ સરખીજ જુલે છે.”

હાલીફાક્સ—“ કાઉન્સિલ એમ ધારે છે કે બે મેઇલ ઉપયોગી થઈ પડશે ખરા પણ તેથી જે ફાયદો થાય તે તેને માટે જોઈતું વધારે ખર્ચ કરવા માટે પુરતા છે કે કેમ તે બાબત તેઓ શકમંદ છે અને તેથી તેઓનો મત એવો છે કે મેઇલ સ્ટીમરોની ઝડપ વધારવી બસ થશે ”

લંડન—“ આ વિષય ઉપર હજી આ ચેમ્બરનો ઈસ્ટ ઇન્ડિયા કમિટી વિચાર ચલાવે છે.”

લીસ્ટર—“ હિંદુસ્તાન ખાતે બે મેઇલો દોડાવવાથી લીસ્ટરના વેપારીઓને તો ઘણાજ ફાયદો થશે. હાલ હિંદુસ્તાનનો મેઇલ લીસ્ટરમાં શનિવારે સવારે મળે છે જ્યારે હિંદુસ્તાન માટે તો મેઇલ શુક્રવારે રવાના થઈ જાય છે આથી કાગળોના જવાબ લખવા માટે એક અઠવાડિયું થોભવું પડે છે.

લીવરપુલ—“ ઈસ્ટ ઇન્ડિયા અને ચાઇનાટે ઇંડ સેકશનના અભાસદો જેને પુર્વના વેપાર માથે નિકટનો સંબંધ છે તે લોકો હિંદુસ્તાન તરફ ને મેઇલ દોડાવવાની વિરૂદ્ધમાં છે કારણ તેઓના મત પ્રમાણે તો આ ફેરફાર કરવાથી જે મોટું ખર્ચ વહોરવું પડશે તેના પ્રમાણમાં તેનાથી આપને મારો ફાયદો મળશે નહિ

“ લંડનના ટપાલ ખાતાના અમલદારો વધારેના ખર્ચનો અડસટો શું કરે છે તે તેઓ બહુ શકયા નથી પણ હિંદુસ્તાનમાં જે આંકડાઓ જોલાય છે તે મુજબ તો તે ખર્ચ ૧૦૦૦૦૦ પાઉન્ડ્સ જેટલું થવા વધી રહે છે.

“આ સેકશનને લાગે છે કે ઇન્ડિયન કંડક ઉપર બહુ ભારે બોજે નાખ્યા શિવાય બે હાલની સરવીસની ઝડપ વધારી શકાય તો હાલની એક વખતની સરવીસ સામે જે વાંધાઓ છે તે બધા દુર થાય. લાવ લઈ જા કરવાનાં સાધનોમા સુધારો કરવાથી, રેલવે રસ્તે જે વખત લેવામાં આવે છે તે ઓછો કરવાથી અને સ્ટીમરોની ઝડપમાં વધારો કરવાથી અને ખાસ કરી નેર્થ ઇસ્ટ મનસુનમાં વધારો કરવાથી ઝડપમાં વધારો થઈ શકે.

“આ સેકશન એક બીજો રસ્તો સુચવે છે કે પોર્ટસેથદ અને સુવેઝ ખાતે અઠવાડિયામાં બે કે ત્રણ વખત ટપાલ પહોંચતી કરવા ગોઠવણ કરવી અને ત્યાંથી મુંબઈ અગર કરંચી જતી પી એન્ડ એ. કંપની શિવાયના બીજા સ્ટીમરોમાં પણ તે ટપાલ ચડાવી દેવા ગોઠવણ કરવી.

“આ સેકશનનો મત એવો છે કે હિંદુસ્તાન માથેના તારના વહેવારની વધતી જતી માગણીને મતોષકારક રીતે પહોંચી વળી શકાતું નથી તેથી (જે જરૂર પડે તો) સરકારની મદદથી એક કેમલ વધારી તે પણ મેઇલ સરવીસ જે સારી રીતે કામ કરે છે તેમાં કંઈ ફેરફાર કરવાના કરતાં તે સરવીસ વધારે ઉપયોગી થઈ પડે તેમ કરવા વધારે જરૂર છે.”

માનચેરટર—“કરવા ધારેલ વધારાની મેઇલ સરવીસ માનચેરટર વેપારીઓને કંઈ ખાસ ફાયદાકારક નથી.

બીડલ્સગર—“હિંદુસ્તાન ખાતે વધારાનો મેલ દોડાવવાથી જે વધારે ખર્ચ થવાનું છે તે ખર્ચના પ્રમાણમાં આ દેશના વેપારને કંઈ સારો લાભ થવાનો નથી.”

નૉટીંગહામ—“૧૮૬૬ થી મેઇલ સરવીસ, (હિંદુસ્તાન ખાતે ટપાલ લાવ લઈ જા કરવા) ના કોન્ટ્રેક્ટની અંદર રહેતે કંઈ ફેરફાર કરેલ નથી અને અત્યારે ફેરફાર કરવા માગે છે તો પછી ભવિષ્યની સ્થિતિનો પણ ખ્યાલ કરી એવો ફેરફાર કરવો કે જેથી થોડાં વર્ષો સુધી તેમાં ફેરફાર કરવાની આવશ્યકતા રહે નહિ

“તેથી અમે તો એવા દૃઢ વિચાર ઉપર આવ્યા છીએ કે આ સરવીસની ઝડપમાં ઘણો વધારો થવો જોઈએ અને કે ભવિષ્યમાં અઠવાડિયામાં બે મેઇલો દોડાવવાની પણ જરૂરીયાત છે.

“સ્વાભાવિક રીતે ખર્ચ તો વધશેજ પણ તેવું ખર્ચ આ દેશની વેપારી પેઢીઓ જેમ ગણતી નથી તેમ ગણવું ન જોઈએ અને મેઇલની આવભવ વારાગર અને જોઈએ તેવી થાય એ શહેનશાહતને એક ખાસ અગત્યની ગણત છે”

વૉલ સોલ—જોકે ખર્ચતો ઘણો થશે તો પણ હિંદુસ્તાન સાથના આપણા વેપારને તેથી ઘણો ફાયદો થશે અને ઉત્તેજન મળશે.

Mr. GOETHALS, PANNAMA CANAL ENGINEER.

પનામાની નહેરનો એનજીનીયર મી. ગટલ્સ.

(માસિક માટે ભાષાન્તર કરનાર, નલિનકાન્ત નરસિંહરાવ દીવેટીયા)

(અનુસંધાન પાને પપર ઉપરથી)

પનામાની નહેરના મુખ્ય અને પ્રવીણ ઇજનેર કર્નલ ગટલ્સની અંગત હકીકત.

કર્નલ ગટલ્સ ૫૫ વર્ષનો છે. ન્યુયૉર્કના સ્ક્રીન શહેરમાં તાલમેજ દેવળ, પાસેના સ્ક્રમર હૉર્ન લતામાં લેનો જન્મ થયો હતો. તેનાં મા તથા બાપ, બંને હૉલેન્ડ દેશનો હતાં. તેનો દાદો વૈધ હતો, તે ૧૬ મા સેકામાં

અમેરીકા આવ્યો હતો પણ પછી પાછો હૉલેન્ડ ગયો હતો અને ત્યાં તે મરણ પામ્યો. લ્યુઈસ. એસ. બરચર્ડ નામનો એક ગટલ્સનો કોલેજમાંનો મિત્ર હતો તેની પાસે ગટલ્સના કુટુંબ વગેરેની હકીકત હતી. ગટલ્સ નામ

ધી બોગે ટાઇલ માટે ૨૧ બેંક ઓફ ફ્રાંક મુંબઈ

જીવું અને ઉમદા કુટુંબનું છે. મી. ગરચર્ડ પાસે ધમયુદ્ધમાં (Crusade)માં ગયેલાના નામની યાદી હતી જેમાં સાતજણ ગટ્વસ અટકવાળા મોટા રાજદારી વિદ્યા કુશળ. તથા ઉમરાવની પદવીના જણાવ્યા છે. ગેરમ ગટ્વસ કરીને એક હતો તે ખેલા ધર્મયુદ્ધમાં આગળ પડતો ભાગ લઈને ગયો હતો. બીજો હેનરી ગટ્વસ કરીને હતો તે દાકતર હતો અને ૧૩ માં સૈકામાં તે પ્રખ્યાતી પામ્યો હતો. એ ગટ્વસ આલખર્ડસ મેગનસનો શિષ્ય હતો અને સેન્ટ ટોમસ ચેકવીનાસની સાથે ભણતો હતો. સૈનિકો, તથા વિદ્વાનોની બાળતમાં ગટ્વસ કુટુંબ હાલાન્ડમાં પ્રખ્યાત છે. કર્નલ ગટ્વસના આમ્સ્ટરડેમ તથા બેલજીયમમાં બીજાં સગાં રનેડીએ છે જેમાંના કેટલાકની માતૃભાષા ફ્રેન્ચ છે અને કેટલાંકની ડચ છે. ગટ્વસ જેમાંનાં કોઈને મળ્યો નથી. ગટ્વસ કુટુંબનો (motto) આદર્શ વાક્ય “In als goot” છે એનો અર્થ (In all good) થાય છે. આ આદર્શ વાક્ય પ્રમાણે ગટ્વસ જેટલું બીજું કોઈ હોમના કુટુંબમાંથી વર્ત્યું નહિ હોય.

શરૂઆતમાં ગટ્વસ એક દલાલની ઓફીસમાં ચિટ્ટી ચપાટી લાવનાર હોકરા તરીકે કામ કરતો હતો. તે વખત તે ૧૧ વર્ષનો હતો. ચૌદ વર્ષની ઉમરે, ન્યુયૉર્કમાં આવેલા પ્લીકર અને ટોમમન રસ્તાના નાકા આગળની ટ્રેન્ટીસ નામના માણસની પેરીમાં ગટ્વસ શરૂકરું તથા હિસાબી કિતાબી કામ કરતો હતો. શરૂઆતમાં તેને અઠવાડિએ પાંચ ડૉલર મળતા. શનિવાર શિવાયના દિવસોએ નિશાળના વખત પછી કામ કરતો અને શનિવારે આખો દિવસ કામ કરતો. તેનો પગાર ધીમે ધીમે વધ્યો. વેસ્ટ પોઈન્ટ ની સ્કુલમાં ગયો તે વખતે અઠવાડિએ પંદર ડૉલર તેને મળતા હતા. જે ઉમરમાં બીજા હોકરાઓ રમતા ફરે છે તે ઉમરે ગટ્વસ નિશાળમાં જતો અને તે ઉપરાંત પોતાનું શુજરાન ચલાવવા જેટલું કમાતો તે સમયમાં તેને ખરી મહેનત તે શી તેનો અનુભવ મળ્યો હતો. અને હલકી

પદવીના માણસો કામદારોને કેટલું સખત કામ કરવું પડે છે તે તેને જણાયું અને તે જ્ઞાન પનામાનું કામ ચલાવવામાં તેને ઘણું ઉપયોગી થયું છે.

ચૌદ વર્ષની ઉમરે “સીટી ઓફ ન્યુ યૉર્ક” ની કોલેજમાં તે દાખલ થયો તે વખતે તે સંસ્થાનો પ્રમુખ, ગ્રેટીસ બર્ગની લઘાઈમાં પીકેટસના હુમલા સામે બાહદુરીથી લઘનાર ટુકડીની સરદારી જેના હાથમાં હતી અને યુનાઈટેડ સ્ટેટસની કૉન્ગ્રેસ તરફથી ‘માનાર્થ-ચાંદ’ જેને અપાયો હતો તે પ્રખ્યાત સૈનિક જનરલ એલેક્ઝેન્ડર એસ. વેગ હતો. તે શરીરે મજબુત બાંધાનો હતો અને પોતાના બુના વિચાર પ્રમાણે પોતાના માણસોને કહેતો કે “માણસ ધારે છે તે કરી શકે છે ફક્ત જીવું ન બોલવું એટલું સલાખવું બેઈએ.” મૂળ તે સંસ્થા સ્થપાઈ ત્યારે “ફ્રીએકેડરમી” ના નામથી ચાલુ થઈ હતી. તે એકેડમીમાં શીખવાતા સાયન્સમાં, પ્રાચીન તેમજ અર્વાચિન ભાષાઓના શિક્ષણમાં, માનસિક સુધારણા તરફ ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવતું. બાર્ટોલેટની “મીકેનીકસ” (યંત્ર વિદ્યાનું શાસ્ત્ર) એકુસટીકસ (શ્રવણશાસ્ત્ર) તથા ઓપટીકસ (દર્શનશાસ્ત્ર) જેવા ગહન વિષયનો વેસ્ટ પોઈન્ટની શાળામાં વપરાતી ઓપટીયો પણ અહીં વપરાતી અને વેસ્ટ પોઈન્ટથી શિક્ષકો કોઈવાર ભાષણ આપવા આવતા હતા.

આ વખતે ગટ્વસ ઉંચો, પાતળો, અને નસ્ર તથા વિનથી યુવક હતો. તેની આંખો માંજરી હતી અને વાળ પીળાશ પડતા હતા, એમ ધરચર્ડના વર્ણન ઉપરથી જણાય છે. પોતાના શુજરાનને માંડે બીજો કમાવા જતો હોવાથી કોલેજના બીજા વિદ્યાર્થીઓમાંથી બહુ જણા તેને ઓળખતા નહોતા પણ “કીલોનીયા” નામની સાહિત્ય સભા, તથા “હેટા ઉપસીડોન” નામની ભાવુભાવોત્તેજ મંડળીના સભાસદ તરીકે ગટ્વસનું નામ જણાયું હતું.

ગટ્વસને દાકતર થવાની મરજી હતી, તેનો દાદો પણ દાકતર હતો, અને ગટ્વસ કુટુંબમાંથી એકે તો તે લાઇનમાં જીવું એવું અસલથી

મેટેલીક શીટીંગની સારી ઝોઝાઇન ગમશે કે?

૨૦ ઉપર ચાંદો મળેલા છે.

એલેમ્બીક મસ્ક લવેડર.

અને ઉંચા

કાલનવોટર.

અમારો વડોદરાની ફેક્ટરીમાં બનાવેલા રેકટીફાઇડ સ્પીરીટમાંથી તે તૈયાર કરવામાં આવે છે. તેનો સુવાસ ઘણો મધુર છે અને ઘણા લાંબા વખત સુધી ટકી રહે છે અને પ્રલોરીઆ કાલનવોટર અને પેરીસીયન બનાવટને ટક્કર મારે છે.

એલેમ્બીક હેરડુશ.

એ ખરેખરી મોજની ચીજ છે. વાળના મૂળને જરૂર જોગી વર્ધન કરનારી ચીજ પૂરી પાડે છે અને વાળને સુવાળા રેશમ જેવા બનાવે છે. આ સિવાય અપ દુડેટ ટોઇલેટ કહેવાય નહીં.

એલેમ્બીક વેજટેબલ ટોનીક સીરપ.

નિદ્રા અને શુદ્ધ વનસ્પતીમાંથી બનાવવામાં આવેલ છે આ સીરપના વપરાશથી દસ્તની કબજિયાત મટી જઈ, કોડો સાફ થઈ તરતરીત ભૂખ લાગે છે અને દુર્બળતા તેમજ ક્ષીણતા ઉપર અચુક ગુણકારી છે.

માઈસ લીસ્ટ તદ્દન મફત.

એલેમ્બીક કેમીકલ વર્કસ કંં લીં

સ્ટોર્સ ગીરગામ મુંબાઈ.

(સ્ટોર્સ)

હવે ઠંડીની મોસમ શરૂ થઈ છે.

તમોને નીચે જણાવેલી બન્ને દવા જોઈશે.

(૧) નરવેટોના.

(ગ્રીમોલ્ટનો)

અશક્ત અને લોહી વગરના, જવાનીમાં ઘડપણ ભોગવનાર અને નબળા મગજવાળાં સ્ત્રી પુરૂષોને માટે ઘણી કીંમતી, અને સ્વાસ્થ્ય દવા

(૨) એનરજીકલ સીરપ.

(ગ્રીમોલ્ટનો)

મગજ અને જ્ઞાન તંતુની નબળાઈ દુર કરનારી, ભુખ વધારનારી અને ખરી શક્તી બક્ષનારી અને તંદુરસ્ત બનાવનારી દવા.

(સરવે દવાવાળાઓને ત્યાં મળે છે).

વી. સી. દસ્તુરની કું.

દવાવાળા.

મીન્સેસ સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

આદ્યુ' આવુ' હતું. તેથી કોલમ્બીયા કૉલેજ-માંથી તે મેટ્રીકની પરિક્ષા આપી પાસ થયો, પણ પહેલા કરેલાં સખત કામથી તેની તબીયત લથડી ગઈ, તે દુખળો થતો ગયો અને વાંકો વળવા માંડ્યો તેથી તેણે તે લાઇન છોડી દીધી. પછી સીટી કૉલેજમાં જણાતી વેસ્ટ પોઇન્ટ કૉલેજની અસર તેનામાં જણાવા લાગી અને તેને નૌકાસૈન્ય અથવા ભૂ સૈન્યમાં દાખલ થવાની મરજી થઈ પણ નૌકાસૈન્યમાં દાખલ થઈ શકે તેટલી લાગવગ તેને નહોતી; તેથી તેણે જનરલ ગ્રાન્ટ લશ્કરી એકેડમીના પ્રમુખ—ને કાગળ લખ્યો પણ તેનો કંઈ જવાબ આવ્યો નહિં, તે છતાં નિરાશ ન થઈ ન્યુયૉર્ક સ્ટેટના રાજદારી પુરૂષ “ સનસેટ ” કોલસને કાગળ લખ્યો. કોલસે પહેલાં વેસ્ટ પોઇન્ટની કૉલેજ માં કેટલાક છોકરાઓને દાખલ કરાવ્યા હતા પણ તેમનાથી અસંતુષ્ટ હતો. તે છતાં ફરો અજમાવી જોવાને, ગટ્સને ૧૮૭૬ ના એપ્રિલની ૧૨ મી તારીખે, લશ્કરી એકેડમીમાં દાખલ કરાવ્યો. આ વખતે ગટ્સની ઉંમર ૧૮ વર્ષની હતી.

ગટ્સ જે જે શાળાઓ, કૉલેજોમાં શીખ્યો હતો તેમાં માનસિક સુધારણા ઉપર ઘણીજ સખતઈ રાખવામાં આવતી હતી. “વેસ્ટ પોઇન્ટ” માં ગટ્સને જે મુખ્ય ફાયદા થયા. અંગ કસરતથી તેની તબીયત સુધરી ગઈ અને માનસિક સુધારણાનું શિક્ષણ તેને મળ્યું.

પનામાની નહેરના કામ ઉપર લશ્કરી ઇજનેરોનું ઘણુંજ સરસ કામ તથા કંઈ પણ કોળ કર્યા વગર એક સરખી રીતે કરાવું કામ જોઈ વેસ્ટ પોઇન્ટની કૉલેજમાં શું ખાસ છે તે જોવાનું મને મન થયું. તેથી હું વેસ્ટ પોઇન્ટની કૉલેજ જોવા ગયો. ત્યાં ઇજનેરના ખાતાના મુખ્ય અમલદાર કર્નલ ક્લીએન્ડરે મને બધી પદ્ધતિ સમજાવી. પ્રભને ઉપયોગી થવાય તેવી રીતની માનસિક, શારિરીક સુધારણા એ મુખ્ય બાબત ગણાય છે. કોઇને પણ તેને સોંપેલું કામ મુક્તવી રાખવા દેવામાં આવતું નથી, દરરોજ નિયમસર કામ કરવાનું હોય છે. જો કોઇથી તેમ નથી થઈ શકતું તો તેને કૉલેજ છોડી દેવી પડે છે. કૌટુંબિક, રાજદારી, અથવા તો પૈસાને લીધેની જુદી જુદી સ્થિતિઓવાળા વિદ્યાર્થીઓ હોય તો પણ ત્યાં તો બધાને સરખી રીતે રાખવામાં આવે છે. ફક્ત તેના અભ્યાસ ઉપરથી તેની તુલના કરવામાં આવે છે. જવાબદારી લેવાની બાબતમાં પણ શિક્ષણ અપાય છે. વેસ્ટ પોઇન્ટમાં સત્ય બોલવાની ટેવ ઉપર પણ ખાસ ધ્યાન અપાય છે. લશ્કરી નોકરીમાં જુદું બોલનારને સખત સજા થાય છે. જુદું બોલનાર એ ગૃહસ્થ ન કહેવાય એટલુંજ નહિં પણ તે સૈનિક તરીકે તદ્દન નકામો ગણાય છે. વેસ્ટ પોઇન્ટમાં અપાતું શિક્ષણ બહુ વિશાળ નથી પણ જેટલું છે તેટલું ધણું ચોક્કસ છે.

અપુર્વ.

SERVICE & ITS SOCIAL STATUS.

નોકરી અને તેની યોગ્યતા.

(લખનાર એચ. બી. ભગત.)

અનુસંધાન પાને ૧૪૯ થી.

શ્રીમદ્ ભગવતગીતામાં પણ જેવરૂપ શ્રી કૃષ્ણ ભગવાને શ્રી સુખે, ભકતરૂપ અર્જુન પ્રત્યે કહ્યું છે કે “ ભકત, એ અમારૂં સ્વરૂપ છે, હું તેનાથી જુદો નથી, તેના સુખે હું સુખી છું, તેના દુઃખે હું દુઃખી છું, અને વધુમાં કહે છે કે તે સુતો હોય (તેની અસાવધતા સ-

મયે) ત્યારે હું તેનું રક્ષણ કરવા જાણું છું ” આ એક ઇશ્વર (સ્વામી) નો પોતાના ભકત (દાસ-નોકર) શિષ્ય માટે કેટલો સદલાવ ! એ મહાત્માનાં વાક્ય અને કૃત્તિ, એજ આપણને ઉપદેશ અને અનુકરણ કરવા યોગ્ય મહામંત્ર છે, એજ મંત્ર સાધ્ય કરવાથી—તે મુજબ વર્તન

કર્તાથી આપણે ઇચ્છીત વસ્તુ પ્રાપ્ત કરી, મોક્ષ ધામ,—સુખી શાંત જીવન પ્રાપ્ત કરી શકીએ છીએ આવા મહાન ઉપદેશ, આપણા પ્રાચીન ધર્મશાસ્ત્રોના પુસ્તકોમાંથી દરેક લીંડીએ લીડીએ અને મોલે મોલ ઉપરથી બોધ મળી આવે છે, એ મનન કરવા યોગ્ય છે, તે મુજબ વર્તન કરવાની જરૂર છે, એ વ્યવહારમાં મુક વાની અગત્ય છે અને જ્યારે તે પ્રમાણે આપણે કરી શકીશું ત્યારેજ આપણે આપણી મનુષ્ય જાતીને—મનુષ્ય અવતારને સફળ ઠયો માની શકીશું જ્યાં આ નિયમોનું પરિપાલન થતું હશે ત્યાજ સર્વ સમૃદ્ધિ—સુખી સંજોગ મળેલા જોઈ શકીશું અને જ્યાં આ નિયમોથી ઉલટું વલણ જણાતું હશે ત્યાં મદાય અસ તોષ-ભય-અને મુશ્કેલીયોજ નજરે પડ્યા સીવાય રહેશે નહીં

પશ્ચિમના દેશોમાં તથા તેમના ધોરણે ચાલતી આ દેશોની ઉપર વર્ણવેલી સંસ્થાઓ, તેમના નોકરોને પોતા સરખા બનાવવા કેળવે છે, સ્વમાન, એટલે પોતાની પ્રતિષ્ઠા-માન-દર જાળે છે તે મમજવે છે, અને પછી તેજ નોકર તે ગૃહી અમલમાં મુકી પોતાના માલી કની કીર્તિ વધારે છે આ પ્રકારની અગત્યની ખાત્રી વાળી વ્યક્તિ જે આપણે હાવના જમા નામાં જોઈશું તો દીલગીરી સાથે કહી શકાશે કે તેવી વ્યક્તિમાં આપણા દેશી વેપારીના નોકરો છે આ વર્ગ સ્વમાન-પોતાનું હિત મમજવામાં પણ પછાત છે, તેમની આર્થિક સ્થિતિ અનુકુળ નથી, તેમને તેવી ઉપયોગી ઉચ્ચ સ્થિતિમાં મુકવાની ફરજ તેમના માલિકો-વેપારીઓની છે જ્યાં વ્યાપારી મડલો છે ત્યાં આવી જાતની યોજના સહેલાઈથી મુકી શકાય છે પ્રથમ નોકરની વ્યવહારિક સ્થિતિ સુધારવા તરફ નજર જે ચાવી જોઈએ તેને કદ વસ્તુની જરૂરીયાત છે તે જાણી લઈ, તે વસ્તુની અગવડ કડી આપવી જોઈએ એવી વસ્તુઓ અને જરૂરીઆતો અજના જમાનામાં નીચેની યોજનાથી પુરી પડી શકે તેમ છે.

૧ તેમના રહેઠાણ સ્વચ્છ, ખુલી હવા વાળા, અને વ્યાજબી ઓછા દરના ભાડાવાળા હોવા જોઈએ

૨ તેઓની તથા તેમના બાળકોની વિધાની કેળવણી મેળવી આપવામાં સહાયતા આપવી જોઈએ, તેની સાથે નીતિ અને ધધાને લગતી કેળવણીની પણ ગોઠવણ થવી જોઈએ

૩ તેમના માસીક પગાર ઓછામાં ઓછો કુટુંબ ખર્ચને પહોંચી શકે તેટલી હદ સુધીનો હોવો જોઈએ

૪ તેમની નોકરીનો સમય તદુરસ્તી સચવાય તેવી સગવડવાળો તથા નોકરીના વખત દરમિયાન આશાએસનો સમય પણ નીચમિન હોવો જોઈએ

૫ તે પોતાનું કામકાજ બળવતો હોય ત્યારે તેનાપર હદ ઉપરાંત કપકો કે ટોકણીનો ભય તેજ પળે ન હોવો જોઈએ

૬ તે નીતિ રીતિમાં આગળ વધી શકે, તેમ તેની ખુદીનો વિકાસ થવા માટે લાઇ બ્રેકીનું વાચન, રાત્રી શાળાઓની ગોઠવણ વીગેરે લાભ સહેલાઈથી મેળવી શકે તેવી ગોઠવણ થવી જોઈએ

૭ તેમની લવિષ્યની જીવનની લાભ માટે વીમો, પ્રોવીડન્ટ ફંડ, પેન્શન ફંડ, વીગેરે “ક પલસરી સેવીંગ” રખાવવામાં મદદરૂપ થવા સહાયકારી મડગીની ગ્રીસ્ટમ મુજબ ગોઠવણ થવી જોઈએ

૮ પોતાની નોકરી બળવવા સાથે જન સમાજને પણ ઉપયોગી થઈ શકે, તેવી રીતે તેના વીચારો કેળવી ઉત્તેજન આપવું જોઈએ

આવી આવી અનેક રીતે નોકર વર્ગના લાભ માટે સહાયતા આપવી જોઈએ અને ત્યારેજ તે સધળી યોજનાના ફળરૂપ ઉપયોગી સારા વિશ્વાસ મેલવા યોગ્ય નોકરો મેળવી શકાશે

આ લેખ ઉપર દેશી વેપારીઓમાંના કોઇ દેશભક્ત, આ બાબતની સુચના પોતાના વ્યાપારી મડલોમાં ઉપસ્થિત કરી શરૂઆત

દીવાલના માટે ફેનસી ટાઇટ્સની છેલ્લી ડીઝાઇનો જોશે કે ?

માટે પ્રયત્ન કરે, તો નાના મોટા દરેક ખાતાઓ માટે 'દેશી નોકરો, મેનેજરો લાયકાતવાળા નથી, ખીન અનુભવી, સ્વાર્થી છે' વીગેરે જે આક્ષેપો બહારમાં મુકાતા જોઈએ છીએ તે મારા ધારવા પ્રમાણે આવી યોજનાથી દુર ચઈ, દેશી નોકરો યોગ્યતાવાળા થશે અને પોતાના માલીકને તેમજ આખા દેશને ઉપયોગી થઈ કીર્તિ વધારશે એમા શક નથી

આ મારા અગત વીચારે વેપારી આલ મની સેવામા રજુ કરે છું અને જે તે ઉપર એકાદ વ્યક્તિ પણ પોતાની સંસ્થામા શરૂઆત કરી જતાવશે તો આ મારો પ્રયાસ (શ્રમ) સફળ થશે માનીશ ઈશ્વર સૌને મદ્દુલ્હિ પ્રદે એ મારી અંતીમ પ્રાર્થના છે

મુળદ્રવ્યો મંજીર
રેસનબલી શેક રાધ
વલ ઇબજની દુકાને
સુબધ તા ૮
એપ્રિલ ૧૯૧૪

લી સેવક,
હરખલાલ ભગવાનજી ભગત

COMMERCIAL NLWS

વેપારી ખબરો.

ધી ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ જર્નલ પોતાના ૧૬ એપ્રિલ ૧૯૧૪ ના અંકમા જણાવે છે કે ૧૮૧૨ ના ધો ઇન્ડિયન લાઇફ એશ્યુરન્સ કંપનીએ એક્ટની ૪૧ મી કલમ મુજબ પોતાને મજેલી સત્તાને આધારે, નામદાર ગવર્નર જનરલ ધન કાઉન્સીલે, લડનની ધી મન લાઇફ એશ્યુરન્સ સોસાયટીને તે કંપની હિંદુસ્તાનમા વધારે નવેા ધ ધો ન કરે એ શરતે ઉપર જણાવેલ નાયન નીચેની જાળાજારીમાથી મુક્ત કરેલ છે

ધી ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ જર્નલ જણાવે છે કે ધી ઇન્ડિયન રેલ્વે કોનફરન્સ એસોસીએશનની આવતી બેઠક સીમલા ખાતે તા ૨૧ સપ્ટેમ્બરે શરૂ થશે આ બેઠકની કામની ટીપમા પર બુદ્ધા બુદ્ધા વિષયો છે તેમા રેલ્વે મારફત જતા ફોનેને માટે ઠાકા ભડાર અગર કોઠાર પુરા પાડવા બાબત અને દ્રાણો લાવલઈજ કરવા માટે ગાડા વધારવાને બદલે Elevator Warehouses એલીવેટર વેરહાઉસીસ બનાવવા બાબત તથા રેલ્વેના નોકરોને ધ ધાને લગતી ડેખવણી આપવા બાબત એ મુખ્ય વિષયો છે

ઇંગ્લેન્ડની બ્રીટીશ એગર ઓફ ડોમર્મના જર્નલના એપ્રિલ માસના અંકમા જણાવવામા આવ્યું છે કે તે મહિનામા કપાસીયાની લેવડ ફેવડ સારી થઈ હતી ઇંગ્લેન્ડમા કપાસીયા કરતા

સુબધના કપાસીયા વધારે સારા ગણાય છે ઇંગ્લેન્ડમા કપાસીયાના તેલનું બજાર દબ રહેલું છે અને લાવેા આકરા છે કપાસીયાના ખોળા માટે માગણી ઓછી છે પણ તેનું કારણ ધીજે માલ મોઢો છે

દ્રાવણુડાર રેલ્વેના ટેનમાલાઈ ગામમા એક દીવાસ ધી બનાવવાનું કારખાનું મોટા પાયા ઉપર હમણા ઉભું કરવામા આવ્યું છે

ન્યુયાર્કનું એક ફાઈનેન્શીયલ જર્નલ જણાવે છે કે માનીટોળા, સીસકટ એવર અને આલબર્ન્સ એ ત્રણ નાના પ્રાંતોએ વીનીયેગને ડુનીયાની ઘડિનું બજારમા એક મોગમા મોટું બજાર બનાવી દીધું છે ૧૯૦૪ ની સાલમા આ પ્રાંતોમા ૫,૮૦,૦૦,૦૦૦ બુસલ્સ ઘઉં નીપજ્યા હતા પાંચ વર્ષ પછી ૧૫ ૦૦,૦૦,૦૦૦ બુસલ્સ ઘઉં નીપજ્યા અને ૧૯૧૩ ની સાલમા ૨૦,૦૦,૦૦,૦૦૦, બુસલ્સ જેટલી ઉપજ થઈ આ રીતે વધતું ચાલે તો ડેનેડા ટ્રાન્સને અને હિંદુસ્તાનને ટકર મારે અને ડુનિયાના ઘઉં પેદા કરનાર સુલકોમા ત્રીજે નંબરે ગણાય

ટોરન્ટો ખાતેના ધી ઇમ્પીરીયલ ટ્રેડિંગ કોર્પોરેશન મી એક ડબલ્યુ ફ્રીડ રીપોર્ટ કરે છે કે ડેનેડીયન માઈનીંગ જર્નલમા એક લેખ પ્રમિદ્ધ કરવામા આવ્યો છે તેપરથી જણાય

ધી બોરો ટાઇલ માર્ક ૨૧ બેક સીટ ફોર્ટ સુબધ

છે કે લોહાંની કાચી ધાતુને વીજળીક બળથી પીગાળવા બાબત જે તપાસો યુરોપમાં થતી હતી અને જે તપાસ કેનેડાની સરકારે ૧૯૦૬ માં કરાવી હતી તેનું પરિણામ ઘણું અગત્યનું આવ્યું છે અને ટોરોન્ટોની એક કંપનીએ કેનેડાનું મેગનેટાઇટ લોહાંની કાચી ધાતુ પીગાળાવવા માટે વીજળીની એક ભતતની ભઠ્ઠી બનાવેલી છે. જે ધાતુ મળે છે તે ઘણી મજાબુત અને પ્રવાહી મળે છે અને જ્યારે તેને ઢાળા નાખવામાં ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ત્યારે તેમાંથી સપાટી ઘણી ચોળી ઉઠે છે.

માઇસોર ઇકોનોમીક કોન્ફરન્સની પાંચમી બેઠક તે સ્ટેટના દીવાન મીં વીરવેસરીઆનાં પ્રમુખપણાં નીચે તાં ૫ જુન ૧૯૧૪ ના રોજ મળી હતી.

યુનાઇટેડ કીંગડમની વેપારી ચેમ્બરોની એસોસીએશનની આ વરસની મીટીંગ ગ્લાસગો ખાતે તાં ૪, ૫, ૬ અને ૭ ઓગસ્ટ ૧૯૧૪ ના દિવસોનાં મળશે.

કરાંચીના ઓનરેબલ મીં હીં પીં વેળ “સીવીલ અને મીલટરી જેઝેટ” ને લખતાં જણાવે છે કે સીમેન્ટને લગતો પંજાબની સરકારનો ઈજારો તે વેપારની ઉપર કાયદેસર નહીં તે પણ ખર્ચે ભેટાં દબાણ તરીકે ગણાય તેવો છે; અને તેના અભીપ્રાય પ્રમાણે નામદાર હોંદી વજર તરફથી તે રદ કરાવવો જોઈએ.

વેપાર ઉદ્યોગ ખાતાંનો એક ડીરેક્ટર નિગીને તે ખાતું ઉઘાડવાનો એક હુકમ મદ્રાસ સરકારે બાહરે પાડ્યો છે. હાલના હુસર ઉદ્યોગને લગતી વીગત મેળાવવા તથા તેમાં સુધારો કરવાનો સંભવ છે કે નહીં તે તપાસવાનું કામ અખતરઓ કરી જોઈ અને કારણનાવાળાઓને તેનાં પરીણામો જણાવવાં; વીલાધીઓની કેળવણી ઉપર દેખદેખ રાખી અને ઉદ્યોગને લગતી બાબતમાં કાયદાની જરૂર બાબે સરકારને સલાહ આપવાનું કામ તે ખાતાંને સોંપવામાં આવશે. વેપાર ઉદ્યોગ ખાતું હસ્તીમાં આવ-

તાંની સાથે પંખીંગ અને યોરીંગ ડીપાર્ટમેન્ટ અને યુરો એફ ઇન્ડસ્ટ્રીઅલ ઇન્ફરમેશનનું ખાતું હસ્તિ ધરાવતું બંધ પડશે.

“ઇનડીઅન ટ્રેઇડ જરનલ” ના તાં ૨૮ મી મેના અંકમાં નીચકી હકીકત પ્રગટ કરવામાં આવી છે. કોલસા ની ખાણોમાં અકસ્માતીક આગ લાગતી અટકાવવાના ઉપાય તરીકે નવી શોધ કરવામાં આવી છે. સર થોમસ અને મીં હરમન બેગલરે કરેલા અખતરઓનાં પરીણામ એપ્રિલની ૧૦ મી તારીખના “આયર્ન અને કોલટ્રેઇડ રીવ્યુ” માં પ્રગટ કરવામાં આવ્યાં છે. અખતર કરનારાઓએ ખુલ્લી રીતે આ બીના જણાવી આપી છે કે જથાબંધ કોલસા અથવા કોલસાની ભુક્રીમાંથી ગેસ બહાર નીકળે છે અને સાબીત થઈ ચુક્યું છે કે કોલસામાંથી ગેસ દીવસે બહાર નીકળે છે અને રાત્રે કોલસામાં તે દાખલ થાય છે. મીં બેલગરે નકશો દોર્યો છે જેમાં જણાવ્યું કે કોલસાની ભુક્રીના નમુનામાં તેના કરતાં ૧૬-૮ ગણા ઓક્સીજન ભરેલો છે અને આ પ્રમાણે તેમાં ગેસ ઘણી હોવાથી તેમાંથી સહેજે કારણ મળતાં તેમાં અકસ્માતીક ઘડાકો થાય છે અને હવાનાં દબાણ અને ગરમી રહે છે. અખતરઓ ઉપરથી વધુ સાબીત થયું છે કે પાણી છાંટવાથી આ આગ ઉપર ઘણો કાબુ આવી શકતો નથી. આ બનાવ અટકાવવા માટેની શોધખોળ કરતાં કૅલસીયમ ક્લોરાઇડના કોલોડીઅલ રૂપની શોધ હાથ લાગી છે મીં બેલગરે શોધી કહાડ્યું છે કે બનવરની ચરણીનો નાનો જથ્થો તેમાં ઉમેરવાથી એક નવી બનવરો રસાયણીક પદાર્થ થાય છે.

બ્રીટીશ હિંદુસ્તાનમાં ૧૯૧૩ ની સાલમાં કુલે ૧,૫૪,૮૬,૩૧૮ ટન જેટલી કોલસાની ઉત્પન્ન થઈ હતી તેમાં બંગાળમાંથી ૪૬,૪૮,૮૫૨ ટન, બીહાર અને ઓરીસામાંથી ૧,૦૨,૨૬,૩૮૬ ટન, પંજાબમાંથી ૫૧,૦૪,૦૮૨ ટન, અસામમાંથી ૨,૭૦,૩૬૪ ટન, બલુચીસ્તાનમાંથી ૫૨,૬૩૨ ટન, સેન્ટ્રલ પ્રોવિન્સીઝમાંથી ૨,૫૫,૬૫૧ ટન અને નોર્થ વેસ્ટર્ન પ્રોવિન્સીઝમાંથી ૬૦૧,૮૨૨ ટન નીકળ્યા હતા.

બ્રાકન મોઝેક ટાઇલ્સની સારી ડીઝાઇનો ક્યાં જોવા મળશે ?

“જામનગરનું મશહૂર ઝવાહીર અથવા નયનામૃત.”

શુદ્ધ સાચા મોતીના સુરમો.

આ સુરમાએ હમારે ત્યાં વંશપરમપરાથી બનતા આવેલા છે. તે એવા તો સરસ છે કે તે આંજવાથી આંખોના તમામ દુષ્ટ અને લયંકર દરદોનો જડમુળથી નાશ થાય છે. શોર્ટ સાઇટ, ચીપળાનું વળવું, પાણીનું ઝરવું, છારીનું આવવું, આંખોનું વખતો વખત ઉઠવું, આંખામાં બળતરા થવી, કુંઠું, મોતીઆ, આંખોનું હમણાં રાતું રહેવું, રાતનું કમતી દેખાવું વિગેરે તમામ બલતનાં દુષ્ટ રોગોને માટે હમારા સુરમાએ અકસીર છે. વિશેષ આ સુરમાએ આંજવાથી ચરમાવાળાએને ચરમાની જરૂર રહેતી નથી. આ સુરમાએ ખાસ કરી રાત્રીના ઉઘાડા કરનારા મહેતાજીઓ, કારીગરો તથા વિદ્યાર્થી માટે અમૃત સમાન છે. તેની વિશેષ તારીફ નહિ કરતાં એક વખત વાપરી ખાત્રી કરવા મજબૂત લલામણુ કરવામાં આવે છે. આ સુરમાના ઉત્તમપણા માટે અમેને મોટા બાહોશ ડાકટરો તથા રાજાઓ તરફથી સર્ટીફિકેટ મળેલાં છે. હમારા સુરમાએ આજ લગલગ ૬૦ વરસ થયાં ચાલુ છે. તેના ભાવ નીચે મુજબ છે. સુરમો નં. ૧ ના રૂ. ૪-નં. ૨ ના રૂ. ૨-નં. ૩ ના રૂ. ૧ ના તોલા લેખે. હમારા ગ્રાહકોની સગવડતા બળવવા માટે અમેએ મુંબઈમાં બ્રાંચ ખોલેલી છે માટે મહેરબાન ગ્રાહકોએ ત્યાંથી મંગાવવા મહેરબાની કરવી.

તે સિવાય હમારે ત્યાં તમામ બલતનાં ઉમદામાં ઉમદાં અત્તરો, સેન્ટ, સાબુઓ, અગર-બતીઓ, મુરખાઓ, પેટનું દવાઓ અને જામનગરની સુપ્રસિદ્ધ વસ્તુઓ જવી કે સુડીયો, કંકુઓ તથા ગત્રીશું જથ્થાબંધ તેમજ છુટક કીકાયત ભાવે મળશે.

બ્રાંચ ઓફીસ

હૈડ ઓફીસ

એ. એલ. અત્તરવાળા એન્ડ બ્રધર્સ,
ભુસેધર-મુંબઈ.

લુકમાનજી ઈસમાલજી અત્તરવાળા,
પુલબજાર-જામનગર.

ડોંગરેનું બાલામૃત.

હાલ બજારમાં હલકા તથા નકલી બાલામૃતો ધણી નીકળી પડ્યાં છે, ને વેપારીઓને તે હલકા માલ ઉપર કમીશન વધારે મહે છે, તેથી અમારું બાલામૃત માગનારને પણ વેપારી વધારે કમીશન મળવાની આશાથી હલકું બાલામૃત આપીને આ ડોંગરેના બાલામૃત જેટલું જ ગુણ-ગરી છે એમ કહે છે તો જિને અમારું બાલામૃત જેટલું હોય તેણે તે ડોંગરેનું જ છે એવી ખાત્રી કરીને લેવું.

એક શીશીની કી.—૧૨ આના.

દપાલ ખરચ ૪ આના.

કે. ડી. ડોંગરેની કં.,

ગીરગામ-મુંબઈ.

આમોફોન, હાર્મોન્યમ, સીનેમેટોગ્રાફ.

આમોફોન મુંબઈમાં પેહલ વેહલાં મંગાવનાર અમે હોવાથી એ બાબેનો અમારો અનુભવ સરવેથી લાગે છે. અને વળી અમારે ત્યાં આમોફોન તથા તેનાં ગાયનો આખી મુંબઈમાં સર્વેથી મોટા ન્યાયામાં તૈયાર રહે છે. ક્રીમત રૂ. ૧૫ થી રૂ. ૨૫૦.

હાર્મોન્યમો-અમારાં પોતાનાં તથા પેરીસનાં કેન્ડરલનાં બનાવેલાં, અને હાર્મોન્યમ બનાવવાને લગેનાં સર્વે સામાન અમે ધણીજ કીકાયતે વેચીએ છીએ.

આમોફોન તથા હાર્મોન્યમ ગમે તેવાં બગડી ગયાં હોય તોપણ સમારીને નવાં જેવાં કરી આપીએ છીએ.

જેસ કું. કાલબાદેલી રોડ-મુંબઈ.

કાપડ બજારની આગમાં કોણની તીજેરીઓ બળી ગઈ.

લખમીદાસ ખીમજીની કાપડ મારકેટમાં આગ થઈ તે વખતે નીચે જણાવેલી દુકાનોમાં ગોદરેજની સાત તીજેરીઓ હતી અને એકએકમાં મોતીના દાગીના ચલણી નોટો, ખત પતરો વગેરે તદ્દન સલામત રહ્યા હતા.—

- ૧ શેઠ વલ્લભદાસ ડોસાની તીજેરીમાં રૂ. ૪૦૦૦૦ ના હીરા મોતીના દાગીના અને કાગળો હતા
- ૨ શેઠ લીમજી દવારાકાદાસની તીજેરીમાં રૂ. ૨૦૦ ૦ ના મોતીના દાગીના અને ચલણી નોટો હતા
- ૩ શેઠ મથુરાદાસ મોરારજીની તીજેરીમાં મોતીના દાગીના અને કાગળો હતા
- ૪ શેઠ ચતુરજી કાલીદાસની તીજેરીમાં રૂ. ૩૦૦૦ ની નોટ અને ચોપડા હતા
- ૫ શેઠ વાડીલાલ લલુચદની તીજેરીમાં રૂ. ૫૦૦૦ ના દાગીના અને ચોચરીઆ હતા
- ૬ શેઠ કેશવલાલ હાથીલાલની તીજેરીમાં થોડીક ચલણી નોટો અને ચોપડા હતા
- ૭ શેઠ વલ્લભદાસ લખમીદાસની તીજેરીમાં રૂ. ૮૫૦૦ની નોટો, વીમાની પોલીસીઓ અને ચોપડા હતા

આગ કાંઈ સઘળેજ ઠેકાણે સખત હતી નહીં.

આગ પછી બીજે દહાડે જોવામાં આવ્યું હતું કે તાપ દરેક જગ્યાએ એટલો મખત થયો હતો નહીં કે જેથી તીજેરીની પરીક્ષા થઈ શકે ઉપર જણાવેલી ગોદરેજની સાત તીજેરીઓ માહેલી ફક્ત ત્રણ સખત આગમાં સપડાઈ હતી બ્યારે બીજીઓને ઝાઝો તાપ લાગ્યો હતો નહીં આગ થોડીજ જગ્યાઓમાં સખત થઈ હતી અને ઘણેક ઠેકાણે તો કાપડ પણ બળ્યું હતું નહીં

આગ થઈ રહેવા પછી બીજી એ જોવામાં આવ્યું.

કે જ્યારે ગોદરેજની મધળી તીજેરીઓ માહેલો આવેજ મખત તેમજ નરમ આગમાં સલામત રહ્યો હતો ત્યારે બીજા દેશી અને વેલાયતી મેકરોની તીજેરીમાં જ્યાં આગ મખત હતી ત્યાં સઘળું બગી ગયું હતું યા બળવાની અણી ઉપર હતું અને હજારોની ચલણી નોટનો કોલરો થઈ ગયો હતો અને જ્યાં નરમ હતી ત્યાંજ બચી ગયું હતું

આ વાતની ખાત્રી થવાથી કેટલાકોએ એ આગમાં પોતાની તીજેરી માહેલી ચીજો ખરી જવાની મરદીફીકેટો જો કે વેલાયતી અને બીજા ગામડી મેકરોને આપી છે તે છતાં તેઓએજ આગ પછી નવી તીજેરીઓ ગોદરેજની ખરીદી છે

ગોદરેજ એન્ડ બાઈસ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની.

કારખાનું:—ગેસ કંપની પાસે, પટેલ મુખ્ય

મુંબઈ ઇલાકાના ઘઉંના પાકની છેલ્લી યાદી હમણા બહાર પાડવામાં આવી છે તે પરથી જણાય છે કે આ વરસમાં વાવેતર નીચે મુજબ ક્ષેત્રફળમાં થયું છે.

બ્રીટીશ પ્રાંતોમાં				દેશી રાજ્યોમાં	
એકર.				એકર.	
મુંબઈ ઇલાકામાં	૧૦,૭૧,૩૦૦			૬,૬૦,૬૦૦	
સીધા	૪,૪૭,૧૫૦			૩૪,૧૦૦	
<hr/>				<hr/>	
કુલ ૧૫,૧૮,૪૫૦				૭,૨૫,૦૦૦	
ઉપજ નીચે મુજબ થવા વક્રી છે.				ટન્સ.	
મુંબઈ ઇલાકામાં	૨,૧૧,૧૦૦			૨,૨૪,૩૦૦	
સીધા	૧,૦૫,૧૦૦			૬૦,૧૦૦	
<hr/>				<hr/>	

કુલ ૩,૧૬,૨૦૦ ૨,૩૩,૪૦૦

અળસી અને સરસવના પાકની છેલ્લી યાદી પરથી પણ જણાય છે કે મુંબઈ ઇલાકામાં અળસીનું વાવેતર બ્રીટીશ પ્રાંતો અને દેશી રાજ્યો મળી કુલ ૧,૩૬,૩૦૦ એકર ક્ષેત્રફળમાં થયું છે અને સરસવનું વાવેતર કુલ ૩,૨૧,૩૦૦ એકર ક્ષેત્રફળમાં થયું છે. અળસીની ઉપજ ૧૧,૨૦૦ ટન્સ અને સરસવની પેદાશ ૨૭,૬૦૦ ટન્સ જેટલી થવા વક્રી રાખવામાં આવે છે.

તાર સંબંધી અગત્યની શોધ-કલકત્તાની સેન્ટ્રલ ટેલીગ્રાફ ઓફીસ ક્રીદમીન્ટર સીસ્ટીમના અખતરઓ કરવામાં આવે છે. ક્રીદમીન્ટરથી એક સંદેશો ઓપરેટરની મદદ વગર ચાલુ ટાઇપ થયા કરે છે અને તેથી કામ બહુ ઝડપથી થઈ શકે છે. હાલના મઉથી સરસ મશીનોની મદદથી મીનીટમાં ૨૫ બોલો ટાઇપ થાય છે જ્યારે નવી રૂઢીથી ૮૦ બોલો ટાઇપ થઈ શકે છે મુંબઈની અને રંગુનની તાર ઓફીસોમાં ક્રીદમીન્ટર રાખવામાં આવ્યા છે.

ન્યુ પોસ્ટ ખાતે ચરચ રોડ ઉપરના રહીશ મીઠા જ્યોર્જ કેસવેલે રેલવેના ડબ્બાઓ માટે એક અજબ સેફ્ટી લોક (તાળુ) શોધી કાઢ્યું છે અને મોટી બ્રીટીશ રેલવે કંપનીએ તે તાળાનો ઉપયોગ કરવાનું કયુલ પણ રાખ્યું છે. તે કંપનીએ તે તાળાની કીમત ૧૯૦૦૦ પાઉંડ આપેલા છે, તે તાળામાં કરામત એવી છે કે જ્યારે ત્રેન ઉપડે ત્યારે એનજીન ડાઇવર પોતાના ડબ્બાની અંદર પૈડું ફેરવે કે જેથી બધા ડબ્બાઓ તરતજ એક સાથે અંધ થઈ જાય અને જ્યારે સ્ટેશન આવે ત્યારે ગાર્ડ પોતાના ડબ્બાનું પૈડું ફેરવી દે કે તરતજ બધા ડબ્બાઓ તેની મેળે એકજ સાથે ઉઘડી પડે.

મુંબઈના કારખાનાંઓને લગતા કાનુનોમાં ચોક્કસ સુધારો કરવાને લગતું બહેરનામું સરકારી ગેઝેટમાં પ્રગટ કરવામાં આવ્યું છે અને તે સાથે કોઈને વાંધો હોય તો તે તા. ૧૫ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૧૪ સુધીમાં નામદાર સરકારના સામાન્ય ખાતાના સેક્રેટરી ઉપર લખી મોકલવાને લાગતા વળગતાઓને જણાવવામાં આવ્યું છે. કારખાનાંઓને લગતા કાનુનોમાંના ૨૮ મા કાનુન પછી નીચે પ્રમાણે કાનુન ઉમેરવામાં આવનાર છે:—

૨૮ (એ) ૧ કોઈપણ છોકરાને કાપકના કારખાનામાં ઇન્સપેક્ટર તરફથી બહાલ રાખવામાં આવનારી શીફ્ટસની રૂઢી શીવાયની બીજી કોઈ રૂઢી મુજબ દાખલ કરવામાં આવશે નહીં (૨) ત્રણ કલાક કરતાં વધુ વખત માટે કોઈ પણ છોકરાને કાપકનાં કારખાનાઓમાં ચાલુ કામ માટે રોકવા દેવામાં આવશે નહીં, (૩) કાપકના કારખાનામાં રોકવામાં આવેલાં દરેક છોકરાને કામ ઉપરથી છુટ્યા પછી એલામાં એલા ત્રણ કલાક સુધી બધા કામમાંથી છુટા કરવામાં આવશે.

ગયા ફેબ્રુવારી માસમાં બરોડા ખાતે મળેલી કોઓપરેટીવ ક્રેડીટ સોસાયટીની કોનફરન્સમાં નામદાર મહારાજ ગાયકવાડે બહેર કયું હતું કે નવા ઉદ્યોગો જે સારી રીતે વધેલા હોય તેમને થોડા વ્યાજે નાણાં ધીરવા માટે રૂ. ૧૫ લાખની રકમ બહાર કઢાડવામાં આવી છે આ બાબતના સંબંધમાં ત્યાર પાદ બહાર પડેલી આજ્ઞા પત્રીકામાં બહેર કરવામાં આવ્યું છે કે ઉપર જણાવવા મુજબ નાણાં ધીરવા માટના કાનુનો તૈયાર છે જે કોમર્સ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રી ખાતાના ડિરેક્ટરની ઓફીસમાંથી મળશે. સારી રીતે મથેલી કંપનીઓ જેઓ બીઝનેસ વધાર-

ધી બોમ્બે ટાઇલ માર્ક ૨૧ બેંક સ્ટીટ ફોર્ટ મુંબઈ,

શાની ખાહેશ રાખતી હોય તેમને તેમજ નવી ડંપનીઓને નાના વ્યાજે નાણા ઉછીના આપવામાં આવશે.

ઑડીટરોના સરટીફિકેટના સંબંધમાં ગઈ તા. ૧ લી એપ્રિલ ૧૯૧૪ ને હીને જે કાનુનો બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા તેમાં ૧૧ મા કાનુનની નીચે નીચે પ્રમાણે કાનુન ઉમેરવામાં આવ્યો છે.

૧૧ એ—ઑડીટરોની કાઉન્સિલના સેક્રેટરીને નીચેના દર મુજબ ફી ભરવામાં આવે નહીં ત્યાં સુધી ઑડીટરનું સરટીફિકેટ મળશે નહીં (અ) પરમેનન્ટ અનરીસ્ટ્રીકટેડ ૩. સરટીફિકેટ..... ૧૦૦

૧. રાજ્ય તરફથી સીધા વહીવટ ચલાવતી	૭,૦૧૮,૭૬
૨. રાજ્યની પાણી વહીવટ કંપની હસ્તક	૧૮,૧૦૬,૩૯
૩. બામીનગીરીવાળી કંપનીઓ હસ્તક	૩૨,૦૪
૪. મદદ મેળવતી કંપનીઓ હસ્તક	૧,૬૬૬,૬૬
૫. દેશી રાજ્યોની પાણી કંપની હસ્તક	૨,૧૬૦,૫૬
૬. દેશી રાજ્યોની અને સ્ટેટરેલ્વે એજન્સી મારફત	૨૫૭,૫૯
માઇલ	
૭. દેશી રાજ્યોને હસ્તક	૧,૭૮૯,૬૪
૮. પરદેશી રાજ્યો હસ્તક	૭૩,૬૦
૯. બ્રાંચ લાઇન કંપની વગેરે	૨,૩૫૮,૫૦

માઇલ ૩૩,૪૮૩૭૪

આ ઉપરથી સ્પષ્ટ જણાયે છે કે હિન્દમાં રેલ્વેનો પોણો ભાગ બ્રીટીશ રાજ્યના હસ્તકમાં છે. ગયા વર્ષના આંકડા બેતાં જણાય છે કે રાજ્યની માલેકીની રેલ્વેઓમાંથી સરકારને કુલ આવક રૂ. ૫૫,૦૯,૭૩,૦૮૦ ની થઈ અને

અર્થ રૂ. ૨૮,૨૭,૦૭,૪૬૭ નો થયો એટલે નફો રૂ. ૨૬,૮૨,૬૫,૬૧૧ નો રહ્યો. એમાંથી થાપણ રૂ. ૪,૭૬,૯૨,૫૦,૦૦૦ પરતું વ્યાજ રૂ. ૧૭,૧૯,૫૭,૬૭૪ નો બાદ કરતાં ચોખ્ખો નફો રૂ. ૯,૬૩,૦૭,૬૩૯ નો થયો.

મુંબઈ, મદ્રાસ, બંગાળા અને સિંધમાંથી કેળવાયેલા અને વગર કેળવાયેલાં ચામડાં યુનાઇટેડ કીંગડમ ખાતે નીચે મુજબ આયાત થયાં હતાં.

કેળવાયેલા ચામડા			ખીન કેળવાયેલા ચામડા		
૧૯૧૦-૧૧	૧૯૧૧-૧૨	૧૯૧૨-૧૩	૧૯૧૦-૧૧	૧૯૧૧-૧૨	૧૯૧૩-૧૪
મદ્રાસ રૂ. ૨,૭૬,૯૧,૦૯૮	રૂ. ૩,૨૦,૬૦,૪૪૫	રૂ. ૩,૧૮,૭૦,૩૯૫	રૂ. ૩,૪૦,૮૮૧	રૂ. ૨,૨૬,૪૦૦	રૂ. ૬,૫૫,૭૩૮
મુંબઈ ૬૫,૧૨,૨૪૩	૬૩,૭૩,૭૨૭	૭૫,૫૧,૫૩૨	૬,૪૬,૭૪૩	૬,૮૦,૩૦૦	૧૭,૩૦,૧૯૫
બંગાળા ૧૦,૩૦૦	૬,૦૦૦	૧૭,૭૭૦	૩૪,૫૭,૪૨૨	૨૫,૪૬,૮૧૮	૨૦,૮૭,૭૬૯
સિંધ ૬,૧૮,૩૨૫	૬,૪૩,૪૪૫	૪,૬૪,૧૫૦	૬,૦૮,૭૧૦	૭,૬૩,૩૯૭	૨૦,૭૬,૫૦૯

હિન્દુસ્તાનથી જર્મની ચામડાં નીચે મુજબ નિકાશ કરવામાં આવ્યા હતા.

૧૯૧૧-૧૨

૧૯૧૨-૧૩

૧૯૧૩ ના એપ્રિલથી ડિસેમ્બર સુધી નવ માસમાં.

કેળવાયેલાં ચામડાં રૂ. ૫,૬૦,૭૯૦	રૂ. ૫,૬૮,૫૪૫	રૂ. ૩,૦૭,૮૨૧
ખીન કેળવાયેલાં ચામડાં ૨,૩૩,૬૦,૪૪૫	૨,૭૯,૫૮,૫૧૫	૧,૬૭,૩૬,૯૦૯

મેટ્રેલીટ શીલીંગથી ખીલીંગનો ખારડો ચોસે છે,

સ્વીટઝરલેન્ડની બેન્કોમાં ચાલતા ગોટાળા.

લંડન ટાઇમ્સને બરલીનથી ગઈ તા. ૧૨ મી જાનેવારીને દીને મળેલા તારના સંદેશમાં જણાવવામાં આવે છે કે હેબીટી રીતે સ્વીટઝરલેન્ડની નાણાં સંબંધી સ્થિતિ ખીલકુલ સંતોષકારક હાલતમાં નથી. મહીનાઓ થયાં નાની સેર્વીગસ બેંક અને એવિંગ્સ બીન્ક ખાતાં ડીરેક્ટરો અને મેનેજરોના ગોટાળા અને નાણાં ઉચાપત કરવાને સબબે એક પછી એક નીષ્ફળ નીવડ્યાં છે. લોન્ડોન અને લુગાનોમાં સ્થાપવામાં આવેલી ફેડીટો ટીસીનીઝે હાલમાં પોતાના દરવાજા બંધ કરી દીધા છે. શેરની થાપણ જે ૩૦૦૦૦૦૦ ફ્રેંક (૧૨૦૦૦૦ પાઉંડ) છે તે ગુમાવી દેવામાં આવી છે અને ૩૪,૦૦,૦૦૦ ફ્રેંકની અનામત મેળવવામાં આવેલી રકમનો પતો નથી. રીઝર્વ ફંડ ૩૦૦૦૦૦ પાઉંડ હતું. આ બેંક ૧૮૯૦ માં સ્થાપવામાં આવી હતી અને કેટલાંક વરસ સુધી તેણે સાડા પાંચ

ટકાની વહેંચણી આપી ફેડીટો ટીસીનીઝે મદદ માટે સ્વીસ બેંક વેરેન પાસે મદદ માંગી પણ તે તેને આપવામાં આવી નહીં.

ફ્યુચર હેન્ડેલ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રી એન્ડ લુગ બેંકના આડીટરો તરફથી શેલા નહીં લાગે એવા લેદ બાહર પાડવાની ખબર મળી છે. શનીવારે મળેલી અસાધારણ સભા મધ્યે એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ડીરેક્ટરોની બોર્ડના કારેગ થતા પ્રમુખે કામદારોને બેંકના પૈસાથી નાટકશાળાની સીઝન ટીકીટો આપી હતી અને બેંકના પૈસામાંથી ૩,૦૦,૦૦૦ ફ્રેંક ૩૨ ઇકોનોમીસ્ટ નામનાં જર્મન પત્રમાં રોક્યાં હતા. નાણાંને લગતા વિષયો ઉપર એક લખનારનું કર્મ પગાર ક્યું હતું. ચોપડાઓ અન્યથા જેવી રીતે ખોટા બનાવવામાં આવ્યા હતા.

હેબીટી રીતે સ્વીટઝરલેન્ડમાં ઘણીએક ખાનગી બેંકો એવી છે કે જેમની ઉપર કાંઈ કાણુ નથી.

THE GRAIN MERCHANTS' ASSOCIATION SECTION.

દાણાના વેપારીઓની મંડળીનો વિભાગ.

આ બાબતમાં દાણાના વેપારીઓની મંડળી તરફથી મ્યુનીસીપલ કોર્પોરેશનને તા. ૮ મે ૧૯૧૪ ના રોજ ટાઉન હયુટી પાછી એક પત્ર લખી દરિયાઈ માર્ગે નિકાશ થતા દાણા ઉપર અને રેલવે અને પગ રસ્તે નિકાશ થતા દાણા ઉપર લેવાતી ટાઉન હયુટી પાછી આપવાના ધોરણમાં જે તકરાર છે તે તરફ કોર્પોરેશનનું ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું હતું. તે કાગળમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે રેલ રસ્તે અને પગ રસ્તે નિકાશ થતા માલ માટે જે શપ્ત ધોરણ રાખવામાં આવ્યું છે તેથી વેપારીઓને અને બહાર ગામના ખરીદનારાઓને ઘણી હાડમારી લોગવવી પડે છે અને વેપારનાં છુટાપણાંની ગતિનિતિ તે તે બંધી વાળે છે. અમારી કમિટીને એમ લાગે છે કે દરિયાઈ રસ્તે નિકાશ થતા માલ પરની જકાત પાછી આપવા માટેના સરળ ધોરણથી પરદેશ ખાતે માલ વ્યવહાર વેપારીઓને અને પરદેશના તે માલ વાપરતા લોકોનેજ ફાયદો થાય છે, જ્યારે રેલ અને પગ રસ્તે જતા માલ પર જકાત પાછી આપવાનું ધોરણ સખ્ત રાખવાથી જે લોકોએ તે માલ ઉત્પન્ન કર્યો હોય અને જે લોકોને પોતાના ભાગમાં તે

માલની તગીને લઈ તે માલ પાછો મંગાવવો પડે તે લોકોને ભાર સહન કરવું પડે છે અને તે રૂઢી દેશના અંદરના વેપાર પર અકુશ સમાન છે.

લોટને પણ જે ચીજમાંથી તે બને છે તેનાં કરતાં ભુટ્ટી રીતેજ ગણવામાં આવે છે અને તેને માટે મુળ ચીજ છ મહીનાની અંદરજ આયાત થઈ હતી તેવું બહેરનામું કરવાની પણ જરૂર નથી. સદરહુ નિયમો ઉપરથી ચોખ્ખું જણાઈ આવે છે કે તે હિંદુસ્તાનની બહાર માલ નિકાશ કરનારાઓ માટે તે નિયમો ઘણા ફયદાકારક છે એટલે કે તે નિયમો જે દેશમાં તે માલ બન્યો હોય ત્યાંના વતનીઓના કરતાં બીજાનાંજ હિત સાચવનારા છે અને વેપારની છુટની રાત્તનિતિ વિરૂદ્ધના છે.

અમારી કમિટી દરિયા રસ્તે જતા માલને માટે જે ધોરણ પ્રચલિત છે તેજ ધોરણ રેલવે અને ગાડાં રસ્તે જતા માલને પણ લાગુ કરવા કોર્પોરેશનને વિનંતિ કરે છે.

મ્યુનીસીપાલીટીના સેક્રેટરી તરફથી ઉપરના પત્રનાં સ્વીકાર કરનાર એક ૯૪૮ નંબરનો તા. ૧૪ મે ૧૯૧૪ નો પત્ર આવ્યો છે તેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે ઉપરનો પત્ર યોગ્ય વખતે કોર્પોરેશન સમક્ષ રજુ કરવામાં આવશે.

ધી બોમ્બે ઇર્ષલ માર્ટ ૨૧ બેંક સાઈટ ફોર્ટ મુબંઈ.

ધી ટ્રેન મરચંટસ એસોશીએશનની
મીટીંગની મીનીટસોનો-સાર.

તા. ૧૭ મી મેએ ૧૯૧૪, ૩૨ મી મેએ ૧૯૧૪
તથા તા. ૧૪ મી જુન ૧૯૧૪ ની જનરલ
મીટીંગની મીનીટસોમાંથી.

સંવત ૧૯૭૦-૭૧ ની મેનેજીંગ કમીટી નીચે
પ્રમાણે નકી કરવામાં આવી હતી.

પ્રમુખ:—શેઠ હીરજી મુળજી.

ઉપપ્રમુખ—વેલજી લખમશી મરચંટ.
બી. એ. એલ. એલ. બી.

શેઠો:—વાલજી અબજી, ખટાઉ શીવજી,
ચુનીલાલ રામરતન, રણજીદાસ તુલશીદાસ,
મેઘજી ભાવજી, સ્વજી નેણમી, ટોપણ દામજી,
છોટાલાલ કીલાચંદ, લખમીદાસ પ્રાગજી,
જગશી ખીમજી, ઠાકરશી હીરજી, રતનશી પુન,
ગોવીંદજી ભારમલ, હીરજી જેઠા, હરશી હેમરાજ,
લાલજી પુનશી, ચાંપશી ભારા, ભારમલ શ્રીપાલ,
ઠાલીદાસ નારણજી, હીરજી ગોવીંદજી, વહાલદાસ
કૃત્યાણજી, ભવાનજી ડોસા, કાનજી કારા,
જેઠાભાઈ વીરજી, ચુનીલાલ સાકરચંદ, શીવજી
કુંવરજી, તલકચંદ મોમરાજ, સોમચંદ ધારશી
લાલજી ઠાકરશી, હરીદાસ પ્રેમજી, વલ્લભજી ગોવીં-
દજી, કાનજી પ્રધાન, શ્રીરામ માલાણી, વીંડલ-
દાસ એાધવજી, લાધા દેવજી, વેલજી શીવજી,
સાલેમહમદ ઉમર ડોસલાણી, અરજુન ખીમજી,
કુંવરજી ઉમરશી, શેવ ટીલાલ નગીનદાસ,
રામજી પરશોત્તમ અને ઓનરરી સેક્રેટરી-
શામજી શીવજી

કાયદાની કલમ ૧૨ મી માં સુધારો થયા
પ્રમાણે નીચેના ટ્રેઝરરી નકી થયા હતા.

૧. શેઠ હીરજી મુળજી. ૪ શેઠ લાલજી વીશનજી
૨. શેઠ વેલજી લખમશી. ૫. શેઠ અરજુન ખીમજી
- ૩ શેઠ ધારશી ખેતશી ૬. શેઠ ખટાઉ શીવજી.

સંવત ૧૯૭૦નો એસોશીએશનનો
હીસાબ તપાસવા માટે શેઠ પ્રાગજી મોનજી
કોઠારી (શેઠ શીવજી કુંવરજીની કું.) અને
શેઠ ચુનીલાલ અમરશી (શેઠ ચુનીલાલ સાકર-
ચંદ) ને ઓનરરી ઓડીટરો નીમ્યા હતા.

એસોશીએશનના કાયદાની કલમ ૧૨ નીચે
પ્રમાણે સુધારવાનો કસવ થયો હતો:—

૧૨. એસોશીએશનના હસ્તકનાં નાણાં
“ તથા મીલકતની વ્યવસ્થા તથા લેવડ દેવડ કરવા
“ મેનેજીંગ કમીટી જ્યારે જ્યારે જરૂર જણાય
“ ત્યારે એાછામાં એાછા ચાર અને વધારેમાં
“ વધારે છ મેમ્બરો નીમશે, જેને ખાનગી
“ (ટ્રેઝર) તરીકે એાખાવામાં આવશે,

“ ખાનગીમાં એસોશીએશન હસ્તકનું

૧૩ નીચે પ્રમાણે રોકશે:—

- (૧). ગવર્નમેંટ પ્રોપર્ટી નોટોમાં;
- (૨). મુખધના પોર્ટફોલિયો ગેર ટીડ
અથવા અનગેર ટીડ ડીબેન્ચરોમાં;
- (૩). મુખધનાં મ્યુનિસીપલ ડીબેન્ચરોમાં
- (૪). મુખધનાં સીટી ઇમ્પ્રુવમેંટ ટ્રસ્ટનાં
બોન્ડોમાં.

(૫). સ્થાવર મીલકત ખરીદવામાં.

(૬). સ્થાવર અથવા જંગમ મીલકત
ઉપર ધીરવામાં.

અને (૭). બેંકોમાં ચાલુ ખાતામાં અથવા
શીક્સ ડીપોઝીટોમાં;

“ રોકવામાં આવેલી મીલકતનો વહીવટ
એટલે કે લેવડ દેવડ તથા ફેરબદલી વખતે વખત
“ નીમેલા ખાનગીમાં અથવા તેઓની પછી
“ અથવા તેઓને ગદલે નીમવામાં આવે તે
“ ઉત્તરાર્ધીકારીઓમાંથી કોઈ પણ એ અથવા
“ હયાત હોય તે કરી શકે એવી વ્યવસ્થા તે
“ ખાનગીમાં રાખશે, પણ સ્થાવર મીલકત
“ ખરીદવામાં તથા સ્થાવર અથવા જંગમ
“ મીલકત ઉપર ધીરવા માટે જે ટ્રેઝરરી હોય
“ તેના નીમે ભાગથી વધારેના એક મતે વહી-
“ વટ તથા ફેરબદલી તેઓ કરી શકશે.

“ કોઈ ખાનગીમાં રાખનામું આપવા
“ વીગેરેના સળએ અથવા મેનેજીંગ કમીટીએ
“ કોઈ પણ કારણસર કારણ જણાવ્યા વગર
“ કોઈ ખાનગીમાં નામ કમી કરવાને શળએ
“ ખાલી પડેલી જગા જ્યાં સુધી મેનેજીંગ
“ કમીટી પુરે ત્યાં સુધી ધાકીના ખાનગીમાં
“ કહેલી વ્યવસ્થા અથવા વહીવટ રદ ખાતલ
“ ગણશે નહિ.”

પહોંચ.

મી. જીવણલાલ અમરશી મહેતા તરફથી
અવલોકનારો નીચેની ચોપડીઓ મળેલી છે તેની
અમે આભાર સહિત પહોંચ સ્વીકારીએ છીએ.

વેપારોપયોગી પાઠમાળા, રાઈનો પર્વત,
ગુજરાતી ગઝડીસ્તાન, વિકૃત છુદ્ધિનો વિવાહ,
કલ્લોલિની, જ્યા અને જયન્ત, શ્રીકૃષ્ણજીવન,
ભક્તિપરનનો ભંડાર.

નડિયાદ હિંદુ અનાથ આશ્રમનો ૧૯૧૨-
૧૩ નો સાલનો રીપોર્ટ અમારા તરફ રીચ્યુ માટે
મોકલી આપ્યો છે તેની પહોંચ અમે સ્વીક-
ારીએ છીએ.

ધી બોરમે ટાઇલ માર્ટ ૨૧ બેંક સીટ ફોર્ટ મુખ્ય.

હીસ્ટરિયા.

બે વર્ષે સાંકળોના બંધ છુટયા.

પાટણુ ઝવેરીના પાડાના રહીશ સુનીલાલ દલગાધી ઝવેરી અને રંજનમાં ચિત્તભ્રમ હીસ્ટરિયા લાગુ પડ્યા હોય ના આવે, તોફાન યદ્ય નય, ભેડે ખરે પછી ધ્યાનમાં ન રહે, ખાન પાન માગતું નહિ, અને ઝડપે પેશાબ ગમે ત્યા કરી તેમાં પડ્યા રહું. તેને સાથે બે વર્ષમાં રંજન કલકતા અને મુળાદ્ય વગેરે સ્થળમાં પ્રસિદ્ધ સરજનો, અને બીજાઓને પુષ્કળ ફ્રી બરી રાજ કર્યા તેમ તેમ વધારે મજબૂત સાંકળે જકડાયા. અને યાકયા અને કેવળ નિરાશ થયા બાદ મિ. છગનલાલ લલુભાઈ શાહ દેશીનામાંવાળાને મળ્યા તેમણે ઈશ્વર પ્રીત્યર્થે જીવદવા માની દવા દીધી તેથી ત્રણમાસમાં સારો થઈ મનુષ્યાવતાર ભોગતું છું.

છ માસે બેઠી થઈ ખાધુ પીધું.

વડોદરા કમ્પ ટ્રેડર કલાર્ક રા. જેઠાલાલ છે. પોણે ભારતની દીકરી છમાસયા હીસ્ટરિયાને લીધે પથારીમાં સુતી રહી. કેડથી નીચેના બાજે પડી પડી ગડબોલાતી, દરમ્યાન દશ દશ મિનિટે કમાન થઈ બેસુધ બનતી. તે બે ચમચાભર દૂધની ચા હપ્તર છાતી. રાહર અને કેરપના રોકડરો, વૈદો અને બુવાઓએ આશા સુકાવી પછી ગમતની ખાતર રા. શાહને ખોલાવ્યા, તેમની તરફથી દશ કલાક પછી ચમત્કારી ફાયરો થવા લાગ્યા. અને ૧૮ દિવસમાં તબ્ત આરામ થયા. છ. છ. માટે ગમે તેવા હીસ્ટરિયા હોય પછી વાયુ-વાઈ કે ફેફસ. સૂગી અને ચિત્ત ભ્રમ, હનમાદ કે ગાંડપણ હોય તેમજ પ્રમેહ, લોહીવા વગેરે હઠીલા દર્દ હોયતો મળતું. -દવા વનસ્પતિની-વાયુસુકતા હીસ્ટરિયા માટે દવા મહિનાની. કી. રૂ. ૩ પો. રૂ. ૧

વ્યાયામકળા શાસ્ત્ર-શરીર સુધારણા માટે કરસતો-ચિત્રો ૩૩૫ કી. રૂ. ૨ પો.) =

દેશીનામું-નામુ શિખવાલું ઇલાકામાં ટેક્સ્ટ બુક-કી ૭૩૧ પો.)

છગનલાલ લલુભાઈ શાહ દેશીનામાંવાળા

સંશોધક હીસ્ટરીયા સેહેબે આરામ, પાટણુ-વડોદરા,

Business Adviser.

For all commercial and Trade matters, correspondence, Insurance questions in all its Branches, Investments, Finance, Export and Import, Company's Work such as Floating, Amalgamating, reorganising and Winding up, Inventory and Inspection of Accounts, Balance sheets etc., and all legal and practical routine relating to business, Consulting fees moderate. Apply, with your requirements to Y. L. Bhandarkar F. C. I. (Fellow of the Institute of Commerce, Birmingham) Girgaum "Indoo Lodge" Bombay.

ધંધામાં સલાહ આપનાર.

વેપાર વાણિજ્યને લગતી દરેક બાબતો, પત્રવ્યવહાર, ઇન્સ્યુરન્સ એટલે વીમાને લગતી દરેક બાબતો, નાણાં રોકવા બાબત, આયાત અને નિકાશના સલાહો ઉપર, કંપનીઓના નવી હુલ્લી કરવી હોય તો બેઠી દેવી હોય તો બંધ કરવી હોય વિગેરે, કંપનીને લગતી દરેક બાબતમાં, ઇન્વેન્ટરી તૈયાર કરવી હોય. અગર હિસાબ તપાસવો હોય અગર બેલેન્સ શીટ કાઢવાં હોય, એવાં દરેક ક્રમમાં અને દરેક બંધના ધંધાને લગતી વ્યવહારીક અને કાયદા સંજોગો સલાહ આપવામાં આવે છે. સલાહ આપવાની ફી. મધ્યમ રાખવામાં આવેલી છે.

તમારી જરૂરીયાતો સાથે લખો.

વાઇ. એલ. ભંડારકર એફ. સી. આઈ.

ફ્રીલો ઑફ ધી ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઑફ કોમર્સ,

બરમિંગહામ.

ગીરગામ "ઈન્ડુલોજ" - સુબધ,

આટાની ઘંટી.

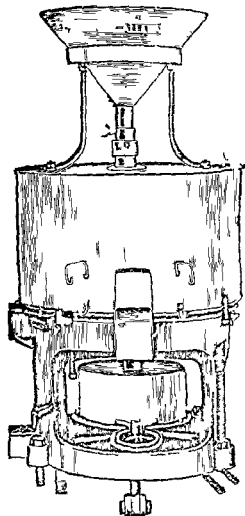
અનાજ તથા મસાલો પીસવાની ઘંટીઓ.

આઠા પથ્થરની ઘઉં, ચણા, ચાવલ તથા બીજી ભતતના અનાજ અને મસાલો પીસવાની દેશી ઘંટીઓ લોઢાની મજબુત ક્રેમ સાથે અમે ઘણા મહેનત અને ખર્ચથી બનાવેલી છે આ આઠા પથ્થર છે જેથી લોટ એકદમ થરો અને સ્વાદીષ્ટ નીકળે છે અમે આ ઘંટીઓને લોઢાની મજબુત ક્રેમ પર બેસાડી છે જેથી ચાલતી વખતે એને થાક અથવા ધક્કો બેસતો નથી અને ક્રેમ વારેવારે બદલવી પડતી નથી આ ક્રેમ વરસો સુધી જવાબ આપે છે ઊભા પથ્થરની ઘંટીમા લોટ ગરમ નીકળે છે અમે આ ઘંટીની પુવી મોટી બનાવીને પથ્થરનો ઘેર વધાર્યો છે જેથી લોટ થરો આવેછે આગે ગરો આવ્યાથી એનો સ્વાદ આપણે ઘરમા પીસીએ તે માફક રહે છે અને ગરમ હોવાથી આટામા જે એક ભતતનો પૌષ્ટિક તત્વ રહે છે તે બીજી બચ છે

આ ઘંટીઓને હોરસ પાવર વધારે લાગતી નથી આ ઘંટીઓ અમે અમારા અથાગશ્રમ અને પૈસાના ભોગે બીલકુલ દેશી ઢબ ઉપર કાઢેલી છે

અમે આ ઘંટીઓ આજે દશ વરસ થયા બનાવીએ છીએ અને ૫૦૦૦ ઉપર ઘંટીઓ આખા હિન્દુસ્થાનમા ચાલે છે જે સુવી રીતે બતાવી આપે છે ખરેખરી ખાત્રી લાયક કદ ઘંટીઓ છે આ ઘંટીઓ તદ્દનજ કમતી હોરસ પાવર અને એાછા ખર્ચથી ચાલે એવી બનાવેલી છે અને જેઓએ અમારી ઘંટી એક

વખત પાવરી છે તે ફરીથી અમારીજ ઘંટીઓ માગે છે અને બીજાન પણ આજ ઘંટીઓ લેવાની ભલામણ કરે છે આ ઘંટીઓમા ગામડી પથ્થર (જે કઠાચ ઘણા નરમ અથવા ઘણા કઠણ હોય છે) તેવા વપરાતા નથી પણ ખાસ આગાના પથ્થર જે આ ઘંટીનેજ લાયક છે તે બેસાડેલા છે આ પથ્થરને વારેવારે ટાંકવાની જરૂર પડતી નથી અને લાંબા વખત સુધી ટકે છે કિંમત અને વધુ વીગત માટે લખો અથવા મળો

હેડ ઑફીસ-લાહોર
ખાન્ગીઝ-કરાચી
" —કાનપૂર

રાજ એન્ડ કંપની.

TARIFF VALUATION OF SUGAR.

ખાંડની જગત વખતે આંકેલી કીંમત.

ઈ. સ. ૧૯૧૧ ની ચાલના કસ્ટમ સરકયુલર નંબર ૫ માં ખાંડની જગતની રૂબી પ્રમાણે ઈ. સ. ૧૯૧૫ માં ખાંડ ઉપર કેટલી જગત થશે તે અંદાજ કાઢવો સહેલો થઈ પડે તેવા હેતુથી આ કોષ્ટક તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે. તેમાં પ્રથમ એપ્રિલ ૧૯૧૪ માસ દરમ્યાન કેટલી આયાત થઈ હતી તે તથા કસ્ટમ હાઉસના રીટર્ન પ્રમાણે તેની એક હંદ્રવેટની સરેરાશ શી કીંમત હતી તે આપવામાં આવ્યું છે, અને બીજા કોલમમાં વરસની શરૂઆતથી આવસુધી થયેલી કુલ આયાત તથા તેટલા વખત દરમ્યાન તેની સરેરાશ કીંમત શી રહી છે તે પણ આપેલું છે.

ખાંડની જગત	ઈ. સ. ૧૯૧૪ ના એપ્રિલમાં થયેલી આયાત.		ઈ. સ. ૧૯૧૩ ના અક્ટોબરથી એપ્રિલ સુધી. થયેલી આયાત.	
	જથ્થો	દર હંદ્રવેટની સરેરાશ કીંમત	જથ્થો	દર હંદ્રવેટની સરેરાશ કીંમત
	હંદ્રવેટ	રૂ. આ.	હંદ્રવેટ	રૂ. આ.
ખાંડ ગાંગડીવાળી બીટ જાનની	૨,૧૬,૧૬૧	૮—૧૨	૧૨,૩૪,૧૦૨	૮—૧૨
" " સુવાળી ચીનમાં સુધારેલી	૨૪૮૫	૧૧—૪	૨૧,૦૫૫	૧૧—૦
" " જાવાની ૨૩ ડચ સ્ટેન્ડર્ડની તથા ઉપરની ...	૫૫,૬૬૧	૬—૦	૩૬,૨૬,૨૧૮	૬—૦
" " જાવાની ૧૬ થી ૨૨ ડચ સ્ટેન્ડર્ડની	૧,૪૭,૭૪૮	૮—૪	૨૫,૧૭,૬૫૧	૮—૦
" " જાવાની ૧૫ ડચ સ્ટેન્ડર્ડની અને હલકી	.....	.....	૫,૬૬૬	૭—૪
" " મોરીસીયસની ૧૬ ડચ સ્ટેન્ડર્ડની તથા ઉચી સારી ...	૪,૮૦,૪૧૧	૮—૧૨	૨૫,૩૬,૮૭૫	૮—૧૨

JOINT-STOCK COMPANIES.

જોઇન્ટ સ્ટોક કંપનીઓ.

ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના માર્ચ મહિનામાં નીચેની જોઇન્ટ સ્ટોક કંપનીઓ બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનમાં
જન્મ પામી હતી.

નામ	ઠેકાણું.	હેતુ.	થાપણ. રૂ.
૧. બેંકીંગ, લોન અને ઇન્સ્યુરન્સ. (અ) બેંકીંગ અને લોન.			
૧. બેંકીંગ એન્ડ ટ્રેડિંગ કંપની ..	સીલહેટ, આસામ	શરાફી ધંધો અને નાણાં ની ધીધાર	૫૦,૦૦૦
૨. ઇસ્ટર્ન મીલ્સ	કરીમગંજ, આસામ	" "	૫,૦૦,૦૦૦
૩. કમર્શિયલ એન્ડ એગ્રીકલચરલ સોસાયટી.. ..	" "	" "	૫,૦૦,૦૦૦
૪. માનિકગંજ લોન ઓફીસ ...	બંગાળા	" "	૫૦,૦૦૦
૫. એનીટાઈ લોન કુ. ...	"	" "	૫૦,૦૦૦
૬. મોડેલ લોન ઓફીસ કુ. ...	"	" "	૨,૦૦,૦૦૦
૭. સેન્ટ્રલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા ...	કલકત્તા, બંગાળા	" "	૫,૦૦,૦૦૦
૮. ચીન્તાદ્રીપટ સાથથ આલાનિધિ	ચીન્તા દ્રીપટ, મદ્રાસ	પૈસા બચાવવાની સગવડ આપવા અને પૈસા ધીરવા	૧૯,૬૮૫
૯. વેલોર માધવર નિધિ પ્રાન્થ ...	વેલોર	શેર કાઢી પૈસા કાઢવા અને તે બહેર લીલાંડમાં વધારે માગણી આવે તેને આ- પવા	૫,૦૦,૦૦૦
૧૦. કોઈમ્બટોર રાજ રાજેશ્વરી નિધિ	કોઈમ્બટોર	શરાફી ધંધો અને નાણાંની ધીરધાર	૧,૦૦,૦૦૦
બેંકીંગ અને લોન કુલ ...	.....	.....	૨૪,૬૯,૬૮૫
(બ) વિમા કંપનીઓ			
૧૧. સુપર્ન પ્રોવિડન્ટ કુ. ...	બંગાળા	પ્રોવિડન્ટ ઇન્સ્યુરન્સ	૨૦,૦૦૦
૧૨. બનીપુર પ્રોવિડન્ટ ઇન્સ્યુરન્સ કુંપની	"	" "	૨૦,૦૦૦
૧૩. ભારત ઇન્સ્યુઅલ પ્રોવિડન્ટ ઇન્સ્યુરન્સ કુ.	"	" "	૨૦,૦૦૦
૧૪. મોડન ઇન્ડિયા પ્રોવિડન્ટ કુ. ...	"	" "	૨૦,૦૦૦
૧૫. પોનીનસ્યુલર એન્ડ ઓરીએન્ટલ પ્રોવિડન્ટ સોસાયટી ...	"	" "	૨૦,૦૦૦
વિમા કુલ	.....	.....	૧,૦૦,૦૦૦
બેંકીંગ લોન અને ઇન્સ્યુરન્સ કુલ	.....	.....	૨૫,૬૯,૬૮૫

મારસેલ્સની રંગીન તથા લાલ લાદીઓ સફાઈદાર અને મજબુત.

ચોરોએ કરેલી ચાલાકી.

બનાવ એમ બન્યો કે બહાર કોટ કુરલા સ્ટ્રીટમાં આવેલી રાજ શેઠ ગોકલદાસ રાય બહાદુર શેઠ જીવનદાસની પેઠીમાં થોડા વખત ઉપર એક રાતે ચોરોએ દરોરો પાડી છાપરા ઉપરથી છાપડું ફાડી અંદર પેઠાને ત્યાં આગળ રાખેલી ગુમાસ્તાઓ તથા મુનીમોની છ સાત લાકડાની પેટીઓ તોડી નાખીને તેમાંની એક પેટીમાંથી તીજેરીની આવીને બહાર શેઠી કાઢ્યોને તે બહાર લઈને ચોર તીજેરી ઉઘાડવા લાગ્યા પણ તે ચાવીથી તીજેરી ઉઘડવાનું તે બાળુએ રહ્યું પણ ચાવીએ અંદરથી બાહર પણ નીકલી ન શકી ને અંદરને અંદર પકડાઈ ગઈ ને ચાવીએ બહાર ન નીકળી શકવાથી તીજેરી તોડવાની ધણીજ મહેનત કરવા છતાં ન તુટવાથી તેમજ ન ઉઘડવાથી અતે ચોરો નિરાશ થઈને પકડાયેલી ચાવી તીજેરીમાંજ મુકીને ચાલ્યા ગયા જે કાંઈ બહાર હતું તે લઈ ગયા સવારે પેઠી ઉઘડતાં શેઠી-આઓને માલમ પડ્યું કે રાતે ચોરોએ હુમલો કર્યો છે ને તીજેરીમાં ચાવીને બહાર સપડાયેલો બેતાં શેઠીયાઓ ગભરાઈ ગયા કે રખેને તીજેરી ઉઘાડી નાખી હશે પણ તપાસ કરતા તેઓની અજાયબી વચ્ચે ચાવીઓનો બહાર અંદર પકડાયેલો હતો ને તીજેરી પુરે પુરી બંધજ હતી. તે પછી શેઠીયાઓએ તીજેરી ઉઘાડી બેતાં અંદરનો કુલ્લે જોખમ સહી સલામત હતું ને તીજેરીને તોડવાની પણ કોશિશ ધા તથા પ્રતિકાઓની નિશાની જણાતી હતી. આ બનાવથી શેઠીયાઓ જણાવે છે કે લાલા કન્હીયાલાલની તીજેરી અકસ્માત વખતે કેટલી કામની છે કે ખરી ચાવી ચોરાયા છતાં પણ ચોરો તીજેરી ઉઘાડી શક્યા નહીં એટલુંજ નહીં પણ ચાવીથી અંદરથી બહાર કાઢી શક્યા નહીં ને પકડાયેલી ચાવી ચોરોને ત્યાંજ પાછી મુકી દેવી પડી. લાલા કન્હીયાલાલનું આ બેટાં કામ ખરેખર અજાયબી પમાડનારું છે ને અમારે ત્યાં આવા બનાવ બનવાથી અમે ધણીજ ખુશાલી સાથે જણાવીએ છીએ કે આપની તીજેરી બીજાં મેકર કરતાં ધણીજ સારી છે ને અકસ્માત વખતે કામ લાગે તેવી છે ને તમારા માલ બાબત અમે અમારો પ્રયત્ન સંતોષ બહાર કરીએ છીએ. હવે ઉપર બનેલી બીનાં ઉપરથી જણાઈ આવે છે કે લાલા કન્હીયાલાલની ગવર્મેન્ટ બેટાં કળ સાથની તીજેરી અકસ્માત વખતે કેટલા કામની છે.

આખા વિલાયતને હિંદુસ્તાન માટે પેટા મેળવનાર.

લાલા કન્હીયાલાલ એન્ડ સન્સ.

કારખાનું
લાલપલા પરેલ રોડ,
મુંબઈ.

} દુકાન બંગાડી બજાર, પારસી ગલીનાં નાકે,
મુંબઈ.

સને ૧૮૮૨ના ઇન્ડિયન કંપનીના કાયદા પ્રમાણે રજીસ્ટર થયેલી.

ધી કૉસમોપોલીટન બેંક, લીં
હેડ ઓફીસ, -૪૦, -મેડોસ્લીટ, -મુંબઈ.

નોંધાયેલી થાપણ રૂ. ૨૦ લાખ.

રૂ. ૫૦ થો ચાલુ ખાતાં ખોલવામાં આવે છે જેની ઉપર દર સેંકડે દર વરસે ટકા ૨૥ વ્યાજ આપવામાં આવશે.

આના ચારથી સેવીંગ બેંકનાં ખાતાં ખોલવામાં આવે છે જેની ઉપર દર વરસે ટકા ૩૥ આપવામાં આવે છે.

બારમાસના શ્રીક્ષ ડીપોઝીટ રકમ ઉપર ટકા ૪ આપવામાં આવે છે.

પસંદ કરેલી જમીનગીરી ઉપર લોનો આપવામાં આવે છે. જે પગાર કરવા ઇનસ્ટીટ્યુમેન્ટ સીસ્ટમથી બંદોબસ્ત કરવામાં આવશે.

લોન, ઓવર ડ્રાફ્ટ, હુંડી વગેરે દરેક જાતનું બેંકીંગનું કામકાજ કરવામાં આવે છે.

વધુ ખુલાસા માટે બેંકમાં પુછો.

બી. એન. મરચંટ.

મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર,

નામ.	ઠેકાણું.	હેતુ.	થાપણ. રૂ.
૨ ટ્રેડીંગ (અ) નેવીગેશન.			
૧૬. કેનાલ ટ્રાન્ઝીટ કંપની ...	નેગાપટ્ટમ, મદ્રાસ	વહાણો હંકારવા	૨૦,૦૦૦
૧૭. બન્કુરા હામોદર રીવર રેલવે કુ.	કલકત્તા, બંગાળા	રેલવે ચલાવવા	૩,૫૦,૦૦,૦૦૦
૧૮. યુનાઇટેડ પ્રોવિન્સીયલ પબ્લી- શસ	કાનપુર, યુનાઇટેડ પ્રોવિન્સીયલ	ચોપડીઓ છાપવી વિગેરે	૨૦,૦૦૦
૧૯. ધન વોધી કુ.	ઓરિસ્સા, બર્મા	સામાન્ય વેપાર ને નાણાંની ધીરધાર	૫૦,૦૦૦
૨૦. ભારત ટ્રેડીંગ કુ.	ગોલ્કટ્ટી, આસામ	” અને એજન્સી	૧,૦૦,૦૦૦
૨૧. બી. સી. ગુપ્તા એન્ડ સન્સ ...	સીલચર	જનરલ એજન્સી અને બેંકીંગ વિગેરે	૧,૬૦,૦૦૦
૨૨. શોનર મંગલર	કલકત્તા, બંગાળા	સામાન્ય વેપાર	૧,૦૦,૦૦૦
૨૩. ઉદીપુર સ્ટોર	બંગાળા	” ”	૫૦,૦૦૦
૨૪. બેલા બોક્સ વર્ક્સ	બંગાળા	કાર્ડ બોર્ડ અને ચામડાનાં બોર્ડ બનાવવા, વેચવા	૧,૦૦,૦૦૦
૨૫. અનલુમન ટ્રેડીંગ એન્ડ બેંકીંગ કુપની	”	સામાન્ય વેપાર	૧,૦૦,૦૦૦
૨૬. બી. સી. સેન એન્ડ કુ.	”	દવા વેચવી વિગેરે	૩૦,૦૦૦
૨૭. બેંગાલ બિહાર મોટોર સર્વીસ.	”	હિટારુઓ અને માલ લાવ લઈ જા કરવા	૧,૦૦,૦૦૦
૨૮. મહામાયા ટ્રેડીંગ કુ.	”	સામાન્ય વેપાર	૨૦,૦૦૦
૨૯. ઇન્ડિયન ટ્રેડીંગ એસોસીએશન.	”	સામાન્ય વેપાર અને એ- જન્સી	૧,૦૦,૦૦૦
૩૦ રીલાયન્સ એનજીનીયરીંગ કુ.	કલકત્તા, બંગાળા	સામાન્ય કૉન્ટ્રેક્ટ વર્ક અને એનજીનીયરીંગ	૧,૦૦,૦૦૦
૩૧ બિહાર ટેનરી	દીનાપુર, બિહાર અને ઓરિસ્સા	ભેડા શીવવા વિગેરે.	૧,૦૦,૦૦૦
૩૨ ગ્રેપ્ટ વેસ્ટર્ન હોટેલ કુ.	મુંબઈ	હોટેલ ચલાવવાનો	૭,૦૦,૦૦૦
૩૩. ઇનફન્ટસ એન્ડ પબ્લીક મીડક સપ્લાય કુ.	”	દુધ પુરું પાડવાની એ- જન્સી	૧,૫૦,૦૦૦
૩૪. અરેબીયા એન્ડ પરશીયા ટ્રેડ- ીંગ કુ.	”	સામાન્ય વેપાર, કમીશન એજન્સી	૫,૦૦,૦૦૦
૩૫. બોમ્બે કોલરબ ટાયર કુ.	મુંબઈ	ટાયર પુરા પાડવા તથા મોટોરને લગતો સામાન વેચવા	૫૦,૦૦૦
૩૬. અમદાવાદ આયર્ન વર્ક્સ કુ.	અમદાવાદ, મુંબઈ	લોહાં અને પીત્તળનો માલ વેચવા	૫૦,૦૦૦

નામ.	ઠેકાણું.	હેતુ	થાપણુ રૂ.
૩૭. કેનેડા પબ્લીક કનવેયન્સ કુા. ...	મેંગલોર, મદ્રાસ	લાટે ગાડીઓ રાખવી ચલાવવી વિગેરે	૫૦,૦૦
૩૮. ધારાપુરમ ઇન્ડિયન મોટોર ઇન્ડ- સ્ટ્રીઅલ્સ કુા. ...	ધારપુરમ, મદ્રાસ	,, ,,	૫૦,૦૦
દેખીંગ કુલ ...	.....	.....	૬૨,૦૦,૦૦
૩. મીલો અને પ્રેસો			
૩૯. બ્રેડબરી મીલ્સ ...	સુબર્ષ	સુતર કાંતવા વણવા	૧૦,૦૦,૦૦
૪૦. ઝેન મીલ્સ કુા. ...	,,	,, ,,	૮,૦,૦૦૦
૪૧. યુનિયન રાઇસ મીલ કુા. ...	કલકત્તા, બંગાળા	ચોખા છડવા વિગેરે	૧,૦૦,૦૦
૪૨. કોઇમ્બટોર હર્નીંગ એન્ડ ઓઇલ મેન્યુફેક્ચરીંગ કુા. ...	કોઇમ્બટોર, મદ્રાસ	રૂ પીલવા અને મગફળી- માંથી તેલ કાઢવા	૧,૦૦.૦૦
મીલો અને પ્રેસો કુલ ...	.....	.....	૨૦,૦૦,૦૦
૪. ચા અને બીજી વાવેતર કુંપનીઓ			
૪૩. આર્યન ટી કુા. ...	સીલહેટ, આસામ	ચાનું વાવેતર	૩,૦૦,૦૦
૪૪. સપોઇ ટી કુા. ...	કલકત્તા, બંગાળા	ચાની ખેતી વાવેતર વિગેરે	૬,૦૦,૦૦
૪૫. કમળા ટી કુા. ...	બજાપેશુરી, બંગાળા	,, ,,	૨,૦૦,૦૦
૪૬. સેવાનંદ ટી કુા. ...	બંગાળા	,, ,,	૧,૦૦,૦૦
૪૭. આરકેડીયા ટી કુા. ...	,,	,, ,,	૧,૫૦,૦૦
ચા વિગેરે કુલ ...	.....	.....	૧૩,૫૦,૦૦
૪૮. ન્યુ મીનીટેરી કોલ કુા. ...	બંગાળા	કોલસાની ખાણ	૨,૨૫,૦૦
૪૯. આલબીયોન કોલ કુા. ...	કલકત્તા, બંગાળા	,, ,,	૨,૫૦,૦૦
૫૦. નાનસન ડ્રેલિંગ કુા. ...	બર્મા	સોનાંની શોધ કરવી વિગેરે	૬,૦૦,૦૦
૫૧. હાઉરા પ્યુર આઇર્સ એન્ડ એ- મેરેટેડ વાટર કુા. ...	કલકત્તા, બંગાળા	બરફ અને પીણું બનાવવા	૨,૦૦,૦૦
૫૨. ઇસ્ટર્ન સીનેમેટોઆફ કુા. ...	બંગાળા	તમાશા બતાવવા વિગેરે	૨૦,૦૦
૫૩. બેન્ડમેન વેરાઇટીઝ ...	,,	,, ,,	૨,૦૦,૦૦
એકંદર કુલ ...	.....	.....	૧,૩૬,૧૪,૯૮

દીવાલના માટે ફ્રેન્સી ટાઇલ્સની મનગમતી તરાહ જોઇએ.

NEW PATENTS.

નવાં પેટંટેા.

કલકત્તાની પેટંટ ઓફીસમાં એપ્રિલ માસમાં પેટંટેા મેળવવા નીચે સુજ્ઞ અરજીઓ કરવામાં આવી છે.

અરજી કરનારનું નામ.	શા માટે.
મી. જે. સી. માર્ટીન્સ.	ફીક્શન ગીયરમાં સુધારો કરવા માટે.
મી. બી. કે. બોલ.	બારણાં અને બારીઓમાં શટરો માટે પોતાની મેળે કામ કરે તેવી પકડ બનાવવા માટે.
મી. ડબલ્યુ. જી. વ્હીટલી અને સી. જી. એલ. જજ.	ચા, દાણો, કોલસા અને એવીજ બીજી ચીજો પોતાની મેળે તોળાઈને એક કોર નંબાય તેવો સંચો બનાવવા માટે.
એચ. ટી. ફ્રી. મેન્ટલ.	માછલી વિગેરે પ્રાણીઓને દરિયામાંથી અંદરના ભાગમાં જીવતી લઈ જવાની યુક્તિ શોધી કાઢવા માટે.
જનરલ ઇલેક્ટ્રીક કંપા.	વેક્યુઅમ ટ્યુબોમાં સુધારો કરવા માટે.
સી. પી. ઇડન.	અંતર શોધી કાઢવા અગર દ્રષ્ટી બિંદુ શોધી કાઢવાનાં યંત્રમાં સુધારો કરવા માટે.
કે. એસ. જસાવાલા.	ફળ પુલ અને એવાજ તરત બગડી નય તેવા પદાર્થો ભરી સહીસલામત લઈ જઈ શકાય તેવી હવા અંદર જઈ શકે તેવી સગવડ વાળી પેટી બનાવવા માટે.
એ. જી. કુપર.	એનજીનોમાં તેલ પુરવાનાં સાધનોમાં સુધારો કરવા માટે.
એફ. ફ્રેડરિક્સ.	ગાડીઓનાં પૈડાંમાં સુધારો કરવા માટે.
ડબલ્યુ. યુલટન.	કપાસ પીલવામાં અને તે માટેના સાધનોમાં સુધારો કરવા માટે.
જે. જે. સી. પેટરસન.	સંડાસો, ભજજીઓ અને એવીજ પેટીઓ ફેલશ કરવાનું નવું અને સુધારેલું સાધન શોધી કાઢવા માટે.

અરબી કરનારનું નામ	શા માટે.
એક. પ્રીનીક.	Sea sickness એટલે દરિયામાં મુસાફરી કરવાથી જે બીમારી લાગુ થાય છે અને જેને દરિયા ચડવો કહે છે તે અટકાવવાનાં સાધનો શોધી કાઢવા માટે.
ડબલ્યુ. જે. હેમનીસ.	ધડાકા સાથે ફાટી નીકળે તેવું મીઠાણ બનાવવા માટે તથા તે બનાવવાની રીત શોધી કાઢવા માટે.
સી. વીલ.	લેગી થઇ જાય તેવી ખુરશી બનાવવા માટે.
ડબલ્યુ. ઇ. મન્ટઝ.	Waste silk એટલે નકામું રેશમ અને એવાજ બીજા રેશમને કેળવી તેને કાંતવાનું સહેલું થઇ પડે તેવી સુધરેલી રીત શોધી કાઢવા માટે.
હેમ્પડન્સ લીમીટેડ.	ખરફ બનાવવાના સંચામાં સુધારો કરવા માટે.
ઇ. બર્ક.	પેરેડ્રીનની મીલબતીઓ બનાવવાની રીતમાં સુધારો કરવા માટે.
ડી. દત્ત.	ચોર અને ધાડપાડુઓની ખબર આપવાનો એલાર્મ બનાવવા માટે.
ઇ. ગ્રીલે	વેક્યુઅમ પેદા કરવામાં વપરાતા વાલ્વ વગરના પરપોમાં સુધારો કરવા માટે.
વ્હાઇટહિડ મોરીસ એન્ડ કુ. લી. અને ઇ. એચ. ફારમર.	બેંક નોટો, બોન્ડો અને એવીજ બીજી ચીજો છાપવાની રીતમાં સુધારો કરવા માટે.
સી. વૉટસન.	રેલવે અને એવાંજ બીજાં ગાડાંઓ પોતાની મેળે જોડાઈ જાય તે રીતમાં સુધારો કરવા માટે.
એ. એમ. રૉબર્ટસન અને આર. ઇ. બરી.	વેક્યુઅમ બ્રેકને લગતો પીસ્ટન રૉડ સુધરેલ બનતો બનાવવા માટે.

IMPORTS OF SUGAR

પરદેશી ખાંડની આયાત.

ઇ સ ૧૯૧૪ ના એપ્રિલ માસમા હિંદુસ્તાનમા નીચે પ્રમાણે ખાંડની આયાત થઇ હતી

જે દેશોનાથી આયાત થઇ હોય તેનું નામ.	૧૯૧૩	૧૯૧૪
ડેનમાર્ક	હફવેટ	હફવેટ
...	૧૭	
જર્મની	૧૬,૩૫૬	૭
હોલાંડ	૬૦	
બેલજિયમ	૨૧૨	
ફ્રાન્સ	૧૧૨	૧૪૦
ઓસ્ટ્રીયા હંગરી	૨,૬૮,૬૫૮	૨,૧૮,૬૨૪
સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ	૧૮	૪,૭૫૦
બાવા	૨,૦૩,૫૦૮	૨,૦૦,૬૭૬
ચીન	૧,૧૮૬	૩,૪૦૧
બાપાન	૧,૦૦૩	.
ફારમોસા	.	...
ઇટાલી	...	...
મોન્ટેનેગ્રો	૨,૮૩,૫૮૮	૪,૮૦,૪૧૧
વેન્ટ ઇન્ડીઝ	.	.
સાઉથ અમેરિકા	૧૮	.
ઓસ્ટ્રેલીયા	...	૬
બીન દેશો	૪૩૬	૧,૦૩૦
કુલ-	૭,૭૫,૧૭૬	૬,૦૬,૮૪૭

બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનના બુદ્ધા બુદ્ધા પ્રાંતોમા નીચે પ્રમાણે ખાંડની આયાત થઇ હતી

નામ	બીટની ખાંડ	શેરડીની ખાંડ	ટોટલ
	૧૯૧૩	૧૯૧૪	૧૯૧૩
	હફવેટ	હફવેટ	હફવેટ
બાગા	૩૦,૭૫૨	૪૫,૦૦૦	૧,૧૫,૦૫૬
મુળ	૮૦,૬૬૪	૧૦,૭૩૦	૪,૦૦,૮૧૭
સિંધ	૧,૫૮,૧૧૦	૧,૩૫,૫૨૬	૨,૮૦,૨૬૩
મદ્રાસ	૧૧,૫૬૨	૨૦,૬૧૨	૧૮,૦૬૪
બમો	૨	૪૦૦૦	૩૪,૬૨૬
કુલ	૨,૮૧,૩૬૦	૨,૧૬,૧૭૧	૪,૯૨,૬૭૬

ધો બાગે દાઇલ માટ ૨૧ બેક ઓફ ફ્રાંક મુળ

SPINNING & WEAVING RETURNS.

સુતર અને સુતરાઉ કાપડના આંકડાઓ.

ઈ. સ. ૧૯૧૪ ના માર્ચ માસમાં હિંદુસ્તાનની મીલોમાં નીચે પ્રમાણે સુતર તથા સુતરાઉ કાપડ બનાવવામાં આવ્યાં હતાં.

	૧૯૧૩	૧૯૧૪
બ્રિટીશ ઇન્ડિયા		
મુંબઈ	૩,૮૦,૭૫,૮૦૩	૩,૬૩,૮૨,૮૩૭
મદ્રાસ	૩૫,૧૭,૬૬૫	૩૪,૨૨,૪૦૫
બંગાળ	૩૦,૨૭,૭૦૩	૨૪,૬૬,૮૪૪
યુનાઇટેડ પ્રોવીન્સીઝ	૩૭,૮૪,૧૦૨	૩૭,૮૬,૮૦૨
પંજાબ	૪,૪૫,૮૬૬	૬૧૦,૬૬૭
મધ્યપ્રાંતો તથા બિસર	૩૦,૫૦,૭૩૪	૩૦,૦૬,૩૫૭
બ્રિટીશ ઇન્ડિયામાં કુલ	૫,૧૬,૦૨,૩૦૩	૫,૨૬,૭૯,૨૧૨
દેશી રાજ્યો	૩૦,૩૫,૮૦૭	૩૨,૩૫,૩૬૪
કુલ ...	૫,૪૬,૩૮,૧૧૦	૫,૫૯,૧૪,૫૭૬

કાપડ

	૧૯૧૩	૧૯૧૪
મુંબઈ { રતલ	૧,૫૭,૧૬,૪૬૬	૧,૬૨,૪૦,૫૦૭
વાર {	૭,૦૦,૪૮,૧૮૬	૮,૨૧,૬૧,૪૮૦
મદ્રાસ { રતલ	૮,૬૮,૬૫૭	૭,૪૭,૩૭૦
વાર {	૨૬,૪૮,૩૫૨	૨૬,૫૭,૬૦૬
બંગાળ { રતલ	૩,૬૮,૮૩૭	૨,૩૪,૭૦૩
વાર {	૨૦,૩૬,૧૬૭	૧૩,૨૦,૭૦૦
યુનાઇટેડ { રતલ	૮,૨૬,૭૨૧	૮,૧૩,૭૩૮
પ્રોવીન્સીઝ { વાર	૩૭,૬૬,૫૩૭	૩૨,૫૮,૫૩૨
પંજાબ { રતલ	૫૫,૪૪૭	૩૭,૧૫૨
વાર {	૨,૧૫,૨૬૦	૧,૦૬,૬૦૮
મધ્ય પ્રાંતો { રતલ	૧૦,૭૮,૬૫૧	૧૦,૨૫,૬૬૫
અને બિસર { વાર	૪૧ ૨૨,૭૬૫	૪૦,૧૮,૫૪૪
બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનમાં કુલ { રતલ	૧,૮૬,૧૭,૭૭૬	૨,૨૦,૬૬,૪૬૫
દેશી રાજ્યો { રતલ	૮,૩૧,૬૭,૩૦૦	૮,૩૫,૫૩,૭૭૧
સરખો { રતલ	૧૩,૪૪,૪૧૨	૧૬,૨૩,૮૪૭
વાર {	૫૩,૧૬,૬૩૫	૬૬,૧૬,૬૫૭
એકંદર { રતલ	૨,૦૨,૬૨,૧૬૧	૨,૩૭,૨૩,૪૧૨
ટોટલ { વાર	૮,૮૪,૮૩,૬૩૫	૧૦,૦૧,૭૦,૪૨૮

માસેદસની રંગીન તથા લાલ લાદીઓ સફાઈદાર અને મજબુત.

IMPORTS OF COTTON YARN.

સુતરની આયાત.

ધ. સ. ૧૯૧૪ના એપ્રિલ મહિનામાં બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનમાં પરદેશથી નંબર ૩૧ તથા તેથી ઉંચા નંબરનું સુતર નીચે પ્રમાણે આયાત થયું હતું.

બ્રાઉન અને નંબર.	બંગાળા.	મુંબઇ.	સિન્ધ	મદ્રાસ.	બર્મા.	ટોટલ.
ચુલ્લેન્ડ વોટર નં. ૩૧ થી ૪૦	પાઉન્ડઝ. ૨,૬૩,૦૦૦	પાઉન્ડઝ ૫,૧૫,૬૦૩	પાઉન્ડઝ ૨૬,૦૦૦	પાઉન્ડઝ. ૩,૬૨,૫૫૦	પાઉન્ડઝ ૬૦૦૦	પાઉન્ડઝ, ૧૨,૩૩,૧૫૩
નં. ૪૧ થી ૫૦.	૧,૨૪,૮૯૧	૨,૨૪,૫૪૬	.....	૬૧,૫૨૫	.....	૪,૧૦,૯૬૨
નં. ૫૦ થી ઉપર	૧,૨૮,૬૭૧	૧,૭૮,૨૧૮	.....	૬૩,૫૨૫	૫૦૦૦	૩,૭૫,૭૧૪
ઓરિન્જ, રેડ અને બીજા રંગવાળું નં. ૩૧ થી ૪૦.	૭,૩૬,૮૨૪	૨,૯૬,૮૬૫	૧,૦૧,૧૪૮	૩,૬૩,૨૪૫	૬૦,૮૦૦	૧૬,૨૪,૯૧૨
નં. ૪૧ થી ૫૦	.....	૨૦	.....	.....	૫૨,૨૦૦	૫૨,૨૨૦
નં. ૫૦ થી ઉપર.	૪,૬૩૨	૩,૭૬૧	.....	૪૪,૦૭૨	૧૦,૩૫૦	૬૨,૮૧૫
ટોટલ	૧૨,૬૧,૩૧૮	૧,૨૨,૦૪૩	૧,૨૭,૧૪૮	૬,૫૪,૬૧૭	૧,૬૪,૩૫૦	૩૭,૫૬,૭૭૬

COMPARATIVE STATEMENT OF TRAFFIC AT THE
PORT TRUST WAREHOUSES FOR THE
MONTH OF APRIL 1914.

ધ. સ. ૧૯૧૪ ના એપ્રિલ માસ માટે પોર્ટ ટ્રસ્ટની વેરહાઉસીઝમાંના
વેપારને લગતા સરખામણી કરનારા આંકડા.

માલની બ્રાઉન	૧૯૧૪ ના ૩૧ મી માર્ચની તારીખે સ્ટોક થયેલી	૧૯૧૪ ના એપ્રિલમાં એપ્રિલની ૩૦મી તારીખે સ્ટોક થયેલી	૧૯૧૪ ના એપ્રિલની ૩૦મી તારીખે સ્ટોક થયેલી	૧૯૧૩ ના એપ્રિલની ૩૦ મી તારીખે સ્ટોક થયેલી
રૂના કાપડની ગાંસડી	૪૪,૧૮૦	૧૧,૮૩૬	૪૨,૬૫૧	૩૩,૧૬૦
" " પેટી	૭૭,૫૭૭	૨૧,૫૭૬	૭૬,૦૨૮	૪૪,૨૨૩
રેશમ તથા ઉનની પીસ ગુડઝ ગાંસડી	૬૩૭	૧૫૪	૬૨૩	૬૩૨
રેશમ તથા ઉનની પેટી	૨,૭૬૨	૧,૬૪૬	૨,૬૪૬	૨,૦૩૮
ટવીસ્ટ અને યાર્ન (સુતરાઉના) પેકેજીઝ	૫,૫૭૩	૪,૪૨૬	૬,૨૨૨	૮,૭૩૩
" રેશમ તથા ઉનના પેકેજીઝ	૨,૭૬૨	૧,૮૧૧	૨,૩૮૬	૨,૬૩૬
ટોટલ	૧,૩૫,૭૬૧	૪૧,૪૫૮	૧,૩૩,૮૫૬	૬૧,૭૫૨
નાંખાના ટન	૨,૮૪૭	૬૬૧	૩,૪૬૫	૭૬૬
પીતળના ટન	૨,૪૦૧	૧,૨૫૪	૨,૮૭૩	૧,૬૫૫
ટોટલ	૫,૨૪૮	૧,૯૪૫	૬,૩૩૮	૨,૭૫૧

માસેલ્સના રંગીન તથા લાલ લાદીઓ અને મજસુત.

IMPORTS & EXPORTS OF GOLD & SILVER.

સોના રૂપાંની આયાત અને નિકાશના આંકડા.

ધ. સ. ૧૯૧૪ ના એપ્રિલ મહિનામાં થયેલી સોના રૂપાંની આયાત અને નિકાશના આંકડા એ આપ્યા છે:—

IMPORTS OF GOLD સોનાની આયાત.

દેશનું નામ	૧૯૧૩ રૂ.	૧૯૧૪. રૂ.
બંગાળા	૧૩,૧૨,૬૨૬	૪,૧૩,૨૩૧
સુબંધ ખાનગી	૨,૧૦,૩૬,૪૨૬	૨,૧૧,૧૧,૦૬૦
સિંધ ...	.....	.....
મદ્રાસ	...	૬૦,૦૦૦
બર્મા ...	૧૬,૬૫,૭૨૭	૩,૫૬,૪૮૫
કુલ ...	૨,૪૦,૪૮,૦૮૨	૨,૧૬,૭૦,૮૦૬

EXPORTS OF GOLD.

બંગાળા { ખાનગી	૭,૨૮૧	સોનાની નિકાશ.
{ સરકારી	...	૬,૪૪૪
સુબંધ { ખાનગી	૨૬,૪૨,૦૮૬	૨૬,૩૪,૩૫૪
{ સરકારી	...	...
સિંધ	...	૧૯,૬૬૫
મદ્રાસ	૬૭૬	૭૨૦
બર્મા ...	...	૩૬૬૦
કુલ { ખાનગી	૨૬,૫૦,૨૪૬	૨૬,૬૫,૫૦૩
{ સરકારી	...	...

IMPORTS OF SILVER.

બંગાળા { ખાનગી	૨૪,૩૬,૭૫૮	રૂપાંની આયાત.
{ સરકારી	...	૩૫,૬૦,૩૪૧
સુબંધ { ખાનગી	૩૬,૦૧,૬૨૮	...
{ સરકારી	...	૭૩,૬૨,૭૫૬
સિંધ { ખાનગી	૭૫૧,૩૦૩	૧,૬૪,૦૭૭
{ સરકારી	...	...
મદ્રાસ	૨,૪૦,૩૦૪	૨,૫૦,૧૩૩
બર્મા ...	૧૫	૩૨
કુલ { ખાનગી	૬,૩૩,૩૦૮	૧,૧૩,૬૫,૩૩૬
{ સરકારી	...	...

EXPORTS OF SILVER.

બંગાળા { ખાનગી	૮૩ ૮૩૦	રૂપાંની નિકાશ.
{ સરકારી	.....	૧,૧૦,૮૪૩
સુબંધ { સરકારી	૨૮૬	૧,૦૦,૦૦૦
{ ખાનગી	૪,૧૮,૦૦૦	૨,૫૫,૦૦૦
સિંધ { સરકારી	૪,૦૦૦	...
{ ખાનગી	૧૭,૧૮૬	૪,૫૬૧
મદ્રાસ	૩૬૦	૧,૬૬૨
બર્મા ...	૨,૦૦૦	૬,૦૦૦
કુલ { ખાનગી	૫,૨૧,૩૭૬	૩,૭૮,૦૬૬
{ સરકારી	૪,૨૮૬	૧,૦૦,૦૦૦

આરસ પહાણ ઉપર સફાઇદાર કોતરકામ કેને ત્યાં થાય છે ?

આફ્રિકામાં દરીયા કીનારે.

ખહુજ દુર્ગંધના લીધે પુષ્પસાગરઅત્તર ની બાટલી નાક આગળ રાખવામાં આવેછે સ્ટોપર બંધ હોવા છતાં પ્રકત તેની ટ્યુબ ઉઘાડી નાક આગળ રાખવાથી દુર્ગંધ નાકમાં પેસવા પામતી નથી, અને ઉત્તમ ખુશબોથી પવન સુગંધી થાયછે. કી. લુડન કેશ. રૂ. ૧ ટ્યુબ રૂ. ૦-૬-૦

એક મિત્ર લખેછે કે તમારું શીરોમણી ઑઈલ મારા ઘરમાં અજળ સત્તા ધરાવે છે. જ્યારે સ્ત્રી રીસાઈ બયછે ત્યારે શીરોમણી ઑઈલ ની મધુર ખુશબોથી તેને મનાવું છું તથા છોકરાં રડતાં હોય છે ત્યારે શીરોમણી ઑઈલ ની મધુર ખુશબોથી તેને છાનાં રાખું છું. વાળ, કાળા, સુંવાળા, ચકચકીત થાયછે મગજને શાન્ત કરેછે. કી. રૂ. ૧-૦-૦.

પોસ્ટેજ અલગ.

મેસર્સ. ટી. મુરીજમલની. કું

પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

એક મહાન સ્વદેશી સાહસ.

સારા મનગમતા આકારમાં, શુદ્ધ રૂપમાં અને ક્રીડાયત ભાવે દવાઓ
પૂરી પાડવાનું—છેલ્લામાં છેલ્લી શોધ મુજબની મશીનરીથી ચાલતું
ગંજાવર કારખાનું મુંબઈ ઇલાકામાં

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્ક્સ, (મુંબઈ) એકજ છે.

“સોનું અને સુગંધ” કવચિતજ સાથે હોય છે. અમારી ઘણી દવાઓ ખાવામાં
મધુર અને ગુણમાં અકસીર છે. નાદુરસ્ત તખીયતને સારી કરે છે; નખળી તખીયતને
મજબુત કરે છે; તન તથા મનને ઉલ્લાસમાં રાખી ચાલુ જમાનાના વધતા જતા શ્રમ
સાધ્ય વ્યાપારને પહોંચી વળવાને શક્તિવાન બનાવે છે.

અમારી બધી બનાવટો ન્વના આયુર્વેદ શાસ્ત્રોમાં લખેલા પાઠ મુજબની છે.
“વ્યાધિ અનેક અને ઔષધ એક ” જેવી એક પણ દવા અમે રાખતા નથી.

જીવન. (અયવનપ્રાશ અવલેહ) સ્વર્ગીય મહાત્મા ઝંડુ ભટ્ટજીએ અનેક સાઝ
અને માંદાં ઉપર અજમાવીને સીધું કરેલ. શાસ્ત્રના પાઠ મુજબ બનાવેલ.

૦૧ રતલની પાટલીની કી. રૂ. ૦-૧૨-૦

૧ “ “ “ “ રૂ. ૨-૮-૦

દ્રાક્ષાસવ. જમ્યા પછી લેવાનું મધુર અને સ્વાદિષ્ટ પીણું. ઉધરસ, દમ,
જીર્ણજ્વર વગેરે મટાડે છે, અને પાચન ક્રિયાને મદદ કરે છે.

૧ રતલની પાટલીની કી. રૂ. ૧-૮-૦

૧૧ “ “ “ “ રૂ. ૨-૦-૦

જામનગર રસશાળામાં તૈયાર થયેલી ભરમો પણ અમારે ત્યાં મળશે.

શરબતો, મુરબ્બા, ગુલકંદ અને તમામ જાતની દેશી દવાઓ જથ્થાબંધ તથા
છૂટક અમારે ત્યાં મળશે.

વેપારીઓ અને ધંધાદારીઓને ખાસ લાભ આપવામાં આવશે. પ્રાઈસ લીસ્ટ વગેરે માટે લખો:-

મેનેજિંગ એજન્ટસ—જીગતરામ અને કંપની,

એલ્ફીન્સ્ટન રોડ—મુંબઈ.

SEA-BORNE TRADE OF INDIA.

હિંદુસ્તાનનો દરિયાઈ વેપાર.

ઈ. સ. ૧૯૧૪ ના એપ્રિલ માસમાં થયેલી આયાત અને નિકાશ નીચે પ્રમાણે હતી.

ચીજનું નામ	Imports.	આયાત.
	૧૯૧૩ માં રૂ.	૧૯૧૪ માં રૂ.
જીવતાં જનાવરો	૧,૧૩,૦૧૫	૧,૯૦,૮૬૯
દારૂગોળો હથેલીયાર વીગેરે ...	૩,૮૩,૬૩૧	૩,૭૮,૪૧૧
છાપેટી ચોપડી, નકશા વીગેરે ...	૩,૪૨,૧૪૯	૪,૫૮,૬૯૪
ખુટસ અને શુભ	૫,૮૬,૭૦૨	૫,૪૮,૫૦૪
ઘર બાંધવાનો સામાન	૧૧,૬૬,૭૪૧	૯,૮૩,૮૦૮
મીઝુળતી	૬૨,૦૫૬	૬૯,૮૬૬
રેલ્વે ગાડાં શિવાયની ગાડીઓ ...	૨,૫૬,૧૨૯	૨,૦૦,૩૪૭
રસાયણિક પદાર્થો	૧૦,૨૦,૭૭૯	૯,૪૫,૫૦૩
ઘડીયાળો	૧,૬૧,૨૩૯	૧,૫૮,૮૦૩
કેલસા	૧૬,૬૯,૩૬૫	૧૬,૨૦,૪૦૦
કોંડી	૧૨,૪૧૪	૬૬,૨૬૭
કાથો (સીંદરી)	૩,૪૮૨	૧૨,૬૧૯
દોરડાં	૧,૨૫,૩૧૭	૧,૧૬,૧૦૩
કટલરી (કાપકપ કરવાનાં હથેલીયાર) ...	૨,૦૭,૪૮૯	૨,૨૩,૦૨૪
સાઈકલો	૩,૮૭,૦૨૭	૨,૨૦,૬૨૭
કપુર	૧,૭૨,૬૭૩	૧,૨૧,૩૧૦
ખીજી જાતની દવા કુલ	૧૦,૦૦,૦૬૨	૯,૭૭,૨૦૭
લુગડાં રંગવાની ચીજો	૧૧,૬૫,૯૦૧	૯,૭૯,૧૬૩
ફટાકડાં	૧૧,૬૮૭	૫૧,૬૧૮
ફરનીયર	૧,૮૬,૮૭૯	૧,૭૨,૩૩૪
કાચનો સામાન	૨૧,૪૮,૧૭૮	૧૫,૨૩,૧૫૪
ચોખા	૨,૦૪૬	૧,૬૧,૧૬૨
ઘઉં	૪	૧૬૦
ઘઉંનો લોટ	૨૭,૬૧૨	૮૪,૮૧૦
હાર્ડવેર	૩૪,૩૧,૮૨૬	૩૦,૮૨,૫૦૬
ધુપ	૧,૭૦,૬૪૪	૮૭,૨૭૨
આમમાં ખીન કેળવાયલાં	૧,૫૮,૮૬૧	૧,૦૮,૦૪૪
ઇલેક્ટ્રીસીટીને લગતાં હથેલીયારો ...	૮,૪૫,૨૬૨	૧૧,૦૭,૩૩૧
સુગીત વિગેરેને લગતાં હથેલીયારો કુલ ...	૧૫,૦૦,૬૬૭	૧૬,૫૭,૫૮૬
હાથીદાંત	૩,૧૪,૬૧૭	૨,૫૨,૪૫૧
અવેરાત	૧,૦૦,૨૪૩	૧,૨૮,૬૬૯

ધી બોમ્બે ટાઇલ માર્ક ૨૧ બેક ઓટ, ફેર્ટ, સુગંધ.

			રૂ.	રૂ.
કેળાવાએલાં આમડાં	...	...	૩,૧૬,૬૬૧	૩,૩૫,૬૭૭
ઠાડું	...	...	૧૬,૨૬,૦૭૦	૧૬,૪૫,૪૦૪
મશીનરી અને મીલ સ્ટોર્સ	...	...	૬૪,૭૮,૬૩૭	૭૩,૫૪,૬૧૨
દીવાસળી	..	...	૧૦,૫૭,૨૩૩	૯,૮૧,૭૭૨
પીતળ	...	...	૧,૩૬,૧૬૭	૧,૨૪,૬૪૦
ગાંધુ	.	...	૨૬,૦૭,૧૨૬	૪૫,૬૭,૭૦૬
જર્મન સોલ્વર	.	...	૨,૦૦,૧૩૭	૨,૧૬,૧૨૦
લોહું	.	...	૫,૪૧,૧૬૧	૩,૩૪,૨૦૭
લોહું અને સ્ટીલ	...	...	૧,૨૦,૬૦,૪૫૩	૧,૧૭,૨૧,૦૭૬
સ્ટીલ	...	...	૩૭,૧૬,૮૭૬	૨૬,૮૬,૮૫૪
સીસું	..	...	૨,૨૬,૬૧૦	૨,૧૮,૫૪૪
મોટર જાડીઓ અને સાધકલો	.	...	૧૦,૨૨,૦૭૬	૧૧,૭૨,૬૫૬
કેરોસીન તેલ	..	..	૨૨,૨૫,૭૪૦	૨૮,૨૩,૪૩૦
અળસીનું તેલ	...	...	૧,૧૨,૭૨૧	૬૨,૭૭૦
ળીછ બતનાં તેલો મળી કુલ	.	...	૩૧,૩૯,૭૧૨	૪૦,૬૯,૯૦૦
રંગ રોગાન વિગેરે	...	..	૭,૬૮,૬૦૬	૮,૪૧,૨૧૮
કાગળો	...	...	૧૨,૫૦,૬૫૦	૧૨,૭૧,૧૬૦
ફેલવે ગાડાઓ	.	...	૪૧,૦૨,૭૨૨	૪૭,૬૬,૨૩૨
મીઠું	...	..	૭,૭૩,૭૧૧	૬,૧૦,૦૮૦
સાપુ	...	..	૬,૦૩,૪૦૪	૭,૮૦,૫૪૫
સોપારી	..	...	૧૧,૦૩,૧૮૭	૧૦,૧૪,૮૨૫
તેબના કુલ	...	..	૧૪,૫૧,૬૪૧	૧૪,૨૭,૨૧૩
સ્ટેશનરી	...	...	૫,૩૨,૦૭૨	૫,૬૨,૬૮૮
ખાંડ	...	..	૭૪,૫૩,૬૨૭	૭૬,૪૨,૫૩૪
સુતર કાચુ	..	...	૭,૧૬,૩૦૬	૬૪,૧૨૨
ટવીસ્ટ અને થર્ન	.	...	૩૭,૬૬,૩૬૪	૪૬,૮૨,૧૪૩
વગર ધોએલાં પીસ શુદ્ધ	...	...	૨,૪૧,૬૬,૦૪૮	૨,૦૨,૪૨,૭૨૦
ધોએલાં પીસ શુદ્ધ	.	...	૧,૩૩,૪૨,૭૨૬	૧,૧૯,૮૨,૮૮૧
રંગીન અને છાપેલાં પીસ શુદ્ધ	.	...	૧,૩૭,૮૪,૪૮૫	૧,૧૧,૧૧,૬૬૫
શીવવાના દોરા	...	...	૩,૦૦,૬૦૬	૨,૪૨,૬૬૭
સુતર એકદર	.	...	૫,૭૭,૭૦,૬૩૨	૪,૬૬,૩૬,૧૮૩
રેશમ કાચુ	...	...	૮,૫૦,૩૪૬	૬,૫૦,૬૫
રેશમના પીસ શુદ્ધ	..	...	૧૫,૬૭,૦૩૦	૧૩,૪૮,૬૬૫
કાચુ ઉન	..	..	૩૬,૧૦૦	૮૬,૭૬૬
હોઝીઅરી	.	...	૬૦,૮૨૭	૪૩,૬૦૧
ઉનના પીસશુદ્ધ	...	...	૮,૧૧,૮૪૩	૭,૮૭,૫૦૨
ઉન કુલ	...	..	૧૨,૪૪,૪૮૪	૧૨,૪૨,૩૩૫
તંબાકુ	...	..	૭,૨૦,૪૩૫	૬,૩૬,૧૭૧

ગ્રાહન મોઝેક ટાઈલની જથ્થાખંધ ખરીદી કયાથી થાય છે ?

			રૂ.	રૂ.
લાકડાં	...	...	૪,૩૬,૧૬૬	૭,૬૩,૦૫૬
રમકડાં	...	...	૨,૮૩,૩૬૮	૨,૪૮,૬૫૨
છત્રોઆ	...	...	૨,૧૧,૨૧૮	૨,૪૮,૬૧૦
છત્રીઓના સામાન...	...	...	૪,૪૮,૭૪૮	૪,૧૨,૭૦૭

કુલે આયાત ...

૧૫,૦૪,૧૫,૫૨૪

૧૪,૪૬,૬૩,૨૮૨

Exports.

નિકાશ.

ચીજનું નામ.			૧૯૧૩	૧૯૧૪
જીવતા જનાવરો	...	...	૩,૧૫,૨૧૮	૩,૪૦,૨૭૭
પ્રસ કરવા માટે રેસા	...	...	૧,૫૪,૬૩૦	૨,૦૨,૩૬૬
મીઠુનર્તી	...	...	૧,૫૪,૫૬૧	૧,૪૬,૦૮૪
સોલ્ટ પીટર	...	...	૩,૬૩,૦૫૨	૩,૬૪,૭૬૧
કેલમા	...	...	૮,૫૭,૭૩૮	૩,૬૧,૬૦૫
કોચી	...	...	૨૩,૫૭,૧૧૭	૪૬,૦૦,૭૦૮
કાચો, (સીંદરી)	...	...	૬,૩૭,૫૨૧	૬,૮૭,૧૧૮
દોરડાં	...	...	૬૩,૪૧૧	૧,૧૦,૫૧૨
દવાઓ	...	...	૨,૬૬,૨૬૫	૧,૬૧,૮૫૧
ગળી	...	...	૪,૬૨,૬૩૪	૧,૧૪,૬૪૪
હરડા બેડાં	...	...	૭,૦૩,૬૨૩	૬,૬૪,૦૧૫
હુમડા ચામડાં રંગવાની ચીજો	...	...	૧૪,૮૧,૨૪૧	૧૩,૬૨,૦૨૫
ફળને શાક	..	...	૫,૭૭,૭૨૦	૬,૧૨,૨૩૪
ડાંગર	...	...	૧,૦૮,૧૦૨	૧,૭૩,૦૫૫
ચોખા	...	...	૪,૩૧,૨૫,૦૫૧	૩,૦૦,૪૬,૧૪૬
ધડ	...	...	૩૦,૬૮,૩૭૪	૧૦,૦૬,૬૩૫
ધડનો લોટ	...	...	૧૦,૦૫,૩૧૮	૮,૬૪,૬૬૬
ખીજી ભતનો દાણો	...	...	૨૬,૦૫,૪૬૪	૨૭,૧૬,૪૫૦
નગર કેળવાયલાં ચામડાં	...	...	૧,૨૩,૮૧,૪૧૧	૧,૨૫,૭૬,૪૧૩
લાળ	...	...	૧૮,૦૭,૦૬૫	૧૬,૦૧,૫૨૩
કેળવાયલાં ચામડાં...	...	...	૩૨,૨૬,૬૦૦	૩૭,૭૬,૮૧૦
રખર	...	...	૨,૦૨,૫૦૬	૨,૮૦,૧૫૫
ખાતર	...	...	૮,૩૮,૪૬૮	૮,૨૭,૭૬૬
મેગેનીઝ	...	...	૬,૦૪,૩૧૦	૧૧,૦૭,૬૭૩
લોહું અને સ્ટીલ	...	...	૫,૩૬,૬૩૪	૨,૫૮,૨૭૬
ધાતુ કુલ	...	...	૧૮,૨૫,૭૫૬	૧૬,૩૭,૨૨૫
મીઠુ	...	...	૩,૫૫,૪૪૦	૩,૪૫,૬૩૨
અખરખ	...	...	૫,૮૪,૭૬૧	૪,૦૬,૪૪૫
દીવેલ	...	...	૧,૨૨,૧૬૦	૧,૨૭,૦૦૦
કોપરેલ	...	...	૧,૬૭,૦૪૮	૨,૨૩,૪૫૫

ધી બોમ્બે ટાઇલ માર્ટ ૨૧ બેઝ સોટ ફેર્ટ મુ'બઈ.

	રૂ.	રૂ.
અળસીનું તેલ	૭૮,૨૩૫	૨,૩૪,૩૮૪
ખીજી બતનાં તેલો મળી કુલ...	૬,૩૧,૬૭૨	૧૨,૫૬,૪૪૫
ખોળ	૧૩,૧૩,૬૫૫	૧૨,૨૧,૩૪
અફીણ	૩૩,૮૨,૬૭૫	૧૨,૩૧,૩૦
ધી	૨,૬૦,૩૭૦	૩,૦૪,૪૬
દીવેલી	૨૫,૬૮,૦૨૨	૧૭,૫૭,૧૨
ટોપરાં	૨૭,૨૦,૩૬૭	૨૫,૫૩,૮૮
કપાસીયા... ..	૧૮,૬૮,૭૫૦	૨૩,૮૧,૦૬
લોંચસીંગ	૫૨,૬૬,૩૮૭	૫૧,૦૭,૬૫
અળસી	૨૬,૫૫,૬૬૬	૪૬,૮૬,૩૫
ખસખસ... ..	૪૫,૬૫૬	૧,૧૩,૨૬
સરસવ	૨૧,૩૮,૧૬૬	૩૩,૦૮,૫૫
તલ	૨૬,૦૭,૪૨૪	૩૮,૭૦,૧૪
તેબનો	૧૦,૦૧,૩૭૬	૧૩,૩૬,૭૬
ખાંડ	૧,૭૩,૩૪૦	૧,૩૪,૬૫૩
ચા	૧૫,૨૬,૧૦૬	૧૨,૭૨,૦૩૦
કાચું રૂ	૪,૫૫,૦૬,૪૦૮	૪,૬૨,૩૫,૨૭૬
ટવીસ્ટ અને ચાર્ન	૮૨,૨૪,૩૦૫	૫૨,૭૬,૪૬૭
રૂમાલ અને શાલો	૬૮,૬૧૪	૪૮,૫૬૬
પીસ શુક્ર	૧૬,૩૩,૫૩૫	૧૩,૫૫,૬૨૧
શણ	૧૪,૪૪,૬૬૦	૧૨,૪૨,૫૮૫
જ્યુટ કાચા	૧,૬૩,૬૪,૦૮૮	૧,૬૫,૫૬,૦૩૨
ટવીસ્ટ અને ચાર્ન	૨,૭૭૭	૧,૫૫૦
ગની બેગલ	૧,૧૧,૭૧,૩૫૪	૧,૨૫,૧૭,૭૮૪
શુભપાટ	૧,૦૬,૭૨,૬૬૭	૧,૪૨,૮૧,૨૨૫
રેશમ (કાચું)	૧,૭૨,૬૫૧	૧,૦૫,૧૪૩
રેશમ કુલ	૨,૨૫,૨૭૩	૧,૭૦,૧૬૨
ઉન કાચી	૧૩,૪૫,૩૦૫	૨૩,૩૦,૬૭૭
હિનની ધાબડીઓ ને ગાલીચા વગેરે ...	૧૫,૬૭,૭૬૭	૨૫,૩૨,૦૮૩
તંબાકુ, ખીડી વિગેરે	૨,૪૩,૪૬૮	૩,૩૩,૦૮૧
લાકડાં પાટીયાં વીગેરે	૬,૮૮,૭૬૬	૫,૭૬,૪૩૧
હિંદુસ્તાનમાંથી થયેલી કુલે નિકાશ.	૨૧,૦૩,૧૭,૬૨૪	૨૦,૧૬,૪૨,૮૭૧

બસો રૂપૈઆમાં અન્નદાન સાથે અમર નામ.

(આજસુધીમાં ૩૦ દાતાઓ મળ્યા છે.)

નડીઆદ હિંદુ અનાથાશ્રમને એકી વખતે રૂ ૨૦૦) આપનાર દાતાના નામની આરસની તખ્તી આશ્રમની ઑફીસમાં ચોડવામાં આવશે તથા તે રકમના વ્યાજમાંથી દરેક વર્ષે નકી કરેલા દીવસે દાતાના સ્મરણમાં અનાથોને જમાડવામાં આવશે.

એક રૂપિયા ને તેથી વધુ દાન આપનાર ગૃહસ્થોનાં નામ વાર્ષિક રીપોર્ટમાં પ્રગટ થાય છે. વાર્ષિક રીપોર્ટ દરેકને મફત મળે છે.

મંત્રી—હિંદુ અનાથાશ્રમ—નડીઆદ.

ધી બોમ્બે લાઈફ એસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ.

હેડ ઓફીસ બોમ્બે એપોલો સ્ટ્રીટ.

ડિરેક્ટરની ઓર્ડના ચેરમેન

ધી. જોનરેબલ મી. લલ્લુભાઈ સામળદાસ જે. પી. સી. આઈ. ઇ.

મેડીકલ રેફરી

ડાક્ટર આર. રાવ. એમ. ડી. લંડન.

કેપીટલ	રૂ.	૧૦,૦૦,૦૦૦
સબસ્ક્રાઈબ્ડ	"	૩,૫૮,૬૦૦
કોલ્ડ અપ	"	૭૧,૭૮૦
પેડ અપ	"	૬૭,૬૦૫
વાર્ષિક આવક	"	૬૬,૦૬૬

ઘણે ઓછે દરે આ કંપનીમાં મોટી રકમનો લીમો હિતરાવી શકાય છે. આ કંપનીનું સઘળું કામકાજ શાસ્ત્રીય રીતે અને ઘણી કરકસરથી વિલાયતના નામાંકિત એકઝ્યુઅરી

જ્યોર્જ ટીંગ એફ. એફ. એ. એફ. આઈ. એ. લંડનની સલાહ પ્રમાણે ચલાવવામાં આવે છે. વધુ માહિતી માટે લખો.

એજન્ટ લેખક છે.

પ્રરામરોઝ આર. નેશી. જે. પી.

મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર.

રોબરશન ઑઇલ એનજીન.

તદન સાદાં, મજબુત તથા સસ્તાં.

૪ થી ૪૦ હોર્સ પાવર સુધી સ્ટોકમાં તૈયાર મલશે.

નદી અથવા કુવામાંથી પાણી કાઢવાના પંપો,

અનાજ દળવાનો વીલાયતી તેમજ દેશી ઘંટીઓ.

પગથી અને પાવરથી ચલાવવાના લેથો.

હાથથી અથવા પાવરથી ચલાવવાના ફ્રીલીંગ મશીનો,

જીનીંગ ફ્રેક્ટરી માટે કંપ્લીટ ગીયરિંગ, શાફ્ટીંગ વગેરે.

વીલાયતી લોખંડની બે કટકાની પુલીઓ સીંગલ તથા ડબલ આર્મની મોટા જથ્થામાં તૈયાર મળશે.

વીઠલ પરશોતમ એંડ સન.

ઈજનેરો તથા બીડતું ઓતકામ કરનારા, તથા મશીનરી મંગાવનારા,

ખેતવાડી બીજી ગલી,—મુંબઈ.

COMMERCIAL INTELLIGENCE.

વેપારી બાતમી.

આ મથાળાં નીચે અમે જુદા જુદા દેશના કૉન્સલો તરફથી તથા ખીજા મુલકો તરફથી આવેલી બાતમીઓ આપ્યું. એ બાબત કંઈ પણ વધારે માહિતી એઈતી હોય તો આ ચેમ્બરના સેક્રેટરીને લખ્યાથી ખુલાસો મળી શકશે. અત્રેના કોઈ પણ વેપારીને આ દેશ અથવા પરદેશના વેપારી સાથે કોઈ પણ જાતની વેપારી બાબત સંબંધ બાંધવા ઇચ્છા હશે તે પણ આ કાલમમાં દાખલ કરીશું.

ખબર મોકલનારનું નામ.	વેપાર કરવા ઇચ્છતી કંપનીનું નામ.	કંઈ બાબતનો વેપાર કરવા માગે છે તે.
ધી ઇન્ડીઅન ટ્રેડ જર્નલ ,, સી. ૪૩૫	ડબલીનની એક પેટી.	Scientific instrument, એટલે શાસ્ત્રાનુસાર બનાવેલાં હથિયારો બનાવનાર ડબલીનની એક પેટી તેવાં હથિયાર આયાત કરનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, સી. ૪૩૬	શેરીફની એક પેટી	ઇંગ્લાંડમાં આવેલાં શેરીફ શહેરની, એનજીનીયરો, રેલવેના કંટ્રાક્ટરો અને લાકડાં કામ કરનારાઓનાં બરનાં ગજવેલનાં એલ્બરો બનાવનાર એક પેટી, તે એલ્બરો વેચવા માટે મુબઈ કલકત્તા, મદ્રાસ અને કરાંચીમાં એજન્ટો, નીમવા માગે છે.
,, સી. ૪૩૭	જર્મનીના હામબર્ગ શહેરની એક પેટી.	આંગલી બહાર ગામ ખાતે ચડાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, સી. ૪૩૮	પ્લેકબર્નની એક પેટી.	ઇંગ્લાંડમાં આવેલાં પ્લેકબર્ન શહેરની બળદની ગાડીઓ બનાવનાર એક પેટી મદ્રાસ, દિલ્લી અને કલકત્તામાં એજન્ટો નીમવા માગે છે.
,, સી. ૪૩૯	ન્યુગીનીના પેગુઆ શહેરનો એક વેપારી.	ટોપરાં, ઘઉં, લુસો વિગેરે બરી શકાય તેવા કોથળા બનાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, સી. ૪૪૦	ચીકાગોનો એક વેપારી.	યુનાઇટેડસ્ટેટસ અમેરિકાનાં ચીકાગો શહેરનો એક વેપારી મધપુડાનું પીણું સુધાર્યા વગરનું મીણુ બહારગામ ચડાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, સી. ૪૪૨	બોરીસાના ચંદબાલી શહેરનો એક વેપારી.	Divi Divi દીવી દીવી ખરીદનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.

ધી બોમ્બે ટાઇલ માર્ક, ૨૧ બેંક ઓફ, ફોર્ટ, મુબઈ.

બર મોકલનારનું નામ.	વેપાર કરવા ઇચ્છતી કંપનીનું નામ.	કંઈ બાબતનો વેપાર કરવા માગે છે તે
૧. ઇન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ ,, સી. ૪૪૩	કેચરોનો એક વેપારી.	લોટની મીલવાળાઓ, જે લોટ ઇજીપ્ત ખાતે ચડાવવા માગતા હોય, તેના ઇજીપ્ત ખાતેના એજન્ટ તરીકે કામ કરવા ખુશી છે.
,, સી. ૪૪૪	લંડનની એક પેટી.	લોહોનો સામાન, મીશ્રધાતુ અને એલુમીનમનાં વાસણો આયાત કરનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, સી. ૪૪૫	ઝાન્ઝીબાનાં ટ્રીએસ્ટ શહેરની એક પેટી.	ગળી, મીઠીયાવળ, હરડે અને ધુપ બહાર ગામ ખાતે ચડાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, સી. ૪૪૬	લીડઝની એક પેટી.	ઇંગ્લાંડમાંનાં લીડઝ શહેરની, મોટોરથી ચાલતાં હોય અને અનાજ ઓરવાનાં ઓબ્બર બનાવનાર એક પેટી, તે હથિ-આરો આયાત કરનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, સી. ૪૪૭	કલકત્તાની એક પેટી.	બટન બનાવવા માટે શંખલાં બહાર ગામ ચડાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૧	બરમીંગહામની એક પેટી.	લુહારો, સોનીઓ અને ધાતુનું કામ કરનારાઓ પોલીશ કરવા માટે જે ઘ્રશી વાપરે છે તેવાં ખાસ ઘ્રશી બનાવનાર બરમીંગહામની એક પેટી તે ઘ્રશી ખરીદનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૨	યુનાઇટેડરેટસના રહોડ આઇ-લેન્ડની એક પેટી	કાચું પરદેશ ખાતે ચડાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૩	બાપાનનાં ઓસાકાની એક પેટી.	વીજળીનાં કામ માટે પોરસીલેઇનની ફાયરો અને ઇન્સુલેટરો આયાત કરનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૮	ન્યુયોર્કની એક પેટી.	કાળી લખવાની શાહો, કૉર્પીંગ ઈફ, ગુદર, પેઇન્ટ અને ટાઇપ રાઇટરને લગતો સામાન વેચવા માટે એજન્ટો નીમવા માગે છે.
,, ડી. ૧૦	,, , ,	મોટોર કારને લગતો સામાન વેચવા માટે એજન્ટો નીમવા માગે છે.
,, ડી. ૧૧	માનચેસ્ટરની એક પેટી.	કાગળો વેચવા માટે મુગંધ ખાતે એજન્ટ નીમવા માગે છે.
,, ડી. ૧૨	સ્વીડનના સ્ટોકહોમનો એક વેપારી.	ચોખ્ખા બહારગામ ખાતે ચડાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.

ખખર મોકલનારનું નામ.	વેપાર કરવા ઇચ્છતી કંપનીનું નામ.	કઈ ખાખતનો વેપાર કરવા માગે છે તે.
ધા ઇન્ડીઅન ટ્રેડ જર્નલ ,, ડી. ૧૪	ગોમોળનો એક વેપારી.	ધ. આઈ. રેલવે પર આવેલાં ગોમોળ શહેરના, રેશમ અને એરી સીલ્કમંથી કોટ અને શર્ટનાં ખરનાં કપડાં બનાવનાર એક વેપારી તે બહારગામ ખાને ચડાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૧૬	કલકત્તાનો એક વેપારી.	સીલખડી વેચનાર વેપારી અને ખાસ કરી ન્યુપુર અને ઈડર તરફના વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૨૧	ચીકાગોની એક વેપારી.	યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ અમેરિકાનાં ચીકાગો શહેરનો એક વેપારી વપરાયેલી અને કાઢી નાખેલાં લુગડાં આયાત કરનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૨૨	,, , ,	દવાઓ અને રસાયણિક બનાવટો વેચવા માટે એજન્ટો નીમવા માગે છે.
,, ડી. ૨૭	ફીલાડેલફીયાની એક પેઢી.	સરસવ અને એવોજ બીજાં તેલીયાં બીયાં પરદેશ ખાતે ચડાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૨૯	પ્રીસ્ટલનાં એક પેઢી.	ઇંગ્લાંડનાં પ્રીસ્ટલ શહેરની એક પેઢી ચોખ્ખો સફેદ ટેલો અને ખાવા લાયક કપાસીયાનું તેલ આયાત કરનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૩૩	ફીલાડેલફીયાની એક પેઢી.	યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સનાં ફીલાડેલફીયાની, મરદો અને બાલુઓનાં સાંધા વગરના સુતરાઉ, રેશમી અને ઇમીટેશન સીલ્કનાં મોઝાં અને એવોજ હોઝી-અરીને સામાન બનાવનાર એક પેઢી, ત માલ વેચવા માટે એજન્ટો નીમવા માગે છે.
,, ડી. ૩૪	ઓસાકાની એક પેઢી.	જાપાનનાં ઓસાકા શહેરની એક પેઢી કલકત્તા, સુબર્ષ, કરાંચી અને મદ્રાસના હોઝીઅરી આયાત કરનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૩૭	ન્યુયોર્કની એક પેઢી.	જુનાં દોરડાં અને બનાવટોનાં હાડકાં લાટખંધ પરદેશ ખાતે ચડાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૩૮	ફીલાડેલફીયાની એક પેઢી.	કાગળની પેનસીલો બનાવનાર ફીલાડેલફીયાની એક પેઢી પોતાની બનાવટની પેનસીલો વેચવા માટે એજન્ટો નીમવા માગે છે.

ખગર મોકલનારનું નામ	વેપાર કરવા ઇચ્છતી કંપનીનું નામ.	કઈ બાબતનો વેપાર કરવા માગે છે તે
ધી ઇન્ડીયન ટ્રેડ જર્નલ ,, ડી. ૩૯	ન્યુયોર્કની એક પેઢી.	કેળના રેસા પુરા પાડનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૪૫	ટ્રીએસ્ટની એક પેઢી.	ટોપરાં, કેરી, કાબુ અને સુકો મેવો પરદેશ ખાતે ચકાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૫૦	મદ્રાસ ઇલાકાનાં પેટાર્થ શહેરનો એક વેપારી.	યુનાઇટેડ કીંગડમના, એરક્યોળાનો સત્ત્વ જથ્થાબંધ ખરીદનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
,, ડી. ૫૨	ન્યુયોર્કની એક પેઢી.	સુતરાઉ કાપડ, લોઢાંનો સામાન, ટાઇપ રાઇટરો અને મોટર ગાડીઓને લગતો પરચુરણ સામાન અમેરિકાથી ખરીદી મોકલનાર એજન્ટ તરીકે કામ કરવા ખુશી છે.
,, ડી. ૫૩	કેમ્પિ ટાઉનનો એક વેપારી.	ચોળા અને ચોખાના કાથળા દક્ષિણ આફ્રીકા ખાતે ચકાવનાર વેપારીઓના એજન્ટ તરીકે કામ કરવા ખુશી છે.

જે ઠેકાણે ઇન્ડીયન ટ્રેડ જર્નલ લખ્યું નથી તે ઠેકાણાની સઘળી બાતમી માટે આ ચેમ્બરમાં જાતે મળવું અથવા પુછાવી જોવું.

ઉપરની બાતમીઓમાં જે ઠેકાણે 'ઇન્ડીયન ટ્રેડ જર્નલ' લખેલું છે તેના સંબંધમાં સીધું કાયરેક્ટર જનરલ ઑફ કૉમર્શિયલ ઇન્ટેલીજન્સ, કલકત્તાને પુછાવી જોવું. (આ ચેમ્બરનું નામ ત કાગળમાં લખવું).

નોટ.

“ધી ઇન્ડીયન ટ્રેડ જર્નલ” ના નંબરની બાતમીઓના સંબંધમાં તે બાતમી માગનાર વેપારી યા પેઢીએ જેક રેફરન્સ અથવા સારી ઓળખાણનું પત્ર મોકલવું પડશે તે શિવાય તેવી બાતમીઓના જવાબ આપવામાં આવશે નહિં.

બુદ્ધા બુદ્ધા ઉદ્યોગો માટે ઘણા લોકોને ઉત્સાહ થાય છે પણ તે ઉત્સાહ ખર શી રીતે લાવવો તે ખરાખર સમજાવવું નથી કારણકે તે ઉદ્યોગને માટે શું-શું સાધનો જોઈએ તથા કેવા પ્રકારનું જ્ઞાન જોઈએ તે માહિતી મેળવવી મુશ્કેલ છે. આ ઉપરથી અમે એવી ગોઠવણ કરેલી છે કે જે લોકોને આવી જાતની માહિતી જોઈતી હોય તેઓએ અમેને લખવું અને અમે ઇંગ્લંડથી ખાસ અનુભવીની મારફતે તે બાબે ઘટતા ખુલાસા મંગાવી આપીશું. માહિતી મંગાવનાર પાસેથી જે ખર્ચ થશે તેજ લેવામાં આવશે. તે માહિતી તથા તેનો ખુલાસો આ માસિકમાં ઔદ્યોગીક માહિતી યાને Industrial Inquiries, એ નામના કોલમમાં આપવામાં આવશે. આશા છે કે એનો ખરાખર રીત ઉપયોગ લેવામાં આવશે.

મારસેલ્સની રંગીન તથા લાલ લાદીઓ સફાઈદાર અને મજબુત.

કિંમત લાખો રૂપિયા.

૧. જીવિતને હાનિ કરનારા રોગોને મારી હઠાવે, શરીરમા શક્તિ આપે, રૂધિર, વીર્ય અને ઓજા વિશેરે ઉત્તમ તત્વોને સુધારે, તથા વધારે, આરોગ્ય અને દીર્ઘાયુ આપે એવી દવાની કિંમત લાખો રૂપિયા કરતાં પણ વધારે ગણાવી જોઈએ, એ સિદ્ધાંતમા કોઈપણ વસ્તુતા ખતાવી શકે ખરો કે?

૨. આજે ચોતીસ વર્ષ થયા ચાલુ ફત્તેહ મેળવનારી આંતક નિઝહ ગોળીઓ આશકિતને લગતા તમામ દર્દોને મારી હઠાવે છે, શરીરને મજબૂત, ઠંડાવર અને તાકાત વાળુ કરે છે, પાચન શક્તિ તથા લોહી અને વીર્યને સુધારે વધારે છે, આરોગ્ય અને દીર્ઘાયુ આપે છે, એ બાબતને લાખો સર્ટીફિકેટોએ સાબીત કરી છે, અને દુનિયામા દિવસે દિવસે તેના વધતા જતા ફેલાવાએ મજબૂત ટેકો આપેલ છે, તો પછી એ ગોળી આની કિંમત લાખો રૂપિયા છે, એમ કહેવામા કોણ અટકશે? તેની એક ગોળીની કિંમત સોનુ, મોતી અને હોન કરતા પણ વધારે રાખવા માટે ધણીયો પોતા તરફના સર્ટીફિકેટોમા ભલામણ કરી ચુક્યા છે, પણ શરૂઆતથી આજ સુધી તેની કિંમત એકજ એટલે ગોળી ૩૨ ની ૩મી ૧ નો રૂપિયો ૧ એક છે

૩ આજ ઠાસ ધણી લોકો પોતાની દવાની ભારે કિંમત જણાવી છેવટમા તે હોળી દિવાળી જેવા દિવસો સુધીની મુહતમા કે અમુક સીઝન માટે કે અમુક પત્રોના આહવાને માટે તેની કિંમત એકદમ ઓછી-કમતી મૂકી દેવાની જોહોટી ઉઠાવતા (!) દેખાડવા મંડી પડે છે, તેમ અમે અમારી ગોળીઓ માટે કંઈ શકતા નથી તેની કિંમત તો આજ ૩૪ વર્ષ થયા એટલે છે અને ભવિષ્યમા પણ તેજ રહેશે ! અમારી દરેક દવામા આવતી ચીજો અને તેને તૈયાર કરવામા પડતી મહેનત પર નજર રાખીને તેની વાજબી કિંમતજ રાખવામા આવેલી હોવાથી અમે એ તેના પરચુરણ વેચાણ માટે તથા સામટા વેચાણ માટે જે કાંઈ જાહેર કરેલ છે, તેના ઠરતા કમતી કરવુ અમને પોસાઈ શકે તેમ તેમ નથી તેમજ તેના કરતા વધારે દેખાડવો એ પણ વાજબી નથી

અમારા આતક નિઝહ ગોળીઓ દરેક દેશમા અને દરેક ઋતુમા પોતાનો ફાયદો પુરતો દેખાડે છે તેની સાબીતી માટે એટલુ જ કહેવુ બમ ધગે કે—હિંદુસ્તાનના જુદા જુદા ભાગો ઉપરાત સિંદોન, બર્મા, સ્ટેટ્સ એટલમેટ, ઈરાન, તેહરાન, વિગેરે એશિયાના જુદા જુદા પ્રદેશો અને તેથી આગળ વધી આફ્રિકા, યુરોપ અને અમેરિકાના ઘણા પ્રદેશોમા તેના ફેલાવો દિવસે દિવસે વધતો ને વધતો જાય છે

સુખ-પ્રાપ્ત—

કાલખાદેવી રા.ડ.

વૈદ્યગામ્ત્રી મણિશંકર ગાવિંદજી.

માલેક—આતક નિઝહ ઔષધાલય

જામનગર—કાઠીયાવાડ

કામરાજ

ન વાંચ્યુ હોય તો મગાવો—મફતજ મળશે

દગાખોર નકલીઓ.

રાજ્ય રજવાડામાં વખણાતી “બાદશાહી ચાકુતી અનંગ વિલાસ” ને લલતેજ નામે બીજી નકલ નીકળેલ છે માટે એવા નકલીઆની દગા લરેલી જાહેરખબરથી સાવચેત રહેલે અમારી બનાવેલ ચાકુતી માત્ર રાજકોટમાં અમારાં ઔપધાલયમાં જ મળે છે.

બાદશાહી ચાકુતી.

અનંગ વિલાસ.

ગમે તે કારણથી શુભાવેલી તાકાત પાછી લાવે છે. પુરૂષાતન કાયમ રાખે છે. સંસાર સુખ ભોગવવા માટે દેશી અને યુનાની દવામાં ઉંચામાં ઉંચી દવાં ભેદ્યે તો આ બાદશાહી ચાકુતી અનંગ વિલાસ છે. આ રાજવંશી ચાકુતી વીર્ય વીકારના તમામ વ્યાધી મટાડે છે અને વીર્ય ઘટ્ટ બનાવી ખરૂં પુરૂષાતન આપે છે. ખરી મરદાઈ આપનાર અને નખળા માણસને પણ જીવાનના માફક જોરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાભ લેવા અમારી ખાસ લલામણુ છે. આ દવા વાપરવામાં કોઈપણ પરેશની જરૂર નથી. ૪૦ ગોળીની ડબી એકના રૂ. દશ.

બાદશાહી યુનાની લેપ.

અમીર ઉમરાઓમા વખણાતી ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે અને તે શુષ્ક ભાગના નસોને પુરતી તાકાત આપે છે. નખળી પડી ગયેલ નસોને પુરતું જોર આપી ખરૂં પુરૂષાતન લાવવાને માટે આ લેપ ફેલેહમંદ ધલાજ છે. આઉંસ એકની ડબીના રૂપીયા આઠ. તમામ દવાઓનું પોસ્ટ અર્થ જુદું.

૧-૧૧

અકબર કાલીદાસ મોતીરામ-રાજકોટ, કાઠીયાવાડ.

ઊંટ વઢાની દવા કરી કંટાળેલાઓને શાસ્ત્રોક્ત દવા વાપરવાની લલામણુ, શુભ રોગોથી પીડાતા અને તદન નાશીપાસ થયેલા હજારો દરદીઓને નીચેની દવાના સેવનથી નવી જીંદગી ભોગવે છે.

મદન મંજરી ગોળીઓ.

લોહીને સુધારે છે. વીર્યને વધારી ઘટ્ટ કરે છે. જ્ઞાન તંતુઓને સતેજ કરે છે, મુત્રાશય અને વીર્યાશય સંબંધી નવાં તેમજ જુના દરદો સારાં કરે છે, બંધ કુદનો નાશ કરી દસ્ત સાફ લાવે છે. ચાદશકતીને તાજી કરે છે, પેશાબ અને સ્વપ્નામાં જતી ધાતુને બંધ કરે છે, ટુંકમા ધાતુ વિકારના તમામ રોગોનો નાશ કરી નષ્ટ થયેલા પુરૂષત્વ પાછું બક્ષે છે. ક્રીં ગોળી ૪૦ ની ડબીના રૂ. ૧.

નપુંસકત્વારી ઘૂત.

આ ઘૂતના લેપથી અજ્ઞાનતાને લીધે કરેલ અનેક કુકર્મોથી થયેલ શુભ ભાગના શીથીલતા નસોની કમજોરી ધત્યાદી તમામ નપુંસકત્વ દોષ દુર થઈ પરીપૂરણ શક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે. ક્રીં. તોલા ૨ ની ડબી ૧ નો રૂ. ૧ મોટું કેટલોગ મફત દરેક દવાઓનું પોસ્ટેજ જુદું.

રાજવર્ધન નારાયણજી કેશવજી.

માલીક—આયુર્વેદોદય અઉપધાલય, જામનગર—કાઠીયાવાડ.

પ્રાંચ-મુંબઈનાં. ૧૮૭, કાલબાદેવી રોડ.

ખાસ દારૂ નહી વાપરનારાઓ માટે સ્વાદીષ્ટ
લેહેજતદાર પીણાની ખોટ હતી તે
પુરી પાડી છે.

આલકોહલ વગરનું તદ્દન સ્વચ્છ

ડ. કે. પન્થ.

વનસ્પતીમાંથી

બનાવેલું હોવાથી કોઈપણ
ધર્મવાળાઓને બાધ આવે
એમ નથી.

ખાટલીના રૂા. ૧-૬-૦

એકલા આડત્યા :-

ડી. સી. ઉમરીગરની કુંાં.

કાર્કે મારકેટ—મુંબાઈ

અને

સરવે આબરુદાર વેપારીઓને ત્યાંથી મળશે.

नवा जमानाभां प्राचीन विद्यानुं अण.

आजो (५) वर्षाधी मु'अधमां पंकायला-तथा मोठा मोठा राजा महाराजा तेमज सदस्य-
हस्योधी मान पावेलो आस अनुसुखी अने पेढीयोना काम करना-—

ये शु' लजेछे—

श्रीमंत महाराजा साहेब श्री
१०८ श्री सर नमवांतसीहल
अडादुर डे. २१. २२. २३. २४.
मैदाना स्टेट-)

ता. ७ सप्टे अर सन १८९२
न. १८७.

ज्योतिषी अम्बादत्तजी महादेवजी शर्मा
इस रियासत में चार वर्ष तक हमारे
पास मुला जिम रहें इन्होंने ज्योतिषमें
अच्छा परिश्रम किया है व इन्होंने हमें
जो जो भविष्य फल चमत्कारी कहेवे वरा-
वर सच्चे मिले सिवायमें गर्भावस्थामेंही
इन्होंने पुत्र होनेका दिन व समय बतायाथा
उसी समय पुत्र हुवा इसलिये इनके इस
कार्यसे सतुष्टो “ राज्य ज्योतिषी
संगान ” ये पदवी दी है और लिखतें
हैं के इनका फलादेश सच्चा है व अनुभव
करने योग्य है ।

नोट—ऐसे बहोत शर्टिफिकेट मौजूद
है वडजाने से जादे नहीं लिखतें.

अमारे कार्यालयमा प्राचीन तथा
अवर्चीन ज्योतिष गन्धीनु भागनुवाड
य य छे—अन शस्त्री नुनी तथा नुनीन
अथेछ सिस्टम प्रभावे जनमोत्री वर्ष-
इल कितम करवामा आवे छे तेमज
अह परिश्रमथी नुनु हरो तेनु न रास
आधारे भविष्यक कहेवामा आवेछे,
अमारी पासो जीमयोनी भाइ गयोटा
नथी—मणवानो राधम—अथेरे १२ थो
५ अने आस ओकातनो शने ७ थो ८
मुधी—मु थ

तमो शु' करवा मु आबो छो

अेकवार मणी आनी कशे -

पतो-राजजेशी-अ'आदन महा

द्वय शर्मा-रतनामवाला-

ज्योतिष कार्यालय मु'आध

अमाराजी अथेरे अथ—

(नरनारायणतु महिर)

ये शु' लजेछे—

श्रीमंत महाराजा साहेब श्री
१०८ श्री सर अम्बुनसीहल
अडादुर (नरसी ग गड स्टेट-)
ता. १४-१२-१२-न. ५४८७.

आपकौ हमारे राज्यमें “ राज्य
ज्योतिषी ” की जगह दी है सो
फोरन आप चले आइये ।

श्रीमती महाराणी साहवा
डुंगपर लिखती है के आपका
फलादेश बहुत सच्चा मिला—
धंवाई से फरामजी कांचसजी
इंजिनियर लिखते हैं—

आपे भविष्य जे जे भनैक्युछे
वरावर मलतो आब्येछे हु आ नियाने
नहा मानतो हतो परन्तु आपने मलवाथी
हवे म्हारो आ विवापर पुरो विश्वास
थइ गयोछे. आपनो परिश्रम बहुसर
तथा अनुभव कारवासरखो भरो छे ।

म'त्रशास्त्रुं

अइ' शाक्षात अल-शास्त्रने
आधारे जेवानी अमुत्पत
पञ्च मुक्ता ना-

सुचना:—ज्योतिषना शाहीनाने लीधे ज्योतिष शीअववातु' स्कूल पञ्च राअवामां आपशे.

377 A. B. VAKIL'S HOUSE.

Girgaum Road,

BOMBAY 2nd January 1914.

I do hereby Certify that the “Raj Joshi Ambadutt Mahadeoji Sharma” an
inhabitant of Ratlam and at present in Bombay.

I am well aware about his experience of Jotishi as I had no any recollection
of my Birthdate as well as the actual time of my Birth thought the said “Rajjoshi”
have made my “Horescope” from the Palmistry and from my face the Horescope
just resemble to all my passed time as well as the present time too, and am quite satisfied
with excellent knowledge of Jotishi.

Nariman Pirojshaw Sukhadwala

Address :—377, A. B. Vakil's house, Girgaum Road,

Service:—Clerk, Bank of BOMBAY.

લાંઠ્યેરી મિસેલેની-વડોદરા (સચિત્ર ત્રિમાસિક.)

આખા હિંદુસ્તાનમાં

પેહલું અને ૨૬૫ એકલુંજ

ઈંગ્લેન્ડ, ગુજરાતી અને મરાઠી ભાષામાં લખાતું, પુસ્તકાલય સંબંધી માહિતી આપતું,
તથા ખાસ કરીને હિંદુસ્તાનમાં અને યુરોપ, અમેરિકા, વિગેરે દેશોમાં થતી

આધુનિક સાર્વજનિક પુસ્તકાલય-સંસ્થા

સંબંધી હિલચાલ ઉપર સારા વિદ્યતાભરેલા લેખોવાળું.

સુંદર દેખાવ.

લવાજમ મધ્યમ.—અગાઉથી (ટપાલ સર્વ સાથે)

હિંદુસ્તાનમાં	..	...	...	...	...	...	...	રૂ. ૨
અમેરિકામાં	...	...	...	...	...	...	...	ડોલર ૧
ઈંગ્લેન્ડમાં	...	...	...	...	...	...	...	શિલીંગ ૪

જાહેર ખબરો માટે ઉત્તમ સાધન.

“ ટીક્લી ” બ્રાન્ડ લેમોનેડ.

જે હિંદુ લાંઠ્યોને અસ્વચ્છ ગાટલીના પાણીની સુગ હોય તેઓને તથા મુસાફરીવેળા
આ ઉનાળાના ઉકળાટથી જીવને રાહત આપવા, હમારી લેમોનેડ “ટીક્લીઓ”ભારે આવકાર-
દાયક પીણું છે. જે “ટીક્લીઓ” ભુકો કરી એક દરરોજ ઠંડા પાણીમાં નાખી તુરત સ્વાદિષ્ટ
પીણું થાય છે. કી. ૧૮ચુબના ૦૮

હમારી શુગર કોટેડ કવીનાઇન કેસ કેસ વેજીટેબલ લેક્ટેસીવ પરગેટીવ વગેરે “ટીક્લીઓ”
તાજી અને શુભકારક, બનાવટો સુંબર્ધ મધ્યે મારકીટમાં દવા વેચનારાઓને ત્યાંથી તથા હમારા ૧૧
એતવાડી મધ્યેનાં કારખાનાં મધ્યેથી મળશે.

ડૉ. ડી. રાહટર એન્ડ કંપની

“ ટીક્લી ” બ્રાન્ડ ટેબલેટ બનાવનારા

સુંબર્ધ. નં ૪

સ્થાપી સને ૧૯૧૦ માં.

ટેલીગ્રાફનું સરનામું;

“ ટાઇસાત ” મુંબઈ

ટેલીફોન નંબર:-

કોડસ:-

A. B. C. ૫ મી આવૃત્તિ

અને

ગુપ્ત મીડિઓ.

ઑરેન્ટની વ્યાપાર તથા ઉદ્યોગને લગતી જુરો.

હિંદી અને દેશ દેશાવરના ધંધા વ્યાપારના ફેલાવાને

અર્પિત યોજના

(કુન્યા દરમિયાન બધે બધ પ્રતિનિધીઓ, આડત્યાઓ અને ગુમાસ્તાઓ ધરાવતું ખાતું.)

વડી આફીસો-૯ ફારબર્સ સ્ટ્રીટ કોટ, -મુંબઈ

પત્રવ્યવહારી સલામડંગ.

હિંદુસ્તાન તથા બાહરની મંજુર રહેલી પેટેડીઓ જે કારખાનાવાળાઓ તથા વ્યાપારીઓ ધંધાનો સંબંધ રાખવામાં લાલ જોતા હોય તેઓ સાથે સરળ વ્યવહાર ચલાવવાને મજબૂર પેટેડીઓને સગવડ કરી આપવી; અને વળી એક સદંતર અપક્ષપાત સાધન મારફતે વ્યાપારી બાબદો ઉપર સત્તાવાર ખબરો મેળવી આપવી, એ રીતે આ મંડળના મેમ્બરોને, જેથી તેમના કામ ધંધામાં વૃદ્ધિ થાય તથા મદદ મળે, તેવી દરેક વાતમાં ઉસ્તવાર રહેવાને શક્તિવાન બનાવવા એ આ સંસ્થાનો મુખ્ય હેતુ તેમજ તેની મુખ્ય નેમ છે.

અમારી સંસ્થા પત્રવ્યવહારી સભ્ય જનોને નીચલી વાતોનો અખત્યાર આપે છે:-

- ૧ કારખાનાવાળાઓ તથા માલ નિકાશ કરનારાઓ તરફની યોગ્ય આડતો મેળવવામાં મદદ કરનારાં અમારા “એજન્સી ડીપાર્ટમેન્ટ” એટલે આડતખાતાંનો મન ચાહે તેમ અપાર ઉપયોગ કરવો એટલે લાલ લેવો.
- ૨ જે કારખાનાવાળાઓ અને વ્યાપારીઓ પાસેથી તેઓ એટલે સભ્યજનો માલ મેળવવાને તેમજ વ્યાપારી બાબતો આહુ બજાર લાવો, કિંવા તેધાર કીધેલા અથવા તો કાચા પદાર્થો વેચવા માટેનાં વ્યાપારનાં મંડાલો વગેરેના સંબંધમાં કાંઈ ખાતમી પામવાને ધ્વજતા હોય તેમના સાથે સીધો પત્રવ્યવહાર ચલાવવાને સગવડ કરી આપવી.
- ૩ વીઝીટરો એટલે મુલાકાત લેવા આવનારાઓની ચોક્કસ માટે અને વ્યાપારી પ્રવાસીઓના ઉપયોગ માટે સભ્યજનોનાં નામો, તેમના ધંધાની વિગતો વિગેરેને જુરોની ક્ષાઇલોમાં રેજીસ્ટર કરવામા આવશે.
- ૪ કોઈપણ સભ્યજન મુંબઈ આવતાં, અમારી મુંબઈ ખાતેની ઓફીસોનો અને “કેબલ એડરેસ” એટલે તાર સરનામાનો છુટથી ઉપયોગ કરવા સાહુત તરફહવાર સગવડો ભોગવી શકશે. અમારા સભ્યજનો કાગળો મેળવી શકશે, પોતાનો પત્રવ્યવહાર ચલાવી શકશે, અમારા કેટલગો. ડાયરેક્ટરીઓ અને ટેલીફોન છુટથી વાપરી શકશે, અને ખરીદીનાં ઠેકાણાંઓ બાબે સંપૂર્ણ સલાહ માગી શકશે.

મેમ્બરશીપ માટેની સરટીફિકેટો જે માત્ર મંજુર થયેલી પેટેડીઓ કિંવા આસામીઓ માટેજ બાહર પાડવામાં આવશે તે ૧૨ મહિના સુધીજ કાર્યસાધક રહેશે, જેમ કરવા માટેની ફી પૌંડ ૧૫ અથવા રૂપિયા ૧૫ માત્ર છે જે આંગ ઉપર આપવા.

દેશાવર માટે વગવાળા એજન્ટો જોઈએ છીએ.

તા. ૪૦-આ જુરો પોતે કાંઈ પણ વ્યાપાર કરતી નથી.

उपद्रमां संप्रधाना सुगंधी कार्डोः १२ आने इत्यन

मात्र नानी ट्युग भदीही अजभावी जुओः न पसंद पडे तो पैसा पाछा

जेकशा मालेइ-धी ओरी गेटल दुगएन्ड डेभीकल दुां० सोल एजन्ट-मोहीनी ओजन्सी जुभा मसुण्ड मुंअर्ध

ओटो-मोहिनी.

पेंटचा राजा.

(रजिस्टर्ड) चवेलीच्या कुलांचा बहार

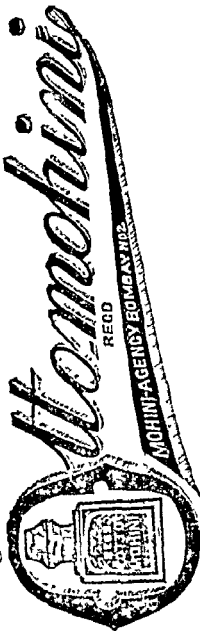
ओटो मोहिनीची निरनिराळ्या प्रदर्शनांत पूर्ण परीक्षा घेवल्यावर परिक्षेसाठी ओटो मोहिनीला सुवर्ण व रौप्य पदकें एक मतानें वर्धास देउन त्याला “सॅटचा शहेनशाह” व “अचरांचा अधिपति” ह्या पदव्या बहुमानानें दिल्या आहेत. कारणकों ओटो मोहिनी चा वास मधुर व मनमोहक असून आनंददायक व टिकाऊ आहे. याचे मात्र थोडकेच धेव रुमालावर टाकले असतां जणूकाय चमेलीच्या कुलाचा पुष्पगुच्छच आपल्या हातांत आहे कीं काय असा भास होतो. कृत्रिम पण नैसर्गिकापेक्षां वरचढ अशी हीं फुलें सृष्टिनियमा प्रमाणें सायंकाळीं कोमजत नसून चारपांच दिवस पर्यंत त्यांचा सुवास जसांचे तसाच टिकतो.

ह्या कुलांचा वास वर लिहिल्या प्रमाणें टिकत नाही असें शक्तीत करणाऱ्यास रु. १०० इनाम देण्यांत येईल. फक्त एक लहान कुपी खरीद करून वरील इनाम मिळवा. किंमत अर्ध्या औंताच्या वाटलीस रु. २-०-०. एक डामच्या सुंदर ट्युबल रु. ०-१२-००. ओटो मोहिनीची उल्हासजनक व कपट्यांन टेंवण्यालायक सुवासिक काढें एक दसनास १२ आणि

सोळ प्रोप्रायटर्स:—धि ओरिएन्टल इग एन्ड केमिकल कंपनी,
सोळ एजंटस:—मोहिनी एजन्सी. फीदाविल्डींग जुम्मा मस्जिद, मुंबई. २.

ता. क. नकली माला पासून संभाळा. खरीद करते वेळीं ओटो मोहिनी नांव वांचूस पहा.
मुंबईची ग्रान्डींग प्रेस एम्बरगेट कार्ड मुंअर्ध.

King of all Perfumes and attars.

It has been well tried in several exhibitions and at last awarded by the Judges; Gold & Silver Medals for its delightful and lasting floral fragrance. Only four drops on handkerchief are sufficient to make you feel that you have got a bunch of Jasmine flowers with you. These flowers though artificial have surpassed Natural ones, as they do not fade every evening according to the law of Nature. But they detain their fragrant smell for more than four days so Otto Mohini has been termed the only lasting perfume of the age and therefore **The most acceptable** present of the day. One proving its failure, will be rewarded Rs. 100 prize. Then why not try it to get reward. Price Half oz bottle Rs. 2-0-0 1 Dram beautiful case As. 12 Perfumed cards for placing among clothes & linen etc Rs. 0-12-0 per doz.

Proprietors:—The Oriental Drug & Chemical Co.

Sole Agents—**MOHINI AGENCY 3 Fida Building, Joonia Masjid, BOMBAY.**

સંદર્ભ રાજ. ઓટો-મોહિની (રજીસ્ટર્ડ) ચંમેલીના પુકોનો બહાર.

જેની ઉત્તમતા મધુર અને ટકાઈ દેવદૂધોની પુરઝા મોટે હિંદુસ્તાનના બુદ્ધા બુદ્ધા પ્રદર્શનોમાંથી પહેલાં નોંધવામાં આવેલાં મળ્યા છે. તેમજ વળી એકલીબીથજોના અધીકારીઓએ અમારા પ્રખ્યાત સેન્ટ ઓટો

The Gujarati Remington.

Meets with the complete approval of all classes of users.

Government, Merchantile, & Private.

It is the Gujarati Typewriter. We will send Gratis to all who apply:—

Specimen of writing, diagram of key board & copies of testimonials, or appointment may be arranged to have the machine brought to your office for inspection & trial.

*Remington Typewriter Company,
75, Hornby Road, (Corner of Wallace Street.)
Fort, BOMBAY.*

ગુજરાતી રેમીંગટન.

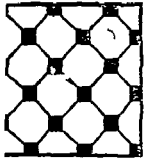
આ ગુજરાતી રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર દરેક સરકારી ખાતામાં વાપરવાને માટે પસંદ કીધું છે. અને દરેક વેપારીઓની અને મોટાં મોટાં રાજ્યોની પસંદગી પામ્યું છે.

લખાણના નમુના અને કી બોર્ડનું ચિત્ર, તેમજ સરટીફિકેટની નકલો મંગાવનારને મફત મોકલી આપવામાં આવશે. અને ધરાકાને જોવા માટે અને અજમાયશ માટે મશીનો મોકલવાની ગોઠવણ પણ કરવામાં આવે છે.

રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર કંપની.

૭૫ હોર્નબીરોડ રોડ,

મુંબઈ.

રાવલ કંપની.

કે. નં. ૧૩. બેંક સ્ટ્રીટ કોટ, મુંબઈ.

અમારે ત્યાં જમીનમાં જડવાના ઇંગ્લીશ ગાલીચા, દીવાલમાં જડવાનો ડેડો, તેમજ ઈટાલીયન તથા મારસેલ્સના છ ખુણા તથા ચોરસા મલશે.

(મોઝેક ટાઈલ્સ) ચીની સસ્તે ભાવે બેસાડી આપવામાં આવે છે. આરસ સફેદ, કાળો, પ્લુ તથા ચેનાઈટ તથા માંગલોરી નક્કીયાની સાધનનાં કાચના નક્કીયાં મળી શકશે. ચેનાઈટના થાંભલા મળશે.

Telegraphic Address.

Telephone No. 1414.

RAVAL CO.

The East & West Insurance Co. Ltd.

ધી ઈસ્ટ એન્ડ વેસ્ટ ઇન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ.

ધી ઈસ્ટ-વેસ્ટ.
ઈન્સ્યુરન્સ કં'ં લીં.

ધી ઈસ્ટ-વેસ્ટ.
ઈન્સ્યુરન્સ કં'ં લીં.

ધી ઈસ્ટ-વેસ્ટ.
ઈન્સ્યુરન્સ કં'ં લીં.

૧૯ બેંક સ્ટ્રીટ, કોટ-મુંબઈ.

સાહી સલામતી

ઈન્ડુસ્ટ્રીયનના ઘણા ભાગોમાં તથા ઇસ્ટ આફ્રિકામાં કામ કરે છે.

વધુ વીગત માટે પુછો અગર મળો.

સેક્રેટરીઓ.

ઈન્ડીયાની વીમા.

ઘણાજ સરતા દરથી હિતારે છે.

અકસ્માતનો વીમા.

વાષિક રૂ. ૧-૮-૦ ભરવાથી રૂ. ૫૦૦ નો.

,, ૨-૮-૦ ,, રૂ. ૧૦૦૦ નો.

રૂપી પોલીસી.

માસિક રૂ. ૧-૦-૦ ભરવાથી રૂ. ૪૦૦ ની.

પોલીસી આપે છે.

સરકારમાં રૂપીઆ ડીપોઝીટ મુકયા છે.

ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ:—

ધી ઈસ્ટ એન્ડ વેસ્ટ ઇન્સ્યુરન્સ કં'ં લીં

“ઈસ્ટ ઇન્સ્યુરન્સ”

૧૯ બેંક સ્ટ્રીટ, કોટ-મુંબઈ.

સાનમેટો. SANMETTO.

આ દવા પુરૂષ તથા સ્ત્રીની જનનેદ્રિયની જીવન શક્તિ વધારનાર એક ઉત્તમ દવા તરીકે આખી દુનીયાના પ્રખ્યાત ઠાકતરો અને વૈદ્યો મુત્રવ્યાધના અસાધ્ય રોગોને માટે ઘણા વખતથી વાપરે છે. સાનમેટો યકૃત તથા જનનેદ્રિય અને મુત્રાશયના રોગો માટે ઘણું જ ઉપયોગી છે; તે લેવાથી પિશાબ સ્વચ્છ અને સાફ આવે છે. મુત્રાશયના મોં આગળના ભાગ ઉપર 'પ્રોસ્ટેટ ગ્લેન્ડ' નામની એક નાની ગાંઠ હોય છે, તે ઘણું કરીને વૃદ્ધાવસ્થામાં મોટી થઈ જાય છે અને તે કારણથી પિશાબ સાફ આવવામાં ઘણી અડચણ આવે છે તથા રાત્રિ દિવસ ઘડી ઘડી પિશાબ કદવાની શંકા થાય છે; આવી સ્થિતિમાં સાનમેટોના જેવી બીજી એક પણ દવા નથી. સાનમેટો સ્ત્રીઓના ગર્ભાવસ્થાના કાળ વખતે થતા રોગો જેની અંદર પિશાબ ઘણી જ ગરમ, બળત્રા થતી અને ઘણી વખત થાય છે એવા મુત્રાશયને લગતા વ્યાધિમાં બહુ ફળદાયક છે. વળી નાના બચ્ચાઓ ઉંઘમાં બિછનામાં પિશાબ કરીનાં પે છે તે રોગમાં ઘણું ઉપયોગી છે, તથા સ્ત્રી પુરૂષને પિશાબમાં થતી દુરેક પ્રકારની અડચણ થતા બળત્રા દુર કરે છે. આ ઉત્તમ દવા પ્રમેહ અને વિપ્રમેહના રોગ માટે ઘણા વખતથી વપરાય છે. સાનમેટો પુરૂષ તથા સ્ત્રીની જનનેદ્રિયની શિથિળતા તથા દુર્બળતાને લગતા દરેક વિકારને માટે વિશેષ ફળદાયક છે તથા અશક્ત અને વિચ્છિન્ન થયેલી ઇન્દ્રિય તાકાદ આખી સ્ત્રી પુરૂષોને નવી જીવાની બક્ષે છે.

સાનમેટો રોગને અટકાવનારી દવા તરીકે

ઘણા ખરા લોકો જનનેદ્રિયને રોગમાંથી બચાવવાને અને સારી તંદુરસ્તીમાં રાખવાને ઘણું જ થોડું લક્ષ આપે છે. કોઈ પણ માણસ પર સેવા અથવા તો આંતરડાંની હીલચાલ વગર થોડા સાર વખત લગણુ જીવી શકે છે પણ જો જનનેદ્રિય રૂઝ થી ૪૮ કલાક કામ કરતી બંધ પડે તો ઘણું જ દુઃખ અને ઇર્ષા થઈ આવે છે કારણ કે ઘણું જ ઝેરી કચરો જે મુત્રવાટે નીકળી જવો નોંધ્યે તે રહી જાય છે; અને તેથી જનનેદ્રિયના સઘળા અગત્યના કામ કરતાં કબજાગાતથી છુટા થવાને અને આંતરડાંની ઇર્ષા વગર હીલચાલ માટે ઘણું વિચારવામાં આવે છે. જો હમેશા મુત્ર ઘણું વધારે અથવા થોડું નીકળે અથવા ઘણો વખત અથવા નોંધ્યે તે કરતા ઓછો વખત નીકળે; જો મુત્રમાં કાષ કચરો હોય અથવા ભુરાસ પડતું અને પારદર્શક નહિ હોય અથવા લોહીવાળું હોય; જો મુત્રથી તણુખ મારતી હોય કે ઇર્ષા થતી હોય અથવા ટીપાં પડતાં હોય; જો મુત્રાશયના કોથલી આગળના ભાગ પુરે ભરેલો છે એમ લાગતું હોય, અને તે કાઢવાને પુરી શક્તિ નહિ હોય; જો કોઈને રાત્રે મુત્રને માટે વારંવાર ઉઠવું પડતું હોય; જો જનનેદ્રિય ઉઘાડી રહેવાથી ઠંડી લાગી હોય તેથી ઇર્ષા થતી હોય તો આ દરેક માટે એક અથવા બે ચમચા દહાડામાં જમ્યા અગાઉ અથવા પછી અને રાત્રીના સુતી વખત મળી ત્રણચાર વાર સાનમેટો લેવું ભુલવું નહિ.

આથી જનનેદ્રિયને લવિષ્યમાં ઇર્ષાથી બચાવી દેશે અને આખી સીસ્ટમ ખરાબર ચાલુ રહેશે, તે જનનેદ્રિયને પુરેપુરી મુત્રથી ખાલી કરીને મજબૂત કરશે અને જનનેદ્રિયમાં ખરાબ મુત્રન રહેવાથી થીમી ઝેરી સીસ્ટમને દુર કરશે.

સાનમેટો ફક્ત આઠ ઝોંસની ખાટલીમાં વેચાય છે. દરેક ખાટલીની કીંમત ત્રણ રૂપૈયા અને આ આના, દવા વેચનાર કેમિસ્ટ અથવા ડિગ્રિસ્ટને ત્યાંથી છુટક તથા જથ્થાબંધ મળશે. કોઈ પણ કારણથી ન મળી શકે તો અમને લખી જણાવવાથી તરત મોકલવામાં આવશે.

ઓડી. કેમીકલ કંપની, બેરોસ્ટ્રીટ, ન્યુયૉર્ક-અમેરિકા

Od. CHEM. CO., 61 Barrow Street, New York U. S. A

ધી તાંદુર એન્ડ શાહબાદ સ્ટોન કંપની.

અસલ તાંદુરની લાદીઓની સુખચીદ્ધ ખાણોના અમે
એકલાજ માલેકો છીએ, એટલે તાંદુરની અસલ લાદીઓ
ફક્ત અમેજ જથ્થાબંધ પુરી પાડીએ છીએ. સીવાય
હલકી જતની લાદીઓ જેવી કે નાવંદગી, મદ્રાસી,
પોરબંદરી અમારી પાસેથી જથ્થાબંધ મલી શકશે. એ
ઉપરાંત હાથછાપ સીમીટ, માંગલોરી નળીયાં, કાચનાં
નળીયાં. દરેક જતની ફ્લોરીંગ ટાઇલસ વીગેરે બીદલીંગ

મટીરીઅલ અમે મારી તથા સસ્તા ભાવથી જથ્થાબંધ પુરી પાડીએ છીએ. ઓરકરો ઉપર પુરતું
ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

પ્રોપ્રાયટર્સ.

રાવ સાહેબ માનાજી રાજુજી.

ઠક્કર ખેરાજ બોધાલાઇ.

ઠેકાણું-ગોળ દેવળ પાસે, સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબાઇ નં ૪

ટેલીફોન નં. ૧૬૦૭.

બહારપડેલાં નવાં પુસ્તકો

જ્યા અને જયન્ત

રા. શ. ન્દાનાવાલ દવપતરામ કવિજ્ઞ ત્રણ અંકી
સંપૂર્ણ નવું નાટક. કિંમત રૂ. સત્રા

રાધનો પર્વત.

આ. રા. બ. રમાજીભાઈ સાતઅંકી સંપૂર્ણ નવું
નાટક.

પ્રમુખી સદુ કાઈ થાય છે. અમથી થાય ન કાઈ;

“ રાધનો પર્વત કરે, પર્વતનો વળિ ગઈ ”

આ હોદ્દો આ નાટકનો આદર્શ છે કી. રૂ. એક

“ ગુજરાતી ગજલકાવ્ય. ”

આ કાવ્યના નર્મકોષમાના રાજો ઉપરાંત હજારો
નવીન રાજોનો ઉમેરો કરેલો છે ગુજરાતીમાં આવેલો
કાવ્ય હાલ બીજો એક નથી. કદ-રાવલ ૮ પેજ
આવેશયકા ઝીણા ટાઈપમા ૪૫ ૧૦૦૦ ઉપર. પુઠું પાક
ગોળેરી (રાજ ૭૦,૦૦૦) કિંમત ૬-૦-૦

કલેસોલિની.

દા. ખુ બોદાદકરનાં કાવ્યોનો અંગ્રેજી મૂલ્યોમાં
ચલવવા યોગ્ય, વિદ્વાનોના હયા અભિપ્રાયવાળો સંમદ
કી. આ. આક.

જીવનકાલ અમરશી મહેતા.

૬ પીરમરાદ રોડ-અમદાવાદ.

મુકાં જેવાઓને સંજીવન કરનાર.

આનંદવટી.

એક વખત વાપરી ખાતી કરો આ ગોળી વાપરવાથી
સી તથા પુરેપોના દરેક ગુપ્ત રોગ નાશુદ કરે છે થયા નામા
તથા ગુણ-મોટે વધુ પ્રસંસા કરવાની જરૂર નથી

ખી. ગોળી ૩૦ ની રૂ. ૨ પેસ્ટેજ જુદું
ધણી જતની હલકી હાંગી વાપરી નાખુરા થયેલાઓને
સુરાખખર.

રતવ ૧ ની { કીંમત નં. ૧ નં ૨ નં. ૩ } પેસ્ટેજ
૩. રાખ ૩. ૦ ૩ રાખ } જુદું.
તે સીવાય.

દરેક જતનો મુકાં મેલો, દેશી, વીવાયની દવાઓ, જંયા
પ્રખ્યાત હેરબોઇસ, ગેન્ડો, લવંડો વીગેરે તથા વીજલીકના
ખોસામાં રલી રાકે તેવા દીવાઓ વગેરે માવ નુજ કમીંગ
નથી માલ વી પી મોકલાવીએ છીએ બહાર ગામના
ઓરડો ઉપર બરોગર ધ્યાન આપવામાં આવશે. રૂ. ૨૫
ઉપરનો માવ મગાવનારે રોકેટ રૂ. ૨૫) હયા અગાઉ
મોકલવા પડશે

ઠેકાણું-મોદી મયારામ તુલસરામની કુંઠ પ્રાવીજન
મરચંદ અને કમીશન એન્ટ રી પી. ટેન્ક પેસ્ટ નં. ૪

મુંબાઈ.

ગોવિંદજી વસનજી

કન્ફેક્શનર એન્ડ કેટરર

ચીરાબજાર—મુંબઈ.

દરેક જાતનું હિંદુભાઈઓ માટેનું રીફ્રેશમેન્ટ પાર્ટીઓને ખરતું કામ-કાજ સંતોષકારક રીતે બજાવવામાં આવે છે.

૭૧થી ૮૧લાલીટીનો માલ
અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલ
વાજબી ભાવ.

આ અમારી ફેરેહની ચાવી છે.

Tel, Add.—“ SWEETMEAT ” BOMBAY.

માથેરાન.

આરોગ્ય અને આનંદ આપનારી સૌથી ઉત્તમ ટેકરી.

રાયલ હિંદુ હોટેલ.

આ લોક પ્રિય હોટેલનો લાભ દેશી રાજવંશીઓએ, જાણીતા સરદારોએ, હાઇ કોર્ટના જજોએ, કુશળ ડાક્ટરોએ, વિદ્વાન સોલીસીટરો અને બારીસ્ટરોએ, સંસારીક અને રાજદ્વારી આગેવાનોએ લઈ પોતાનો અતિશય સંતોષ જાહેર કર્યો છે. બોલે તેનાં બોર વેચાય છે અને મીઠાં ભેગાં ખાટાં પણ ખપી જાય છે પણ ઝવેરની પરીક્ષા ઝવેરીઓ કરી શકે છે. વધુ માટે સરક્યુલરો મંગાવો :—

ગોવિંદજી વસનજી—

(૧) ચીરાબજાર—મુંબઈ.

(૨) ચોકહોલ—માથેરાન

માથેરાન

“ ચોકહોલ ”

ગયેલી શક્તીને સજીવન કરવાને ઘણીજ મહેનતે મેળવેલી

અજબ મહાન ચમત્કારીક દવા.

નીચેની હકીકત માટે રજીસ્ટર લેટર શીવાય લેવામા આવશે નહીં જવાબ માટે ૩ ૧ સાથે મોકલજો

KING of TONIC PILLS.

કીંગ ઓફ ટોનીક પીલ્સ.

ખાસ રાજાઓને માટે આ ગોળીઓ બનાવી છે

અસો ગોળીઓની કિં ગીની સો પંડે છે ન પહેલાની ૧૦૦ ની ની કિં ગીની ૭૫ ની ન કિં ગીની ૫૫

દીવસ આઠ અજમાયસ માટે ગીની ૧૨ પંડે છે

તબીબત તપાસી રોગ પારખી—ગીની ૧ લેવામા આવશે

મેકસાશમાથી જનેલી દવા.

અમેરીકામાં આ દવા ઘણીજ વખતેય છે ને હજારો લોકોના ઓરડરો આવે છે આવો વાચો

ગરીબ લોકો માટે અર્ધી કિંમતે દવા મળે છે

ખરીદો અને ખાત્રી કરો.

શક્તિ નજીવનની ગોળીઓ.

૧/ બા શાદી કુટુંબોમા વપરાતી અદ્યુત નકિત દેનારી જંદુની માફક અસર કરનારી ચમત્કારીક ગોળીઓ

આ ગોળીઓ માવાથી શક્તિને સજીવન કરી લોહીને સુધારી દસ્તને સાફ લાવી વાન શક્તિને તેજ કરી શરીરની નબળાઈ પડેલી નબળાઈ નવી અને મજબુત કરી એકદમ તેજ કરે છે વીજળીની માફક નબળાઈ પુરતો પાવર લાવે છે ગુમાવેલી તાત્ત્વ ધસતી લાવી, શરીરને મજબુત કરી ફી-૧ પડેલા મહેરાને ગુલાબી વાન બનાવી દરેક માણસને પુરતી તાકાત નાખી આપે છે

સાંતેનો-વાળો રૂપાની કિંમતી છદ્મીને ગેર હાથ શા માટે કરે છે એકવાર અમારી દવા લઈ પુરતી ખાત્રી કરો આ દવા ખાત્રી વખતે દૂધ શેર ૧૦ પીવાનો ખોરાક છે

આ દવામા સોડા મોતી, હીરા અને વનસ્પતી ડી-૦ કિંમતી ચીજોનો ઉપયોગ લેવામા આવે છે ફક્ત અઠવાયશ માટે દીવસ આઠ દવા મગાવી ખાત્રી કરો

શક્તિ નજીવન તેલ

અમર કસ્તુરી તથા છુડ તથા વાધ તેજાની ચરબીમાથી ઘણીજ કિંમતે બનેલ ખાસ તેજ શરીરની નબળાઈ પડેલી નસોને તથા લકવાવાળા શરીરને ૧૫ ના પડી ગયલા બાળને આ તેલ મસવવાથી પુરતી શક્તિ લાગીને એક મ્વાકમા ચમત્કાર બતાવે છે અને વીજળીની માફક નસોને તેજ કરી પાવર લાવે છે

શરીરની નબળાઈ પડેલી નસોને નહીં મજબુત કરી પુરતી તાકાત આપે છે

તબીબત તપાસી રોગ પારખી તમોને દવા દેવામા આવશે દરદ લેવાની ફી ૩ ૧૫ પડે છે આવા ઘણીજ રાત્ત અખીરામા દોઢો મટયા છે ને સરગીફિટ લેવા માગ્યો તો રમ્યા બતાવવામા આવશે બહારગામ મોકલવામા આવશે નહીં

રાજા બાદશાહી કુટુંબની બાબુઓનાં ચુપ દરદોની ચમત્કારીક અકમીર દવા

બાબુઓને વધની જતી નમજ ઇન્ધ્રોથી શરીરની થતી ખુવારી

શરીરનું નબળાપણ તથા હાડજીવર પગના તળીઆમા બળતરા, પગમા થતી કળંગ, જાતીનું થતું દરદ, કમરમા થતું દરદ તથા મગજ ખાલી થવાથી થતી ચકરી તથા હીસ્ટીયા ને અર્બસ્થાનમા થતા રોગો એ દરેક રોગોને દૂર કરી લોહીને સુધારી શરીરને ગુલાબી લાલ બનાવે છે શરીરમા પુરતી તાકાત આપે છે અને જંદુની માફક ચમત્કારીક અમારી દવા છે દવાની કીમત ૩ ર૭૫ પડેલ નબર, બીજાના ૩ ૧૫૦, તમોને ખાસ જરૂર હોય તો દવા રોગ તપાસવાની ફી ૩ ૫ અદેરો તપાસી રોગ પારખવામા આવશે

નાઈટ પીલ્સ ખાવાથી સુખે ની દરા લાવે છે, મેસઆરામમા છદ્મી ગુજરે છે કીમત ગોળી ૧ ની કીમત ૩ ૬ કાનને લગતા તમામ રોગોને માટે રામબાબુ ઉપાય-માનમા થતું દર , જતીનું જરૂર, બહેત થતું, તથા માનમા થતા અવાજ એ સર્વ દરદોને સાત કરી રોગોને દૂર કરે છે કીમત ૩ ૭

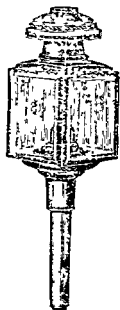
અદ્યુત દંતમજન-દાંતને લગતા તમામ રોગોને માટે અમરફર છે દાલતા દુખતા, પગતા, સડતા તથા કાવાત, એટલા રોગોને દૂર કરી દાંત મજબુત બનાવે છે કીમત પહેલા નબરના ૩ ૫ બીજા નબરના ૩ ૩, ત્રીજા નબરના ૩. ૨ આવા રોગોને માટે, ઘણીજ કિંગલ જેઠ ૭ માર્ચના મા, એકવાર રજમમા મગો પત્ર દારાથી પુછો ને મનની પુરતી ખાત્રી કરો

૬ શ્રીમતની પુરામન મરો નથી પધસાની પરાવા રાખેનો નથી, લોકોના બલને ખાતર નજીવી કીમતે કામ કરે છું ખરીબોને મફત દવા આપુ છું

૬૧૦ દુબઈ, —ગીરગામ દ્રામ દરમીનમ-મુબઈ.

ઈ. એસ. માલની કંપની.

ગાડી ઘોડા અને મોટરને લગતા સર્વે માલના છુટક તથા જથાખંધ વેચનાર

હમારે ત્યાં ઘોડાના હારનેસો, વેલાયતી, અમેરીકન અને ગાંમઠી હમેશાં તૈયાર મળે છે તેમજ બનાવી આપીએ છીએ.

ગાડીના રબર ટાયર ઘોડાની નાલછાપના ધણીજ ઉંચી કવોલીટીના મળે છે જે રબર આખા હિંદુસ્તાન, ખરમા, સીલોન વગેરે ઠેકાણે ધણાજ વખણાવેલા છે.

હમો ઉંચામાં ઉંચી એકજ કવોલીટીના રબર ટાયર સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

હમોએ હમારા માલની ઉંચી બનાવટ માટે જ્યાં જ્યાં પ્રદરશનમાં માલ મુક્યો છે ત્યાં સોના તથા ચાંદીના ચાંદો ઇનામમાં મળ્યા છે એજ હમારા માલની ઉંચી કવોલીટીની ખાત્રી બતાવે છે.

હમોએ હમારા માનવંતા મુબંઘના ધરકાની સવળતા માટે ન્યુ કવીન્સ રોડ, ચોપાટીના જુના ફાટક પાસે મીલની બાજુમા શાખા ખોલ્લી છે. ત્યાં સર્વે માલ ખુલ્લો મુક્યો છે. ભાવો ઘણાજ કમતી રાખ્યા છે માટે એક વખત મુલાકાત લઈ ખાત્રી કરશો.

જો માલ મોંઘો પડે અથવા પસંદ નહી પડે તો તરત પાછો લેવામાં આવશે અથવા બદલી આપવામાં આવશે.

હારનેસને લગતું રીપેર કામ પણ તરત કીકાયત ભાવે મન પસંદ કરી આપવામાં આવે છે.

હમારું નમુનાનું ભાવો સાથનું કેટલોગ મંગાવે મોકલી આપવામાં આવશે.

ઈ. એસ. માલની કંપની.

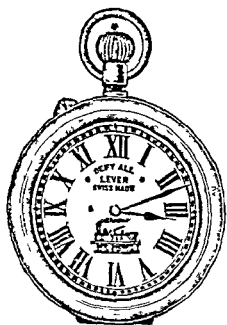
હેડ ઓફીસ ભાંડી બજાર,

સાખા—ન્યુ કવીન્સ રોડ, ચોપાટીના ફાટક સામે મીલની બાજુમાં.

અમુદ્ય લાલ !

અમુદ્ય લાલ !

ફક્ત નવી દુકાનની એકવાર મુલાકાત લીધાથીજ ખાતરી થશે કે
માલ ભરોસાદાર-ફીમ્ત વાળખી, વાપરવામાં ટકાઉ

ચીજો ધણાજ કીકાયત ભાવે મળે છે.
રોસેકોફ સીસ્ટમ ઉપરબનાવેલું સસ્તામાં
સસ્તુ ધડીઆળ રૂ. ૨) માં મળી શકશે.
એ સીવાય વાપરવાલાયક પાંચ વરસની
ગેરેન્ટી સાથે વોચીસો

નં ૦ ૧ લો રૂ. ૩, નાં ૦ ૨ જો રૂ. ૪. નાં ૩ જો
રૂ. ૫ માં ધણાજ ટકાઉ અને ટાઈમ આપવામાં ચોક્કસ
મળશે.

એ સીવાય દરેક જાતના કલેક્ટો, ટાઈમપીસો તથા
દરેક મેકરનાં વોચીસો કીકાયત ભાવે મળી શકશે.

બહારગામ માલ વીં પીં થી જોઈ તપાસીને મોક-
લવામાં આવે છે.

મંગલદાસ મનસુખલાલની કું,
નાં ૩૦૩, અબદુલરહેમાન સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

ભાવનગર એજન્સી.

સરીસી નબળા પહેલી નોંદરો અને કમીશન એજન્ટો.
તબીયત તપાસી દેણ પારખી
મોરનાં દરદો મટયાં છે. જે સરીફીકરોંચી, કુચ્છમાંડવી તથા માંગલોર લાઈન
રાજ બાદશાહી કુંડું
બાનુએને બંદરો ઉપરાંત મદ્રાસ તથા કંલકેત્તા લાઈન
સરીસુ નબળાપણું તથા હોડનવર
યતું દરદ તથા મગજ ખાલી યવાથી થા ચીન, જાપાન લાઈનો ઝાંઝીબાર તથા
દર કરી લોહીને સુધારી સરીસને ગુલાબી
અમલારીક અમારી દવા છે. દવાની કામ
દોષ તે દવા લેરો તપાસવાની ફી રૂ. ૫, ઉપરાંત દુન્યાના કોઈ પણ બંદરોમાં માલની
નાઈટ પીક્સ ખાવાથી મુખે નીંદરા લા
કાનને લગતા તમામ રોગોને માટે ફરીપ કામ નીચમીત અને માફક દરે કરી
ખનમાં યવા અવાજ એ સર્વ દરદોને સારાં કરી.
અદભુત દંતમંજન-દાંતને લખતા તમામ રો
એટલા રોગોને દુર કરી દાંત મજબુત બનાવે છે. કાં
આવા રોગોને માટે, પાણી કિંગ્ડમ જોઈ અમરાર
ખાતરી રો.
દું શ્રીમંતની પ્રશાસત કરતો નથી. પછર
કામને કામ કરે છે. મરીએને મફત દવા આપું

મેનેજર.

ભાવનગર એજન્સી, ખાંડબજાર, મુંબઈ.

૧. મુંબઈની ટ'કશાળના ઠરેડોના ખળનાની જાળવણી ગોદરેજના જનાવેલા પોલા-
દના દરવાજા કરે છે.

૨. કરંસી બેંકના લાંકારને ગોદરેજના દરવાજા લાગેલા છે.

૩. નામદાર શેહેનશાહ ગયે વરસે અતરે આવ્યા હતા ત્યારે તેઓનું અને શેહેનશાહ
ખાનુનું અવેશત ગોદરેજની તીજેરીમાં રહેતું હતું અને એ તીજેરી મુસાફરીમાં
આખો વખત તેઓની સાથે રહેતી હતી

૪. તે અગાઉ તેઓ પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ તરીકે આપણા દેશમાં આવ્યા હતા ત્યારે
પણ ગોદરેજની તીજેરીમાં તેઓનું અવેશત રહેતું હતું.

૫. દીલ્લી દરબારમાં ગવરનર સાહેબ ગયા ત્યારે તેઓના પરણ્યાઓના ઉપયોગ માટે
ગોદરેજની બે મોટી તીજેરી દીલ્લી ગઇ હતી.

૬. કાબુલના અમીર અતરે આવ્યા ત્યારે તેઓના ઉપયોગ માટે ગોદરેજની તીજેરી
લેવામાં આવી હતી.

(૮૯)

કારખાનું—ગેસ કંપની પાસે, પરેલ, મુંબઈ.

રૉયલ ટોનીક પીલ્સ.

તાકાત આપનારી શુદ્ધ વનસ્પતીની ગોળીઓ.

આ ગોળીઓ દરેક પ્રકારની નબળાઈ દુર કરી પુરુષાત્તન આપે છે. સ્વપ્નામાં કે પીશાબમાં
જતી ધાતુ ખંધ કરી વીર્યવીકારના ગુપ્ત દરદો મટાડી પાચનશક્તિ વધારી તાકાત આપે છે.

કેળવણી લેતા વીધાર્થીઓનાં મગજને પુષ્ટી આપી તેમની ઓછી થયેલી યાદદાસ્ત
શક્તીને પુરજોશમાં ખીલતી રાખે છે.

કેશર, કંસ્તુરી, અંબર વીગેરે દેશી વનસ્પતીની અનેલી “ રૉયલ ટોનીક પીલ્સ ”
લોહી વધારી અવયવોને તાકાત આપે છે. ભુખ વધારી શરીરનું પોષણ કરે છે એટલું જ નહીં
પણ દ્રક્ત ત્રણ દીવસમાં પોતાની અદ્ભુત શક્તિ આગેહુખ ખતાવે છે. સ્ત્રીઓના અનિયમીત
રૂત્રાવને અટકાવી ગર્ભસ્થાનને સુધારી તંદુરસ્તી બક્ષે છે.

રજીસ્ટર નંબર ૧૮૦ તપાસી લેજો. નકલી માલથી ખુબ સાવચેત રહેજો.

કીંમત ૩૦ ગોળીની ખાટલીની રૂ. ૧-૪-૦

ગોવોંદજી દામોદરની કુંઠ

જથાખંધ તથા છુટક દવાઓ વેચનારા,

નં. ૩ સુતાર ચાલ મારકેટ મુંબઈ નં. ૨.

સપટ કંપનીની જગપ્રસિદ્ધ દવાઓ.

ઠંડાણુઃ—કાલબાદેવી રોડ-મુંબઈ.

પ્રદર રીપુ.

પ્રદર કે ધુપણી જને (Whites) કહે છે તેને માટે આ અકસીર દવા છે. કીં ૩. ૩

સપટ લોશન.

દરાજની અકસીર દવાથી લાખો માણસોને ફાયદો થયો છે. કદી નિષ્ફળ નીવડતી નથી. કીં ૨ આના.

ખરજવાનો મલમ.

મુકાં કે લીલાં ખરજવાં ઉપર રામબાણુ દવા છે. કીંમત આઠ આના.

હરસની દવા.

ગોળીઓની કીં ૩ ૧)

મલમની કીં ૩ ૧૧

આ દવાથી ગમે તે જતના લોહીયાર કે મુકા હરસ સારા થાય છે. પેટ સાફ લાવે છે. સફરામાં યતી વેદના શાન્ત થાય છે.

દમ હાંફણુ શ્વાસનું ચુર્ણુ.

આ ચુર્ણુ દમ, હાંફણુ, શ્વાસ, ખાંસી વગેરે જીનાં ગમે તેવાં હઠીલાં દરદોને જરૂર નાખુદ કરે છે. કીં ૩ ૧.

ખાંસીની ગોળીઓ.

ખાંસી મટાડે છે, છાતી તથા ગળાંના દરદોપર અકસીર છે. કીં ૦ છ આના.

ગરમીપર રામબાણુ દવા.

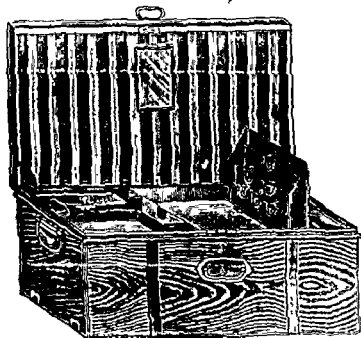
આ દવા ગમે તેવા જીના કે નવા ગરમીના રોગોને ફક્ત એકજ દહાડામાં ફાયદો કરે છે, પીશાબમાં યતી અગન, તનક ને પડેને બંધ કરી જખમ જડમુજ સુધ્ધાં નીકળી જાય છે. કીં ૩. સવા.

શક્તિવર્ધક ચુર્ણુ.

પુરૂષો અને વિદ્યાર્થીઓએ આ દવાનો ઉપયોગ કરવાથી ઉત્પન્ન થયેલાં દરદોનો નાશ કરી દરેક અવયવને પ્રુષ્ટ બનાવે છે. કીં ૩ દોઢ.

ગુલામહુશેન ઇસમાલજી એન્ડ બ્રધર્સ કરાચીવાળા.

No. G. 110 H. H. LIEUT.-COL. RAJA RAMSHING'S
TRAVELLING DISPATCH BOX.

સ્થાપના ઈં સં ૧૮૭૪ માં થઈ.
ખાસ મુખાઈના નામદાર ગવર્નરના
આશર હેઠળ.

આજ વરસે થયાં
વીજ્યાતી પામેલા

સ્ટીલ ટ્રંક અને દરેક જાતના
બોક્ષ બનાવનાર.

હિંદુસ્તાનનાં દરેક ભાગના મહાન એકઝીબીશનમાંથી

૧૩

સોનાના

ચાંદ

મેળવ્યા છે. જેથી હમારા દરેક જાતના સ્ટીલના બોક્ષ માટાં સરકારી
અધિકારી ખાતાંઓ, હાઇકોર્ટી, સોલીસીટરની ઓફીસો, બેન્કો, તેમજ દેશી અધિકારીની
ઓફીસો અને પહેડીઓમાં ઘણાજ વિશ્વાસ અને ઉલ્લટથી વપરાય છે. એજ અમારા
બોક્ષની ઉત્તમ બનાવટની ખરી જામીનગીરી છે.

વધુ વિગત માટે હમારું કેટલોગ મંગાવી ખાતી કરો.

ગુલામહુશેન ઇસમાલજી એન્ડ બ્રધર્સ.

ફેક્ટરી કેમ્પ કરાચી, શ્રી રૂમ. નાં ૬૫-૬ હોરનબી રોડ, મુંબઈ.

"HINDUSTAN"

Drawn Wire Metallic Filament Lamps.

Retains its Ductility through out,

"LIFE"

This Hindoostan Lamp gives an enormous advantage

Specially made for India

16 C. P.

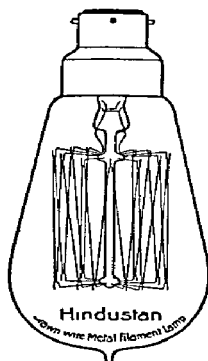
25 C. P.

32 C. P.

50 C. P.

100 C. P.

1000 C. P.

Candle.

Twisted.

Tubular

Pear.

Round.

Obscured.

Consumption only one Watt per Cande Power

Every Type of Lamps of different Volt are carried in our
Bombay office for Prices and particular apply to.

THE INDIAN ENGINEERING COY,

Electrical & Mechanical Engineer

No. 1 Apollo Street Fort

BOMBAY.

હાલમાંજાઈ ગુલામહુસેન

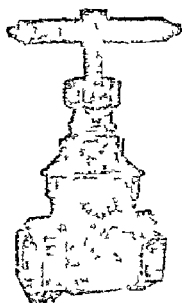
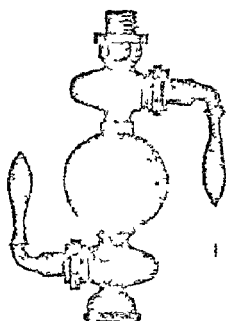
ટેલીફોન
નં. ૭૫૨.

એન્ડ પ્રધર્સ,

ટેલીગ્રાફ ઓફિસ,
"ફીટીંગ," મુંબઈ.
"Fitting," Bombay

નં. ૧૧૯—૧૨૧, નાગદેવી સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

મીસ, છત, પ્રેસ અને રેલવે સ્ટોર મપલાયર્સ.

લોખંડ, ગેલવેનાઈઝડ, તાંબા, પીતળ હાઈડ્રોલીક
ફેતવાસ તથા સ્ટીમના પાઈપો તથા તેને લગતું સરવે
જાતનું ફીટીંગ્સ, દરેક જાતના કૉકસ, વીહીલ,
વાલ્વસ, રેવીટ. બોલટ, નટ, વિગેરે તુરત ડીલીવરી
માટે હુમેશાં જોટા જગ્યામાં રાખ્યે છીએ.

અગ્નિપરિક્ષા અને હરીચંદ

રામાયણમાં એક વાર છે કે શ્રી રામચંદ્રે સીતાની પવિત્રતા અગ્નિમાં પ્રવેશ કરાવી કરી હતી. આ ખીના સતયુગની છે પણ કલ્પયુગમાં અને શોધખોળના જમાનામાં હરિચંદની તીજેરીઓ અગ્નિ પરિક્ષામાં સીતા સમાન માત્રી નીવડી છે.

હરીચંદની તીજેરીઓ મખત આગમાં સાબુત રહી છે.

હરીચંદની તીજેરીઓ અગ્ગલર મુક જણાઇ છે.

હરીચંદની તીજેરીઓએ તકલીઆઓની નકલને હંકાવી છે

હરીચંદની ખાસ બનાવટોનો હરીફ નથી.

જેવી કે—પેટ'ટ ફલાઈંગરીમ તીજેરી—પેટ'ટ છુપા ભંડગની તીજેરી—પેટ'ટ પલેન પીકની તીજેરીઓ—પેટ'ટ અખંડ તાળાં—પેટ'ટ હલકાંસુલકા લીવરોથી બંધ થતી—આર ચાવીની કળો તા નજરે જોવાથીજ ખત્રી થશે.

સંગીન કામ—વીલાયતી ફીનોશ—એકજ દામ

એ

હરીચંદનો “મોટો”

[મુદ્રા લેખ] છે.

હરીચંદ મંછારામની કું.

૧૩૧, શુલાલવાડી, મુંબઈ.

શુના અને જગ વિચયાત તીજેરીઓ, તાળા, કળો, કેશબાદ વીજેરેના બનાવનારા.

અમ માસિક હૃડ, ચીંચોપોકલી પેટલ રોડ મુંબઈ, લેડી નોંધકોટ હિંદુ ઓફિસેર છે. એન રોગર ટ્રેનમાં પોંડીયા નારાયણ વનારેસે હોય છે અને મી કન્ડીયન મરચન્ટમ મેગ્ગર અને બરો માટે જયવળવાલ કૃપાવલ્લભ મોરેનાઓ મુંબઈ, હજી-હજી એપોલો સ્ટ્રીટ, કોટમાં પ્રસિધ્ધ હયું છે.

દેશી

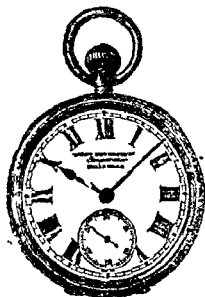
વેપારી ચેમ્બરનું માસિક.

Registered No. B. 810

પુસ્તક ૭ સ' VOL. VII. AUGUST. 1914. જુલાઈ ૧૯૧૪. અંક ૨ નં. No. 2

ધી વેસ્ટ એન્ડ "ઈમ્પ્રોવેટર"

અરધું પાતળું, ચાવી વગરનું લીવરવાળું ૧૭" ના કદનું ઘડિયાળ.

ખર્ચ ૩૬

જે માણસો વજનમા હલકાં અને સપટાં ઘડિયાળો કે ખીસામાં રાખવાથી ખીસાને ઉપસાવે નહિ અને જે પોતાના વજન અને કદને લઈ ખીસામા રાખવા અગવડ લખ્યા ન હોય તેવાં ઘડિયાળો વાપરવાનો શોખ ધરાવતા હોય તેવા લોકોને માટે આ ઈમ્પ્રોવેટર જાતના ઘડિયાળો ખાસ બનાવવામાં આવ્યાં છે. આ જાતના ઘડિયાળો જો કે પાતળાં અને નાનાં હોય છે તોપણ ખરતલ ઉપચોગ માટે તો તે તદ્દન સંગીન અને મજબુત હોય છે.

નીકલ સીલવરનું	૩૧	૩૨
ગ્લેક્રોફીડાઈઝડ સ્ટીલનું ...	...	૩૫
ગ્રોખખાં રૂપાનું	...	૪૫
૧૮ કેરેટ સોનાનું	...	૧૪૦

હેન્ડીંગ અને હાફ હન્ડીંગ કેસો પણ બનાવવામા આવે છે

છ વરસની લામીનગીરી આપવામાં આવે છે

ઈમ્પ્રોવેટર ઘડિયાળોને ઉભાં તેમજ આડાં રાખીને તેમજ સખત ગરમી અને શરદીના ફેરફારોમાં તપાસવામાં આવ્યા છે અને દરેક સ્થિતિ યા દરેક ઉપયોગમાં બરાબર ખરેખર ખતાવે છે.

અમારું ચીત્રાવાળું કેટલોગ હરકોઈ ઠેકાણે મોકલવામાં આવે છે

વેસ્ટ એન્ડ વૉચ કંપની,

મુંબઈ-કલકત્તા.

૩૭૦ એવર ધી મુંદરી મુમોય,

DREWET CHOWNA & Co.

31 CHURCH GATE STREET, FORT, BOMBAY.

દ્રુએટ ચવના એન્ડ કંપની, મશીનરી મરચટો.

નાં ૩૧ દેવળનો મોહોલો, કોટ, મુંબઈ.

હમારી મુખ્ય રુપેસીએલીટી ડ્રંકન સ્ટુઅરટ
એન્ડ કુંડ લીમીટેડના ફની ગાંસડીએ
દાખવાના હાફ પ્રેસ તથા ફીનીશરો
તથા પમ્પીંગ ઇનજનો છે.

જે વેપારીઓએ એક વખત હમણ પ્રેસ,
મશીનરી, ખરીદ્યું છે તેઓએ હમારૂં પ્રેસ,
મશીનરી, ફરી ફરી પાછું ખરીદ્યું છે જે ખાતે છે
કે હમારૂં પ્રેસ, મશીનરી વેપારીઓમા કેટલું બહુ
વખણાયલું છે પ્રેસ, મશીનરીના હમારા વરસોના
લાખા અનુભવથી હમારૂં એ મશીનરી ધણે જ
મજબૂત, ટકાઉ અને સારી રીતે આવે અને વધુ
ગાંસડીએ કહાડે તેમ મુધાધું છે હમારા ઘરો
તરફથી મળેની તખ્યાબધ સરગીડીટોની ચોપડી
મગાવ્યાથી મેકલી આપવામા આવશે એ પ્રેસ,
મશીનરી ધણા વરસો થયા આખા હિંદુસ્તાનમા
ઘણે ઠેકણે ચાલુ છે

ડ્રંકન સ્ટુઅરટ એન્ડ કુંડ લીમીટેડના
રૂપીનીંગ મીલોને લાયકના હાઈ ક્લાસ
કમ્પાઉન્ડ કોરલીસ ઇનજનો, ફેરમેક
પ્રીઅરલીના હાઈ પ્રેમર તથા કમ્પા-
ઉન્ડ સ્લાઈડ, એટોમેટીક એક્સ-
પાનમન વાલવ તથા કોરલીસ
વાલવના એનજનો.

જે મુખ્ય ફરી જર્નીંગ ફેક્ટરીઓમા વરસો થયા
ચાલુ છે અને તેમા ધણા મુધારાઓ તથા ફેક્ટરી
ફરી ધણા મજબૂત અને બજાતખુમા ફાયદો કરે તેમ
ખતાવવામા આવે છે એ મેકના પુષ્કળ ઇનજનો
હિંદુસ્તાનમા ઘણે ઠેકણે ચાલુ છે

ચોમ્સ હીલ એન્ડ સન્સના, ૮૦ થી ૨૦૦
પાઉન્ડ પ્રેસરના સ્ટીલનાં બાઈલરો

મીલોમા તથા પ્રેસ અને જર્ની. ફેક્ટરીઓમા
વપરાય છે ૨૦૦ થી વધુ બાઈલરો હિંદુસ્તાનમા
ચાલુ છે એ માહેલા કેટલાક બાઈલરો ૨૦ થી વધુ
વરસો સુધી વાપર્યા છતાં તેમા એકબી પાઉન્ડનો
પ્રેસ મોહલર ઇન્સપેક્ટરે કરી કાપો નથી

પલાટ બધરસના ચાર તથા પાચ બેરીંગના જીનો તથા ચોપનર

ગોડાઉનમાં હમેશાં પ્રેસો, ફીનીશરો, એન્જન બાઈલર, લેધ પગેરે તૈયાર ગમીએ છીએ

ગોડાઉન, ફ્રીયર રોડ પ્રીન્સીસ રૉડ માથે

બાબુભાઈ આણંદજી મીણવાળા. ૧૧૧ માંડવી (ખોજગલી સામે) મુંબઈ.

મહેનત, પૈસા
અને
વખતનો,
ખર્ચા વ.

ખાત્રી માટે નમુના

કોપરેલ તેલની બતી કરતાં
૬૦ (તેવું) ટકા કાચકો.

સુક્ત મળેછે જ

કાળજી, ખર-
પર, ખીલકૂલ
નહી જ.

જ્યાંયંધ જોખા ભાવે મળે છે.

વનખતી અને ખનીજ પદાર્થો વીગેરેથી બનેલી

(ગલાસોમાં બાળવાની)

૪-૬-૮ કલાકો ચાલે તેવી મફેદ. ૪-૬-૮ કલાકો ચાલે તેવી

સુર્ય-છાપ.

મીણબતીઓ.

(વધારે અજવાળું.)

છુટક મસ્તાશાનો મળે છે.

તેનાંજ બતીથી ફુટે નહીં તેવાં (કાચનાં) ખડાં-ગલાસો-ખાલીઓ વીગેરે.

૧૦-૧૪ ઐસની મફેદ, લાંબી-ટુકી

મીણબતીઓ.

તેની નક્કર પીતળની (મજબુત સ્પ્રિંગની)

ગ્રાટી કૉન્સ્ટી.

(કાચનાં ગલોખ સાથે.)

૧ બંડલમાં ૩૨ વાળી રંગીન જીણી

મીણબતીઓ.

તેની નક્કર પીતળની (મજબુત સ્પ્રિંગની)

નાની કૉન્સ્ટી.

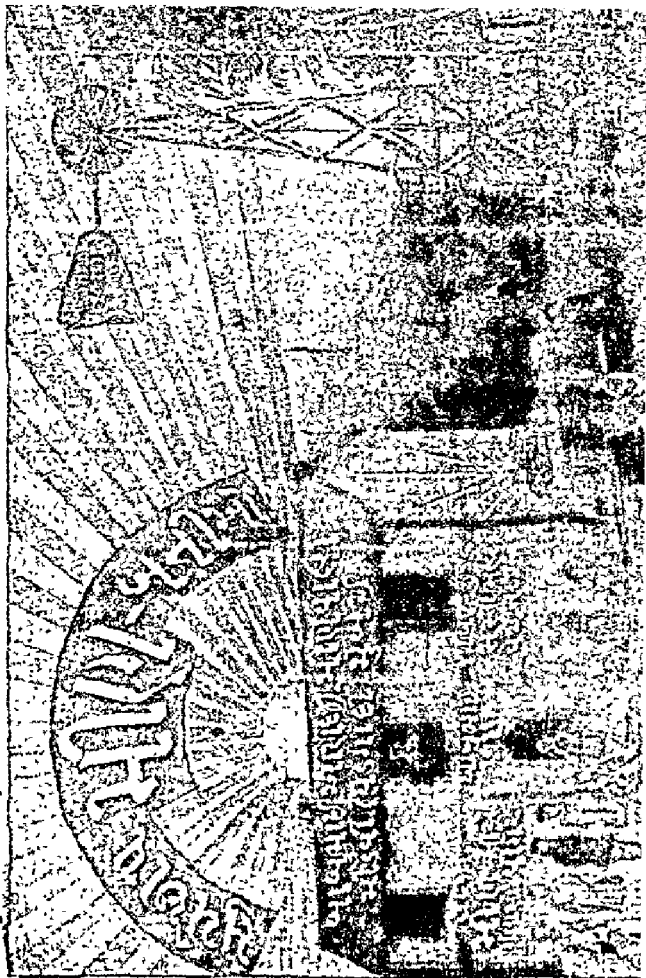
(કાચનાં ગલોખ સાથે.)

તથા

દરેક બતતું મફેદ-પીણું વીગેરે મીણ જ્યાંયંધ તથા છુટક જોખા ભાવે મળશે.

બાબુભાઈ આણંદજી મીણવાળા.

૧૧૧ માંડવી (ખોજગલી પાસે) મુંબઈ.

મેસર્સ ધૈર્યવાન બ્રધર્સ.

કેમીસ્ટ્રસ ડ્રુગીસ્ટ્રસ એન્ડ જનરલ મર્ચન્ટસ.

હાકુરદ્વાર રોડ—મુંબઈ.

બહાર ગામના ગ્રાહકોને દરેક જાતની દવા અને રસાયણિક પદાર્થો બજાર લાવેજ મોકલવામાં આવે છે. તાજે માલ મોકલવાની ગેરેન્ટી આપવામાં આવે છે. હમેશાં માલ મોટા જથ્થામાં તૈયાર રાખવામાં આવે છે.

વસંત માલિની હેર ઑઈલ.

વાળ માટે ઘણુંજ રમણીય અને ખુશબોદાર તેલ, માથામાં થતો ખોડો નાબુદ કરે છે અને જી વિગેરે માથાના જંતુઓનો નાશ કરે છે. વાળને ખરતા અટકાવી તેનો વધારો કરે છે. એકવાર અજમાયશ કરવાથી ખાત્રી થશે. કીંમત બાટલી ૧ નો રૂ. ૧ એક

જ્યાંબધ માલ ખરીદનારને સાઈ કમીશન કાપી આપવામાં આવે છે.

ઑટાલજન ઈયર ડ્રૉપ.

કાનનાં દરદોનો અર્જ્યાત ઉપાય.

કાનના ચસકા પડે નીકળણું વિગેરે કાનના રોગો માટે અકસીર અને રામબાણુ ઉપાય છે. લગાડ્યા પછી તાત્કાળીક રાહત આપે છે.

એક શીશીની કીંમત ૧૨ આના.

ઝેડ. એફ. એફાડાઇટ પીલ્સ.

મજબુત બનાવનાર ટોનીક, સીસ્ટમને શક્તિ આપે છે.

દરેક જાતની નબળાઈ, કમતાકાત, નરવસનેસ, જ્ઞાનતંતુઓની શક્તિનો નાશ અને એવાંજ બીજાં જ્ઞાનતંતુઓનાં દરદો જેમાં ફાસફરસ ઘણુંજ સાઈ કામ કરે છે તેને માટે આ અકસીર દવા છે.

૪૦ ગોળીની એક શીશીની કીંમત રૂ. ૧

ક્રૂ પીલ્સ, વૉકર્સ કોર્નક્યુર અને એવીજ બીજી કીંમતી દવાઓ રાખવામાં આવે છે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો.

મેસર્સ ધૈર્યવાન બ્રધર્સ.

હાકુરદ્વાર—મુંબઈ.

હરીફાઇના મેદાનમાં સર્વોત્તમ પુરવાર થયેલું.

રજીસ્ટર.

સીમલા હેઅર ઑઇલ તથા સેંટો.

આ સર્વોત્તમ સુગંધીદાર (સીમલા હેઅર ઑઇલ) ખરી પડતા વાળને અટકાવી સુદર કાળા તેજસ્વી અને નરમ રેશમ જેવા બનાવે છે એટલુંજ નહીં પણ એલુ ગુણકારક વસાણાનું મીઠાણુ છે કે જેથી મગજને ઠંડક રાખે છે વિદ્યાર્થી, તથા મગજ સંબંધી કામ કરનારાઓને માટે એક આશીર્વાદ રૂપ છે તેમજ સુગંધીમા પણ અતી મધુર છે બળરમા વેચાતા નામચીન તેલોના બદલે ન રહેતાં ગુણની ખાત્રી કરવા માટે હમારૂં (Simla Hair Oil) વાપરો.

હમારી ચીજોની બનાવટ માટે છેલ્લા માઇસોરના પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ તેમજ ધારવાડમા મુખ્યતા નામદાર ગવરનર સાહેબે ખાસ સર્ટીફિકેટ ઑફ મેરીટ આપ્યા છે. તેમજ બીજા હજારો ઉત્તમ અભીપ્રાયો મળ્યા છે.

કીંમત શીશી ૧ નો

દાયક સીમલા પરફ્યુમ રૂ ૦-૮૦ થી રૂ ૪૦૦ } પોષ્ટેજ
સીમલા ઓરો મીમલા રૂ ૦ ૧૨૦ થી રૂ ૨૦૦ } જુદું.
સુગંધી કાર્ડે સુગંધી નંગ ૧ નો રૂ ૦ ૧૦

ચાર આનાની પોસ્ટેજ ટીકીટ મોકલનારને તમામ નમુના મફત મોકલવામાં આવે છે.

ચેતવાણી.

૧૯૧૪ માં સુધારો કરેલા માલ ઉપર કંપનીની સહી છે, ખરીદ કરતી વખતે (Simla) નામ તથા ટ્રેડમાર્ક તપાસજો.

સીમલા કંપની
અને
લોટસ સોપ
ફેક્ટરીના.

સોલ એન્ડ ટા. પી. કાફુની કુંઠ

જનરલ મરચાંદ એન્ડ કમીશન એજન્ટ,

કાલબાદેવી રોડ, —મુંબઈ નં ૨.

નાકરી અને ધંધા—માટે રખડતાઓને ઘેર બેઠાં હજારો
રૂપીઆ કમાવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્વતંત્રતા

ભાગ-૧ આવૃત્તિ-ખીજ ત્રણસો પાનાની કાર્ડ સાધ્ય. દળદાર બુક સુરોક્ષીત મુંદર
પાકું પુઠું ગેરન્ટીવાળા, પુષ્કળ હુન્નરો. કીંમત આના બાર. પોસ્ટેજ બુકું.

આ બુક માટે.

ઈન્ડિયન મરચંડ ચેમ્બર—લખે છે કે. આ ચોપડીમાં નાના નાના હુન્નર-ઉદ્યોગોનો સારો
સંગ્રહ કરેલો છે અને ઘેર બેઠાં ઘણી મહેનત વગર અજમાવી શકાય તેવા ઉદ્યોગો છે. આ બુક
માટે—અમોને ઘણાં સરસીશીકેટો મળેલાં છે. તેથી તેનાં અઝાં વખાણ કરવાં તે સોના ઉપર ઢાળ
ચઢાવવા બરાબર છે.

હુન્નરો દર્શક—મંડળ બનીયન રોડ,—મુંબઈ નંબર ૯

૮૦ વર્ષનું જીવનું ડાઘ ઇચ્છા પોરીયાનું દવાખાનું લુવાર આલીમાંજ છે. ખીજ કોઈપણ
શાખા છેજ નહીં. માત્ર ભળતા નામથી સંભાળજો.

બાળઅમૃત.

આ દવા ઘણી જાતની દેશી વનસ્પતીઓનો અરઠ બનાવી
શરબતના રૂપમાં બનાવી છે. એનો ઉપયોગ કરવાથી બાળકોના
જીવા તાવો, અજીરણથી થતા ઝાડા, મરડો, અતીસાર, ઉપલીચું,
આંકડી વગેરે બચ્ચાના દર્દોને ઘણાજ ફાયદો કરે છે.

કીંમત રૂપીઆ ૦૧ અરધો.

બનાવનાર—ડાકટર—ઈચ્છાપોરીયા.

હેકાણું—કાળકાદેવી રોડ, લુવારચાલી, પોલીસ સ્ટેશન પાસે—મુંબઈ
સોલએન્ડ. એમ. એન. પાઠેક કાળકાદેવી રોડ નં. ૨૯૦ મુંબઈ.
દેડ માર્ક બેઠનજ લેજ, આર. સી. બાલીવાળા. કલુપીઠ—મુરત—કોઓપરેટીવ સ્ટોર્સ—પારડી

CENT.

PER CENT.

RESULT.

*LONDON CHAMBER OF COMMERCE EXAMINATIONS 1911.

VISIT THE BOMBAY COMMERCIAL COLLEGE. .

38, KALBADEVI ROAD, BOMBAY.

Thorough coaching in Theoretical and Practical principles of Type-writing, Shorthand
Book-keeping and Accounts, and Higher Accountancy course, &c., and within the
shortest period. Terms moderate.

Apply to:—M. L. THOSAR B. A., Superintendent.

B. L. THOSAR, Principal Lecturer-in-Commerce

નળળાં ખૈરાં માટે

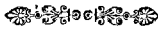

આલટ્રેઝ કોર્ડીયલ રીચો એજ સ્ત્રીના તમામ દરદોષ પર અકસીર અને રામખાણુ ધલાજ છે. ખાસ કરીને સ્ત્રીના ગરભાશયના તમામ દરદો હુર કરવાને અચુક શક્તિ ધરાવે છે. ધર્મશાના ગરભાશયના થતા તમામ દરદો જેવાં કે મેનોરીયા, લ્યુકોરીયા, એમનોરીયા અને એવાંજ દરદો હુર કરવાની તેમાં અદ્ભુત શક્તિ છે. નળળી પહેલી અને લોહી વગરની ફીક્કી છોકરીઓ અને ગરભવંતી સ્ત્રીઓને ઉપલી ગયેલી શક્તિ પાછી લાવી આપે છે. આલટ્રેઝ કોર્ડીયલ રીચો ગરભાશયના ક્રમને બરાબર ઠેકાણે લાવે છે, અને કસુવાવડ થતી અટકાવે છે. પીઠમાંના દુખાવો, પેઢામાં થતું દરદ અને કમરમાં થતું અસહ્ય દુઃખ જે ખૈરાને થતું હોય તેને ઉપલી દવા આપવી. વૈદો તથા ડાક્ટરોને ઉપલી દવા ગરભાશય સંબંધી દરદોને હુર કરવાને ઘણી અકસીર થઇ પડશે.

જે બાળાઓ ૧૧ થી ૧૮ વર્ષની ઉમ્મરની અંદર હોય છે અને જેઓ બાળા મટીને સ્ત્રીની અવસ્થામાં આવતી હોય તો તેને ઉપલી આલટ્રેઝ કોર્ડીયલ રીચો તેઓના અવયવને બરાબર ખીલવવામાં ઘણી ઉપયોગી થઇ પડશે.

દવા લેવાની રીત:— દહાડામાં ત્રણ વખત ચાના એક ચમચાભર.

શક્તિની દવા.

સેલેરીના જેઓ ઘણાં નળળા હોય, જેઓને ઉંઘ આવતી ન હોય, જેને હીરટીયા લાગુ પડયો હોય, જેને પચતું ન હોય અને જેઓ નળળાઇથી તવાઇને ક્ષીણ થઇ ગયા હોય તેઓએ ઉપલી દવા જરૂર લેવી. દવા લેવાની રીત:— જમવા પહેલાં અને સુવા જવા એક કલાક આગમજ એક ચાના ચમચાભર દવા લેવી.

સેલેરીના લગભગ ૪૦ (ચાલીસ) વર્ષ થયાં નળળા પૂર્યોને માટે શક્તિને માટે જગ નાહર થયેલી છે.

ઉપલી આલટ્રેઝ કોર્ડીયલ રીચો અને સેલેરીના હિંદુસ્તાનમાં કોઇળી આબરૂદાર કેમીસ્ટ, ગાંધી અથવા દવા વેચનાર પાસેથી છુટક અથવા જથ્થાબંધ મળી શકશે. ઉપલી દવાની ઉપર જણાવેલાં દરદો હુર કરવાની અચખુચ શક્તિને લીધે ઘણાં ધંધાદારી એની નફલ કરવા લાગ્યા છે; માટે જે કોઇળી ઉપલી દવા જ્યારે ખી લે ત્યારે એના પર લગાડેલું લેખલ જેના પર ‘રીચો કેમીકલ કા.’ નામ લખેલું છે તે વાંચવું.

ઉપલી દવાનો જેને ખી અજમાયેશ કરવો હોય તેને નીચે ઠેકાણેથી મફત મોકલવામાં આવશે.

THE RIO CHEMICAL Co.

રીચો કેમીકલ કાં.

79, BARROW STREET,
New York, U. S. A.

૭૯, બારો સ્ટ્રીટ
ન્યુયૉર્ક સીટી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ અમેરિકા.

“ કિલડાયન્સ ”

ટૉનિક સોલ્યુશન:—એના પદાર્થો “ ક્લિડાયન્સ કો-સફ્ટ ” સહેલાઈથી લોહીમાં મળી જાય છે, અને તેથી જ જ્ઞાન-તંતુની નબળાઈ તેમજ બીજા રોગો દૂર કરવામાં ઘણી સારી છે. રૂ. ૨-૦-૦

દાંત મંજન:—ફિનોલ જેવી નુકશાનકારક દવાઓથી નીરાળો અને પ્રાયદાકારક બલદ પ્રાણવાયુ (ઓક્સિજન) ઉત્પન્ન થવાથી મોનાં સઘળાં જંતુઓ નાશ પામે છે અને દાંત ઉજળા થાય છે. રૂ. ૦-૬-૦

ધી આયોનિક ફાર્મસી,

દામોદર બીલ્ડીંગ; પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ;—મુંબઈ.

(પ્રોફેસર ગજરની)

ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી.

જુદી જુદી જાતના ઉદ્યોગોમાં વપરાતી કાચી વસ્તુઓનું તથા વેપારની ચીજોનું પૃથ-કકરણ કરવાનું કામ આ લેબોરેટરી માથે લે છે; જેવાં કે પાણીઓ, તેલો, બળતણો, ખનીજો, રસાયણિક પદાર્થો વિગેરે.

મીઠામાં અને બીજા ધંધાઓમાં વપરાતા જુદા જુદા પદાર્થોની તથા સાધારણ રીતે વેપારના પદાર્થોની જાતો નક્કી કરવાની અગત્યતા ઉપર ખાસ ભાર મુકવો નકામો છે, તે પણ વળી હાલના જમાનામાં તો ખાસ કે જ્યારે હદ વિનાનું અને હીકમતી ભેજોશો જે ચાલી રહ્યું છે તે નક્કી આપને છેતરે એવી ઘણી વક્રી છે.

આ લેબોરેટરી વળી જુદા જુદા વેપારને લગતી તથા ઉદ્યોગને લગતી શાખાઓને માટે અભિપ્રાય તથા સલાહ આપે છે; અને તપાસ કરે એમ માગણી કરે છે.

કંટલોગો તથા વંધારે વીગતોને માટે નીચેને શિરનામે અરજ કરવી.

મ. જે. ગજર, ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી

અમદાવાદ ધનુસાઈ મેન્શન, સેન્ટ્રલ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

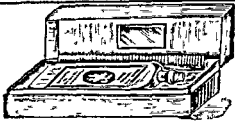
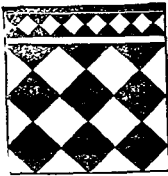
Motilal Moolchand & Co.

Marble Merchants & Contractors
Engravers and Sculptors.

15, BANK STREET, FORT, BOMBAY.
Largest Importers

Marble Tiles and slabs Fountains,
figures, Vases, white glazed and other
tiles.

Also Portland Cement. etc.

પુષ્પ ગંધ.

હેઅર ઑઇલ.

અમારાં સુવિખ્યાત પુષ્પ ગંધ હેઅર ઑઇલ વેચવા માટે દરેક પ્રાંતનાં મોટાં શહેરોમાં વગદાર
અને ચાલાક એજન્ટો ભેઠઁએ છીએ.

વી. કે. રાનડે, પરશુમર. સુંબઈ નંબર ૪-ગીરગામ બેકરોડ અંગ્રેની વાડી.

વિદ્યાર્થી, કારીગર વર્ગ અને શિક્ષકોને ઉપયોગી.

વણતર-કળા-પ્રશ્નોત્તરમાળા.

(કલાલવનની વીવીંગ શાળાના હેડ માસ્ટર
મી, પ્રધાનના ઉપોદ્ધાત સહીત)

જેમાં નીચેના વિષયો-મુખ્ય શાસ્ત્રીય
નિયમો અને વ્યાવહારિક પદ્ધતિથી ચર્ચામાં
આવ્યા છે-(૧) વણતર-કળા-વિજ્ઞાન (૨)
કીર્તિનીંગ (૩) દાખલાઓ (૪) કળાનો પૂર્વ-
વૃત્તાંત (૫) સુતર તૈયાર કરવાનાં પ્રાયશ્નિક યંત્રો.
(૬) વ્યાવહારિક જ્ઞાન.

પુસ્તક-નાનું-ખીસામાં રહીશકે એવાં
કદનું, ૩૮ ચીત્રોવાળું અને લગભગ ૩૦૦ પૃષ્ઠનું છે.

વધુ માટે લખો કી-મત રૂા ૦-૧૨-૦

માણેકલાલ ન. દમણીયા.

હેડ માસ્ટર, ઉદ્યોગશાળા.

વસો (નડીયાદ થઇને)

પીતલનાં તથા લાકડાનાં નામનાં
પાટીયા.

પીતલના છુટા છુટા અક્ષર પીતલની પ્લેટગ
ગોઠવી પાટીયું તૈયાર કરવામાં આવે છે.

રૂં ધંચના અક્ષરના દરેક અક્ષરના પ્લેટ
સાથે. ... ૦-૪-૦

૧૩ ધંચના અક્ષરના દરેક અક્ષરના પ્લેટ
સાથે. ... ૦-૧૨-૦

છુટા રૂપેરી અક્ષર કાળી પાલીસ કરેલી લાકડાની
ફેમમાં ગોઠવી પાટીયું તૈયાર કરવામાં આવે છે.

રૂં ધંચના અક્ષરના પ્લેટ સાથે દરેક
અક્ષરના ... ૦-૨-૦

ધી રેટાર ઇન્ડસ્ટ્રીયલ વર્કસ.
ચો રૂમ:-કાલણાદેવી રોડ, મહામહી મહાલની

સામે-મુંબઇ.

માસિકના વાંચક વૃંદો તરફ વિનંતિ

સારણગાંઠની માવજતની સુધરેલી રીતો અને
અમારા પેટ'ટ પટાઓ.

અમે બેઠકક સુલી રીતે કહેવાને હિંમત કરીએ છીએ કે મોટા મોટા ડાકટરો અને વૈદકવિદ્યાપર પુસ્તકો લખનારાઓ ખીલુ જાતના પટાઓને એક કેર મુકી અમારા પટાજ વાપરવાની ભલામણ કરે છે.

સારણગાંઠના દરદીઓ માટે ખાસ અગત્યનું.

તુટ કે જેને વૈદકશાસ્ત્રની ભાષામાં “ હરનીયા ” કહે છે તે એમ બતાવે છે કે શરીરના કુદરતી ખાડાઓમાંથી તેમાં સમાયેલી વસ્તુનું ગહાર આવી પડવું, પણ જ્યારે તે શબ્દ એકલો વપરાયેલો હોય છે ત્યારે તેનો અર્થ પેડુમાંથી આંતરડાંનું ગહાર નીકળી પડવું એવો થાય છે. ઉમર લાયક માણસોમાં જે હરનીયાની ગાંઠ ભેવામાં આવે છે તે ઘણે ભાગે આ પ્રકારનીજ હોય છે. આ ગાંઠની ઘણી જાતો હોય છે. મરદોમાં જ્યારે સાથળના મુળમાં ગાંઠ થાય છે ત્યારે તેને “ ટયુમર ” ગાંઠ એવા નામથી ઓળખે છે અને બેન્ડોમાં પણ જો સાથળના મુળની હેઠે થાય છે તો તેને “ ટયુમર ” કહે છે. આ દરદ શરીરના અવ્યવેશના નબળા પડવાની સાથે ધીમે ધીમે ગહાર દેખાય છે પણ ઘણે ભાગે તો હડ ઉપર જોર થા બળ વાપરવાથી આ દરદ એકા એક દેખાદે છે.

કોઈ ચીજ એકદમ તુટી પડતી હોય એવી લાગણી થાય છે અને તરત સોજે ચડી આવે છે. મરદોમાં આ તુટ વધીને અંડકોશમાં જાય છે અને બેન્ડોમાં તો સાથળના મુળમાં એક નાની ગાંઠ જેવું રહે છે જ્યારે આવી રીતે એકવાર તુટ થાય પછી આંતરડાં પાછાં પેડુમાં બેસી જાય અગર બેસાડી શકાય છે ત્યારે ગાંઠ ગળી જાય એવી છે એમ મનાય છે જ્યારે તે તીવ્ર રહે છે. ને પાછી બેસી જતી નથી ત્યારે તે ગળી ન જાય એવી કહેવાય છે અને જ્યારે જે સ્નાયુના તંતુઓ તોડીને તે ગહાર આવી હોય તે તંતુઓથી ઝીકઝાઈ બંધાઈ નાની થઈ જાય છે ત્યારે તેને દબાઈ ગઈ એમ કહે છે.

આ ઉપર આપ્યું છે તે તો “ હરનીયા ” સારણ ગાંઠનું ‘ડુંક’ ખ્યાન છે પણ આ બાબતમાં અમારે વીસ વરસ સુધી બરાબર ક્ષણજીવનક કામ કરેલું હોવાથી તે બાબત અમે આ કરતાં ઘણી વધારે માહેતી ધરાવીએ છીએ.

મેડિરબાન સાહેબો યાદ રાખો કે અનુભવ એ માટી વાત છે.

કોઈપણ જાતની સારણ ગાંઠનું દરદ ઘણું જોખમ ભરેલું છે તેથી

આવો અને અમને એકદમ મળો અને અમે તમને પૂરતો આરામ આપશું.

ભલામણ

શુશ્રોભીત અક્ષરોથી લખેલી જાહેર બજારોથી હેતરાતાના, પણ રૂબરૂ મળી જાતનો અનુભવ લ્યો અને આરામ મેળવો.

એન. પાવેલ અને કું.

જતરોને પટાઓ બનાવનાર, હોર્નબી રોડ અને ડનકન રોડ મુંબઈ.

અવાજ કરતી વનસ્પતિઓ.

વનસ્પતિઓ બોલતી નથી એમ કહેનારાં ખરેખરી ભૂલ ખાય છે. કારણ કે વનસ્પતિઓમાં અદ્ભૂત શુષ્ક અને અસાધારણ ગળ છે એ એનો દેવી અવાજજ છે. લોહી અને વીર્ય વગર મઠ્ઠાલ થએલા, સ સાર સુખ ભોગવી ન શકાય એવી શરીરની દયામણી સ્થિતિવાળાને જ્યારે આ દુનિયા ઉપર ખરેખરે અણગમે ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તેવા સ કટમાં તેમના શરીરમાં નવું જીવન ઉત્પન્ન કરવાનો ઉપકાર કરનાર તો ઉત્તમ વનસ્પતિઓજ છે કે જે તેમના શરીરમાં પુરતી શક્તિ ઉત્પન્ન કરે છે. ધાતુ સળધી દરેક વિકારને નિર્મૂળ કરી કમજોર નસોને મજબૂત કરે છે. શ્રીક્ષ્ણ, પીળાં પડી ગયેલા અને કોવત વગરના નિસ્તેજ શરીરને તેજસ્વી બનાવી દુર્ઘસ્મરણ શક્તિને વધારી મગજમાં અલૌકિક પુમારી (આનંદ) ભરી કટાણા ભરેલી જીંદગી ઉપર પાછો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરાવે છે, આવા અદ્ભૂત ચમત્કારવાળી વનસ્પતિઓ જડીબુટ્ટીઓના મિશ્રણથી અમોઘે તૈયાર કરેલ કંદર્પકેસરી દવાનો અમારાં દરદીઓ ઉપયોગ કરે છે. શરીરની નસોમાંની ગયેલી શક્તિ એથી પાછી સજીવન થાય છે. ઉપયોગ કરે છે તે આ દવાના પ્રભાવથી આશ્ચર્યજ પામી જાય છે અને અનેક આશિર્વાદો આપે છે. ઘણે ઠેકાણે પૈસા ખરચી નાસીપાસ થયા હો તો જરૂર આ કંદર્પકેસરી નો ઉપયોગ કરો. વીસ દિવસ ચાલે એટલી દવાના રૂ ૭-૮-૦

કંદર્પકળા તેલ.

કમજોર નસો ઉપર લગાવવા માટે આ તેલનો ઉપયોગ કરવો પડે છે રૂ. ૪-૮-૦
વશ્વાસ આવે તોજ મળો અથવા લખો

વૈદ્ય હરગોવિન્દ હરિદત્ત ઠાકર

માલીક—આર્ય ઔષધાલય અને સિંહનાદી ચુર્ણ ડીપો.

ઠેઠ માધવબાગ—પાજરાપોળ સામે, મુંબઈ નં. ૪

બહાર પડેલાં નવાં ઉત્તમ પુસ્તકો.

જ્યા અને જ્યન્ત.

રા. રા. ન્દાનાવાવ દલપતરામ કવિકૃત ત્રણ અંકી સ પૃષ્ઠ નવું નાટક કિમત રૂ. સવા

રાઈનો પર્વત.

આ રા. બ. રમણભાઈકૃત સાત અંકી સ પૃષ્ઠ નવું નાટક.

“પ્રભુથી સદુર્કાર થાય છે અમથી થાય ન કાઈ,

રાઈનો પર્વત કરે, પર્વતનો વળિ રાઈ

આ ફોદરો આ નાટકનો આદર્શ છે કી.” રૂ. એક

“ગુજરાતી રાષ્ટ્રકોષ”

આ માધના નર્મકોષમાના ગખ્દો ઉપરાત હજારો નવીન રાખ્દોનો ઉમેરો થયો છે ગુજરાતીમાં આવેલો કોષ હાલ બીજો એકેકે નથી. કદ-રોચ્ય ૮ પૈજ સ્માધવાયમ ઝીણા કાઉપમા પૃષ્ઠ ૧૦૦૦ ઉપર પુઠું પાટ રોનેરી (ગખ્દ ૭૦,૦૦૦) કીમત ૬-૦-૦

કલ્લોલિની.

દા. જુ ભોગદકરના કાવોને અમેજ સફ્ટોમા ચલાવવા યાગ્ય, વિદ્વાનેના ઉચ્ચા અભિપ્રાયવાળો મમદ લાયમેરીને ખાસ કરીને ઉપયોગી છે કી. આ આક.

જીવનલાલ અમરશી મહેતા

૪ પીતમસાદ રોડ-અમદાવાદ.

મુકદ્દાં જેવાઓને સંજીવન કરનાર.

આનંદવદી.

એક વખત વાપરી ખારી કરો આ ગોળી વાપરવાથી સ્ત્રી તથા પુરુષોના દરેક ગુપ્ત રોગ નાશુદ કરેછે ચયા નામા તથા ગુણા—મટિ વધુ પ્રશાસા કરવાની જરૂર નથી

કી. ગોળી ૩૦ ની રૂ. ૨. પોસ્ટેજ જુદું.

ઘણી જલતની હલકી હાંગી વાપરી નાખુરા ચયેવાઓને પુરાખજોર

રતન ૧ ની { કીમત ન ૧ ન ૨ ન ૩ } પોસ્ટેજ
૩. રામા ૩ રૂ ૩ ૧૧ } જુદું

તે સીવાય

ફરે જલનો મુકો મેરો, દેશી, વીધાયની દવાઓ, ઉચ્ચા પ્રખ્યાત હેરબોધો, સેડેટો, લવરો વીગેરે તથા વીનલીકના ખીસામા રરી રાક તેવા હીવાઓ વગેરે માવ નુજ કમીંગ નથી માવ વી પી મેકવાલીએ છીએ બહાર મામના આરદર ઉપર બરોજર યાન આપવામા આરો રૂ ૨૫ ઉપરનો નાન મગાવનારે મેકે રૂ ૨૫) દમ અગાઉ મો વવા પરશે

ઠેકાણુ—મોટી મયારામ તુલજરામની કુાં પ્રેતીદન મરચટ અને કમીરાન એન્ટ મી પી. ટન્ક પોસ્ટ ન ૪

મુંબઈ.

જુનો અનુભવ જાતી દેખરેખ અને જમાનાને અનુસરતું

દુનીઆ હેર ઑઇલ.

ખરી જતા ખાલને અટકાવી
માથાને થડક
પાંચાડે છે.

કું

ની

આ

દુનીઆ હેર ઑઇલ.

મથર અને સુવાસીક ખુરશીથી
લોકપ્રીય થઈ
પડેલું છે.

કું ની આ હેર ઑઇલ

વાળ માટેનું મનોહર

કામીનીઆ ઑઇલ.

(રજીસ્ટર્ડ.)

વાળને સુંદર બનાવનારું ઉચ્ચ બનાવટનું તેલ છે.

આ તેલ ખરી પડતા વાળને અટકાવી સુંદર, તેજસ્વી અને
ગુણદાર બનાવે છે, કામીનીઆ ઑઇલ કેવળ સુગંધી તેલ નથી
પણ તેમાં વાળનાં મુળને ઠંડવત આપનારાં અને મગજને તાજગી
બક્ષનારાં તત્ત્વો સમાયેલાં છે, તેથી જે સ્ત્રીઓના વાળો સારી હાલતમાં
હોય તેમજ વીધારથી અને મગજ સંગંધી કામ કરનારાઓ અને
જેઓને મગજમાં ચાલુ દુઃખારો રહેતો હોય તેઓને પણ ઘણુંજ
ગુણકારક થઈ પડે છે.

તેની ઉત્તમ બનાવટ માટે માત્ર સૌરના પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ
મળ્યો છે અને બીજા સેંકડો અલ્લીપ્રાચો મળેલા છે વીશેષ ખાતરી
તમા પોતે કામીનીઆ ઑઇલ વાપરીને કરી જુવો.

કીં ૦ બાટલી ૧ નો રૂ. ૧-૦-૦ વીં ૦ પીં ૦ ખરચ ૦-૪-૦ જુદા
કીં ૦ બાટલી ૧ નો રૂ. ૨-૧૦-૦ વીં ૦ પીં ૦ ખરચ ૦-૭-૦ ,,

તા. ૬ — કેટલાક વેપારીઓ હલકા માલમાં સારો નફો મળવાની આશાએ હલકી બનાવટું તેલ
અને સસ્તું છે એમ કહી, આપવાને કોશિશ કરે છે, તો તે લેતા નહીં પણ કામીનીઆ
ઑઇલ માંગજો અને ખરીદતી વખતે સીલબંધ બાકર્ચવાળી બાટલી લેજો કામીનીઆ ઑઇલ
આમમાં પ્રસીદ્ધ હુકાનદારો વેચે છે જે તમારા ગામના નજીકના હુકાનદાર પાસે ન મળે તો
નિચી પતેથી મ ગાવજો.

ધી એન્ડો ઇંરિયન ડ્રગ એન્ડ કેમીકલ કું.

નં ૦ ૧૫૫, બુમામસીદ, મુંબઈ

અવાજ કરતી વનસ્પતિઓ.

વનસ્પતિઓ ખોલતી નથી એમ કહેનારાં ખરેખરી ભૂલ ખાય છે. કારણ કે વનસ્પતિઓમાં અદ્ભૂત શુણ્ઠ અને અસાધારણ ગળ છે એ એનો દેવી અવાજજ છે. લોહી અને વૈધ વગર મહદાલ થએલા, સંસાર સુખ લોગવી ન શકાય એવી શરીરનો દયામણી સ્થિતિવાળાને બ્યારે આ દુનિયા ઉપર ખરેખરો અલુગમો ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તેવા સંકટમાં તેમના શરીરમાં નવું જીવન ઉત્પન્ન કરવાનો ઉપકાર કરનાર તો ઉત્તમ વનસ્પતિઓજ છે કે જે તેમના શરીરમાં પુરતી શક્તિ ઉત્પન્ન કરે છે. ધાતુ સંગ્રાહી દરેક વિકારને નિર્મૂળ કરી કમજોર નસોને મજબૂત કરે છે. શીકાં, પીળાં પડી ગયેલાં અને કૌવત વગરના નિસ્તેજ શરીરને તેજસ્વી બનાવી દુર્ઘસ્મરણ શક્તિને વધારી મગજમાં અલૌકિક ખુમારી (આનંદ) ભરી કંઠાળા ભરેલી જીંદગી ઉપર પાછો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરાવે છે, આવા અદ્ભૂત ચમત્કારવાળી વનસ્પતિઓ જડીબુટ્ટીઓના મિશ્રણથી અમોચે તૈયાર કરેલ કંદપકેસરી દવાનો અમારાં દરદીઓ દિપથોગ કરે છે.

ચાલુ જમાનાના ટેસ્તને અનુસરતું અને સુગંધીથી ભરપુર

ઑટો-દીલબહાર (રજીસ્ટર્ડ)

જેની ખરેખરી કહે એલું "ન" એકે સેન્ટ તથા અતર નથી. ફક્ત બે ટીપાં રૂમાલ અથવા કપડાં ઉપર છાંટવાથી ઉત્તમ અંબેલી અને બાર મોગરાના પુલોની ખુશબો પ્રસરી રહે છે ઘણા દીવસો સુધી ખુશબો ટકી રહે છે.

ઑટો-દીલબહાર-દીલને આનંદ આપનાર ચાલુ જમાનાના ટેસ્તને અનુસરતું ખુશબોથી ભરેલું સેન્ટ છે.

તમે તેનો સુગંધી કાર્ડ-જેની કીંમત એક આનો છે તે મફત મંગાવી પામી શકો.

સોલ-એજન્ડ.

ધા એંગલો ઇન્ડિયન ડ્રગ એન્ડ કેમીકલ કંપની.

લુઆ મસીદ.૨

જીનો અનુલવ જતી દેખરેખ અને જમાનાને અનુસરતું

દુનીઆ હેર ઑંધલ.

ખરી જતા બાલને અટકાવી
માથાને થ'ડક
પોંચાડે છે.

દુ ની આ હે ર ઑ ઈ લ

દુનીઆ હેર ઑંધલ.

બાનુઓના ડરેસ સાથની
ખુબસુરતીમાં દસ ગણો
વધારો કરે છે.

દુ

ની

આ

હે

ર

ઑ

ઈ

લ

દુનીઆ હેર ઑંધલ.

મધુર અને સુવાસીક ખુશોથી
લોકપ્રીય થઈ
પડેલું છે.

દુનીઆ હેર ઑંધલ.

બાનુઓ પુરૂષો તેમજ
બચ્ચાંઓને એક સરખું
ઉપયોગી છે.

અડધા આનાનો સ્ટાંપ મોકલવાથી સેમ્પલ ફ્રી મોકલી આપવામાં આવશે.
કીંમત બાટલી ૧ ના ૧૨ આના પોસ્ટેજ ખર્ચ ૪-આના.

બનાવનાર એ. ઇ. પાટનવાલા.

લાલુપાલા લેન નં. ૩ મુંબઈ.

નાણા ખરચી પાણા લેવા હોય તો પધારો.

શાહાબાદ "તાંદુર" અને નાવંગીની લાદીઓ '૧ થી ૬ સેકયર કુટ સુધીની કાર્થપણ
સાઈઝની-અડી "૦૧૧ થી ૧૧" ઈંચ ૧૦૦ સેકયર કુટના રૂ. ૮-૮-૦ અડી ૧૧" થી
૧૧૧" ઈંચ ૧૦૦ સેકયર કુટના રૂ. ૯-૮-૦.

વહેલા તે પહેલા. સ્ટોકમાં માલ હશે ત્યાંસુધીજ મલશે.

જે. બી. રૂપારેલ.

કે. ગોલપીઠા નજીક સેન્ટ હર્સ્ટ રોડ મુંબઈ નં. ૪
ટેલીફોન નંબર ૧૮૩૧.
તારતું સરનામું લાદી મુંબઈ.

દરેક જાતની લાદીઓ, મારગલ, માંગલોરી
નળીઆં, કાચનાં નળીયાં, ઇંગલીશ ફ્રેન્સી નળીયાં
ઇટાલીયન રંગીન ટાઇલ, એંગ્રોઝ, અને પોન
ગલેઝ ટાઇલ તથા સીમીટના વેપારી.

પ્રાંચ એક્સિસ પાંચ રૂપા—અમદાવાદ.

૧૨ એ.

મહારાજ ગાયકવાડના ખાસ આશરા હેઠળ.

ફીરોઝ એમ. દસ્તુરની કું.

આંખના ડાક્ટરો અને ચશમા બનાવનારા.

ગવર્નમેન્ટ ટેલીગ્રાફ ઓફીસ સામે નં ૭ હોર્નબી રોડ, કોટ, મુંબઈ.

અમારા મી. ફીરોઝ “ રેટીનોસકોપી ” ની રીતથી અને “ ઓપ્ટીકલ મોસકો ”

થી આંખની ખારીક તપાસ કરી ૨૫ વરસ થયાં બંધ બેસતાં ચશમા સંપૂર્ણ ફ્લેટહમંદી માથે પુરા પાડવાનો ચાલુ અતુલ્ય ધરાવે છે.

મી. ફીરોઝને ગવાલીઅરના મહારાજા સીંધયા, ઝોનરેબલ સર લૉરેનસ જેનકીસન, ઝોનરેબલ મીં જસટીસ બેટી, મીસીસ બેટી, ઝોનરેબલ સર એન. ચંદાવરકર, ઝોનરેબલ મીં જસટીસ બીમન, ઝોનરેબલ મીં જસટીસ બેચેલર કરનલ ફોરમેન P. M. O. R. A. M. C., કરનલ બુલ M. D. I. M S. કરનલ પીટરસ, M. B. I. M. S. મુંબઈના પોલીસ કમીશનર મીં જેલ, M. V. O. અને બીજા કેટલાએક નામાંકીત ડાક્ટરો અને ગ્રહસ્થો તરફથી એમની કાબેલીઅતપણાની ઉમદા સરટીફિકેટ મળી છે.

“ Worldly—શ્રી હરિ—Wonders ”

—Specifics of—

DR. KESHAVLAL MOTILAL BARDOLIVALA.

M. B. (E. H. London.)

(એ) મેદોવૃદ્ધિ. Antifat—આ દવા વધેથી ચરબીથી કુની ગયેલી પેટની દુડ અને બોળથી કઠાણેલા શરીરોવાળાની પેટની તથા પાચન ક્રિયાની બીમારી દુર કરી ચરબી ઓછી કરી અતિશય બૂખ લગાડી અખૂટ શક્તિ લાવી શી પુરવેલા તમામ સસારી સુખોમા વધારા કરે છે. ખાવા પીવાની પરેજી કાઢે નથી. ૪૦ ગોળીના રૂ. ૫) સવાર સાંજ બન્ને ગોળી ૦૧ શેર હુકાવવા ગરમ દુધ સાથે ગળી જતી

(બી) નેચરમંદાર. Vision Restorer—આખના જીભના તમામ રોગો, રેતાબળ, ઝાખ, ઊરી, મોતીઆ, કુલા, ખાલ, પડવ વિગેરેને વઢાડ કાપ વગર ફક્ત ૧૫ દિવસમાં ફાયદો એક પખવાડીઆની ખાવાની તથા લગાડવાની દવાના રૂ. ૭૫) પચોતેર પેણિસે રૂપીઆ

(સી) અંડવૃદ્ધિ Hydrocele—અમે તેટલા જીભના દરદો, ફક્ત ૧૫ દિવસમાં આરામ. તકલીફ કાઢે નહીં વઢાડ કાપ વગર સારા થાય છે. ૧૫ દિવસની દવાના રૂ. ૧૨૫)

(ડી) કામીની કાન્ત Passery for female diseases—ખાવાની અને વાપરવાની દવાથી જ અન્યેન શુભ એકજ વખતમાં સ્ત્રીઓના ગર્ભસ્થાનના, દસ્તાનના, માસીક અટકાવના, ઊડ, અવરો જીવ, કમળનો સોળે વિગેરે તમામ રોગોને તુરત ફાયદો અને ગર્ભધારણ કરવાને લાયક થાય છે ૧ માસના ફક્ત રૂ. ૧૨૫) સવાસો છુનાસા માટે જલે મળવું.

મેલાખ—૭ થી ૯ સવાર સાંજ તથા રવીવારે ૧૦ વાગા પછી ૨ સુધી સવાહ તથા હરોહ રોગો તપાસવાની શી રૂ. ૨ એ લેવામાં આવશે

હરસ, મસા, બગદર, નાતુર, લકવો, કકમાળ, જળદર, ફેફર, પથરી, વીરફેટક, હાથીઆપગ, સારણ ગાંઠ, વરસોલી, ગરમીના દરદો, ક્ષય, વાઝીઆપણ, હીરગીરિઆ, દમ, હાકણ, ગાંડપણ પાકુરોગ, સંઘલણી, લોહીવા, મદર, કાનના તથા ચામડીના હકીલા રોગોનો ખાસ ઇલાજ ઉપદ કરાવથી વઢાડ કાપ વગર કરવામાં આવે છે જવાબ માટે બે પૈસાની કીટ્ટ મોકલી આપવી. દેશી, ઈંગ્લેંડ, યુનાની, બાયોકેમિક, હોમીઓપેથીક અને ઇલેક્ટ્રો હોમીઓપેથીક દવાઓના ખાસ ઇલાજે કરવામાં આવે છે

“ફક્ત રાત્ર મહારાજાઓ અને શ્રીમંતો માટેજ.”

(૧) સુવર્ણ કસ્તુરીની અદ્યુત યાત્રી ચાટણ—સર્વ શક્તિની દવાઓનો રાત્ર છે ગયલ પુરવાતન પાણ લાવી નવ લોહી અને વીર્ય ઉત્પન્ન કરી ગમે તેવી નળલાઈનો નાગ કરી તમામ નસોમાં મજબુતી આપી નિરાશ થય નાઓને સંતુલન કરે છે. ૧ માસની ખાસ દવાના રૂ. ૧૨૫ સવાસો (૨) કાચમની શક્તિ લાવવા ખાસ કસ્તુરીની ગોળીઓ ૧૦૦ ની શીશી ૧ ના રૂ. ૨૫ ૩) સ્ત્રીઓને ગર્ભધારણ કરવાની ખાસ ગોળીઓ ૧૦૦ ની શીશીના રૂ. ૨૦ (૪) નરમ પડેલી નસો માટે ખાસ શક્તિનો લેપ રૂ. ૧૦ (૫) પ્રમેહ—પરમાની ખાવાની રામબાગ દવા રૂ. ૫ (૬) ગમે તેવા જીભના ખરજવાની અકશીર દવા રૂ. ૫ (૭) જળમ, ચાલી, ટાકીની અકશી દેશી છુકી રૂ. ૫ (૮) અખૂટ શક્તિના ટકાવ માટે સ્તબ્ધ ગોળીઓ ૮ ના રૂ. ૨ (૯) માથાના વાળ માટે સુગંધી તેલ રૂ. ૨. (૧૦) દરાજની દવા રૂ. ૦૧ (૧૧) મોહાપર યત્તા ખીવની દવા રૂ. ૦૧ (૧૨) જીભની ગોળીઓ ૧૬ નો રૂ. ૦૧ (૧૩) ખાવ કાઢવાની ઠંડી દવા રૂ. ૦૧ (૧૪) સુગંધી દંત મજબૂત રૂ. ૦૧ (૧૫) પાનમાં ખાવા માટે રત્નવાડાઓ માટે સુગંધી કસ્તુરીની મેળવણીની છુકી તો ૧ ના રૂ. ૫ (૧૬) સાચા મોતીનો આખના તમામ દરદો માટે અકશીર લાલ સુરમો તો ૧ ના રૂ. ૮૦ (૧૭) હરસ, મસા માટે ખાવાની અકશીર દવા ફક્ત ખાવાથી જ હરસ મટે છે ૧૫ દિવસની દવાના રૂ. ૭૫ (૧૮) બદ, ગાંઠ, પાકાં, કાખબિવાડી, વરસોલી, ગરગમડા, સોળ માટે ખાસ અકશીર મવમ, સ પિવા રાત્રી વિગેરે માટે જલમ. ૮ દિવસના મવમના રૂ. ૪૦.

ડૉક્ટર કેશવલાલ મોતીલાલ ખારડોલીવાલા,

એમ. બી; (ઈ. એચ; લંડન)

ટેકાણું—૩ ને મોઈવાડો રવામી નારાયણના મંદીરની સામે—સુઅઈ

સુવર્ણમાળા— વર્ષ (૫) અંક ૪૪

પ્રદહાદ—ચરિત્ર.

દૈત્યકુળમાં ઉત્પન્ન થએલા પ્રદહાદની ભગવાન પ્રતિ પૂર્ણ ભક્તિનો ખ્યાલ આ અંક વાંચવાથી આવે છે.

કી. રૂ. ૦-૪-૦ પોસ્ટેજ ૦-૦-૬

સુવર્ણમાળાના પાછલા અંકો—

કાદમ્બરી ભાગ ૧-૨, સુભદ્રાહરણ, શ્રી સમર્થ રામદાસ ચરિત્ર, શ્રી શિવપૂરાણ, શ્રી શિવાજી મહારાજનું ચરિત્ર, રામાયણ અરણ્યકાંડ (પુર્વાર્ધ) ની હવે થોડી નકલો રહી છે.

વર્ષમાં આવા બાર અંકો નીકળે છે ને તેનું લવાજમ પોસ્ટેજ સાથે રૂ. ૨ છે નવા વર્ગીણીદારને અમારું સુંદર રંગિત ફેલેન્ડર ભેટ આપવામાં આવે છે.

સચિત્ર બોધદાયક પોસ્ટ કાર્ડ્સ.

દીવાળી—દસરા, રૂતુ, સંક્રાંતિ—દરેકનો	...	...	૦-૧-૦
ચટકચાંદની	...	કોરોનેશન	૦-૨-૦
ગુડ અને બેડબોય	૦-૩-૦	અધોગતિનો માર્ગ....	૦-૩-૦
સુરાબાર્ધની કરણી	૦-૩-૦	બટલર અને આયા...	૦-૧-૬
મેઈડ સર્વન્ટ ક્રાસ	૦-૧-૬	શિવાજી ગર્વ પરિહાર.	૦-૦-૩

આ શીવાય બીજાં પબ્લીકેશનો માટે ફેટલોગ મંગાવો.

બ્લૉક બનાવનાર તથા છાપનાર,

ઢંકાણું—ધી લક્ષ્મી આર્ટ પ્રીન્ટીંગ વર્ક્સ.

સાંકલી સ્ટ્રીટ, બાયપલા—મુંબઈ.

ટુંકી જાહેર ખબરો.

પરચુરણ

કામકાજ અને ધંધાદારીઓને માટે ટુંક ખરચની (ટેલીગ્રાફ સીરકમની) આ જાહેર ખબરો ચાર આનાના સોળ શબ્દ અને ઉપરાંત વધુના દરેક શબ્દ દીઠ એક પસાના ભાવથી લેવામાં આવેથી. ૧૬ શબ્દ દીઠ ચાર આના. અને તે ઉપરાંત ૬૨ શબ્દ દીઠ એક પૈસા લેવાનો રીવાજ છે. જાણનારાઓએ દરેક મહીનાની તા. ૨૦ મી સુધીમાં લખાણ પૈસા સાથે નીચે સરનામે મોકલી આપવું જોઈએ. અંદર લખાણ અને પૈસા સાથે પોસ્ટમાં આપવું.

સેક્રેટરી, ઇંડીયન મર્ચન્ટસ એગ્રીમેન્ટ બુરો,
૭૭-૭૯ એપોલો સ્ટ્રીટ ફર્સ્ટ,
મુંબઈ.

વીરામી સદીની અદ્યુત શોધ.

હવા વગર દરેક દર્દોથી મુક્ત થાઓ.
ખુલાસા માટે એક આનાની ટીકીટ
ખીડીને લખો યા મળે.

હીમતલાલ સી. ભટ્ટ,
ડુગલેસ હીલર, લાડવાડા,
વડોદરા તથા સીનોર.

સારાં-સસ્તાં-નવાં પુસ્તકો.

ચોરાશી આસન (હંમેયોગ-સચિત્ર) રૂ. ૧૧
વશીકરણ વિદ્યા (ત્રી ઉપયોગી) રૂ. ૦=
મુખરૂપ-ત્રી-સંસાર (સચિત્ર) રૂ. ૧૧, ચમત્કારિક
દૃષ્ટાંતમાળા (૧૦૮ રમુજ પાતો) રૂ. ૧૧.

સૌ. માણેકબાઈ કહાનજી કવિ.
રાજકોટ-(કાઠિયાવાડ).

"Wanted buyers of good white
twill. Shirts" whole-sale or retail.
Cheap house, better work.

H. G. AHMED & Co.,

Shirt makers.
Camp. RAJKOT.

બાબુભાઈ આણંદજીની કુંપની.
(મીણવાળા)

૧૧૧ માંડવી મુંબઈ. નં. ૩
મર્ચન્ટસ એન્ડ કમીશન એજન્ટસ.

વેપારોપયોગી પાઠમાલા.

પાકું પુકું-કીમત દશ આના.

આ પુસ્તકમાં સર્વે વેપારીઓને હુમેશાં ઉપયોગી થઈ પડે તેવા નીચે પ્રમાણે પાઠો છે.
(૧) વેપારનું મહત્વ. (૨) ધંધો. (૩) મુડી. (૪) નાણું. (૫) શાખ. (૬) પેઢીઓ, ઇમેકો અને શારીકો. (૭) વેપારમાં નામાનું મહત્વ અને તેની અગત્ય. (૮) ધરાક અને વશ્યાત. (૯) જાહેરાત-પ્રસિદ્ધિ. (૧૦) પંચાણું-સહારો વેપાર. (૧૧) વેપારીના ગુણ સ્વભાવ. (૧૨) વેપારમાં કૃત્તેજ મેળવવાનાં સાધનો. (૧૩) ધંધામાં ખોટ આવવાનાં કારણો. (૧૪) ઉધારીઆ વ્યવહારથી થતી હાનિ. (૧૫) વેપારમાં વિશ્વાસનું મહત્વ. (૧૬) વીમા તે તેના લાભ. (૧૭) વેપારી જ્ઞાનના સાધનો (૧૮) તેજ મંદીનું જ્ઞાન. (૧૯) વેપારીને અર્થ-શાસ્ત્રના અભ્યાસની જરૂર. (૨૦) જઠાત અને વેપારના તત્વો. (૨૧) મુસાફરી. (૨૨) વેપારની સગવડો. (૨૩) પત્રવ્યવહાર. (૨૪) અનુભવ, અભિપ્રાય, અને સલાહના નિયમ. (૨૫) પ્રમાણિકપણું (૨૬) ઇશ્વર ઉપર આસ્થા. (૨૭) વેપારી નીતિ. (૨૮) ખજારમાં નાણાંભીડ કેમ થાય છે?

છવતલાલ અમરશી મહેતા

પીરમરાહ રોડ, -અમદાવાદ

ચહા! ચહા!! ચહા!!!

સઘળાંને પરવડે એવું સ્ટૉંગ અને લેહ-જતહાર મીઠ્ઠર એક રતલી દીનના ડગ્ગાના અગચાર આના તથા પાંચ રતલી દીનના ડગ્ગાના રૂ. ૩) નીજ તરેહવાર છુટી તેમજ હુકળ યહા એકજ વાજખી ભાવે. ઠગાવાની ખીલકુલ ધાસ્તી નહીં.

દી. એન્ડ દી.

કાવારાણા મેન્સન સામે,
૩૩૪, લોહાર સ્ટ્રીટ, ધોળીતલાવ-મુંબઈ.

લીખા કલ્યાણુજીની કું'નું
લોહીને સાફ કરી શક્તી આપનાર
આ યો ડીડ

રેડ જેમીકા-સારસા પરેલા.

શરીરમાંના બીગડેલા લોહીથી તબીયત સુસ્ત થઈ શરીર તવાતું બીજી છે અને એ સ્થિતિમાં અનેક દરદોનો હુમલો વારંવાર થયા કરે છે. આવી સ્થિતિમાં બીજા ઉપાયો કરતાં લોહી સુધારવાના ઉપાયની પેહલવી જરૂર છે, અને લોહી સુધારવા માટેનો સૌથી અસરકારક ઉપાય રેડ જેમીકા-સારસા પરીલા છે. અને જેના ઉત્તમ ગુણો કાબેલ ડાકટરોએ કબુલ રાખ્યા છે, અને તેઓ એક અવાજે ખાતરી આપે છે કે રેડ જેમીકા સારસા પરીલાએ લોહી સુધારવામાં અબ્બયબ જેવી ફતેહ મેળવે છે.

આ સારસા પરીલા હિંદુસ્તાનની હવાના પ્રમાણમાં બનાવવામાં આવે છે કે જેથી કોઈ પણ દરદ ઉપર લાગુ પડે છે અને તે સરવે દરદોને જડમુલથી સાફ કરી અસલ સ્થિતિ ઉપર તબીયતને ડાવે છે. આ દવાને માટે અમો વાપરવાને ભલામણ કરીએ છીએ.

શરીરમાં આવી ગયેલી નબલાઈ, ગરમીનું પુટી નીકળવું, લીવર બગડવું, જ્ઞાનતંતુઓની નબળાઈ વીગેરે અનેક પ્રકારના દરદો આ દવા દુર કરે છે.

ગરમીના દરદો ઉપર આ દવા ખાસ કરીને રામબાણ અસર કરે છે.

કીંમત બાટલીનો રૂ. ૧૥—રૂ. ૨૥.

ગાંડીવ એન્ટી-રેમેટીક બામ.

(એક ઘણાજ અસરકારક અને લાભકારક મલમ)

આ મલમ શરીરે ચોળવાથી સંધીવા સરખો દુઃખદાયક રોગ થોડા વખતમાં નાબુદ થાય છે, પક્ષ-ઘાત ધુન્દી અને ધનુર્વા સરખા રોગને આ મલમે મટાડયા છે. હાથ પગનું રહી જવું, શરીરના કોઈ પણ અવયવ ઉપર એકદમ સોજો ચઢી આવવો, પેડુંની આબુબાબુના ભાગમાં અતીશય દુખાવો થઈ આવવો વગેરે કાઠ્યા કરવો તથા અકડાઈ જવો, કમરનો ભાગ ઝલાઈ જવો, ગરદનની નસો સજ્જડ થઈ જવી, રંગત્રક થઈ જવાથી હાથ, પગ, કે શરીરનો કોઈ ભાગ રહી જવો વગેરે રોગો આ મલમ લગાડવાથી નાશ પામે છે. સ્ત્રીઓના કેટલાક ભયંકર રોગો જેવા કે સુવાવડ અને ગર્ભાશયના રોગો થઈ ગયા પછી કમર અને પગ ઝલાઈ બીજી છે તે પણ આ મલમને ઉપયોગ કરવાથી નાશ પામે છે. સરદીને લીધે શરીરના અવયવોના ભયંકર ચિન્હો, જડમુલ ઉઘાડું રહી જવું, દાંતેખીટી બેસી જવી, હાથ પગ ખેંચાઈ જવા વીગેરે ચિન્હોને આ મલમ નાશ કરે છે. કોઈ કારણથી શરીરના કોઈ ભાગમાં લોહીનું ફરવું બંધ થયાથી અથવા લોહી સુડદાલ થઈ જવાથી તે ભાગ નકામો અને દુઃખ આપનારો થઈ પડ્યો હોય તો આ મલમ તાત્કાલીક રીતે ફાયદો આપે છે.

કીંમત શીશી એકના ફક્ત આઠ આના. મોટી બાટલી બાર આના.

લીખા કલ્યાણુજીની કું'પની.

ધી ઈન્ડિયન મર્કન્ટાઇલ ઇન્શુરન્સ કંપની લોમોટેડ.

(સને ૧૮૮૨ ના ૬ ઠા એક્ટની અને ૧૮૯૫ ના ૧૨ મા એક્ટની
રૂએ રજીસ્ટર્ડ કરી છે.)

ફંડ રૂા ૫૦,૦૦,૦૦૦ જે ૫૦,૦૦૦ શેરોમાં
વહેંચાયેલું છે દર શેર રૂ. ૧૦૦ નો
ભરાયલી કેપીટલ રૂ. ૨૧,૧૫,૩૦૦
રીઝર્વ ફંડ રૂ. ૧,૪૭,૦૦૦

ડીરેક્ટરો.

૦

આન. શેઠ મનમોહનદાસ રામજી (ચેરમેન)

સર પિંકુલદાસ દામોદરદાસ ઠાકરસી,

શેઠ નવરોજજી જહાંગીર ગામડીઆ.

શેઠ ચતુરભુજ શીવજી.

શેઠ માધવજી ઠાકરશી.

શેઠ મોરારજી વેલજી.

શેઠ જેઠાભાઈ વાલજી.

શેઠ વાલજી સુદરજી.

શેઠ હરીદાસ મોરારજી (મેજર્સ દામોદર હરીદાસ).

આ કંપનીનું મેનેજમેન્ટ એક જીના કસાયલા અને વૉલકાર્ટ બ્રધર્સની કુાં માં ૩૫ વર્ષના
આગના વીમા બાબત અનુભવ ધરાવનાર મીં દાદાભાઈ એદલજી પાવરીના હાથમાં મુકવામાં આવ્યું છે.
દરેક જાતનું આગના વીમાનું કામ (જેવું કે બીલ્ડીંગ્સપર, મીલોપર વિગેરે વિગેરે) હાથમાં ધરવામાં
આવે છે. જહીર પ્રજાને તથા વેપારી વર્ગને એદતેમાસ કરવામાં આવે છે કે આ સ્વદેશી કંપનીને
પુરતું ઉત્તેજન આપવાની મેહિરબાની કરવી. વધુ વિગત સારૂ આ કંપનીની ઓફિસમાં લખવું
યા જાતે મળવું.

દાદાભાઈ એદલજી પાવરી.

સેક્રેટરી, ધી ઈન્ડિયન મર્કન્ટાઇલ ઇન્શુરન્સ કં'ં લીં

ભીખા કલ્યાણજીની કું' નું
લોહીને સાફ કરી શક્તી આપનાર
આયોડીડ

રેડ જેમીકા-સારસા પરેલા.

શરીરમાંના બીગડેલા લોહીથી તબીયત સુસ્ત થઈ શરીર તવાતું જાય છે અને એ સ્થિતિમાં અનેક દરદોનો હુમલો વારંવાર થયા કરે છે. આવી સ્થિતિમાં બીજા ઉપાયો કરતાં લોહી સુધારવાના ઉપાયની પેહલથી જરૂર છે, અને લોહી સુધારવા માટેનો સૌથી અસરકારક ઉપાય રેડ જેમીકા-સારસા પરીલા છે. અને જેના ઉત્તમ ગુણો કાબેલ ડાકટરોએ કબુલ રાખ્યા છે, અને તેઓ એક અવાજે ખાત્રી આપે છે કે રેડ જેમીકા સારસા પરીલાએ લોહી સુધારવામાં અન્યથા જેવી ક્તેહ મેળવે છે.

આ સારસા પરીલા હિંદુસ્તાનની હવાના પ્રમાણમાં બનાવવામાં આવે છે કે જેથી કોઈ પણ દરદ ઉપર લાગુ પડે છે અને તે સરવે દરદોને જડમુલથી સાફ કરી અસલ સ્થિતિ ઉપર તબીયતને ટાવે છે. આ દવાને માટે અમો વાપરવાને ભલામણ કરીએ છીએ

શરીરમાં આવી ગયેલી નબલાર્ક, ગરમીનું પુટી નીકળવું, લીવર બગડવું, જ્ઞાનતંતુઓની નબળાઈ વીગેરે અનેક પ્રકારના દરદો આ દવા દુર કરે છે.

ગરમીના દરદો ઉપર આ દવા ખાસ કરીને સમજાણુ અસર કરે છે.

ક્રીમત ખાટલીનો રૂ. ૧૧—રૂ. ૨૧.

ગાંડીવ એન્ટી-રૂમેટીક બામ.

(એક ઘણાજ અસરકારક અને લાભકારક મલમ)

આ મલમ શરીરે ચોળવાથી સંધીવા સરખો દુઃખદાયક રોગ થોડા વખતમાં નાબુદ થાય છે, પક્ષ-ઘાત ધુન્દી અને ધનુર્વા સરખા રોગને આ મલમે મટાડયા છે. હાથ પગનું રહી જવું, શરીરના કોઈ પણ અવયવ ઉપર એકદમ સોજો ચઢી આવવો, પેડુની આબુબાબુના ભાગમાં અતીશય દુખાવો થઈ આવવો વાંસો ફાટયા કરવો તથા અકડાઈ જવો, કમરનો ભાગ જલાઈ જવો, ગરદનની નસો સળજડ થઈ જવી, રગતક થઈ જવાથી હાથ, પગ. કે શરીરનો કોઈ ભાગ રહી જવો વગેરે રોગો આ મલમ લગાડવાથી નાશ પામે છે. સ્ત્રીઓના કેટલાક ભયંકર રોગો જેવા કે સુવાવડ અને ગર્ભાશયના રોગો થઈ ગયા પછી કમર અને પગ જલાઈ જાય છે તે પણ આ મલમનો ઉપયોગ કરવાથી નાશ પામે છે. સરદીને લીધે શરીરના અવયવોના ભયંકર ચિન્હો, જડમુ' ઉઘાડું' રહી જવું, દાંતેખીલી ખેસી જવી, હાથ પગ ખેંચાઈ જવા વીગેરે ચિન્હોનો આ મલમ નાશ કરે છે. કોઈ કારણથી શરીરના કોઈ ભાગમાં લોહીનું ફરવું બંધ થયાથી અથવા લોહી મુડદાલ થઈ જવાથી તે ભાગ નકામો અને દુઃખ આપનારો થઈ પડ્યો હોય તો આ મલમ તાત્કાલિક રીતે ફાયદો આપે છે.

ક્રીમત શીશી એકના ફક્ત આઠ આના. મોટી ખાટલી બાર આના.

ભીખા કલ્યાણજીની કું'પની.

HURJEE MOOLJEE & Co.,

172, Jooma Musjid, Bombay.

Sole Agents—for Bombay Presidency for Fellow's Syrup
Pain-Killer and Pamala

૬૦ વરસની જુની અને જાણીતી વિલાયતી દવા
વેચનારી પેહેલી દેશી દુકાન.

ન્યુરેલજીક પેનખામ.

પેરીડેવીસ પેનકીલર.

ફેલોઝ કંપાઈડ સીરપ.

પામખાલા.

ચેનીંગનું સારસા પરીલા.

ફેરેવીમ.

યુરેસીપીટીક પીલ્સ.

આયરો ટોનીક પીલ્સ.

હેઝલનો મલમ.

માથાનો દુખાવો તથા છાતીમાં ગલરામણ તથા સંધી-
વાને જલદીથી આરામ કરે છે

કેલેરા, હાથ પગનું જેંચાણું, પેટમાં આવતી ચુંકે,
શરીરનો ધુલગે, સંજુલણી, મરડો વીગેરે દરદો અસર
કારક રીતે સારા કરે છે. નકલીઆત માલધી સંભાળળે

મગજ તથા શરીરની મહેનતથી જુમાવેલી શક્તી-
લાવે છે ખામી, ઊર્ધ્વશ, દમ, હાંફણ, અને
છાતીના દરદો માટે અકસીર છે. શરીરને પુષ્ટી આપી
તાકત આરી વધારે છે

કવોનાઈનની મેળવણી વગરનું ખાસ. મેલેરીઆ તાવ
તથા સરદીના તાવને મારા કરે છે

લોહીને એકદમ મુધારે છે, આમડીના રોગો જેવા કે ચાક,
નાસુર, ભાંગદરને તુચ્છ મટાડે છે

શરીરને મજબુત તથા નીચેગી બનાવે છે તથા શરીરમાં
નવો જુલસો આપે છે, છુદ્દા થઈ ગયેલા શરીરને જીવન
બનાવી નવું જોર આપે છે

મ્રમેહ માટે સમગ્રણુ ધલાજ.

ધાતુને પુષ્ટી આપનારી ગોળીઓ

માથું દુખવું તથા છાતીના દુખાવાને માટે સમગ્રણુ
ધલાજ.

સોલ એજન્ટ, હરજી મુલજીની કંપની.

હાલમેલ અને રીટર્નલ ડ્રગીસ્ટ અને જનરલ મરચન્ડસ.
૬. બારડોલ જુગામસજીની સામે. મારકીટ દુકાન નં. ૧૭૨ મુખ્ય

બાપુ એમ. ડી. ગુપ્તેનાં ઇનામી

મુરખા

શેલડી

ચંદન

આહુ

વાંસ

ચેત્રી

અણાસ

સકરજન

નાસપાતી

દ્રાસ

પેડા

આંમળા

નારંગી

વિગેરે

ચટણી

કેરી

ફટની ચટણી

વીગેરે.

હ મા રા

તમામ બે-

તના મુરખા

શુભ અવ-

સરે પર

ખાસ મોક-

લવા હગો

બલામલુ કે-

રીયે છીયે.

શ્રી-પુરુષ-આજક, તમામ મદિ-
માથામાં નાખવાનું સર્વાત્તમ

સુગંધીદાર અને કેશ વધક
વિશ્વમોહિની હેર આઇલ.

વિશ્વમોહિની

હેર આઇલ

અને

ઇનામી ચાહ.

દરેક બાટલીમાંથી અને

દરેક ડબ્બામાંથી

ઉપયોગી કિંમતી

ઇનામી-શ્રીજ

નીકળે છે.

કિંમત વિશ્વમોહિની હેર આઇલ

એક રૂપિયો.

ચાના ડબ્બાના આના બાર.

સોલ એજન્ટ :—દિલ્લીવાળા લાલા મિશનદયાળ ધરમદાસ,

સુગંધીદાર તેલ અત્તર, ગંગા ગુલાબ જળ, કેવડા જળ, મુરખાઓ
દશી દવાઓ, વિગેરે અનેક પવિત્ર વસ્તુઓના વ્યાપારી.

મુ'બક, કાલગાદેવી રોડ,
કારંકાનાથજીના મંદિર સામે.

અમદાવાદ, માણેક ચોક,
લુભામસજી સામે.

દેશી વેપારી ચેમ્બરનું માસિક.

પુસ્તક ૭ મું ઑગષ્ટ ૧૯૧૪. VOL. VII. AUG. 1914. અંક ૨ જો. No 2.

અનુક્રમણિકા.

INDEX.

વિષય.	પાટું.	Subjects.	Page.
૧ લેડી હાર્ડિંગનું શોકભર્યું મૃત્યુ ...	૫૨	1 Lamented death of H. E. Lady Hardinge ...	52
૨ પનામાની નહેરોના એનજીનીયર ખીઝ ગ્રેવ્સ ...	૫૨	2 Mr. Goethles, Panama Canal Engineer ...	52
૩ મોરીશીયસનો ખાંડનો ઉદ્યોગ ...	૫૪	3 Mauritius Sugar Industry ...	54
૪ ખેતી અને ટોરો બાબત શેઠ નરોત્તમ મોરારજીએ બહેર કરેલા વિચારો ...	૫૫	4 Mr. Narottam Morarji on Agriculture & Cattle ...	55
૫ હિંદમાં વિજ્ઞાનક સાંચા કામનો ઉદ્યોગ ...	૫૬	5 Use of Electric Machines in India. ...	56
૬ ટુનીશિયાની કોલસાની પેટાશ અને અપત ...	૫૮	6 Production & Consumption of Coal. ...	58
૭ હિંદનો વેપાર ...	૫૯	7 A Brief Review of the Trade of India ...	59
૮ બીજી વેપારી ચેમ્બરો ...	૬૦	8 Other Chambers ...	60
૯ મુંબઈના લાયકાત ધરાવનારા એકાઉન્ટન્ટો અને ઓડીટરોની નામદાર ગવર્નરને અરજ ...	૬૫	9 Memorial of the Accountants and Auditors to His Excellency the Governor of Bombay ...	65
૧૦ વેપારી અખરો ...	૬૬	10 Commercial News ...	66
૧૧ નવાનમાં બનેલા વિજ્ઞાનીને લગતાં સામાન ...	૬૯	11 Manufacture of Electrical Goods in Japan. ...	69
૧૨ બ્રિટીશ હિંદુસ્થાનનો ઉત્પાદન ઉદ્યોગ ...	૭૦	12 Woolen Industry of British India. ...	70
૧૩ સરકારી કાઠીનું લીલામ ...	૭૨	13 Government Coffee Auction ...	72
૧૪ વેપારી કેસો ...	૭૩	14 Commercial Cases ...	73
૧૫ એન. મી. ગોલાનની દેશી વેપારી ચેમ્બરની મુલાકાત ...	૭૩	15 Hor. Mr. Gillan's Interview ...	73
૧૬ દેશી વેપારી ચેમ્બરની કમીટીનું કામકાજ ...	૭૭	16 Excerpts from the Proceedings of the Committee ...	77
૧૭ દાખલા વેપારીઓની મંડળીનો વિભાગ ...	૭૮	17 The Grain Merchants' Association Section ...	79
૧૮ ખાંડની વડાત વખતે ઓટેની પ્રી મન ...	૮૧	18 Tariff Valuation of Sugar ...	81
૧૯ લેઠન્ટ સ્ટોક કંપનીઓ ...	૮૨	19 Joint-Stock Companies ...	82
૨૦ નવાં પેટંટો ...	૮૩	20 New Patents ...	83
૨૧ પરદેશી ખાંડની આયાત ...	૮૫	21 Foreign Imports of Sugar ...	85
૨૨ સુતર અને સુતરક કાપડના આંકડાઓ ...	૮૬	22 Spinning & Weaving Returns ...	86
૨૩ સુતરની આયાત ...	૮૭	23 Imports of Cotton Yarn ...	87
૨૪ ઇ. ચ. ૧૯૧૪ના મે માસને માટે પોર્ટફોટ રેકર્ડિંગમાંથી માવ અપાળો તેની સરખામણી કરનારા આંકડા ...	૮૭	24 Statement of Traffic at Port Trust in May 1914 ...	87
૨૫ સોના રૂપાની આયાત તથા નિકારના આંકડા ...	૮૮	25 Imports & Exports of Gold & Silver ...	88
૨૬ હિંદુસ્તાનનો દરીયાઈ વેપાર ...	૮૯	26 Sea-borne Trade of India ...	89
૨૭ વેપારી આતમી ...	૯૩	27 Commercial Intelligence ...	93

ઇન્ડિયામાં ક્ષેત્રીય ટાઇલનું બાણીનું ખાતું—ધી બોમ્બે ટાઇલ માર્ક ૨૧ થેંક સીટ ફ્રાંટ મુંબઈ.

જાહેર ખબરની અનુક્રમણિકા.

જાહેર ખબર આપનારનું નામ

પાનું.

વેસ્ટ એન્ડ વોચ કંપની	૧	એ
ટ્રેસ્ટ ચવના એન્ડ કંપની	૨	એ
મેસર્સ ધૈર્યાવાન બ્રધર્સ	૩	એ
પી કાકૂની કંપની	૪	એ
હુન્નરો દર્શક મંડળ	૫	એ
ડાક્ટર ઇન્જિનીયરીયા	૫	એ
એમ એલ ઠાસર	૬	એ
રીયા કેમીકલ ડ્રા	૭	એ
આયોનિક ક્ષારમંત્રી	૭	એ
ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી	૮	એ
મોતીલાલ મુળચંદ અન્ડ કંપની	૮	એ
વી કે રાનડે	૮	એ
મોણિકલાલ ન હમણીયા	૮	એ
ધી સ્ટાર ઇન્ડસ્ટ્રીયલ વર્ક્સ	૮	એ
એન પાવેલ અને કુ	૯	એ
વેલ હારગોવિન્દ હરિદત્ત ડાકર	૧૦	એ
અનલાલ અમરશી મહેતા	૧૦	એ
આન દવટી	૧૦	એ
એ ઇ પાટનવાલા	૧૧	એ
એ વી. રૂપારેલ	૧૧	એ
કૌશલ એમ દરેતરની કુ	૧૨	એ
ડાક્ટર કેશવલાલ મોતીલાલ	૧૩	એ
ધી લક્ષ્મી આર્ટ પ્રીન્ટીંગ વર્ક્સ	૧૪	એ
દુધી જાહેર ખબરો	૧૫	એ
ભીખા કમ્પાઇન્ટી કુ	૧૬	એ
ધી ઇન્ડિયન મર્કન્ટાઇલ ઇન્સુરન્સ કુ	૧૭	એ
હીરેદીયા એન્ડ કંપની	૧૮	એ
સુડગર ડાયબાઈ નીમોનદાસ	૧૮	એ
નાથાલાલ જી વાધ્યાય	૧૮	એ
હરજી સુવળની કુપની	૧૯	એ
દિલીવાળા લાલા બિશનદયાળ ધરમદાસ	૨૦	એ
કાઠારી સુતરીઆની કંપની	૨૧	એ
સી ભોળીલાલની કુ	૨૨	એ
મોહનદાસ કમળશી	૨૨	એ
ધી સેન્ટ્રલ બેંક ઓફ ઇડયા લી.	૨૩	એ
ધી સ્ટાન્ડર્ડ ઇલેક્ટ્રીક કંપની	૨૪	એ
અવેરી એન્ડ કંપની	૨૫	એ
જીગતરામ અને કંપની	૨૬	એ
મોહનલાલ એન્ડ કાનજી	૨૭	એ
શ્રી મસજીની કુ	૨૭	એ
શ્રી અબીડા મોજનશાળા	૨૮	એ
ચાંદ રીઆ કંપની	૨૯	એ
દીનશાહ એમ દરેતર	૩૦	એ
ડા. ધાકજી બાણજી સાવત	૩૦	એ
મંત્રી દિદુ અનાયમમ	૩૧	એ
ધી બોમ્બે એસ્યુરન્સ કંપની	૩૧	એ
વી. સી. દરેતરની કુ	૩૨	એ

INDEX

NAME OF ADVERTISER.

Page

West & Watch Co	...	1 A.
Druwet Chowna and Co.	..	2 A.
Messrs Dhairyavan Brothers	...	3 A.
P Kakoo & Co.	...	4 A.
Hoonnaro Darshak Mandal...	...	5 A.
Dr Ichhaporia...	...	5 A.
M L. Thosar	...	5 A.
Rio Chemical & Co.	...	6 A.
Ionic Pharmacy	...	7 A.
Techno-chemical Laboratory	...	7 A.
Moulal Mulchand & Co.	...	8 A.
V K. Rannade	...	8 A.
Maneklal N Damania...	...	8 A.
The Star Industrial Works	...	8 A.
N Powell & Co	...	9 A.
Vaidya Hargovind Haridatta Thakar	...	10 A.
Jivanlal Amarsi Mehta	...	10 A.
Anandvati	...	10 A.
A B Patanvala	..	11 A.
J V Ruparel	...	11 A.
Phirozo M. Dastoor & Co.	...	12 A.
Dr Keshavlal Motilal	...	13 A.
The Lukshmi Art Printing works	...	14 A.
Short Advertisements	..	15 A.
Bhica Cullhanji & Co	...	16 A.
The Indian Mercantile Insurance Co	...	17 A.
Hiredu & Co.	...	18 A.
Choodgar Dahyabhai Tribhbowandass	...	18 A.
Nathalal J Oopadhyaya	...	18 A.
Hurjee Mulji & Co	...	19 A.
Delhiwala Lala Bisandayal D.	...	20 A.
Kothari Satara & Co...	...	21 A.
C Bhogilal & Co	...	22 A.
Mohandas Kamalshu	...	22 A.
The Central Bank of India Ltd.	...	23 A.
The Standard Electric & Co	...	24 A.
Zaveri & Co.	...	25 A.
Jugatram & Co	...	26 A.
Mohunlal & Kanji	...	27 A.
C Prasan & Co	...	27 A.
Shri Ambica Bhojan Shala	...	28 A.
Chandania & Co	...	29 A.
Dinsha M. Dastur	...	30 A.
Dr. Dhakji Bhanji Savant	...	30 A.
Mantri Hindu Ananthashram	...	31 A.
The Bombay Assurance Company	...	31 A.
V. C. Dastoor & Co.	...	32 A.

સી. મનુજી કુંડો...	...	33	એ	G. Prasan & Co. ...	33 A.
કે. ડી. ઝોગરે અને કુંડો.	...	33	એ	K. T. Dongre & Co. ...	33 A.
જેમ્સ કુંડો	...	33	એ	James Co. ...	33 A.
ગોદરેજ બ્રધર્સ	...	34	એ	Godrej Brothers ...	34 A.
છગનલાલ લલુભાઈ શાહ દેશીનામાવાળા	...	34	એ	Chhaganlal Lalubhai Shah D.	35 A.
વાઈ. એલ. બંડારકર	...	34	એ	Y. L. Bhandarker ...	35 A.
રામ એન્ડ કુંડોની	...	35	એ	Raja & Co. ...	36 A.
મેસર્સ ડી. મુરિજમલ એન્ડ કુંડો	...	36	એ	Messrs. T. Murijmal & Co.	37 A.
ધી કોસ્મોપોલીટન બેંક લીમિટેડ	...	36	એ	The Cosmopolitan Bank Ltd ...	38 A.
ડા. ગોતમરાવ કેશવ	...	36	એ	Dr. Gantamrao Keshav ...	39 A.
વીકલ પરચેસમ એન્ડ સન્સ	...	40	એ	Vithal Pursbotam & Son ...	40 A.
ગોવિંદજી દામોદરની કુંડો	...	41	એ	Govindji Damodar & Co. ...	41 A.
ફરામજી તથા રસ્તમજી નવરોજી ફેટિઆફર...	...	41	એ	Faramji & Rustumji Photographers	41 A.
ધી ઇસ્ટ એન્ડ વેસ્ટ ઇન્સ્યુરન્સ કુંડો. લી.	...	42	એ	The East and West Insurance Co Ltd	42 A.
સી. સી. દેસાઈની કુંડો	...	42	એ	C. C. Desai & Co ...	42 A.
મણીરામ ગોવિંદજી	...	43	બી	Manishanker Govindji	43 B.
ડા. કળીદાસ મોતીલાલ	...	44	બી	Dr. Kalidas Motiram ...	44 B.
રામચંદ નારણજી કેસવજી	...	44	બી	Raj Vaidya Naranji Keshavji	44 B.
ડી. સી. જમરીગરની કુંડો.	...	44	બી	D. C. Umarigar & Co. ...	45 B.
રામજીશી અંબાદતજી મહાદેવજી	...	45	બી	Raj Joshi Ambadattji Mahadevji.	46 B.
સાર્વજનિક પુસ્તકાલય	...	46	બી	Sarvajanic Poostakalaya ...	47 B.
ડા. ડી. રાઈટર એન્ડ કુંડો.	...	46	બી	Dr. D. Writer & Co. ...	47 B.
જી. કે પવાર બ્રધર્સ	...	47	બી	G. K. Pavar Brothers ...	47 B.
બેરેટની યુરો	...	47	બી	Barat's Bureau ...	48 B.
રમિંગ્ટન ટાઈપરાઈટર કુંડો	...	48	બી	Remington Typewriter Co. ...	49 B.
રેવલ કંપની	...	49	બી	Raval & Co ...	50 B.
ધી. ડી. કેમીકલ કુંડો.	...	50	બી	O. D. Chemical Co. ...	51 B.
ધી તાંદુર એન્ડ શાહબાદ સ્ટોન કંપની	...	51	બી	The Tandur & Shahbad Stone Co	52 B.
ડાક્ટર આલીવાલા	...	52	બી	Dr. Batiwala ...	52 B.
ગોવિંદજી વસનજી	...	53	બી	Govindji Vasanji ...	53 B.
ડાક્ટર દુબલ	...	54	બી	Dr. Doobal ...	54 B.
ઈ. એસ. માલાની કુંડોની	...	55	બી	E. S. Mala & Co. ...	55 B.
મંગલદાસ મનસુખલાલની કુંડો	...	56	બી	Mangaldas Mansukhlal & Co. ...	56 B.
નોકર એજન્સી	...	56	બી	Servants Supplying Agency ...	56 B.
ગોદરેજ બ્રધર્સ	...	57	બી	Godrej Brothers ...	57 B.
માવજી લક્ષ્મીદાસની કુંડો	...	57	બી	Mavji Luxmidass & Co. ...	57 B.
સપાટ કંપની	...	58	બી	Sapat & Co. ...	58 B.
એબીયાર ફાઈનર્ડીંગ અને એનજીનીયરીંગ વર્ક્સ કુંડો.	...	59	બી	O. F. & Eng. Works Co. ...	59 B.
પાયોલીઅર અફકલી વર્ક્સ	...	60	બી	Pioneer Alkali Works. ...	60 B.
ગુલામહુસેન ઇરામાલજી એન્ડ બ્રધર્સ	...	61	બી	Gulamhusein Ismalji & Bros ...	61 B.
ધી ઈન્ડિયન એનજીનીયરીંગ કુંડો.	...	62	બી	The Indian Engineering & Co. ...	62 B.
હાતમખાઈ ગુલામહુસેન એન્ડ બ્રધર્સ	...	63	બી	Hatambhai Gulamhusein & Bros.	63 B.
હરિચંદ મંછારામ એન્ડ સન્સ	...	64	બી	Harichand Manchharam & Sons.	64 B.

અમે પોતે.

આ માસીકમાં બહારથી આવેલા લેખો માટે અમે જવાબદાર નથી. આ માસીકનું લવાજમ સુબંધના ગ્રાહકોને માટે વાર્ષિક રૂ. ૩ ત્રણ તથા બહાર ગામના ગ્રાહકો માટે વાર્ષિક રૂ. ૩-૬-૦ ત્રણ છ આના પોસ્ટેજ સુધી રાખવામાં આવ્યું છે છુટક નકલ એકના આના ૪ ચાર નમુનાની કોપી મફત મોકલવામાં આવતી નથી.

આ માસીકમાં જે બહાર ખબરો છે તેમાં કંઈ ફેરફાર સુચવેલો હોય તો કાઢી નાંખવી હોય તો આવી બતની ખબર આગલા મહિનાની ૨૦ મી તારીખ પહેલાં આપવી જોઈએ. નહિતર તે પ્રમાણે કરવું બની શકશે નહિ.

લેડી હાર્ડીંગનું શોકજનક મૃત્યુ.

નીચે મુજબનો તાર નામદાર વાઈસરોયના ખાનગી સેક્રેટરી પર ચેમ્બર તરફથી મુકવામાં આવ્યો હતો “નામદાર લેડી હાર્ડીંગના અકાળ મરણથી નામદાર વાઈસરોયને ગંધેલી ખોટ માટે તેમને દેશી વેપારી વર્ગ તરફથી દિલસોણ જાહેર કરશે. એ ખોટ હિંદ પોતાની જ ગણે છે. હમે એવી પ્રત્યક્ષ કરીએ છીએ કે આ અસહ્ય દુઃખ તથા અશ્વત્ સહન કરવા ઈશ્વર તેમને બળ આપે ” આ તારના જવાબમાં નામદાર વાઈસરોયના ખાનગી સેક્રેટરી તરફથી નીચે મુજબનો તાર મળ્યો હતો. ‘તમારી તરફથી મોકલેલા તમારી માયાળુ લાગણીના સંદેશ માટે નામદાર વાઈસરોય અત્યંત આભારી છે”

વેપારી ખાતમીના ડીરેક્ટર-જનરલ મી૦ ફ્રેડ્રીક નોયેલ પેટનના શોકજનક મૃત્યુની નોંધ લેતાં હમને ભારે દિલગીરી ઉપજે છે. મરનાર સને ૧૮૯૮ થી સને ૧૯૦૫ સુધી મુંબઈ વેપારી ચેમ્બરના સેક્રેટરી હતા. ત્યાર બાદ નામદાર લોર્ડ કર્ઝન તરફથી તેમને વેપારી ખાતમીના ડીરેક્ટર જનરલનો ઓધો આપવામાં આવ્યો હતો.

એમના મૃત્યુથી મુંબઈના વેપારી વર્ગમાં ભારે દિલગીરી ફેલાઈ છે.

Mr. GOETHALS, PANNAMA CANAL ENGINEER.

પનામાની નહેરનો એનજીનીયર મો. ગટલ્સ.

(માસિક માટે ભાષાંતર કરનાર, નંલિનકાન્ત નરસિંહરાવ દીવેડીઆ)

(અનુસંધાન પાને ૨૩ ઉપરથી)

નેસ્ટપોઇન્ટમાં શીખનાર વિદ્યાર્થી ત્રણ વ્યક્તિના ધનામ મેળવી શકે તેમ છે. એક તો પોતાની વિદ્યતાને લીધે મેળવી શકાતી સ્કોલર-શીપ, બીજું, એક નેતા ગદ્યવા અમલદાર નીમાવવાનું, અને ત્રીજું ત્યાં અભ્યાસ કરનાર આમાંના સર્વેની સારી લાગણી. આમાંથી એક, જે તો ઘણા જાણુ મેળવી શકે તેમ છે પણ ત્રણે સાથે, ગટલ્સની પેઠે મેળવનાર યોગ્ય હોય છે. સ્કોલરશીપ મેળવવાની બાબતમાં ગટલ્સ પણ વિદ્યાર્થીઓમાંથી બીજે નંબરે પાસ થયો હતો. ઇંગ્લેન્ડની લુકડીના મરદાર તરીકે ગટલ્સ અને બીજા, ચુંટાયા હતા. ફક્ત પોતાના અભ્યાસમાં જ હુશીયાર હતા તેમ નહોતું. સૈન્ય-રચના, ચુકિત વગેરેમાં પણ તે પ્રવીણ હોવાથી તેને કેપ્ટન બનાવ્યો હતો. આ તેના છેલ્લા વર્ષમાં હતું. ખેલું માન ઘણાજ સારા અભ્યાસથી મેળવી શકાય, બીજાનો આધાર ઉપરી-

એના અભિપ્રાય ઉપરથી પણ ત્રીજું. તો આખી કોલેજના બધા વિદ્યાર્થીઓની લાગણી, માન, તેમજ વિશ્વાસથી મેળવાય છે. તેની કલાસનો દરેક વિદ્યાર્થી ગટલ્સને માન આપતો. ગટલ્સ પોતાના વર્ગ તરફ ઘણું વફાદાર હતો. આખો વર્ગ હુશિયાર કહેવાય એવી તેની મરણ હતી. તે જેને જેને કાંઈપણ નહોતું આવડતું તે તેને શીખવતો. એ કોલેજમાંથી પાસ થયા પહેલાં પોતાના વર્ગના પ્રમુખ નીમાયાનું ઘણું મોટું માન મળ્યું હતું. એ રીતે જુદીની તીક્ષ્ણતા સિવાય બીજા પણ શુભો ગટલ્સમાં પહેલેથી જ જણાયા હતા.

વીલેટસ પોઇન્ટની લશ્કરી ઇન્જનેરી શાળામાં વળી વધારે શિક્ષણ લીધા પછી ગટલ્સે શાન્તિના વખતમાં લશ્કરી ઇન્જનેરનું કામ કરવા માંડ્યું. મીનસીનાટીમાં કર્નલ મેરીલના

ઉંચી પોલીસ કરેલા ટોચ ખરીદ કરવા ક્યાં જશે ?

ઇંડીયન કોટન ઑઇલ કંપની, લીમીટેડ.

હમમ સ્રીટ, કોટ, મુંબઈ તથા વિજલપુર, નવસારી.

આ કંપનીના કારખાનામાં નીચે મુજબ માલ તૈયાર થાય છે:—

કપાસીઆનું તેલ.

અમારે ત્યાં તૈયાર થતું તેલ મુંબઈમાં વેચાતાં પીઝાં તેલો કરતાં ચઢીઆતું હોવાની અમે ગેરંટી આપીએ છીએ. ખાવામાં ધોની ખરેખરી કરે છે.

કપાસીઆના મગજ.

ગાય, ભેસ, બળદ, ઘોડા, મે'ઢાં, બકરાં વગેરેને માટે ખરેખરે તાકાતવાન ખોરાક, કુખ્યાં જનવરને થોડા વખતમાં ટટાર બનાવે છે.

કપાસીઆનાં છાલાં.

અમારી મીલનાં છાલાં પુના, મઉ, કરાંચી સુરત વગેરે સ્થળોએ ડેરીઓમાં તેમજ પાનગી ખેતરોમાં રફેજ (roughage) તરીકે પ્રુષ્કળ વપરાય છે.

આવતાલ તથા વધુ વીગત માટે લખો:—

કાઠારી, સુતરીઆની કંપની,

મનેજીંગ એજન્ટ.

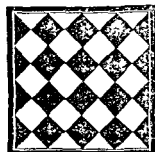
રેલીકાન નંબર ૨૧૩૬.

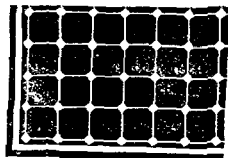
C. BHOGILAL & Co.,

17-18, Elphinstone Circle, Fort, BOMBAY.

MARBLE FLOORING.

આરસના પાટીયા, પ્લોક, લાદી, સફેદ,
કાળી, પ્લુ રંગની, હરેક માપની,
પાલીસ ટેબલો, ફરનીચરમાં,
દીવાલમાં અને જમીનપર
જરૂરની તરેહવાર રંગની
લાદીઓ સફેદ ચલકતી
લાદી ઇંચ ૬ x ૬,

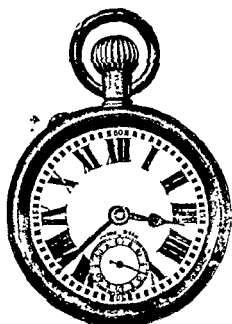
લાલ લાદી, સીમોટ અને પાલીસનો સામાન વિગેરે કીફાયતી લાવે મળશે.

સી. ભોગીલાલની કુંઠ

આરસ પથ્થરના વેપારી,

૧૭-૧૮, એલ્ફીન્સ્ટન સર્કલ, કોટ, —મુંબઈ નં ૧.

દીવાળોના તરેહવારમાં ભેટ આપવા લાયકનાં
નાનાં ખીસાનાં ઘડીઆળો.

ભાવ તદનજ કીફાયત રાખેલા છે.

તેની ખાત્રી ફક્ત એકવાર દુકાનની મુલાકાત લેવાથી થશે.
મેટલનાં સરતાં રોસકોપ સીસ્ટમ કાચની રીંગ સાથે જેથી અંદર
કચરો જવાનો સંભવ રહેતો નથી નં. ૧) કી. રૂ. ૧-૧૨-૦
મેટલ રેલવે રેગ્યુલેટર ઇનજીન છાપ સાથે. નં. ૧૭ રૂ. ૧-૧૨-૦

૩ વર્ષની ગરંટીવાળાં ઘડીઆળો.

નં. ૧૭ રૂ. ૩૫ નં. ૨૭ રૂ. ૪ નં. ૩૭ રૂ. ૫ નં. ૪૭ રૂ. ૫૫
એ શીવાય હરેક બતનાં અમેરીકન, જાપાન, જરમન
બનાવટનાં મોટાં દીવાલ ઉપર ટાંગવાનાં તથા બેઠક ઉપર
રાખવાનાં કલોકો તથા હરેક મેકરના ટાઇમપીસો અમારે
ત્યાંથી મળશે.

ચીન સાથનું પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં
આવશે. બહાર ગામનો માલ વી. પી. થી મોકલવામાં આવશે.

મોહનદાસ કમળશી.

ટેકાણું—મંગાદેવી પોષ્ટ ઓફીસની બાજુમાં.

હાથ નીચે કામ કરવા માંડ્યું ત્યારથી ગટલ્સની મોકરીની શરૂઆત થઇ. કર્નલ મેરીલ પાસે ગટલ્સ ગયો ત્યારે ગટલ્સને કહ્યું “પણ તું તો ઇન્જનેરોનો લેફ્ટીનન્ટ છે ને જો તે વાત તું વિસરી જઇશ તો હારાથી ફતેહ પમારો.” ગટલ્સે કહ્યું “હું હામારી પાસે શીખવાનેજ આવ્યો છું” તેથી મેરીલ્સે હેને જોદવાનું કામ કરનારથી શરૂઆત કરાની અને હેમાંથી ધીમે ધીમે તે ફેરમેન નીમારો.

ન્યારે રપેન સાથે લડાઇ જગી ત્યારે ગટલ્સને પોતાનું કામ બતાવવાની તક આવેલી જોઇ ખુશી થયો; પણ હુલોગ્યે હેને પોર્ટોરીકોમાં લશ્કરની રૂઢી ઇન્જનેરોની ટોળીની સરદારી આપીને રાખ્યો અને ત્યાં કંઈ લડાઇને અંગે થયું નહિ. તે થઇ રહ્યા પછી પણ તે નિરાશ થયો નહિ. હેને મળેલા લાંબા અનુભવમાં હેણે નહેરો જોદો, પાણી સંઘરી રાખવાને તળાવો બાંધ્યાં, કિલ્લાઓ તથા પુલો બાંધ્યા હતા અને માણસોની સરદારી શી રીતે કરવી હેનો અનુભવ મેળવ્યો હતો. ટેનેસી નદીના મુખ આગળ બંધ, તળાવો તથા નહેરો હેનાં બાંધેલાં છે. -હોડ બેટના ન્યુયોર્ક ગંદરનું બાઈ પણ હેણે બાંધેલું છે. ૧૯૦૩ માં જનરલ રટાફ (લશ્કરના અમલદારોની મુખ્ય ટોળી) ના સલાસદ તરીકે હેની નિમણુક કરવામાં આવી હતી. ઇન્જનેરોમાંથી રૂઢીજી અમલદાર તે હતો. પોતાની નવી પદ્ધતિએ ગયા પછી પણ બીજાને પોતાની વફાદારી, દૃઢ ન્યાયશક્તિ, પ્રવીણતા, અને વિશ્વાસ વગેરેથી કામ કરવાને ઉત્તેજન આપતો ગયો. જનરલ મેકેન્ઝી કહેતો હતો કે “પનામાના કામ ઉપર મુખ્ય ઇન્જનેર નીમવાની વાત નીકળી કે તરત બધાને ગટલ્સનું નામ સુઝ્યું.” છ વર્ષથી તે ત્યાં મુખ્ય અમલદારનું કામ કરે છે અને આ મહોટો લગીરથ પ્રયત્ન સફળ થશે તે પણ હેના જેવા પુરૂષને લીધેજ કર્નલ ગટલ્સ માસાચુસેટસમાં આવેલા ન્યુ બેડફર્ડ ગામમાં એક આગેવાન બેપારીની પુત્રી મીસ રેડમનને ૧૮૮૪ માં પરણ્યો હતો. હેનો મહોટો પુત્ર વેસ્ટપોઇન્ટની કોલેજમાંથી પાસ થઇ હેના હાથ નીચે ઇન્જનેરોની ટોળીના લેફ્ટીનન્ટ તરીકે પનામામાં કામ

કરે છે. હેનો બીજો પુત્ર હારવર્ડની યુનિવર્સિટીમાં અભ્યાસ કરે છે અને થોડા સમયમાં ડાક્ટર થશે.

કર્નલ ગટલ્સ પોતાના સમકાલિન વિદ્યાર્થીઓને ઘણીવાર કહેતો કે “કોઇ પણ કામમાં ફતેહ મેળવવી હોય તો તે વફાદારીથી કરવું જોઇએ. કામ તરફ, પોતાના ઉપરી તરફ વફાદાર રહેવાથી હાથમાં લીધેલું કામ પાર પડે છે.” હાલના જમાનામાં બધાને કામ—મત્તક્ષ કામ જોઇએ છે. લોકો કામ કરનારને, બોલનાર કરતાં વધારે પસંદ કરે છે. દક્ષિણ આફ્રિકાના વિઝહમાં લોર્ડ ક્રીચનર પાસે એક જણે આવીને પોતાથી અમુક હુકમ અમલમાં ન મુકાયાનાં કારણો કહ્યાં એટલે તે બોલ્યો “હે કામ ન થઇ શકવાનાં કારણો કહ્યાં તે તો બધાં ઠીકજ છે પણ તે કહેવામાં કાંઈ ફાયદો નથી. કામ થવું જોઇએ તે સુદો છે.”

બધા કરતાં પોતાના હાથ નીચેના માણસો તરફ ન્યાય, માયા અને મમતાથી વર્તવાની ટેવને ગટલ્સ વધારે મહત્વની ગણે છે. હેનામાં સાર્વલૌકિકતાનો શુભ ખાસ આગળ પડતો છે. બધા “મનુષ્યજાતિની બંધુતા”ના સરખે ભાગે ભાગીદાર છે તેમ ગણીને વર્તવું જોઇએ. કંઈ પણ કામ કરવામાં હેમાંથી મળનારો ફિર્તી અથવા નફા રૂપી બદલાની આશા રાખ્યા વગર, પોતાના કર્તવ્ય, તરીકે તે કામ કરવું જોઇએ તોજ તે કામ ઉત્સાહથી થાય છે. આપણે આપણું કર્તવ્ય ક્યાં માટે જશ અથવા ઈનામની આશા રાખીશું? નહિજ. કારણ તે તો આપણે કરવું જોઇએ અને કર્યું છે.”

આવા વિચારથી કામ કરે છે તે માણસ લોકોના વખાણથી છેતરાતો નથી, હેમની ના-ખત્તજગીથી કરતો નથી અને પોતાનું કામ કરી શકે છે.

લોકોની વાહવાહથી આપણને ક્ષણભર
આનંદ લાગે છે, મનને સાફ લાગે છે પણ તે
વાહવાહ કંઈ ક્ષણે તિરસ્કાર, નાપસંદગી અથવા
દોષના રૂપમાં બદલાઈ જાય તે કહી શકાતું
નથી.”

દુકામાં, આ મહોટા પ્રબલકીય કામની
સરદારી જે પુરૂષને સોંપવામાં આવી છે તેને
ધતિહાસ ઉપર કહી ગયા તે છે, અમેરીકન લોકો

હેમની વિશાળ ભુમિ, પુષ્કળ ખાણો, અદ્ભુત
જંગલો, અને ધમધાકાર ચાલતાં કારખાનાઓ
વગેરેની મગફળી ધરાવતા હશે પણ ખરેખરી
મગફળી થવા જેવી વાત તો કર્નલ ગટ્લસ જેવા
પુરૂષો તે ભુમિમાં પાકયા છે તે છે.

વાંદરા

૨૪-૧-૧૪.

લાખાન્તર કર્તા
નલીનકાન્ત નરસિંહરાવ,
દીવડીઆ.

MOURITIUS SUGAR INDUSTRY.

મોરીસીયસનો ખાંડનો ઉદ્યોગ.

ધ. સ. ૧૯૧૨ ની સાલની મોરીસીયસ
બ્લ્યુ બુક ઉપરનો રીપોર્ટ ત્યાંની ખાંડના ઉદ્યો-
ગને લગતી કેટલીક બાબતોને લઈકત પુરી
ગાડે છે એમ ધી ધન્ડીયન ટ્રેડ્સ જરનલ તેના
૬ માર્ચ ૧૯૧૪ ના અંકમાં જણાવે છે.
ખાંડના પાકનું વર્ષ તા. ૧ લી ઑગષ્ટે શરૂ
થાય છે અને બીજા વર્ષના જુલાઈ માસની ૩૧
મી તારીખે પુરું થાય છે. ૧૯૧૩ ના જુલાઈ
માસની ૩૧ મી તારીખે પુરા થતા વર્ષમાં પાકની
સ્થિતિ સારી નહોતી. કારણ ૧૯૧૧ અક્ટો-
બરથી ૧૯૧૨ બનેવારી સુધીની પાણીની અછ-
તની અસર ઘણી માઠી થઈ હતી. ૧૯૧૧ ની
સાલના પાકમાંથી ૧,૬૫,૮૦૬ ટન્સ ખાંડ
ઉતરી હતી અને ૧૯૧૨ ના પાકમાંથી સ્થાનિક
ખપત બાદ કરતાં ૨,૦૬,૬૭૭ ટન્સ ખાંડ ઉતરી
હતી. ચેમ્બર ઑફ એગ્રીકલ્ચર એટલે ખેતી-
વાડીની ચેમ્બર નક્કી કરેલ વેચવાની કીંમત
લગભગ ૫૦ કીલોગ્રામ્સના રૂા ૭ હતા એટલે
પાકની કુલ કીંમત ૨,૮૦૯ મીલીયન્સ એટલે
૨૮૦ લાખ રૂપીયા જેટલી થાય છે તેમાંથી
૫૦ કીલોગ્રામ્સ ખાંડ બનાવવાનું ખર્ચ રૂા.
૫,૦૫૦ ગણીએ તો ચોખ્ખો નફો ૬૦ લાખ
કરતાં વધારે રહે. ૧૯૧૧ ની સાલમાં સામાન્ય
વેચાણ કીંમત ૫૦ કીલોગ્રામ્સના ૯,૦૬૮
રૂપીયા હતી જે ૧૯૦૫ ની સાલમાં ૯૭૦

રૂપીયા હતી; તે સિવાય છેલ્લા ૧૬ વર્ષમાં ઘણીજ
વધારે હતી. ૧૯૧૦ માં સામાન્ય વેચાણ કીંમત
૭,૦૦૯ રૂપીયા અને ૧૯૦૯ માં ૮,૦૫૦ રૂપીયા
હતી. છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં પાકની સ્થિતિ નીચે
મુજબ હતી.

સાલ.

કુલ ઉત્પન્ન.

ટન્સ.

કીંમત

દશલાખ.

૧૯૦૮-૦૯

૧,૬૧,૪૬૧

૨૮૦

૧૯૦૯-૧૦

૨,૪૬,૫૬૦

૪૧૮

૧૯૧૦-૧૧

૨,૧૪,૩૭૨

૩૦૪

૧૯૧૧-૧૨

૧,૬૫,૮૦૬

૩૨૭

૧૯૧૨-૧૩

૨,૦૬,૬૭૭

૨૮૯

ત્યાંની ખેતીવાડી ચેમ્બરના આંકડા ઉપરથી
જણાય છે કે ૩૧ ડીસેમ્બર ૧૯૧૨ ના રોજ
૪૩૯,૪૫૬ “આરપન્ટસ” (૧ આરપન્ટ=૧૦૪૩
એકર) ક્લેન્ડનમાંથી ૧,૪૭,૮૯૭ આરપન્ટસ
જમીન શેરડીના વાવેતર નીચે હતી. એટલે કે
આગલા વર્ષના કરતાં વાવેતરમાં ૩,૪૧૭ આરપ-
ન્ટસનો વધારો થયો હતો અને ૧૯૦૯ ની સાલ
કરતાં ૨૦,૦૦૦ આરપન્ટસ વધારે હતી. આ
વર્ષમાં કારખાનામાં અને મજુરી બચાવે તેવા
સંચાઓના ઉપયોગમાં ઘણા સુધારો થયો હતો.
૧૯૧૧ અને ૧૯૧૨ માં નીચેના દેશોમાં ખાંડ
નિકાશ કરવામાં આવી હતી.

દીવાલની હેન્ડસમ લાદીઓની સુંદર ડીઝાઇનો ક્યાં મલે છે ?

દેશનું નામ	૧૯૧૧	૧૯૧૨	અંત્રીમાર.	૧૨૩	૨૭૫
	૧ ટન ૧,૦૦૦	કીલોગ્રામ્સ.	ફ્રાન્સ.	૧૬,૫૪૩	૧૭૭
	ટન્સ.	ટન્સ.	રપેઇન.	૬,૫૬૦	...
બ્રીટીશ હિન્દુસ્તાન.	૧,૦૬,૧૫૭	૧,૪૩,૩૬૧	સેન્ટવીન્-સેન્ટ	૪,૬૪૩	.....
યુનાઇટેડ કીંગડમ.	૭૭,૬૭૨	૨૦,૮૬૯	આ ઉપરથી જોઈ શકાય છે બ્રીટીશ હિન્દુસ્તાન		
ફ્રેંચ કૉલોની.	૧૭,૦૪૭	૧૦,૫૬૦	મોરીશીયસની ખાંડ ખરીદનાર મોટોમાં મોટો		
ઑસ્ટ્રેલીયા	૧,૫૦૦	૨૬,૨૭૩	દેશ છે. યુરોપ ખાતેની નિકાશ ૧૯૧૧ માં		
હાંગકોંગ.	૮૮૨	૨,૦૧૭	૧,૦૩,૦૦૦ ટન્સ જેટલી હતી તે ૧૯૧૨ માં		
પોર્ટુગીઝ ઇસ્ટ આફ્રીકા.	૧,૨૭૯	૪૨૯	ઘટીને ૨૧,૦૦૦ ટન્સ જેટલીજ થઈ ગઈ હતી.		
નાતાલ.	૬૬૫	૫૭૫	ઑસ્ટ્રેલીયા ખાતેની નિકાશ જે આગળ પાકના		
સૈયીલીઝ.	૨૬૮	૪૭૬	ત્રીજા ભાગ જેટલી હતી તે ૧૯૧૧ માં ૧,૫૦૦		
એડન.	૩૩૨	૬૫૭	ટન્સની હતી તે ૧૯૧૨ માં વધીને ૨૬,૦૦૦		
બ્રીટીશ ઇસ્ટ આફ્રીકા.	૨૬૫	૩૧૬	ટન્સ જેટલી વધી હતી.		

Mr. NAROTTOM MORARJI ON AGRICULTURE & CATTLE.

ખેતી અને ઢોરો બાબત શેડ નરોત્તમ મોરારજીએ જાહેર કરેલા વિચારો.

ધી ઇન્ટર નેશનલ ફીડરેગન ઑફ માસ્ટર્સ, કૉટન સ્પીનર્સ એન્ડ મેન્યુફેક્ચરર્સ એસોસીએશનનું એક ડેપ્યુટેશન સર આર્લ્સ મેકારાના પ્રમુખપણાનીચે તા. ૨૨ જુલાઈ ૧૯૧૩ ના રોજ હિંદી વગીર હોર્ડ કુને મળવા ગયું હતું. આ ડેપ્યુટેશન તેની ઓળખાણ કરાવતાં સર આર્લ્સ મેકારાએ જણાવ્યું કે હિંદુસ્તાનમાં રૂનું વાવેતર વધારે કરવા તથા ત્યાંના રૂની જાતમાં સુધારો કરવા જેટલું જાને તેટલું કરવાની નામદાર હિંદી વગીર કમીટીને અરજ કરવા દેશ પરદેશના ડેલીગેટોનું બનેલું આ એથું ડેપ્યુટેશન આવેલું છે.

આ ડેપ્યુટેશનમાં મુખ્યના મીલ માલે-કેની મંડળી તરફથી તે મંડળીના પ્રમુખ મી. જે. એફ. ઇડગરી અને સલાસદો મેશર્સ નરોત્તમ મોરારજી ગોકળદાસ અને ગોરધનદાસ ખટાઉ પહોંચ્યા હતા. મી. નરોત્તમ મોરારજી ગોકળદાસે બોલતાં જણાવ્યું કે “કાનપુરવાળા મારા મિત્ર મી. એસ. એમ. જીન્સને જે કાંઈ કહ્યું છે તેને સંમત થતાં ખેતી અને ઉદ્યોગના સંબંધી કેટલીક બાબતોપર મારા તરફથી જે બોલ બોલવાની રજ લઉં છું

હિંદુસ્તાન મુખ્યત્વે કરીને ખેતીવાડીના મુલક છે અને તેની ગ્રામ્ય વસ્તીને મુખ્ય ધધાજે ખેતી છે તેમાં જેટલી મદદ કરાય તેટલી ઓછીજ છે. ઇંગ્લાંડ અને યુરોપના બીજા દેશોનાં ખેતીનાં જનાવરોની જાત સુધારવા જનતા પ્રયાસો કરવામાં આવે છે. આ દેશમાં વખતો-વખત પ્રદર્શનો ભરવામાં છે આથી આખી દેશની જાત સુધારવા મથતા માણસોને સાફ ઉત્તેજન મળે છે; બ્રીટીશ રાજ્યકુટુંબ તરફથી આવાં પ્રદર્શનોમાં પોતાનાં ઢોરો મોકલી જે આગળ પડતો ભાગ લેવામાં આવે છે તે આ વિષયની કેટલી અગત્યતા આપવામાં આવે છે તે બતાવી આપે છે.

કમલાએ હિંદુસ્તાનમાં આ વિષય તરફ જેટલું ધ્યાન આપાવું જોઈએ તેટલું ધ્યાન આપાવું નથી. બેશક પ્રદર્શનો ભરવામાં આવે છે પણ તે અમુક થોડી જગ્યાઓએ અને લાંબે વખતે ભરવામાં આવે છે.

હિંદુસ્તાનમાં જીવવાં જનાવરોને ઉછેરનાર કોઈ પૈસાદાર વર્ગ નથી અને તેથી ગરીબ ખેડુ-

એક નામ હમેશાં યાદ રાખજો.

જ્યારે પણ તમોને વીજળીની લાઈટ માટે ફીટીંગ કરાવવું હોય, અગર તો વીજળીક પંખાઓ, કૉલ બેલો, લેમ્પો, મોટર વગેરે કંઈપણ વીજળીને લગતો સામાન જોઈતો હોય ત્યારે અમારું નામ યાદ રાખવાથી તમોને ઘણુંજ લાભ થશે.

અમારે ત્યાં તરેહવારે જાતનો

ઘણુંજ ખાત્રીનો વીજળીની લાઈટ વગેરેને લગતો દરેક જાતનો સામાન હમેશાં મોટા જથામાં તૈયાર રહે છે.

જેવો કે:—

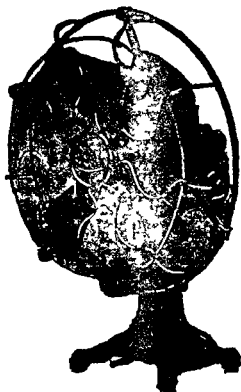
૧ મેટલ ફ્લુએન્ટ લેમ્પ.

૨ કારબન લેમ્પ.

૩ જુદી જુદી સાઈઝનો વાયર.

૪ ફેરીંગ.

૫ ડિસ્ચલેટસ, કલીટસ વગેરે, વગેરે.

પંખાઓ વગેરે

૧ સીલીંગ ફેન્સ

૨ ટેબલ ફેન્સ.

સાદા તથા ઓસીલેટીંગ

૩ ઇલેક્ટ્રીક કૉલબેલ્સ.

૪ પોકેટ લેમ્પસ.

૫ ૨ગ બેંગી શેડસ.

મોટર, વગેરે.

આ સઘળો માલ યુગેપમાં અમારી જાતિ દેખરેખ નીચે પસંદ કરવામા આવે છે —

જી ધણુંજ સુંદર ઇલેક્ટ્રીક ફીટીંગ અમો કોન્ટ્રેક્ટથી કરી આપીએ છીએ. —

વધુ વિગત માટે
જામજો અથવા લખો.

ધી સ્ટાન્ડર્ડ ઇલેક્ટ્રીક કંપં

૪૯, ગોપાલો સ્ટ્રીટ—કોટ,—મુબઈ.

બધ છે. ઘણાં ખરાં મોટાં શેઢિશમાં બત્તીઓ અને ટ્રામવે વીજળીક બળથી ચાલે છે અને બીજાં કેટલાંકમાં તે બળથી શરૂ કરવાની તૈયારી છે. આથી ઇલેક્ટ્રીસીટીના ઉપયોગની સારી શરૂઆતમાં તેનાં સાંચાકામનો લાભ વધશે એમ ધારવું ખરૂં છે. હીંદમાં મશીનોનો ઉદ્યોગ નથી તેથી આવી બત્તનાં મશીનો બહારથી આવે છે. યુનાઇટેડ કીંગડમમાંથી લગભગ ૯૦ ટકા જેટલો માલ આવે છે જ્યારે જરમની અને યુનાઇટેડ સ્ટેટસવાલા ઘણા પછાત પડે છે. કોન્સલે આમ બનવાનાં ઘણાં કારણો આપ્યા છે. વળી મશીનરીની આયાત કરવાનો અંધ વેપાર અંગ્રેજ પેઢીઓનાં હાથમાં છે અને આ પેઢીઓ યુનાઇટેડ કીંગડમ સાથે સંબંધમાં રાખે છે. ઘણા કારખાનાના વેપારીઓ યુરોપ ખાતે જઈને, અંગ્રેજ પેઢીઓમાંથી મશીનરી નહીં ખરીદતાં, બારોબાર વકર્યાંમાં ચોર્ડર આપે છે. હીંદમાં અંગ્રેજો અને હીંદીઓ કે જેઓને બીજી યુરોપીયન ભાષાનું જ્ઞાન હોતું નથી તેવા ઘણીવાર ગ્રેટબ્રીટનમાં ચોર્ડર આપે છે. વળી ટેલ પડી જવી એ મોટી અસર કરે છે. જર્મન કોન્સલ જણાવે છે કે જ્યાં સુધી ઇંગ્લાંડમાંથી મશીનરી મળતી હોય ત્યાં સુધી ખરીદ કરનારાઓ તેટલી સસ્તી અને તેવીજ બાતની જર્મનીમાંથી ખરીદશે નહીં. જર્મનીનો

મશીનરીનો ઉદ્યોગ નરમ હોવાનું મુખ્ય કારણ એ છે કે જર્મનીની પેઢીઓએ પોતાનો માલ બજારમાં ખપાવવાને ઘણી તકલીફીથી નથી. કોઈ પણ પેઢીને પોતાના વતી કામ સોંપવું એ બસ નથી. ધંધાનો ફેલાવો કરવો એ સાધારણ કામ નથી. વળી માલ મોકલનારી પેઢીઓની તે બાબતમાં નેમ્કતી ઇચ્છા અને ખર્ચ હોતો નથી. મશીનરી મોકલનારાઓએ પોતાનો ધંધો ફેલાવવા સાડ કોઈ વખત આવી એક વેપારી તરીકે મુલાકાત લઈ જવી બસ નથી. પણ જો ધંધામાં વધારે ફત્તેહ નેમ્કતી હોય તો એક વકર્યાંનો ખાસ એજન્ટ રાખવો નેમ્કતી કે જે બજાર મજબુત કર્યા કરે અને મોકલનારાઓએ તો ફક્ત માલ મોકલી આપવાનું અને નાણાં વગેરેના હીસાબ રાખવાનું કામ રાખવું નેમ્કતી. વળી કેટલોગ અથવા વર્લુન વાંચ્યા કરતાં મશીન બંતે એમનું એમ અથવા કામ કરતું જુએ તો તેથી હીંદી વેપારીઓમાં વધારે સારી અસર થાય છે અંગ્રેજી પેઢીઓ આવા હેતુથી પોતાના માણસ રાખી મશીન તૈયાર રાખે છે. આ રીત નેકે ખર્ચોળ છે છતાં આગળ જતા તે વધુ ફાયદો કરે છે. આજ સુધી જર્મન પેઢીઓએ આ પ્રમાણે કરી બતાવ્યું નથી પણ આશા રાખવામાં આવે છે કે તે સારી રીતે ઉપરનો વાત ધ્યાનમાં લેશે.

હિંદુસ્તાનના ચાર મુખ્ય બંદરોની ૧૯૧૨-૧૩ આખરની સ્થિતિ બતાવનાર પત્રક.

નામ.	પાઇલટેજ બાદ કરતાં સામાન્ય ઉપજ લાખ.	સામાન્ય ખર્ચ લાખ	કેપીટલ ડેટ લાખ.	એસ્ટાબ્લીશમેન્ટ ખર્ચ લાખ.	રેવેન્યુ રીઝર્વ	બંદરમાં આવતા વહીવટી ટનેજ	વેપારની કીમત સર કારી ટ્રેઝર બાદ કરતાં કરોડ
મુંબઈ.	૮૬ ૦૦	૭૪ ૩૯	૧૨૧૬ ૬૭	૧૩ ૯૬	૭૭ ૪૮	૪૪૫૭૧ ૮૧	૨૧૩ ૬૬
કરાંચી.	૪૫ ૮૬	૩૭ ૭૦	૨૨૪ ૬૩	૩ ૦૧	૨૫ ૦૦	૨૧૬૫૯ ૦૪	૫૮ ૬૦
કલકત્તા.	૧૪૨ ૧૫	૧૪૫ ૧૫	૨૦૧૪ ૭૧	૨૮ ૭૮	૩૦ ૩૬	૪૩૬૭૨ ૨૨	૧૭૯ ૯૧
રંચુન.	૪૩ ૯૩	૩૮ ૭૦	૨૬૩ ૬૨	૭ ૮૫	૩ ૬૬	૨૮૬૨૬ ૬૮	૫૪ ૩૫

આ હકીકત રંચુન બંદરના કમીશનરેના પ્રમુખ મી. જી. સી. બુકેનન સી. આઇ. ઇ. એ ૧૯૧૨-૧૩ આખરની મુંબઈ, કરાંચી, કલકત્તા અને રંચુન એ ચાર બંદરોની સ્થિતિ જે મેમોરેન્ડમ બહાર પાડેલું છે તે પરથી લેવામાં આવી છે.

૧૯૧૨ ની સાલમાં પુરા થતાં ૧૦ વર્ષમાં હિંદુસ્તાનથી જન્યુટ અને ચામડાંની નિકાશ નીચે મુજબ થઈ હતી.

વર્ષ.	કાચા જન્યુટ.	જન્યુટની બનાવટો		ચામડાં.		
		ગનીમિગલ કોથળા.	ચુલુ પાટ.	ખીન કેળ-વાયેલા.	કેળવાયેલા.	ખકરાં, મેદાં ના ચામડાં.
	હંદ્રવેટ	નંગ.	વાર.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.
૧૯૦૩	૧,૧૬,૪૦,૬૬૮	૨૧,૦૫,૧૪,૮૨૨	૫૩,૬૧,૬૩,૦૪૬	૬,૫૮,૩૪૪	૯૩,૭૪૦	૧,૬૨,૦૦૨
૧૯૦૪	૧,૪૮,૮૬,૯૬૩	૨૦,૦૯,૯૯,૪૪૯	૫૯,૦૯,૭૬,૨૬૧	૬,૬૯,૧૦૫	૧,૨૫,૪૬૮	૧,૪૮,૧૨૯
૧૯૦૫	૧,૨૯,૬૯,૬૫૮	૨૨,૧૫,૭૯,૫૩૧	૬૨,૦૧,૧૭,૨૮૨	૮,૩૯,૩૩૪	૧,૭૭,૮૧૧	૧,૩૭,૬૦૩
૧૯૦૬	૧,૫૮,૦૯,૩૪૭	૨૪,૮૫,૯૫,૭૩૨	૬૯,૫૪,૬૬,૩૧૨	૧,૩૨,૮૮૬	૨,૨૯,૭૫૩	૧,૩૮,૬૦૩
૧૯૦૭	૧,૫૦,૯૯,૫૭૬	૨૮,૧૬,૨૩,૨૫૧	૭૯,૬૧,૮૫,૧૧૮	૮,૦૦,૬૩૫	૧,૪૬,૫૨૮	૧,૫૭,૫૭૫
૧૯૦૮	૧,૭૧,૮૩,૫૦૦	૩૦,૫૦,૨૯,૮૦૨	૭૬,૮૫,૫૬,૮૦૦	૭,૧૪,૬૫૭	૧,૫૫,૩૬૬	૧,૩૬,૮૨૭
૧૯૦૯	૧,૫૩,૬૭,૩૫૨	૩૫,૩૪,૪૭,૪૪૨	૮૬,૩૭,૦૪,૪૮૬	૭,૮૩,૬૮૭	૧,૬૦,૭૦૯	૫,૬૬,૯૫૦
૧૯૧૦	૧,૩૦,૭૬,૧૨૬	૩૭,૫૬,૨૪,૧૦૬	૯૭,૧૧,૫૧,૭૫૫	૮,૪૧,૫૧૫	૧,૫૨,૧૮૦	૧,૩૧,૭૫૬
૧૯૧૧	૧,૪૫,૮૫,૦૮૧	૨૯,૬૧,૧૮,૪૭૯	૮૫,૨૫,૩૫,૩૬૪	૯,૦૩,૭૧૪	૧,૫૭,૪૦૩	૧,૪૯,૪૩૫
૧૯૧૨	૧,૭૧,૯૧,૭૨૩	૩૦,૨૫૨,૭,૩૦	૯૫,૩૪,૮૩,૮૮૬	૧૧,૩૩,૧૭૩	૨,૨૮,૫૪૩	૧,૨૩,૮૨૧

PRODUCTION & CONSUMPTION OF COAL.

દુનીયાની કોલસાની પેદાશ અને ખપત.

નીચેની હકીકત કોલસાની ઉત્પન્ન ખપતના આંકડા બોર્ડ ઓફ ટ્રેડિંગ તરફથી બહાર પાડવામાં આવ્યા છે તે પરથી લેવામાં આવેલા છે.

કોલસા ઉત્પન્ન કરનાર મુખ્ય છ દેશોમાં ૧૯૧૦-૧૯૧૧ અને ૧૯૧૨ ની સાલમાં કોલસાની પેદાશ નીચે મુજબ થઈ હતી.

	૧૯૧૦ ટન્સ.	૧૯૧૧ ટન્સ.	૧૯૧૨ ટન્સ.
યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ ઓફ અમેરિકા	૪૪,૭૮,૫૪,૦૦૦	૪૪,૩૧,૮૬,૦૦૦	૪૭,૭૨,૦૨,૦૦૦
યુનાઇટેડ કીંગડમ	૨૬,૪૪,૩૩,૦૦૦	૨૭,૧૮,૬૨,૦૦૦	૨૬,૦૪,૧૬,૦૦૦
જર્મની	૧૪,૮૬,૪૫,૦૦૦	૧૫,૬૦,૩૩,૦૦૦	૧૭,૨૦,૬૫,૦૦૦
ફ્રાન્સ	૩,૭૦,૩૦,૦૦૦	૩,૭૬,૦૨,૦૦૦	૩,૭૬,૪૫,૦૦૦
રશીયા	૨,૪૪,૬૦,૦૦૦	૨,૫૯,૮૮,૦૦૦	મળી શક્યા નથી.
બેલજીયમ	૨,૩૫,૩૨,૦૦૦	૨,૨૬,૮૩,૦૦૦	૨,૨૬,૦૩,૦૦૦
ટન્સ=૨૨૪૦ પાઉન્ડ્સ			

પાંચ દેશો કે જેના આંકડા મળેલા છે તેની ઇ. સ. ૧૯૧૨ ની એકંદર ઉત્પન્ન ૬૭૨ મીલીયન-ટન્સ જેટલી થવા લાયક છે જે ૧૯૧૧ ની ઉત્પન્ન કરતાં ૪૧ મીલીયન ટન્સ વધારે હતી અને ૧૯૧૦ ના કરતાં ૫૧ મીલીયન ટન્સ વધારે હતી.

જેટલીક શીલાંગથી બીટ્લીંગોના ઓરડા શોભે છે.

ધ. સ. ૧૯૧૨ ની સાલની આખી દુન્યાની કોલસાની પેદાશ ૧૧૦૦ મીલીયન ટન્સ જેટલી લગભગ થાય છે.

બ્રીટીશ શહેનશાહતના મુખ્ય મુખ્ય ભાગોમાં કોલસાની પેદાશ નીચે મુજબ થઈ હતી.

	૧૯૧૦ ટન્સ	૧૯૧૧ ટન્સ	૧૯૧૨ ટન્સ
બ્રીટીશ ઇન્ડિયા	૧,૨૦,૪૭,૦૦૦	૧,૨૭,૧૬,૦૦૦	૧,૪૭,૦૬,૦૦૦
ઑસ્ટ્રેલીયા	૬૭,૫૬,૦૦૦	૧,૦૫,૫૦,૦૦૦	૧,૧૭,૩૦,૦૦૦
ન્યુઝીલેન્ડ	૨૧,૬૭,૦૦૦	૨૦,૬૬,૦૦૦	૨૧,૭૮,૦૦૦
કેનેડા	૧,૧૫,૨૬,૦૦૦	૧,૦૧,૧૦,૦૦૦	૧,૨૬,૫૮,૦૦૦
યુનીયન ઓફ સાઉથ આફ્રિકા	૬૩ ૫૧,૦૦૦	૬૭,૮૦,૦૦૦	૭૨,૪૮,૦૦૦

ધ. સ. ૧૯૧૨ ની કોલસાની ખપત નીચે મુજબ થઈ હતી.

	૧૯૧૦ ટન્સ	૧૯૧૧ ટન્સ	૧૯૧૨ ટન્સ
યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ	૪૩,૪૮,૩૨,૦૦૦	૪૨,૫૫,૬૦,૦૦૦	૪૫,૬૪,૮૮,૦૦૦
યુનાઇટેડ કીંગડમ	૧૭,૬૭,૮૬,૦૦૦	૧૮,૪૮,૫૨,૦૦૦	૧૭,૪૭,૮૨,૦૦૦
જર્મની	૧૨,૮૪,૬૬,૦૦૦	૧૩,૧૩,૦૬,૦૦૦	૧૪,૦૭,૪૧,૦૦૦
ફ્રાન્સ	૫,૪૬,૨૧,૦૦૦	૫,૭૦,૧૨,૦૦૦	૫,૮૬,૨૪,૦૦૦
રુશિયા	૨,૬૨,૬૭,૦૦૦	૩,૧૭,૧૬,૦૦૦	મળી શક્યા નથી.
ઑસ્ટ્રીયા હંગરી	૨,૪૫,૬૦,૦૦૦	૨,૬૧,૧૦,૦૦૦	૪
બેલજિયમ	૨,૩૮,૫૦,૦૦૦	૨,૪૧,૨૭,૦૦૦	૨,૫૩,૬૪,૦૦૦

“બીગ નાઇટ” અગર જેને “બ્રાઉન કોલ” કહે છે તે ઘણે ભાગે જર્મની, ઑસ્ટ્રીયા અને હંગરીમાં પેદા થાય છે. તેની ઉત્પન્ન ૧૯૧૨માં જર્મનીમાં ૭,૬૬,૩૪,૦૦૦ ટન્સ અને ઑસ્ટ્રીયામાં ૨,૫૮,૬૧,૮૦૦ ટન્સની થઈ હતી.

A BRIEF REVEIW OF THE TRADE OF INDIA.

હિંદનો વેપાર.

વિલાયત ખાતેના “ધી સ્ટેન્ડર્ડ” પત્રમાં બહાર પાડવામાં આવેલા હિંદી વેપારને લગતા આંકડામાં મુખ્ય વિગતો જે જણાવવામાં આવી છે તે ગયા માસ મહીનાની આખર સુધીના

મહેસુલી નાણા પ્રકરણી ખાતાને લગતા વરસના આંકડાઓનો સંબંધ ધરાવતી વિગતો છે; અને તે નીચે પ્રમાણે કોઠામાં બતાવવામાં આવી છે:—

નિકાશ.

૧૯૧૨-૧૩.

રૂપિયા.

૧૯૧૩-૧૪

રૂપિયા.

હિંદી ઉત્પન્ન અને તૈયાર થયેલા

માલો કે જેમાં ફરીથી થયેલા

નિકાશનો સમાવેસ કરવામાં

આવ્યો છે. ... ..

સીધા પાડવાની ધાતુ ... ..

સરકારી સીક્યુરીટી શેડ માટેની ...

૨,૪૬,૫૪,૭૨,૪૦૩

૭,૦૪,૫૭,૮૬૭

૬૭,૩૪,૪૦૦

૨,૪૬,૦૬,૨૧,૫૧૭

૭,૦૫,૨૦,૮૫૪

૪૭,૧૫,૮૦૦

૨,૫૪,૨૬,૬૪,૭૦૦

૨,૫૬,૫૮,૫૮,૧૭૧

ધા બોમ્બે ટાઇલ માટે ૨૧ બેક આટ ફેટ મુખ્ય.

આયાત.

	૧૯૧૨-૧૩.	૧૯૧૩-૧૪
રૂપિયા.	રૂપિયા.	રૂપિયા.
વેપાર	૧,૬૧,૦૧,૫૮,૫૩૪	૧,૮૩,૨૫,૦૬,૫૪૮
સીંકા પાડવાની ધાતુ	૫૧,૧૬,૮૦,૦૪૨	૩૬,૬૨,૦૪,૪૫૬
હિંદી પ્રધાન ખાતાની હુંડીઓ		
વેચાયેલી	૩૮,૪૬,૮૮,૦૦૦	૪૨,૨૬,૧૬,૦૦૦
સરકારી લોન લખી વાળેલી ...	૧,૨૧,૧૬,૧૦૦	૧,૬૬,૫૬,૫૦૦
હિંદી પ્રધાન ભેગ ઇજ્જત અને		
ઓસ્ટ્રેલીઆ ખાતેથી રોકડા પાડેલ.	.....	૪,૩૩,૫૦,૦૦૦
	૨,૫૧,૬૨,૪૫,૬૭૬	૨,૬૮,૧૩,૩૮,૫૦૪

૧૯૧૨-૧૩ ના વરસની હિંદ ભેગી ફાજલ રકમ રૂ. ૨,૩૪,૧૬,૦૨૪ જેટલી છે.

૧૯૧૩-૧૪ ની હિંદ પાસે લેણી રકમ રૂ. ૧૧,૫૪,૭૮,૩૩૩ જેટલી છે.

ઉપર આપવામાં આવેલા આંકડામાંથી જણાવવું કે નિકાશમાં જરા વધારો છે; જુ આયાતના વધારા અને ફેલાવાને લીધે તે ન ગણતરીમાં નહિ લાવવા જેવો નિકાશનો વધારો છે; કારણ કે જેવામાં સવાસોળ કરોડ પિયાનો આયાતનો વધારો થવા પામ્યો છે, તેમાં ફક્ત સવાળે કરોડ રૂપિયા જેટલી કીમતનો નિકાશમાં વધારો થઈ શક્યો છે. આયા-

તમાં જે વધારો થયો છે તે વેપારનેજ લીધે તદન ખતવા પામ્યો છે; વેપાર સવાળાવીસ કરોડ રૂપિયા જેટલી કીમતનો વધારો છે; અને તેની આથે હિંદી વજીરના ખાતાની વેચવામાં આવેલી હુંડીઓનો વધારો ચાર કરોડ જેટલો છે, પણ ફક્ત સાડીછત્રીસ કરોડ રૂપિયા જેટલી કીમતની સીંકા પાડવા માટેની ધાતુઓની આયાત કરવામાં આવી છે, કે જેવામાં ગયા વરસમાં એકાવન કરોડ જેટલી તે આયાત હતી. આ કરીને હિંદુસ્તાન ખાતે મોકલવાની હુંડીની શેડો વખત થયાં માંગણી ઓછી થવા પામી છે; અને તેને પરીણામે હુંડીના વટાવના ભાવો ગમડી જઈ ઓછા થયા છે.

OTHER CHAMBERS.

ખીજ વેપારી ચેમ્બરો.

કરાંચી—કરાંચી ચેમ્બરની તા. ૨ જુન ૧૯૧૪ ના રોજ મળેલી મીટીંગના કામકાજમાંથી ટુંક સાર.

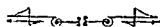
લુકશાનકારક જગજીતુઓને લગતા કાયદાની ૩ જ કલમના આધારે નામદાર હિંદી સરકારે જે ધારણો ધડેલ છે તેના સંબંધમાં સલાહદોના મતો આવ્યા હતા તે ઉપર વિચાર કરતાં એવો કંચક કરવામાં આવ્યો હતો કે નામદાર સરકારને જણાવવું કે તે ધારણોના

સંબંધમાં આ ચેમ્બરને કંઈ વાંધા ઉઠાવવાના નથી, અગર સુચનાઓ કરવી નથી.

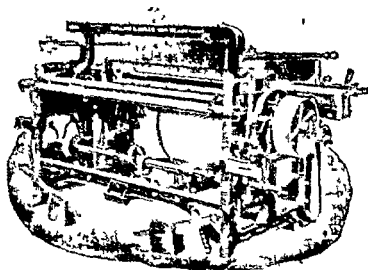
કેસરોની ઇન્ટરનેશનલ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સના પ્રમુખને તા. ૬ મે ૧૯૧૪ના રોજે પત્ર આવ્યો હતો કે તે ચેમ્બરની માંગણીથી ઇજ્જતની ચેમ્બરેએ કરેલ કયો હતો કે પી. એન્ડ એ. કંપની માથેના વિલાયતની ટપાલ લાવ લઈને કરવાનો કરાર પુરો થાય છે, ત્યારે હિંદુસ્તાન અને યુરોપ અરે વધારે મેટલ

ગ્રોડેન મોઝિક દાઈડસના જથ્થાંધ ખરીદી કયાં થાય છે.

વીલાન અને મીલસની લૂમોની મહાન રત્નેશુ.

દરેક પ્રકારનું કાપડ વણવાના ખાત્રીલાયક સાંચાઓ.

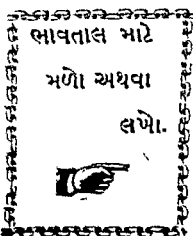

હિંદી બરનાં ધોતીયાં વણવાના મુખ્ય મથક તરીકે ગણાતાં ઈંગ્લેન્ડના ગ્રેટ હાઉડ પગણામાં ઉપલી અમારી બનાવટની લુમો દર ટકા જેટલા મોટા પ્રમાણમાં ચાલુ છે—એજ બીના આ લુમોની ઉત્તમ પ્રકારની બનાવટનો પુરતો પુરાવો છે.

હિંદુસ્થાનની મીલો માટે ડોબી સાથની મજબુત પેટર્નની ડ્રોપ-બોક્સ

લીકો લુમો, અમો ખાસ બનાવીએ છીએ.

એ ઉપગત અમારાં કાગખાનામાં દરેક ક્રીસમનું કાપડ બનાવવાના સાંચાઓ તથા જે. એન્ડ આર. શોગેકની પેટર્ન લુમો, ડોબીઓ, અને તેના પરચુટણ ભાગો પણ બનાવવામાં આવે છે, જે અમે અમારે ત્યાંથી મળી શકશે.

હિંદુસ્થાન માટેના સોલ એજન્ટસ:—

જવેરી એન્ડ કંપની,

દરેક જાતના સાંચાઓના વેપારી,
૪૯, એપોલો સ્ટ્રીટ-કોટ, મુંબઈ.

એક મહાન સ્વદેશી સાહસ.

સારા મનગમતાં આકારમાં, શુદ્ધ રૂપમાં અને કીશાયત ભાવે દવાઓ
પૂરી પાડવાતું—છેલ્લામાં છેલ્લી શોધ મુજબની મશીનરીથી ચાલતું
ગંજવર કારખાતું મુંબઈ ઇલાકામાં

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ, (મુંબઈ) એકજ છે.

“સોતું અને મુગધ” કવચિતજ સાથે હોય છે. અમારી ઘણી દવાઓ ખાવામાં
મધુર અને ગુણમાં અકસીર છે. નાદુરસ્ત તળીયતને સારી કરે છે; નબળી તળીયતને
મજબુત કરેછે; તન તથા મનને ઉલ્લાસમાં રાખી ચાલુ જમાનાના વધતા જતા શ્રમ
સાધ્ય વ્યાપારને પહેંચી વળવાને શક્તિવાન બનાવે છે.

અમારી બધી બનાવટો ન્ઞના આયુર્વેદ શાસ્ત્રોમાં લખેલા પાઠ મુજબની છે.
“વ્યાધિ અનેક અને ઔષધ એક” જેવી એક પણ દવા અમે રાખતા નથી.

જીવન. (અવનપ્રાશ અવલેહ) સ્વર્ગીય મહાત્મા ઝંડુ ભટ્ટજીએ અનેક સાળ
અને માંદાં ઉપર અજમાવીને સીદ્ધ કરેલ. શાસ્ત્રનો પાઠ મુજબ બનાવેલ.

૦૧ રતલની બાટલીની કી. રૂ. ૦-૧૨-૦

૧ “ “ “ “ રૂ. ૨-૮-૦

દ્રાક્ષાસવ. જમ્યા પછી લેવાતું મધુર અને સ્વાદિષ્ટ પીણું. ઉધરસ, દમ,
જીર્ણવર વગેરે મટાડે છે, અને પાચન ક્રિયાને મદદ કરેછે.

૧ રતલની બાટલીની કી. રૂ. ૧-૮-૦

૧૧ “ “ “ “ રૂ. ૨-૦-૦

જામનગર રસશાળામાં તૈયાર થયેલી ભરમો પણ અમારે ત્યાં મળશે.

શગ્નતો, મુરખા, શુલકંદ અને તમામ જાતની ફેશી દવાઓ જથાબંધ તથા
જૂટક અમારે ત્યાં મળશે.

વેપારીઓ અને ધંધાદારીઓને ખાસ લાભ આપવામાં આવશે. પ્રાઈસ લીસ્ટ વગેરે માટે લખો:—

ગેનેરંગ એજન્ટસ—જીગતરામ અને કંપની.

એલ્ફીન્સ્ટન રોડ—મુંબઈ.

દોડાવવાની બાબતમાં હિંદની વેપારી આલમ ને તે ચેમ્બરોએ મદદ કરવી અને પુછાવું હતું કે એ હેતુ પાર પાડવાને હિંદી વેપારી આલમને ઇજ્જતની ચેમ્બરો કેવી રીતે મદદગાર થઈ શકે? આનો જવાબ એવો લખવાનો ઠરાવ થયો હતો કે કેવરોની ઇન્ટરનેશનલ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સનો ઉપકાર માનવો અને જણાવવું કે એક વધારાની મેઇલ સ્વીસ દાખલ કરવા માટે આ ચેમ્બરે અત્યાર આગમ્ય મજબુત હિમાયત કહેલી છે વળી જણાવવું કે તેમનો કાગળ રાખેલો છે અને જો આગળ ઉપર જો અરસપરસ સહાયની જરૂર જણાશે તો લખવામાં આવશે. ફરમાન ઇજ્જતની ચેમ્બરે બ્રીટીશ પોષ્ટ-ખાતાના અમલદારોને પોતાના અભિપ્રાયો લખી જણાવવા.

આવક વેરો નક્કી કરવાના સંબંધમાં સલાહકારી બોર્ડ નીમવા બાબતનો ઝોન. મી. રામરાયનીનગરના રેઝોલ્યુશન ઉપર વિચાર કરતાં એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે સુચવવામાં આવ્યા મુજબના સલાહકારી બોર્ડો નીમવાનો આ ચેમ્બરની કમીટી તબ્દન વિરૂદ્ધ છે.

બર્મો ચેમ્બરે એન્ડી એડવોકેશન અગર ખેર કુદ એક્ટ એટલે ચોખ્ખા ખોરાકને લગતો કાયદો આખા હિંદુસ્તાન સાટે ઘડવાના સંબંધમાં નામદાર સરકારને જે અરજ કરી છે તેની એક નકલ આ ચેમ્બર ઉપર મોકલી આપવામાં આવી હતી; અને તે અરજીને ટેકો આપવાની આ ચેમ્બરને વિનંતિ કરવામાં આવી હતી. આ કાગળ ઉપર વિચાર કરતાં બર્મો ચેમ્બરને એવા ખબર આપવાનો ઠરાવ થયો હતો કે આ ચેમ્બર બર્મો ચેમ્બરની અરજી તરફ સંપૂર્ણ દીક્સોજી ધરાવે છે અને તેવી રીતેનો એક પત્ર નામદાર સરકારના વેપાર ઉદ્યોગ ખાતા ઉપર લખી મોકલવાનો ઠરાવ થયો હતો.

રૂની આવતી મોસમમાં નવી ગાંસડીઓ ક્યે ઠેકાણે સીંચવી તેના સંબંધમાં વધારાની જમીન માટે વીચાર ચલાવવાને રૂના વેપારીઓ-

ના પ્રતિનિધિઓ તથા વીમાવાળાઓની એક સભા ગયા મહિને મુંબઈની ચેમ્બર ઓફ કોમર્સમાં મળી હતી. ઓ. મી. માર્શલ રીડ, મી. આઈ. ઇ. પ્રમુખસ્થાને ખીરાજ્યા હતા. હાજર રહેલાઓમાં મેશર્સ જે. ઝેન. મીટાક્ષા, એલ વોલકર્ટ, જે. એક. બ્રેડબરી, એચ. આર. ઝીર્વઝ, ઇ. શોએન, સી. એમ. રોઝ. એચ. બી. રીડલી, એચ. ઇ. બ્રેનબેનબર્ગ, નરોત્તમ મોરારજી ગોકળદાસ, પરપોતમદાસ ઠાકોરદાસ, હીરજી ખેતસી અને મી. બી. મજી દયાળના નામો જણાતાં હતાં.

પ્રમુખે પોર્ટ ટ્રસ્ટની યોજના શી છે તે સમજાવી હતી; તે એ છે કે, ટ્રસ્ટીઓ ટાંક બંદર ઉપર ગાંસડીઓ લરી રાખવાને જગા આપવા માંગે છે; જ્યાં આઠ સાલની તા. ૧૫ મી નવેમ્બર સુધીમાં ૩૫ થી ૪ લાખ ગાંસડી અને તા. ૩૧ મી ડીસેમ્બર સુધીમાં ૭ લાખ ગાંસડી સીંચી શકાશે જરૂર પડશે તો બીજી બે લાખ ગાંસડીઓ માટે પણ પછીથી સગવડ થઈ શકશે. આ રીતે રેલ્વે ટ્રેનો મારફતે રેલ્વેશનો અને ગોદીઓ સાથે સંબંધ રહેશે અને જગાની ગોઠવણ એવી રહેશે કે તેનો લાભકારક દરે વીમો ઉતારી શકાશે. ટ્રસ્ટીઓ એવી સરત કરવા માંગે છે કે ટાંક બંદરની જગા માટે તેઓને ઘણી જલદીથી પાધરી અરજી કરવી.

ફેટલાક વિવાદ પછી નીચલા ઠરાવો પસાર થયા હતા:—

૧. આ કમિટીના અભિપ્રાય પ્રમાણે કોલા-બાની જગા તેના સાંકડા વિસ્તાર અને વીમાના આકાર દરને લીધે વેપાર માટે કોલાબાની જગા વધુ વાર અનુકૂળ લેખવામાં આવતી નથી.

૨. ટાંક બંદર ઉપર એક રીપો સ્થાપવા માટેની ટ્રસ્ટીઓની માંગણીનો દરેક લાભ લેવો ઘટે છે; જે ૭ લાખ ગાંસડીની સગવડ કરી શકશે અને જરૂર પડતાં આવતી મોસમમાં ૮ લાખ ગાંસડીઓ પણ સમાવી શકાશે.

૩. બોમ્બે કોર્ટન ટ્રેડ એસોસિએશન લીમીટેડને તેના કાનુનોમાં એવા સુધારા કરવાની અરજ કરવી કે જેથી ટાંક બંદર અથવા કોલા-

ખાના કોઇની ડીપોને લગતા કામકાજમાં એક સરખી સગવડ મળે.

૪. આ ઠરાવોની સંખ્યા લાગતી વળગતી એસોસીએશનોના પ્રમુખો ઉપર એવી અરજ સાથે મોકલવી કે તેઓ પોતાના સલાસદોને જોઇતા પ્લોટો માટેની માંગણીઓ જનતી ઉતાવળે દ્રષ્ટીઓ ઉપર મોકલી આપવાને જણાવે.

૫. આ ઠરાવોની નકલો પ્રજાની જાણ માટે વર્તમાનપત્રો ઉપર મોકલી આપવી.

ખાદ સભા બરખાસ્ત થઈ હતી.

અપર કંડીયા ચેમ્બર ઓફ કોમર્સની ગયા એપ્રિલ માસ દરમ્યાન મળેલી સભાઓના કામકાજના રીપોર્ટ ઉપરથી જણાય છે કે રેલ્વે ઉપર ચઢાવવામાં આવેલા માલમાં મુસાફરી દરમ્યાન થયેલી ચોરીના સંબંધમાં રેલ્વે કંપનીએ બદલો આપવાને ના કહી તેને લગતી બાબત ચેમ્બર સન્મુખ લાવવામાં આવી હતી. જોકે રેલ્વેએ તે ગાંસડીઓ માટે જોખમદારી સ્વીકારી હતી પણ તેના તરફથી જણાવવામાં આવ્યું હતું કે દોડતી ગાડીએ ગાંસડીઓ ચોરાયેલી હોવાથી કંપની તે માટે જવાબદાર નથી. ગાંસડીઓ ચોરાવાથી જે આસામીને ખમ્મુ પડ્યું હતું તેણે જણાવ્યું હતું કે દોડતી ગાડીએથી નહીં પણ ખીજ રીતે ગાંસડીઓ ચોરાઈ હતી એમ પુરવાર કરવું અમારે માટે અશક્ય છે. તેથી ગાડી દોડતી વખતે માલ ચોરાયેલો હોતો તે બાબત પુરવાર કરવાનું કામ રેલ્વે કંપની પર રહેવું જોઈએ.

ફરિયાદ કરનાર તરફ આ બાબતમાં પુરતી દીલસોજી ધરાવતાં કમીટી એ બાબત આપવામાં

કાયદા સંબંધી મત માંગ્યો હતો કે જે હાલના મુકદ્દમાને લાગુ પડતો દીસે છે. ઉપલા મત ઉપરથી ખુદ્દી રીતે એવું જણાય છે કે જે સંજોગો દર્શાવવામાં આવ્યા છે તેને આધારે જોખમદારીમાંથી રેલ્વે કંપની મોકળી બની છે. ચાલતી દ્રુષ્ટને થતી ચોરીઓના સંબંધમાં કાનુનો મુજબ રેલ્વે કંપની જોખમદાર ઠરતી નથી, અને કમીટીને એવી સલાહ મળી છે કે મુકદ્દમો પુરવાર કરવાનો બોજો રેલ્વે કંપની પર નહીં, પરંતુ ફરિયાદી પર પડે છે. તે સલાહ તરફ મેશર્સ સેંડરસનની કંપનીના મતની એક નકલ રવાના કર્યો સિવાય કમિટી, ખીજું કંઈજ કરી શકતી નથી અને આ મુકદ્દમાના સંબંધમાં ગવર્નમેંટ રેલ્વે પોલીસ તરફથી થયેલી તપાસની નોંધની એક નકલ મેળવવાની સુચના કરે છે.

કાનપુર ખાતે કાપડીઆઓની એક મંડળીની સ્થાપના કરવા અને તેને આ ચેમ્બર સાથે જોડવા બાબત કાનપુરના કેટલાક વેપારીઓએ કમીટી ઉપર લખાણ કર્યું હતું. કાપડના વેપારમાં હિત ધરાવતા વેપારીઓની સળ-કમોટી સેક્રેટરી સન્મુખ ગઈ હતી અને આવી મંડળીની સ્થાપના કરવામાં ટેકો આપવા ચેમ્બરને અરજ કીધી હતી. સળ કમીટીએ મંડળીનું કામકાજ તથા સર્વે કેમ કરવી તેના સંબંધમાં તથા લવાદીને લગતા કાનુનોના ખરડો મોકલી આપ્યો હતો. ચેમ્બરની કમીટીએ હાલમાં આ અરજ ઉપર વિચાર ચલાવતાં એવો મત દર્શાવ્યો છે કે ચોક્કસ આગલી શરતોને આધારે તેઓ આવી મંડળીની સ્થાપના કરવામાં આવે તો તેને ટેકો આપવા તૈયાર છે. આ શરતોમાંનો કેટલીક નોંચે મુજબ છે:-(ક) ઉભી કરવા ધારેલી મંડળીએ ચેમ્બરની સાથે સંબંધ રાખવો જોઈશે.

ફરજે ધ્યાનમાં લઈ એસોસીએશને ચેમ્બરને વરસ દીવસે રૂ. ૭૫૦ ની રકમ આપવી. (અ) એસોસીએશન તરફની સઘળી સરવે અને લવાદીમાં જે સરવેયદો અને આરણી ટ્રેડરો નિમવામાં આવે તે માંહેલો ઓછામાં ઓછો અને જે અગ્રાધર નિમવામાં આવ્યો હોય તો તે ચેમ્બરની ટ્રીબ્યુનલ ઓફ આરણીટ્રેશનનો સલાસદ હોવો જોઈએ. (છ) સરવે અને લવાદીના સંબંધમાં એસોસીએશનને જે લવાજમ મળે તેનો અરધો હિસ્સો એસોસીએશને ચેમ્બરને આપવો જોઈએ (જ) એસોસીએશનને લગતા કામકાજને અને તેની તરફથી કરવામાં આવનારી સરવેને લગતા કાનુનો ચેમ્બરની કમીટીની સાથે સાથે મસલત ચલાવીને ફરી તપાસવા.

કમીટીનો આ ઠરાવ સ્થાપવા ધારેલી એસોસીએશનની સખ કમીટીપર મોકલવાને સેક્રેટરીને ફરમાવવામાં આવ્યું હતું, અને તેના તરફથી આગલી શરતો કબુલ કરવા બાદ બીજી બાબતોમાં આગલ ચાલવામાં આવશે.

વીમાના એજન્ટો અને દલાલોના ઇંગ્લાંડ મધેના મંડળ “કોરપોરેસન ઓફ ઇન્શ્યુરન્સ એજન્ટ્સ એન્ડ બ્રોકર્સ” તરફથી એક કાયદાનો ખરડો વીમાના એજન્ટો અને દલાલોના નામ રજીસ્ટર કરવાના સંબંધમાં ઘડવામાં આવ્યો છે. આણું એક રજીસ્ટર રાખવા તરફ ઘણુએ પસંદગી દેખાડી છે. સને ૧૯૧૨ ના વરસમાં વીમાના દલાલો અને એજન્ટોની મળેલી કોન્વેન્સ મધે એકમતે પસાર કરવામાં આવેલા ઠરાવની રૂએ તે ખરડો ઘડવામાં આવ્યો છે.

ખરડામાં એવો ગોઠવણ કરવા ધારી છે કે વીમાના દલાલો અને વીમાના એજન્ટોનું એક રીતસરનું રજીસ્ટર બનાવવું અને કાયદાથી જે દલાલ અને એજન્ટને લાયક કરવામાં આવ્યા હોય તેમને કમીશન આપવું.

એક કાઉન્સિલ ગોઠવવા ધારી છે જેમાં નીચલા મેમ્બરોને મુકવામાં આવશે. સરકારી વેપાર ખાતા તરફથી ત્રણ મેમ્બરોને મુકવામાં

આવશે જેઓ જે વીમા કંપનીને લાયક ગણશે તેમની સાથે મસલત ચલાવશે અને ઉપલા મંડળ તરફના ૩ મેમ્બરો તથા લોખંડગની કમીટી તરફથી ૩ મેમ્બરોને મુકવામાં આવશે.

તે કાઉન્સિલ સરકારી વેપાર ખાતાની બહાલી મેળવીને કાઉન્સિલનો કારોબાર ચલાવવા માટેના કાનુનો ઘડશે. તે કાઉન્સિલ વીમાના દલાલ તરીકેનું કામ બજાવવાનું સર્ટીફિકેટ આપશે. દલાલ કે એજન્ટ ન્યાંબી કામ કરશે તથા પોતાનું સર્ટીફિકેટ રજુ કરવાને બંધાયેલા રહેશે.

જે દલાલ કે એજન્ટ ચોક્કસ ગુન્હાઓ માટે અપરાધો કરશે, દેવાળું કહાડશે અથવા પોતાના ધંધાના બાબમાં ગંભીર પ્રકારનો ગુન્હો કરશે તો અથવા સર્ટીફિકેટનો ગેરલાલ લેશે તો તેને સર્ટીફિકેટ આપવાની ના પાડવાનો અથવા સર્ટીફિકેટ ખુલ્લી લેવાનો હક કાઉન્સિલને રહેશે. તે સિવાય બીજા કોઈબી કારણે સર્ટીફિકેટ ધરાવનાર એક માણસને બીજી વાર સર્ટીફિકેટ આપવાને ના પાડવામાં આવશે નહીં.

સર્ટીફિકેટ મેળવવા માટેની ફી વગેરેના કાનુનો બીલમાં દાખલ કરવામાં આવ્યા છે.

એંગ્લો ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ—આ ચેમ્બરની કમીટીની માર્ચ માસની બેઠકમાં જે કામકાજ થયું હતું તેમાંથી નીચેના ઉતારો લેવામાં આવ્યા છે.

રોમ્પ ડ્યુટી-૧૮૯૦ ના રોમ્પ એક્ટની ૫ થી આર્ટીકલના અ અને બ વિભાગ મુજબ અને પહેલા શેડ્યુલની ૪૩ મી આર્ટીકલ મુજબ “બ્રાક્સનોટર્સ” અને “એગ્રીમેન્ટો અગર એગ્રીમેન્ટોનાં મેમોરેન્ડો” ઉપર રોમ્પ ડ્યુટી લાગુ થાય છે. તા. ૫ ડીસેમ્બર ૧૯૧૦ ના ૬૩૬૧ નંબરનાં નોટીફિકેશનથી આ ખતો ઉપરની રોમ્પની ડ્યુટી જે આનાથી વધારે ન હોય ત્યાં સુધી તે ખતો ઉપર ચોડવાની રોમ્પો વાપરી શકાતી. પણ જે ડ્યુટી તે રકમ કરતાં વધે તો તે ખત રોમ્પ.

વાળા કાગળ ઉપર લખવા અગર તે ખતો ચોકસ અમલદાર આગળ ખાસ રોમ્પો લગાડવા માટે રજુ કરવાં. ચોંટાડવાની રોમ્પોનો ઉપયોગ વધારવા ખાતર નામદાર સરકારે ૧૯૧૩ ના એપ્રિલમાં ચેમ્બરોના મનો માગ્યા. આ ચેમ્બરો તે દરખાસ્તને ટેકો આપ્યો હતો તેઓએ એક આનાથી સોળ આનાની ટીકીટો કાઢવાની લલામણ કરી હતી. ચેમ્બરો એવી પણ સુચના કરી હતી કે એક ખત ઉપર કેટલી રોમ્પ ચોંટાડવા દેવી તે બાબત કાંઈ હદ બાધની નહિ. તા. ૨૬ માર્ચ ૧૯૧૪ ના રોજ નામદાર હિંદી સરકારે એવું બહાર ક્યું કે તેણે ખતો ઉપર ચોંટાડવાની ટીકીટોનો ઉપયોગ કરવા દેવાનું ઠરાવ્યું છે. વધારામાં એમ જણાવવામાં આવ્યું છે કે ૨, ૩, ૪, ૬, ૮ અને ૧૨ આનાની રોમ્પો ઇંગ્લાંડથી મંગાવેલી છે અને હાલની “ચેમ્બર ઓફ કમર્સ” અને “ફારીનીબીલો” ની રોમ્પો જે રીતે રોમ્પો બનશે. આ રોમ્પો આવી પહોંચે તે દરમિયાન થોડા વખત માટે ખાસ ચોંટાડવાની રોમ્પો જેના ઉપર “એક્સિમેન્ટ” અને “પ્રોક્સેનિટસ” એવા શબ્દો છાપેલા હશે તે રોમ્પો કાઢવામાં આવશે.

જે ગાળ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સની ખાસ સલા તા. ૨૬ મે ૧૯૧૪ ના રોજ બપોરના મળી હતી તે વખતે નીચેના એક ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો:—

હાલમાં જે મકાન છે તે તોડી પાડવું અને નવું મકાન બાંધવું અને છ લાખ રૂપિયાની કિંમતના દરેક રૂપિયા પાંચસોનાં પાંચ ટકાનાં લિ-એન્ચરો કાઢાડવાં.

કરંચી ચેમ્બર-આ ચેમ્બરની કમિટીની ૩૧ માર્ચ મળેલી મીટીંગમાં દેવે બોર્ડના સેક્રેટરીનો તા. ૧૦ માર્ચ ૧૯૧૪ નો ૪૨૪ આર.ટી. નંબરનો કાગળ વાંચવામાં આવ્યો હતો તેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે આગળ ચાલેલ પત્રવ્યવહારના સંબંધમાં જણાવવાનું કે દેવે બોર્ડને એવી સલાહ મળેલી છે કે ઇંગ્લીશ પોસ્ટને અનુસરી વારનીશ

અને એવાજ બીજા સળગી ઉઠે તેવાં કલાસ ‘બી’ ના પ્રવાહીઓના ડબ્બાની વજનની હદ અમુક રાખવા બાબતનો જે પ્રતિબંધ છે તે હિંદી પોસ્ટમાંથી પણ કાઢી નાખવો અને વધારે જણાવવામાં આવ્યું હતું કે હિંદુસ્તાનના પોસ્ટમાં તે મુજબ સુધારો કરવાના જરૂરી હુકમો પણ કાઢવામાં આવ્યા છે.

આ ચેમ્બરની તાં. ૨૧ એપ્રિલની સભામાં કંટેન્સ મીલ્ક અને સ્કીમ્ડ કંટેન્સ મીલ્કના સંબંધ નામદાર સરકારે મોકલેલ પત્ર પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો અને એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે કંટેન્સ મીલ્ક બનાવનાર એક આગેવાન વેપારીએ આ ચેમ્બરને જણાવ્યું છે કે ૧૨ ટકાનો આંકડો ઘણો મોટો છે. ૯ થી ૧૦ ટકા ચરબી હોય તો બસ છે. નામદાર સરકારે પોતાના પત્રના બીજા પારિશ્રામાં જે આંકડા આપ્યા છે તેને આ ચેમ્બર મળતી થાય છે.

મુ’બઈની ચેમ્બર ઓફ કોમર્સની કમિટીની એક સલા વેળા ‘કંટેન્સ મીલ્ક’ અને ‘સ્કીમ્ડ કંટેન્સ મીલ્ક’ બાબે ઠરાવો થયા હતા. હિંદુસ્તાન ખાતે જે “કંટેન્સ મીલ્ક” આયાત કરવામાં આવે છે તેના સંબંધમાં મુ’બઈની સરકારે બીજી અગત્યની બાબતો સહીત એક પત્ર કમિટી તરફ રવાના કર્યું હતું.

આ ઉપરથી એવું જણાયું હતું કે, હાલના નીચેના પ્રમાણે આ બનાવટી દુધના દાબડાઓ પર “પ્રીચર્ડ ફ્રોમ સ્કીમ્ડ મીલ્ક” એ નામનો છાપ આવવો જોઈએ. પ્રથમરણ કરતાં એવું માલુમ પડ્યું હતું કે આ બનાવટી દુધમાં ત્રણ ટકાનાં પ્રમાણની ચીકણ આવે છે. પણ ઇન્ડિયન મેડીકલ સર્વીસના ડિરેક્ટર જનરલ ઓ. સર. પારડી હુકમ તરફથી એવું બતાવવામાં આવ્યું હતું કે આવી રીતે દુધ બનાવવાની રીત કાંઈક ખામી ભરેલી જણાય છે. આના આધારે હિંદી સરકાર એવા વીચાર પર આવી છે કે હાલનો કાંઈક રૂઢી

બ્રોકન મોએક ટાઇલ્સની સારી ડીઝાઇનો ક્યાં જોવા મળશે.

મુંબઈના પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ મેળવનારા ઝવેરીઓ.

અમોને અમારા સોનાના દાગીનાના સુંદર અને વીલાયતી જેવા સપ્રાધાર કામ માટે છેલ્લા પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ આપવામાં આવ્યો છે.

મોહનલાલ

એન્ડ

કાનજી

ઝવેરીઓ

હરેક જાતના સોના, ચાંદી, અને ઝવેરાતના Up-to-date દાગીના ગંજવર જથ્થામાં તૈયાર મળશે.

ટેલીફોન નં. ૧૭૯૫.

૧૯૭, ૨૦૧, રોકમેન સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

પ્રસન્નનું ભારતાંજન.

અજમાવી ખાતરી કરો.

હરેક પ્રકારના દુઃખાવા, સંધિવા, રાંઝણુ યાને શ્રાણોશીરોવેદના, નાતરોગ, કટિવાયુ તથા સાંધાના સોજા વિગેરે એવી જાતના દુઃખ ટાળવાનો

રામબાણુ ઈલાજ.

ઘાઈ પણ જગ્યાએ દુખાવો થતો હોય ત્યાં-સ્થેજ લગાડી-જેવાથી તમારી પુર્ણ ખાતરી થશે કે ભારત અંજનમાં કેવી અદ્ભુત શક્તિ છે અને કેટલી તાકીદિ આરામ મળે છે.

અજમાવો, આજેજ અજમાવો, પછી જુલો જશો.

કીમત-ફક્ત ૬ આના. ખાટલી દીઠ. વી. પી. ખર્ચ જુદો.

સી. પ્રસન્નની ડુકાં,

કેમીસ્ટ તથા પરફ્યુમર્સ, મુંબઈ નં. ૪.

(ખાસ ઉંચ વર્ણના હીંદુ ગ્રહસ્થો માટે.)

મનને પસંદ પડતી જમવાની
ઉમદા સગવડ.

શ્રી અંખીકા ભોજનશાળા.

૨૭૪ કાલબાદેવી રોડ—વીકલવાડી સામે.

મુખાઈ.

આ ભોજનશાળા, માલીકોનાં જાતી દેખરેખ નીચે
છેલ્લામાં છેલ્લી પદ્ધતિ મુજબ ચલાવવામાં આવે છે.
ધર્મરક્ષણ, સ્વચ્છતા. પ્રમાણિકતા, ઉંચો ખોરાક અને
ખાંતીલાં નાકરો એ આ ભોજનશાળાનાં મુખ્ય લક્ષણ છે.

સગવડતાના પ્રમાણમાં ભાવ ઘણાજ મધ્યમ રાખવામાં
આવ્યા છે.

વધુ ખુલાસા માટે મેનેજરને મળો ચા લખો.

જુદીજ યોજનામાં ફેરવી નાંખવી કે જેથી કરીને
જનાવટી દુધના દરેક દાળડામાં ચોકસ પ્રમાણમાં
જ ચીકાશ આવી શકે. સર પારડી લુકસ તરફથી
ઓછામાં ઓછું ચીકાશનું પ્રમાણ ૧૨ ટકા રા-
ખવાની ભલામણ કરવામાં આવી હતી. તેના
મત પ્રમાણે જે જનાવટી દુધના દાળડામાં ચીકા-
શનું પ્રમાણ ઓછું હોય તેવા દાળડાપર “પ્રીપેર્ડ
ફ્રામ સ્ટીમ્ડ મીલ્ક” નામનો છાપ મારવો. આ
પ્રમાણ એવા આધારે નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું
કે ગાયોના સ્વચ્છ દુધમાંથી જે જનાવટી દુધ જ-
નાવવામાં આવે છે તેમાં ૩ ટકાના પ્રમાણ જેટલી
ચીકાશ હોય છે અને દરેક કારખાનાનાં જાણ-
ઓ ૩૦૧ નું ચીકાશ પ્રમાણ બહાર કરે છે.

આવીજ રીતની સુચના હિંદી સરકાર પણ
પસંદ કરવા યોગ્ય ધારે છે.

કમિટીએ પણ આ બાબતમાં પુરતું ધ્યાન
આપ્યા બાદ પોતાના જવાબમાં એવું જણાવ્યું
હતું કે, જનાવટી દુધમાં ચીકાશનું પ્રમાણ બ-
હાર થવું જોઈએ. વધુમાં તેઓએ એવું પણ જ-
તાવી આપ્યું હતું કે, સહીથી સરસ જનાવટી
દુધ કે જે સુંબઈ ખાતે આયાત કરવામાં આવે છે
તેમાં નવથી દશ ટકાનાં પ્રમાણ જેટલી ચીકાશ
જણાતી નથી તે પરથી એવું સાબિત થઈ ચુક્યું
છે કે, બાર ટકાના પ્રમાણ કરતાં નવ ટકાના પ્ર-
માણની ચીકાશ ઓછામાં ઓછી તેમજ માફક-
સરનીજ રહી શકશે.

મુંબઈના લાયકાત ધરાવનારા એકાઉન્ટો અને ઑડીટરોની નામદાર ગવર્નરને અરજ.

મુંબઈના લાયકાત ધરાવનારા એકાઉન્ટન્ટો
અને ઑડીટરોએ મુંબઈના નામદાર ગવર્નર
લૉર્ડ વીલીંગ્ડને નીચલી અરજ કરી છે:—

અમે અરજદારો ગ્લાસગોની ફેરપોરેશન
ઑફ એકાઉન્ટસ અને સેન્ટ્રલ એસોસીએશન
ઑફ લંડનના પુરતી લાયકાત ધરાવનારા
સલાસદો છીએ અને ધંભાકમાં એકાઉન્ટન્ટો
અને ઑડીટરો તરીકે ધંધો ચલાવીએ છીએ.

ઉપલી બે સંસ્થાઓ તરફથીજ હિંદમાં
હિસાબીઓની પરીક્ષાઓ લેવાય છે અને અમે
અરજદારોએ તે સઘળી પરીક્ષાઓ પસાર કરી
છે કે જે પરીક્ષા આજે હિંદુસ્તાનમાં સહી
ચઢડતામાં ચઢડતી છે. અમે તેમ કરવા પાછળ
ખરચનો મોટો ભોગ આપ્યો છે. દરેક સંસ્થાના
એક હબર સલાસદો આખી દુન્યાના જુદા
જુદા ભાગોમાં પોતાનો ધંધો ચલાવી રહ્યા
છે. એ બે ખાતાંઓ તરફથી લેવામાં આવતી

પરીક્ષાઓ “ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટસ અને સોસાયટી
ઑફ ઇન્કોર્પોરેટેડ એકાઉન્ટસ અને ઑડી-
ટર્સ” નામના મંડળ તરફથી લેવામાં આવતી
પરીક્ષા જેવીજ છે અને તે પણ કુશળતાનો
ડીઝી એક સરખીજ માગે છે, પણ તેમાં ફરક
એટલોજ છે કે એ છેલ્લું મંડળ પોતાની સંસ્થા-
માં કલાર્ક તરીકે ચોક્કસ મુદત રાખવાની શરત
કરે છે પણ અમે એવો મત ધરાવીએ છીએ કે
વરસોનો પાકટ અને વહેવાર અનુભવ અને
બારીક તપાસવાળી પરીક્ષા એ આવી રીતે રહે
વાના કરતાં વધારે સારી ચીજ છે, અને વળી
કલાર્ક તરીકે રહેવાનો મુદતમાં બીન જરૂરની
પ્રી આપવી પડે છે. તમારા અરજદારો એ
ઉપરાંત મુંબઈની વેપારી પેઢીઓ અને જોઈન્ટ
સ્ટોક કંપનીઓમાં ૩ વરસથી વધારે મુદત
સુધી ઑડીટરો અને એકાઉન્ટન્ટો તરીકે કામ
કરતા આવેલા છે. વળી જે એસોસીએશનોના

અમે સલાસદો છીએ તે એસોસીએશનો તેમના સલાસદો તરીકે એવાઓનેજ દાખલ કરે છે કે જેઓએ પરિક્ષાઓ પસાર કરવા ઉપરાંત એકાઉન્ટન્સી વીગેરેના વહેવાર અનુભવ મેળવ્યો હોય. તમો નામદારના અરજદારો એમ માને છે કે એ એસોસીએશનોના સલાસદોને ગેર ઈન્સાફ કરવાની હિંદી સરકારની નેમ નહીં હોય, સખબ કે જે જાહેરનામું જાહેર પાડવામાં આવ્યું છે તેમાં એ એસોસીએશનોને આમેજ કરવામાં આવી નથી, અને એમ વિચારવામાં આવ્યું હતું કે જે નિયમો સ્થાનીક સરકારે ઘડ્યા હતા તેમાં ઈ'પનીઓના ઑડીટરો તરીકે કામ કરતા સલાસદોનો પણ સમાવેશ થઈ શકે. તમો નામદારનો ઠાઉન્સીલે જે કાયદા કાનુનો પ્રગટ કર્યો છે તેનો ઑડીટર્સની કાઉન્સીલ જે રીતે અર્થ ઉઠાવે છે તેથી તો અમારા ગુજરાતનાં સાધનો ખુશ્ચી લેવામાં આવે એમ બને છે. તમારા અરજદારો એમ માને છે કે ધંધાપર આવી રીતનો અકુશ નાખનાર કાયદા કાનુનો નામદાર સરકારને ખેડો અને બીજી ઈ'પનીઓએ કહાડેલાં દેવાળાને

લીધેજ કહાડવા પડ્યા હશે, પણ અમે તમો નામદારનું ધ્યાન ખાસ આ બીના તરફ ખેંચીએ છીએ કે જે જે ખાતાંઓએ દેવાળાં કહાડ્યાં છે, જેવાં કે બેંક ઑફ બરમા, ઈંડીયન સ્ટીલ કોર્પોરેશન બેંક, અને બીજાઓ તેઓમાં ઑડીટરો તરીકે ફક્ત ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ હતા અને વળી બુદ્ધી બુદ્ધી તપાસ દરમ્યાન હાઇકોર્ટે જે જે એકાઉન્ટન્ટોને હીસાબ તપાસવા નિમ્યા છે તેઓમાં તમારા અરજદારો ઉપલી એસોસીએશનોના સલાસદો છે.

આખી હુન્યામાં કોઈપણ ઠેકાણે એવું જોવામાં નથી આવતું કે જેમાં એક કે બે એસોસીએશનોને એકલો હક્ક આપવામાં આવે અને બીજાઓને ખાતલ રાખવામાં આવે.

એ કાયદા કાનુનોનો એટલો તો સખતાઈથી અર્થ કરવામાં આવે છે કે તમારા અરજદારોના લાભોને તે નુકશાનકારક થઈ પડશે. તેટલા માટે હાલના કાયદા કાનુનોમાં જરૂર જોગો સુધારો કરવાનો તમો નામદારને તમારા અરજદારો વિનંતિપૂર્વક અરજ કરે છે, કે જે માટે અમે તમો નામદારના ઘણા આભારી થઈશું.

COMMERCIAL NEWS.

વેપારી ખબરો.

ધ. સ. ૧૯૧૨-૧૩ સાલમાં હિંદુસ્તાનની પોસ્ટ ઑફીસોની સેવીઝ પોસ્ટ ઑફીસ બેંકોમાં અનામત મુકનારાઓ-સેવીઝ બેંકો ની સંખ્યા ૩૦,૦૦,૦૦,૦૦૦ વસ્તીમાંથી માત્ર ૧૫,૬૬,૮૬૦ નીજ હતી. કુલે અનામતની રકમ ૨૦. ૬૧ કરોડ રૂપિયા જેટલી હતી. એટલે કે સરેરાશ અનામત ૧૩૧-૫૫ રૂપિયાની થાય. અનામતમાં તે વરસમાં ચોખ્ખો વધારો ૧.૭૧.૨૯,૦૬૪

રૂપિયાનો હતો. આ કાંઈ ખાસ વધારો થયો ન કહેવાય. ૧૯૦૫-૬ ની સાલમાં પણ અનામત મુકનારાઓની સંખ્યા ૧૧,૧૫,૭૫૮ ની હતી અને કુલ અનામત ની રકમ. ૧૩,૯૯,૨૬,૨૬૦ રૂપિયાની હતી એટલે સરેરાશ અનામત રૂ. ૧૩૦-૮૩ ની હતી અને ચોખ્ખો વધારો ૫૮,૫૬,૧૩૦ રૂપિયાનો હતો. વધારો તો થયો છે પણ વસ્તીના પ્રમાણમાં તે વધારો કાંઈ ખાસ જાણવા લાયક નથી.

મેટેલીક ચોભાયમાન બીલ્ડીંગને વધુ ચોભાવે છે.

એક ઑસ્ટ્રેલીયન વર્તમાન પત્રપરથી જાણાય છે કે વિક્ટોરીયાની સ્ટેટ મેર્વીંગ બેંકોમાં અનામત મુકનારાઓની અનામતોમાં તે વરસમાં ૧૯,૦૩,૪૫૫ પાઉન્ડઝ જેટલો વધારો થયો (૧૯૧૨-૧૩) હતો. અને કુલે અનામત ૨,૧૫,૬૫,૬૨૧ પાઉન્ડઝ જેટલી હતી. ૨૦ લાખ માણસની વસ્તીમાં ૬,૭૪,૫૪૨ અનામત ખાતાંઓ ઉઘાડાં છે અને દર અનામત મુકનાર દીઠ સરેરાશ ૩૧ પૌંડ ૭ શી ૮ પે. જેટલી રકમ જમે છે. આ ઉપરાંત વેપારી બેંકોમાં માર્ગની ૩૧ મી તારીખ સુધીના ત્રણ માસમાં ૪,૮૬,૦૮,૪૯૯ પાઉન્ડઝ જેટલી અનામત છે. આગલે વરસ તેજ અરસામાં ૪,૬૬,૭૧,૨૩૩ પાઉન્ડઝ જેટલી રકમ હતી એટલે આ વરસ ૨૨,૩૭,૨૬૬ પાઉન્ડઝનો વધારો થયો હતો.

નામદાર હિંદી સરકારના વેપારી ખાતમી-ખાતાંને નામદાર સરકાર તરફથી બહાર પડતી આંકડાના કામમાંથી મુક્ત કરેલ છે અને આંકડા સંબંધી સર્વ હકીકત બહાર પાડવા માટે ડાયરેક્ટર ઑફ સ્ટેટીસ્ટીકસની નવી જગ્યા ઉત્પન્ન કરી છે. આથી વેપારી ખાતમીખાતાંના ડિરેક્ટર વધારે વખત મુસાફરીમાં ગાળી શકશે.

ધી ઇન્ડિયન ટ્રેડઝ જર્નલ પોતાના તા. ૨૧ મે ૧૯૧૪ ના અંકમાં જણાવે છે કે હુનિયામાં સૌથી મોટામાં મોટો અનાજ માટે કોઠાર (એલીવેટર) કલાઈડ નદી ઉપરના મેડોવેઈડ શહેરમાં તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. આ કોઠાર કલાઈડ ટ્રસ્ટ તરફથી બંધાવવામાં આવેલો અને તેમાં ૩૧,૦૦૦ ટન્સ સમાઈ શકે તેવડો છે અને દર વર્ષે ૨,૫૦,૦૦૦ ટન્સની ઉચલ પાથલ કરી શકાય તેવડો છે એ ફરતા ૨૫૦ ટન્સના “એલીવેટર” એ વખાર આગળ આવી ઉલ્લી રહેતી સ્ટીમરોમાંથી દાણો ઉતારશે; તે દાણો પોતાની મેળે વજન કરે તેવા સંખ્યા ઉપર થઈ તેમાંથી તે વખારના બીજા ભાગોમાં લઈ જવાની

પણ સગવડ કરવામાં આવી છે. દાણો કોથળામાં પણ ઉતારી શકાય તેમ છે અને તેવી રીતે કલાઈડના ૫૦૦ કોથળા ઉતારી શકાશે. આ વખાર ૩૧૨ શ્રીટ લાંબી અને અંદર ખાનેથી ૭૨ શ્રીટ પ હોળી છે.

ધી ઇન્ડિયન ટ્રેડઝ જર્નલના તા. ૨૮ મે ૧૯૧૪ ના અંકમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે હુધને જતુઓથી નિરાણું કરવાની એક જર્મન શોધ વીપર્બીંગ વિગેરેની ડેરીઓમાં સાફ કામ કરતી જણાવે છે જે ખાખતમાં જર્મનીના જથ્થા બંધ હુધ વેચનારાઓની એસોસિએશન તરફથી તપાસ કરવા નીમેલા મી. ડબલ્યુ ક્યુન્ડે તપાસ કરી પોતાનો રીપોર્ટ બહાર પાડેલો છે. આ નવી શોધ માટે એમ કહેવાય છે કે તે હુધમાંના જતુઓનો નાશ કરે છે અને તે રીતથી હુધમાં કાંઈ ફેરફાર થતો નથી. હુધ કાચા હુધ જેવું જ રહે છે અને પનીર બનાવવાના કામમાં આવી શકે છે તે બીજા હુધ કરતાં લાંબો વખત રહી શકે છે. આ રૂઢીની મુખ્ય ક્રિયાઓ નીચે મુજબ છે. પહેલાં હુધને એક “પ્રેશર એગર” એટલે દબાણ કરવાના ભાગમાં નાખવામાં આવે છે ન્યા તેના માથે એક પંપથી ૪ એટમોસ્ફીયર્સ જેટલું દબાણ નાખવામાં આવે છે. આજ દબાણના નેરથી હુધ તેમાંથી કુવારાના આકારમાં એક લંગગોળ વાસણમાં ભય છે, તે વખતે તેને ૧૬૭ ડિગ્રી ફ્રેટનાઈટ જેટલી ગરમી આપવામાં આવે છે, આ સીટીન્ડરમાંથી તે ઠંડું કરવાનાં વાસણમાં ભય છે ન્યાં તેની ગરમી ઝોછી થઈ ૫૦ ડિગ્રી જેટલી થઈ ભય છે. અહીંથી તે સીમા ભરવાના વાસણમાં ભય છે. આ રીતના ખાસ ફાયદા એ છે કે આ રીતમાં હુધને ન્યારે કુવારાના રૂપમાં હોય છે ત્યારેજ માત્ર થોડો વખત તેને ઘણી ગરમી આપવામાં આવે છે. બીજું વરાળરૂપે કાંઈ હુધ જતું રહેતું નથી.

નામદાર શહેનશાહનો ચેકોહામા ખાતેનો વેપારી એલચી જણાવે છે કે ૧૯૧૩ માં ૮ ઇમ્પીરીયલ ગેલનની ૮૭,૫૨,૫૦૦ પેટીઓ જેટલું વ્યાસતેલ નીકળ્યું હતું. વ્યારે ૧૯૧૨ માં ૭૩,૩૬,૬૦૦ પેટીઓ નીકળી હતી.

નામદાર હિંદી સરકારના વેપાર કંદોગ ખાતાં તરફથી તેના ૩,૪૨૫-૩,૪૩૦-૩૬ નંબરના કાગળથી નામદાર મુંબઈ સરકાર મારફત ચેમ્બરને જણાવેલું છે કે ચીનના નીચેના સાત બંદરો પરદેશી સાથના વેપાર માટે ખુલ્લા મુકવામાં આવેલ છે. આ બંદરો નીચે મુજબ છે:-કુઈહોસંગ, કલગન, ડોલોનોર, ચીહડંગ, ટેઓનાનકું, હુલુટાઉ અને લંગકો. આ પગલાંનું મુખ્ય પરિણામ એ છે કે માંગોલીયાનો અંદરનો ભાગ દેશ પરદેશના વેપાર માટે ખુલ્લો મુકાશે.

આમાંના કુઈહોસંગ બંદર સાનસીટની ઉત્તરે આવેલું છે. તેની વસ્તી ૨,૦૦,૦૦૦ માણસોની છે; અને આમણ, ઉંટના વાળ, દોરડાં અને બીયાં માટે સારું બજાર છે.

કલગનની વસ્તી ૪,૩૦,૦૦૦ માણસોની છે. પેકીંગ સાથે રેલ્વેથી જોડાયેલું છે.

ટેઓનાનકું માંગોલીયાના ક્રન્ટીયરપર એક અગત્યનું બંદર છે અને તેને થોડા વખતમાં રેલ્વેથી જોડી દેવાનું છે.

કુઈહોસંગ અને કલગનના કાયદા એવા છે કે તે બંદરેથી બ્રીટીશ માલ જે નાનચુરીયાના બંદરેથી તે ઠેકાણે માલ લઈ બ કરવાના વેપારમાં જે રા ટકાની વધારે જઠાત આપની પડતી તે નહિ આપતાં માત્ર ૮ ટકાની આયાત જગાત આપીનેજ અંદરના ભાગમાં જઈ શકશે. આ બંદરેથી ટેન્ટચીનનો ને કાય વેપાર ઘણો વધવા પામશે એમ તેઓ માને છે અને માંગોલીયાના અંદરના અને બહારના ભાગને પરદેશી વેપારીઓ માટે ખુલ્લો કરશે.

આખા હિંદુસ્તાન માટે લોનસેળને લગતા કાયદાની જરૂર છે એવી બર્માની વેપારી ચેમ્બરે કરેલી અરજ નામદાર લેફ્ટેનન્ટ ગવર્નરે માન્ય રાખી છે. કરાંચીની ચેમ્બરે બર્માની ચેમ્બર ઉપર પત્ર લખી આ હિલચાલ તરફ દીલસોજી દેખાડી છે અને જણાવ્યું છે કે, આ વિષય ઉપર નામદાર હિંદી સરકારને તેઓએ લખાણ કર્યું છે. બંગાળ ચેમ્બર પણ આ હિલચાલ તરફ સંપૂર્ણ દીલસોજી ધરાવે છે પણ તે માટે અસરકારક પગલાં ભરવામાં આવશે કે કેમ તે બાબે શક બતાવે છે અને જણાવે છે કે બર્માની વેપારી ચેમ્બર તરફથી સઘળો પત્રવહેવાર તેને મળતાં તે ઉપર આ (બંગાળી) ચેમ્બર વિચાર ચલાવશે.

પ્રીન્સ આર્થર એક કોનોટે દેશ પરદેશોનાં રખરના નમુનાઓનું ચોથું પ્રદર્શન ખુલ્લું મેલવાની કીધા તા. ૨૪ મી જુનને રોજ મી. હારકોર્ટ વિગેરે અસંખ્ય નામીયા આસામીઓની હાજરી વચ્ચે કરી હતી, જે વખતે પત્ર સરકારના પ્રતિનિધિઓએ સત્તાવાર રીતે હાજરી આપી હતી. પ્રીન્સ આર્થરે પોતાના ભાષણ દરમિયાન જણાવ્યું હતું કે, રખરની નીપજ સોનાના જેટલીજ લાભકારક થઈ પડશે એમ કહેવામાં અતીશયોક્તિ કરવા જેવું કાંઈજ નથી.

મી. હારકોર્ટે જણાવ્યું કે સને ૧૯૧૩ ના વરસમાં રહેતસ અને ચીલોન ખાતેથી રખરની નીકાશ સાત કરોડ દશ લાખ રતલ એટલે કે એક કરોડ દશ લાખ પાઉંડ જેટલી હિંમતની થઈ હતી. સને ૧૯૧૪ ના પહેલા પાંચ માસ દરમિયાન થયેલી નીપજ ઉપરથી જણાય છે કે સને ૧૯૧૪ ના વરસની કુલે નીપજ આગલા કોઈપણ વરસની નીપજ કરતાં ઘણી વધારે થઈ જશે.

આ વખત પ્રદર્શનમાં ઘણાજ બાણવાળેગ નમુનાઓ દેખાડવામાં આવ્યા છે. એ નમુ-

પતરાણખોર નકલીઆથી હવે કોઈ ડગાતું નથી.

કારણકે ખરી “બાદશાહી ચાકુતી”નો

૨૭૪૨ નં. ૨૨૦ છે અને તેના બનાવનાર
જાણીતા ડૉક્ટર ચાંદલીઆ છે.

જેથી આ નામની દવા અમારા શિવાય બીજા કોઈને પણ બનાવવાનો હક્કજ નથી.
છતાં જે કોઈ “બાદશાહી ચાકુતી”ના બનાવનારા તરીકે ડગવાના શંકાં મારી રહેલ હોય તો
એક દગાખોર નકલીઆ છે એમ અમે ખુદલી ચેલેજ આપીએ છીએ, ત્યારે

ખરી “બાદશાહી ચાકુતી” કોની ?

એ સવાલનો જવાબ અમારી દવાના અને નકલીઆની દવાના ૨૭૨૮૨ નંબર એક
બીજા સાથે મેળવી જોવાથી તુરત મળી શકશે, નકલીઆ પકડાઈ જશે અને અમેજ પહેલા
અને ખરા બનાવનારા ઠરીશું. માટે દગાખોર નકલીઆથી ચેતો.

આ “બાદશાહી ચાકુતી” હલકા પ્રકારની ઇથેલ દવાઓ વાપરીને ચીંથરે હાલ રીતે
બનાવવામાં આવતી નથી પણ નામદર્દી, ધાતુવિકાર અને બીજા દરેક જાતની નબળાઈ દૂર કરીને
જથ્થકને માટે જીવાનીને ખરે જીવસો આપનાર બાદશાહોમાં વપરાતી ખરી અનુભવસિદ્ધ દવા-
ઓની મેળવણીથી બનાવવામાં આવે છે તેનાથી બીજાઓની દવાઓની માફક કોઈપણ જાતનું
નુકશાન થતું નથી એટલા માટેજ છુટથી દરેક જાતમાં વગર પરહેજે સ્ત્રી અને પુરૂષો દરેક
ઠેકાણે એક સરખી રીતે વાપરે છે. કી. ૪૦ ગોળીની ડબ્બી ૧ ના રૂ. ૧૦. વધુ હકીકત માટે લખો.

કમજોરી માટે “પુરૂષાર્થ લેપ” કી રૂ. ૨૫

હરસ, મસા, ક્ષય અને સંગ્રહણીનાં કંટાળેલાં દરદીઓને એક વખત અમારી
મુલાકાત લેવાની ખાસ ભલામણ કરવામાં આવે છે.

 સલાહ માટે વધુ દરદીનો પુરેપુરી હકીકત લખવાથી
ડૉક્ટર ચાંદલીઆની નેકસલાહ મુક્ત
મળશે. આજને આજ કેટલોગ માટે લખો.

ચાંદલીઆ કંપની. } નંબર. ૨૩૮,
કાલબાદેવી રોડ-મુંબઈ.

પણ માંગણી વધવા લાગી અને તેથી તે ચીજો માટેના કારખાનાંઓ જાપાનમાં સ્થપાયાં. સ્વદેશી કારખાનાંઓમાં સ્વીચ બોર્ડો, મોટરો વિગેરે થાય છે પણ તેમાં પણ શીયાના વર્ક્સ તરફથી જે ૬૦૦૦ કીલોવાટરનો જે કાચનેનો બનાવવામાં આવ્યો છે તે ખાસ નોંધ લેવા લાયક છે. હજુ તો સાદી મીટરો અને બળતું માપ કરવાનાં હથિયારો જાપાનમાં બનાવવામાં આવે છે બીજા ગધો સામાન પરદેશથી આયાત કરવામાં આવે છે. ઇલેક્ટ્રીક મીટરોથીજ વીજળીની પાવર બેંચવાનું ધોરણ પ્રચલિત થતું જાય છે.

આજ દીવસ સુધી જાપાનની અંદર કારબન ડીલામેન્ટના દીવાઓ ચાલતા; પણ હવે સુધારે થતો જાય છે અને મેટલ ડીલામેન્ટના દીવા વપરાશમાં આવતા જાય છે. જાપાનની લેમ્પ કંપનીઓ મેટલ ડીલામેન્ટ આયાત કરે છે અને લાઇસેન્સ લઇ તેમાંથી દીવાઓ બનાવે છે.

ત્રાંબુ જાપાનમાં ઉત્પન્ન થતું હોવાથી વીજળીના તારો બનાવવાનો ધંધો આરો વધ્યો અને તેથી હવે તો ફક્ત સગ મરીન કેબલ્સ અને એવીજ જાતના તાર આયાત કરવામાં આવે છે કારણ જાપાનની ફેક્ટરીઓમાં તે માલ બનાવવા માટે બરાબર તૈયાર નથી. યોકોહામી ઇલેક્ટ્રીક વાયર કંપનીની વીજળીના કેબલો બનાવવાની ફેક્ટરી હમણા તૈયાર થઇ છે. અને સુમીટોકો કોર્પરેશન વર્ક્સ પણ પોતાનાં કારખાનામાં ઘણા વધારે કરવાનાં છે.

જે ત્રણ વર્ષ પહેલાં ઇન્ડસ્ટ્રીયલ અને બીજા માટેના કામ જર્મનીમાંથી આયાત થતા પણ હવે તે માલ જાપાનમાં બને છે અને તે કોઇ પણ રીતે હલકો નથી. તેમ છતાં

કીંમતમાં અરધો અરધ ઓછો પડે છે. ક્યોટોની મટસુકેઝ માટેના કામની ફેક્ટરી પાસે ૨,૦૦૦૦૦ વોલ્ટસનું એક ટ્રેન્સમિશન એપેરેટસ વીજળીનું બળ માપવાનું હથિયાર અને હયાથી અને કોરોનશાના કારખાનાંઓ એવા સંચાઓ ઉભા કરવાનો ઇરાદો રાખે છે.

ચીનનાં શાંગહાઇ શહેરમાં ચામડાંની અને ચામડાના બનાવેલ માલની માંગણી છેલ્લાં બે વર્ષ થયાં ઘણી વધી ગઇ છે એમ ધી ઇન્ડિયન ટ્રેડિંગ જર્નલ પોતાના તા. ૨ એપ્રિલ ૧૯૧૪ ના અંકમાં જણાવે છે. બુટો અને શુઝનાં તળીયાના ચામડાંની ખપત એકદમ વધતી જાય છે. પગરખાં બનાવવાનો ઉદ્યોગ જાપાનના પગરખાં બનાવનારાઓએ ચીનમાં થોડા વખત પહેલાંજ સ્થાપેલા છે અને ચીના લોકો આ ધંધો તરત ગૃહણ કરતા જાય છે.

બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનના ઉનના ઉદ્યોગની ૧૯૧૨ ની સાલને લગતી WOOLLEN INDUSTRY OF BRITISH INDIA. રીપોર્ટ જનરલ તરફથી બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનના બહાર પાડવામાં આવી ઉનનો ઉદ્યોગ. છે. હિંદુસ્તાનની કુ પાંચ ઉનની મીલોમાંની કાનપુર ખાતેની અને ધારીવાલ ખાતેની જે મીલોની એકઠી ભરાએથી થાપણ રૂ. ૩૨ લાખની છે અને અને હિંદુસ્તાનની ઉનની મીલોની પેદાશનો ૭૮ ટકા બેટલી પેદાશ તો આ મીલોમાં થાય છે. આ બે મીલો પોલીસ અને લશ્કરી ખાતા માટેના માલ તથા સામાન્ય રીતે બીજા ઉચી જાતનો માલ બનાવે છે અને તે ઓસ્ટ્રેલીયન

ઉન ચોખ્ખું અગર હિંદી ઉન સાથે ભેગ કરી વાપરે છે. ૧૯૧૨ ના વરસમાં પેદાશ પણ ઘણી થઈ હતી અને કીંમતમાં પણ સારો વધારો થયો હતો. ૧૯૧૨ માં ૧૯૧૧ ના ઠરતાં જથ્થામાં ૩,૩૧,૭૨૫ પાઉન્ડઅને વધારો થયો હતો. અને કીંમતમાં ૨,૭૬,૫૬૪ રૂપીયાનો વધારો થયો હતો.

ઉનની માલની આયાત હિંદુસ્તાનની મીલોની પેદાશ કરતાં વધારે છે; જો કે ૧૯૧૨ માં આગલા વર્ષ કરતાં આયાતમાં ઘટાડો થયો હતો. ઉનનું કાપડ અને શાલો યુનાઇટેડ કીંગડમ અને જર્મનીમાંથી ખાસ કરીને આવે છે.

૧૯૧૨ ની અંદર આયાત થયેલ ઉનના માલની કીંમત ૩,૦૪,૪૨,૩૮૦ રૂપીયા જેટલી હતી અને હિંદુસ્તાનની મીલોએ બનાવેલ માલની કીંમત ૫૩,૮૩,૨૦૪ રૂપીયા જેટલી હતી.

ધામળા, પટું વિગેરે વણવા માટે હિંદુસ્તાનના બ્રહ્મ બ્રહ્મ લાગોમાં નાની ફેક્ટરીઓ પણ છે અને તેમાં હાથની શાળોથી કામ કરવામાં આવે છે.

ઉનની કાર્પેટો અને રગો પરદેશ થકે છે. તેમાંનો ફો મો લાગ યુનાઇટેડ કીંગડમમાં બંધ છે. અને બાકીનો ઘણો માલ યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સમાં બંધ છે.

હિંદુસ્તાનમાંથી નિકાશ થયેલ કાર્પેટો અને રગોની કીંમત ૧૯૧૦, ૧૯૧૧ અને ૧૯૧૨ માં રૂ. ૨૪,૫૮,૯૪૫, રૂ. ૨૪,૪૭,૬૫૫ અને ૨૨,૬૧,૯૧૮ રૂપીયા જેટલી હતી.

૧૯૧૦-૧૯૧૧ અને ૧૯૧૨ ની સાલ માટેના ઉનના ઉદ્યોગની હકીકત નીચે મુજબ છે.

	૧૯૧૦	૧૯૧૧	૧૯૧૨
કામ કરતી મીલોની સંખ્યા	૫	૫	૫
કામ લગાડેલી ન મની મુંડી	રૂ. ૫૦,૫૦,૦૦૦	૫૦,૫૦,૦૦૦	૫૦,૫૦,૦૦૦
કામે લાગેલા મજૂરોની સંખ્યા	૩,૪૪૨	૩,૭૦૬	૪,૦૧૩
શાળોની સંખ્યા	૮૦૮	૮૧૨	૯૧૬
સ્પીન્ડલોની સંખ્યા	૩૧,૨૦૫	૩૧,૨૦૫	૩૪,૬૬૮
ઉત્પન્ન { જથ્થો પાઉન્ડઅ	૪૧,૦૧,૭૦૬	૪૭,૮૧,૭૯૯	૫૧,૧૩,૫૨૪
{ કીંમત રૂ.	૪૭,૨૦,૩૦૪	૫૧,૦૩,૬૪૦	૫૩,૮૩,૨૦૪

GOVERNMENT COFFEE AUCTION.

સરકારી કાફીનું લીલામ.

સને ૧૯૧૪ ના સરકારી કાફીના પાકમાંથી ૧૪૧૦૦ પીકલ કાફીનું લીલામ એટેવીઆ ખાતે તા. ૧૪ મી ઑક્ટોબર ૧૯૧૪ ને વાર બુધે તથા તા. ૨૫ મી નવેમ્બર ૧૯૧૪ ને વાર બુધે હેન્ડેલ સ્ટીરીનીંગીંગના ઓરકામાં થનાર છે; જે, મજકુર તારીખે સવારના કલાક ૧૧ વાગે બહાર પ્રજા માટે ખુલ્લા રહેશે. સદરહુ લીલામ ખેતીવાડી તથા હુન્નર ઉદ્યોગ ખાતાના ડીરેક્ટર તરફથી નિમાયેલા એક અધિકારી હસ્તે નેધરલેન્ડ સરકારની પરવાનગીથી અને સરકારી લીલામ કરનાર અધીકારીની હાજુરમાં થશે. એ લીલામને લગતી થોડી હકીકત નીચે મુજબ છે.

કાફીની જાત.	બુધવાર, તા. ૧૪મી ઑક્ટોબર ૧૯૧૪ ને રોજે.	બુધવાર, તા. ૨૫ મી નવેમ્બર ૧૯૧૪ ને રોજે.
	પીકલ.	
પ્રીએન્ગર સાધારણ ...	૯૦૦	૯૦૦
ટીગલ કાફી જાવા ...	૫૦૦	૫૦૦
પેસીરીઅન કાફી જાવા ...	૨૪૦૦	૨૪૦૦
પ્રોબોલીન્ગો કાફી જાવા. ...	૬૦૦	૬૦૦
પીકાલોન્ગન કાફી લીબેરીઆ ...	... ..	૪૦૦
ટીગલ કાફી લીબેરીઆ ...	૪૦૦	.....
સ્ટીમારન્ગ કાફી લીબેરીઆ ...	...	૩૦૦
પ્રીએન્ગર કાફી રોબસ્ટા ...	૩૦૦	.....
પીકાલોન્ગન કાફી રોબસ્ટા ...	.....	૩૦૦
ટીગલ કાફી રોબસ્ટા ...	૪૦૦	૪૦૦
સ્ટીમારન્ગ કાફી રોબસ્ટા ...	૪૦૦	૪૦૦
પેસીરીઅન કાફી રોબસ્ટા ...	૧૨૦૦	૮૦૦
	૭૧૦૦	૭૦૦૦

તા. ૬૦—એક પીકલનું વજન ૧૩૬ અંથેશ સ્તલ જેટલું ગણાશે.

આ સંબંધી વિશેષ માહિતી મેળવવાની ઇચ્છા જે ગ્રહસ્થાને હોય તેમણે મહેરબાની કરી એગરની ઓફીસમાં આવી પુછવાથી મળશે.

બસો રૂપૈયામાં અન્નદાન સાથે અમર નામ.

(આજસુધીમાં ૩૦ દાતાઓ મળ્યા છે.)

નડીઆદ હિંદુ અનાથાશ્રમને એકી વખતે રૂ ૨૦૦) આપનાર દાતાના નામની આરસની તખ્તી આશ્રમની ઓફીસમાં ચોંડવામાં આવશે તથા તે રકમના બ્યાજમાંથી દરેક વર્ષે નક્કી કરેલા દીવસે દાતાના સ્મરણમાં અનાથોને જમાડવામાં આવશે.

એક રૂપિયા ને તેથી વધુ દાન આપનાર ગૃહસ્થોનાં નામ વાર્ષિક રીપોર્ટમાં પ્રગટ થાય છે. વાર્ષિક રીપોર્ટ દરેકને મફત મળે છે.

મંત્રી—હિંદુ અનાથાશ્રમ—નડીઆદ.

ધી બોમ્બે લાઈફ એસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ.

હુડ ઓફીસ—બોમ્બે એપેલો સીટ.

ડિરેક્ટરની બોર્ડના ચેરમેન

ધી. બોમ્બેબલ મી. લલ્લુભાઈ સામળદાસ જે. પી. સી. આઈ. ઇ.

મેડીકલ રેફરી

ડાક્ટર આર. રાવ. એમ. ડી. લંડન.

કેપીટલ	રૂ.	૧૦,૦૦,૦૦૦
સબસ્ક્રાઈબ્ડ	,,	૩,૫૮,૬૦૦
કોલ્ડ અપ	,,	૭૧,૭૮૦
વોડ અપ	,,	૬૭,૬૦૫
વાર્ષિક આવક	,,	૬૬,૦૬૬

ઘણે જોણે દરે આ કંપનીમાં મોટી રકમના વીમા ઉતરાવી શકાય છે. આ કંપનીનું સઘળું કામકાજ શાસ્ત્રીય રીતે અને ઘણી કરકસરથી વિલાયતના નામાંકિત એક્ટ્યુઅરી

જ્યોર્જ ડ્રીંગ એફ. એફ. એ. એફ. આઈ. એ. લંડનની સલાહ પ્રમાણે ચલાવવામાં આવે છે. વધુ માહિતી માટે લખો.

એજન્ટ બ્રૅઈએ છે.

પ્રરામરોઝ આર. જ્ઞેશી. જે. પી.

મેનેજીંગ ડાયરેક્ટર.

હવે ઠંડીની મોસમ શરૂ થઈ છે.

તમોને નીચે જણાવેલી બન્ને દવા જોઈશે.

(૧) નરવેટોના.

(ગ્રીમોલ્ટના)

અશક્ત અને લોહી વગરના, જવાનીમાં ઘડપણુ ભોગવનાર અને બ્રૂજા મગજવાળાં સ્ત્રી પુરૂષોને માટે ઘણી કીમતી, અને સ્વાદીષ્ટ દવા

(૨) એનરજીકલ સીરપ.

(ગ્રીમોલ્ટના)

મગજ અને જ્ઞાન તંતુની નબળાઈ દુર કરનારી, ભુખ વધારનારી અને ખરી શક્તી બક્ષનારી અને તંદુરસ્ત બનાવનારી દવા.

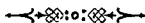
(સરવે દવાવાળાઓને-ત્યાં-જાણે છે).

વી. સી. દસ્તુરની કું.

દવાવાળા.

પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

COMMERCIAL CASES.

વેપારી કેસો.

સ્મોલ કોઝ કોર્ટ

ઈન્ડિયન સ્પીસી બેંકના શેરોનો સોદા.

છોટાલાલ કાટીદાસ નામના વેપારીએ બસો રૂપિયા વસુલ કરવાનો દાવો મોહનલાલ હેમચંદ નામના શેર દલાલ સામે કીધો હતો. તેને લગતી તપાસ સ્મોલ કોઝ કોર્ટમાં વડા જજ મીં એનં ડગલ્યું કેપ અને પાંચમા જજ મીં સોરાબજી કરામજી બીલીમોરીયા આગળ નીકળ્યો હતો.

વાદી તરફથી એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ઈન્ડિયન સ્પીસી બેંકના દસ શેર, દર રૂપિયા ચોવીસને હિસાબે ખરીદવાને ગયા નવેમ્બર માસની તાં ૨૪ મીએ તેણે પ્રતીવાદીને રૂપિયા બસો આપ્યા હતા અને પ્રતીવાદી સાથે એવી કબુલાત કરવામાં આવી હતી કે, શેરો વાદીને નામે કંપનીના ચોપડામાં રહ્યાની આપવા તાં ૨૮ મી નવેમ્બરને દિને શેરો નામે રહ્યાવાના ત્રાન્સફર ઉપર વાદીએ સહી કરી આપી હતી, અને તે ત્રાન્સફર બેંકમાં આપવામાં આવે તે આગમજ બેંકને ફક્તમાં લઈ જવાનો હુકમ થયો હતો. આ ઉપરથી કબુલાત મુજબ વાદીને નામે

શેરો રહ્યાલા નહી હોવાથી તેણે આવેલી રૂપિયા બસોની રકમ પ્રતીવાદી પાસેથી પાછી માગી હતી.

પ્રતીવાદીનો બચાવ એવો હતો કે તે પરવાનો ધરાવનાર દલાલ છે. તેણે વાદીએ જણાવ્યા મુજબની શરત કીધી ન હતી, અને કોઈબી દલાલ એવી જામીનગીરી આપી શકે નહી.

પ્રથમમાં આ મુકદ્દમા પાંચમા જજની હજુર નીકળ્યો હતો જેણે એવો ચુકાદો આપ્યો હતો કે શેરો વેચનાર દરેક જણનું કામ એટલું જ છે જે તેણે ત્રાન્સફર ઉપર સહી આપવાનું છે, અને શેરો નામે રહ્યાની આપવાનું કામ વેચનારનું નથી, અને વાદી જણાવે છે તેવી સરતની પુરવાર કરવાનું કામ તેનું છે, એટલું કહી વાદીનો દાવો કહારી નાખ્યો હતો.

આ ચુકાદા સામે વાદીએ પૂલ કોર્ટને અપીલ કીધી હતી, જેણે નીચલી કોર્ટનો ચુકાદો બદલ રાખ્યો હતો.

HON'BLE MR. GILLAN'S INTERVIEW.

ઑન. મી. ગીલાનની દેશી વેપારી ચેમ્બરની મુલાકાત.

હીંદી સરકારના વેપાર ખાતાના કામચલાઉ સલાસદ ઑનરેબલ મીં ગીલાન સીં એસં આઈં હાલમાં મુંબઈ ખાતે પધારેલા હોવાથી ગઈ કાલે અત્રેની દેશી વેપારી ચેમ્બરની મુલાકાતે પધાર્યા હતા; જે વખતે તેને આવકાર આપવા માટે નીચલા અહરથો હાજર રહ્યા હતા;—મીં પરશોતમદાસ ઠાકેરદાસ

(પ્રમુખ), ઑનરેબલ સર ફાજલભાઈ કરીમભાઈ ઇબ્રાહીમ, ઑનરેબલ મીં મનમોહનદાસ રામજી, સર વીક્રમદાસ દામોદર ઠાકરસી, ઑનરેબલ મીં લલ્લુભાઈ શામળદાસ, મીં દીનશા એદલજી વામજી, મીં સોરાબજી એદલજી વાડન, મીં ચત્રજી શીવજી, મીં દેવીદાસ માધવજી ઠાકરસી, મીં રેવા-

ધી ઓએ ટાઇલ માર્ટ ૨૧ બેંક ઓફ ફોર્ટ મુંબઈ.

શંકર જગજીવન, મીંઠ મોતીલાલ કાનજી અને મીંઠ જ્યનારાયણ હીંદુમલ દાણી.

મીંઠ પરશોતમદાસ ઠાકોરદાસજી ભાષણ

ચેંગળના પ્રમુખ મીંઠ પરશોતમદાસ ઠાકોરદાસે આંતરેળલ મીંઠ ગીલાનને સંબોધી જણાવ્યું કે આ ચેંગળની કમીટી સાથેની તમારી પહેલી મસલત વેળાએ તમોને મળવાની જે તક મળી છે તેને હું એક ખાસ માન મળેલું સમજું છું અને જ્યારે હું એમ કહું છું કે તમને અમારી વચમાં જોવાને અમો ઘણા ખુશી થઈએ છીએ ત્યારે હું આખી કમીટીની લાગણીઓ ભરેલ કંઈ છું. તમારી અગાઉના હીંદી સરકારના વેપારી સભાસદ જ્યારે જ્યારે મુંબઈની મુલાકાતે પધારતા હતા ત્યારે તેણે વેપારી કોમને અગત્યની હોય એવી જુદી જુદી બાબતો વિષે મસલત ચલાવવાની ઘણી તક આ કમીટીને આપી હતી. હવે તો એ સર્વાનુમતે કબુલ રાખવામાં આવ્યું છે કે આ ભતની મુલાકાતો અને મસલતોના પરીણામે ઘણા સવાલોનો નિવેડો માત્ર થોડી મીનીટમાં થાય છે, જ્યારે તેજ બાબત વિષેનો પત્રવહેવાર મહીનાઓ સુધી લંબાય છે. હીંદી સરકારના વેપાર અને ઉદ્યોગને લગતા ખાતાના બંધારણમાં ફેરફાર કરવાની બાબત ઉપરના પત્રમાં હીંદી સરકારે પણ જણાવ્યું હતું કે ખાતાઓના વડા દેશમાં ફરવા નીકળે ત્યારે આ ભતની મસલતોની ગોઠવણ કરવી ઘણી યોગ્ય થઈ પડશે. મને ખાત્રી છે કે આવી મસલતો અને ચર્ચાવેળા એ તમારી ભણમાં લાવવામાં આવનારી દરેક બાબત તરફ તમો દીલસોજલરી જોશો એવી ધારણા આ કમીટી રાખી શકે.

હીંદી સરકારના વેપાર ખાતાના માણ બાહોશ ડીરેક્ટર જનરલ મીંઠ નોઇલ પેટનના અચાનક નીપજેલા મરણ વિષે બોક્તવાની દુઃખભરી ફરજ મને પડે છે. મીંઠ પેટન આ ચેંગળના એક ઉત્તમ મીત્ર હતા અને આ કમીટીને જે કાંઈ ખબર પુરી શકાય તેમ હતી તે તે

પુરી પાડતા હતા, તેના ખાતા માટે આ કમીટી જે કાંઈ થોડું કરી શકી હશે તેની તેણે હંમેશા કદર કરી હતી અને તેના મરણથી હીંદી વેપારી કોમને વડી સરકારનો એક સહિથી દીલસોજ અમલદાર ગુમાવ્યો છે. હીંદીના વેપારની મુખ્ય જણસોના સંબંધમાં કેટલીક નવી યોજનાઓ અને નવીન શોધોને છેક છેવટના તબક્કા સુધી પહોંચાડી તેમને કુતેહમંદ બનાવવાના સંબંધમાં વખત કે શક્તિનો ભોગ આપવામાં તે કદી પણ પછાત પડ્યા નહીં હતા. ઘઉં સાફ કરી ભરી રાખવાના કોઠારોને લગતો સવાલ તેણે ઉત્સાહથી ઉપાડી લઈ પોતાનો બનાવ્યો હતો અને હીંદીમાં તેવા કોઠારોની જરૂર બતાવી આપી હતી. હીંદીની રૂની પેદાશને લગતા આંકડા વધારે ખાત્રીભરેલી રીતે મેળવવા માટે રૂની ગાસડીઓ દાખબારાં કારખાનામાંથી આંકડાઓ મેળવી તે મારફતે પેદાશની ગણતરી તૈયાર કરવાની એક ઘણી અગત્યની યોજના તેણે મન ઉપર લીધી હતી. અમો આશા રાખીએ છીએ કે તેના પછીનો ઓદ્ધિદાર પણ એ યોજનાઓ ઉપર ઘટતું ધ્યાન આપશે.

આગળ ચાલતાં મીંઠ પરશોતમદાસે જણાવ્યું કે જકાત ભરવા માટે જુદા જુદા પ્રકારના માલની કીમતની ટીપ નક્કી કરવા માટે જે વાર્ષિક સભાઓ ભરવામાં આવે છે તેમાં આ શેહેરની હીંદી વેપારી આલમના કોઈ પણ પ્રતીનીધીને આમંત્રણ કરવામાં આવતું નથી એ બીના તમારા ધ્યાન ઉપર લાવવા માટે હું દિલગીર છું. એ ટીપ તૈયાર કરનારી કમીટીમાં દેશી વેપારી આલમના પ્રતિનિધિની ઘણીજ જરૂર છે એમ બતાવવા માટે મારે ઘણું બોલવાની જરૂર નથી; કારણ કે આ ચેંગળ તે કમીટીને અગત્યની ખબરો અને રાહબરો આપી શકશે. આ ચેંગળ તરફના એક પ્રતીનીધીને તે કમીટીમાં આમંત્રણ કરવા સામે શું વાધો છે તે વીધે મેં કશું સાંભળેલું નહીં હોવાથી એ સુદા ઉપર હું વધારે બોલવાનું દુસ્ત ધારતો નથી.

પંતળની સરકારે સીમેંટ બનાવવાના ઉદ્યોગને એક હાથ ધરે. આપેલો હોવાથી તે બાબતમાં આ ઇલાકાની વેપારી આલમ વચ્ચે ફેલાયેલી સખ્ત લાગણીથી તમે બાંધીતા છે તે વિષે મને કાંઈ શક નથી. પંતળની સરકારે તે ઇન્દરો આપ્યો તે અગાઉ મુખ્યમાં ઉભી કરવામાં આવેલી સીમેંટ કંપનીઓનાં હિતને તે ઇન્દરો કેટલો નુકસાન કરતા થઈ પડશે અને હિંદી સરકારે સ્વીકારેલા નીચમોથી તે કેટલો વેગળો બંધ છે તે બતાવી આપનારી અરજીઓ અત્યાર અગાઉ હિંદી સરકારને તેમજ હિંદી પ્રધાનની કાઉન્સિલ ઉપર મોકલી આપવામાં આવી છે. આ કમિટી ખાત્રી ભરી રીતે આશા રાખે છે કે પંતળની સરકારે કરેલા આ કગાલાને પોતાની સંમતી આપવાની ના પાડવામાં હિંદી સરકાર પછાત પડશે નહીં.

સાડસાત હજાર એકર જમીનને યુરોપના રૂના વેપારીઓને આપાયેલો પડે.

દેશપરદેશોની કાપડ સુતરનાં કારખાનાની એસોસિએશનનોની ફીડરેશનને રૂ. ઉગાડવા માટે લોઅર બારી દેખાળ કેનાલના સંસ્થાનમાં સાડસાત હજાર એકર જમીનનો વિસ્તાર પડે. આપવામાં આવ્યો છે. તેના સંબંધમાં પણ આ ઇલાકામાં બુદ્ધિજન નજરથી જોવામાં આવે છે. પણ મારી કમીટી એવું મત ધરાવે છે કે જ્યાં સુધી પંતળનો નામદાર સરકારનો હેતુ, ખેતીવાડીને લગતા એક બાંહેશ અનુભવી દેખરેખ હેઠળ ચાલતી, અને વરાળ યંત્રથી ચાલતા જમીન સાફ કરનારા અને જમીન ખેડનારાં યંત્રો તથા બીજાં છેક છેલ્લી ઢબના ખેતીનાં ઓળરો વડે ખેતીનું કામ કરતી એક કંપની મારફતે છેક છેલ્લી ઢબની ખેતીના અખતરા કરી, તેના પરીણામો સ્થાનિક ખેડુતોને બતાવવાનો છે, ત્યાં સુધી એ પટ્ટા સામે કાંઈ પણ વાંધો હોઈ શકે નહીં.

આ બાબતમાં લખતાં એક સ્થાનિક પત્ર લખે છે કે, “વિશાળ ખેતીવાડીની રૂઢી દાખલ કરવાનો વીચાર આ યોજનાના અંગે રાખવામાં આવ્યો છે અને આશા રાખવામાં આવે છે કે કંપની તરફથી જે દાખલો બેસાડવામાં અને

બતાવવામાં આવશે તેનાં પરીણામો હિંદ મધેના બોબ જમીનદારો પણ એવી રૂઢીઓ કામે લગાડવા અને તેમ કરી એકર દીક થતી પેદાશ વધારવા બેઠે રૂની બાત સુધારવા તેઓ લલચાશે.”

આ નેમ ઘણીજ ઇચ્છવાભેગ છે. એ ઇન્દરને લગતાં કાગળીયાઓમાંથી પટ્ટાને લગતી શરતોની સત્તાવાર વીગત માટે આ કમીટી રાહ બુચે છે અને તે માટેની જરૂરી અરજ પંતળની સરકારના ખેતીવાડી ખાતાને કરવામાં આવી છે.

આગળ ચાલતાં મી. પરશેાતમદાસ કાકોરદાસે વધુ જણાવ્યું કે હિંદી સરકારના વેપારી બજારે પુરી પાડનારા ખાતાના ધંધારણમાં કેટલોક ફેરફાર કરવાની બાબતમાં સને ૧૯૧૨ ના વરસમાં હિંદી સરકારે સ્થાનિક સરકારોના અલીપ્રાચે મંગાવ્યા હતા. તે વખતે હિંદી સરકારની ખાહેશ એ ખાતાને ઘણું મોટું બનાવવાનો હતો. હિંદી સરકારની યોજનાઓ આ કમીટીને પસંદ પડી હતી અને પોતાની તે દરખાસ્તોના સંબંધમાં હિંદી સરકાર કેટલી આગળ વધી છે તે જાતમે કહી શકશે તો અમે ખુશી થઈશું.

મથુરાથી અલીગઢ સુધીની રેલ્વે.

મથુરાથી અલીગઢ સુધીની રેલ્વે સડકનો ખુટો દુકડો પુરો પાડવાના સંબંધમાં થયેલી લીલને લીધે અલીગઢ અને તેની આસપાસના મુલક સાથેના વેપારના સંબંધમાં મુખ્યના વેપારીઓ અને ખાસ કરીને રૂના વેપારીઓ વચ્ચે ઘણી મજબુત લાગણીઓ ફેલાઈ રહી છે. આ સવાલ અત્યાર અગાઉ રેલ્વે બોર્ડ પાસે વિસ્તારથી મેલવામાં આવ્યો છે અને આગલા દુકડાનું ધાંધકામ શા કારણે અટકાવી રાખવામાં આવ્યું છે તે સમજવું મુશ્કેલ પડે છે. અલીગઢથી હાથરસ સુધીના માત્ર ઓગણીસ માઈલ જેટલા છેડા માટે જે નુર ઇસ્ટ ઇન્ડિયન રેલ્વેને આપવું પડે છે તે અલીગઢથી કલકત્તા તરફનાં દોઢસો માઈલના છેડા માટે લેવામાં આવતા નુર જેટલું થવા બંધ છે. દુકડા છેડાના પડાના હેઠળ ઇસ્ટ ઇન્ડિયન રેલ્વે તરફથી લેવામાં આવતા તેવાં ભારી નુર ઉપરાંત હાથરસ ખાતે

નાના માપની સડક ઉપર માલ બદલાવવો પડતો હોવાથી અલીગઢ તરફથી મુખ્ય આવતા માલ ઉપરનો ખર્ચ ઘણો વધી જાય છે અને તેને મુખ્ય પહોંચતો કરવામાં ઘણી ઢીલ થાય છે આ નુકશાન અને ઢીલ મેંદેલાઈથી દૂર કરી શકાય તેમ છે અને તેમાં કલકત્તાને કાંઈ પણ ગેરબંસાફ થવાનો સંભવ નથી, કારણકે અલીગઢથી કલકત્તા વચ્ચેનું છેદુ અલીગઢથી મુખ્ય વચ્ચેના છેડાં કરતા વધારે મોટું છે સારો પાક ઉતાર્યો હોય એવા વસ્ત્રની ખરી મોસમ વખતે કોઈપણ રેલ્વે જેઈએ તેટલા પુરતા ગાડા પુરા પાડી શકતી નથી એ ખરી વાત છે અને તેથી માલની લાવ લઈતમા અમુક ઢીલ થવા વગર તો રહેતીજ નથી મુખ્ય માટેનો માલ ચલાવવા માટે અલીગઢ ખાતે ફાજલ પાડવામાં આવતા ગાડોની સખ્યા હંમેશા ઓછી હોય છે તેણે કે કલકત્તા સુધીના લાખા છેડા માટે પહોંચવાના પડી રહેલા માલને પહોંચી પસંદગી આપવામાં આવે છે આ બંતની ઢીલ થવાથી મુખ્યના રૂ અને ધીયાના તે વેપારીઓને ઘણી વખત અણધારી મોગી નુકસાની ખમવી પડે છે, કારણકે તેઓ પોતાનો માલ વાચદા પર પહોંચાડવા કે રીમર ઉપર ચલાવવા માટે વખતસર મેળવી શકતા નથી અલીગઢ મુખ્યની વધારે નજીક છે અને તેથી જો મથુરાથી અલીગઢ સુધીના આ ટુકડો ૧૦૦ ૧૦૦ એડ મી. આઈ. રેલ્વે બાંધે તો તેથી ઇસ્ટ ઇન્ડિયન રેલ્વેના હકક ઉપર કાંઈપણ તાપ પડવાનો સંભવ નથી રૂ, ધીયા અને અનાજ હંમેશા મુખ્ય ખાતે ચલાવવામાં આવે છે, કારણકે એ જાણીએ માટે હીંમત સહી મોટું બજાર મુખ્યનું રૂ અને તે જાણીએ બની ગયે તેટલા સત્તા ખર્ચે અને બનતી અડપે પહોંચતી ઠરવા ના માધનેમાં કરામતી મુશ્કેલીઓ નાખવામાં આવે તે ઘણુંજ વાધાબરેણુ લાગે છે

માર્ગ મગજ એની છે કે ૧૦૦ ૧૦૦ એડ મી. આઈ. રેલ્વે અને હીંમત પ્રધાન વચ્ચે થયેલા લખતની શરતોમાની એક એવી છે કે મુખ્ય અને કરાચી માટેના માલની લાવ લઈત માટેના દર તેણે એવી રીતે ગોઠવવા જેઈએ કે જેથી બેમાના એક પળ બદલને ફરિયાદ કરવાની રહે નહીં. મુખ્ય અને કલકત્તાના સખધમા

પણ તેવીજ વર્તણુક ચલાવવામાં આવે એવી માગણી શું મુખ્ય કરી નહીં શકે? હું મમજી છું કે કરાચીથી સચુકન પ્રાતો સુધી એક પહોંચા માપની સલગ સડક બાંધવાની પરવા નગી આપવામાં આવનાર છે અને તેમ થતા આ બંને બારાઓની એકમેક વચ્ચેની હરીફાઈ કરવાની શક્તિની કસોટી થવાનો સંભવ છે તે બેતા મથુરાથી અલીગઢ સુધીની સડક બાંધવાની પરવાનગી આપી મુખ્યને મંત્રાઈ આપવાનો વખત હવે આવી લાગ્યો છે બગાળની ચેમ્બર ઓફ કોમસ આ ટુકડા ઉપર પહોંચા માપની રેલ્વે બાંધવાની વીરુદ્ધ નથી પણ તેની સુચના એવી છે કે તે સડક બાંધવાની પરવાનગી ઇસ્ટ ઇન્ડિયન રેલ્વેને આપવામાં આવવી જેઈએ આ એક કૃત્રીમ સુચના છે, કારણ કે તે ટુકડે ઇસ્ટ ઇન્ડિયન રેલ્વે બાંધે તોપણ તેનો વડીલટ તો ૧૦૦ ૧૦૦ એડ મી. આઈ. રેલ્વેનેજ સોપી દેવો પડશે કારણકે તે ટુકડો મુખ્ય અને કરાચી સાથેના વહેવાર માટેજ ઉપયોગી છે અને તે બંને તરફનો વહેવાર ૧૦૦ ૧૦૦ એડ મી. આઈ. રેલ્વેના કાબુ હેઠળ છે

ઑડીટરોને લગતા કાનુનો

મી. પરશોત્તમભાસે તે પછી ઑડીટરોને લગતી બાબત હાથ ધરતા જણાવ્યું કે ભાગીદારોની ભેગી થાપણથી ચાલતી કંપનીઓના હિસાબ તપાસનારાઓની નિમણુકના સખધમા હીંમત સરકાર તરફથી આખા હિંમત માટે ઘડવામાં આવતા કાનુનો માટે આ કમિટીએ હંમેશા માગણી મ્યો કીધી છે પણ હિંમત કંપનીઓને લગતા મયદમા એવું કલવવામાં આવ્યું છે કે દરેક ઇલાકાને પ્રાતની સરકાર પોતેજ તેવા કાનુનો ઘડી કહાડે આના પગીપાગમા ભુદા ભુદા ઇલાકા અને પ્રાતોમાં ભુદા ભુદા કાયદા કાનુનો હસ્તીમાં આવ્યા છે અને તેથી મારી રીતે પેટ બાતરારને જન્મ મળ્યો છે આ ઇલાકાની સરકારે ઑડીટરો તરીકે કામ કરવાની લાયકાત ધરાવનારાઓ પસંદ કરવા માટે એક કાઉન્સીલ નિમી છે અને તેની પસંદગી નામો ની જે પહેલી ટીપ તેયાર થઈ છે તે બતાવે છે કે રયાનીક સરકારની કાનુનોમાં ફેરફાર કરવાની

મેટ્રીટ શીનીગથી બીનીગને ચોરસે ચોલે છે,

પ્રસન્નનું

કેશમણી તેલ.

માથાના વાળનું પ્રતિદાન કરે છે.

દરેક તેલોમાં કેશમણી તેલ શ્રેષ્ઠ છે. શુદ્ધ વનસ્પતિમાંથી બનાવેલું અને ઉમદા અત્તરોથી સુગંધી કરેલું છે. વાળને નરમ રેશમ જેવા બનાવી કુદરતી મુળસુરતી બહે છે. માથાનો ખોડો સાફ કરી તાલ પડવાનું સખળ કારણ દુર કરે છે. વાળને મજબુત બનાવી ખરતા અટકાવે છે.

કીંમત એક બાટલીના રૂ. ૧-૦-૦ પોસ્ટેજ ભુલું.

ત્રણ બાટલીના રૂ. ૩-૦-૦ પોસ્ટેજ સાથે.

ડાક્ટરો તથા વૈદ્યો તરફથી સાબીત થયું છે કે તાલ મટાડવા માટે પીવાની દવા કરતાં માથાનાં સારાં તેલ વધારે શુભકારી છે. કારણ તે મુળમાં પહોંચે છે અને સ્કેલાઇથી રોગ દુર કરે છે. હમારી કુંપનીનું આ તેલ સ્ત્રી પુરુષોના શણગાર સજ્જવામાં ઘણું માનીતું છે. વાપરવાથી ખાત્રી થશે. નમુનાની બાટલી માંગવાથી કોઈપણ સરનામે મફત મોકલી આપવામાં આવશે.

બાનાવનાર-સી. પ્રસન્નની કું.

ઉચ્ચા પરક્રયમર—ગીરગામ, મું'બઈ.

ડોંગરેનું બાલામૃત.

હાલ બનરમાં હલકા તથા નકલી બાલામૃતો ઘણા નીકળી પડ્યાં છે, ને વેપારીઓને તે હલકા માલ હેપર કમીશન વધારે મહે છે, તેથી અમારું બાલામૃત ભાગનારને પણ વેપારી વધારે કમીશન મળવાની આશાથી હલકું બાલામૃત આપીને આ ડોંગરેના બાલામૃત બેટલું જ શુભ-પારી છે એમ કહે છે તેા ! જોને અમારું બાલામૃત બેટલું હોય તેણે તે ડોંગરેનું જ છે એવી ખાત્રી કરીને લેવું.

એક શીશીના કી.—૧૨ આના.

ટપાલ ખરચ ૪ આના.

કે. ટી. ડોંગરેની કં.,

ગીરગામ-મું'બઈ.

આમોદેશન, હારમોન્યમ, સીનેમેટાગ્રાફ.

આમોદેશન મું'બઈમાં પેદલ વેહલાં મંગાવનાર અમે હોવાથી એ બાબોનો અમારો અત્યુત્તવ સરવેથી લાંબો છે અને વળી અમારે ત્યાં આમોદેશન તથા તેનાં ગાયનો આપી મું'બઈમાં સર્વેથી મોટા નિથામા તૈયાર રહે છે. કીંમત રૂ. ૧૫ થી રૂ. ૨૫૦.

હારમોન્યમ-અમારાં પોતાનાં તથા પેરીસનાં કેન્ડેલનાં બનાવેલાં, અને હારમોન્યમ બનાવવાને લગતાં સર્વ સામાન અમે ઘણું જ ક્રીક્ટયને વેચીએ છીએ.

આમોદેશન તથા હારમોન્યમ ગમે તેવાં બજારી ગયાં હોય તોપણ સમારીને નવાં જેવાં કરી આપીએ છીએ.

જેમ્સ કું. કાલબાદેવા રોડ—મું'બઈ.

કાપડ બજારની આગમાં કોણની તીજેરીઓ બળી ગઈ.

લખમીદાસ ખીમજીની કાપડ મારકેટમાં આગ થઈ તે વખતે નીચે જણાવેલી દુકાનોમાં ગોદરેજની સાત તીજેરીઓ હતી અને એકએકમાં મોતીના દાગીના ચલણી નોટો, ખતપત્રો વગેરે તદ્દન સલામત રહ્યા હતાં:—

- ૧ શેઠ વલ્લભદાસ ડોસાની તીજેરીમાં રૂ. ૪૦૦૦૦ ના હીરા મોતીના દાગીના અને કાગળે હતાં.
- ૨ શેઠ લીમજીદવારકાંદાસની તીજેરીમાં રૂ. ૨૦૦૦૦ ના મોતીના દાગીના અને ચલણી નોટો હતાં.
- ૩ શેઠ મથુરાદાસ મોરારજીની તીજેરીમાં મોતીના દાગીના અને કાગળે હતાં.
- ૪ શેઠ ચતુરભુજ કાલીદાસની તીજેરીમાં રૂ. ૩૦૦૦ ની નોટ અને ચોપડા હતાં.
- ૫ શેઠ વાડીલાલ લલ્લુચંદની તીજેરીમાં રૂ. ૫૦૦૦ ના દાગીના અને ચોપડા હતાં.
- ૬ શેઠ કેશવલાલ હાથીભાઈની તીજેરીમાં થોડીક ચલણી નોટો અને ચોપડા હતાં.
- ૭ શેઠ વલ્લભદાસ લખમીદાસની તીજેરીમાં રૂ. ૮૫૦૦ની નોટો, વીમાની પોલીસીઓ અને ચોપડા હતાં.

આગ કાંઈ સઘળેજ ઠેકાણે સખત હતી નહીં.

આગ પછી બીજે દહાડે જોવામાં આવ્યું હતું કે તાપ દરેક જગ્યાએ એટલો સખત થયો હતો નહીં કે જેથી તીજેરીની પરીક્ષા થઈ શકે. ઉપર જણાવેલી ગોદરેજની સાત તીજેરીઓ માંહેલી ફક્ત ત્રણ સખત આગમાં સપડાઈ હતી જ્યારે બીજીઓને ઝાઝો તાપ લાગ્યો હતો નહીં. આગ થોડીજ જગ્યાઓમાં સખત થઈ હતી અને ઘણેક ઠેકાણે તો કાપડ પણ બળ્યું હતું નહીં.

આગ થઈ રહેવા પછી બીજી એ જોવામાં આવ્યું

કે જ્યારે ગોદરેજની સઘળી તીજેરીઓ માંહેલો અવેજ સખત તેમજ નરમ આગમાં સલામત રહ્યો હતો ત્યારે બીજા દેશી અને વેલાયતી મેકરોની તીજેરીમાં જ્યાં આગ સખત હતી ત્યાં સઘળું બળી ગયું હતું યા બળવાની અણી ઉપર હતું અને હજારોની ચલણી નોટોનો ફોલસો થઈ ગયો હતો અને જ્યાં નરમ હતી ત્યાંજ બચી ગયું હતું.

આ વાતની ખાત્રી થવાથી કેટલાકોએ એ આગમાં પોતાની તીજેરી માંહેલી ચીજો બચી જવાની સરદીફીકેટો જો કે વેલાયતી અને બીજા મેકરોને આપી છે તે છતાં તેઓએજ આગ પછી નવી તીજેરીઓ ગોદરેજની ખરીદી છે.

ગોદરેજ એન્ડ બાઈસ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની.

કારખાનું:—ગેસ કંપની પાસે, પરેલ મુંબઈ.

જરૂર છે. આ ઘાણતમાં સ્થાનિક સરકારને લખવામાં આવ્યું છે અને તેના દીલસોહ-લથી કરાવની રાહ જવામાં આવે છે.

તે પછી કારવાર હુણલી રેલવેની યોજના, સ્મોલ કેન્ડે કેટમાં હુકમનામા વગર વ્યાજના કરી આપવામાં આવે છે તે બાબત અને હીંદી વેપારી માર્કેટ રજીસ્ટર કરાવવાને લગતી બાબત ઉપર ચર્ચા ચલાવવામાં આવી હતી.

આંનરેબલ મીં ગીલાનનો જવાબ.

મીં પરશોતમદાસના લાખણને જવાબ વાળતાં આંનરેબલ મીં ગીલાને જણાવ્યું કે મીં નેધલ પેટના મરણના સંબંધમાં સરનશીને જે કંઈ કહ્યું છે તે સાથે હું મળતો થાઉં છું. તે મરણથી હીંદી સરકારના વેપાર ખાતાને એક મોટી જોડ ગઈ છે.

અલીગઢથી મથુરા સુધીની રેલ્વે સડક બાંધવાના સંબંધમાં નામદાર વાઘસરોય લોર્ડ હાર્ડીજે મુંબઈ ચેમ્બર ઓફ કોમર્સના માન-પત્રનો જવાબ વાળતાં જે કહ્યું હતું તે વિષે યાદ આપી હતી.

પંજાબની સરકારે સીએનટના ઉદ્યોગના આપેલા ઇજારાના સંબંધમાં તેણે જણાવ્યું કે આ બાબતમાં ઘણું કહેવાનું છે પણ હાલ તુરંત આ બાબત ઉપર હીંદી સરકાર તરફથી વીચાર ચલાવવામાં આવતો હોવાથી તે બાબત ઉપર ચર્ચા ચલાવવાની સ્થિતિમાં હું નથી.

જગતને માટે માલની કિંમતની ટીપ નક્કી કરનારી કમીટીમાં દેશી વેપારી ચેમ્બરને એક પ્રતિનિધિ નિમવાની માંગણીના સંબંધમાં, તેણે જણાવ્યું કે એ બાબત હીંદી સરકારે અત્યાર અગાઉની ઉપાડી લીધી છે અને તે બાબતમાં પ્રાંતીક સરકારોના અભીપ્રાયો માગવા માં આવ્યા છે તે જોતા ચેમ્બરની સુચના

તપાસવાની એક તક મળશે અને તે ઉપર સરકાર ઘટતું ધ્યાન આપશે.

ઓર્ડીસેને લગતા સવાલના સંબંધમાં મીં ગીલાને જણાવ્યું કે પ્રાંતીક સરકારોએ ઘડેલા કાનુનો કેવા નીવડ્યા છે તેના સંબંધમાં પ્રાંતીક સરકારોના અભીપ્રાયો પુછાવવામાં આવ્યા છે અને હું આશા રાખું છું કે જુદે જુદે ઠેકાણેથી જે કંઈ મુશ્કેલી હીંદી સરકારને તેમજ પ્રાંતીક સરકારોને બતાવી આપવામાં આવી છે તે દુર કરવામાં આવશે.

વેપારી બળદે પુરી પાડનારા હીંદી સરકારના ખાતાના સંબંધમાં આંનરેબલ મીં ગીલાને જણાવ્યું કે તેના બંધારણમાં ફેરફાર કરવાનો ઇરાદો હીંદી સરકાર ઘણો લાંબો વખત થયાં ધરાવે છે. એ ખાતાને બચ્ચકના પાયા ઉપર મુકવામાં આવતા સુધી તેના કામકાજના વિસ્તાર ઉપર અકુશ મેલવામાં આવ્યો હતો તે દીલગીરી ઉપબવનારું છે પણ તે બાબતમાં ફરીથી પ્રાંતીક સરકારોના, મત પ્રાંતીક બંધારણો અને તેમની સાથે કામ કરનારા વડી સરકારના ખાતાની બાબતમાં પુછાવવા પડશે.

છેવટમાં તેણે કહ્યું કે સરકારી અમલદારો અને વેપારી ચેમ્બરોએ સાથે મળીને કામ કરવાની જરૂર વિષે પ્રમુખે જે કહ્યું છે તે સાથે હું મળતો થાઉં છું અને આશા રાખું છું કે જ્યારે હું રેલ્વે બોર્ડમાં જઈશ ત્યારે રેલ્વે સત્તાવાળાએ અને વેપારી આલમ વચ્ચે વિચારોની આપ લે છુટથી કરવામાં આવશે.

આંનરેબલ મીં ગીલાને લીધેલી તસ્દી માટે ઉપકાર માની કમીટી વીસર્જન થઈ હતી

EXCERPTS FROM THE PROCEEDINGS OF THE COMMITTEE

દેશી વેપારો ચેમ્બરની કમિટીનું કામકાજ.

ધી ઇન્ડિયન મર્ચન્ટ્સ ચેમ્બર એન્ડ બુરોની કમિટીની એક મીટીંગ શનિવારને તા. ૧૩ મી જુન ૧૯૧૪ ને રોજ સાંજના ૨-૩૦ કલાકે (સુ. દા.) મળી હતી, જે વખતે નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થો હાજર હતા:-

(૧) શેક પુરોચતમદાસ ઠાકોરદાસ (પ્રમુખ)

(૨) આન. સર કાજલભાઈ કરીમભાઈ,

(૩) શેક જેઠાભાઈ વાલજી.

(૪) શેક પી. જે. બીલીમોરીયા.

(૫) શેક નરોત્તમ મોરારજી ગોઠળદાસ.

(૬) શેક માતીલાલ દાનજી.

(૭) શેક ચતુર્ભજ શીવજી.

(૮) શેક ગોપાલજી વાલજી સુંદરજી.

ધી બોમ્બે ટાઇલ માર્કેટ ૨૧ બેંક ઓફ ફોર્ટ મુંબઈ. ---

(૯) શેઠ સોરાળજી એદલજી વૉર્ડન.

(૧૦) શેઠ મોતીલાલ વલ્લભજી.

(૧૧) શેઠ દેવીદાસ માધવજી ઠાકરસી.

૧. ગદ્ય વખતની મીટીંગની મીનીટ જે સલાસદોમાં ફેરવવામાં આવી હતી તે થોડા સુધારા સાથે પસાર કરવામાં આવી હતી.

૨. બી. બી. સી. આઈ. રેલ્વેને ઇન્ટર-મીડીયેટ ક્લાસ રાખવા બાબત લાહોરના દેશી વ્યાપાર મંડળે લખાણ કર્યું હતું તથા તે સુચનાને ટેકા આપવાને આ ચેમ્બરને વિનંતિ કરી હતી. તે બાબત ઉપર વિચાર કરતાં તે પ્રમાણે લખવાનો ઠરાવ થયો હતો.

૩. રેલ્વેમાં વેપારી પેઠીઓના પ્રતિનિધિઓને સગવડ આપવા બાબત લાહોરનાં દેશી વ્યાપાર મંડળે લખ્યું હતું તે બાબત ઉપર વિચાર ચલાવવા સંબંધી પગલાં લેવા જરૂર નથી તેવો ઠરાવ થયો.

૪. આગામી આસપાસ દર વર્ષે કેટલાં બેરો કપાય છે તેના આંકડા એક ટેનિક પેપરમાં આવ્યા હતા તે ઉપર વિચાર ચલાવતાં તે સંબંધી પંબજ ચેમ્બર એફ કેમર્સ, લાહોરના દેશી વ્યાપાર મંડળ તથા અપર ઇન્ડિયા ચેમ્બર એફ કેમર્સને લખી તેમનો મત મંગાવવાનો ઠરાવ થયો હતો.

૫. વેપારી કૉંગ્રેસની સભા કમિટીએ તૈયાર કરેલા ખરડા ઉપર વિચાર ચલાવતાં એમ ઠરાવ થયો હતો કે તેજ સભા કમિટીના ગૃહસ્થો તથા મુખ્યમાં જે વેપારી મંડળોએ કૉંગ્રેસની યોજનાને ટેકા આપ્યો હોય તેમના એકેક પ્રતિનિધીની રીસેપ્શન કમિટી નીમવી તથા આ રીસેપ્શન કમિટીને પોતાની સંખ્યામાં વધારો કરવાની સત્તા આપવી. આ રીસેપ્શન કમિટીએ કૉંગ્રેસને માટે બેઠતા ખર્ચની સગવડ કરી કમિટીએ રીસેપ્શન યોજના ઉપર કામ કરવું. કૉંગ્રેસના પ્રમુખની ચુકાવો ચેમ્બરની કમિટી કરશે તથા તેની આગળ કૉંગ્રેસમાં રજુ થનારા ઠરાવો તથા તે ઠરાવો ઉપર બોલનાર અરૂદરથોનાં નામો રીસેપ્શન કમિટીએ રજુ કરવાં.

૬. ચેમ્બરની આર્થિક સ્થિતિ ઉપર વિચાર કરવાને નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થોની સભા કમિટી નિમવામાં આવી હતી:—

(૧) શેઠ પુરૂષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસ (પ્રમુખ)

(૨) ઓન. સર કુન્જલાલ ઠાકોરમલાઈ.

(૩) ઓન. શેઠ મનમોહનદાસ રામજી.

(૪) શેઠ દેવીદાસ માધવજી ઠાકરસી.

(૫) શેઠ નારણજી હરીભાઈ.

(૬) શેઠ દીનશાહ એદલજી વાચ્છા.

(૭) શેઠ નરેન્દ્રભાઈ મોરારજી ગોહાજી.

(૮) શેઠ સોરાળજી એદલજી વૉર્ડન.

(૯) શેઠ મણિભાઈ ગોહાજી.

(૧૦) શેઠ જગન્નાથજી.

આ સભા કમિટીએ પોતાનો રીપોર્ટ કમિટીની બુલાઈ માસની સભા આગળ રજુ કરવો એમ કહ્યું હતું.

૭. ગુજરાતી રેલ્વે ગાઇડના પ્રકાશક તરફથી પત્ર આવ્યો હતો જેમાં તેણે કેટલીએક સગવડો રેલ્વે કું. તરફથી તેને મળે તે માટે બહોળસ્ત કરવાનું લખ્યું હતું. તેના જવાબમાં તેને લખી જણાવવાનું ફેરવવામાં આવ્યું હતું કે તેને આગલા કાગળમાં લખવામાં આવ્યું હતું તે કરતાં વધારે કમિટી કરી શકતી નથી.

૮. ખેતીવાડાં સંબંધી એક પુસ્તક લખનારનો પત્ર આવ્યો હતો જેમાં તેણે ચેમ્બર તરફથી મદદ માંગી હતી. તેને ના લખવાનું ફેરવવામાં આવ્યું હતું.

૯. મુખ્ય સરકાર તરફથી મદવામાં આવેલાં બહુ ઘુકે ક્વૉર્ટર્સ ઉપર વિચાર કરતાં તે બહુ ઉપયોગી છે તથા તે ચાલુ રાખવામાં આવશે એમ કમિટી આશા રાખે છે એમ લખી જણાવવાનું ફેરવવામાં આવ્યું હતું.

૧૦. રમૉલ કોલીઝ કોર્ટમાં દાવો નોંધાય ત્યાર પછીના વખત માટે વ્યાજ આપવામાં નથી આવતું તે સવાલ ઉપર મુખ્યની હાઈ કોર્ટને ચેમ્બરે લખ્યું હતું તેના જવાબ ઉપર વિચાર કરતાં એમ ફેરવવામાં આવ્યું હતું કે તે બાબતની રૂઢિ રીત, કલકત્તા ને મદ્રાસની રમૉલ કોલીઝ કોર્ટમાં શું છે તે પુછાવી બેઠું.

૧૧. મેશર્સ બુમાભાઈ લાલજીની કું. વાળા મી. હુસેન લાલજીએ મુનિસિપલ કોર્ટ પોરેશનમાં તેમણે આપેલી દરખાસ્ત તરફ કમિટી

માર્સેલ્સના રંગીન તથા લાલ લાલીઓ સફાઈદાર અને મજબૂત.

ટીનું ધ્યાન જોઈએ હતું. તે દરખાસ્તમાં તેઓએ ધીની ભેળસેળ માટે કેટલાએક આંકડાઓ માંગેલા છે. આ બાબત વિચાર કરતાં એમ લખવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે કેરપોરેશનમાં તેમની દરખાસ્તનું શું પરિણામ આવે છે તે જોઈને કમિટી એ બાબતમાં આગળ વિચાર ચલાવશે.

૧૨. ઝાંઝીબારના લર્વીંગના વેપાર બાબત મી. બાબારાવ લીસેએ ચેમ્બરના પ્રમુખ ઉપર પત્ર લખ્યો હતો તે સંબંધમાં કમિટી કાંઈ કરી શકતી નથી એમ લખવાનો ઠરાવ થયો હતો.

૧૩. ચેમ્બરના નિયમ નં. ૫ માં નીચે પ્રમાણે જણાવેલું છે:-

“આવી ચુટણીમાં છ થી એકના પ્રમાણમાં એ “કાળા દડા” એટલે ‘ના’ નાં મત પડશે તો ઉમેદવાર સલાસદ તરીકે ચુટી કઢાશે નહિ.” આ નિયમનો બરાબર અર્થ શું સમજવો તે બાબત વિચાર કરતાં એમ ઠરાવ થયો હતો કે આવી રીતે કોઈ પણ ઉમેદવાર સામે ‘ના’ નાં મત પડ્યા હોય તો તેની તરફના જે મત પડ્યા હોય તેમાંથી કંઈ પણ બાદ જશે નહીં પણ તે બુદ્ધા લખવા તથા “હા” ના મત પણ બુદ્ધા લખવા. બાદ બીજું કંઈ કામ ન હોવાથી સલા બરખાસ્ત થઈ હતી.

THE GRAIN MERCHANTS' ASSOCIATION SECTION

દાણાના વેપારી મંડળ વિભાગ.

ગઈ વખતની મીટીંગનું બાકી રહેલું કામકાજ.

પ્રાણીઓ ઉપર મુજરતુ ઘાતકીપણું અટકાવનાર મંડળી તથા બાઈ સાકરબાઈ દીનશા પીટીટની પ્રાણીઓની ઇસ્પીતાલ નિલાવ અર્થે મદદ માટે નીચે પ્રમાણેનો ઠરાવ કર્યો હતો:-

“ચોખા સિવાય સર્વે જાતનું અનાજ, બીજાં, હરણું, સણ, કપાશીઆ વીગેરે જે માલ બજાર ધારે અથવા ડીલીવરીધારે તોલીને વેચાય છે તે ઉપર દર સો શુણે રૂ. ૦-૧-૦ અંકે રામ એક લેખે મુગાં પ્રાણીઓ ઉપર મુજરતુ ઘાતકીપણું અટકાવનાર મંડળી અને બાઈ સાકરબાઈ દીનશા પીટીટની પ્રાણીઓની ઇસ્પીતાલના અધિકારીઓને મજકુર ખાતાના નિલાવ અર્થે તા. ૧ લી જુલાઈ ૧૯૧૪ થી દરરોજનો દરરોજ જેવી રીતે મુબંધ પાંજરા-પોળને તેને માટે ઠરાવેલા લાગે આપવામાં આવે છે તેવી રીતે એસોસીએશનના સર્વે મેમ્બરોએ આપેલો, અને જે પ્રમાણે મુબંધ પાંજરાપોળ ખાતું પોતાનો લાગે દરરોજનો દરરોજ વસુલ કરી લે છે તે પ્રમાણે મજકુર ખાતાના અધિકારીઓએ તેમને માટે ઉપર પ્રમાણે ઠરાવી આપેલો લાગે મજકુર તા. ૧-૭-૧૪ થી પોતાને ખરચે વસુલ કરી લેવા. મજકુર લાગે બરાબર વસુલ આપવામાં આવે છે કે નહિ તેની દેખરેખ જવી રીતે

“પાંજરાપોળના લાગાને માટે રાખે છે તેવી રીતે આ એસોસીએશનની મેનેજીંગ કમીટી અથવા તેઓ જેને નીમશે તે રાખશે, અને મજકુર ખાતાઓને મદદ આપવાનો જે ઉપર ઠરાવ કર્યો છે તેથી તે ખાતાની વ્યવસ્થામાં દેખરેખ રાખવા એસોસીએશનની મેનેજીંગ કમીટી વધારેમાં વધારે ચાર ગ્રહસ્થો વખતે વખત નિમી આપશે તેઓને મજકુર ખાતાના અધિકારીઓ તે ખાતાની એકઝીક્યુટીવ અથવા જનરલ કમીટીમાં દાખલ કરશે.”

મુબંધના દાણાના વેપારી મંડળના ઓન-રરી સેક્રેટરી તરફથી એક પત્ર નામદાર મુબંધ સરકારના કાયદા કાનુન ખાતાના સેક્રેટરીપર તા. ૩ ઇ જુલાઈ ૧૯૧૪ ને રોજ ૧૮૭૬ ના પોર્ટટ્રસ્ટ એક્ટ સુધારવાના ૧૯૧૪ ના નંબર ૫ માં ખરડાના સંબંધમાં નીચેની મતલબનો પત્ર મોકલવામાં આવ્યો હતો. તેમાં તેઓ લખે છે કે નામદાર સહકારને વાકેફ છે કે સને ૧૯૧૧માં પોર્ટ ટ્રસ્ટના ટ્રસ્ટીની ચુટણી માટે નામદાર સરકારે મંજૂર કરેલાં બે મંડળામાંનું એક તેમનું મંડળ છે. કમીટી એમ ધારે છે કે તે સમયે આપેલા હકમાં એવી રીતનો વધારો કરવામાં આવે કે જેથી દરેક આગેવાન હિંદી વેપારી મંડળે પોર્ટટ્રસ્ટમાં એક પ્રતિનિધિની

ધી બોમ્બે ટાઇલ માર્ટ ૨૧ બેંક ઓફ ફાઈ મુબંધ.

હાંમેશ ચાલુ નિમણુક કરી શકે કમીટીનું ધારણું એવું છે કે “ હિંદના વતનીઓમાંથી ત્રણ ” પ્રતિનિધિઓની નિમણુક કરવાની હાલની રસમ કાઢી નાંખવાથી અને સુટલીથી નિમાતા દૂરીઓની સંખ્યા દશની કરવાથી દૂરીઓની એકંદર સંખ્યામાં વધારો કર્યો સિવાય હુમારી ઉપલી સુચના બર લાવી શકાય એમ છે. આ દશમાંથી પાંચ દૂરીઓ બોરએ ચેમ્બર એક કોમર્સ તરફથી ચુટી કાઢવામાં આવે અને બાકીના પાંચ નીચેના પાંચ વેપારી મંડળ તરફથી ચુટી કાઢવામાં આવે તો સાફ.

- (૧) દેશી વેપારીઓની ચેમ્બર
- (૨) દાણાના વેપારીનું મંડળ
- (૩) શીલ માલેકોનું મંડળ
- (૪) મુંબઈના દેશી કાપડના વેપારીઓનું મંડળ
- (૫) મુંબઈનું કોટન એક્સચેન્જ

પોર્ટની ખીલવણીમાં આ દરેક મંડળોનો મુખ્ય લાભ સમાયલો છે એ જોતાં કમીટી એમ ધારે છે કે આ સુચના વ્યાજબી છે અને આશા રાખે છે કે તેને નામદાર સરકાર તરફથી અનુ-મોદન મળશે.

દાણાના વેપારીઓની મંડળી તરફથી એક પત્ર રેલ્વે બોર્ડના સેક્રેટરી પર તા-૩ જુલાઈ ૧૯૧૪ ને રોજ લખી ધી નીચામ ગેરટેડ રેલ્વે પર દાણા તથા બીજાં કરતાં ૩ તથા અળ-સીને ચઢતમાં અયોગ્ય પસંદગી અપાતી હોવાની ફરિયાદ પર તેમનું ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું છે. આ પત્ર સાથે એ રેલ્વેના દ્વારીક મેનેજર તથા મઝબીની કમીટી વચ્ચેના પત્ર વ્યવહારની નકલ મોકલવામાં આવી છે અને તે પર તેમનું ધ્યાન ખેંચતા તેમને જણાવવામાં આવ્યું છે કે આ નકલો જોતાં તેમને વિહિત થયે કે મજૂર રેલ્વે લાઇન પર બીજાં તથા દાણાના કરતાં ૩ને ચઢતમાં અયોગ્ય પસંદગી આપવામાં આવતી હોવાની મુંબઈના કેટલાક દાણાના તથા બીજાંના વેપારીની ફરિયાદ દ્વારીક મેનેજરને હંમેશા ક્રીધી છે અને તે વેપારીઓની માંગણી પર તુરત-તુરત ધ્યાન આપવા તથા કમીટીને નીચે મુજબની હકીકત પુરી પાડવા તેમને વિનંતી કરવામાં આવી હતી.

૧) બીજા માલો કરતાં ચઢત માટે ૩ તથા અળસીને વધારે પસંદગી આપવામાં આવે છે કે કેમ અને એ લાઇન પર માલની ચઢ ઉતરમાં એક ધોરણ પ્રચલિત છે કે કેમ ?

૨) મુંબઈના બીજાં તથા દાણાના વેપારી-ઓને જે મુરકેલીઓ હાંમેશ નડે છે તે બોલી કરવા શું શું પગલાં લેવામાં આવ્યાં છે ?

૩) જી. આઈ. પી. લાઇન પર મજૂર લાઇન પરથી અઘાપી પર્થત માલ લેવામાં આવતો હતો તેમાં વધારો કરવાની ગોઠવણ જી. આઈ. પી. રેલ્વેના સત્તાધીશથી કરવામાં આવી છે કે કેમ ? આ પત્રના જવાબમાં દ્વારીક મેનેજર તર-ફથી જવાબ મળ્યો હતો કે જે વેપારીઓને જરૂર હોય તેમ તેઓને ગાડાંઓ સરખી રીતે બ્લેચી V. P. આપવામાં આવે છે અને જોકે જી. આઈ. પી. રેલ્વે કું એ તા. ૧લી જાન્યુઆરી ૧૯૧૪ થી ૧૩ મી માર્ચ ૧૯૧૪ સુધી મુમ્બાઈ રેલ્વેની માલ લેવાનું એકંદર વજનનું પ્રમાણ ૬૦૦ થી વધારી ૬૦૦ ટનનું કર્યું હતું તો પણ પાછું ૧૫ મી માર્ચ ૧૯૧૪ થી ફેરવીને ૬૦૦ ટનજ રાખ્યું હતું.

કમીટીએ દ્વારીક મેનેજરને બીજો પત્ર તા. ૨૫ મી માર્ચ ૧૯૧૪ ને રોજ લખી ફરી જણાવ્યું હતું કે બીજાં અને દાણાના વ્યવહાર કરતાં ૩ના વ્યવહારને વિશેષ ઉત્તેજન તથા પસંદગી આપવામાં આવે છે. અને તેઓએ દરેક સ્ટેશન માસ્ટરને ૩ તથા અળસી સિવાય ક-પાસીઆ તથા બીજા માલો લેવા બંધ કરવા હુકમ આપ્યો હતો કે કેમ તેની ખબર આપવા અરજ ક્રીધી હતી. હુકમમાં કમીટીએ દ્વારીક મેનેજરને એ પુછ્યું હતું કે માલની ચઢતમાં પહેલા ૩ બીજા અળસી તથા ત્રીજો નંબરે બીજાં એ મુજબ ચઢતાં ઉતરતાં દરજ્જા આપવા તેઓની ધારણા છે કે કેમ ? અને એ સંબંધી કંઈ પણ હુકમ કર્યો હોય તો તે હુક-મની કૉપી મોકલી આપવા વિનંતી કરી હતી. તેના જવાબમાં દ્વારીક મેનેજરે લખ્યું કે એવી રીતની અયોગ્ય પસંદગી કોઈ પણ માલને આપવામાં આવતી નથી અને માંગેલી કૉપી હંમેશા મોકલાવી શકતા નથી.

કમીટી રેલ્વે બોર્ડને હવે એવી અરજ કરે છે કે આ પત્ર સાથે મોકલેલા તમામ પત્ર વ્યવહાર દિલસોહથી તપાસીને

૧. અમુક માલને ચઢતમાં બીજા કરતાં વધારે અયોગ્ય પસંદગી અપાતી હોય તો તે બંધ કરવી તથા

૨. મુમ્બાઈ રેલ્વેના ધી નીચામ ગેરટેડ રેલ્વે પરથી જી. આઈ. પી. રેલ્વે માલ લેવાનું પ્રમાણ વધારે એવી ગોઠવણ કરવી.

હીસ્ટરિયા.

બે વર્ષે સાંકળોના બંધ છુટયા.

પાટણુ ઝવેરીના પાડાના રહીશ સુનીલાલ દલગજીંદ ઝવેરી અને રંશુનમાં ચિત્તભ્રમ હીસ્ટરિયા લાગુ પડયા બંધ ના આવે, તોફાન થઇ ગય, જેડિં ખરા પણુ ધ્યાનમાં ન રહે, ખાન પાન માગવું નહિ, અને ઝડો પેશાબ ગમે ત્યા કરી તેમાં પડયા રહું. તેને સાર બે વર્ષના રંશુન કલકતા અને મુબાઇ વગેરે સ્થળમાં પ્રસિદ્ધ સરજનો, અને ખીલઓને પુષ્કળ ફી ભરી રાજ કર્યા તેમ તેમ વધારે મજબુત સાંકલે જઠરાયો. અને યાકયા અને કેવળ નિરાશ થયાં બાદ મિ છગનલાલ લલુભાઈ શાહ દેશીનામાંવાળાને મળ્યા તેમણે ઈશ્વર પ્રીત્યર્થે જવદયા માગી દવા દીધી તેથી ત્રણમાસમાં સારો થઇ મજબુતાર ભોગવું છું.

છ માસે બેડી થઈ ખાધુ પીધું.

વડોદરા કેમ્પ ટ્રેડરી ક્લાર્ક રા. બેઠાલાલ છે. પોષ્ટ માસ્તરની દીકરી છમાસથી હીસ્ટરિયાને લીધે પથારીમ સુતી રહી. કેટલી નીચેના બાગે પડી પડી ગડથોલાતી, દરમ્યાન દશ દશ મિનિટે કમાન થઈ બેશુધ બનતી. તે બે ચમચાબર દૂધની આ ઉપર જવતી. રાહેર અને કેમ્પના ડોક્ટરો, વૈદો અને ભવાઓએ આશા મુકાવી પછી ગમતની ખાતર રા. શાહને બોલાવ્યું, તેમની તરફીબથી દશ કલાક પછી અમલારી ફાયદો થવા લાગ્યો. અને ૧૮ દિવસમાં તદન આરામ થયો. ઈ. ૯૦ માર્ચે ગમે તેવો હીસ્ટરિયા હોય પછી વાયુ-વાઈ કે ફેફસ. મૃતી અને ચિત્ત ભ્રમ, ઉન્માદ કે ગાંડપણ હોય તેમજ પ્રમેહ, લોહીના વગેરે હુલીલા દર્દ હોયતો મળવું. -દવા વનસ્પતિની-વાયુસુકતા હીસ્ટરિયા માર્ચે દવા મહિનાની. ક્રી. ૩. ૩ પો. ૩. ૦૧

વ્યાયામકળા શાસ્ત્ર-શરીર સુધારણા માર્ચે કસરતો-ચિત્રો ૩૩૫ ક્રી. ૩. ૩ પો. ૩

દેશીનામું-નામુ શિખવણું ઇલાકામાં ટેકસ્ટ બુક-ક્રી. ૭૩૧ પો. ૩

છગનલાલ લલુભાઈ શાહ દેશીનામાંવાળા

સંશોધક હીસ્ટરીયા સેહેજે આરામ, ડભોઈ-વડોદરા,

Business Adviser.

For all commercial and Trade matters, correspondence, Insurance questions in all its Branches, Investments, Finance, Export and Import, Company's Work such as Floating, Amalgamating, reorganising and Winding up, Inventory and Inspection of Accounts, Balance sheets etc, and all legal and practical routine relating to business, Consulting fees moderate. Apply, with your requirements to Y. L. Bhandarkar F. C. I. (Fellow of the Institute of Commerce, Birmingham) Girgaum "Indoo Lodge" Bombay.

ધંધામાં સલાહ આપનાર.

વેપાર વાણિજ્યને લગતી દરેક બાબતો, પત્રવ્યવહાર, ઇન્સ્યુરન્સ એટલે વીમાને લગતી દરેક બાબતો, નાણું રોકવા બાબત, આયાત અને નિકાશના સવાલો ઉપર, કંપનીઓ નવી ઉભી કરવી હોય યા તો બેડી દેવી હોય યા તો બંધ કરવી હોય વિગેરે, કંપનીને લગતી દરેક બાબતમાં, ઇન્વેન્ટરી તૈયાર કરવી હોય, અગર હિસાબ તપાસવો હોય અગર બેલેન્સ શીટ કાઢવાં હોય, એવાં દરેક કામમાં અને દરેક જાતના ધંધાને લગતી વ્યવહારીક અને કાયદા સંબંધી સલાહ આપવામાં આવે છે. સલાહ આપવાની ફી મધ્યમજ રાખવામાં આવેલી છે.

તમારી જરૂરીયાતો સાથે લખો.

વાઇ. એલ. ભંડારકર એફ. સી. આઈ.

ફ્રેલો ઑફ ધી ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઑફ કોમર્સ,

ગરમીંગહામ.

ગીરગામ "ઇન્ડુલોજ" - મુંબઈ,

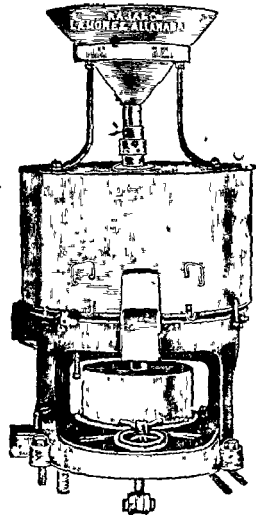
આટાની ઘંટી.

અનાજ તથા મસાલો પીસવાની ઘંટીઓ.

આઠા પથ્થરની ઘઉં, ચણા, ચાવલ તથા ખીજી જાતનાં અનાજ અને મસાલો પીસવાની દેશી ઘંટીઓ લોઢાની મજબુત ફ્રેમ સાથે અમે ઘણા મહેનત અને ખર્ચથી બનાવેલી છે. આ આઠા પથ્થર છે જેથી લોટ એકદમ થંડો અને સ્વાદીષ્ટ નીકળે છે. અમે આ ઘંટીઓને લોઢાની મજબુત ફ્રેમ પર બેસાડી છે જેથી ચાલતી વખતે એને થાક અથવા ધક્કો બેસતો નથી અને ફ્રેમ વારંવારે બદલવી પડતી નથી આ ફ્રેમ વરસો સુધી જવાબ આપે છે. ઊભા પથ્થરની ઘંટીમાં લોટ ગરમ નીકળે છે અમે આ ઘંટીની પુલી મોટી બનાવીને પથ્થરનો ઘેર ધાર્યો છે જેથી લોટ થંડો આવે છે. આટો થંડો આવ્યાથી બેનો સ્વાદ આપણે ઘરમાં પીસીએ તે માફક રહે છે અને ગરમ હોવાથી આટામાં જે એક જાતનો પૌષ્ટિક ત્વ રહે છે તે બગી જાય છે.

આ ઘંટીઓને હોરસ પાવર વધારે લાગતી નથી. આ ઘંટીઓ અમે અમારા અથાગશ્રમ અને પૈસાના ભોગે ગીલકુલ દેશી ઢગ ઉપર કાઢેલી છે.

અમે આ ઘંટીઓ આજે દશ વરસ થયા ગયાવીએ છીએ. અને ૫૦૦૦ ઉપર ઘંટીઓ આખા હિંદુસ્થાનમાં ચાલે છે જે પુલી રીતે બનાવી આપે છે ખરેખરી ખાત્રી લાયક કદ ઘંટીઓ છે. આ ઘંટીઓ તદ્દનજ કમતી હોરસ પાવર અને ઓછા ખર્ચથી ચાલે એવી બનાવેલી છે. અને જેઓએ અમારી ઘંટી એક વખત પાવરી છે તે ફરીથી અમારીજ ઘંટીઓ માગે છે અને બીજાને પણ આજ ઘંટીઓ લેવાની લાલામણુ કરે છે. આ ઘંટીઓમાં ગાંમડી પથ્થર (જે કદાચ ઘણા નરમ અથવા ઘણા કઠણ હોય છે) તેવા વપરાતા નથી પણ ખામ આશ્રાના પથ્થર જે આ ઘંટીનેજ લાયક છે તે બેસાડેલા છે આ પથ્થરને વારંવારે ટાકવાની જરૂર પડતી નથી અને લાંબા વખત સુધી ટકે છે કિંમત અને વધુ વીગત માટે લખો અથવા મળો.

હેડ ઓફીસ-લાહોર.
બ્રાન્ચીઝ-કરાંચી.
" —કાનપૂર.

રાજ એન્ડ કંપની.

TARIFF VALUATION OF SUGAR.

ખાંડની જગત વખતે આંકેલી કીંમત.

ઇ. સ. ૧૯૧૧ ની સાલના ઇસ્ટમ સરકયુલર નંબર ૫ માંમાં જતાવેલી રૂઢી પ્રમાણે ઇ. સ. ૧૯૧૫ માં ખાંડ ઉપર કેટલી જગત થયે તે અંદાજ કાઢવો સહેલો થઇ પડે તેવા હેતુથી આ કોષ્ટક તેવાર ઇસ્વામાં આપ્યું છે તેમાં પ્રથમ મે ૧૯૧૪ માસ દરમ્યાન કેટલી આયાત થઇ હતી તે તથા ઇસ્ટમ હાઉસના રીટર્ન પ્રમાણે તેની એક હંદ્રવેટની સરેરાશ શી કીંમત હતી તે આપવામાં આપ્યું છે, અને ધીન્ના કોલમમાં વરસની શરૂઆતથી આજસુધી થયેલી કુલ આયાત તથા તેટલા વખત દરમ્યાન તેની સરેરાશ કીંમત શી રહી છે તે પણ આપેલું છે.

ખાંડની જગત	ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના મેમાં થયેલી આયાત.		ઇ. સ. ૧૯૧૩ ના અક્ટોબરથી ૧૯૧૪ ના મે સુધી થયેલી આયાત.	
	જથ્થો	દર હંદ્રવેટની સરેરાશ કીંમત	જથ્થો	દર હંદ્રવેટની સરેરાશ કીંમત
	હંદ્રવેટ	રૂ. આ.	હંદ્રવેટ	રૂ. આ.
ખાંડ ગાંગડીવાળી ધીટ જાનની	૧,૮૭,૬૪૭	૮—૦	૧૪,૨૧,૭૪૯	૮—૧૨
„ „ સુવાળી ચીનમાં , સુધારેલી	૧,૩૩૮	૧૧—૦	૨૨,૩૯૩	૧૧—૦
„ „ જાવાની ૨૩ ડચ રેન્ડની તથા ઉપરની ...	૩૪,૫૧૫	૮—૪	૩૯,૬૩,૭૩૩	૮—૦
„ „ જાવાની ૧૬ થી ૨૨ ડચ રેન્ડની	૧,૫૨,૩૨૨	૮—૦	૨૬,૭૦,૫૮૩	૮—૦
„ „ જાવાની ૧૫ ડચ રેન્ડની અને હલકી	.. ...	.....	૫,૬૬૬	૭—૪
„ „ મોરીસીયસની ૧૬ ડચ રેન્ડની તથા ઉચી સારી ...	૫,૨૫,૧૫૮	૮—૦	૩૦,૬૫,૦૩૩	૮—૧૨

JOINT-STOCK COMPANIES.

જોઇન્ટ-સ્ટોક કંપનીઓ.

ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના એપ્રિલ મહિનામાં નીચેની જોઇન્ટ સ્ટોક કંપનીઓ બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનમાં
રજીસ્ટર થઇ હતી.

નામ	ઠેકાણું.	હેતુ.	થાપણ. રૂ.
૧) દીલ્હી ડેરી ફાર્મ કંપની.	દીલ્હી.	ઢોર ઉછેરવા તથા દુધ માખણ પુરું પાડવા.	૫,૦૦,૦૦૦
૨) લાન્કાલા.	મુંબઇ.	નાટકશાળા ખોલવા.	૨૦,૦૦૦
		કુલ.....	૫,૨૦,૦૦૦

NEW PATENTS.

નવાં પેટંટેા.

કલકત્તાની પેટંટ ઓફીસમાં નવી શોધો માટે 'પેટંટેા' મેળવવા ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના મે માસના નીચે મુજબ અરજીઓ કરવામાં આવી હતી.

અરજી કરનારનું નામ.	શા માટે.
એસ. આર. લાલકાકા.	પૈંડાની નાઇડી સુધરેલી ઢબની તૈયાર કરવા માટે.
એસ. એચ. શેરવુડ.	તેલના દીવામાં સુધારો કરવા માટે.
આર ગોડાર્ટ.	છોલ ઉતારવાનો સંચો બનાવવા માટે
જનરલ ઇલેક્ટ્રીક કું.	વલુવાના સંચાની ઝડપ કાબુમાં રાખવાને લગતો સુધારો કરવા માટે.
પી. સી. સાકાગીયો અને એફ. એ. લેગ્રેન્જ.	તણખા નીકળતા અટકાવવાના સાધનમાં સુધારો કરવા માટે.
એ. પરસર.	વાલ્વઝમાં સુધારો કરવા માટે.
જે. એફ. કુએરનલ.	માટીનાં વાસણ સુકાવવા માટે નવી જાતનું પાટીયું બનાવવા માટે.
એચ. ડબલ્યુ. વુડઝ.	આંખ પાસેની નસોમાં લોહીના ભરાવાથી થતા દરદો સારાં કરવા માટે અને નજરની ખોટ સુધારવા માટે લગાડવાની દવા બનાવવા માટે.
ઇ. આર. લૉરેન્સ.	એરોપ્લેઇન બનાવવા માટે.
એમ. રૂપીંગ.	લાકડાંને સાચવી રાખવાની રીત શોધી કાઢવા માટે.
પી. ડબલ્યુ કુંઇડ અને ડબલ્યુ. એચ. ગીલવીન.	બીબાંથી છાપવાના સંચામાં સુધારો કરવા માટે.
એ. એ. મીલર.	ખાસ કરી ઘર બાંધવામાં વપરાતાં લોહાંનાં પતરાં બનાવવાની સુધરેલી રીત શોધી કાઢવા માટે.

અરજી કરનારનું નામ	શા માટે.
એફ. એચ. સ્યુલ લીમીટેડ.	ચોખા છડવાનો સુધરેલો સંચો બનાવવા માટે.
એચ. નાર્બટ.	સીગારેટ બનાવવાની એક યુક્તિ શોધી કાઢવા માટે.
જે. હોફે.	ગ્રામોફોન, ફોનોગ્રાફ અને એવાજ મશીનોમાં સુધારો કરવા માટે.
સી. ઇ. ડી વુલ્ફ.	બીયાંની કેળવણીમાં સુધારો કરવા માટે.
વીમ્પ્રાયેલ કુાં લીમીટેડ.	તળાવ, હોજ વિગેરે બાંધવાની રીતમાં સુધારો કરવા માટે.
એલ. લા. ફ્રાનકેઇન	લાઇફ બોટોમાં સુધારો કરવા માટે.
ડબલ્યુ. એ. હટસન.	ઉડવાના સંચામાં સુધારો કરવા માટે.
આર. એ. પ્લેક.	ઘોડા અને બીજા જનાવરો માટે પોતાની મેળે સાફ થાય તેવો હવાડો બનાવવા માટે.
ચાર્લ્સ બટર એન્ડ કુાં. લીમીટેડ.	પાણી વિગેરે પ્રવાહી પદાર્થ ગાળવાનાં સાધનમાં સુધારો કરવા માટે.
એફ. એચ. એડીસ.	ગાડાં, ગાડીઓની કમાન માટે સુધરેલી બકલ તૈયાર કરવા માટે.
ડબલ્યુ. પી. ડનહામ.	એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઇ જઇ શકાય તેવી વીજળીની બતીઓની બેઠકોમાં સુધારો કરવા માટે.
એન. સર્જિ.	બથુકના કેલેન્ડરોમાં સુધારો કરવા માટે.
ટી. ડબલ્યુ. બી. સ્મીથ.	છુટકા અને શુઝના તળીયાં બનાવવા માટે.

શીરોમણી ઓઇલ ખરીદ કરો

અને તમારા કુટુંબમાં વાપરો.

એક વખત દ્રાઈ કરો
તો બીજું કંઈ પણ
ઓઇલ વાપરશો નહિ.
શીરોમણી ઓઇલ
ને પારસી ફેમીલીમાં

SIRO-MANI
HAIR OIL

સ્ત્રીઓની સુંદરતા હું નામ

અપાય છે. કીંમત રૂ. ૧) એક (ઈનામની ટીકીટ' સાથે)

સોલ એજન્ટસ:-

મેસર્સ. ટી. મુરીજમલની. કું.

પ્રીન્સેસ સ્ટ્રોટ, જુની હનુમાન ગલી, મુંબઈ.

સરસ્વતીચંદ્ર જેવા ઉત્તમ પુસ્તકો ઈનામમાં મળે છે.

સને ૧૮૮૨ના ઈન્ડિયન કંપનીના કાયદા પ્રમાણે રજીસ્ટર થયેલો.

ધી કૉસમોપોલીટન બેંક, લીં

હેડ ઓફીસ, -૪૦, -મેડોસ્લીટ, -મુંબઈ.

નોંધાયેલી થાપણ રૂ. ૨૦ લાખ.

રૂ. ૫૦ થી ચાલુ ખાતાં ખોલવામાં આવે છે જેની ઉપર દર સેંકડે દર વરસે ટકા ૨૥ વ્યાજ આપામાં આવશે.

આના ચારથી સેવીંગ બેંકનાં ખાતાં ખોલવામાં આવે છે જેની ઉપર દર વરસે ટકા ૩૥ આપવામાં આવે છે.

બાર માસના ફીક્સ ડીપોઝીટ રકમ ઉપર ટકા ૬ આપવામાં આવે છે.

પસંદ કરેલી જમીનગીરી ઉપર લોનો આપવામાં આવે છે. જે પગાર કરવા ઈનસ્ટીલમેન્ટ સીસ્ટમથી બંદોબસ્ત કરવામાં આવશે.

લોન, ઓવર ડ્રાફ્ટ, હુંડી વગેરે દરેક જાતનું બેંકીંગનું લગતું કામકાજ કરવામાં આવે છે.

વધુ ખુલાસા માટે બેંકમાં પુછો.

બી. એન. મરચંટ.

મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર.

IMPORTS OF SUGAR.

પરદેશી ખાંડની આયાત.

ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના મે માસમાં હિંદુસ્તાનમાં નીચે પ્રમાણે ખાંડની આયાત થઈ હતી.

જે દેશોમાંથી આયાત થઈ હોય. તેણું નામ.	૧૯૧૩	૧૯૧૪
	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.
ડેનમાર્ક	૬	...
જર્મની	૩,૭૨૫	૪૮
હોલેન્ડ	૬૦૭	...
બેલજીયમ	૮૦૫	...
ફ્રાન્સ	૨૫૪	૮૦
ઓસ્ટ્રીયા હંગરી	૧,૦૭,૧૦૬	૧,૮૮,૬૦૬
સ્વેડેન સેટલમેન્ટસ.	૧૬	૬,૮૬૬
જાપાન	૧,૩૪,૮૭૪	૧,૮૧,૬૮૪
ચીન	૧,૮૪૬	૨,૧૪૭
જાપાન	૧,૦૦૦	...
ફારોસા	...	...
ઇથિયોપીયા	૭	...
મોરોક્કો	૧,૮૫,૨૭૬	૫,૨૫,૧૫૮
પેર્સીયન	...	...
સાઉથ અમેરિકા	૭૮	...
ઓસ્ટ્રેલીયા	...	...
બીજા દેશો	૧૭૦	૮,૬૫
કુલ-	૪,૩૫,૭૭૬	૮,૦૬,૦૮૭

ખ્રીટીશ હિંદુસ્તાનના બુદ્ધા બુદ્ધા પ્રાંતોમાં નીચે પ્રમાણે ખાંડની આયાત થઈ હતી.

નામ.	બીટની ખાંડ.		શેરડીની ખાંડ.		ટોટલ.	
	૧૯૧૩	૧૯૧૪	૧૯૧૩	૧૯૧૪	૧૯૧૩	૧૯૧૪
	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.
બંગાળ	૨૪,૨૪૬	૨૨,૧૪૦	૧,૧૧,૦૧૮	૩,૪૫,૪૬૩	૧,૩૫,૨૬૭	૩,૬૭,૬૦૩
મુંબઈ	૨૭,૬૮૩	૧૦,૫૪૦	૧,૦૧,૫૬૮	૨,૩૭,૭૭૬	૧,૨૬,૨૫૧	૨,૪૮,૩૧૬
સિંધ	૫૦,૩૭૬	૧,૩૬,૬૬૭	૬૫,૪૨૨	૧,૦૪,૭૨૦	૧,૧૫,૮૦૧	૨,૪૧,૩૮૭
મદ્રાસ	૭,૨૦૪	૧૭,૩૦૬	૧૨,૬૬૬	૨૩,૪૮૪	૨,૦૨૦૦	૪૦,૭૬૩
બર્મા	૩,૦૬૫	૧૦૦૦	૩૨,૧૬૨	૬,૬૮૮	૩૫,૨૫૭	૭,૬૮૮
કુલ	૧,૧૨,૫૮૦	૧,૮૭,૬૫૬	૩,૨૩,૧૬૬	૭,૧૮,૪૩૧	૪,૩૫,૭૭૬	૮,૦૬,૦૮૭

ધી બોમ્બે ટાઇલ માટ ૨૧ બેક ઓટ ફાર્ટ મુંબઈ.

SPINNING & WEAVING RETURNS.

સુતર અને સુતરાઉ કાપડના આંકડાઓ.

ધ. સ. ૧૯૧૪ ના એપ્રિલ માસમાં હિંદુસ્તાનની મીલોમાં નીચે પ્રમાણે સુતર તથા સુતરાઉ કાપડ બનાવવામાં આવ્યાં હતાં.

બ્રિટીશ ઇન્ડિયા	૧૯૧૩	સુતર (રતલ)
		૧૯૧૪
સુબા	૩૬,૨૨૫,૧૮૮	૪૧,૮૭૪,૫૬૭
મદ્રાસ	૩,૦૬૧,૭૧૧	૩,૪૧૩,૩૮૧
બંગાળ	૨,૨૩૮,૪૨૨	૨,૫૬૪,૮૫૫
યુનાઇટેડ પ્રોવીન્સીઝ	૩,૪૧૫,૬૮૩	૪,૦૮૫,૬૫૬
પંજાબ	૪૦૧,૬૦૩	૬૮૮,૬૫૧
મધ્યપ્રાંતો તથા બિહાર	૩,૦૨૧,૦૬૭	૨,૬૪૦,૪૩૯
બ્રિટીશ ઇન્ડિયામાં કુલ	૫૧,૩૯૩,૮૬૪	*૫૫,૬૦૭,૮૫૨
દેશી રાજ્યો	૩,૧૪૨,૬૪૫	૩,૩૦૬,૧૦૨
કુલ ...	૫૪,૫૩૬,૫૦૯	૫૮,૯૧૩,૯૫૪

કાપડ

બ્રિટીશ ઇન્ડિયા	૧૯૧૩	૧૯૧૪
સુબા { રતલ	૧૮,૧૫૫,૩૭૦	૨૦,૨૦૬,૩૯૯
	વાર	૮૬,૬૮૧,૭૧૭
મદ્રાસ { રતલ	૮,૦૨,૪૭૮	૭૬૬,૧૫૬
	વાર	૨૭,૫૪૩,૩૬૬
બંગાળ { રતલ	૧૬૦,૩૧૫	૨૩૮,૨૦૦
	વાર	૧,૧૩૩,૦૫૨
યુનાઇટેડ પ્રોવીન્સીઝ { રતલ	૬૭૨,૩૪૧	૧,૨૯૩,૦૬૬
	વાર	૮૫૮,૪૪૪
પંજાબ { રતલ	૩,૧૦૧,૦૨૩	૩,૨૪૬,૪૫૪
	વાર	૩૦,૧૫૨
મધ્ય પ્રાંતો અને બિહાર { રતલ	૧૧૩,૨૨૬	૮૧,૬૧૭
	વાર	૧૦૮૦,૬૮૦
બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનમાં કુલ { રતલ	૧૦૩,૩૩,૬૩૨	૧,૦૮૦,૬૮૦
	વાર	૩,૬૭૭,૨૬૬
દેશી રાજ્યો { રતલ	૨૦૬,૬૭,૩૬૫	૨૩,૧૮૨,૬૩૪
	વાર	૬૮,૨૩૬,૧૭૯
એકંદર ટોટલ { રતલ	૧,૫૦૭,૧૬૧	૧,૭૭૮,૭૦૨
	વાર	૫,૬૭૮,૦૮૭
એકંદર ટોટલ { રતલ	૨૨,૪૭૪,૫૨૬	૨૪,૯૬૧,૬૩૬
	વાર	૬૮,૫૦૬,૪૨૬
કુલ ...		૧૦૫,૨૧૧,૧૮૮

કુલ ... તથા કોલાપુર ત્રિવાય

માર્સેલની રંગીન તથા લાલ લાલીઆ મદ્રાસદાર અને મજબુત.

IMPORTS OF COTTON YARN.

સુતરની આયાત.

ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના મે મહિનામાં બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનમાં પરદેશથી નંબર ૩૧ તથા તેથી ઉંચા નંબરનું સુતર નીચે પ્રમાણે આયાત થયું હતું.

જાત અને નંબર.	બંગાળી.	મુંબઈ.	સિન્ધ	મદ્રાસ.	બર્મા.	ટોટલ.
મ્યુલઅન્ડ વૉટરર	પાઉન્ડઝ.	પાઉન્ડઝ	પાઉન્ડઝ	પાઉન્ડઝ.	પાઉન્ડઝ	પાઉન્ડઝ.
નં. ૩૧ થી ૪૦	૩,૩૭,૪૬૮	૩,૮૩,૬૨૭	૩૧,૩૦૦	૨,૩૭,૮૮૦	૧૬,૭૦૦	૧૦,૦૬,૬૭૩
નં. ૪૧ થી ૫૦	૫૦,૨૬૬	૧,૫૩,૬૬૩	.....	૩૭,૩૦૦	.....	૨,૪૧,૫૨૬
નં. ૫૦ થી ઉપર	૧,૦૩,૪૬૫	૧,૦૮,૭૧૫	.....	૩૬,૪૦૦	૨,૫૦૦	૨,૫૪,૦૮૦
અર્ચર, રેડ અને બીજા રંગોવાળું						
નં. ૩૧ થી ૪૦.	૭,૭૩,૬૧૨	૧,૫૨,૩૧૫	૧,૨૬,૪૧૬	૪,૧૬,૪૮૧	૬૩,૨૦૦	૧૫,૩૫,૩૨૪
નં. ૪૧ થી ૫૦	૧,૩૨૦	.....	.....	.....	૬૬,૮૦૦	૬૮,૧૨૦
નં. ૫૦ થી ઉપર.	૩,૨૦૦	૭,૬૮૩	... ..	૩૧,૭૦૦	૧૩,૬૫૦	૫૬,૫૩૩
ટોટલ	૧૨,૬૬,૬૩૧	૮,૦૬,૬૦૩	૧,૫૭,૭૧૬	૭,૬૫,૭૬૧	૧,૬૫,૮૫૦	૩૧,૬૫,૫૬૧.

COMPARATIVE STATEMENT OF TRAFFIC AT THE
PORT TRUST WAREHOUSES FOR THE
MONTH OF MAY 1914.

ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના મે માસ માટે પોર્ટ ટ્રસ્ટની વેરહાઉસીઝમાંના વેપારને લગતા સરખામણી કરનારા આંકડા.

માલની જાત	૧૯૧૪ ના એપ્રિલ ૩૦ થી તારીખે સ્ટોક	૧૯૧૪ ના મે માં થયેલી ડીલીવરી	૧૯૧૪ ના મે ૩૧ થી તારીખે સ્ટોક	૧૯૧૩ ના મે ૩૧ થી તારીખે સ્ટોક
રૂના કાપડની ગાંસડી	૪૨,૬૫૧	૬૪,૮૬	૪૩,૬૫૩	૩૨,૩૬૭
પેટી	૭૬,૦૨૮	૧૪,૬૦૬	૭૬,૮૫૬	૪૪,૩૩૭
દેશી તથા ઉત્તરની પીસ શુઝ ગાંસડી	૬૨૩	૧૧૫	૬૦૭	૬૩૪
દેશી તથા ઉત્તરની પેટી	૨,૬૪૬	૧,૧૧૨	૨,૬૪૦	૧,૬૬૨
ટવીસ્ટ અને યાર્ન (સુતરઉત્તર) પેકેજીઝ	૬,૨૨૨	૩,૬૮૪	૬,૪૮૫	૮,૬૬૬
„ દેશી તથા ઉત્તરના પેકેજીઝ	૨,૩૮૬	૧,૫૬૫	૨,૧૦૪	૨,૬૦૬
ટોટલ	૧,૩૩,૮૫૬	૩૦,૮૬૮	૧,૩૮,૬૪૫	૬૧,૨૦૫
ત્રાંગાના ટન	૩,૪૬૫	૫૮૨	૩,૬૬૧	૭૬૮
પીતળના ટન	૨,૮૭૭	૧,૦૩૬	૩,૧૮૪	૧,૮૨૬
ટોટલ	૬,૩૩૮	૧,૬૨૧	૭,૧૪૫	૨,૫૯૪

ધી જોગે લાઇલ માર્ટ ૨૧ બેંક સ્ટ્રીટ ફોર્ટ મુંબઈ.

IMPORTS & EXPORTS OF GOLD & SILVER.

સોના રૂપાની આયાત અને નિકાશના આંકડા.

ઈ. સ. ૧૯૧૪ ના મે મહિનામાં થયેલી સોના રૂપાની આયાત અને નિકાશના આંકડા નીચે આપ્યા છે:—

IMPORTS OF GOLD સોનાની આયાત.

દેશનું નામ	૧૯૧૩ રૂ.	૧૯૧૪. રૂ.
બંગાળા	૪,૧૫,૧૪૯	૧૨,૩૫,૧૮૪
મુંબઈ { ખાનગી	૨,૭૨,૫૬,૦૮૬	૨,૧૬,૬૦,૪૧૭
{ સરકારી	.....	૨,૭૧૫
સિંધ ...	.....	.....
મદ્રાસ ...	૨,૫૦૫	૨૮
બમ્બે ...	૨૮,૫૧,૪૮૬	૯,૪૮,૭૭૧
કુલ { ખાનગી ...	૩,૦૫,૨૫,૨૨૬	૨,૩૮,૪૮,૪૦૫
{ સરકારી ...	.....	૨,૭૧૫

EXPORTS OF GOLD.

બંગાળા	ખાનગી	૧૩,૮૪૭	સોનાની નિકાશ.
મુંબઈ { ખાનગી	૨૬,૬૫,૨૮૬	૧૫,૦૬,૩૬૨	
{ સરકારી	.....	૨૬,૬૫,૭૫૧	
સિંધ	.....	.....	
મદ્રાસ ...	૪૫,૦૦૦	૪,૬૦૫	
બમ્બે ...	૧૨૫	૩૬૬	
કુલ { ખાનગી ...	૩૦,૨૬,૨૬૧	૮,૦૦,૦૦૦	
{ સરકારી	.....	૫૩,૭૭,૫૦૭	

IMPORTS OF SILVER.

બંગાળા	ખાનગી	૧૦,૫૮,૮૪૫	રૂપાની આયાત.
મુંબઈ { ખાનગી	૨૭,૬૭,૫૩૨	૨૬,૫૪,૨૭૪	
{ સરકારી	૫,૮૧,૬૪૧	૧,૧૧,૫૬,૮૨૪	
સિંધ { ખાનગી	૫૫,૬૪૩	.....	
{ સરકારી	.....	૨,૦૮,૦૫૧	
મદ્રાસ ...	૫૧	.....	
બમ્બે ...	૮૭	૪,૨૦,૮૬૧	
કુલ { ખાનગી ...	૩૮,૮૨,૧૫૮	૩૫	
{ સરકારી ...	૫,૮૧,૬૪૧	૧,૪૪,૪૦,૦૪૫	

EXPORTS OF SILVER.

બંગાળા	ખાનગી	૧,૫૪,૫૦૬	રૂપાની નિકાશ.
મુંબઈ { સરકારી	.....	૫૦,૫૮૦	
{ ખાનગી	૧૫,૩૧,૬૫૮	.....	
સિંધ { સરકારી	.....	૩,૬૨,૨૫૦	
{ ખાનગી	૧૭,૦૦૦	.....	
મદ્રાસ ...	૧૦,૨૦૦	૫૬૧૨૨	
બમ્બે ...	૨,૫૦૦	૧૦,૬૭૩	
કુલ { ખાનગી ...	૧૭,૧૫,૮૬૪	૬,૦૦૦	
{ સરકારી	.....	૪,૮૮,૬૨૫	

આરસપદાનુ ઉપર સફાઈદાર કોતરકામ કોને ત્યાં થાય છે ?

સને ૧૯૧૪ ના મુંબઈ, કાશી તથા ઉમરાવતીમાં
ભરાયલાં પ્રદર્શનમાં ચાંદ મળેલા છે.

પ્રસિધ્ધ ડા૦ વામન ગોપાળનું.

આયોડાઈડ

સારસાપરીલા.

આ જગપ્રસિદ્ધ સારસાપરીલા એવા અનેક ઔષધોથી તૈયાર કરવામાં આવેલા છે કે, જે ઔષધો દ્વારે પણ કારણથી દુષીત થયેલાં લોહીને શુદ્ધ કરી વૃદ્ધિ કરે છે. ગરમી, પ્રદર, સાંધાનું રહી જવું, મ્દોમાં અને શરીરના બીજા ભાગોપર ચાકા પડવાં, સ્મરણ શક્તિ ઓછી થઈ જવી, શરીરપર ફેદલા થઈ આવવા, મ્દોમાં તથા ગળામાં કાણાં પડવાં, નાકનું બેસી જવું, શરીરનું સુજી આવવું, કળતર થવી, ખુજલી, ખરજ, ગજકરણ, હાથ પગમાં બળતરા થવી, મોઢામાંથી વાસ નીકળવી, લાળ પડવી, દાંતના પારાનું સુઝવું, દાંતનું હાલવું, તેમાંથી લોહી વીગેરે નીકળવું એ સર્વે પ્રકારના રોગોપર આ ઔષધ ઘણું ઉપયોગી થઈ પડયું છે.

કીંમત સવા રૂપિયો. ટપાલ ખરચ ૭ આના. સારો ગુણ આવવા માટે ચાર બાટલીઓ લેવી જોઈએ. એકદમ ચાર બાટલી મંગાવનારને ૪૫ રૂપિયા પડશે. ટપાલ અને બેંગી ખરચ જુદું પડશે.

ધાતુ શક્તિ વર્ધક અત્યંત પૌષ્ટિક ફેરસ્ટસની ગોળીઓ.

માલેક, ડા. ગૌતમરાવ કેશવ,

ગૌતમરાવ કેશવનું ઔષધાલય,

હાકુરદાર-મુંબઈ.

	૩.	૩.
કેળવાએલાં ચામણં ...	૩,૨૪,૪૭૩	૨,૯૫,૮૪૬
દારૂ ...	૧૮,૧૩,૬૩૧	૧૭,૭૯,૩૪૮
મશીનરી અને મીલ સ્ટોર્સ ...	૬૬,૪૮,૯૩૭	૬૬,૧૨,૬૬૬
દીવાસળી ...	૯,૯૧,૬૪૪	૭,૨૩,૧૦૬
પીત્તળ ...	૧૪,૭,૯૫૭	૧,૪૭,૯૭૯
ત્રાંચુ ...	૨૬,૪૫,૨૪૫	૪૨,૮૩,૯૯૭
જર્મન સોલ્વર ...	૧,૯૧,૭૫૮	૨,૦૫,૯૩૦
લોહું ...	૪,૫૦,૯૧૦	૩,૪૨,૭૬૦
લોહું અને સ્ટીલ ...	૧,૨૧,૨૨,૨૭૬	૧,૧૬,૫૪,૮૯૦
સ્ટીલ ...	૧૯,૭૩,૨૨૯	૨૬,૦૫,૫૦૦
સીસું ...	૧,૯૯,૫૦૫	૨,૪૧,૮૦૨
મોટર ગાડીઓ અને સાધકલો ...	૧૦,૪૩,૬૨૧	૯,૨૭,૯૫૦
કેરોસીન તેલ ...	૩૩,૨૫,૩૯૭	૩૫,૦૬,૯૨૨
આગમીનું તેલ ...	૬૪,૫૪૦	૬,૦૮૫૧
ખીંછી જાતનાં તેલો મળી કુલ ..	૫૨,૩૬,૪૫૦	૪૭,૪૦,૩૫૪
રંગ રોગાન વિગેરે ...	૬,૫૦,૯૭૯	૬,૯૨,૬૬૬
કાગળો ...	૧૦,૯૭,૬૧૯	૧૩,૨૦,૪૧૬
રેલ્વે ગાડીઓ ..	૩૫,૪૭,૮૬૩	૪૪,૩૭,૪૦૨
મીઠું ...	૯,૨૭,૧૩૯	૬,૧૬,૩૫૭
સાબુ ...	૭,૦૩,૭૭૨	૯,૧૦,૩૩૮
સોપારી ...	૧૦,૭૦,૯૨૧	૧૪,૧૯,૮૨૭
તેળનો કુલ ...	૧૨,૫૬,૨૩૩	૧૭,૦૧,૦૧૮
સ્ટેશનરી ...	૬,૯૪,૮૪૪	૫,૦૬,૭૬૦
ખાંડ ...	૪૩,૪૫,૨૩૨	૮૦,૧૧,૬૪૨
સુતર કાચું ...	૩,૪૪,૦૮૭	૭૫,૭૧૩
ટવીસ્ટ અને યાર્ન ...	૩૯,૫૧,૪૪૮	૩૯,૯૩,૯૬૭
વગર ધોએલાં પીસ શુદ્ધ ...	૨,૪૨,૧૧,૩૦૦	૧,૮૦,૭૦૬૩૨
ધોએલાં પીસ શુદ્ધ... ..	૧૨,૩૬,૪,૯૬૪	૮૯,૩૩,૪૭૪
રંગીન અને છાપેલાં પીસ શુદ્ધ ...	૧,૪૦,૫૨,૦૯૦	૮૪,૬૫,૧૦૫
સીવવાના હોરા ...	૩,૧૮,૦૧૮	૨,૭૨,૭૨૬
સુવર એકંદર ...	૫,૬૯,૭૩,૯૬૪	૪,૧૩,૮૯,૨૩૨
રેશમ કાચું ...	૫,૧૯,૧૧૫	૬,૫૬,૮૫૪
રેશમના પીસ શુદ્ધ... ..	૧૭,૩૦,૭૭૯	૧૩,૭૫,૯૦૨
કાચું ઢિન ...	૨,૮૨,૯૯૮	૨,૪૯,૫૩૦
હાત્રોચરી ...	૪૭,૦૫૪	૫૭,૩૪૨
ઢિનના પીસશુદ્ધ ...	૯,૩૦,૮૦૪	૭,૯૩,૩૭૬
ઢિન કુલ ...	૧૪,૦૦,૯૫૩	૧,૪૮,૪,૦૨૯
વખાડું ...	૪,૮૮,૮૫૦	૬,૯૦,૪૬૦

બ્રિટન મોઝેક ટાઇલ્સની જથ્થાબંધ ખરીદી કયાંથી થાય છે ?

	૩.	૩.
લાકડાં	૭,૫૩,૨૭૮	૯,૩૩,૩૧૧
રમકડાં	૩,૦૯,૨૩૨	૨,૪૨,૭૯૧
છત્રીઓ	૧,૮૬,૮૮૯	૨,૩૧,૬૭૭
છત્રીઓનો સામાન	૩,૪૫,૬૪૭	૩,૪૭,૪૨૬
કુલે આયાત ...	૧૪,૩૦,૫૩,૬૬૩	૧૩,૫૮,૫૬,૩૬૭

Exports.

નિકાશ.

ચીજનું નામ.	૧૯૧૩	૧૯૧૪
જીવતાં જતાવરો	૪,૨૧,૨૦૭	૨,૭૯,૯૦૨
બ્રસ કરવા માટે રેસા	૧૭,૨,૦૧૫	૧,૭૯,૦૯૦
મીઘુળાતી	૧,૩૯,૬૨૨	૨,૧૫,૮૪૯
સોલ્ટ પીટર	૩,૧૪,૬૪૩	૨,૬૮,૫૭૯
કેલસા	૭,૯૨,૯૯૬	૫,૧૭,૫૭૩
કોપ્રી	૧૬,૩૮,૫૦૧	૩૬,૦૮,૬૯૪
કાથો, (સોલ્ટી)	૯,૬૬,૯૫૬	૫,૪૭,૯૧૩
દોરડાં	૬૦,૪૩૪	૯૬,૩૬૬
દવાઓ	૧,૪૫,૩૨૬	૯૭,૦૩૯
ગળી	૧,૧૫,૪૫૫	૯૬,૧૭૬
હરડાં બેડાં	૫,૪૯,૫૪૩	૯,૩૦,૦૮૩
લુગડાં, આમડાં રંગવાના ચીજો	૯,૦૭,૦૦૪	૧૨,૮૫,૦૬૨
કૃષ્ણને શાક	૫,૬૪,૩૯૦	૫,૭૦,૪૭૦
ડાંગર	૬૨,૬૨૬	૩૮,૧૦૦
ચોખા	૩,૧૪,૬૮,૫૬૪	૧,૮૬,૯૬,૮૮૩
ઘઉં	૧,૮૧,૬૭,૫૦૭	૨૭,૨૭,૨૦૫
ઘઉંનો લોટ	૧૪,૬૫,૬૨૩	૫,૧૦,૬૧૧
બીજા જાતનાં દાણો	૪૧,૭૬,૭૮૬	૨૭,૫૦,૪૫૦
વગર ટ્રેણવાયલાં આમડાં	૧,૦૦,૫૯,૫૩૨	૧,૧૨,૧૧,૧૯૦
લાખ	૧૩,૫૨,૦૧૦	૨૦,૧૨,૬૩૬
ટ્રેણવાયલાં આમડાં	૩૩,૦૪,૮૯૨	૩૭,૬૩,૬૨૨
રણર	૩,૦૬,૮૮૦	૨,૦૬,૭૩૭
ખાતર	૬,૨૭,૭૮૯	૭,૩૩,૪૪૩
એગેનીઝ	૧૦,૪૯,૯૬૫	૧૨,૩૫,૬૬૨
સોલ્ટ ગ્રાને સ્ટીલ	૪,૨૪,૩૨૪	૨,૦૭,૫૫૨
ધાતુ કુલ	૧૮,૬૩,૬૩૪	૨૧,૪૦,૬૫૪
મીઘુ	૫,૩૫,૧૦૫	૮,૮૦,૭૭૯
અગરબ	૪,૫૨,૬૫૮	૪,૧૬,૭૦૦
દીવેલ	૧,૦૮,૫૯૯	૧,૦૯,૩૬૮
ટોપરેલ	૩,૫૩,૯૮૪	૩,૦૩,૬૪૭

ધી બોર્ડે દાંધલ માર્ડ-૨૧ બેંક સીટ, ફોર્ટ, મુંબઈ.

	રૂ.	રૂ.
અળસીનું તેલ	૧૬,૩૭૧	૧૪,૨૪૪
ળીજી જાવનાં તેલો મળી કુલ...	૧૧,૭૩,૭૨૨	૮,૬૬,૧૩૨
ખોળ	૧૦,૬૫,૦૩૬	૧૨,૫૨,૫૮૭
અપ્રીણ	૩૪,૦૩,૫૨૦	૧૬,૨૨,૫૨૦
ધી	૨૦,૪૦,૧૩૩	૨,૫૧,૭૩૨
દીવેલી	૨૩,૨૩,૫૭૪	૧૬,૮૬,૩૮૦
ટોપરાં	૧૩,૪૪,૬૭૭	૩૨,૩૬,૩૩૦
કપાસીયા... ..	૧૪,૪૦,૦૭૮	૨૬,૫૭,૮૧૫
ભોંયસીંગ	૩૭,૪૭,૬૫૫	૪૦,૧૩,૭૦૭
અળસી	૫૭,૨૨,૬૪૬	૬૬,૦૪,૦૫૧
ખસખસ... ..	૭,૫૩,૬૩૬	૪,૩૫,૦૭૨
સરસવ	૪,૮૧,૧૭૬	૭૮,૧૫,૬૫૮
તલ	૧૬,૫૬,૨૨૩	૧૭,૫૪,૨૮૨
તેજનો	૭,૫૩,૭૬૩	૧૧,૪૪,૫૬૬
ખાંડ	૨,૬૭,૧૬૭	૬૬,૭૪૭
ચા	૨૩,૨૨,૬૮૬	૨૬,૭૨,૬૨૩
કાચું રૂ	૩,૦૩,૦૬,૮૬૫	૭,૨૩,૦૦,૭૫૪
ટવીસ્ટ અને ચાર્ન	૭૧,૧૬,૪૭૫	૧,૨૦,૭૬,૨૬૫
રૂમાલ અને શાલો	૧,૦૬,૨૩૨	૭૦,૧૬૭
પીસ ગુચ્ચ	૧૭,૬૪,૫૬૩	૧૭,૮૩,૭૪૭
શણ	૬,૦૬,૦૭૨	૬,૫૨,૪૬૩
ન્યુટ કાચા	૭૬,૮૩,૨૪૩	૬૯,૮૮,૭૪૫
ટવીસ્ટ અને ચાર્ન	૧૨,૪૦૦	.....
ગની બેગઝ	૧,૦૮,૦૬,૩૩૧	૧,૦૬,૧૪,૪૬૨
ગુણપાટ	૬૬,૦૩,૨૨૨	૬૪,૫૫,૦૩૦
રેશમ (કાચું)	૧,૧૩,૭૪૪	૧,૧૭,૭૭૩
રેશમ કુલ	૧,૬૪,૧૭૪	૧,૫૬,૬૨૫
ઉન કાચી	૧૬,૩૮,૧૧૫	૧૫,૪૨,૩૦૩
ઉનની ધાબડીઓ ને ગાડીયા વગેરે	૧,૬૭,૫૫૬	૧,૬૬,૬૩૬
તંબાકુ, ખીડી વગેરે	૪,૦૪,૭૬૧	૩,૭૦,૩૨૦
લાકડું, પાટીયાં વીગરે	૧૧,૧૮,૦૩૨	૧૦,૮૫,૫૬૧
દિંદુસ્તાનમાંથી થયેલી કુલ નિકાશ.	૧૮,૨૬,૪૮,૦૨૬	૨૧,૦૪,૬૪,૦૨૫

રૉયલ ટોનીક પીલ્સ.

તાકાત આપનારી શુદ્ધ વનસ્પતીની ગોળીઓ.

આ ગોળીઓ દરેક પ્રકારની નબળાઈ દુર કરી પુરૂષાતન આપે છે. સ્વપ્નામાં કે પીશાબમાં જતી ધાતુ ખંધ કરી વીર્યવીકારના ગુપ્ત દરદો, મટાડી પાચનશક્તિ વધારી તાકાત આપે છે.

કેળવણી લેતા વીધાર્થીઓનાં મગજને પુષ્ટી આપી તેમની ઓછી થયેલી યાદદાસ્ત શક્તિને પુરજોશમાં ખીલતી રાખે છે.

કેશર, કસ્તૂરી, અંબર વીગેરે દેશી વનસ્પતીની ખનેલી “ રૉયલ ટોનીક પીલ્સ ” લોહી વધારી અવયવોને તાકાત આપે છે. ભુખ વધારી શરીરનું પોષણ કરે છે એટલુંજ નહીં પણ ફક્ત ત્રણ દીવસમાં પોતાની અદ્ભુત શક્તિ આબેહુખ બતાવે છે. સ્ત્રીઓના અનિયમીત રૂતુશ્રાવને અટકાવી ગર્ભસ્થાનને સુધારી તંદુરસ્તી બક્ષે છે.

રજીસ્ટર નંબર ૧૮૦ તપાસી લેજો. નક્કી માલથી ખુબ સાવચેત રહેજો.

ફીમત ૩૦ ગોળીનો બાટલીની રૂ. ૧-૪-૦

ગોવોંદજી દામોદરની કું

જયાખંધ તથા છુટક દવાઓ વેચનારા,

નં. ૩ સુતાર ચાલ મારકેટ મુંબઈ નં. ૨.

૧૧-૬

પ્રજામાં શિવાસ પામેલા ૩૦ વરસના લાઇટીંગ અને પોર્ટ્રીંગ એક્ષપર્ટોએ કહાડેલા ટુંક સુદતમાં વિખ્યાતી મેળવેલો તદ્દન નવી અને અપ-ટુ-ડેટ સામગ્રી સાથેનો છબી પાડવાનો

એક્સેલસીયર સ્ટુડીયો

ટે૦—મહમદી મહાલની સામે, કાલબાદેવી રોડ—મુંબઈ.

સુંદર પોઝીશન અને ઉત્તમ ક્ષીનીશ સાથેના ફોટોઝ માટે ખચ્ચા કચ્ચા સાથેના ફેમીલી, આર્ટિસ્ટર આ આર્ટીસ્ટ ગ્રુપો માટે, બીલ્ડીંગો પ્લાન, દસ્તાવેજો (કોર્ટના કામ સારૂ) મશીનરી, ગાડી, ઘોડા, મોટરો વિગેરે માટે હાઇકલાસ ગ્રામાર્ટ એનલાઈનમેંટો માટે હમો બીનહરીફ છીએ.

એકવાર ટ્રાયલ આપી ખાત્રી કરો.

નોટ—હમારા ભાવોએ હમારા જેવું ઉત્તમ કામ તમને કેથબી મલશે નહીં.

માલિકો—ફરામજી તથા રૂસ્તમજી નવરોજી ફોટોગ્રાફર.

એસ. હોરમસજીના આગલા ચીફ ઓપરેટરો.

ખખર મોકલનારનું નામ.	વેપાર કરવા ઇચ્છતી કંપનીનું નામ.	કઈ બાબતનો વેપાર કરવા માગે છે તે
ધી ઇન્ડિઅન ટ્રેડ જર્નલ		
„ ડી. ૮૮	ઇટાલીનાં છનોવા શહેરની એક પેઢી.	સુકા ચામડાં પરદેશખાતે ચડાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
„ ડી. ૮૯	લંડનનો વેપારી.	ઠાચ સાફ કરવાનો પેટન્ટ પોલીશ બનાવનાર લંડનનો એક વેપારી તે તેવી ચીજના વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
„ ડી. ૯૦	ફ્રાન્સનો એક વેપારી.	ખરીઓ અને શીંગડાં પરદેશ ખાતે ચડાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
„ ડી. ૯૧	માલટાની એક પેઢી.	રેશમ અને શણની હાથની બનાવેલી લેઇસા બનાવનાર માલટાની એક પેઢી તે લેઇસા વેચવા માટે કલકત્તામાં એજન્ટો નીમવા માગે છે.
„ ડી. ૯૫	ઓહીઓનો એક વેપારી.	ચુનાઈટેડ સ્ટેટ્સના ઓહીયોની એક પેઢી પોતે બનાવેલો રબરનો સામાન વેચવા માટે હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટો નિમવા માગે છે.
„ ડી. ૯૮	દક્ષિણ હિંદુસ્તાનની એક પેઢી.	કેનેડા, ચીન અને જપાનના કાથાની સાદડીઓ અને એવોજ માલ આયાત કરનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
„ ડી. ૧૦૦	માઇસોરની એક પેઢી.	Corrundum કુરંડ ખરીદનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
દેશી વેપારી એજન્ટ	અમેરિકન કોન્સલ તરફથી	ન્યુયોર્કની એક પેઢી મીણના દેશી નિકાશ કરનારાઓ સાથે સંબંધ રાખવા માગે છે.
„ „	„ „ „	ન્યુયોર્કની એક પેઢી રાંધવાને સાફ મુખ્યત્વેકરીને હાલના આસના ચુલાઓ વેચવા માટે એજન્ટો નીમવા માગે છે.
„ „	„ „ „	ન્યુયોર્કની એક પેઢી Refrigerators ઠંડું કરનારાં વાસણો વેચવા તથા ખાટલાઓ વેચવા એજન્ટો નીમવા માગે છે.
„ „	„ „ „	વીસકોનસીનની એક પેઢી સરાલુ એટલે ધાર કાઢવાનો પથ્થર હિંદુસ્તાનમાં વેચવા માટે એજન્ટો નિમવા માગે છે.
„ „	„ „ „	ન્યુયોર્કની ઇમ્પોર્ટર અને કમીશન એજન્ટોની એક પેઢી કાણુ માછલી, કચકચાં, પીછાં વિગેરે બનાવનાર નિકાશ કરનાર હિંદુસ્તાનના વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.

અખર મોકલનારનું નામ	વેપાર કરવા ધ્વજી કંપનીનું નામ.	કઈ બાબતનો વેપાર કરવા માગે છે તે.
દેશી વેપારી એમ્બર	અમેરિકાના કોન્સલ તરફથી.	રંગ, રંગાન, પાણીથી રક્ષણ આપે તેવી ચીજો બનાવનાર ન્યુયોર્કની એક પેઢી પોતાનો માલ વેચવા માટે હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટો નીમવા માગે છે.
" " "	" " "	ન્યુયોર્કની એક પેઢી હાથથી ચાલે તેવા અને પાવરથી ચાલે તેવા પંપો, કુવા-રાના પંપો અને સીટીન્ડરો વેચવા માટે હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટો નિમવા માગે છે.
" " "	" " "	યુનાઇટેડ સ્ટેટસના કનકેટીકટના ન્યુ-શ્રીટનની તાળાં બનાવનાર એક પેઢી બારી બારણાં માટે તાળાંનો ઉપયોગ કરનાર બીલ્ડીંગ કોન્ટ્રાક્ટરો સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
" " "	" " "	સાનફ્રાન્સીસ્કોની એક પેઢી મુખ્યત્વે અગર હિંદુસ્તાનના બીજા ભાગના કાચુના અને એવાજ બીજા ફાતરાં-વાળા મીઝોના વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
" " "	" " "	યુનાઇટેડ સ્ટેટસના મોરેલેન્ડના ફેડરીક શહેરની બ્રશ બનાવનાર એક પેઢી તાંબાના ગ્રાંડના કેસા નિકાશ કરનાર હિંદુસ્તાનના વેપારીઓ સાથે સંબંધ કરવા માગે છે.
" " "	" " "	ન્યુયોર્કની કુવા ગાળવાની ડ્રીલો બનાવનાર એક પેઢી પોતાની બનાવેલી ડ્રીલો જે ૪ થી ૨૪ ઈંચ પહોળાઈના અને ૨ થી ૩ હજાર ફીટની ઉંડાઈવાળા કુવા ખોદી આપે છે અને જે પેટ્રોલ, ફેરોસીન અગર વરાળથી ચલાવી શકાય છે તે વેચવા માટે હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટો નીમવા માગે છે.
" " "	" " "	યુનાઇટેડ સ્ટેટસના ઓહાઇયો શહેરની બાણોના સુરંગ નાખવાની ડ્રીલો બનાવનાર એક પેઢી તેવી ડ્રીલો વેચવા માટે એજન્ટો નીમવા માગે છે.
" " "	" " "	કેલીફોર્નિયા માંહેના બર્કલીની મુરખા બનાવનાર અને ફોના કોન્સર્વેન્સા રૂખા તૈયાર કરનાર એક પેઢી તે ચીજો વેચવા માટે એજન્ટો નિમવા માગે છે.

ખગર મોકલનારનું નામ	વેપાર કરવા ઇચ્છતી કંપનીનું નામ.	કઈ બાબતનો વેપાર કરવા માગે છે તે
દેશી વેપારી એગર.	જાપાનનો કોન્સલ.	મુંબઈના Hemp braids શણીની હિંદીશીઓ આયાત કરનાર અને વેચનાર વેપારીઓના નામો માગે છે.
" " "	અમદાવાદની એક પેઢી.	ખાસ ઈન્દીયન બનાવટની દેશી કોફી અને નિશો કોફી કે જેને માટે બહુજ સારા અભિપ્રાયો મળેલા છે તે જરૂરથી બંધ ખપાવનાર એજન્ટો નીમવા માગે છે. તેમજ કોફી પરદેશ ચઢાવનાર વેપારીઓ સાથે સંબંધમાં આવવા માગે છે.
" " "	પંજાબની એક પેઢી.	મુંબઈ, કલકત્તા અને મોટા ગામના ચાહના વેપારીઓ સાથે ચાહનું કામ કરવા માગે છે અને ચીનાઈ ચાહના વેપારી અથવા ચીનની પેઢી સાથે ચીન (લીટી) ચાહનું કામકાજ કરવા માગે છે.

જે ઠેકાણે ઈન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ લખ્યું નથી તે ઠેકાણાની સઘળી બાતમી માટે આ એગરમાં જાતે મળવું અથવા પુછાવી જોવું.

ઉપરની બાતમીઓમાં જે ઠેકાણે 'ઈન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ' લખેલું છે તેના સંબંધમાં સીધું લાયસેન્સ જનરલ ઓફ કોમર્શિયલ ઈન્ટેલીજન્સ, કલકત્તાને પુછાવી જોવું. (આ એગરનું નામ તે કાગળમાં લખ્યું).

નોંધ.

"ધી ઈન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ" ના નંબરની બાતમીઓના સંબંધમાં તે બાતમી માગનાર વેપારી યા પેઢીએ જેક રેકર્ડ્સ અથવા સારી ઓળખાણનું પત્ર મોકલવું પડશે તે શિવાય તેવી બાતમીઓના જવાબ આપવામાં આવશે નહિં.

ભારતીયા વેપારીઓને ખબર.

ગોતી પાકે છે એવા માહત્તાઓ પકડવાની જગ્યાના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ મી. જેમ્સ હોરનેલ તરફથી ટ્યુરીફિકેશનની તા. ૧૧ મી જુલાઈ ૧૯૧૪ ના પત્રમાં હમને એવી ખબર આપવામાં આવી છે કે મદ્રાસ ઈલાકામાં રમનાડુ જિલ્લામાં ટેંડી ખાતે મરકાર તરફથી તા. ૨૭ મી આગસ્ટ સને ૧૯૧૪ ના યા તેના આમપાસના દિને, ગોતી પાકે છે એવા માહત્તાઓ પકડવામાં આવશે અને આશરે ૨૦૫,૦૦,૦૦૦ માહત્તાઓ (myriars) મળવાની ધારણા બાંધી શકાય છે.

આ સંબંધી ખુલાસાવાર માહિતી તે ખાતાના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ મી. જેમ્સ હોરનેલ તરફથી મળી શકશે.

માર્ચેસ્કીની રંગીન તથા લાલ લારીઓ સફાઈદાર અને મજબુત.

કિંમત લાખો રૂપિયા.

૧. જીવિતને હાનિ કરનારા રોગોને મારી હઠાવે, શરીરમાં શક્તિ આપે, રૂધિર, વીર્ય અને ઓજા વિગેરે ઉત્તમ તરતોને સુધારે, તથા વધારે, આરોગ્ય અને દીર્ઘાયુ આપે, એવી દવાની કિંમત લાખો રૂપિયા કરતાં પણ વધારે ગણાવી જોઈએ, એ સિદ્ધાંતમાં કોઈપણ વિરૂદ્ધતા ખતાવી શકે ખરે કે?

૨. આજે ચોત્રીસ વર્ષ થયાં ચાલુ ફ્લેક્સ મેળવનારી આંતક નિઝલ ગોળીઓ અશક્તિને લગતાં તમામ દર્દોને મારી હઠાવે છે, શરીરને મજબૂત, કઠાવર અને તાકાત વાળું કરે છે, પાચન શક્તિ તથા લોહી અને વીર્યને સુધારે વધારે છે, આરોગ્ય અને દીર્ઘાયુ આપે છે, એ બાબતને લાખો સર્ટીફિકેટોએ સાબીત કરી છે, અને દુનિયામાં દિવસે દિવસે તેના વધતા જતા ફેલાવાએ મજબૂત ટેકો આપેલ છે, તો પછી એ ગોળી-ઓની કિંમત લાખો રૂપિયા છે, એમ કહેવામાં કોણ અટકશે? તેની એક ગોળીની કિંમત સોનું, ચોતી અને હીરા કરતાં પણ વધારે રાખવા માટે વજાઓ પોતા તરફના સર્ટીફિકેટોમાં ભલામણ કરી ચુક્યા છે; પણ શરૂઆતથી આજ સુધી તેની કિંમત એકજ એટલે ગોળી ૩૨ ની ડબ્બી ૧ નો રૂપિયો ૧ એક છે.

૩. આજ કાલ ઘણા લોકો પોતાની દવાની ભારે કિંમત જણાવી છેવટમાં તે હોળી દિવાળી જેવા દિવસો સુધીની મુદતમાં કે અમુક સીઝન માટે કે અમુક પત્રોના ગ્રાહકોને માટે તેની કિંમત એકદમ ઓછી-કમતી મૂકી દેવાની મોહોટી ઉદારતા (!) દેખાડવા મંડી પડે છે, તેમ અમે અમારી ગોળીઓ માટે કરી શકતા નથી. તેની કિંમત તો આજ ૩૪ વર્ષ થયાં એકજ છે અને ભવિષ્યમાં પણ તેજ રહેશે! અમારી દરેક દવામાં આવતી ચીજ અને તેને તૈયાર કરવામાં પડતી મહેનત પર નજર રાખીને તેની વાજબી કિંમતજ રાખવામાં આવેલી હોવાથી અમોએ તેનાં પરચુરણ વેચાણ માટે તથા સામટાં વેચાણ માટે જે કાંઈ બહાર કરેલ છે, તેનાં કરતાં કમતી કરવું અમને પોસાઈ શકે તેમ નથી. તેમજ તેના કરતાં વધારે દેખાડવો એ પણ વાજબી નથી.

અમારા આંતક નિઝલ ગોળીઓ દરેક દેશમાં અને દરેક ઝૂતમાં પોતાનો ફાયદો પુરતો દેખાડે છે. તેની સાબીતી માટે એટલુંજ કહેવું બસ થશે કે—કિંદુસ્તાનના જુદા જુદા ભાગો ઉપરાંત સિલોન, બર્મા, સ્ટેટસ સેટલમેંટ, ઈરાન, તેહરાન, વિગેરે એશિયાના જુદા જુદા પ્રદેશો અને તેથી આગળ વધી આફ્રિકા, યુરોપ અને અમેરિકાના ઘણા પ્રદેશોમાં તેનો ફેલાવો દિવસે દિવસે વધતો ને વધતો જાય છે.

મુંબઈ-પ્રાંચ—
કાલખાદેવી રોડ.

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણિશંકર ગોવિંદજી.
માલેક—આંતક નિઝલ ઔષધાલય.
જામનગર—કાઠીયાવાડ.

કા મ રા સ્ત્ર

ત વાંચ્યું હોય તો મંગાવો—મફતજ મળશે.

દગાખોર નકલીઓ.

રાજા રજવાડામાં વખણાતી “બાદશાહી યાકુતી અનંગ વિલાસ” ને લલતેજ નામે બીજી નકલ નીકળેલ છે માટે એવા નકલીઆની દગા ભરેલી જાહેરખબરથી સાવચેત રહેજો અમારી બનાવેલ યાકુતી માત્ર રાજકોટમાં અમારાં ઔપચાલયમાંજ મળે છે.

બાદશાહી યાકુતી.

અનંગ વિલાસ.

ગમે તે કારણથી શુભાવેલી તાકાત પાછી લાવે છે. પુરૂષાતન કાયમ રાખે છે. સંસાર સુખ લોગવવા માટે દેશી અને યુનાની દવામાં ઉંચામાં ઉંચી દવા ભેદથી તો આ બાદશાહી યાકુતી અનંગ વિલાસ છે. આ રાજવંશી યાકુતી વીર્ય વીકારના તમામ વ્યાધી મટાડે છે અને વીર્ય ઘટ્ટ બનાવી ખરૂં પુરૂષાતન આપે છે. ખરી મરદાંધ આપનાર અને નબળા માણસને પણ જીવાનના માફક ભેરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાલ લેવા અમારી ખાસ લલામણ છે. આ દવા વાપરવામાં કોઈપણ પેરેલની જરૂર નથી. ૪૦ ગોળીની ડબી એકના રૂ. દશ.

બાદશાહી યુનાની લેપ.

અમીર ઉમરાઓમાં વખણાતી ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે અને તે શુષ્ક ભાગના સોને પુરતી તાકાત આપે છે. નબળી પડી ગયેલ નસોને પુરતું જોર આપી ખરૂં પુરૂષાતન લાવવાને માટે આ લેપ ક્રોએમંદ ઇલાજ છે. આઉંસ એકની ડબીના રૂપીયા આઠ. તમામ દવાઓનું હિસ્ત ખર્ચ જુદું.

૧૧

ડાક્ટર કાલીદાસ મોતીરામ-રાજકોટ, કાઠીયાવાડ.

ઊંઠ વધવાની દવા કરી કંટાળેલાઓને શાસ્ત્રોક્ત દવા વાપરવાની લલામણ. શુષ્ક રોગોથી પીડાતા અને તદન નાશીયાસ થયેલા હજારે દરદીઓને નીચેની દવાના સેવનથી નવી જીવંતી લોગવે છે.

મદન મંજરી ગોળીઓ.

લોહીને સુધારે છે. વીર્યને વધારી ઘટ્ટ કરે છે. જ્ઞાન તંતુઓને સતેજ કરે છે, મુગ્ધાશય અને વીર્યાશય સંબંધી નવાં તેમજ જુના દરદો સારાં કરે છે, બંધ કુષ્ઠનો નાશ કરી હસ્ત સાફ લાવે છે. યાદશક્તિને તાજી કરે છે, પેશાબ અને સ્વભામાં જતી ધાતુને બંધ કરે છે, ટુંકમા ધાતુ વિકારના તમામ રોગોનો નાશ કરી નષ્ટ થયેલા પુરૂષત્વ પાછું બક્ષે છે. કીં ૦ ગોળી ૪૦ ની ડબીના રૂ. ૧.

નપુંસકતવારી ઘૂત.

આ ઘૂતના લેપથી અજ્ઞાનતાને લીધે કરેલ અનેક કુકર્મોથી થયેલ શુષ્ક ભાગના શીથીલતા નસોની કમજોરી ઇત્યાદી તમામ નપુંસકત્વ દોષ દુર થઈ પરીપૂરણ શક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે. કીં. તોલા ૨ ની ડબી ૧ નો રૂ. ૧ મોટું કેટલોગ મફત દરેક દવાઓનું પોસ્ટેજ જુદું.

રાજવર્ષદ નારાયણજી કેશવજી.

માલીક—આયુર્વેદોદય અઉપચાલય, જામનગર—કાઠીયાવાડ.

ગ્રાંચ—મુબઈનાં. ૧૮૭, કાલબાદેવી રોડ.

ખાસ દારૂ નહી વાપરનારાઓ માટે સ્વાદીષ્ટ
લેહેજતદાર પીણાની ખોટ હતી તે
પુરી પાડી છે.

આલકોહલ વગરનું તદ્દન સ્વચ્છ

ડ. કે. પન્થ.

વનસ્પતીમાંથી

બનાવેલું હોવાથી કેદપણું
ધર્મવાળાઓને બાધ આં
એમ નથી.

ખાટલીના રૂ. ૧-૬-૦

એકલા આઉત્યા :-

ડી. સી. ઉમરીગરની કુંાં.

કાફડે મારકેટ—મુંબાઈ

અને

સરવે આબરુદાર વેપારીઓને ત્યાંથી મળશે.

લાઈબ્રેરી મિસેલેની-વડોદરા (સચિત્ર ત્રિમાસિક.)

આખા હિંદુસ્તાનમાં

પેહલું અને ૨૬મું એકલુંજ

ઈંગ્લિશ, ગુજરાતી અને મરાઠી ભાષામાં લખાતું, પુસ્તકાલય સંબંધી માહિતી આપતું,

તથા ખાસ કરીને હિંદુસ્તાનમાં અને યુરોપ, અમેરિકા, બ્રિગેર દેશોમાં થતી

આધુનિક સાર્વજનિક પુસ્તકાલય-સંસ્થા

સંબંધી હિલચાલ ઉપર સારા વિદ્વત્તાભરેલા લેખોવાળું.

સુંદર દેખાવ.

લવાજમ મધ્યમ.—અગાઉથી (ટપાલ સર્વ સાથે)

હિંદુસ્તાનમાં	...	...	...	...	...	...	રૂ. ૨
અમેરિકામાં	...	...	...	...	...	...	ડૉલર ૧
ઈંગ્લંડમાં	...	...	...	...	...	...	શિલીંગ ૪

જાહેર ખબરો માટે ઉત્તમ સાધન.

“ ટીકલી ” બ્રાન્ડ લેખોનંડ.

જે હિંદુ લાઈબ્રેરીને અસ્વચ્છ બાટલીના પાણીની સુગ હોય તેઓને તથા મુસાફરીવેળ આ ઉનાળાના ઉકળાટથી છુવને રાહત આપવા, હમારી. લેખોનંડ “ટીકલીઓ” ભારે આવકાર-દાયક પીણું છે. જે “ટીકલીઓ” ભુકે કરી એક ટગલર ઠંડા પાણીમાં નાખી તુરત સ્વાદિષ્ટ પીણું થાય છે. કી. ૧૮યુબના બા.

હમારી શુગર કોટેડ કવીનાઈન કેસ કેસ વેલ્ટેબલ લેકસેટીવ પરગેટીવ વગેરે “ટીકલીઓ” તાજા અને શુભકારક, બનાવટો મુંબઈ મધ્યે મારફીટમાં ઢવા વેચનારાઓને ત્યાંથી તથા હમારા ૧૧ ખેતવાડી મધ્યેનાં કારખાનાં મધ્યેથી મળશે.

ડૉ. ડી. રાઈટર એન્ડ કંપની

“ ટીકલી ” બ્રાન્ડ ટેબલેટ બનાવનારા
મુંબઈ. નં ૪

લુનિ દુકાન

ખરા પથથરના થંડા ચરમા.

આજ કાલ જે તે એમ કહે છે કે જી. કે. પવાર બ્રધર્સને ત્યાંનાજ ચરમા વાપરવા. તેનું કારણ એજ છે કે અમે કાળજીપૂર્વક આંખો તપાસી બીજી કંપનીઓ કરતાં સસ્તે ભાવે ચરમા આપીએ છીએ અને માલ ઉચો અને ટકાઉ હોય છે.

નીકલ ફ્રેમ પેળલના ચરમાના રૂ. ૩ થી, રાલ્ડ ગોલ્ડ ફ્રેમ રૂ. ૬ થી, એકલી (કઠી કાળી પડે નહી તેવી) રાલ્ડ ગોલ્ડ ફ્રેમના રૂ. ૩ જેને કયો નંબર બરોબર લાગશે તે જાણવાતું સાધન નહી હોય તેને રૂ. ૧૦) ડીયોબીટના મોકલવાથી “સેલ્ફ ટેસ્ટીંગ બોક્સ” મોકલી આપીશું.

અર્ધા આનાની ટીકીટ મોકલે કેટલોગ મફત મોકલીશું.

જી. કે. પવાર બ્રધર્સ,
ઓપ્ટીસીઅન્સ. ગીરગામ-મુંબઈ.

૪૮ બી.

ESTABLISHED 1910.

Telegraphic Address:—

Codes:—

“TATSAT” BOMBAY,

A. B. C. 5th EDITION

BARRETT'S

BUREAU OF COMMERCE & INDUSTRIES

An Organization devoted to the Extension of Indian and International Trade and Commerce.

(Representatives, Agents and Correspondents Throughout the World.)

For further particulars apply to:—

Head office, 9, Forbes Street, Fort, BOMBAY.

AGENTS WANTED ALL Over India, Burma and Ceylon

N. B.—The Bureau does not trade itself.

સ્થાપી સને ૧૯૧૦ માં.

ટેલીગ્રાફનું સરનામું,

કોડસ:—

“તત્સત્” મુંબઈ

A. B. C. ૫ મી આવૃત્તિ

અંગ્રેજી

વ્યાપાર તથા ઉદ્યોગને લગતી ખુરો.

હિંદી અને દેશ દેશાવરના ધંધા વ્યાપારના ફેલાવાને

અર્પિત થોળના

(હુનિયા દરમિયાન બધે બન્ને પ્રતીનિધીઓ, આહત્યાઓ અને શુભાસ્તાઓ ધરાવતું ખાતું.)

તા. ૪૦—આ ખુરો પોતે કાંઈ પણ વ્યાપાર કરતી નથી.

વગવાળા એજન્ટો, જોઈએ છે ધંડીઆ, બર્મા, અને સીલોન.

વધુ વિગત માટે નીચેને સરનામે લખવું.

વડી આફિસ—૯ ચાર્જર્સ સ્ટ્રીટ, કોટ, -મુંબઈ.

The Gujarati Remington.

Meets with the complete approval of all classes of users.

Government, Merchantile, & Private.

It is the Gujarati Typewriter. We will send Gratis to all who apply:—

Specimen of writing, diagram of key board & copies of testimonials, or appointment may be arranged to have the machine brought to your office for inspection & trial.

*Remington Typewriter Company,
75, Hornby Road, (Corner of Wallace Street.)*

Fort, BOMBAY.

ગુજરાતી રેમીંગટન.

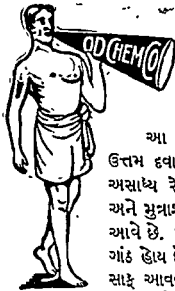
આ ગુજરાતી રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર દરેક સરકારી ખાતામાં વાપરવાને માટે પસંદ કીધું છે. અને દરેક વેપારીઓની અને મોટાં મોટાં રાજ્યોની પસંદગી પામ્યું છે.

લખાણના નમુના અને કી બોર્ડનું ચીત્ર, તેમજ સરટીફિકેટની નકલો મંગાવનારને મફત મોકલી આપવામાં આવશે. અને ધરાકાને જોવા માટે અને અજમાયશ માટે મશીનો મોકલવાની ગોઠવણ પણ કરવામાં આવે છે.

રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર કંપની.

૭૫ હોર્નબીરોડ કોટ,

મુંબઈ.

સાનમેટો. SANMETTO.

આ દવા પુરૂષ તથા સ્ત્રીની જનનેદ્રિયની જીવન શક્તિ વધારનાર એક ઉત્તમ દવા તરીકે આખી દુનિયાના પ્રખ્યાત દાકતરો અને વૈદ્યો મુતવ્યાધના અસાધ્ય રોગોને માટે ઘણા વખતથી વાપરે છે. સાનમેટો યકૃત તથા જનનેદ્રિય અને મુત્રાશયના રોગો માટે ઘણું જ ઉપયોગી છે; તે લેવાથી પિશાબ સ્વચ્છ અને સાફ આવે છે. મુત્રાશયના મોં આગળના ભાગ ઉપર 'ઑસ્ટેટ ગ્લેન્ડ' નામની એક નાની ગાંઠ હોય છે, તે ઘણું કરીને વૃદ્ધાવસ્થામાં મોટી થઈ જાય છે અને તે કારણથી પિશાબ સાફ આવવામાં ઘણી અડચણ આવે છે તથા રાત્ર દિવસ ઘડી ઘડી પિશાબ કરવાની શંકા થાય છે; આવી સ્થિતિમાં સાનમેટોના જેવી બીજી એક પણ દવા નથી. સાનમેટો સ્ત્રીઓના ગર્ભાવસ્થાના કાળ વખતે થતા રોગો જેની અંદર પિશાબ ઘણીજ ગરમ, બળત્રા થતી અને ઘણી વખત થાય છે એવા મુત્રાશયને લગતા વ્યાધિમા બહુ ફળદાયક છે. વળી નાના બચ્ચાઓ ઉંઘમાં બિછાનામાં પિશાબ કરીનાં ખે છે તે રોગમાં ઘણું ઉપયોગી છે, તથા સ્ત્રી પુરૂષને પિશાબમાં થતી હરેક પ્રકારની અડચણ થતા બળત્રા દુર કરે છે. આ ઉત્તમ દવા પ્રમેહ અને વિપ્રમેહના રોગ માટે ઘણા વખતથી વપરાય છે. સાનમેટો પુરૂષ તથા સ્ત્રીની જનનેદ્રિયની શિથિળતા તથા દુર્બળતાને લગતા હરેક વિકારને માટે વિશેષ ફળદાયી છે, તથા અશક્ત અને વિચ્છિન્ન થયેલી ઇંદ્રિયને તાકાદ આપી સ્ત્રી પુરૂષોને નવી જીવાની બક્ષે છે.

સાનમેટો રોગને અટકાવનારી દવા તરીકે

ઘણા ખરા લોકો જનનેદ્રિયને રોગમાંથી બચાવવાને અને સારી તંદુરસ્તીમાં રાખવાને ઘણુંજ થોડું લક્ષ આપે છે. કોઈ પણ માણસ પર સેવા અથવા તો આંતરડાંની હીલચાલ વગર થોડા સાર વખત લગણુ જીવી શકે છે પણ જો જનનેદ્રિય ૨૪ થી ૪૮ કલાક કામ કરતી બંધ પડે તો ઘણુંજ દુઃખ અને ઇર્ષા થઈ આવે છે કારણ કે ઘણુંજ ઝેરી કચરા જે મુત્રવાટે નીકળી જવો જોઈએ તે રહી જાય છે; અને તેથી જનનેદ્રિયના સઘળા અગત્યના કામ કરતાં કબજાઆતથી છુટા થવાને અને આંતરડાંની ઇર્ષા વગર હીલચાલ માટે ઘણું વિચારવામાં આવે છે. જો હંમેશા મુત્ર ઘણું વધારે અથવા થોડું નીકળે અથવા ઘણું વખત અથવા જોઈએ તે કરતા ઓછી વખત નીકળે; જો મુત્રમાં કાંઈ કચરા હોય અથવા ભુરાસ પડતું અને પારદર્શક નહિ હોય અથવા લોહીવાળું હોય; જો મુત્રથી તાણખ ભારતી હોય કે ઇર્ષા થતી હોય અથવા ટીપાં પડતાં હોય; જો મુત્રાશયના કોથલી આગળના ભાગ પુરો ભરેલો છે એમ લાગતું હોય, અને તે કાઢવાને પુરી શક્તિ નહિ હોય; જો કોઈને રાત્રે મુત્રને માટે વારંવાર ઉઠવું પડતું હોય; જો જનનેદ્રિય ઉઘાડી રહેવાથી ઠંડી લાગી હોય તેથી ઇર્ષા થતી હોય તો આ હરેક માટે એક અથવા બે ચમચા દહાડામાં જમ્યા અગાઉ અથવા પછી અને રાત્રીના મુત્રી વખત મળી ત્રણવાર વાર સાનમેટો લેવું જીલવું નહિ.

આથી જનનેદ્રિયને લવિધ્યમાં ઇર્ષાથી બચાવી દેશે અને આખી સીસ્ટમ ખરાબર ચાલુ રહેશે, તે જનનેદ્રિયને પુરેપુરી મુત્રથી ખાલી કરીને મજબૂત કરશે અને જનનેદ્રિયમાં ખરાબ મુત્રન રહેવાથી પીમી ઝેરી સીસ્ટમને દુર કરશે.

સાનમેટો ફક્ત આઠ ઓંસની ખાટલીમાં વેચાય છે. હરેક ખાટલીની કીંમત ત્રણ રૂપૈયા અને આ આના દવા વેચનાર કેમિસ્ટ અથવા ડિજિસ્ટને ત્યાંથી છુટક તથા જથ્થાબંધ મળશે. કોઈ પણ કારણથી ન મળી શકે તો અમને લખી જણાવવાથી તરત મોકલવામાં આવશે.

ઓ.ડી. કેમીકલ કંપની, બૅરોસ્ટ્રીટ, ન્યુયૉર્ક-અમેરિકા

Od. CHEM. CO., 61 Barrow Street, NEW YORK U. S. A

ધી તાંદુર એન્ડ શાહબાદ સ્ટોન કંપની.

અસલ તાંદુરની લાદીઓની સુપ્રસીદ્ધ ખાણોના અમે
એકલાજ માલેકો છીએ, એટલે તાંદુરની અસલ લાદીઓ
ફક્ત અમેજ જથ્થાબંધ પુરી પાડીએ છીએ. સીવાય
હલકી જાતની લાદીઓ જેવી કે નાવંદગી, મદ્રાસી,
પોરબંદરી અમારી પાસેથી જથ્થાબંધ મલી શકશે. એ
ઉપરાંત હાથછાપ સીમીંટ, માંગલોરી નળીયાં, કાચનાં
નળીયાં. દરેક જાતની ફ્લોરીંગ ટાઇલ્સ વીગેરે બીલીંગ

મટીરીઅલ અમે સારી તથા સસ્તા લાવથી જથ્થાબંધ પુરી પાડીએ છીએ. ઓરડો ઉપર પુરતું
દુધાન આપવામાં આવે છે.

પ્રોપ્રાયર્ટર્સ.

રાવ સાહેબ માનાજી રાજુજી.

હકકર ખેરાજ બોધાભાઇ.

ઠેકાણું—ગોળ દેવળ પાસે, સેન્ટ્રલર્ટ રોડ, મુંબાઇ નં ૦ ૪

ટેલીફોન નં. ૧૬૦૭.

૭-૧૧ મલેરીયા, ઇન્ફ્લુએનઝા અને નરમ રૂપની મરકી માટે.

વાપરો ખાટલીવાલાનું એમ્યુબીકચર અને ગોળીઓ કિમ્મત	...	રૂ. ૧
કોલેરા માટે કોલેરોસન એકલી દવા છે	... ..	રૂ. ૧
ખાટલીવાલાનું હેરોન ધણુંજ સુધારવામાં આવેલું છે અને તેથી ઘોળાવાળ		
કાળા થાય છે	... ..	રૂ. ૩
ખાટલીવાલાની ટોનીક પીલ્સ જ્ઞાનતંતુની નબળાઈ તથા શરીરનો અશક્ત		
દુર કરે છે	... ..	રૂ. ૧-૮-૦
ખાટલીવાલાનું દુધ પાઉડર માયાફલ અને કાર્બોલીક એસીડ જેથી દેશી અને		
અંથેજી ઔષધિઓમાંથી તૈયાર કરવામાં આવેલું છે	... ..	આના. ૪
ખાટલીવાલાની દાદરની દવા...	... ..	આના. ૪
ઉપલી દવાઓ દરેક ઠેકાણે તેમજ ડા. ખાટલીવાલા વરલી દવાખાનું, દાદર, મુંબઇ પાસેથી મળી શકશે.		

ગોવિંદજી વસનજી

કન્ફેક્શનર એન્ડ કેટરર

ચીરાખતર—મુંબઈ.

દરેક જાતનું હિંદુ સાધુઓ માટેનું રીફ્રેશમેન્ટ પાર્ટીઓને ખરતું કામ-કાજ સંતોષકારક રીતે ખજાવવામાં આવે છે.

૭૨૫ી ઠંવાલીટીના માલ
અપ-ટુ-ડેટ સ્ટાઇલ
વાજબી ભાવ.

આ અમારી ફોટોની ચાવી છે.

Tel, Add.—“ SWEETMEAT ” BOMBAY.

માથેરાન.

આરોગ્ય અને આનંદ આપનારી સૌથી ઉત્તમ ટેકરી.

રૌચલ હિંદુ હોટેલ.

આ લોક પ્રિય હોટેલનો કાલ દેશી રાજવંશીઓએ, જાણીતા સરદારોએ, હાઇ કોર્ટના જડજોએ, કુશળ ડાક્ટરોએ, વિદ્વાન સોલિસિટરો અને બારીસ્ટરોએ, સંસારીક અને રાજદ્વારી આગેવાનોએ દઢ પોતાનો અતિશય સંતોષ જાહેર કર્યો છે. બોલે તેનાં બોર વેચાય છે અને મીઠાં ભેગાં ખાટાં પણ ખપી જાય છે પણ ઝવેરની પરીક્ષા ઝવેરીઓજ કરી શકે છે. વધુ માટે સરખુલશે મંગાવો :—

ગોવિંદજી વસનજી—

(૧) ચીરાખતર—મુંબઈ.

(૨) ચોકહોલ—માથેરાન

માથેરાન

“ ચોકહોલ ”

ગથેલી શક્તીને સજીવન કરવાને ધણીજ મહેનતે મેળવેલી

અજબ મહાન ચમત્કારીક દવા.

નીચેની હકીકત મારે રજીસ્ટર હેટર શીવાય લેવામાં આવશે નહીં જ્યાંખ માર્કે ૩ ૧ સાથે મોકલવે

KING of TONIC PILLS.

કીંગ ઓફ ટોનીક પીલ્સ

ખાસ રાત્નએને માટે આ ગોળીઓ બનાવી છે

બસો ગોળીઓની કિ ગીની સો પડે છે ન પહેલાની ૧૦૦ ગીની ન ૨ ની કિ ગીની ૭૫ ત્રીજી ન કિ. ગીની ૫૫

દીવસ આઠ અજબાયસ માર્કે ગીની ૧૨ પડે છે

તળીયત તપાસી રોગ પારખી—ગીની ૧ લેવામાં આવશે

ઝેરશાસ્ત્રમાંથી બનેલી દવા.

અમેરીકામાં આ દવા ઘણીજ વખતેય છે ને હંતરો લોકોના ઝોરડોરે આવે છે આવો વાયો.

ગરીબ લોકો માટે અર્ધી કિ મતે દવા મળે છે

ખરીદો અને ખાત્રી કરો

શક્તિ સજીવનની ગોળીઓ.

રાજ બાંશાલી કુટુંબમાં વપરાતી અદ્યુત શક્તિ દેનારી બહુની માફક અસર કરનારી ચમત્કારીક ગોળીઓ આ ગોળીઓ ખાવાથી શક્તિને સજીવન કરી લોહીને સુધારી દરતને સાફ લાવી જ્ઞાન શક્તિને તેજ કરી શરીરની નબળાઈ પહેલી નસોને બંદી અને મજબુત કરી એકદમ તેજ કરે છે વીજળીની માફક નસોમાં પુરતો પાવર લાવે છે ગુમાવેલી તાત્વ ધસતી લાવી, શરીરને મજબુત કરી શ્રીકા પડેલા મહેરાને ગુલાબી લાવ બનાવી દરેક માણસને પુરતી વાકાત લાવી આપે છે

સાહેબો—લાખો રૂપિયાની કિમતી છદ્મીને ગેર ઉપયોગ રા. માર્કે કરે છે એકવાર અમારી દવા લઈ પુરતી ખાત્રી કરો. આ દવા ખાતી વખતે દૂધ રોર ૧૦ પીવાને ખોરાક છે

આ દવામાં સોડા, મેપી, લીસ અને વનસ્પતી વીગેરે કિમતી ચીજોનો ઉપયોગ લેવામાં આવે છે કારણે અજબાયસ માર્કે દીવસ આઠ દવા મગાવી ખાત્રી કરો

શક્તિ સજીવન તેલ

અમર કસ્ટૂરી તથા છુડ તથા વાધ તેઓની ચરખીમાંથી ધણીજ કિમતે બનેલું ખાસ તેલ શરીરની નબળાઈ પહેલી નસોને તથા લકવાવાળા શરીરને તથા નબળા પડી ગયેલા બાળને આ તેલ મસલવાથી પુરતી શક્તિ લાવીને એક મ્હાકમાં ચમત્કાર બતાવે છે અને વીજળીની માફક નસોને તેજ કરી પાવર લાવે છે

શરીરની નબળાઈ પહેલી નસોને બંદી મજબુત કરી પુરતી વાકાત આપે છે

તળીયત તપાસી રોગ પારખી તમોને દવા લેવામાં આવશે. દરમ લેવાની ફી રૂ ૧૫ પડે છે આવા ઘણાજ રા ન અ મીંગા દરદો મગ્યા છે જે સર્વશ્રીકેટ લેવા માગરો તો રૂબરૂમાં બતાવવામાં આવશે બહારમાં મોકલવામાં આવશે નહીં

રાજ બાંશાલી કુટુંબની બાનુઓનાં ગુપ્ત દરદોની ચમત્કારીક ચક્રમીંગ દવા

બાનુઓને વધતી જતી નબળાઈ—જેથી શરીરની થતી ખુબારી

શરીરનું નબળાપણ તથા હાજર, પગના તંગાઓમાં બળતરા, પગમાં થતી કળતર, છાતીનું થતું દરદ, કમરમાં થતું દરદ તથા મગજ ખાત્રી થવાથી થતી ચમત્કાર તથા હીસ્તરીયા ને અર્જિયાનમાં થતા રોગો એ દરેક રોગોને દુર કરી લોહીને સુધારી શરીરને ગુલાબી લાવ બતાવે છે ગરી મા પુરતી વાગત આપે છે અને બહુની માફક ચમત્કારીક અમારી દવા છે દવાની કીમત રૂ ૨૭૫ પડેલા નબર, બીનના રૂ ૧૫૦, તમોને ખાસ બંદર હોય તો દવા લેશો તપાસવાની ફી રૂ ૫, ચહેરો તપાસી રોગ પારખવામાં આવશે

નાઈટ પીલ્સ ખાવાથી ગુણે નીંદરા લાવે છે, એસઆગમમાં છદ્મી ગુણે છે કીમત ગોળી ૧ ની કીમત રૂ ૧ કાનને લગતા તમામ રોગોને માટે રામબાણુ ઉપાય—કાનમાં થતું દર, રમીનું જડુ, બહેરું થતું, તથા કાનમાં થતા અવાજ એ સર્વ દરદોને સારા કરી રોગોને દુર કરે છે કીમત રૂ ૭

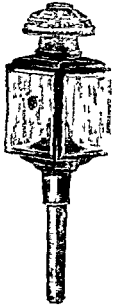
અદ્યુત દંતમજન—દીંતને લગતા તમ મોળોને માટે અર્સર છે હાલતા દુખતા, પડતા, સડતા તથા કોવાતા, એટલા રોગોને દુર કરી દાંત મજબુત બનાવે છે કીમત પહેલા નબરના રૂ ૫ બીજા નબરના રૂ ૩, ત્રીજા નબરના રૂ ૨ આવા રોગોને માટે, ધણીજ કિમત લેઈ ગજારોમાં આ એકવાર રૂબરૂમાં મંગો ખત દ્વારાથી પુછે ને મનની પુરતી ખાત્રી કરો

દુ શ્રીમતની ખુરામત મરતો નથી. પહસાની પરવા તખ્તો નથી, લોકોના બહાને ખાતર નબળાઈ જામને કામ કરે છુ મરીગોને મફત દવા આપુ છુ

૩૦ દુબલ, —ગીરગામ દામ દરમીનસ—સુબર્ષ.

ઈ. એસ. માલની કંપની.

ગાડી ઘોડા અને મોટરને લગતા સર્વે માલના છુટક તથા જથ્થાબંધ વેચનાર

હમારે ત્યાં ઘોડાના હારનેસો, વેસાયતી, અમેરીકન અને ગાંમઠી હમોશાં તૈયાર મળે છે તેમજ બનાવી આપીએ છીએ.

ગાડીના રબર ટાયર ઘોડાની નાલછાપના ધણીજ ઉંચી કવોલીટીના મળે છે જે રબર આખા હીંદુસ્તાન, ખરમા, સીલોન વગેરે ઠેકાણે ધણીજ વખણાવેલા છે.

હમો ઉંચામાં ઉંચી એકજ કવોલીટીના રબર ટાયર રટોકમાં રાખીએ છીએ.

હમોએ હમારા માલની ઉંચી બનાવટ માટે જ્યાં જ્યાં પ્રદરશનમાં માલ મુક્યો છે ત્યાં સોના તથા ચાંદીના ચાંદો ઇનામમાં મળ્યા છે એજ હમારા માલની ઉંચી કવોલીટીની ખાત્રી બતાવે છે.

હમોએ હમારા માનવંતા મુબઇના ધરકાની સવળતા માટે ન્યુ કવીન્સ રોડ, ચોપટીના બુના ફાટક પાસે મીલની બાબુમાં શાખા ખોલ્લી છે. ત્યાં સર્વે માલ ખુલ્લો મુક્યો છે. ભાવો ધણીજ કમતી રાખ્યા છે માટે એક વખત મુલાકાત લઇ ખાત્રી કરશો.

જો માલ મોંઘો પડે અથવા પસંદ નહીં પડે તો તરત પાછો લેવામાં આવશે અથવા બદલી આપવામાં આવશે.

હારનેસને લગતું રીપેર કામ પણ તરત કીકાયત ભાવે મન પસંદ કરી આપવામાં આવે છે.

હમારું નમુનાનું ભાવો સાથનું ટેટલોગ મંગાવે મોકલી આપવામાં આવશે.

ઈ. એસ. માલની કંપની.

હેડ ઓફીસ બીંડી બજાર,

સાખા—ન્યુ કવીન્સ રોડ, ચોપટીના ફાટક સામે મીલની બાબુમાં.

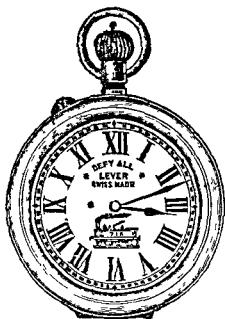
મુંબઈ.

અમુલ્ય લાભ !

અમુલ્ય લાભ !

ફક્ત નવી દુકાનની એકવાર મુલાકાત લીધાથી જ ખાતરી થશે કે

માલ ભરોસાદાર-કીંમત વાળબી, વાપરવામાં ટકાઉ

ચીજો ઘણાજ કીંમત ભાવે મળે છે.

રોસકોફ સીરિઝ ઉપર બનાવેલું સસ્તામાં

સંસ્તુ ઘડીઆળ રૂ. ૨) માં મળી શકશે.

એ સીવાય વાપરવાલાયક પાંચ વરસની

ગેરેન્ટી સાથે વોચીસો

નાં ૦ ૧ લો રૂ. ૩, નાં ૦ ૨ જે રૂ. ૪. નાં ૦ ૩ જે રૂ. ૫ માં ઘણાજ ટકાઉ અને ટાઈમ આપવામાં ચોક્કસ મળશે.

એ સીવાય દરેક જાતના કલોકો, ટાઈમપીસો તથા દરેક મેકરનાં વોચીસો કીંમત ભાવે મળી શકશે.

બહારગામ માલ વીં પીં થી જોઈ તપાસીને ચોક્કસ લવામાં આવે છે.

મંગલદાસ મનસુખલાલની કું, અમદાવાદ

નાં ૦ ૩૦૩, અબ્દુલરહેમાન સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

ભાવનગર એજન્સી.

મુકાદ્દમો અને કમીશન એજન્ટો.

ભાવનગર, કરાંચી, કચ્છમાંડવી તથા માંગલોર લાઇન મલબાર કોસ્ટાના બંદરો ઉપરાંત મદ્રાસ તથા કેલકત્તા લાઇન રંગુન, સીંગાપુર તથા ચીન, જાપાન લાઇનો ઝાંઝીબાર તથા દક્ષીણ આફ્રીકા લાઇન એડન, પરચન ગલ્ફ તથા વિલાયત લાઇન વગેરે તમામ લાઇનો ઉપરાંત દુન્યાના કોઈ પણ બંદરોમાં માલની આવકે જવકે તથા ટ્રાન્શીપ કોમ નીયમીત અને માફક દરે કરી આપવામાં આવે છે.

ભાવ માટે પુછો.

મેનેજર.

ભાવનગર એજન્સી, ખાંડ બંગ્લો, મુંબઈ.

૧. મુંબઈની ટંકશાળના કચેડાના ખજાનાની બાળવણી ગોદરેજના યનાવેલા પોલા-
દના દરવાજા કહે છે.

૨. કરંસી બેંકના લંડોરોને ગોદરેજના દરવાજા લાગેલા છે.

૩. નામદાર શેહિનશાહ ગયે વરસે અતરે આવ્યા હતા ત્યારે તેઓનું અને શેહિનશાહ
ખાનુનું અવેરાત ગોદરેજની તીબેરીમાં રહેતું હતું અને એ તીબેરી મુસાફરીમાં
આખો વખત તેઓની સાથે રહેતી હતી.

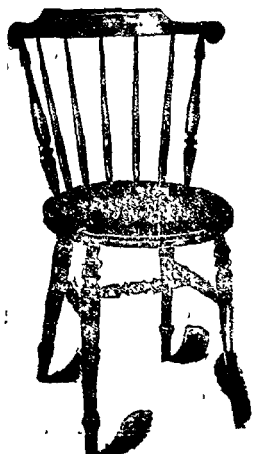
૪. તે અગાઉ તેઓ પ્રીન્સ ઓફ વેલ્સ તરીકે આપણા દેશમાં આવ્યા હતા ત્યારે
પણ ગોદરેજની તીબેરીમાં તેઓનું અવેરાત રહેતું હતું.

૫. દીલ્લી દરબારમાં ગવરનર સાહેબ ગયા ત્યારે તેઓના પરોણાઓના ઉપયોગ માટે
ગોદરેજની એ મોટી તીબેરી દીલ્લી ગઈ હતી.

૬. કાબુલના અમીર અતરે આવ્યા ત્યારે તેઓના ઉપયોગ માટે ગોદરેજની તીબેરી
દેવામાં આવી હતી.

(૮૬)

કારખાનું—ગેસ કંપની પાસે, પચેસ, મુંબઈ.

અમારે ત્યાં

“આઈએકસ” ખુરશીઓ

તો તદ્દન નવો અને નવી ફેશનનો ભપકા-
બંધ માલ હંમેશા રહે છે. માત્ર એકજ ફેરો મારી
જશે તો ખાતરી થશે.

એકલા એજન્ટો—

માવજી લક્ષ્મીદાસની હાં.

સી. પી. ટેંક રોડ,

માધવબાગની સામે, મુંબઈ.

સપટ કંપનીની જગપ્રસિદ્ધ દવાઓ.

ટેકાણું:—કાલબાદેવી રોડ-મુંબઈ.

પ્રદર રીધુ.

પ્રદર કે ક્ષુપણી જેને (Whites) કહે છે તેને માટે આ અકસીર દવા છે. કીં ૩ ૩

સપટ લોશન.

દરાજની અકસીર દવાથી લાખો માણસોને ફાયદો થયો છે. કઠી નિષ્ફળ નીવડતી નથી. કીં ૨ આર આના.

ખરજવાનો મલમ.

સુકાં કે લીલાં ખરજવાં ઉપર રામબાણ દવા છે. કીંમત આઠ આના.

હરસની દવા.

ગોળીઓની કીં ૩ ૧)

મલમની કીં ૩ ૧૧

આ દવાથી ગમે તે બતના લોહીયાર કે સુકા હરસ સારા થાય છે. પેટ સાફ થાય છે. સફરામાં થતી વેદના શાન્ત થાય છે.

દમ હાંફણુ શ્વાસનું ચુર્ણ.

આ ચુર્ણ દમ, હાંફણુ, શ્વાસ, ખાંસી વગેરે બુનાં ગમે તેવાં હઠીલાં દરદાને જરૂર નાબુદ કરે છે. કીં ૩ ૧.

મલબાર કોસ્ટાના બંદરો હાંસીની ગોળીઓ.

રંગુન, સીંગાપુર તથા ચીન, જાંપાન્ગરોપર અકસીર છે. કીં ૭ આના

દક્ષીણ આફ્રીકા લાઇન ઝેડન, પરશ્યન ગલ્ફ તથા ।

લાઇન વગેરે તમામ લાઇનો ઉપરાંત દુન્યાના કોઇ પણ બંદરોમાં હોડામાં ફાયદો આવકે જવકે તથા ટ્રાન્શીપ કામ નીચમીત અને માફક દરે મંથાં નીકળી આપવામાં આવે છે.

લાવ માટે પુછો.

મેનેજર.

લાવનગર એજંસી, ખાંડબજાર, મુંબઈ.

ઓમીયાર રોટરી ઓઇલ મીલ

અથવા

તેલની ઘાણી

જરૂર વાપરી ખાત્રી કરશો.

મજબુત

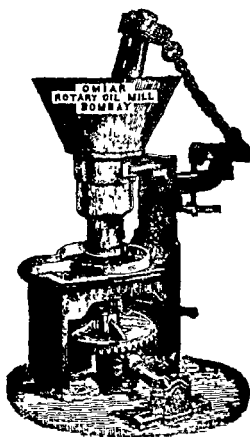
~~અસ્તી~~

સંતોષ

કારક રીતે

કામ

કરનારી

માલકને

પાંચ

પદ્ધતિનો

લાભ કરી

આપે

તેવી.

પ્રીંમત રૂ. ૧૭૫.

તેલ, ફરદી, ખુરસાણી, ભોયસીંગ, ટાપરાં, વિગેરે એ ઘાણીમાં સારી રીતે પોલી શકાય છે.

ઓમીયાર ફાઉન્ડીંગ અને એનજીનીયરીંગ વર્ક્સ લું.

ટે. મોતીશા રોડ—મજગામ, ભાયખલાના પુલની પાસે.

પાયોનીઅર અલ્ફલી વર્ક્સનો

સુર્ય છાપ.

વોશીંગ સોડા.

જાપાનની ટોકીઓ યુનીવર્સિટીમાંથી શીખી આવેલા રસાયનશાસ્ત્રી જી. એન. પોતડા બી. એ. કે જેમની દેખરેખ હેઠળ આજ છ વરસ થયા નીકળે છે. અમારો સુર્ય છાપ વોશીંગ સોડા જાણીતી મીઠો, રેલ્વેઓ, સ્ટીમ સીપકાઓ, સાથુના કારખાનાવાળાઓ, તેમજ છાપખાનાવાળાઓ વાપરે છે એ માટે અમાને માધસેર, અને વડોદરા સ્ટેટ એકઝીબીશન તરફથી ચાંદો મળ્યા છે.

દેશાવર ખાતે આખરૂદાર વેપારી અને એજન્ટો જોઈએ છે.

લખો:—પાયોનીઅર અલ્ફલી વર્ક્સ,

ચાર્ની રોડ, ગિરગામ, બમ્બે.

SCIENCE & INDUSTRY.

An illustrated monthly magazine specially devoted to Scientific, Industrial, Technical and Educational Subjects.

Edited by

G. N. POTDA. B. A.

Chemical Engineer, (Tokio)

L. G. KHARE (Cantab) Hon. Sec Indian

*Guild of Science & Technology
Bombay Section.*

Articles contributed by Experts who have obtained their education in the advanced & up to date Universities of foreign countries like those of America, Japan, England, Germany &c

Household trades and cottage industries find a prominent place.

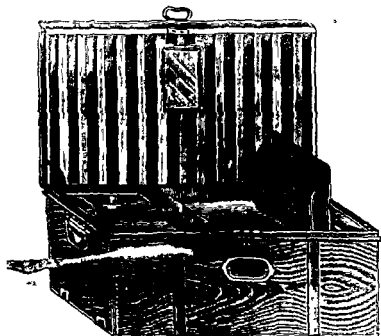
Annual Subscription Rs. 2-8-0.

Apply to:—

Manager Science & Industry.
Charni Road, Girgaum, Bombay

ગુલામહુશેન ઇસમાલજી એન્ડ પ્રધર્સ કરાંચીવાળા.

No. G. 110 H. H. LIEUT-COL. RAJA RAMSHING'S
TRAVELLING DESPATCH BOX.

સ્થાપના ઈ.સ. ૧૮૭૪ માં થઈ.
ખાસ મુખ્યદના નામદાર ગવર્નરના
આશરે હેઠળ.

આજ વરસે થયાં
વીખ્યાતી પામેલા

સ્ટીલ ત્રંક અને દરેક જાતના
બોક્ષ બનાવનાર.

હિંદુસ્તાનના દરેક ભાગના મહાન એકઝીબીસનોમાંથી

૧૩

સોનાના

ચાંદ

મેળવ્યા છે. જેથી હમારા દરેક જાતના સ્ટીલના બોક્ષ મોટાં સરકારી
અધિકારી ખાતાંઓ, હાઇકોર્ટ, સેલીસીટરની ઓફીસો, બેન્કો, તેમજ દેશી અધિકારીની
ઓફીસો અને પહેડીઓમાં ધણજ વિશ્વાસ અને ઉલ્લટથી વપરાય છે. એજ અમારા
બોક્ષની ઉત્તમ બનાવટની ખરી જામીનગીરી છે.

વધુ વિગત માટે હમારું ડેટલોંગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

ગુલામહુશેન ઇસમાલજી એન્ડ પ્રધર્સ.

ફેક્ટરી કેમ્પ કરાંચી, શે. રૂમ. નાં ૬૭-૮ હોરનબી રોડ, મુખર્ષ.

"HINDUSTAN"

Drawn Wire Metallic Filament Lamps.

Retains its Ductility through out,

"LIFE"

This Hindoostan Lamp gives an enormous advantage
Specially made for India

16 C. P.

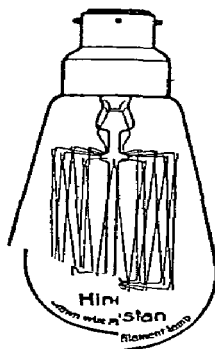
25 C. P.

32 C. P.

40 C. P.

100 C. P.

1000 C. P.

Candle.

Twisted.

Tubular

Pear.

Round.

Obscured

Consumption only one Watt per Candel Power

Every Type of Lamps of different Volt are carried in our
Bombay office for Price and particular apply to.

THE INDIAN ENGINEERING COY,

Electrical & Mechanical Engineer
No. 1 Apollo Street Fort
BOMBAY.

ડા. કાળીદાસ મોદીવાલ	...	32 એ
વાઇ. જી. ભંડારકર	...	32 એ
રામ જોન્ડ કુંપની	...	33 એ
ડા. ગૌતમરાવ કેરાવ	...	34 એ
વીકલ પરશોતમ જોન્ડ, સન્સ	...	34 એ
ગોવિંદજી દમોદરની કું.	...	35 એ
કુશમજી તથા રૂસ્તમજી નવરોજી ફેટાઆકર	...	35 એ
ધી ઈન્ડિયન મકેન્ટાઇલ ઇન્સ્યુરન્સ કું.	...	36 બી
હીરેદીયા જોન્ડ કુંપની	...	37 બી
સી. સી. દેસાઇની કું.	...	37 બી
મણીશ કર ગોવિંદજી	...	38 બી
રાજનૈથ નારણજી કેરાવજી	...	39 બી
ડી. સી. ઉમરીગરની કું.	...	40 બી
રાજજોશી અંબાદતજી મહાદેવજી	...	41 બી
સાર્વજનિક પુસ્તકાલય	...	42 બી
ડૉ. ડી. રાઈટર જોન્ડ કું.	...	43 બી
જી. કે. પવાર બ્રધર્સ	...	43 બી
એરેટની બુકો	...	44 બી
રમિંગ્ટન ટાઇપરાઈટર કું.	...	44 બી
વાસુદેવ કાપડા સાન્ડુ	...	45 બી
એ. ડી. કેમીકલ કું.	...	46 બી
ધી તાંદુર જોન્ડ શાહબાદ સ્ટોન કુંપની	...	47 બી
ડાકટર બાટલીવાલા	...	48 બી
મોરેશ્વર સુકુદ મોગરે	...	48 બી
ડાકટર દુબલ	...	49 બી
ઇ. એસ. માલાની કુંપની	...	50 બી
મંગલદાસ મનસુખલાલની કું.	...	51 બી
મોડર જોન્ડસી	...	52 બી
ગોદરેજ બ્રધર્સ	...	53 બી
માવજી લક્ષ્મીદાસની કું.	...	53 બી
ડા. ડી. એચ. બટ	...	54 બી
ઓમીયાર ફાઉન્ડેશન અને જોન્ડનીયરીંગ વર્ક્સ કું.	...	54 બી
પાયોલીઅર અક્લી વર્ક્સ	...	55 બી
મેનેજર સાઇન્સ અને ઇન્ડસ્ટ્રી...	...	56 બી
ગુલામહુસેન ઇસમાલજી જોન્ડ બ્રધર્સ	...	57 બી
ધી ઈન્ડિયન એનજીનીયરીંગ કું.	...	58 બી
હાતમ્બાઈ ગુલામહુસેન જોન્ડ બ્રધર્સ	...	59 બી
અમૃતાનંદન કંપો	...	114
વી. વી. વેન્ડ	...	102

Dr. Kalidas Motiram	...	32 A.
Y. L. Bhandarker	...	32 A.
Raja & Co.	...	33 A.
Dr. Gantamrao Keshav	...	34 A.
Vithal Purshotam & Son	...	35 A.
Govindji Damodar & Co.	...	36 A.
Faramji & Rustumji Photographers	...	36 A.
The Indian Mercantile Insurance Co.	...	37 B.
Hiredia & Co.	...	38 B.
C. C. Desai & Co	...	38 B.
Manishanker Govindji	...	39 B.
Raj Vaidya Naranji Keshavji	...	40 B.
D. C. Umarigar & Co.	...	41 B.
Raj Joshi Ambadatji Mahadevji.	...	42 B.
Sarvajanic Poostakalaya	...	43 B.
Dr. D. Writer & Co.	...	43 B.
G. K. Pavar Brothers	...	43 B.
Barat s Bureau	...	44 B.
Remington Typewriter Co.	...	45 B.
Vasudeo Krishna Sandoo	...	46 B.
O. D. Chemical Co.	...	47 B.
The Tandur & Shahbad Stone Co	...	48 B.
Dr Batliwala	...	48 B.
Moreshavar Mookand Mogare...	...	49 B.
Dr Doobal	...	50 B.
E. S. Mala & Co.	...	51 B.
Mangaldas Mansukhlal & Co...	...	52 B.
Servants Supplying Agency	...	52 B.
Godrej Brothers	...	53 B.
Mavji Luxmidass & Co.	...	53 B.
Dr. D. H. Bhati	...	54 B.
O. F. & Eng. Works Co.	...	55 B.
Pioneer Alkali Works.	...	56 B.
The Manager Science Industry	...	56 B.
Gulamhusein Ismalji & Bros	...	57 B.
The Indian Engineering & Co.	...	58 B.
Hatambhai Gulamhusein & Bros.	...	59 B.
Amrutanjan Deport	...	114
V. V. Vaze	...	102

અમે પોતે.

આ માસિકમાં બહારથી આવેલા લેખો માટે અમે જવાબદાર નથી.
આ માસિકનું લવાજમ મુબઈના આઈકોને માટે વાર્ષિક રૂ. ૩ ત્રણ તથા બહાર ગામના આઈકોને માટે વાર્ષિક રૂ. ૩-૬-૦ ત્રણ છ આના પોસ્ટેજ સુધી સંખ્યામાં આવ્યું છે છટક નકલ એકના આના ૪ ચાર નમુનાની કોપી મફત મોકલવામાં આવતી નથી.

આ માસિકમાં જે ભહેર ખબરો છે તેમાં કંઈ ફેરફાર સુચવવો હોય ચાતો કાઢી નાંખવી તો આવી ભતતી ખબર આગલા મહિનાની ૨૦ મી તારીખ પહેલાં આપવી જોઈએ. નહિતર તે પ્રમાણે કરવું બની શકશે નહિ.

મૈસર્સ ધૈર્યવાન પ્રધર્સ

કમીસ્ટર્સ ડૂગીસ્ટર્સ એન્ડ જનરલ મર્ચન્ટ્સ.

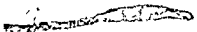
ઠાકુરદ્વાર રોડ—મુંબઈ.

બહાર ગામના ગ્રાહકોને દરેક જાતની દવા અને રસાયણિક પદાર્થો બજાર લાવેજ મોકલવામાં આવે છે. તાજે માલ મોકલવાની ગેરંટી આપવામાં આવે છે. હમેશાં માલ મોટા જથ્થામાં તૈયાર રાખવામાં આવે છે.

વસંત માલિની હેર ઑઈલ.

વાળ માટે ઘણું જ રમણીય અને ખુશબોદાર તેલ, માથામાં થતો ખોડો નાબુદ કરે છે અને જીવિગેરે માથાંના જંતુઓનો નાશ કરે છે. વાળને ખરતા અટકાવી તેનો વધારો કરે છે. એકવાર અજમાયશ કરવાથી ખાત્રી થશે. કીંમત બાટલી ૧ નો રૂ. ૧ એક

જ્યાંજ માલ ખરીદનારને સારું કમીશન કાપી આપવામાં આવે છે.

 ઓટાલજીન ઈથર ડ્રોપ.

કાનનાં દરદોનો પ્રખ્યાત ઉપાય.

કાનના ચસકા પર નીકળતું વિગેરે કાનના રોગો માટે અકસીર અને રામબાણુ ઉપાય છે. લગાડ્યા પછી તાત્કાળીક રાહત આપે છે.

એક શીશીની કીંમત ૧૨ આના.

ઝેડ. એફ. એફાડાઈટ પીલ્સ.

મજબુત બતાવનાર ટોનીક, સીસ્ટમને શક્તિ આપે છે.

દરેક જાતની નબળાઈ, કમતાકાત, નરવસનેસ, જ્ઞાનતંતુઓની શક્તિનો નાશ અને એવાંજ બીજાં જ્ઞાનતંતુઓનાં દરદો જેમાં ફોસફરસ ઘણું જ સારું કામ કરે છે તેને માટે આ અકસીર દવા છે.

૪૦ ગોળીની. એક શીશીની કીંમત રૂ. ૧.

કફ પીલ્સ, વાકર્સ કોર્નક્યુર અને એવીજ બીજી કીંમતી દવાઓ રાખવામાં આવે છે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો.

મૈસર્સ ધૈર્યવાન પ્રધર્સ.

હરીફાઈના મેદાનમાં સર્વોત્તમ પુરવાર થયેલું.

૨૯૨૮૨.

સીમલા હેઅર ઑઇલ તથા સેંટો.

આ સર્વોત્તમ સુગંધીદાર (સીમલા હેઅર ઑઇલ) ખરી પડતા વાળને અટકાવી સુ દર ગળા તેજસ્વી અને નરમ દેશમાં જેવા બનાવે છે એટલું જ નહીં પણ એવું શુભકારક વસાણાનું મીશ્રણ છે કે જેથી મગજને કડક રાખે છે વિદ્યાર્થી, તથા મગજ સમર્થ કામ કરનારાઓને માટે એક આશીર્વાદ રૂપ છે તેમજ સુગંધીમાં પણ અતી મધુર છે બગરમાં વેચાતા નામચીન તેલોના ભરોસે ન રહેતા શુભની ખાત્રી કરવા માટે હમારું (Simla Hair Oil) વાપરો.

હમારી ચીજોની બનાવટ માટે છેલ્લા નીચતારના શનિમાસોનાનો થાંદ તેમજ ધારવાડમાં સુબધના નામદાર ગવરનર સાહેબે ખાસ સર્ટીફિકેટ ઑફ મેરીટ આપ્યા છે. તેમજ ખીજા હજારો ઉત્તમ અભીપ્રાયો મળ્યા છે.

કીમત શીશી ૧ નો

ફાયલ સીમલા પરફ્યુમ ૩૦-૮૦ થી ૪૦૦ } પોષ્ટેજ
સીમલા ઓઇલ સીમલા ૩૦ ૧૨૦ થી ૨૦૦ } બુક
સુગંધી કાર્ટોન સુગંધી નં ૧ નો ૩૦ ૧૦

ચાર આનાની પોસ્ટેજ ટીકીટ મોકલનારને તમામ નમુના મફત મોકલવામાં આવે છે.

ચેતવણી.

સીમલા કંપની
અને
લોટસ સોપ
ફેક્ટરીના.

૧૯૧૪ માં સુધારો કરેલા માલ ઉપર કંપનીની સહી છે, ખરીદ કરતી વખતે (Simla) નામ તથા ટ્રેડમાર્ક તપાસજો.

સોલ એજન્ટ. પી. કારુની હાંડ

જનરલ મરચાંદ એન્ડ કમીશન એજન્ટ,

કાલબાદેવી રોડ, —મુબઈ નં ૨.

નોકરી અને ધંધા—માટે રખડતાઓને ઘેર બેઠાં હોયે
રૂપિયા કમાવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્વતંત્રતા

બાગ-૧ આવૃત્તિ—ખીજ ત્રણસો પાનાની કાર્ડ સાધક. દળદાર યુક સુશોભીત સુંદર
પાકું પુઠું ગેરન્ટીવાળા, પુષ્કળ હુન્નરો. કીંમત આના બાર. પોસ્ટેજ જુદું.
આ યુક માટે.

ઈન્ડિયન મરચંડ ચેમ્બર—લખે છે કે. આ ચોપડીમાં નાના નાના હુન્નર-ઉદ્યોગોનો મારો
સંગ્રહ કરેલો છે અને ઘેર બેઠાં ઘણી મહેનત વગર અજમાવી શકાય તેવા ઉદ્યોગો છે. આ યુક
માટે—અમોને ઘણાં સરંદીશીકેટો મળેલાં છે. તેથી તેનાં આજં વખાણ કરવાં તે સોના ઉપર ઢાળ
અઢાવવા બરાબર છે.

હુન્નરો દર્શક—મંડળ બનીયન રોડ, —મુંબઈ નંબર ૯

૮૦ વર્ષનું જીવન ૬૦ ઇન્છા પોરીયાનું દવાખાનું હુવાર આલીમાંજ છે. ખીજ કોઈપણ
શાખા છેજ નહીં. માત્ર લગતા નામથી સંભાળજો.

બાળ્યમત.

આ દવા ઘણી જાતની દેશી વનસ્પતીઓનો અરુક બનાવી
શરણતના રૂપમાં બનાવી છે. એનો ઉપયોગ કરવાથી બાળકોના
જીભ તાવો, અજીરણથી થતા ગાડા, મરડો, અતીસાર, ઉપલીધું,
આંકડી વગેરે બચ્ચાના દર્દોને ઘણાજ કાયદો કરે છે.

કીંમત રૂપિયા ૦૧ અરધા.

બનાવનાર—ડાક્ટર—ઈન્છાપોરીયા.

ઠેકાણું—કાળકાદેવી રોડ, હુવારઆલી, પોલીસ સ્ટેશન પાસે—મુંબઈ
સોલએન્ડ. એમ. એન. પાઠેક કાળકાદેવી રોડ નં. ૨૬૦ મુંબઈ.
૨૯ માર્ક નેશનલ લેન્ડ, આર. સી. બાલીવાળા. કલ્ચીડી—સુરત—કોઓપરેટીવ સ્ટોર્સ—પારડી

CENT.

PER CENT.

RESULT.

LONDON CHAMBER OF COMMERCE EXAMINATIONS 1911.

VISIT THE BOMBAY COMMERCIAL COLLEGE.

38, KALBADEVI ROAD, BOMBAY.

Thorough coaching in Theoretical and Practical principles of 'Type-writing, Shorthand
Book-keeping and Accounts, and Higher Accountancy course, &c., and within the
shortest period. Terms moderate.

Apply to:—M. L. THOSAR B. A., Superintendent
B. L. THOSAR, Principal Lecturer-in-Commerce.

નખળાં ખેરાં માટે

આલટ્રેઝ કેરડીયલ રીયો એજ આના તમામ દરદોપર અકસીર અને રામળાણુ ઇલાજ છે. ખાસ કરીને આના ગરભાશયના તમામ દરદો દુર કરવાને અચુક શક્તિ ધરાવે છે. બધરાંના ગરભાશયના થતા તમામ દરદો જેવાં કે મેનોરીયા, લ્યુકોરીયા, એમનોરીયા અને એવાંજ દરદો દુર કરવાની તેમાં અદ્ભુત શક્તિ છે. નખળી પટેલી અને લોહી વગરની શ્રીક્ષ્ણ છોકરીઓ અને ગર ભવંતી સ્ત્રીઓને ઉપલી ગયેલી શક્તિ પાછી લાવી આપે છે. આલટ્રેઝ કેરડીયલ રીયો ગરભાશયના ક્રમને બરાબર ઠેકાણે લાવે છે, અને કસુવાવડ થતી અટકાવે છે. પીઠમાંના દુખાવો, પેદામાં થતું દરદ અને કમરમાં થતું અસહ્ય દુઃખ જે ખેરાને થતું હોય તેને ઉપલી દવા આપવી. વેદો તથા ડાક્ટરોને ઉપલી દવા ગરભાશય સંબંધી દરદોને દુર કરવાને ઘણી અકસીર થઈ પડશે.

જે બાળાઓ ૧૧ થી ૧૮ વર્ષની ઉમ્મરની અંદર હોય છે અને જેઓ બાળા મટીને સ્ત્રીની અવસ્થામાં આવતી હોય તે તેને ઉપલી આલટ્રેઝ કેરડીયલ રીયો તેઓના અવયવને બરાબર ખીલવવામાં ઘણી ઉપયોગી થઈ પડશે.

દવા લેવાની રીત:— દહાડામાં ત્રણ વખત

આના એક ચમચાભર.

શક્તિની દવા.

સેલેરીના જેઓ ઘણાં નખળા હોય, જેઓને ઉંઘ આવતી ન હોય, જેને હીસ્ટ્રીયા લાગુ પડ્યો હોય, જેને પચતું ન હોય અને જેઓ નખળાઈથી તવાઈને ક્ષીણ થઈ ગયા હોય તેઓએ ઉપલી દવા જરૂર લેવી. દવા લેવાની રીત:— જમવા પહેલાં અને સુવા જવા એક કલાક

આગમજ એક આના ચમચાભાર દવા લેવી.

સેલેરીના લગભગ ૪૦ (આલીસ) વર્ષ થતા નખળા પુરૂષોને માટે શક્તિને માટે જગ બહિર થયેલી છે.

ઉપલી આલટ્રેઝ કેરડીયલ રીયો અને સેલેરીના હિંદુસ્તાનના કોઈબી આબરૂદાર કેમીસ્ટ, ગાંધી અથવા દવા વેચનાર પાસેથી છુટક અથવા જથ્થાબંધ મળી શકશે. ઉપલી દવાની ઉપર જણાવેલાં દરદો દુર કરવાની અચળુચ શક્તિને લીધે ઘણાં ધંધાદારી યુગની નકલ કરવા લાગ્યા છે; માટે જે કોઈબી ઉપલી દવા જ્યારે બી લે જ્યારે એનાપર લગાડેલું લેખલ જેના પર 'રીયો. કેમીકલ કુ.' નામ લખેલું છે તે વાંચવું.

ઉપલી દવાનો જેને બી અજમાયેશ કરવો હોય તેને નીચે ઠેકાણેથી મફત મોકલવામાં આવશે.

THE RIO CHEMICAL Co.

રીયો કેમીકલ કુ.

79, BARROW STREET,
New York, U. S. A.

૭૯, બારો સ્ટ્રીટ
ન્યુયૉર્ક સીટી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ અમેરિકા.

“ ક્લિડોનસ ”

ટૅનીક સોલ્યુશન:—એના પદાર્થો “ ગ્લિસરો ફા-સફ્ટ ” સહેલાઈથી લોહીમાં મળી જાય છે, અને તેથીજ જ્ઞાન-તત્ત્વની નબળાઈ તેમજ બીજા રોગો દુર કરવામાં ઘણી સારી છે.
રૂ. ૨-૦-૦

દાંત મંજન:—ફીનોલ જેવી નુકશાનકારક દવાઓથી નીરાળો અને ક્ષાયદાકારક બલદ પ્રાણવાયુ (ઓક્સિજન) ઉત્પન્ન થવાથી મોતમાં સંધળા જતુઓ નાશ પામે છે અને દાંત ઉજળા થાય છે. રૂ ૦-૬-૦

ધી આયોનિક ફાર્મસી,

દામોદર બીલ્ડીંગ; પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ;—મુંબઈ.

(પ્રોફેસર ગજરની)

ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી.

જુદી જુદી જાતના ઉદ્યોગોમાં વપરાતી કાચી વસ્તુઓનું તથા વેપારની ચીજોનું પૃથક-કરણ કરવાનું કામ આ લેબોરેટરી માથે લે છે; જેવાં કે પાણીઓ, તેલો, ખજાતો, ખનીજો, રસાયણિક પદાર્થો વિગેરે.

મીઠામાં અને બીજા ધંધાઓમાં વપરાતા જુદા જુદા પદાર્થોની તથા સાધારણ રીતે વેપારના પદાર્થોની જાતો નક્કી કરવાની અગત્યતા ઉપર ખાસ ભાર મુકવો નકામો છે, તે પણ વળી હાલના જમાનામાં તો ખાસ કે જ્યારે હવે વિનાનું અને હીકમતી ભેજશેળ જે ચાલી રહ્યું છે તે નક્કી આપને છેતરે એવી ઘણી વધી છે.

આ લેબોરેટરી વળી જુદા જુદા વેપારને લગતી તથા ઉદ્યોગને લગતી શાખાઓને માટે અભિપ્રાય તથા સલાહ આપે છે; અને તપાસ કરે એમ માગણી કરે છે.

કંટલોગો તથા વધારે વીગતોને માટે નીચેના શિરનામે અરજ કરવી.

મ. જે. ગજર, ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી

અબદુલ્લા ધનુભાઈ મેન્શન, સેન્ટ્રલ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

અવાજ કરતી વનસ્પતિઓ.

વનસ્પતિઓ બોલતી નથી એમ કહેનારાં ખરેખરી બૂલ ખાય છે. કારણ કે વનસ્પતિઓમાં અદ્ભૂત શુદ્ધ અને અસાધારણ બળ છે એ એનો દૈવી અવાજજ છે. લોહી અને વીર્ય વગર મઠ્ઠાલ થયેલા, સંસાર સુખ ભોગવી ન શકાય એવી શરીરની દયામણી સ્થિતિવાળાને જ્યારે આ દુનિયા ઉપર ખરેખરે અણગમો ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તેવા સંકટમાં તેમના શરીરમાં નવું જીવન ઉત્પન્ન કરવાનો ઉપકાર કરનાર તો ઉત્તમ વનસ્પતિઓજ છે કે જે તેમના શરીરમાં પુરતી શક્તિ ઉત્પન્ન કરે છે. ધાતુ સંગ્રહી દરેક વિકારને નિર્મૂળ કરી કમજોર નસોને મજબૂત કરે છે. પ્રીક્ષાં, પીળાં પડી ગયેલાં અને કૌવત વંગરના નિસ્તેજ શરીરને તેજસ્વી બનાવી દર્ધરમ્બરણ શકિતને વધારી મગજમાં અલૌકિક ખુમારી (આનંદ) ભરી કંટાળા ભરેલી જીંદગી ઉપર પાછો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરાવે છે, આવા અદ્ભૂત ચમત્કારવાળી વનસ્પતિઓ જડીબુટ્ટીઓના મિશ્રણથી અમોઘે તૈયાર કરેલ કંદર્પકેસરી દવાનો અમારાં દરદીઓ ઉપયોગ કરે છે. શરીરની નસોમાંની ગયેલી શક્તિ એથી પાછી સજીવન થાય છે. ઉપયોગ કરે છે તે આ દવાના પ્રભાવથી આશ્ચર્ય પામી જાય છે અને અનેક આશિર્વાદો આપે છે. ઘણે કેકાણે પૈસા ખર્ચી નાસ્તીપાસ્ત થયા હો તો જરૂર આ કંદર્પકેસરી નો ઉપયોગ કરો. વીસ દિવસ ચાલે એટલી દવાના રૂ. ૭-૮-૦

કંદર્પકળા તેલ.

કમજોર નસો ઉપર લગાવવા માટે આ તેલનો ઉપયોગ કરવો પડે છે. રૂ. ૪-૮-૦
વિશ્વાસ આવે તોજ મળેા અથવા લખો.

વૈદ્ય હરગોવિન્દ હરિદત્ત ઠાકર

માલીક—આર્ય ઔષધાલય અને સિંહવાલી ગામ નીચે.

ઠેક માધવબાગ-પાંજરાપોળ સામે, મુંબઈ. નં. ૪

બહાર પડેલાં નવાં ઉત્તમ પુસ્તકો. જયા અને જયન્ત.

રા. રા. ન્હાનાલાલ ફલપતરામ કવિહૃત ગણ અંકી
સ પૂણે નવું નાટક. કિંમત રૂ. સવા

રાઈનો પર્વત.

જો. રા. બ. રમણભાઈત સાત અંકી સંપૂર્ણ નવું નાટક.
“પ્રભુથી સદૃશ કાંઈ માય છે. અમથી માય ન કાંઈ;
રાઈનો પર્વત કરે, પર્વતનો વળે રાઈ”
આ ફોલ્ડરો આ નાટકનો આદર્શ છે. કી. રૂ. એક.

“ગુજરાતી શબ્દકોષ”

આ કોષમાં નમકોષમાંના શબ્દો ઉપરાંત હજારો નવીન શબ્દોનો ઉમેરો કરેલો છે. ગુજરાતીમાં આવેલા કોષ હાલ બીજો એકઠું નથી. કદ-રેણવ ૮ પૃષ્ઠ. મોલપાયામાં ઓણા ટાઈપમાં ૫૪ ૧૦૦૦ ઉપર, પુસ્તક પાઈ રનેરી. (રા. રૂ. ૭૦,૦૦૦) કિંમત ૬-૦-૦

કલ્લોલિની.

દા. પ્ર. બોટાદકરનાં કાવ્યોનો અંગ્રેજી રસૂઓમાં રીટીકવા યોગ્ય, વિદ્યાનેતા દયા અભિપ્રાયવાળો સંગ્રહ. રસોનેયાયલ ખાસ કરીને ઉપયોગી છે કી. આ. આઠક. જીવનજ્ઞાન અમરશી મહેતા.

પીરમસાદ રોડ-અમદાવાદ.

મુઠકાં જેવાઓને સંજીવન કરનાર. આનંદવટી.

એક વખત વાપરી ખાતી કરો. આ ગોળી વાપરવાથી સ્ત્રી તથા પુરુષોના દરેક શુષ્ક રોગ નાબુદ કરેલે. યથા નામ તથા ગુણ-માટે વધુ પ્રશંસા કરવાની જરૂર નથી.

કી. ગોળી ૩૦ ની રૂ. ૨. પોસ્ટેજ ભડું.

ઘણી ભતની હલવી દાંધિા વાપરી નાખુરા ચયેલાઓને ખુગખખર.

રતલ ૧ ની { કીંમત નં. ૧ નં. ૨ નં. ૩ } પોસ્ટેજ
૩. રાખ ૩. ૨ રૂ. ૧૧ } ભડું.
તે સીવાય.

દરેક ભતનો સુકો મેવો, દેશી, વીલાયતી દવાઓ, હંચાં પ્રખ્યાત હેરબોલો, સોડો, લખંડરો વીગેરે તથા વીભલીકના ખીસામાં રહી શકે તેવા દીવાઓ વગેરે માલ જીવ કમીશ નથી. માલ વી. પી. મોકલાવીએ છીએ. બહાર ગમના ઓરડરો ઉપર બરોબર ધ્યાન આપવામાં આવશે. રૂ. ૨૫ ઉપરનો માલ મંગાવનારે સેંકડે રૂ. ૨૫) ટકા અગાઉ મોકલવા પડશે.

ઠેકાણું—મોદી મયારામ તુલસીરામની કુંડા પ્રેલીગન મરચંદ અને કમીરાને એજન્ટ સી. પી. ટેન્ક. પોસ્ટ નં. ૪

સુઆઈ.

જુનો અનુભવ જાતો દેખરેખ અને જમાનાને અનુસરતું

દુનીઆ હેર ઑંધલ.

ખરી જતા બાલને ચટકાવી
માથાને થ'ડક
પોંચાડે છે.

દુનીઆ હેર ઑંધલ.

મધુર અને સુવાસીક ખુશખોશી
લોકપ્રીય થઈ
પડેલું છે.

દુ ની આ હે ર ઑ ઇ લ

દુનીઆ હેર ઑંધલ.

બાલુઓના ડરેસ માથની
ખુબસુરતીમાં દસ ગણા
વધારો કરે છે.

દુનીઆ હેર ઑંધલ.

બાલુઓ ખુશો તેમજ
બચ્ચાંઓને એક 'સરખુ'
ઉપયોગી છે.

ર
ઓ
ઈ
લ

અહીંના સુટાંપ મોકલવાથી સેરપલ ડ્રી મોકલી આપવામાં આવશે.

કેમિત ખાટલી ૧ ના ૧૨ આના પોસ્ટેજ ખરચ ૪ આના.

ખનાવનાર એ. ઈ. પાટનવાલા.

ભાજપાલા લેન નં. ૩ મુંબઈ.

નાણા ખરચી પાણા લેવા હોય તો પધારો.

શાહાબાદ "તાંદુર" અને નાવંગીની લાદીઓ '૧ થી ૬ સંકયર કુટ સુધીની કાઈપણ
સાઈઝની-અડી "૦ાા થી ૧૧" ઈંચ ૧૦૦ સંકયર કુટના રૂ. ૮-૮-૦ અડી ૧૧" થી
૧૧ાા" ઈંચ ૧૦૦ સંકયર કુટના રૂ. ૬-૮-૦.

વહેલા તે પહેલા. સ્ટોકમાં માલ હશે ત્યાંસુધીજ મલશે.

જ. બી. રૂપારેલ.

કે. ગોલપીકા નજીક સેન્ડ હર્સ્ટ રોડ મુંબઈ નં. ૪
ટેલીફોન નંબર ૧૮૩૧.

વારંતું સરનામું લાદી મુંબઈ.

દરેક જાતની લાદીઓ, મારબલ, માંગલોરી
નળીયાં, કાચનાં નળીયાં, ઇંગલીશ ક્રેન્સી નળીયાં
ઇટાલીયન રંગીન ટાઇલ, એગ્ગેઝ, અને પોન
ગલેઝ ટાઇલ તથા સીમીટના વેપારી.

ખાંચ ઓફીસ પાંચ કુવા—અમદાવાદ.

ધાર્મિક પૂરાણ ગ્રંથોમાંના ચિત્રો જોવા હોય તો ખરીદો

સુવર્ણમાળા—વર્ષ (૫) અંક ૪૫

શ્રી છત્રપતિ શિવાજી મહારાજનું ચરિત્ર-ભાગ ૨ જે

કી. રૂ. ૦-૪-૦

પોસ્ટેજ ૦-૦-૬

સુવર્ણમાળાના પાછલા અંકો—

કાદમ્બરી ભાગ ૧—૨, સુભદ્રાહરણ, શ્રી સમર્થ રામદાસ ચરિત્ર, શ્રી શિવપૂરાણ, શ્રી શિવાજી મહારાજનું ચરિત્ર, પ્રદહાદ ચરિત્ર, રામાયણ અરણ્યકાંડ (પુર્વાર્ધ) તથા પાછલા અંકોની હવે થોડી નકલો રહી છે.

વર્ષમાં આવા બાર અંકો નીકળે છે ને તેનું લવાજમ પોસ્ટેજ સાથે રૂ. ૨ છે. નવા વર્ગણીદારને અમારું સુંદર રંગિત કેલેન્ડર ભેટ આપવામાં આવે છે.

સચિત્ર બોધદાયક પોસ્ટ કાર્ડ

દીવાળી—દસરા, રૂતુ, સંક્રાંતિ—દરેકનો	...	...	૦-૧-૦
ચટકચાંદની	....	...	૦-૨-૦
ગુડ અને બેડબોય	...	...	૦-૩-૦
સુરાબાઈની કરણી	....	...	૦-૩-૦
મેઈડ સર્વન્ટ ક્લાર્સ	....	...	૦-૧-૬
		શિવાજી ગર્વ પરિહાર.	૦-૦-૩

આ શીવાય બીજાં પબ્લીકેશનો માટે કેટલોગ મંગાવો.

બ્લૉક બનાવનાર તથા છાપનાર,

ઠેકાણું—ધી લક્ષ્મી આર્ટ પ્રિન્ટીંગ વર્ક્સ.

સાંકલી સ્ટ્રીટ, ભાયખલા-મુંબઈ.

ટુંકા જાહેર ખબરો.

પરચુરણ કામનાજ અને પંધાદારીઓને મારે ટુંક ખરચની (ટેલીગ્રાફ સીન્ટમની) આ જાહેર ખબરો ચાર આનાના સોળ રાજ અને ઉપરાંત વધુના દરેક રાજ નીક એક પેસાના ભાવથી લેવામાં આવશે. ૧૬ રાજ દીઠ ચાર આના. અને તે ઉપરાંત દર રાજ દીઠ એક પેસા લેવાનો રીવાજ છે જપાવનારાઓએ દરેક મહીનાની તા ૨૦ માં મુખીમાં લખાણ પૈસા સાથે નીચે સરનામે મોકલી આપવું જોઈએ અંદર લખાણ અને પૈસા સાથે પોસ્ટમાં આવવું.

સેક્રેટરી, ઇંડીયન મર્ચન્ટસ એસોસિએશન ઓફ બુરો,
૭૭-૭૮ એપોલો સ્ટ્રીટ ફ્રેટ,
મુંબઈ.

સારાં-સસ્તાં-નવાં પુસ્તકો.

ચારાશી આસન (હૃદયોગ-સંચય) રૂ. ૧૧
વશીકરણ વિદ્યા (શ્રી ઉપયોગી) રૂ. ૦=
સુખરૂપ-શ્રી-સંસાર (સંચય) રૂ. ૧૧, ચમત્કારિક
દષ્ટાંતમાળા (૧૦૮ ગ્રમણ વાતો) રૂ. ૧૧.

સા. માણિક્યાધ કહાનજી કવિ.
રાજકોટ-(કાઠિયાવાડ).

"Wanted buyers of good white
twill Shirts" whole-sale or retail.
Cheap house, better work.

H. G. AHMED & Co.,

Shirt makers,
Camp. RAJKOT.

બાબુભાઈ આણંદજીની કુંપની.

(મીણવાળા)

૧૧૧ માંડવી મુંબઈ. નં. ૩
મર્ચન્ટસ એન્ડ કમીશન એજન્ટસ.

ચહા ! ચહા !! ચહા !!!

સઘળાંને પરવડે એવું રૂઢાંજ અને લેહે-
જતદાર મીઠ્યર એક રતલી ટીનના ડબ્બાના
અગચાર આના તથા પાંચ રતલી ટીનના ડબ્બાના
રૂ. ૩) = બીજી તરફવાર છુટી તેમજ હકબંધ
ચહા એકજ વાજબી ભાવે, ઠગાવાની બીજકુલ
ધાસ્તી નહીં.

દી. એન્ડ દી.

કાવારાણા મેન્સન સામે,
૩૩૪, લોહાર સ્ટ્રીટ, ધોળીતલાવ-મુંબઈ

શીરોમણી ઓઇલ ખરીદ કરો

અને તમારા હૃદયમાં વાપરો.

એક વખત દાઢ કરો
તો બીજું કોઈ પણ
ઓઇલ વાપરશો નહિ.
શીરોમણી ઓઇલ
ને પારસી ફેમીલીમાં

SIRO-MANI,
HAIR OIL

સ્ત્રીઓની સુંદરતા હું નામ

અપાય છે. કીંમત રૂ. ૧) એક (ઈનામની ટીકીટ સાથે)

સોલ એજન્ટસ:—

મેસર્સ. ટી. મુરીજમલની. કું.

પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ, જુની હનુમાન ગલી, મુંબઈ.

સરસ્વતીચંદ્ર જેવા ઉત્તમ પુરવઠા ઈનામમાં મળે છે.

દેશી વેપારી ચેમ્બરનું માસિક.

પુસ્તક ૭ મું સપ્ટેમ્બર ૧૯૧૪. VOL. VII. SEPT. 1914. No ૩ અંક ૩ જો.

અનુક્રમણિકા.

વિષય.	પાનું.
૧ અધિષ્ઠિતની નોંધ	૯૮
૨ વેપારી વિષયો... ..	૧૦૩
૩ વેપારી ચેમ્બરોની દેશ પરદેશી ફેઝ-ગ્રેસની છઠ્ઠી બેઠક	૧૦૫
૪ મુજબમાં (ફેઝગ્રેસીવ) સહકારીશી હિલચાલની રાજ્યાત	૧૦૭
૫ મંગળ કાઉન્સિલ અને વેપાર	૧૧૦
૬ ચેમ્બરોના વિભાગ	૧૧૫
૭ સામાન સ્વીકાર	૧૨૪
૮ વેપારી ખર્ચો... ..	૧૨૬
૯ ખાંડની વ્યાજ વખતે આરેલી ક્રીમીંત	૧૩૦
૧૦ ફોર્મન્ટ સ્ટોક કંપનીઓ	૧૩૧
૧૧ નવા પેટન્ટો	૧૩૨
૧૨ પરદેશી ખાંડની આયાત	૧૩૩
૧૩ સુતર અને સુતરાઈ કાપડના આંકડાઓ	૧૩૪
૧૪ સુતરની આયાત... ..	૧૩૫
૧૫ ઇ. સ. ૧૯૧૪ના જુન માસને માટે પોર્ટટ્રસ્ટ વેરહાઉસમાંથી આવ. આપણો તેની સરખામણી કરનારા આંકડા	૧૩૫
૧૬ સેનાના રૂપાની આયાત તથા નિકાસના આંકડા	૧૩૬
૧૭ હિંદુસ્તાનના દરીયાઈ વેપાર	૧૩૭
૧૮ વેપારી બાતમી	૧૪૧

INDEX.

Subjects.	Page.
1 Editor's study	98
2 Commercial subjects	103
3 Sixth International congress of chambers of commerce	105
4 Beginnings of the co-operative movement in Agriculture in Egypt	107
5 Commerce in Council	110
6 Chamber's section	115
7 Reviews	124
8 Commercial notes	126
9 Tariff Valuation of Sugar	130
10 Joint-Stock Companies	131
11 New Patents	132
12 Foreign Imports of Sugar	133
13 Spinning & Weaving Returns	134
14 Imports of Cotton Yarn... ..	135
15 Statement of Traffic at Port Trust in June 1914	135
16 Imports & Exports of Gold & Silver	136
17 Sea-borne Trade of India... ..	137
18 Commercial Intelligence	141

EDITOR'S STUDY.

અધિપતિની નોંધ.

ગયા જુલાઈની વીસમી તારીખે આ ચેમ્બરની કમિટીની સાથે હિંદી સરકારના ખજાનચી એન. સર વીલીયમ મેયરની મુલાકાત થઈ હતી તે વખતે જે ઉપયોગી બાબતો ચર્ચાવામાં આવી હતી તેમાં રેલ્વેનો વિષય પણ હતો. રેલ્વે અને નેહરુના આંકડાઓ પ્રમુખના ભાષણમાં આપવામાં આવ્યા હતા, જે ઉપરથી નેહરુનું નક્કરું પ્રમાણ કેટલું આવે છે તે જણાયું હતું. લોર્ડ કમિશનના વખતમાં નિમાયેલાં રકોર્ડ મૌકીક કમિશને એમ લલામણ કરી હતી કે નેહરુ પાછલ દશ વર્ષમાં ૪૪ કરોડ રૂપિયા ખર્ચવા. તેજ પ્રમાણે ૧૮૭૬ ની સાલમાં કેડ કમિશને અને ૧૮૯૮ માં લાયલ કમિશને પણ અભિપ્રાય આપ્યો હતો. આ પ્રમાણે જુદાં જુદાં કમિશનોએ કરેલી લલામણો કેવી રીતે અમલમાં મુકવામાં આવેલી છે તે તપાસીએ. ૧૯૦૩-૦૪ ના છેડે સુધીમાં નેહરુ ઉપર કુલે પબ્લીક ડેટ (જાહેર હેલ્ડ) ૨૬૦,૦૦,૦૦૦ પાઉંડ હતું. તે વધીને ૧૯૧૧-૧૨ માં ૩૫૦,૦૦,૦૦૦ પાઉંડ થયું. એટલે કે આઠ વર્ષમાં ૧૩ ૬ કરોડ રૂપિયાનો ખર્ચ કરવામાં આવ્યો, કે ન્યારે ઉપર નિમાયેલા કમિશનની લલામણ પ્રમાણે તેટલા અરસામા ૩૫ કરોડ ખર્ચવા નોંધતા હતા. ૧૯૦૪ સુધીમા રેલ્વેએનું પબ્લીક ડેટ કુલે ૧૨,૭૦,૦૦,૦૦૦ પાઉંડ હતું તે વધીને ૧૯૧૧-૧૨ માં ૨૦,૩૦,૦૦,૦૦૦ થયું હતું. એટલે કે આઠ વર્ષમાં ૧.૧૪ કરોડ રૂપિયા રેલ્વે પાછળ ખર્ચવામાં આવ્યા હતા. દેશી ચેમ્બરની માંગણી એટલી જ હતી કે આ ખર્ચના પ્રમાણમાં નેહરુ પાછળ પણ ખર્ચ થવો નોંધ્યો. ઈંગ્લંડની અંદર પણ

નેહરુ પાછળ ખર્ચની અગત્યતા હાલ સ્વીકારવામાં આવેલી છે અને ત્યાંની સરકારને એ માટે ત્યાંના ચેમ્બરો તરફથી આગ્રહ થાય છે.

નેહરુના સંબંધમાં બોલાતાં ચેમ્બરના પ્રમુખે કુવાઓ બંધાવવા માટેની જરૂરિયાત વિષે ધ્યાન ખેંચ્યું હતું. કુવાઓ એ પણ એક જાતનું નેહરુનું જ બાંધકામ છે અને આ દેશ કે જેમાં વરસાદની મોસમ ઉપર લગભગ બધો આધાર રહેલો છે ત્યાં તો તેઓ ઘણાજ કિમતી થઈ પડે. આ સત્ય અસલથીજ અહિં આ સ્વીકારવામાં આવેલું છે. તેમજ આ દેશની સ્થિતિના જોએ બારોબર અભ્યાસ કરેલો છે તેઓએ પણ આ અગત્યતાની પિછાન કરેલી છે. હાખવા તરીકે ૧૮૭૬ ની સાલમાં જે કુશાળનું કમિશન બેઠું હતું તેની સમક્ષ મદ્રાસના એક સીવીલીયન ઓફીસર મી. ઓગસ્ટે તે બાબતમાં બહુ સારું વિવેચન કર્યું હતું.

તેણે એટલે સુધી કહ્યું હતું કે જો રૈયત પોતે કુવા ન જોદાવે તો સરકારે પોતે તે કામ ઉપાડી લેવું નોંધ્યો. તેણે આપેલો મત તથા હિસાબ વિગેરે તેનાજ બોલોમાં આપીએ -

“હજી સુધી પબ્લીક વર્ક્સ ડીપાર્ટમેન્ટે કુવા બાંધવાનું કામ ઉપાડી લીધેલું નથી જો આખા ઇલાકાને ફ્રેમિન મુક (કુશાળથી રહિત) બનાવવો હોય તો ૨,૦૦,૦૦,૦૦૦ પાઉંડ એટલે ત્રીસ કરોડ રૂપિયાનો ખર્ચ થાય. જો બારોબર તપાસ કરવામાં આવે તો જણાશે કે એ આપેલા આંકડા એ કંઈ અશક્ય વાત

હિંદી પોલીસ કરેલા ટોચ ખરીદ કરવા કયા જરા ?

ઇંડીયન કોટન ઑઇલ કંપની, લીમીટેડ.

હમમ સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ તથા વજલપુર, નવસારી.

આ કંપનીના કારખાનામાં નીચે મુજબ માલ તૈયાર થાય છે:—

કપાસીઆતું તેલ.

અમારે ત્યાં તૈયાર થતું તેલ મુંબઈમાં
વેચાતાં બીજાં તેલો કરતાં ચઢીઆતું હોવાની
અમે ગેરંટી આપીએ છીએ. મુખાવામાં ઘોની
ખરોખરી કરે છે.

કપાસીઆનો મગજ.

ગાય, બેંસ, બળદ, ઘોડા, મેંઠાં, બકર
વગેરેને માટે ખરેખરે તાકાતવાન ખોરાક,
કુખળાં જનવરને થોડા વખતમાં દટાર
બનાવે છે.

કપાસીઆનાં છાલાં.

અમારી મીલનાં છાલાં પુના, મહિ, કરાંચી
સુરત વગેરે સ્થળોએ ડેરીઓમાં તેમજ ખા-
નગી ખેતરોમાં રફેજ (roughage)
તરીકે પ્રુકળ વપરાય છે.

શાવતાલ તથા વધુ વીગત માટે લખો:—

કોઠારી, સુતરીઆની કંપની,

મેનેજિંગ એજન્ટ.

ટેલીફોન નંબર ૨૧૩૬.

C. BHOGILAL & Co.,

17-18, Elphinstone Circle, Fort, BOMBAY.

MARBLE FLOORING

આરસના પાટીયા, પ્લોક, લાદી, સફેદ,

કાળી, પ્લુ રંગની, દરેક માપની,

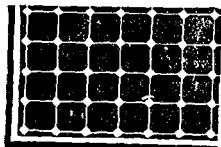
પાલીસ ટેબલો, ફરનીચરમાં,

દીવાલમાં અને જમીનપર

જડવાની તરેહવાર રંગની

લાદીઓ સફેદ ચલકતી

લાદી ઇંચ ૬ x ૬,

લાલ લાદી, સીમંટ અને પાલીસનો સામાન વિગેરે કીફાયતી લાવે મળશે.

સી. ભોગીલાલની હું

આરસ પથ્થરના વેપારી,

૧૭-૧૮, એલફિન્સ્ટન સરકલ, કોટ.—મુ'બર્ક નં ૧.

દીવાળીના તહેવારમાં ભેટ આપવા લાયકનાં
નાનાં ખીસાનાં ઘડીઆળો.

લાવ તદ્દનજ કીફાયત રાખેલા છે.

તેની ખાત્રી ફક્ત ઝીકવાંર દુકાનની મુલાકાત લેવાથી થશે.
મેટલનાં સસ્તાં રોસકોપ સીસ્ટમ કાચની રીંગ આથે જેથી અંદર
કચરો જવાનો સંભવ રહેતો નથી નં. ૧) કી. રૂ. ૧-૧૨-૦
મેટલ રેલવે રેગ્યુલેટર ઇનજન છાપ સાથે. નં. ૩) રૂ. ૧-૧૨-૦

૩ વર્ષની ગેરંટીવાળાં ઘડીઆળો.

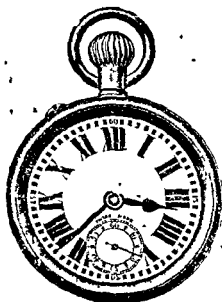
નં. ૫) રૂ. ૩૩ નં. ૬) રૂ. ૪ નં. ૭) રૂ. ૫ નં. ૮) રૂ. ૫
એ શીવાય દરેક બાતનાં અમેરીકન, જાપાન, જરમન
બનાવટનાં મોટાં દીવાલ ઉપર ટાંગવાના તથા બેઠક ઉપર
રાખવાના કલાકો તથા દરેક મેકરના ટાઇમપીસો અમારે
ત્યાથી મળશે.

ચીત્ર સાંચતું પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં

આવશે. બહાર ગામનો માલ વી. પી. થી મોકલવામાં આવશે.

મોહનદાસ કમળશી.

ઠેકાણું—મંગાદેવી પોષ્ટ એપ્રીસની બાજુમાં.

નથી. ૪૨,૫૩૦ કુવાઓ એક વર્ષમાં ૧,૨૭,૫૬૦ એકરને પાણી પુરું પાડી શકશે. જે એકર દીઠ રૂ. પાંચતુ સરેરાસ ભાડું ગણીએ તો ૬,૩૭,૬૫૦ રૂપિયા થાય એટલે કે ૧,૪૮,૮૫,૫૦૦ રૂપિયા ઉપર ૪૬ ટકા ઉપજે. આટલા કુવા સાથે પણ જે ઇલાકામાં હુકાળ પડે તો મહત્ત્વ માટે માણસો આવે. ખરા પશુ તેઓની સંખ્યા બહુજ ઓછી થાય. મારા મત મુજબ આસરે એક લાખ માણસો ઓછાં આવે. આટલુંજ નહિ પણ ઉપર જણાવેલી થાપણ-માંના મોટા ભાગ કુવાવાળી જમિન વેચવાથી પણ પાછો મળી રહે આ પ્રમાણે પોતાનો મત આપતાં મી. ઓબલ પોતાના ટેકામાં જણાવે છે કે ૧૮૭૬-૭૭ ના ભયંકર હુકાળના વખતમાં પણ ત્યાં ત્યાં તે ફરતો ત્યાં ત્યાં જણાતું કે કુવાવાળાં ખેતરો હુકાળની અસરમાંથી બચ્યાં હતાં અને લીલાં, કુંજર હતાં.

દર પેસેન્જર માઈલ દીઠ સરેરાસ આવક બ્રિટિશગેજની ૦.૨૯ પાઇ તથા મીટરગેજની ૧.૯૯ પાઇ હતી. દર ગ્રુડસ ટન માઈલ દીઠ બ્રિટિશગેજ ઉપર ૭.૦૫ પાઇ તથા મીટરગેજ ઉપર ૬.૬૪ પાઇ હતી.

૧૯૧૨-૧૩ ની સાલ માટે મુંબઈ ઇલાકાનો લેન્ડ રેવન્યુ એડમિનિસ્ટ્રેશન રીપોર્ટ બહાર પડેલો છે જેમાં કેટલાંએક જણવાનગ વિચારો આપેલા છે. હાલમાં મજુરીની સંખ્યાની આછપ માટે દેશમાં ઘણેખરે ફરિયાદ સંભળાય છે. તેને માટે સરકાર એમ ધારે છે કે ઉંચા પ્રકારનું સાંચાકામ દાખલ થવું જોઈએ કે જેથી મજુરીની હાલમારી પડે નહિ અને અમેરીકા વિગેરે સુધરેલા દેશોમાં તો આવી જાતનું સાંચાકામ જન સમુદાયમાં એટલું દાખલ થયેલું છે કે ત્યાં (અહિંયાના માફકજ) જે ચાકુરોની અછતને લીધે અગવડ ખમવી પડે છે તે ઘણે ભાગે દુર થઈ છે. તેમજ મજુરીની કામ કરવાની શક્તિ, વધારે ખિલવી જોઈએ એમ સરકાર ધારે છે. મજુરી પોતાની સ્વતંત્રતા શું છે તે સમજવા લાગ્યા છે પણ તેની સાથે વધારે કામ કરવાની પ્રવૃત્તિ દેખાડી નથી એમ સરકારનું મોનવું છે. એમ ટીકા કરવામા આવેલી છે કે પહેલાંનાં કરતા અડધું કામ કરવાથી પહેલાંનાં જોરાક મજુરી મેળવી શકે છે. મજુરીના દરમાં વધારો થયો છે એના તરફ આ ઇમારો લાગે છે. તો આપણે એમ જણાવી શકીએ કે આવી રીતે મજુરીના દરમાં વધારો થયો છે એ સાચી વાત છે પણ તેની સાથે ખાધા જોરાકીના ભાવોમાં પણ પુષ્કળ વધારો થયો છે. બાકી કેળવણીના વધારા સાથે તથા તેમની સગવડ અને સુખ તરફ વધારે લક્ષ આપવા સાથે મજુરીની પોતાની શક્તિ વધારે ખીલશે એમાં કંઈ શક નથી. જેને Efficiently એટલે સારી રીતે કામ કરવાની શક્તિ કહે છે તે ખિલવવાને માટે મારો જોરાક, સારી રહેવાની ગોઠવણ વિગેરેની ખાસ જરૂર છે તે ભુલી જવું જોઈતું નથી.

મી. બી. એન્ડ સી. આઇ. રેલ્વેના હેલ્થ રીપોર્ટ ઉપરથી જણાય છે કે ૧૯૦૬ (કે જે સાલમાં કંપનીનું નવેસરથી બંધારણ થયું હતું) થી ૧૯૧૧ સુધી શેરહોલ્ડરોને ફક્ત ૩૬ ટકા મળ્યા હતા. ૧૯૧૧ માં ૪ ટકા મળ્યા, ૧૯૧૨ માં ૪૬ ટકા અને હાલ એટલે ૧૯૧૩-૧૪ માં ૪૬ ટકા મળેલું છે. વર્ષ દરમ્યાન કુલે બ્રિટિશગેજના ૯૪૫-૮૫ માઇલ ઉપર ૪૩ ૩૭ લાખ રૂપિયા ખર્ચવામાં આવેલા છે. ન્યારે મીટરગેજના ૧૮૧૫ માઇલ ઉપર ૬૪૬ લાખ રૂપિયા ખર્ચવામા આવેલા છે આ સઘળાને માટે એમ ટીકા કરવામાં આવે છે કે ખર્ચની બરોબર વિગત શેરહોલ્ડરોને આપવામાં આવતી નથી. ફક્ત એટલું જણાવવામાં આવેલું છે કે બ્રિટિશગેજ ઉપર ૧૮૬૪ લાખ રૂપિયા રોલીંગ સ્ટૉક (ગાડાંઓ) માટે ખર્ચવામાં આવેલ છે તથા મીટર ગેજ ઉપર તેજ કારણ માટે ૬૨૨ લાખ રૂપિયા ખર્ચવામાં આવેલ છે.

આપણે ઘણી વખત એમ સાંભળીયે છીયે કે દુષ્કાળને લીધે ઢોરો મરવાથી દેશની ખેતીવાડીને નુકશાન થાય છે. દરેક સવાલને બે બાબુ હોય છે તે પ્રમાણે આ સવાલની બીજી બાબુ ઉપર જણાવેલાજ રીપોર્ટમાં સરકારે જતાવેલી છે. ૧૯૧૧-૧૨ ની સાલમાં અહમદનગર જિલ્લામાં જે દુષ્કાળ પડ્યો હતો તેની અસરથી ઘણાં ઢોરો ત્યાં નાશ પામ્યાં હતાં. સરકાર આ બાબતમાં જણાવે છે કે જ્યાં ઘાસચારો વિશેષ હોય છે અને ઘણાં ઢોરો દરેક ખેડુત પાસે રાખવાની રૂઢિ હોય છે ત્યાં કેટલીએક વાર આવી રીતે ઢોરો નાશ પામવાળી આર્થિક ક્ષયો થાય છે કારણકે નકામા ઢોરો ચાલી જવાથી સારાં ઢોરો માટે વિશેષ ખોરાક રહે છે. આ પણ એક નવીન અને વિચારવા લાયક વાત છે.

ખડકીની અંદર સરકારી ડેરી છે કે જેના ઉપર હાલ ખેતીવાડીનાં પ્રેક્ષિસરે રસાલો લખેલો છે. તેના અંદર લખવામાં આવ્યું છે કે બ્રીડર્સ એસોસિએશનો એટલે કે ઢોર ઉછેરનારાની એસોસિએશનોની આ દેશમાં ઘણી જરૂર છે.

ગયા મહિનાની અંદર યુરોપ ઉપર લડાઈનું વાદળ ચડી આવેલું છે. જેની અંદર આપણી બ્રિટીશ સરકારને પણ ઉતરવું પડ્યું છે. તેમની લડાઈ જર્મનીને ઑસ્ટ્રિયા સાથે હોવાથી આ બે દેશ સાથેના સંબંધો વ્યાપાર હાલ બંધ પડેલો છે. જે માટેના બહિરનામાં બહાર પાડવામાં આવેલાં છે. જર્મનીની બે સ્ટીમરો વાર્ટુર્મ અને રેનન ફેલ્સ મુંબઈના બારામાં માલ લઈને આવી હતી તેમને પકડવામાં આવી હતી. જે માલ આ સ્ટીમરો ઉપર હતો તે ઘણા ખરા દેશી વેપારીઓનો છે. આ માલ માટે ઘણાઓએ તો ફાક્ટ સ્વીકારી પૈસા પણ આપી દીધા છે એટલે એ સવાલ સાથે વેપારી કોમને ઘણા અંગત સંબંધ થઈ પડેલો છે. કરાંચી એગ્રેડે તો નામદાર હિંદી મરકારને તાર કચે છે જે કોઈ આવી જર્મન કે ઑસ્ટ્રિયન સ્ટીમર પકડાય તો તેની અંદરનો માલ બીલ ઓફ લેડિંગ જે જતાવે તેવા વેપારીઓને (જે તેઓ

બ્રિટીશ પ્રજા હોય અથવા તો તટસ્થ પ્રજા હેય) આપવો.

આ સવાલ ઉપર નામદાર સરકારે એમ ઠરાવ કરેલો છે કે આ બંને સ્ટીમરોમાંનો માલ બે ધડોનો હોય (જે તે બ્રિટીશ પ્રજા કે તટસ્થ પ્રજા હોય તો) તેને બીલ ઓફ લેડિંગ સાથે આપવો અને તેથી વેપારીઓને ઘણી રાહત મળેલી છે.

એક વળી બીજી સ્ટીમર લીશનફેલ્સ મુંબઈના બારામાં આવી થોડો માલ ઉતારી ચાલી ગઈ આની અંદર પણ આપણા ઘણા વેપારીઓનો માલ રહેલો છે અને તે બાબત પણ સંદેશાઓ ચાલે છે. પરિણામ શું આવે છે તે જોવાનું છે.

લડાઈને લીધે બધાં વેપારી બંદરોમાં મંદી આવી ગયેલી છે. શેર બજાર તો જે દિવસથી લડાઈ શરૂ થઈ ત્યારથી તા. ૧૭ મી સુધી બંધ રાખવામાં આવ્યું હતું. ત્યાર પછી પાછું તા. ૨૭ મી સુધી બંધ રાખવાનો ઠરાવ થયો હતો. અને વળી પાછું આવતી તા. ૭ મી સુધી બંધ રાખવાનો ઠરાવ થયો છે. એમ ધારવામાં આવે છે કે જો એ પ્રમાણે ઠરાવ થયો ન હોત તો ઘણા શેરો તથા સારી સીકયુરીટીના ભાવો પણ ગગડી ગયા હોત, કારણ કે લોકોને સોનું તથા ચાંદી જોઈતાં હતાં અને કાગળિયાં કાઢી નાંખવાની ઉત્સુકતા જણાતી હતી. લંડનની અંદર પણ જે દિવસે લડાઈ જાગી ત્યારે આજ સ્થિતિ હતી. રીઓ-ટીન્ડો, યુનીયન પેસીફિક અને બ્રાઝીલીયન ટ્રેકશન જેવી સારી સીકયુરીટીઓ પણ એકદમ ઉતરી પડી. ઘણી સારી પેદીઓએ પણ પોતાનું કામકાજ બંધ કરી દીધું અને કેટલાકોએ દેવાળું કાઢ્યું. બેંક ઓફ ઇંગ્લેન્ડનો દર પણ ચાર ટકાથી એકદમ ૮ ટકા થયો અને તેથી પણ વધીને ૧૦ ટકા થયો; જોકે પછી આ દર પાછો ૬ ટકા ઉપર આવી લાગ્યો હતો. આપણા દેશની પ્રેસીડન્સી બેંકોના દર નીચે પ્રમાણે હતા:-

મુંબઈ બેંક	(૧૩ મી ઑગસ્ટ પછી)	૫
બંગાલ બેંક	(૬ ડી ઑગસ્ટ પછી)	૫
મદ્રાસ બેંક	(૨૬ મી જુન પછી)	૪

દીવાલની હેન્ડસમ લાદીઓની સુદર ડીઝાઇનો ક્યાં મળે છે ?

દેશની નાણાં સંબંધી સ્થિતિ બહુ મજબૂત લેખનામાં આવે છે. સરકારની (ત્રિજેરી-ઓમાં તથા ગ્રેમીડ'સી બેંકોમાં) ગયાં ત્રણ વર્ષના બુલાઈમાં નીચે પ્રમાણે રોકડ નાણાં હંતું.

રૂપિયા.

બુલાઈ ૧૯૧૨	૨૪,૫૬,૬૧,૦૦૦
બુલાઈ ૧૯૧૩	૩૨,૨૦,૭૦,૦૦૦
બુલાઈ ૧૯૧૪	૨૯,૯૫,૩૧,૦૦૦

નામદાર સરકારે તા ૩ જુન અંગ્રેજી સોનું આપતું બંધ કર્યું. ત્યારે તેઓની પાસે ઈંગ્લેન્ડ અને હિંદુસ્તાન મળી બે કરોડને દશ લાખ પાઉન્ડ હતા. કરન્સી કમિશનની ભલામણ મુજબ ગોલ્ડ સ્ટાન્ડર્ડ રીઝર્વના જે આ દેશમાં રૂપાંતે ભાગ હતો તે પેપર કરન્સીનાં રીઝર્વમાં લઈ જવામાં આવેલો છે અને ગોલ્ડ સ્ટાન્ડર્ડ રીઝર્વમાં તે પેટે એટલું જ સોનું લઈ જવામાં આવેલું છે. એટલે આ રીઝર્વમાં હવે ફક્ત સોનું અને સોનાંની સીક્યુરીટીઓ જ છે. ટી-ટીની હદ દર અઠવાડિયે દશ લાખ પાઉન્ડની ટેરવવામાં આવેલી છે અને આ માંગણી પહેાંચી વળવાને ગોલ્ડ સ્ટાન્ડર્ડ રીઝર્વ સધર છે. પેપર કરન્સી રીઝર્વમાં અંગ્રેજી શરૂઆતમાં ૩૪ કરોડ રૂપિયા હતા જ્યારે ગયે વર્ષે તેજ વખતે ૨૦ કરોડ હતા. આની અંદર ગોલ્ડ સ્ટાન્ડર્ડ માંથી લેવામાં આવેલા ૬ કરોડ ઉમેરવામાં આવશે.

મુંબઈના આગેવાન વેપારીઓ અને શહેરીઓની સલાહ સાથે નામદાર સરકારે કેટલીએક ચીજોના ભાવ બહાર પાડ્યા હતા જે નીચે આપવામાં આવેલા છે.

જથાબંધ ચોખાના ભાવની ટીપ.

નીચલી બુદી બુરી ભતના ચોખાઓ હોલમેલ યાને જથાબંધ ખરીદવા માટેના ભાવો નીચે મુજબ છે:-

૬ મહુની શુણી ફીડ રૂપીઆ.

ખાસ મોટી મીલ

(૧૦૩૯).....૮૧ થી ૮૧૨

ખર્ચા રપેસીયલ.

રશન રપેસીયલ
ખસીન રપેસીયલ
અકચળ રપેસીયલ
મોલમીન રપેસીયલ
મોલમીન પુછાડ

૮૧૨ થી ૯૨૨

ખર્ચા નાના મીલના.

નાના મીલના.....
ખસીન નાના મીલના
પોસ્ટ કાલી.....
લાડન (સાધારણ)
બટકો.....

૯૨૨ થી ૯૩૨

ખર્ચા પ્રાર્થના:-

લાડન ઉંચી ભત
ખસીન (કાની ..
મીલ છાપ ..
મીલ સુગંધી.....
માન્ડલે.....
સીંગાપુરી.....

૯૩૨ થી ૧૦૨

૧૦૨ થી ૧૦૩

૧૧ થી ૧૨

જથાબંધ અનાજના ભાવોની ટીપ.

જથાબંધ અનાજના ભાવો નીચે મુજબ નક્કી કરવામાં આવ્યા છે:-

માપીને ૮ ફુરાની
ખાંડી ફીડ
રૂપીઆ

બુવાર:-

શોલાપુરી..... ૩૦
સકેદ..... ૩૨

ખાજરી:-

ગોગારી..... ૫૦
ખાનદેશ (સારી)..... ૩૬
ખાનદેશ (મધ્યમ)..... ૩૨

ધઉં:-

ખડવા (સરસ)..... ૪૮ થી ૫૨
ખડવા (સાધારણ)..... ૪૪ થી ૪૭
પીસી..... ૩૯ થી ૪૦

ચણા:-

જંજીમરી..... ૪૪
પીળા..... ૩૬ થી ૩૭
લાલ..... ૩૪ થી ૩૫
મઠ..... ૩૬ થી ૪૦
અડદ..... ૩૬ થી ૪૦
જવ (વજનથી)..... ૩૬
મગ..... ૪૩ થી ૪૪

ધી બોમ્બે ટાઇલ માર્ટ ૨૧ બેંક સીટ ફોર્ટ મુંબઈ.

છુટક અનાજ માટેના ભાવ.

છુટક અનાજ માટે નીચે મુજબના ભાવ નક્કી થયા છે:—

રંગુન:—

હલકી ભત-૫ આને પાલી.

મોટી મીલ હલવા, ઉંચી ભત-ભત મુજબ દા. આના સુધી પાલીના.

છરાસાલ (પનવેલ) ૭ આને પાલી પછી ભત મુજબ વધતા ભાવ ચહડતામા ચહડતો ૬ આને પાલી સુધીનો.

કલ્યાણી (ભીમડી) સરસ ભત ૧૦ આને પાલી.

પકા દાણુદાની ૬ આને પાલી.

તુવેરની દાળ—

તેલ વગરની સૌથી હલકી ભત ૬ આને પાલી.

ઉંચી ભત તેલવાળી-ભત મુજબ ૬ આને સુધી પાલી.

ઘઉં (ખંડવા) પા. આને પાલી.

ઘઉં (ખંડવા) દા. થી ૭ આને પાલી.

ખાજરી (ખાનદેશ કરાંચી અને પંખજ) ૫ આને પાલી.

ખાજરી (ગોગારી અને ઈંટાવા) ૭ આને પાલી.

ચણા (લાલ) ૪૫૫ આને પાલી.

અમૃતાંજન.

અમૃતાંજન એ દેશી દવામાંથી હિંદુસ્તાનમાં તૈયાર કરવામાં આવેલું છે. તેનો ઉપયોગ સાત શરીરમાં ન્યાં દુખાવો હોય ત્યાં લગાડવામાં કરવાનો છે. એમ કરવાથી દરદ જલદીથી મટી જશે.

માથાનો દુખાવો, માથાતું શુળ, ગળાનો સર્વ ભતનો દુખાવો, લગ્ગ, ઘાતોની ઠંડીનો પિકર, સંધોવા, કમરનો દુખાવો, ઠેસ, ઘા, વગેરેનો દુખાવો એ સર્વ રોગ ઉપર આ ઔષધનો લેપ ચોપડવાથી તરત આરામ થશે.

કિંમત મોંત્ર આઠ આના.

દુધ પાણિડર.

કિંમત માત્ર બે આના.

દાદરનો દવા.

સુકી ખરણ, દાદર વગેરે ચામડીનાં દરદો આ મલમથી સારાં થાય છે.

કિંમત માત્ર છ આના.

અમૃતાંજન ડીપો,

૧૦૯, ફ્રીઅર રોડ, કોટ-સુખધ.

ધી સેંટ્રલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા લીમીટેડ.

શેરો ભરાયલી થાપણ	૩. ૩૦ લાખ.
પગાર થયલી થાપણ	૩. ૧૫ લાખ.
રીઝર્વ ફંડ	૩. ૧ લાખ.

પ્રમુખ:-ધી ઑનરેબલ સર શીરોજીશાહ મે.

મહેતા, કે. સી. આઈ. ઈ.

આ બેંકમાં ડીપોઝીટ મુકેલી દરેક પાઈની સલામતી માટે ખાસ
ગોઠવણ બેંકની આરટીકલમાં કરવામાં આવેલી છે.

મેશર્સ એ. એફ. ફરગ્યુસનની કું. ચાર્ટરડ એકાઉન્ટન્ટસ આ
બેંકના હીસાબો અને નતમીનગીરીઓ દર અકવાડીએ તપાસ છે.

પ્રેસીડેન્સી બેંકો માફક આ બેંક પોતાના હીમાયત પંખવાડીક
સરવૈયા બહાર પાડે છે

દરેક રીતનું બેંકને લગતું કામકાજ કરવામાં આવે છે.

હાલમાં ટુંકી તેમજ લાંબી મુદતના વ્યાજના દરો માટે મેનેજરને મળવું.
ચેક તથા બેંકને લગતો પત્ર વ્યવહાર ગુજરાતીમાં પણ થઈ શકે છે.

વડી ઑફીસ:-ગ્રેશામ બીલ્ડીંગ, કોટ, મુંબઈ.

શાખા ઑફીસો:-ઝવેરી બજાર તથા માંડવી, મુંબઈ.

ચાલુ ખાતાં ઉપર.

રેજની બાકી ઉપર.

નનેવારીથી જુન.....૩ ટકા.

જુલાઈથી ડીસેમ્બર ૨૧૧ ટકા.

૧૨ માર્ચની ડીપોઝીટ.....૪૧૧ ટકા.

ટુંકી મુદતના ભાવો અરજ કરવાથી માલમ પડશે.

વધુ વીગતો માટે મેનેજરને મળવું.

સોરાબજી ન. પોચખાનાવાલા.

મેનેજર.

એક નામ હમેશાં યાદ રાખજો.

જ્યારે પણ તમોને વીજળીની લાઈટ માટે ફીટીંગ કરાવવું હોય, અગર તો વીજળીક પંખાઓ, કોલ બેલો, લેમ્પો, મોટર વગેરે કંઈપણ વીજળીને લગતો સામાન જોઈતો હોય ત્યારે અમારું નામ યાદ રાખવાથી તમોને ઘણુંજ લાભ થશે.

અમારે ત્યાં તરેહવાર જાતનો

ઘણુંજ ખાત્રીનો વીજળીની લાઈટ વગેરેને લગતો દરેક જાતનો સામાન

હમેશાં મોટા જથ્થામાં તૈયાર રહે છે.

જવો કે:—

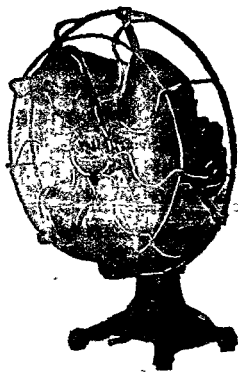
૧ ગેટલ ફીલામેન્ટ લેમ્પ.

૨ કારબન લેમ્પ.

૩ જુદી જુદી સાઈઝનો વાયર.

૪ ફીટીંગ.

૫ ઈનસ્યુલેટસ, કલીટસ વગેરે, વગેરે.

પંખાઓ વગેરે.

૧ સીલીંગ ફેન્સ.

૨ ટેબલ ફેન્સ.

સાદા તથા ઓર્ડીનાવેલું માંજ

૩ ઇલેક્ટ્રીક કોલબેલ

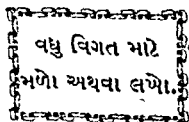
૪ પોકેટ લેમ્પસ. સ. ધા.

૫ રંગ બેરંગી શેડસ.

મોટર, વગેરે.

આ સઘળો માલ યુરોપમાં અમારી જાતિ દેખરેખ નીચે પસંદ કરવામાં આવે છે.—

ઘણુંજ સુંદર ઇલેક્ટ્રીક ફીટીંગ અમો કાન્ટ્રેક્ટથી કરી આપીએ છીએ.—

વધુ વિગત માટે

મળો અથવા લખો.

શ્રી સ્ટાન્ડર્ડ ઇલેક્ટ્રીક કંપું

૪૬, એપાલો સ્ટ્રીટ—કોટ,—મુંબઈ.

COMMERCIAL SUBJECTS.

વેપારી વિષયો.

COMMERCIAL SITUATION IN JAPAN IN 1913.

સને ૧૯૧૩ માં જાપાનની બહુપારની સ્થિતિ.

ચોકોહામા ખાતેના કમર્શીયલ એલચી મી. કોના રીપોર્ટ પરથી માલમ પડે છે કે કેવળ આંકડાં પરથી દેશના વેપારને લગતી સ્થિતિનું ધોરણ બાંધવું એ લય ભરેલું છે. અને ગત વર્ષની જાપાનના બહુપારની સ્થિતિ ઊપલા વાક્યના દ્રષ્ટાંત રૂપ છે.

આંકડા પરથી માલમ પડે છે કે આયાતની કિંમતમાં ૧૧,૨૭૪,૦૧૮ યૉડોને એટલે ૧૭ ટકાનો તથા નિકાશની કિંમતમાં ૧૦,૭૬૭,૫૮૩ એટલે ૨૦ ટકાનો વધારો થયો હતો. એટલે ૧૮ ટકાનો એકંદર ફાયદો થયેલો અંકાયો હતો. સન ૧૯૧૧ ના વર્ષ પછી આ ૧૯૧૨ માં ૨૦ ટકાનો લાભ જોઈ, ઉપલી હકીકતથી વચ્ચે એમજ લાગે કે વેપારની સ્થિતિ ઘણીજ સારી છે પણ દિર્ઘદૃષ્ટીથી જોતાં સામાન્ય વેપારી વર્ગ અને ખાસ કરીને પરદેશી માલની આયાત કરનારી પેટીઓના મનમાં સન. ૧૯૧૩ નું વર્ષ તેઓના અનુભવમાં કનિષ્ટમાં કનિષ્ટ જણાવ્યું. સને ૧૯૧૨ નું વર્ષ ખાસકરીને એટલું બધું સાફ હતું નહિ પણ તે વર્ષની આખેરીએ એવી આશા રાખવામાં આવી હતી કે શહેનશાહ મેઇજીના મૃત્યુની ગમગીનીમાંથી પ્રબ મુક્ત થયાબાદ વેપાર રોજગારમાં સુધારો તથા કંઈક અંશે નવિન જીવન આવેલું જણાયે પણ વર્ષની શરૂઆતમાં રાન્ય-દારી ખટપટી ઉભી થઈ, પ્રધાન મંડળ બદલાયું અને નવા પ્રધાન મંડળે જાહેર બાંધકામ મુલતવી રાખ્યાં આથી સરસામાન તથા મજૂરીની માંગણી

કમી થઈ ગઈ. સરકારી ઑફીસોમાંથી નોકરી-આત વર્ગને ઘટાડો કરી નાંખવાથી ઘણા લોકો નોકરીવગરના થઈ ગયા. અને આથી એશ આરામ અને મોજ શોખની વસ્તુઓ, મુખ્યત્વે કરીને પરદેશી કપડાંની ખપત કમી થઈ ગઈ. આ કારણે ઉપરાંત ચીનનું ફરી પરિવર્તન, મેક્સી-કોમાંનો બળવો અને ઉત્તર જાપાનનો દુષ્કાળ આવાં બીજાં કારણોને લઈને પ્રજાની ખરીદ કરવાની શક્તિમાં ઘટાડો થયો. વિશેષમાં આગલા વર્ષો કરતાં નવી યોજના ઉભી કરવામાં ૧૯૧૨ ના કરતાં ત્રીસ ટકા જેટલો ઘટાડો દેખાયો.

આ મંદીયો નવી માંગણીમાં ન્યુનતા થવા લાગી. જોકે વર્ષની શરૂઆતમાં મંગાવેલા માલો તે આવ્યા પણ તે ઘણેજ સસ્તે ભાવે કાઢી નાંખવા પડ્યા. આયાતના કરતાં નિકાશને વિલાગ વધારે સારો દેખાય છે. કાચા દેશમને વેપાર આટલો આખાદી કોઈ વખત હતો નહીં; અને જો એક વેપારીએ બજારને ચાલુ મંદ કર્યાં કર્યું નહિં હતો તો એકંદર કિંમત ઘણીજ વધારે થતે. આ સિવાયના બીજા માલના નિકાશમાં પણ ઘણો સુધારો હતો સિવાય કે કોલ-સાની મોંઘવારીને લીધે કોલસાની ખાણના માલે કોને ફાયદો થયો તો પણ કારખાનાવાળાઓને જોઈએ તેટલો ફાયદો થયો નહિં. ચીન માથનો વેપાર સુધેર્યો, ચોખ્ખાની કિંમત ઘટી પડી અને દરિયાઈ લશ્કરને લગતી ખટપટથી વેપારી મંડળોને ભારે નુકસાન પહોંચ્યું તથા વિશ્વા-મમાં ઘણે અંશે ઘટાડો થયો.

ખાખતોમાં દેશ પરદેશી પાયાપર કામ કરવાની કુદ્ધા લાવિષ્યમાં જરૂરજ ફળદ્રુપ થશે.

વ્યવહારીક નજરથી યા કાલ્પનિક નજરથી જોઈએ તો કોંગ્રેસ એ પ્રજાઓમાં સુલેહ તથા મિતિ અથવા તો વેપારી સંબંધ વધારનારા માધન તરીકે એક ગંભીર વ્યવસાય-માંજ કાર્ય તરીકે હવે એને કબુલજ કરવું પડે છે અને એને સર્વ વેપાર ઉદ્યોગી સંસ્થાઓએ મંજુર કરી છે. બ્રીટીશ સરકારે સને ૧૯૧૦ માં, યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ સરકારે ૧૯૧૨ માં તથા ફ્રેન્ચ સરકારે ૧૯૧૪ માં જે સાહ્યો આપ્યો છે તેજ પુરતી સાળીની છે કે રાજ્ય-દ્વારી અધીકારીઓ પણ કોંગ્રેસની જરૂરીઆત તથા સંભાવ્યતા, જેમ પેરીસની બેઠકમાંના ૨૦૦૦ ડેલીગેટો સમન્વયા છે તેમ, પુગ્તી રીતે સમજ્યા છે. આધિકારિક લીસ્ટ ગહાર પાડવામાં આવ્યું છે તે પરથી જણાય છે કે ૩૧ પ્રજાઓ અને ૬૪૨ સંસ્થાઓના પ્રતિનિધિઓ હાજર હતા. એવી આશા રાખવામાં આવે છે કે નવા નિયમો અનુસાર કોંગ્રેસની સ્થાઈ કમિટીના હાથમાં પુરતા નાણાં આપવામાં આવશે કે જેથી કોંગ્રેસના કસબોને વ્યવહારીક અમલમાં મુકી શકે તથા એક ક્રિયાકારક સત્તા તરીકે તેની નિપુણતા તથા કાર્ય સિદ્ધિત્વ વધારવાં.

ફ્રેન્ચ સત્તાધીકારીઓએ આ અવમરને એક રમરણુ યોગ્ય અને ધારેલી મુરાદ માટે લાયક અને તેના અસંખ્ય પ્રહુણુઓમાં, આભારની અને કદરની લાગણીઓ ઉત્પન્ન કરનારે ગણી શકાય એવો બનાવવા ખરા ઉત્સાહથી સહકાર્ય કર્યું છે. તેના પારણામે દેશ પરદેશી વ્યવહારનાં તવારીખમાં કદી નહીં જણાયેલો એવો ફળ-દાયક આનંદ મળ્યો હતો.

કોંગ્રેસમાં ગર્યાયલા વિષયોમાં મુખ્ય નિચે મુજબના હતા.

૧. જુદા જુદા દેશોના રહેવાશીઓ વચ્ચેની તકરારની પતાવટ માટે લવાદીને લગતા કાયદામાં એક્યતા:—

આ સંબંધી મી. એમ પોર્ષીએ કેટલીક મુખ્ય ખાખત પર ધ્યાન ખેંચી દરખાસ્ત મુકી હતી કે વેપારી ચેમ્બરો અને વેપાર ઉદ્યોગી મંડળોએ પરસ્પરના લાગતા વળગતા મંડળો સાથે એકત્ર થઈ દેશપરદેશી લવાદોને એક સમુહ નિમરો.

(ખ) કોંગ્રેસની સ્થાઈ કમિટીએ, દરેક ચેમ્બર તથા વેપારી મંડળોના પ્રતિનિધિઓનું, જુદા જુદા દેશની પ્રજા વચ્ચેના અધક પતાવવા માટે, દરેક પ્રતિનિધિ દેશના ધર્મશાસ્ત્રીઓની મદદથી, એક કાયદાનો ખરડો ઘડી કાઢવા માટે, દરેક ચેમ્બર તથા વેપારી મંડળોના પ્રતિનિધિઓનું એક દેશ પરદેશી ઉદ્યોગીક કોન્ફરન્સ ભરવું.

(ગ) તથા સ્થાઈ કમિટીએ આ ખરડો ફ્રેન્ચ રીપબ્લીક સરકાર સમક્ષ રજુ કરવો એવી મતલબથી કે તેઓ જુદા જુદા દેશની પ્રજા વચ્ચે અગડો પતાવવા માટે ઉપલા કોન્ફરન્સે ઘડેલા કાયદાના ખરડાના ધોરણે દેશ પરદેશી સલા (convention) સ્થાપવા માટે દેશ પરદેશી સનંદી કોન્ફરન્સ ભરવા બીજા દેશોને આમંત્રણ કરે.

(૨) એક માટેના કાયદાની એકત્રતા:—

એ સવાલમાં નીચે મુજબનો કરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે જે જે રાજ્યોમાં ચેકનો વપરાશ સામાન્ય નહિ હોય તેવા રાજ્યોને તે માટે આજ્ઞ કરવો અને તે રાજ્યોએ નીચે મુજબના પગલાં કબુલ રાખવાં.

(ક) ચેકનો વપરાશ કાયદેસર ગણાય એમ કરવું તથા સરકાર અને મ્યુનીસીપલ તથા બીજા જાહેર સંસ્થાઓએ દરેક જાતના ભરણા માટે ચેકના વપરાશને ઉત્તેજન આપવું.

(ખ) બની શકે ત્યાં કલીઅરંગ હાઉસીસ સ્થાપવાં

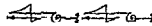
(ગ) ગ્ટામ્પ ડ્યુટીમાંથી ચેકને મુક્ત કરવા.

(૩) નાણાંની લીડ દુર કરવા સોનાની અનામતી:—નાણાં સંબંધી લીડ દુર કરવા સોનાની અનામતી સંબંધમાં મી. એફ. ફ્રેંધ-ફૂલબેગે એક રીપોર્ટ વાંચ્યો હતો જેમાં તેમણે

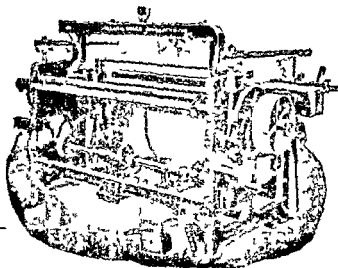
પ્રોકેન મોઝેક રાઇલ્સની જાળાંખ ખરીદી ક્યાં થાય છે.

વીલાન અને મીલ્સની

લૂમોની મહાન ક્ષતિ.

દરેક પ્રકારનું કાપડ વણવાના ખાત્રીલાયક સાંચાઓ.

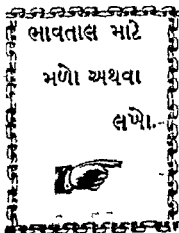

હિંદી ખરનાં ધોતીયાં વણવાનાં મુખ્ય મથક તરીકે ગણાતાં ઈંગ્લેન્ડનાં ગ્રેટ હારઉડ પરગણામાં ઉપલી અમારી બનાવટની લુમો દર ટકા જેટલા મોટા પ્રમાણમાં ચાલુ છે-એજ બીના આ લુમોની ઉત્તમ પ્રકારની બનાવટનો પુરતો પુરાવો છે.

હિંદુસ્થાનની મીલો માટે ડોખી સાથની મજબુત પેટર્નની ટૂંપ-બોક્સ

લીકા લુમો, અમે ખાસ બતાવીએ છીએ.

એ ઉપગંત અમારાં કારખાનામાં દરેક ક્લિસમનું કાપડ બનાવવાના સાંચાઓ તથા જે. એન્ડ આર. શેરોકની પેટર્ન લુમો, ડોખીઓ, અને તેના પરચુટણ ભાગો પણ બનાવવામાં આવે છે, જે અમે અમારે ત્યાંથી મળી શકશે.

હિંદુસ્થાન માટેના સોલ એજન્ટસ :-

જવેરી એન્ડ કંપની,

દરેક બતના સાંચાઓના વેપારી,
૪૯, એપોલો સ્ટ્રીટ-કોટ, મુંબઈ.

એક મહાન સ્વદેશી સાહસ.

સારા મનગમતા આકારમાં, શુદ્ધ રૂપમાં અને કીશાયત ભાવે દવાઓ પૂરી પાડવાનું—છેલ્લામાં છેલ્લી શોધ મુજબની મશીનરીથી ચાલતું ગંભીર કારખાનું મુંબઈ ઈલાકામાં

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્ક્સ, (મુંબઈ)

એકજ છે.

“સોનું અને સુગંધ” કવચિતજ સાથે હોય છે. અમારી ઘણી દવાઓ ખાવામાં મધુર અને ગુણમાં અકસીર છે. નાદુરસ્ત તખીયતને સારી કરે છે; નબળી તખીયતને મજબુત કરે છે; તન તથા મનને ઉલ્લાસમાં રાખી ચાલુ જમાનાના વધતા જતા શ્રમ સાધ્ય વ્યાપારને પહોંચી વળવાને શક્તિવાન બનાવે છે.

અમારી બધી બનાવટો જૂના આયુર્વેદ શાસ્ત્રોમાં લખેલા પાઠ મુજબની છે. “વ્યાધિ અનેક અને ઔષધ એક” જેવી એક પણ દવા અંમે રાખતા નથી.

જીવન. (અવનપ્રાશ અવલેહ) સ્વર્ગીય મહાત્મા ઝંડુ ભદ્રજીએ અનેક સાજાં

અને માંદાં ઉપર અજમાવીને સીદ્ધ કરેલ. શાસ્ત્રના પાઠ મુજબ બનાવેલ.

૦૧ સ્તલની બાટલીની કી. રૂ. ૦-૧૨-૦

૧ “ “ “ “ રૂ. ૨-૮-૦

દ્રાક્ષાસવ. જમ્યા પછી લેવાનું મધુર અને સ્વાદિષ્ટ પીણું. ઉંઘરસ, દમ, જીર્ણવર વગેરે મટાડે છે, અને પાચન ક્રિયાને મદદ કરે છે.

૧ સ્તલની બાટલીની કી. રૂ. ૧-૮-૦

૧૫ “ “ “ “ રૂ. ૨-૦-૦

જમનગર રસશાળામાં તૈયાર થયેલી ભરમો પણ અમારે ત્યાં મળશે.

રાગખતો, મુરખ્યા, ગુલકંદ અને તમામ જાતની દેશી દવાઓ જથ્થાબંધ તથા છૂટક અમારે ત્યાં મળશે.

ધાંદારીઓને ખાસ લાભ આપવામાં આવશે. પ્રાર્થસ લીસ્ટ વગેરે માટે લખો:-

મેનેજિંગ એજન્ટસ—જીગતરામ અને કંપની,

એલ્ફીન્સ્ટન રોડ—મુંબઈ.

એવી સુચના કરી હતી કે કૉન્ગ્રેસ એવો ઠરાવ પસાર કરે કે લવિષ્યમાં કોઈ પણ વર્ષત નાણાંની લીક અટકાવવા યા યોજી કરવા માટે મુખ્ય નાણાંદાર સ્થળોમાં ખાસ સેના રૂપાની અનામતી, મુખ્યત્વે ઠરીને સેનાના ચીફ્સ તથા લગ્ગીઓ રાખવી. આ સવાલ પર ધણેજ વિવાદ ચાલ્યા પ્રાદ એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે કૉન્ગ્રેસની બીજી બેઠક માટે આ સવાલ તે બેઠકના કાર્યક્રમની નોંધપોથીમાં લખી મુલતવી રાખવો અને દરમિયાનના વખતમાં આ સવાલ પર કૉન્ગ્રેસના સભાસદોએ પુખ્ત વિચાર કરવો.

૪ (Customs Statistics) વ્યાપારને લગતા આંકડાઓના સંબંધમાં ઐક્યતા:—આ સંબંધમાં પ્રમુખે બહેર કીધું કે બેલજીયન સરકાર તરફથી બોલાવવામાં આવેલી દેશ પરદેશી કૉન્ફરન્સ જે સન ૧૯૧૦ ના સપ્ટેમ્બર માસમાં પહેલ વહેલી મળી હતી અને પારિલાખિક શબ્દોનો એક સામાન્ય શબ્દકોષ ૨૨ રાજ્યો તરફથી મંજૂર થયેલો બહેર કર્યો હતો. તે કૉન્ફરન્સે પોતાનું કાર્ય સને ૧૯૧૩ ના નવેમ્બર માસમાં પુર્ણ કર્યું હતું. ઇન્ટર નેશનલ ઇસ્ટર્સ સ્ટેટીસ્ટીકલ બુરો યાને દેશ પરદેશ વ્યાપારી આંકડાને લગતી બુરો કે જે સને ૧૯૧૪ ના જુલાઈ

માસની તા. ૧ લી થી સ્થાઈ બેમશે તેની આંધે ઘણાં રાજ્યોએ સંબંધ ચાલુ રાખ્યો છે.

કેટલાંક રાજ્યો જેવાં કે સુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ એન્ડ અમેરીકાએ હજુ પોતાનો આ બુરો સાથેના સંબંધ બંડર કર્યો નથી, જો કે સને ૧૯૧૨ માં બોસ્ટન ખાતે પ્રતિનિધિ થયેલાં અમે. રીકાના વેપારી બેમ્બરોએ આ સંબંધમાં દેશ-પરદેશી ઐક્યતા અને મિત્રાવારીના સુત્રને મજબુત ટેકો આપ્યો છે.

(૫) પેની પોસ્ટેજ (એક આનાની સ્ટેમ્પમાં ઐક્યતા) આ સંબંધમાં ડેલીગેટોને યાદ દેવડાવવામાં આવ્યું હતું કે સને ૧૯૧૪ ના સપ્ટેમ્બર મહિનામાં ટપાલ પોતાનું કન્વેન્શન ભરવાના વિચારના સંબંધમાં મળેલી કેટલીક સુચનાઓ બોસ્ટન ખાતેની સને ૧૯૧૨ ની પાંચમી બેઠકે માન્ય કરી હતી, તથા એમ બહેર કરવામાં આવ્યું હતું કે આ જુદા જુદા ઠરાવો લાગતા વળગતાઓની ધ્યાનમાં લાવવા સ્થાઈ બુરોએ યોગ્ય પગલાં લીધાં હતાં.

આ સિવાય બીજા ઘણા ઉપયોગી સવાલો ચર્ચાઈ ઠરાવો પસાર થયા હતા.

કૉન્ગ્રેસ ભરાતી હતી તે અહેવાદીઆમાં ડેલીગેટોને બહુજ મોટા પાયાપર ગમ્મતો આપી તેમનો આદર સત્કાર કર્યો હતો.

BEGINNINGS OF THE CO-OPERATIVE MOVEMENT IN AGRICULTURE IN EGYPT.

ઈજીપ્ટમાં (કોઓપરેટીવ) સહકારિણી હિલચાલની શરૂઆત.

ઈજીપ્ટમાં સહકારિણી હિલચાલની સાથે આમરલક્ષીએનું નામ ગાદ સંબંધમાં જોડાયેલું છે. ઈજીપ્ટમાં સહકાર્ય ઉત્પન્ન કરનારજ એ શૂદ્ધ છે એમ કહીએ તો ચાલે. સને ૧૯૦૮ માં પ્રીન્સ હુસેને એડીવના એડીવાડી મંડળ તરફનું કાર્ય કરવાએક પંચ નિમી હતી જેમાં

લક્ષીએ એક સભાસદ હતો. અને બે વર્ષ બાદ તેમણે કેરો ખાતે નાના વેપારીઓ માટે પહેલ વહેલું ઈજીપ્શીયન સહકારણી મંડળ ઉભું કીધું.

ઈજીપ્શીયન એડીવાડીમાં સહકારણી હિલચાલ હજુ અપરિપકવ સ્થિતિમાં છે. એના

વિસ્તાર તથા વિકાસ અર્થે સરકાર તરફથી જરૂરીઆત અનુમોદન ટુંક વખતમાં મળવાની ધારણા રખાય છે તે હજુ મળ્યું નથી. લકી-ખેડુસ્તે કેરો ખાતે જે નાનું મંડળ ઉભું કરવામાં આવ્યું હતું તે “પરિમિત જળમદારી (લીમીટેડ લાયબીલીટી)” વાળું છે તથા ખેડીવ તરફથી સત્તાધિશ થયેલું છે” એવું રૂપ તેને ધારણ કરવું પડ્યું હતું. સહકાર્યપણાનો મુદ્દા જળવાઈ રહે તેટલા માટે તેના નિયમોમાં નીચે મુજબની બે સરતો દાખલ કરવાની તેને સત્તા મળી હતી.

(૧) તેના શેરો તે ખાસ ખેતાનાજ છે અને વ્યવસ્થાપકોના બોર્ડની રજાથીજ કોઇ ખીજને નામે ચઢાવી શકાય.

(૨) ફક્ત તેના સભાસદોનેજ પૈસા ધીરી શકાય. સિવાય કે સભાસદોને જોઈતા નાણાં ઉપરાંતની સિલક હોય તોજ ખીજને ધીરાય.

આ સંભાની થાપણ બધી ભરાઈ ગયેલી ૧,૭૫,૦૦૦ ફ્રેન્ક જેટલી છે. પ્રત્યેક શેર ૧૦૦ ફ્રેન્કનો રાખ્યો છે. મંડળ સ્થાપવાને પ્રાથમિક ખર્ચ ૧૫૦૦ ફ્રેન્ક થયો હતો. સને ૧૯૧૧ માં ૭૬ ટકાને વ્યાજે ૫,૨૫,૦૦૦ ફ્રેન્ક જેટલી રકમની ધીરધાર થઈ હતી. ૨૫૦ થી ૧૦૦૦ ફ્રેન્ક જેટલાં નાણાંની રકમ પ્રથક પ્રથક ૬ માસ માટે ધીરવામાં આવતી તથા તે ફરીવાર ભાગ્યેજ રીન્યુ કરવામાં આવતી અને જો તેમ કરવું પડતું તો એવી શરત કરવામાં આવતી કે કુલ લીધેલા નાણાના ૬ લાગના હફલામાં તે રકમ પાછી દેવી. મંડળમાં ૨૫૦ સભાસદો છે. જામીનની સંહીથીજ નાણાં ધીરવામાં આવે છે.

સામાન્ય કૌઓપરેટીવ સોસાયટી માટે અને ખાસ કરીને ખેતીવાડીને લગતા સરકારી મંડળને લીમીટેડ લાયબીલીટીનું રૂપ યોગ્ય હોતું નથી પણ ઇજ્જત દેશના દવાની કાયદામાં ન્યાં સુધી ફેરફાર થાય નહીં ત્યાં સુધી એ રસમ ફેર

જીઆતજ છે. આ સંબંધમાં ઓમરલતીફે ફરેલી સુચનાઓ કબુલ કરવામાં આવી હતી નહીં તો પણ તેણે ખેતાનો વિચાર તદ્દન છોડી દીધો નહીંજ અને કેટલીક ખેતીવાડી મુલકી સભાના રસમનાં મંડળો સ્થાપ્યાં. છેલ્લા ત્રણ વર્ષમાં એણે ઉભી ફરેલી હિલચાલ ધીરેથી પણ દૃઢતાથી આગળને આગળ વધતી જાય છે. બધાં મંડળો તમામ થોડે ઘણે અંશે પણ બધાં આબાદ નીવડ્યાં છે અને કેટલાકને એવી સ્થાનિક પ્રતિષ્ઠા મળી છે કે જે ભવિષ્યમાં એ યોજના ઘણીજ આબાદી નીવડવાનાં લક્ષણ સુચવે છે. ઇજ્જતમાંના હાલના કેટલાક એવાં મંડળોની ટુંક નોંધ અને લખ્યે છીએ.

૧) શુષ્કા-એલ-નમલેહ-આ મંડળનું મુખ્ય કાર્ય ખીજાં, ખાતર તથા કોલસો ખરીદવાનું છે. તથા એજ માલ ૩ ટકાને નફે ખેતાના સભાસદોને વેચવાનું તથા જો ઉધાર આપવો પડે તો સાત ટકાનું વ્યાજ લઈ આપવાનું તથા સભાસદોને વ્યાજે નાણાં ધીરવાનું છે.

૨) કોમેલનુર નામના ખીજ મંડળનું કાર્ય પણ ઉપલા મંડળના જેવુંજ છે.

૩) નહીયાતું મંડળ

આ ૧૯૧૦ માં સ્થપાયું હતું. અને સભાસદોની સંખ્યા જોતાં એ સૌથી વધારામાં વધારે ઉપયોગી મંડળ છે. ૧૯૨૨ ની આખેરીએ એમાં ૩૦૭ સભાસદો હતા. જોકે તે પ્રમાણમાં કામ ઘણુંજ ઓછું કરે છે. ખીજ મંડળો કરતાં એની કાર્ય વ્યવસ્થામાં કંઈક ખાસ ફેરફાર છે તે એ કે શુષ્કા મંડળમાં સાત ટકાનું વ્યાજ લેવામાં આવે છે તેને બદલે આમાં નવ ટકાનું વ્યાજ લેવામાં આવે છે. અને ખીજ મંડળોમાં ગીરથી માલ ઉપર નાણાં ધીરવામાં આવે છે તેને બદલે આમાં માત્ર જામીનની સહી ઉપરજ નાણા ધીરવામાં આવે છે. વ્યાજ નવ ટકાનું વધારે ગણાય તો પણ અત્યાર સુધી ૩૦ ટકા જેટલું વ્યાજ આપતા તેના પ્રમાણમાં ઘણુંજ ઓછું ગણાય.

મેટેલીક શીલીંગની સારી ઇલાઈન ગમશે કે ?

ઇજ્જમના ખેતીવાડીના મંડળોનું કામકાજ ચોખ્ખી રીતે સમજવા માટે મી. એમ. માઇકેલના પુસ્તકમાંથી નીચે મુજબનું ટેબલ અત્રે ટાંક્યું છે.

ઇજ્જમમાં અત્યાદે હુસ્તી ધરાવતાં ખેતીવાડી મંડળનું કામકાજ બનાવનારા આંકડા.

ખેતીવાડીના મંડળોનાં નામ.	સલાસદોની સંખ્યા	શેર ચાપણુ બંનેવારી ૧ લી ૧૯૧૩	૧૯૧૨ માં કામકાજ.			
			કુલ કરેલું કામ	નાણાની લેવડદેવડ	રીઝર્વ ફંડ	ચોખ્ખો નફો
૧ શુષ્કાએલન મલાહ	૨૪૧	૫૨૭	૪,૩૯૭	૧,૦૦૦	૭૬	૧૩૩
૨ કોમ-એલ નુર	૩૦૭	૧૮૫૭	૬,૭૭૧	૨,૦૦૦	૩૮૩	૬૭૭
૩ નરીયા	૩૦૭	૭૮૪	૨,૮૦૦	૨,૦૦૦	૯૮	૧૮૫
૪ એલીલા	૨૦૨	૨૮૬	૧,૫૩૫	૭૫૯	૪૭	૧૧૫
૫ સેનડીમે	૧૦૬	૨૦૨	૫,૯૮૧	૫૦૦	૫૮	૧૦૧
૬ નેચીલ	૧૧૭	૯૨૦	૨,૮૭૫	૧,૭૫૦	૬૭	૧૯૮
૭ મહેલેટ ડીઆઇ	૧૪૨	૩૨૨	...	૧,૦૦૫	૧૭	૫૯
૮ નયા મુલ	૧૨૪	૧૮૬	૯૩૩	૮૦૦	૨૦	૬૦
કુલ	૧,૫૪૬	૫,૦૮૪	૨૫,૩૫૨	૯,૮૧૪	૭૧૪	૧,૫૨૮

આંકડા ઇજ્જમીયન પૌંડમાં આપેલા છે. એક ઇજ્જમીયન પૌંડ ૨૫.૬૨ ફ્રેન્ક જેટલો સમજવો. (ફ્રેન્ક=૧૦ પેન્સ)

મી. એમ. માઇકેલ પોતાના પુસ્તકમાં આ મંડળોનાં રીઝર્વ ફંડ તરફ આપણું લક્ષ્ય ખેંચતાં લખે છે કે ખેતીવાડીનાં મંડળો પોતાની ચાપણુની કુલ રકમમાંની ૧૭ ટકા જેટલી રકમ રીઝર્વ ફંડ ખાતે જમા કરી શક્યાં છે જોકે તેમાંનાં કેટલાંકને શરૂ થયાને એક વર્ષથી વધુ વખત થયો નથી યુરોપીયન મંડળોને આ ઇર્ષ્યા કરવા જેવું છે.

યુરોપમાંના ઘણા દેશોમાં સહકાર્ય મંડળો પોતાની પરસ્પર તથા ખાનગી વેપારી સાથેની સરોબરીને લીધે નહીંયાની માફક ૧૦ થી ૨૦ ટકાને લાભે બીયાં વેચી શકતાં નથી તેમજ ૯ ટકાના વ્યાજે નાણાં ધીરી શકતાં નથી.

યુરોપમાં ખેતીવાડીના મંડળોની સામાન્ય સ્થિતિ અને આબુ બાબુના સંબોગો આ પ્રમાણેના છે.

જે ખેતીવાડીના સહકાર્ય માટેનો પ્રયાસ ઉપર જણાવેલાં મંડળો ઉભાં કરી અટક્યો હોતે તો તેમાં ખાસ આનંદ જેવું કંઈ હતું નહીં. પણ એ હિલચાલ વિશેષ પ્રભાવની નિશાની આપે છે અને હુમે અત્રે આ નવિન કિત્સાહના રૂપનું દુકં અવલોકન કરીએ છીએ.

સને ૧૯૦૮ માં પ્રીન્સ હુસેને કરેલા પ્રયત્નથી ખેતીવાડીની સલા તથા ખેતીવાડી સહકાર્ય કમીશને ધારેલી મુરાદ રૂપતાનું નવિન પુરી બર નહીં આવો વલણ.

માટે ખાસ કાયદાઓ પસાર થયા નહિં તોપણ ઉપર જણાવી ગયા તેવા પ્રાથમિક નાની નાની સલાઓને જન્મ

આપે કે જે લવિષ્યમાં એ હિલચાલને પરિ-
પકવ થવામાં મધ્યસ્થિ હું તરીકેની ગરજ સારશે.

હાલની સભા તરફથી જે અત્યંત સારા
મહેસુલી તથા સામાજિક કાયદાઓ થયા તેથી
ઉચ્કેરાઈ પ્રીન્સ હુસેને પોતાની ધારણા પુર્ણ-
રીતે બજાવવા માટે વિશેષ પ્રવૃત્તિ કરી
આગળ વધવા ૧૯૧૨ માં વિચાર કીધો
અને કેન્દ્ર જેતીવાડી ખાતાના એક અધિકારી,
તથા જેતીવાડીના સહ ઉદ્યોગના વિષયમાં ખાસ
નિપુણ, મી. રીમેટને જેડીવના જેતીવાડી મંડળ
તરફથી, ઇજ્ઞામાં લાવણે આપવા તથા જેતી-
વાડીની સભાના બંધારણુર્થે એક પુર્ણ ચોજના
ઘડી કાઢવા, આમંત્રણ આપ્યું.

મી. રીમેટે ઘડેલી ચોજના હજુ સુધી
ઇજ્ઞાશીયન સરકારે મંજૂર કરી નથી તો પણ
એટલું તો ખાતરીથી કહી શકીએ છીએ કે
જેતીવાડીનાં સહકાર્યને જે રૂપમાં સરકાર મંજૂર
કરશે તે રૂપ મી. રીમેટે ઘડેલી ચોજનાના
સામાન્ય ધોરણથી બહુ બુદ્ધ પડશે નહિંજ.

આ કંકરામાં હમે ઇજ્ઞાશીયન જેડુતની
આધુનિક સ્થિતિ, ઇજ્ઞાશીયન જેતીવાડીમાં
સહકાર્યની હિલચાલ વધારવા માટે જુદી જુદી
કેશિયો, તથા અભ્યાર લગણુમાં આવેલા પરિ-
ણામો તથા લવિષ્ય માટેની સુચનાઓનું ટુંકમાં
વિવેચન કર્યું છે.

જો આવા બારીક વિષયપર ચોખ્ખો સરળ
ન્યાય આપી શકાય તો એમ કહી શકીએ કે

જેતીવાડી કેમ્પોપરેશન (સહકાર્ય) ની સંવૃદ્ધિ
અર્થે ઇજ્ઞાતની ભુમી ઘણીજ ચોગ્ય છે. ખસુસ
કરીને જ્યારે આવી રીતની એકત્રતાની આવી
વિશાળ હીલચાલથી ત્યાંના જેડુત વર્ગને કેટલો
ફાયદો થાય તેનો વિચાર કરીએ તો ઇજ્ઞાતની
ભુમી તે માટે ઘણીજ કુળદુષ દેખાય છે; એમ
છતાં પણ કેટલાકેની એવી માન્યતા છે અને
કદાચ તેમની ધારણા ખરી હોય કે સહકાર્યતાનો
ઉદ્દેશ સારી અને સહિસલામત રીતે લાગુ પાડ-
વાને ઇજ્ઞાતના “ફેલા” થાને જેડુતની સામાજિક
ખિલવણી થઈ નથી. ઇજ્ઞાશીયન સરકાર જે
જેડુતને સારી સેર્વિસ બેંકો, જમ નહિં કરી
શકાય એવો ઘરવાસ તથા સુધારણા માટે
પુષ્કળ જમીન પુરી પાડે છે તથાપી જેડુતને એકત્ર
થઈ તાત્કાલીક અધિકારી મંડળ ઉભું કરવા
ઉત્તેજન આપવા અત્યારે ચોગ્ય ધારણું નથી તેની
ધારણા પણ એવીજ છે. અચીત દરેક નવી
શોધ ખાસકરીને બહુ ઉચલ પાથલ કરી નાંખ-
નારી હોય તો તેને માટે, તે પ્રયત્ન નિષ્ફળ જવાનું
જોખમ તો પહેલુંજ ધ્યાનમાં રાખીને, બહુજ
લાંબા વખતનો પ્રયાસ હોવો જોઈએ, એમ
છતાં પણ આપણે આટલું તો કબુલજ કરીએ
છીએ કે ઇજ્ઞાતમાં ખસુસ કરીને પ્રીન્સ હુસેને
તથા જેતીવાડીની જેડીવલ સભાના પ્રયા-
સથી પોતાની ધારણા ગર લાવવા માટે
તૈયાર થાય છે. જેથી તે દિવસ હવે વધુ
દુર નથી કે જ્યારે રીમેટની સુચના તરીકે
હવે ગોઠવાયલા પણ મુળ લક્ષીએના વિચારો
સફળ નિવડશેજ.

COMMERCE IN THE COUNCIL.

મુંબઈ કાઉન્સીલ અને વેપાર.

ધી. એન. મી. મનમોહનદાસ રામજીએ
ધારાસભાની બેઠકમાં વ્યાપારને લગતા પુછેલા
સવાલો તથા તેના નામદાર સરકાર તરફથી
મળેલા જવાબો.

(સવાલ) ૭

એપ્રીસીઅલ એસાઇનીના હવાલામાંની
મીલકતોમાંથી છેલ્લા પાંચ વર્ષમાં મળેલી કુલ
રકમ તથા તે પર મળેલા તેમના

કમીશનનાં આંકડાં નામદાર સરકાર કહેવા
મહેરબાની કરશે.

આ સવાલ સને ૧૯૧૪ ની ૧૩ મી માચને દિને
મળેલી સભામાં પુછવામાં આવ્યો હતો,
જવાબ

૧ લી ફેબ્રુઆરી સને ૧૯૦૯ થી સને
૧૯૧૪ ની ૩૧ મી ડીસેમ્બર સુધીમાં મુંબઈના
એપ્રીસીઅલ એસાઇનીના હવાલામાંની જુદી
જુદી મીલકતોમાંથી મળેલી કુલ રકમ.

બ્રોકન મોએક ટાઈટ્સનાં સારી ડીઝાઇનો ક્યાં જોવા મળશે.

અર્ધ વાર્ષિક

૧ લી ફેબ્રુઆરી	૧૯૦૯ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૦૯
૧ લી એપ્રિલ	૧૯૦૯ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૦૯
૧ લી ફેબ્રુઆરી	૧૯૧૦ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૦
૧ લી એપ્રિલ	૧૯૧૦ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૦
૧ લી ફેબ્રુઆરી	૧૯૧૧ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૧
૧ લી એપ્રિલ	૧૯૧૧ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૧
૧ લી ફેબ્રુઆરી	૧૯૧૨ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૨
૧ લી એપ્રિલ	૧૯૧૨ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૨
૧ લી ફેબ્રુઆરી	૧૯૧૩ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૩
૧ લી એપ્રિલ	૧૯૧૩ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૩

તા. ૧ લી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૯ થી ૧ લી જુલાઈ ૧૯૧૪ સુધી સુબર્બના ઓપીસીયલ એસાઈનીંગ મગેલે કમીશન તથા ફી.

અર્ધ વાર્ષિક

તા. ૧ લી ફેબ્રુઆરી	૧૯૦૯ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૦૯
તા. ૧ લી એપ્રિલ	૧૯૦૯ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૦૯
તા. ૧ લી ફેબ્રુઆરી	૧૯૧૦ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૦
તા. ૧ લી એપ્રિલ	૧૯૧૦ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૦
તા. ૧ લી ફેબ્રુઆરી	૧૯૧૧ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૧
તા. ૧ લી એપ્રિલ	૧૯૧૧ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૧
તા. ૧ લી ફેબ્રુઆરી	૧૯૧૨ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૨
તા. ૧ લી એપ્રિલ	૧૯૧૨ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૨
તા. ૧ લી ફેબ્રુઆરી	૧૯૧૩ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૩
તા. ૧ લી એપ્રિલ	૧૯૧૩ થી ૩૧ મી જુલાઈ	૧૯૧૩

કુલ.

૧,૬૪,૪૮૯-૦-૧૦

કુલ.

૩૧,૬૪,૮૦૬-૩-૭

૨૪મ

...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...

ગીરવી ખાતાનું કમીશન.

કમીશન.

...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...

કોલકર કુલ.

...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...
...	...	...

૨,૧૭,૩૪૫-૩-૭

સવાલ ૨ નો

ઑડીટરના સર્ટીફિકેટના સંબંધમાં નીચેના આંકડા રજુ કરવા નામદાર સરકાર મહેરબાની કરશે.

૧. હિંદી કંપનીના કાયદાના સંબંધમાં નામદાર સુબંધ સરકારે

ઑડીટરોના જે નિયમો બહાર પાડ્યા સર્ટીફિકેટના હતા તે નિયમોને અનુસરીને આંકડા. જે જે ગૃહસ્થોએ ઑડીટર સર્ટીફિકેટ માટે અરજી

દીધી હોય તેની સંખ્યા તથા તે સાથે નીચે મુજબના વર્ગની જુદી જુદી સંખ્યા.

(અ) જેઓને દશથી વધારે વર્ષનો અનુભવ હોય.

(ક) જેઓને સાતથી વધારે વર્ષનો અનુભવ હોય.

(ખ) જેઓને પાંચથી વધારે વર્ષનો અનુભવ હોય.

(ગ) જેઓને ત્રણથી વધારે વર્ષનો અનુભવ હોય.

(ઘ) સેન્ટ્રલ એસોસીએશન ઓફ એકાઉન્ટન્ટસના જેઓ સભાસદો હોય.

(ચ) કોર્પોરેશન ઓફ એકાઉન્ટન્ટસના જેઓ સભાસદો હોય.

(છ) લાન્ડન એસોસીએશન ઓફ એકાઉન્ટન્ટસના જેઓ સભાસદો હોય.

(જ) સર્ટીફિકેટ પબ્લીક એકાઉન્ટન્ટસની સંસ્થાના જેઓ સભાસદો હોય.

(ઝ) જેઓ સુબંધની બહાર રહેતા હોય.

અને (૨) ઉપરથી (અ) થી (ઝ) લગીના વર્ગોમાં જેઓને નીચેના વર્ગના સર્ટીફિકેટ આપવામાં આવ્યા હોય તેવા ગૃહસ્થોની સંખ્યા.

(૧) પરમેનન્ટ અનરીસ્ટ્રીકટેડ

(૨) પ્રોવીઝનલ અનરીસ્ટ્રીકટેડ.

(૩) પરમેનન્ટ રીસ્ટ્રીકટેડ.

(૪) પ્રોવીઝનલ રીસ્ટ્રીકટેડ.

અરજદારોની સંખ્યા

સર્ટીફિકેટ આપ્યાં.

સર્ટીફિકેટની જાત.

અરજદારોની કુલ સંખ્યા.

૧૩૬

૩૨

૩

(અ)

૪૧

૨૬

૩

(ક)

૧૬

૦

(ખ)

૧૮

૨

(ગ)

૧૪

...

(ઘ)

૧૫

૬

(ચ)

૩૦

૬

(છ)

૧૬

૩

(જ)

૧

૧

(ઝ)

૪૬

૧

૧

ટેમ્પરરી રીસ્ટ્રીકટેડ

અનરીસ્ટ્રીકટેડ.

રીસ્ટ્રીકટેડ

અનરીસ્ટ્રીકટેડ.

રીસ્ટ્રીકટેડ

...

...

ટેમ્પરરી રીસ્ટ્રીકટેડ

અનરીસ્ટ્રીકટેડ.

રીસ્ટ્રીકટેડ

અનરીસ્ટ્રીકટેડ.

રીસ્ટ્રીકટેડ.

અનરીસ્ટ્રીકટેડ

મુંબઈના પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ મેળવનારા ઝવેરીઓ.

અમેને અમારા સોનાના દાગીનાના સુંદર અને વીલાયતી જેવા સંપ્રદાર કામ માટે છેલ્લાં પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ આપવામાં આવ્યો છે.

મોહનલાલ

એન્ડ

કાનજી

ઝવેરીઓ

દરેક જાતના સોના, ચાંદી, અને ઝવેરાતના Up-to-date દાગીના ગંજવર જગ્યામાં તૈયાર મળશે.

ટેલીફોન નં. ૧૭૬૫.

૧૯૭, ૨૦૧, રોકમેન સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

પ્રસન્નનું ભારતાંજન.

અજમાવી ખાતરી કરો.

હરેક પ્રકારના દુઃખાવા, સંધિવા, રાંઝણુ યાને શ્રાણુશીરોવેદના, વાતરોગ, કટિવાયુ તથા સંધિના સોજા વિગેરે એવી જાતના દુઃખ ટાળવાનો

રામબાણુ ઈલાજ.

કોઈ પણ જગ્યાએ દુખાવો થતો હોય ત્યાં સહેજ લગાડી જોવાથી તમારી પુર્ણ ખાતરી થશે કે ભારત-અંજનમાં કેવી અદ્ભુત શક્તિ છે અને કટલી તાર્કિક આરામ મળે છે.

અજમાવો, આજેજ અજમાવો, પછી જુલો જશો.

કીંમત ફક્ત ૬ આના. ખાટલી દીઠ. વી. પી. ખર્ચ બુદો.

સી. પ્રસન્નની દુકાં.

કેમીસ્ટ તથા પરચુમર્સ, મુંબઈ નં. ૪.

(ખાસ ઉંચ વર્ણના હીંદુ ગ્રહસ્થો માટે.)

મનને પસંદ પડતી જમવાની

ઉમદા સગવડ.

શ્રી અંબીકા ભોજનશાળા.

૨૭૪ કાલબાદેવી રોડ—વીઠ્ઠલવાડી સામે.

મુખ્યાર્થ.

આ ભોજનશાળા, માલીકોની જાતી દ્વંધરેખ નીચે
છેલ્લામાં છેલ્લી પદ્ધતિ મુજબ ચલાવવામાં આવે છે.
ધર્મરક્ષણ, સ્વચ્છતા, પ્રમાણિકતા, ઉંચો ખોરાક અને
ખંતીલા નોકરો એ ભોજનશાળાનાં મુખ્ય લક્ષણ છે.

સગવડતાના પ્રમાણમાં ભાવ ધણુજ મધ્યમ રાખવામાં
આવ્યા છે.

વધુ ખુલાસા મેનેજરને મળો યા લખો.

સવાલ ૩ બે.

ખીજી રીતે યોગ્ય દેખાતા ગ્રહરથો દ્વાબલ

યથ શકે એવી રીતે નિયમો

ઑડીટરોના સર્ટિ- ને બનાવવા નામદાર
ફીક્ટના નિયમો. સરકાર ધારે છે કે કેમ ?

જવાબ.

એ સંબંધી વિચાર ચાલે છે.

સવાલ ૪ થો.

ચાર્ટર્ડ અને ઇન્કોર્પોરેટેડ મંડળના સ-
લાસદો જેઓ આ ઇલાકામાં ધંધો ચલાવતા હોય
તેઓના નામની નોંધ બનાવવા તથા ઑડીટરના
ધંધાને લગતા, ખાસકરીને ગેરવર્તણૂક માટે નામ
ખાતલ કરવાના સંબંધના, નિયમો તેઓને લાગુ
પાડવા નામદાર સરકાર ધારે છે કે કેમ ?

જવાબ.

સરકાર ઉપર જણાવેલા મંડળના સલાસદો
જેઓ આ ઇલાકામાં ધંધો ચલાવતા હોય
તેઓના નામની નોંધ બનાવવા માંગતા નથી
પણ જો કોઈ સલાસદ પોતાના ધંધામાં ગેર-
વર્તણૂકથી શુન્દેગાર થાય તો તે ખાખત, યોગ્ય
તપાસ કર્યા પછી અને એનો શુન્દો સાબીત
થયા પછી તેને સુધારવા માટેની શીક્ષાના પગલાં
લેવા, જે સંસ્થામાં તે હોય તેની-કાઉન્સીલને
જાહેર કરવામાં આવશે.

સવાલ. ૫

ઇન્ડિઅન કંપની કાયદા પ્રમાણેના, ઑડી
ટરોને સર્ટિફીકેટો આ-
ઑડીટરોને સર્ટિ- પવા માટેના, ખીજા પ્રાંતિક
ફીક્ટ આપવાના સરકારો તરફથી ઘડવામાં
ખીજા પ્રાંતોમાં આવેલા કાયદાઓ તથા
કાયદા તથા તેમની દરેકે તેને માટે જે ફીજી
ફી. ધોરણ બાંધ્યું હોય તો તે
ધારા સલાની ખખર માટે

ટેબલપર મુકવામાં સરકાર મેહરખાની કરશે ?

જવાબ.

ખજાણ, મદ્રાસ, આગ્રા, આઉઘના જોડીયા
પ્રાંતો, પંજાબ, બીહાર અને એન્ડીસા તથા

ખર્મા સરકારના નિયમોની કોપી કાન્સીલ
ટેબલપર મુકવા આવી છે.

સવાલ ૬ ઠો.

આ ઇલાકામાં બનતાં કાપડ પરની વાર્ષિક
જકાતની આવક શરૂઆત-

કાપડ પરની થી અત્યાર સુધીની જાહેર
જકાત લાવવા નામદાર સરકાર
મેહરખાની કરશે ?

જવાબ.

આ ઇલાકામાં બનતાં કાપડ તથા મોજા
પરના કરના મહેસુલ ના આંકડો ૧૮૯૪-૯૫ થી
૧૮૯૮-૯૯ સુધીનું ઇન્ડિયન કોટન ડ્યુટીઝના
રીપોર્ટમાં આપેલા છે અને ૧૮૯૯-૧૯૦૦ થી
ખાકીના મુખર્જી ઇલાકાના દરીઆઇ વ્યાપાર
તથા જકાતના રીપોર્ટમાં આપવામાં આવ્યા
છે. આ રીપોર્ટની કોપી ૪ થી ૧૦ આના સુ-
ધીમા વેચાતી મળી શકે છે અને ૧૯૧૧ થી દેશી
વેપારી ચેમ્બરને ઉપલો રીપોર્ટ દર સાલ મોકલ-
વામાં આવે છે

સવાલ ૭ મો.

૭. કારવાર, કુમ્પટા અને મારમા ગોઆની
આયાત તથા જકાતના આંકડો.

સન ૧૮૭૫ થી ૧૮૮૫ સુધીના તથા
૧૯૦૩ થી ૧૯૧૩ સુ-
કારવાર, કુમ્પટા અને ધીના દશદશ વર્ષના
મારમા ગોઆની આ આંકડો આપવા
આયાત તથા જકાતના નામદાર સરકાર મહે-
આંકડો. રખાની કરશે ?

જવાબ.

આ સંબંધી ખખર મગાવવામાં આવશે.
સવાલ ૮ મો.

(અ) કારવાર ખંદર આયાત તથા નિકાસ

ના સીધા વ્યાપાર માટે
કારવાર ખંદર યોગ્ય અને સગવડ ભરેલું
ખંદર છે કે કેમ અને

જો નહિ હોય તો તેને તેલું બનાવવા તાકા-
બીક ફેટલો ખર્ચ જરૂરનો છે ?

જવાબ.

હાલના વખતમાં કારવાર આયાત તથા નિકાસના ંપાપાર માટે સગવડ લાવેલું બંદર નથી અને તેને તેવું બનાવવા માટેનો ખર્ચનો અડસટ્ટો હજી તૈયાર કરવામાં આવ્યો નથી.

(બ) કારવાર રેલ્વે કમિટી તરફથી કારવાર બંદરના સંબંધમાં જે સુધારા સુચવવામાં આવ્યા છે તે નામદાર સરકારે અમલમાં મુક્યા છે કે કેમ તે કહેવા નામદાર સરકાર મહેરબાની કરશે?

જવાબ.

કારવાર રેલ્વે જો નક્કી થાય તો બંદરમાં કંઈક નાની નાની સુધારણા કરવા માટે કમિટીએ સુચવ્યું હતું પણ રેલ્વેની યોજના ભંગ થઈ અને તેથી કમિટીની સુચનાઓ ખર લાવવામાં આવી નહિ.

(ક) કારવાર રેલ્વે લાઇનને સરવે કરવામાં આવી છે કે કેમ અને જો તેમ હોય તો તે બાંધવાને જમીન ખરીદ કીધી છે કે કેમ અને જો કીધી હોય તો તે જમીન લીલામથી વેચવામાં આવી છે કે બાંધી મુક્તે પટે આપી છે?

જવાબ.

સને ૧૮૯૯-૭૦ માં કારવારથી હુબલી અને ગડગ સુધીની રેલ્વે લાઇન માટે વિગતવાર સરવે કરવામાં આવી હતી પણ બે લાઇન બાંધવાને જમીન મેળવવામાં આવી હતી કે કેમ તથા માનવતા સલાસદે વર્ણુન ક્યું તે મુજબ વેચવામાં આવી હતી કે કેમ તે સવાલનો જવાબ બહુ મહેનતથી તપાસ કર્યા સિવાય દઇ શકાય નહિ કે જે મહેનત યોગ્ય ધારવામાં આવતી નથી.

(ખ) કારવાર રેલ્વેનો સવાલ પુનઃ સચેત કરવાની જરૂરીયાત વિષે નામદાર સરકારે વિચાર કયો છે?

હા. તોપણ કારવાર રેલ્વેની બાંધણી હાલ તરત અશક્ય છે એમ સરકાર ધારે છે. સવાલ.

દ. દેશાવરની સરકારી ધરપીટાલોમાં ઑનરરી ડાક્ટરો તથા સરજનનો નિમવાની જરૂરીયાત નામદાર સરકારે વિચારી છે?

જવાબ.

હા

કુદ બીઓને અત્યંત જરૂરીની ચીજ

વજ્રેકૃત કફનાશક ગોળીઓ.

નાનાં છોકરાંઓને કફ બરાઇન શ્વાસ થાય છે, ડાકમાં ધુરધુરે છે જેને હાંફાણ કહે છે તે વીકારમાં આ ગોળીઓનો ઉપયોગ કરવાથી ફક્ત બે કલાકમાં દરજ્જો જળને દરદી હાંફીઆર થાય છે. મોટાં માણસોને ત્વરાથી દસ્ત થવાની ત્યારે આ ગોળીઓ તદ્દન સાફ કામ કરે છે.

મુંબઇના પ્રખ્યાત ડાક્ટરો અને ત્રૈલોક્ય ગોળીઓ કંઈક વરસ સુધી સર્ટીફિકેટો આપેલાં છે. એકવાર વાપરીને ખાતરી કરવી.

ફિમત રૂપ ગોળીનો.૧ રૂ.-૧૦૦ ગોળીના ૩ રૂ.

ગ્રાહીસ-વી. વી. ગીરગામ

CHAMBER'S SECTION.

ચેમ્બરના વિભાગ.

INTERVIEW OF THE COMMITTEE WITH THE
FINANCE MINISTER.

નામદાર હિંદી સરકારના ખજાનચી સાથે કમિટીની મુલાકાત.

દેશી વેપારી ચેમ્બર અને યુરોની એક
ખાસ સભા સોમવાર તા. ૨૦ મી જુલાઈ
૧૯૧૪ ને રોજ હિંદી ખજાનચી સર વિલીયમ
મેયરની મુલાકાત લેવા બપોરના ૧ (મુ. ટા.)
વાગે મળી હતી જે વખતે નીચેના અંદરથી
હાજર હતા.

પ્રમુખનું ભાષણ.

શેઠ પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસે સર વિલીયમ
મેયરને આવકાર આપતાં નીચે મુજબનું
ભાષણ કર્યું હતું.

(૧) શેઠ પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસ
(ચેરમન)
વર્તમાન (૨) ઓન. સર ફાઝલભાઈ કરીમભાઈ
તપાસ (૩) ઇબ્રાહીમ (વાઇસ ચેરમન)
થયા પ. (૪) ઓન. મી. મનમોહનદાસ રામજી
ભંડેર (૫) શેઠ દીનશાહ એલલજી વાઘજી
સવાલ. (૬) સર શાપુરજી. બી. ભટ્ટાચાર્ય
ધ. (૭) શેઠ નરોત્તમ મોરારજી ગોકળદાસ
શેઠ દેવીદાસ માધવજી ઠાકરસી.
ઓડીટરને શેઠ સોરાબજી એલલજી વોર્ડન
ફીક્ટ આ શેઠ ચતુર્ભુજ શીવજી
બોજા ૩ શેઠ મોતીલાલ વલ્લભજી
કાયદા તથા શેઠ મોતીલાલ કાનજી
ફી. શેઠ પી. જે. બીલીમોરીઆ
ટેબલ પર શેઠ દેવાશંકર જગજીવન
જવાબ શેઠ રતનશી મુળજી
બા. શેઠ મુળજી હરીદાસ
પ્રાંતો, ન. શેઠ જેઠાભાઈ વાલજી

“હું” આપને આ ચેમ્બરની કમિટી તરફથી
અંતઃકરણપૂર્વક આવકાર આપવાની રજા
લઉછું હિંદી સરકારના નાણા ખાતાના ખજાન-
ચીની હુમને આ પહેલી મુલાકાત હોવાથી ઘણો
આનંદ થાય છે. વેપાર અને નાણાં ખાતાનો
એક ખીજ સાથે ગાઠ સંબંધ હોવાથી
વેપારી આલમ નાણાંખાતાના વડા સાથે
વધુ પરીચયમાં આવવાની ફરક તકને
આવકાર દાયક ગણે છે. અને એમ
માને છે કે જે જે અરસપરસ મળવાથી કદી
કેટલાક અગત્યના સવાલોનો ફરજો નહિ આવે
તોપણ તેથી ઘણી ગેરસમજાણો દુર થવાનો
સંભવ છે. નાણાંખાતાં તથા ચલણના
સંબંધી મળેલા બાદશાહી કમીશનના રીપોર્ટ
સંબંધીજ હાલમાં હમે વેપારીઓના મનમાં
વિચારો છે આપણી હાલની ચલણનિતિ,
સને ૧૮૯૩ માં અંદોળા સીકકા પાડવાની ટંક-
શાળો બંધ થવાથી ઉદ્ભવી; અને તે નિતિ
(રસમ) ને ન્યાયશાસ્ત્ર સિદ્ધ પરિણામે લાવ-
નારી નવી રસમ ઉભી કરવાનીજ અટપટ.

ધી બેઠાએ ટાઇલ માર્ટ ૨૧ બેંક ઓફ ફોર્ટ મુંબઈ.

ત્યારની ચાલુ છે. વિનિમયને મુકરર કરવાનું, સોનાના ચલણમાં અનામતી ઉત્પન્ન કરવાનું નવા રૂપીઆ પાડવાનું (સને ૧૯૦૬ તથા ૧૯૦૭ માં ૪૦ કરોડ જેટલા રૂપીઆ પાડવામાં આવ્યા હતા) આ સંઘનાનું મુળ તથા જરૂરીયાત, તે પહેલાં પગલાંને લીધે હતી. સને ૧૮૯૨ ના ગંભીર પગલાં પછી જે ચલણની રસમ ચાલી તે સને ૧૮૯૮ ની ફાઉનર કામતીની લલામણો પર રચાયેલી હતી અને સને ૧૯૦૭-૮ માં એ રસમને નાણાં સંબંધી કટોકટીના તોફાન સામે પહેલી બાથ લીડવી પડી. એમ કહેવુંજ પડે છે કે પોતાની પુર્ણ અવધિ સુદી તેને લ'બાવવું' પડ્યું હતું. પરિણામે તે સફળ નિવડી અને તે સાથે નામદાર સરકારને તથા પ્રજાને કેટલીક ઉમદા બાળતો શીખવી. તે વખતે માલુમ પડ્યું કે સોનાના ચલણની અનામતી વિનિમયને બહુજ સુસી-બતથી ટકાવી શકે. ઉપરાંત તે માટે સોનાના ચલણના છુટ વ્યવહારનો જગજગત આધાર પણ જોઈએ. આવી રીતે સોનાના ચલણને દેશપર જગજગતીથી મુકવાના સંબંધમાં મહારી કમિટી તદ્દન વિરૂદ્ધ છે. અને તેઓ લાગેનલ એપ્રાહામના વિચારને મળતા છે કે "દુરની આર્થિક સ્થિતિનો વિશેષ વિચાર નહિ" કરતાં હિંદના લોકોની ધન્યતા તથા સગવડ મુજબજ ચલણનિતી હિંદ પોતેજ ગોઠવવી." આ સ્થિતિએ હિંદી સરકાર માંગણી થાય તે વખતે સોનું પુરું પાડવાની જોખમદારી શા માટે લે છે તેનું કારણ હમે સમજી શકતા નથી. પણ તેની સાથે હમે એમ પણ આશ્ચર્ય કરીએ છીએ કે આ સંબંધમાં તેઓની પદ્ધતિ એવી રીતની હોવી જોઈએ કે બની શકે તેટલું વિનિમયનું ધોરણ પુર્ણ અને સ્હેલું થાય, એટલે કે એકને બદલે બીજું સ્હેલાઈથી વિનયમ થઈ શકે અને જે જે લોકોને સોનું જોઈએ તેઓને સોનું મળવા માટે સંપુર્ણ સરળતા અને સુગમતા થાય. આટલા માટેજ કાગળના ચલણની અનામતીનું સોનું હિંદમાં રાખવું જોઈએ. જો, કમીશન જેમ કહે છે તેમ

લોકોને ગમે તેવું ચલણ મળવું જોઈએ તો જેઓને સોનું જોઈએ છે તેઓને તે મળવામાં કોઈ પણ જાતની હરકત ન પડવા દો. એમ લાગે છે કે પ્રજાને સોનું આપવાના સંબંધમાં કોઈક વખત અમુક હદ રાખવામાં આવે છે. આ સંબંધમાં મદ્રાસની ઇન્ડિયન બેંકના મી. પંડ્યાએ જે સાક્ષી આપી છે તે તરફ મારી કમિટી આપનું ધ્યાન જોડે છે. તેઓ બતલાવે છે કે એકાઉન્ટન્ટ જનરલોએ સોનાની ના પાડી છે અથવા કૃપણ અને બખીલ પ્રમાણમાં વહેંચી આપ્યું છે. અત્યારે જો આવી હદ હોય તો તે કાઢી નાંખવી જોઈએ. અને સોનાના વિનિયમની સગવડ કરી આપવા બધી મહેસુલી તથા નીજેરી ઓફીસોને હુકમ કરવો જોઈએ. ટુંકમાં ફક્ત કાયદેસર ફરજિયાત પાડવા (સવાય જેટલું) સોનાના ચલણ સ્થાપવાની સગવડ કરવા, બની શકે તેટલું નામદાર સરકારે કરવું જોઈએ.

કમીશન એમ કહ્યું કે હિંદુસ્તાનની પોતાની અંદરની જરૂરીયાત માટે રૂપીઆ તથા નોટનું ચલણ ધણજ સગવડ ભરેલું છે તેની વિરૂદ્ધ મહારી કમિટી પોતાના જાતી અતુલવ પરથી કહે છે કે અંદરના લાગોમાં અને પ્રાસ-કરીને ખેતી અને પાકના મુલકોમાં રૂપીઆ અને મહેરનું ચલણ સગવડ ભરેલું છે; નહિં કે રૂપીઆ અને નોટો; કારણ કે જીલ્લાઓમાંના અન્તણ લોકો નોટપર તો અણગમીજ દેખાડે છે અને રૂપાના ચલણ કરતાં પણ સોનાનું ચલણ વધારે પસંદ કરે છે. જેઓ એવા જીલ્લાઓ સાથે સંબંધમાં આવે છે તેઓનો આ સ્વાનુભવી અભીપ્રાય છે.

સોનાની ટંકશાળ.

સોનાની ટંકશાળ સુચવવામાં આવી છે તે સંબંધમાં. મારી કમિટી આ સ્થિતિએ તેને જરૂરીયાત ધારતી નથી. સોનાની ટંકશાળ કરવા માટેના હિંમાયતીઓમાં પણ તે સંબંધીના વિચારમાં ગંભીર તફાવતો છે. તેમાંના કેટલાક

મેટેલીક શીલીંગની સારી ડીઝાઇન ગમશે કે ?

મહારા અને અડધી મહારા પાડવા હિંમાયત કરે છે, જ્યારે બીજાઓ યોછી કિંમતના સીકકાઓ જેવાકે રૂ-૧૦ તથા રૂ. ૫ ની કિંમતના સીકકાઓ પાડવા આગ્રહ કરે છે. વળી કેટલાકો કહે છે કે જે મોંગણી થાય છે તે માત્ર આસ્ટ્રોલોગીની માફક હિંદની પોતાની ટંકશાળ કરવાની રચીલા તથા એવી એવી બીજી લાગણીઓને લીધેજ. મનોભાવને તેની કદર કરી માન આપવું જોઈએ પણ આ મનોભાવ સાર્વજનિક છે કે કેમ તેનો હુમને શક છે. એની જરૂરીયાત સંબંધમાં કહેવું પડે છે કે ઇંગ્લેન્ડ, આસ્ટ્રોલોગી તથા ઇંગ્લેન્ડથી આવતી મહારા લંડનથી આવતી સોનાની લગડીઓ કરતાં વધારે સસ્તી પડે અને જે લગડીઓ સીકકા પાડવા માટે આવે તે હિંદી સોનાની ખાણોમાંથી આવે. આ સંબંધેલા જથ્થામાંથી સોનું લાવવામાં આવે તે. હવે જો આ પ્રમાણે સોનાની ટંકશાળને માટે પુરતું કામ નહિં મળતું હોય તો સોનાની ટંકશાળ માટેની ફક્ત મનોભાવના વૃત્ત કરવાનું કશું પ્રયોજન નથી.

સરકારી બેંક.

રાજ્યદ્વારા કમીશનના રીપોર્ટના પરિણામે ઉભા થયેલા સવાલોમાં વધારેમાં વધારે સુચવડ ભરેલો સવાલ સરકારી બેંકનો છે. આ સુચના કંઈ નવી નથી કારણ સને ૧૯૦૧-૦૨માં તે ચર્ચાયેલી હતી. તે વખતનો સંજોગ એવો હતો કે જો ઇલાકાની બેંકો ભેગાં જવાની પહેલ કરે અને પોતાની થાપણમાં સંગીન વધારે કરે તો સરકાર તેમને ચલણી નોટોનો વહિવટ સોંપી દેવા અને જાહેર પુરાંતનો મોટો ભાગ વાપરવા દેવા ગંભીર વિચાર કરે; પણ એ યોજનાથી ઇલાકાની બેંકોને વધુ શો કાયદો થાય એ અચોક્કસ હોવાથી એ યોજના ભાંગી પડી. મી. ક્રીન્સે નવી ઉભી કરેલી યોજના બુની યોજનાથી સ્હેજ બુદ્ધિ પડે છે. સરકારી બેંકની સુચના અને સુખ્યવેકરીને મી. ક્રીન્સની યોજના પ્રમાણેની સુચના મહારી કમિટી માન્ય કરતી

નથી. હાલની ઇલાકેદાર બેંકથી વધારે સગવડ મળે કે કેમ એનો હુમને ઘણો શક છે. પાશ્વિમાય મુલકોમાંના કેટલાકોમાં સુડી એકત્ર કરવાનું વલણ છે જેવી રીતે ઉદ્યોગ એકત્ર કરવાનું વલણ દુસ્તની રૂઢીમાં છે. હિંદની હાલની સ્થિતિ અને સંજોગમાં અને હાલના વિસ્તારનું પ્રમાણ જોતાં સુડીની એકત્રતાએ હિંદના વેપાર ઉદ્યોગની ગિલવણીમાં મદદગાર થાય કે કેમ તે શક્યરેણું છે. પરિણામ એ આવે કે ઇલાકેદાર શહેરોને વૃત્ત કરવામાં ન્યાનાં દેશાવરો ખાલી થઈ જાય અને નાના વેપારીઓ તથા એટીકારોને નાણાંની તંગીને લીધે ખમ્બું પડે, જ્યારે ખાસ કરીને ઇલાકેદાર શહેરોમાં વેપાર ઉદ્યોગને પુરતું સાધન મળે.

હિંદી પ્રધાન પાસેથી કાઉન્સિલ બીલ વેચવાનો તથા તેની વ્યવસ્થાનો, સોનાના અનામત કંડોને તથા કાગળના ચલણના અનામત કંડોને બોલે લઈ લેવાના સંબંધમાં ઘણું કંઠી શકાય પણ તેમાં કેટલાક ગેરકાયદા મહારી કમિટીના મનને લાગતા હોવાથી તે દરખાસ્તને હાલ ટેકો આપવાનું મહારી કમિટી પસંદ કરતી નથી. તેમ છતાં પણ કમીશનની સુચના મુજબ સરકાર જો એક નાની વાડેદાર ચાલાક કમિટીદ્વારા એ સવાલની ખારીદીથી તપાસ કરે તો કમિટીને કંઈ વાધો નથી. તેઓ આશા રાખે છે કે જો આવી કમિટી સ્થાપવામાં આવે તો બિન અધિકારી વેપારી વર્ગના લોકોના વિચાર બહુ સારી રીતે નિરૂપણ થશે.

વધારાની રોકડ પુરાંતની જગ્યા તથા તેની વ્યવસ્થાનો સવાલ ગત કેટલાક વર્ષો થયાં ઘણો ચર્ચાયે છે. મહારી કમિટીનો મજબુત અભિપ્રાય એ છે કે નામદાર હિંદી સરકારની વધારાની આવકનો ઉપયોગ હિંદનો કારોબાર સુધારવા માટે કરવો જોઈએ, તથા તે વધારાનું ફંડ હિંદ ખાતે રહેવું જોઈએ. અને સ્ટેટ સેક્ટરી તરફથી ખર્ચના અડસટ્ટાની જરૂરીયાત રકમ સિવાય વિશેષ ઉપાડ થયો જોઈએ નહિં.

આ નિયમ સારો છે અને મહારી કમિટી એમ આશા રાખે છે કે એ નિયમનો ભંગ કદી કરવામાં આવશે નહિ. કમીશન કહે છે તે પ્રમાણે લંડન અનામતીને પાછી ફરીથી ભરવાને જે વખતે જરૂર હતી નહિ તે વખતે ઇંગ્લેન્ડ આફ્રીસે નીચે ભાવે હુંડીઓ વેચી એવા મજબૂર નિયમના ભંગથીજ આટલી બધી પ્રતિકુળ ટીકા ઉદ્ભવી.

સાધારણ બેંકોના હક.

કમીશનની એ સુચનની સુચના કે હિંદી સરકારે હિંદમાંના રોકડ પુરાતમાંથી ઇલાકેદાર બેંકોને તેમની નાથે કેટલીક શરતો કરી જામીનગીરી પર નાણાં ધીરવાં, એ સુચનાને કમિટી આવકારદાયક ગણે છે. અને છેલ્લા બેંકના બારીક સમય વખતેના આપ સાહેબનું હર અદેશી અને માયાળુ કૃત્ય કમિટીને યાદ આવે છે કે જે વખતે, તે કટોકટીનો સમય વટાવી નાંખવા વેપાર રોજગારની મદદાર્થે ઇલાકેદાર બેંકને નાણાં સોંપ્યાં હતા. મહારી કમિટી સ્વેચ્છ વિશેષ આગળ વધવા માંગે છે અને સુચવે છે કે ફક્ત ઇલાકેદાર બેંકોને નહિ પણ ખીજી મંજૂર કીધેલી સાધારણ બેંકોને પણ સારી જામીનગીરી પર નાણાં ધીરવાં. જે સારી જામીનગીરી આપવામાં આવે તો સાધારણ બેંકોના હક શા માટે નહિ ગણકારતા હશે તેનું કંઈ કારણ દેખાતું નથી. મહારી કમિટીને એમ લાગે છે કે હિંદુસ્તાનના વેપાર રોજગારના વિસ્તાર વધારવા તથા ખિલવવા તથા જેતીવાડીને મદદ કરી આગળ વધારવાનું કામ આટલું તો વિશાળ છે કે ઇલાકેદાર બેંકો પોતાની થોડીક શાખાઓ સાથે તેને પુગી શકે એમ નથી.

સોનાના અનામત ફંડના સંબંધમાં ચોકકસ હદ ઠેરવી શકાય એમ મારી કમિટીને લાગતું નથી. એક વખત ૨ કરોડ પૌંડની હદ વાજબી ગણવામાં આવી હતી. ત્યાર બાદ ૧૯૦૭-૮ ના કટોકટીના વખત પછી ૨૫ કરોડ જેટલી કરવામાં આવી હતી. અને હવે કમીશન ધારે છે કે આ હદ પણ પુરતી

નથી. મહારી કમિટી તે મતને પુરેપુરી મળતી છે કે અનામતી વધારવામાં કંઈક હદ મુકવા બાબતની જવાબદારી માટે આપણું જ્ઞાન બહુજ ઓછું છે અને વિશેષ અનુભવ મળે ત્યાં સુધી તે સ્વતઃ વધે તેટલું વધવા દેવું જોઈએ. અને આ બાબત પર કમિશનની સુચનાઓ માન્ય કરતાં કમિટી એ વિચારની છે કે અનામતી સોનું હિંદમાંજ રાખવું જોઈએ.

રેલ્વે પાછળ ખર્ચ.

રેલ્વે પાછળ હુમેશ વધતો જતો ખર્ચ જોઈ મહારી કમિટી ઘણી ગેચેન થાય છે; જે કે હિંદી વેપાર ઉદ્યોગની ખિલવણીમાં જે મુખ્ય ભાગ તેઓ ભજવે છે તથા ભજવે છે, તેની ઓછીકદર મહારી કમિટી કરતી નથી; અને જેવી રીતે આગળ એક દિવસે એાન. મી ગીલાનની સમક્ષ એવો આગ્રહ કર્યો હતો કે જે રેલ્વે લાઇન બાંધવાની અગયની જરૂર હોય જેવી કે અલીગઢ મથુરાના જોડાણ માટેની એવી એવી લાઇનો બાંધવા ખર્ચ કરવો જોઈએ. આ પ્રમાણેના આગ્રહ જે મોં ગીલાન સમક્ષ કર્યો હતો તેવો આગ્રહ હુમેશ કરવા કમિટી તૈયાર નહોતો. તેઓને પુરતી રીતે માલમ છે કે જરૂરી સવ તેઓને પુરતી રીતે માલમ છે કે જરૂરી આસ-રેલ્વેની સગવડો સાથે મળે નહિ તો હિંદીના વ્યાપાર ઉદ્યોગની ખિલવણીમાં ગંભીર નહિ આવશે. તો પણ તેઓ વાર્ષિક ૧ કરોડ ૨૦ લાખ પૌંડ સુધીનું ખર્ચનું જે ધોરણ વધી જાય તેના તથા હવે પણ કોઈક બાબત તરફ વધારવાનું સોના-જે આગ્રહ કરવામાં આવે છે તેની સામે એવા કમિટી નમ્રતાથી પણ મજબૂત વાંધો નથી આપે રજૂ લે છે. ખીજાં કેટલાક ઉપયોગી ખાતાં જુએ મારવાના જોખમે આ ખાતાંને સંતોષાનો નહિ હોય તે જોવાને ખાબદગાર લેવો જોઈએ. નહેરના બાંધકામમાં સરકાર જે હોંધ દેખાડે છે તથા નહેરના બાંધકામ અર્થે વાર્ષિક જે રકમો આપવામાં આવે છે તેની મહારી કમિટી કદર જુએ છે. પણ આ સત્ય વાત તેઓથી કદા વિના રહેવાતું નથી કે રેલ્વે પાછળ જે

હિવાલના માટે ફ્રેન્ચી ટાઇટ્સનાં છેલ્લી ડીમાઇનો જોરો કે ?

ઠગાશો ના.

દસતુરનામે વેસાતના આખના
ટીયર 'કુ' સામે કાળો

ઠકટર ફક્ત એક જ છે જે, કોટમાં
પથરની બેક વ્યાગળ.

દીનશાહ એમ. દસતુરની બાવીસ વર્ષની પુરાણી પેદીમાં છે.

અમારા આખના ઠકટરે લંડનની ત્રણ મોટી આખની આસપીટલોમાં આખના ઠકટરનો
હોદ્દો બળવ્યા વીશે લંડનના વીદ્યાન આખના ઠકટરે કહે છે કે—

“ ઠકટર દીનશાહ દસતુર આખના દરેક કામમાં પુરેપુરા પ્રવીણ, કુશળ તેમજ
ધણી બાહોશી અને સફાઈથી આખનાં ઓપરેશન કરનાર અને કોઈપણ આખની
ઓસપીટલમાં આખના સરજનના હોદ્દા માટે પુરેપુરા લાયક છે.”

વળી હાઈકોર્ટના વડા જજ બેસીલ સ્કોટ, ગવર્નરની કાઉન્સિલના મેમ્બરો,
બાહીતા ઠકટરે વીગેરે નામાકીત ગ્રહસ્થોના ઉચ્ચ લેખીત મતો અમોને મળ્યા છે.

મુંબઈમાં ફક્ત અમારે ત્યાં જ ચસમાંથી આખની મુશકેલી ખામીઓ સુધારવા માટે મજકુર
આખના ઠકટર મફત આખ તપાસે છે. વળી આખના દરદોની દવા અને ઓપરેશનો પણ
કરવામાં આવે છે.

ઉંચી બાતનાં પથરનાં ચશમા, દુરબીનો તાવ તપાસવાનાં થરમોમીટર, નકલી આંખો વગેરે
સંપૂર્ણ સતોપ સભ્યતા સાથે ધણા સસતા લાવે મળશે.

“ લુ—લુ ” આખના ટીપાં

આખનાં દરદોનો તદ્દન ખાત્રી ભરેલો ઠક ઠક આપનાર અકશીર ધલાજ છે
આખનાં દરદોને એક દીવસમાં ફાયદો કરે છે. કામત રૂ. ૧.

ઉભાં

વડા

સુચન

તે ચચ

હતો કે

કરે આ

કરે તો

સોંપી

વાપર

“ ભપકો નથી.”

વનૌષધી સાસાંપરેલા.

હતો કે મા સાસાંપરેલા સેવન કર્યાથી ઉપદંશજન્ય, ગરમીના રોગો તથા રસાયણી સેવન કરવાથી
કરે આ ઉપર થનારા ભયંકર વીકારો (લોહીનું બગડી જવું) તથા ધાતુના વીકારોને નાબુદ કરીને
કરે તો આ સાસાંપરેલા ગમે તે માણસે લીધો હોય તો લોહીનો સુધારો કરીને કૌવત આપે છે
સોંપી સ્મરણશક્તિ વધારે છે. ખાટલી એકની કીમત રૂ. ૧

મહા કુષ્ટ તથા સફેદ કોઠ ઉપર

એ અતિ ઉત્તમ ગુણદાયક ઔષધી.

ભારત મધુવદલી કીમત રૂ. ૧૧ આ દવા પેટમાં લીધાથી અને તેલ ઉપર લગાડવાથી નીચે
નાગવલી તેલ “ રૂ. ૨ ” લગેલા વીકારો ખાત્રીથી મારા થાય છે. અદાર પ્રકારના કુષ્ટ
રોગ, જવા કે શરીરની ત્વચા ઉપર સફેદ, લાલ, કાળા, બાંધુ રંગના ઘણ તથા સુનભરી ઘંટ્યાદિ
દરદો ઉપલી દવા લીધાથી ખાત્રીથી સારાં થાય છે, તેમજ લોહીનો સુધારો થઈ કાંતિને વધારે છે.

૩૦ ધાકજી લાણુજી સાવંત,

પ્રણસવાડી,—મુંબઈ.

આવકાર માટે આપનો આભાર માનું છું. તમારામાંના કેટલાક સાથે અંગત વાત કરવાનો લાલ આગળ ઘણી વખત મને મળ્યો છે. પણ તમારી કમિટી સાથની ખજાનચીની આ પહેલી મુલાકાત છે તેથી તે તકથી મને ઘણી ખુશી હોય છે અને આ તક આવી રીતની બીજી ઘણી મુલાકાતોની શરૂઆત જેવી નીવડ્યો એવી તમારી આશામાં હું ભાગીદાર છું. છેલ્લી પાંચ કરોડની લેનમાં તથા સેર્વિસ બેંકમાં નાણાંની ચાપણમાં વધારો મેળવવાની ફતેહ મળી છે તે માટેની તમારી સુભારકભાટી માટે તમારો આભાર માનું છું.

જેમ તમે જાણો છો તેમ સરકારની રાજનીતિ આ દેશમાંથી વધારે નાણાં જેવી રહેવે અને નહેરના વિસ્તારથી મોટો ખર્ચ કરવાની છે. અને હું આશા રાખું છું કે આ દિશામાં હું મને મળેલી ફતેહ હજી વધારે આગળ વધવા માટે શક્તિ આપશે.

ચલણ સંબંધી સવાલ.

હિંદિ નાણાં અને ચલણ સંબંધી બાદ-શાહી કમીશનના રીપોર્ટ પર તમારી ટીકા મેં બ્રહ્મ ઉલટથી સાંભળી છે. પણ આ સંબંધી જે કારણોને લીધે હું વિશેષ કહીશ નહિં. પહેલું એ કે સ્થાનિક સરકારો તરફથી, તથા અંગ્રેજ અને દેશી વેપારો ચેમ્બરો તરફથી, તથા ઇલાકેદાર બંકો તરફથી, કમીશનની કેટલીક જરૂરી સુચના સંબંધી, અભિપ્રાયો મંગાવ્યા છે. તેથી હિંદિ સરકાર સમક્ષ મારા વિચાર રજૂ કરવા તમને પુરી તક મળશે. અને મારે કહેવાની જરૂર નથી કે તેના પર પુરતું ધ્યાન અપાશે.

બીજી કારણ એ કે તમે કબુલ કરશો કે જે બાબતો તકરારી છે અને મેં કદા પ્રમાણે જેના પર કાળજીપૂર્વક વિચાર કરવાની જરૂર છે તેના પર, જ્યાં સુધી જે જે અભિપ્રાયો અને ટીકાઓ સરકારે માંગી છે તે તેમને મળે નહિં

ત્યાં સુધી કર્યો નિર્ણય અભિપ્રાય હું આપી શકું નહિં તે પણ આ નિતીના ભંગ કર્યા સિવાય જે ત્રણ મુદ્દાઓ પર હું કંઈક બોલી શકું એમ છે.

પહેલું એ કે સરકારે, લોકો જે ભતતું ચલણ માંગે તે આપવાની ધારણા રાખવી જોઈએ, એ મુશ્કેલી કમીશનની ભલામણને પુર્ણરીતે મળતો છે. તેથી જોકે લોકોને સોનું લેવા માટે હમારી તરફથી કોઈ ભતતું કબાણ કરવામાં આવશે નહિં, તો પણ જેઓને સરકાર પાસેનું સોનું જોઈતું હશે તેને તે મેળવવાની સંપૂર્ણ તક આપવામાં આવશે. તમે પોતેજ કબુલ કરશો કે હાલના સંજોગમાં, રૂપિયા અને નોટના બદલામાં સોનું આપવા માટે કાયદાની રૂએ હમારાથી બંધનમાં, હાલના સંજોગ પ્રમાણે, આવી શકાય એમ નથી. દાખલા તરીકે હું ડીના કંટાકટીના સમયમાં સરકાર દ્વેષ અરજદારોને અમુક પ્રમાણમાં જ સોનું આપે એવી રીતનું ધોરણ બાંધીને સોનું નકામું ઘટી જતું અટકાવવું એ વાજબી ગણાય, પણ સાધારણ વખતમાં મેં કહ્યું તે પ્રમાણે હમારી એવી ઇચ્છા છે કે જે સોનું માંગે તેને તે મળવાને પુરતી સગવડો મળવી જોઈએ. તમે આગળના કેટલાક દાખલાઓનો ઇશારો કરો છો જેમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આ સંબંધી ઘણી અડચણ પડી છે. હીક. હાલને માટે તથા ભવિષ્યને માટે હું એટલું જ કહી શકું છું કે જે એવી સુસીંગત ફરીનડે તો ચલણ ખાતાના મુસ્તારી (કન્ડ્રેલર) નાં સમક્ષ એ બાબત રજૂ કરવી કે જે સરકારી સોનું પુરૂ પાડવામાં મુશ્કેલી નહિં ઉભી કરવી એવી રીતની હમારો ખાહેશ થી વાકેફ છે.

ઇલાકેદાર બેંકની શાખાઓ.

ઇલાકેદાર બેંકની ભરતી કરવા દેશવરોને અલ્પહટતી રીતે ખાલી નહીં કરી નાખવાની જરૂરીયાત વિષે પણ તમે ઇશારો કરો છો. આ બાબતમાં હું તમારી સાથે પુર્ણરીતે મળતો છું

બ્રિટન મોઝેક ટાઇલ્સની સારી ડીઝાઇનો ક્યાં જોવા મળશે.

અને આ બાબતમાં પણ ચલાવુ ખાતાના મુસ્તફા, દેશાવરની બેંકોને ઉત્તેજન આપવાની મારી ખાહેશથી, વાકેફ છે. હું અને જણાવી શકે મદ્રાસ બેંકને, દેશાવરમાં નવા મથકો ખાતે શાખાઓ ઊઘાડવાની સુચના હમે કરી છે અને તેને ઉત્તેજન આપવા માટે, સરકારી નાણાં થોડાંક ત્યાં રાખી શું, એવી ખાતરી આપવા હમે તૈયાર છે એ તેજ મુજબ બીજી ઇલાકેદાર બેંકો તરફથી પોતાની શાખાઓના વિસ્તાર કરવાની અરજીઓપર એટલીજ લાગણીથી ધ્યાન આપવા હું એટલોજ તત્પર રહીશ.

તમે વધુ એવી સુચના કરોછો કે સરકારી ફાજલ પુરાંતમાંથી એટલી ઇલાકેદાર બેંકોને નાણાં ધીરવા નહિ; આ બાબતમાં મારે તમારાથી જુદા પડવું પડશે. ઇલાકેદાર બેંકો કંઈક ખાસ સ્થિતિમાં છે. તેઓને સરકાર સાથે લાંબા વખતનો સંબંધ છે સરકારી નાણાંનાં તેઓ આહુક છે અને બજેટ વેળાના મહારા લાપણમાં મેં જણાવ્યું હતું તેમ તેઓ બેંકરોની બેંકના સરખી છે. એ લોકોને નાણાં ધીરવી છેએ ત્યાં સુધી હમને બીક નથી પણ જો હમે એ નિયમથી દુર ખસીને બીજાં ખાતાંઓને નાણાં ધીરવા માંડીએ તો બહુ હમે સદર જમીનપરથી ખસીને પોથી જમીન તરફ જતા હોઈએ તેમ છે. અત્યંત કેટલીક મોટી બેંકો છે કે જેઓને હમે બેંકીકર નાણાં ધીરી શકીએ પણ બીજી એવી પણ છે કે જે આ વર્ગમાં આવી શકતી નથી. આ વાત ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ કે જ્યારે સરકાર બેંકને નાંખુ ધીરે છે, ત્યારે જેવી તેની મુદત પુરી થાય કે તરત પાછાં ભરીદે એવી રીતની તેઓની ઇચ્છા છે. નાણાંને બદલે જ સરકારો લેનોનો જોયો તેઓની પાસે હોય તો તેથી ઘણીજ અઘવડ થઈ પડે કારણ તેના નાણાં પ્રથમ ઉભાં કરવાં પડે અને તેનાં નાણાં ઉભાં કરતાં બહારને ધોકો લાગે. તો સરકાર તો એમ કહે કે હમે “અ” ને નાણાં ધીરીશું ને “બ” ને નહિ તો અદેખાઈ કરવા જેવી સ્થિતિ ઉભી થવા પામે. વળી ઇલાકેદાર બેંક એટલીજ આ બાબતપર સરકાર લાયકાત ધરાવતી

નથી. ઇલાકેદાર બેંકોનો, તો આ બાબત, નક્કી કરવાનો ધધોજ છે. પરીણામે મેં જણાવ્યું તેમ સરકાર કહેડી સ્થિતિમાં આવી પડે અને જેની અરજીઓનો સ્વિકાર નહિ કરવામાં આવે તેઓમાં અમતોયં ઉભા થવામાં આવે ઉછીની આપી શકે તો પુરો થવા આવે તેથી જો એકાદ અરજીના મંજુર કરવામાં આવે તો તેથી બેંક સંબંધી સવાલની સ્થિતિપર માહી અસર થાય; તેટલા માટે હું એવો વિચાર ધરાવું છું કે સરકારી નાણા ધીરવાનો સવાલ ઉભો થાય ત્યારે હમારો યોગ્ય માર્ગ ઇલાકેદાર બેંકો છે.

રેલ્વેના કાર્યક્રમમાં વધારો કરવા વિરુદ્ધ તમે મને ચેતવણી આપો છો કે જે અત્યાર લાગણમાં વિસ્તીર્ણ પામેલો જણાવો છો તેમ છતાં મહારે તમને દેખાવું બીજી કે આ બાબતમાં પુર્ણ અનુરોધી દેખાતા નથી. એટલે કે તમે તમારા કહેવાને અનુસરતા વિચાર ધરાવતા નથી. કેમ કે રેલ્વે વધારવાની જરૂર તમે સ્વીકારો છો અને ચોક્કસ સડકની તાકીદની જરૂર તમે દેખાડી છે. ઠીક, હાલના સંજોગ પ્રમાણે રેલ્વે કાર્યક્રમમાં ઘટાડો કરી એવી વધુ ખીલવણી થયેલી તમે મેળવી શકશો નહિ.

નહેરના બાંધકામ માટે નાણાં.

એમ છતાં પણ હું આટલી બાબતમાં તમારી સાથે સંપૂર્ણ રીતે એકમત છું કે રેલ્વેના જેટલાંજ બીજાં ઉપયોગી કાર્યોને ભોગે રેલ્વેમાં નાણાં રોકવાં નહિ. પણ હું ધારૂં છું કે નહેરના સંબંધમાં આમ બન્યું છે એમ ધારવામાં તમે કંઈક મોટી પ્રમણામાં છો. બજેટની તકરાર વેળા આ વર્ષે મેં સુલાસો કર્યો હતો તેમ હાલનું કાર્યક્રમ ઘડવામાં નહેરપર પહેલું મેં ધ્યાન આપ્યું હતું અને નહેરના બાંધકામના અનુભવીઓએ પ્રયત્નકારક જેટલું જણાવ્યું તેટલું તે માટે આપવામાં આવ્યું છે. મોટી નહેરકામની યોજના જલદીથી પાર પાડવામાં આવે મોટી મુશ્કેલી મળુરોની તળી છે. તમે એવી સુચના કરો છો કે સુરેપીઅન કોન્ટ્રેક્ટર કામે લગાડ્યાથી આ મુશ્કેલી દુર થઈ શકશે. ઠીક

વવાનું ઠેરાવવામાં આવ્યું હતું. સ્કૅટિનિયર તરીકે શેઠ મોતીલાલ કાનજીને નિમવામાં આવ્યા હતા તથા બેલટ ઓફસને ખુલી રાખવાના દિવસો તા. ૨૪ મી જુલાઈથી તા. ૩૦ મી જુલાઈ સુધી ઠેરાવવામાં આવ્યા હતા.

શેઠ સુનીલાલ ત્રિ. મહેતા.

શેઠ રતનશી ધરમશી મોરારજી.

મેસર્સ હીરજી ખેતશી એન્ડ કુંપની.

(૩ના વેપારી.)

૧૦. એન્ટીટયુબરક્યુલોસીસ લીગનો નાં છાની મદદ માટે કાગળ આવ્યો હતો. તે બાબે ના પાઠવાનો ઠરાવ થયો હતો.

૧૧. ચેમ્બરના આસિ. સેક્રેટરી મી. વન્દરાજનીએ છ મહિનાની વગર પગારે રજા માંગી હતી જે તેમને આપવામાં આવી હતી.

બાદ સભા બરખાસ્ત થઇ હતી.

ધી ઇન્ડિયન મર્ચન્ટસ ચેમ્બર એન્ડ બુરોની કમિટીની એક ખાસ સભા ગુરુવાર તા. ૨૩ મી જુલાઈ ૧૯૧૪ ને રોજ બપોરે ૧-૩૦ ઠલાકે (સુ. ટા.) મળી હતી, જે વખતે નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થો હાજર હતા:—

(૧) શેઠ પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસ (પ્રમુખ)

(૨) ઓન. સર કાજલભાઈ કરીમભાઈ

મુખ્યાડીમ

(૩) સર શાપુરજી બી. ભટ્ટાચાર્ય

(૪) શેઠ દીનશાહ એદલજી વાઘ્લા

(૫) શેઠ ચતુર્ભુજ શીવજી

(૬) શેઠ રેવાશંકર જગજીવન

(૭) શેઠ મુળજી હરિદાસ

(૮) શેઠ દેવીદાસ માધવજી ઠાકરસી

(૯) શેઠ પી. જે. બીલીમોરીયા

(૧૦) શેઠ મોતીલાલ વલ્લભજી

(૧૧) શેઠ જેઠાભાઈ વાલજી

આ ચેમ્બર તથા ધી બોમ્બે નેટીવ પીસ ગ્રુપ્સ એસોસિએશન તરફથી મુંબઈની લેજલે-ટીવ કાઉન્સિલમાં એક પ્રતિનિધિની જે ચુંટણી થાય છે તે બાબે નામદાર સરકારને પત્ર આવ્યો હતો. તે ઉપર વિચાર કરતાં તે બાબત વિચાર કરવાને તથા ફાક્ટ તૈયાર કરવાને નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થોની એક સળ-કમિટી નીમવામાં આવી હતી.

(૧) શેઠ પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસ (પ્રમુખ)

(૨) ઓન. શેઠ મનમોહનદાસ રામજી

(૩) સર શાપુરજી બી. ભટ્ટાચાર્ય

(૪) ઓન. શેઠ લલ્લુભાઈ સામળદાસ

(૫) શેઠ દીનશાહ એદલજી વાઘ્લા

(૬) શેઠ દેવીદાસ માધવજી ઠાકરસી

(૭) શેઠ મોતીલાલ વલ્લભજી

ઓન. મી. લલ્લુભાઈ સામળદાસને નામદાર સરકારે સી. આઇ. ઇના ખેતાબ બક્ષો તે માટે કમિટીએ ખુશાલી દર્શાવી તેની મોંઘ લીધી હતી.

બાદ સભા બરખાસ્ત થઇ હતી

REVIEWS.

સાહ્યાર સ્વિકાર.

ગુજરાતી ગઝલિસ્તાન:—સંગ્રહકર્તા “સાગર” માર્ગદર્શક ટીકા અને “સુસવાદ” ના વિવરણ સાથે ૨૪૫ ગુજરાતી ગઝલોના સંગ્રહ. મુલ્ય: સવા રૂપિયા (પાકું પુસ્તક-ગલેઝ) બાર આના (૨૬). ગુજરાતીમાં કવિતાના અનેક સંગ્રહ પ્રગટ થયા છે પરંતુ ઈશ્વરની મસ્તીના ગતાવનારી એકલી ગઝલોના સંગ્રહ તો આ

પહેલું પુસ્તક છે. ‘સંગ્રહકર્તા’ ‘સાગર’ ના નામ ગુજરાતી પ્રજાથી અજાણ્ય નથી. તેમના હાથે લખાયેલું ‘સુસવાદ’ વિવરણ, એ પ્રદેશના અભ્યાસીઓને મનન કરવા જેવું છે અને ગઝલો મણિલાલ, લાલશંકર, દેરાશરી, સાગર, ઠલાપિ વિગેરે જાણીતા લેખકોની કૃતિ હોઈ વાંચનારને જરૂર પ્રિયકર થઈ પડે તેવી છે.

મારસેસની રંગીન તથા લાલ લાદીઓ સફાઈદાર અને મજબુત.

હવે ઠંડીની મોસમ શરૂ થઈ છે.

તમોને નીચે જણાવેલી બન્ને દવા જોઈશે.

(૧) નરવેટોના.

(ગ્રીમોલ્ટનો)

અશક્ત અને લોહી વગરના, જ્વાનીમાં ઘડપણ ભોગવનાર અને નબળા મગજવાળાં સ્ત્રી પુરૂષોને માટે ઘણી કીમતી, અને સ્વાદીષ્ટ દવા

(૨) એનરજીકલ સીરપ.

(ગ્રીમોલ્ટનો)

મગજ અને જ્ઞાન તંતુની નબળાઈ દુર કરનારી, ભુખ વધારનારી અને ખરી શક્તી બક્ષનારી અને તંદુરસ્ત બનાવનારી દવા.

(સરવે દવાવાળાઓને ત્યાં મળે છે).

વી. સી. દસ્તુરની કું.

દવાવાળા.

મીન્સેસ સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

પ્રસન્નનું

કેશભણી તેલ.

માથાના વાળનું પ્રતિદાન કરે છે.

દરેક તેલોમાં કેશભણી તેલ શ્રેષ્ઠ છે. શુદ્ધ વનસ્પતિમાંથી બનાવેલું અને ઉમદા વ્યત્તરોથી સુગંધી કરેલું છે. વાળને નરમ રેશમ જેવા બનાવી કુદરતી ખુણસુરતી બક્ષે છે. માથાના ખોડે માફ કરી તાલ પડવાનું સળાળ કારણ દૂર કરે છે. વાળને મજબુત બનાવી ખરતા અટકાવે છે

ક્રીમ્સ એક બાટલીના રૂ. ૧-૦-૦ પોસ્ટેજ ભુકું.
ત્રણ બાટલીના રૂ. ૩-૦-૦ પોસ્ટેજ સાથે.

ઠાકરો તથા વૈદો તરફથી સાબીત થયું છે કે તાલ મટાડવા માટે પીવાની દવા કરતાં માથાનાં આંશો તેલ વધારે શુભકારી છે. કારણ તે મુળમાં પહોંચે છે અને રહેલાઈથી રોગ દૂર કરે છે. હંમરી કુંપનીનું આ તેલ સ્ત્રી પુરુષોના શાલુગાર સજવામાં ઘણું માનીતું છે. વાપરવાથી ખાતરી થશે. નમુનાની આટલી માંગવાથી કોઈપણ સરનામે મફત મોકલેલી આપવામાં આવશે.

બનાવનાર-સી. પ્રસન્નની કું.

ઉંચા પરક્યુમર—ગીરગામ, મુંબઈ.

ડોંગરેનું બાલામૃત.

હાલ બજારમાં હલકા તથા નકલી બાલામૃતો ઘણાં નીકળી પડ્યાં છે, ને વેપારીઓને તે હલકા માલ ઉપર કમીશન વધારે મળે છે, તેથી અમારું બાલામૃત માગનારને પણ વેપારી વધારે કમીશન મળવાની આશાથી હલકું બાલામૃત આપીને આ ડોંગરેના બાલામૃત નેટવું જ શુભ પડી છે એમ કહે છે ને! જેને અમારું બાલામૃત નેટવું હોય તેણે તે ડોંગરેનું જ છે એવી ખાતરી કરીને લેવું.

એક શીશીની કી —૧૨ આના.

દશલખ અરબ ૪ આના.

કે. ટી. ડોંગરેની કં.,

ગીરગામ-મુંબઈ.

આમોફોન, હારમોન્યમ, સીનેમેટોગ્રાફ.

આમોફોન મુંબઈમાં પેદાશ વેહલાં મંગાવનાર અમે હોવાથી એ બાબેનો અમારો અનુભવ સરવેથી લાંબો છે, અને વળી અમારે ત્યાં આમોફોન તથા તેનાં ગાયનો આખી મુંબઈમાં સર્વેથી મોટા નિથ્યામાં તૈયાર રહે છે ક્રીમ્સ રૂ. ૧૫ થી રૂ. ૨૫૦.

હારમોન્યમો—અમારાં પોતાના તથા પેરીસનાં કેન્દ્ર-રવનાં બનાવેલાં, અને હારમોન્યમ બનાવવાને લગતાં સર્વે સામાન અમે ધોરૂબ ક્રીકાયને વેચીએ છીએ

આમોફોન તથા હારમોન્યમ અમે તેવાં બગડી ગયાં હોય તેપણ સચારીને નવાં જેવાં કરી આપીએ છીએ. જેમ્સ કું. કાલબાદેવી રોડ—મુંબઈ.

આવી જાતના સંગ્રહમાં માર્ગદર્શક ટીકા એક આવશ્યક અંગ છે તે પણ આ પુસ્તકમાં સારી રીતે આપીને તે માર્ગમાં પણ ઉકાવ રહેવા દીધી નથી. ગૂજરાતી પ્રજા આ સંગ્રહને યોગ્ય આવકાર આપશે એવી હુમારી આશા છે.

વિકૃત બુદ્ધિનો વિવાહ:—લખનાર. જીવજીવાલ અમરશી મહેતા. પૃષ્ઠ ૮૨. કિં. ૭ આના. ગૂજરાતી પ્રજામાં હાસ્યરસ સાહિત્યની ખોટા દેખીતીજ છે. “ભટ્ટ” લોપાણી” “ભદ્ર” ભદ્ર” વિગેરે જાતના પુસ્તકો અછડતાં જણાય છે. આવી સ્થિતિમાં આ ન્હાનું પુસ્તક ખરેખર આવકાર દાયકજ લેખી શકાય. મરાઠી ઉપરથી ભાષાન્તર કરવાને શ્રમ લઈને રા. જીવજીવાલે ગૂજરાતી વાંચનાર પર ઉપકાર કર્યો છે વળી નાટક રૂપે હોઈને અને અંદર સ્ત્રી પાત્ર નહિં હોવાને લીધે કેલેજ રકુલના વિદ્યાર્થીઓને પ્રયોગ માટે પણ ઘણું ખર્ચમાં આવે તેવું છે. કિંમત પણ નજીની છે કોઈ પણ સ્ત્રી કે પુરુષને આ પુસ્તક વાંચી જવાની હવે ભલામણ કરીએ છીએ.

રાધના પર્વત:—કર્તા—આનં. ગ. બ. રમણલાલ મહિપતરામ નીલકંઠ. પૃષ્ઠ ૬૧.

નડીયાદ હિંદુ અનાથાશ્રમ.

નડીયાદના હિંદુ અનાથ આશ્રમના સને ૧૯૧૨-૧૩ માં વર્ષના રીપોર્ટની પહેાંચ સ્વિકારતાં અને તે સંસ્થાએ કરેલાં જન ઉપયોગી કાર્યની નોંધ લેતાં હમને અત્યંત સંતોષ ઉપજે છે. આશ્રમના કાર્યવાહકોના ખંતીલા પ્રયાસથી આશ્રમનું કાર્ય દિનપ્રતિદિન વધુ વધુ સંતોષકારક થતું જાય છે. અને એ સંસ્થાને આર્થિક મદદ પુરતી મળવાની ખરેખરી આવશ્યકતા છે. આશ્રમને ઉદ્દેશ અનાથોને આશ્રય આપી તેમનું પાલણપોષણ કરવાનો તથા તેમને ઉપયોગી થાય એવી શારીરિક, માનસિક, નૈતિક, ધાર્મિક, તેમજ ઠળ કૌશલ્યની કેળવણી આપવાનો, તથા સ્વતંત્ર રીતે નીતિપૂર્વક પોતાનો વ્યવહાર ચલાવવાને યોગ્ય થાય તેવાં બનાવવાને છે આશ્રમનો આ ઉદ્દેશ જરૂર લાવવા તથા એનાં સંપૂર્ણ કળાએ પહોંચી અનાથ રક્ષા કરવાના

હાસ્યરસના ક્ષેત્રમાં “ભદ્ર” ભદ્ર” અને સાહિત્યના ક્ષેત્રમાં “કવિતા અને સાહિત્ય” પ્રસિદ્ધ કરીને ગૂજરાતી સાહિત્યમાં ઉચ્ચ પદ પ્રાપ્ત કરીને સંતોષ નહિં માનતા “મકરન્દે” જુનીજ દિશામાં પોતાની શક્તિ દોરી છે અને “રાધના પર્વત” વાંચીને આપણને એમ થાય છે કે નાટક લખવામાં પણ એમણે એવોજ વિચાર પ્રાપ્ત કર્યો છે. અસલના વખતમાં “ભદ્ર” ભદ્ર” અને “સસ્વતિચંદ્ર” વાંચતાં જે આનંદ પ્રાપ્ત થયો તે આનંદ ઘણું વધે આજે “રાધના પર્વત” વાંચતાં વાંચનારને થાય છે. કોઈ કોઈ ઠેકાણે “ભદ્ર” ભદ્ર” ના પાને પાને રેલાતો હાસ્યરસ ડોકીયાં કરે છે. પ્રાચિન કાળમાં અવાગિન કાળના પશ્ચિમના રીવાજે દાખલ થઈ ગયાથી લાગતું આશ્ચર્ય બાદ કરીએ તો નાટક સર્વથા એના પ્રખ્યાત લેખકની લેખિનીને જળ આપે તેવું છે. કેટલાક ટીકાકારોના મત પ્રમાણે તહેવું નામ “રાધના પર્વત” એ બહુ ઠીક નથી પરંતુ હમે તો એમ ધારીએ છીએ કે એ નામ પશ્ચિમની પદ્ધતિ અનુસાર ગણીએ તો પણ સર્વ રીતે પસંદ કરવા લાયકજ છે.

પવિત્ર કાર્ય કરવાને સમર્થ થાય તે માટે હંજુ ઘણું કરવાનું બાકી છે ત્યજી દીધેલાં બાળકોના રક્ષણ માટે, ઉદ્યોગશાળા માટે તથા નિરાધાર સ્ત્રીઓના રક્ષણ માટે મહત્વનું કાર્ય કરવા આર્થિક લીડને લીધે સંસ્થા હંજુ શક્તીમાન થઈ નથી તો તે અને બીજાં એવી મહત્વની ધારણા આશ્રમ જરૂર લાવી શકે તે માટે આ દેશહિતાર્થેની ઉપયોગી સંસ્થાને આર્થિક મદદ તગીકે યથાશક્તી મદદ આપવા સર્વ કોમ પોતાની ફરજ સમજશે.

ધી જ્યોર્જ ધી શ્રીફથ એન્ટીટયુગર કચુલો સીસ લીગનો ગયા વર્ષનો રીપોર્ટ હમને મળ્યો છે તે પરથી માલમ પડે છે કે એ સંસ્થા ઘણું સંતોષકારક કાર્ય કરી રહી છે અને તેને આર્થિક મદદ આપવાની અત્યંત આવશ્યકતા છે.

ધાં બેંગલે ટાઇલ માર્ટ ૨૧ બેંગલે સીટ ફોર્ટ મુંબઈ.

COMMERCIAL NOTES.

વેપારી ખબરો.

મક્કાઈ તેનો ઉવોગ અને તેની કિંમત.

અંગ્રેજ લોકો ઘઉંની રાટલીને હાંદગીના મુખ્ય આધારસ્ત્રુત તથા ઘઉંને દુનીઆમાં વધારેમાં વધારે ઉપયોગી અનાજ તરીકે ગણવાને દેવાયલા છે, તેઓને અજાયબી લાગશે કે ઘઉંની મામે મક્કાઈ જળરહસ્ત ખાતે લીડી શકે છે. ઘઉં સિવાયના બીજા ખાદ્ય અનાજ કરતાં મક્કાઈ વિશેષ વિસ્તારમાં ખેડવામાં આવે છે તથા વધારે પ્રમાણમાં ઉગાડવામાં આવે છે, અને હવાપાણીને લગતી કેટલીક અડચણો નડતી નહિ હોતે તો હાલુ પણ વિશેષ પ્રમાણમાં ઉગાડી શકાતે. સને ૧૯૧૩-૧૪ માં દુનીઆમાં ૧,૭૩,૩૧,૦૯,૫૧૭ હેક્ટર મક્કાઈ છે નો પાક થયો હતો જ્યારે ઘઉંનો પાક એજ વર્ષમાં ૨,૦૫,૩૩,૪૫,૭૨૭ હેક્ટર જેટલો થયો હતો. અને કેટલાંક વર્ષોમાં તો ઘઉંના પાક કરતાં પણ મક્કાઈનો પાક વધારે થયો હતો-જોકે ઘઉં અને મક્કાઈને અદલાબદલ આલી શકે એવા પાક તરીકે ગણવું એ તો ઠીક ન લાગે તો પણ એટલું તો નક્કીજ કે કેટલીક જાતની જરૂરીઆતો ઘઉં અને મક્કાઈથી તથા મક્કાઈ અને જવથી એક સરખી રીતે પુરી પાડી શકાય છે. ઘઉં અને મક્કાઈ એ જાતનેમાં તેના વજન પ્રમાણે પાચન થઈ શકે એવો સરખા પ્રમાણમાં પદાર્થ છે તથા રસાયણશાસ્ત્ર અનુસાર તેઓના અંશોની મેળવણી એકમેકની એટલી બધી જુદી નથી કે જેથી અદલાબદલ વાપરી નહિ શકાય. જો કિંમતનો સવાલ બામુપર મુદ્દીએ તો ખોરાક તરીકે ઘઉં ફક્ત સ્વેજ રહ્યા વધારે સારા ગણાય. કારણ મક્કાઈ કરતાં ઘઉંમાં પાષ્ટીકતત્વ

ફક્ત બે ટકા વિશેષ છે. ઘઉંમાં સ્વેજ પ્રોટેઇન નામના પદાર્થનો ભાગ વિશેષ છે અને મક્કાઈમાં ઘઉંના કરતાં કાર્બોહાઇડ્રેટસનો ભાગ વિશેષ હોય છે. મક્કાઈમાં ચોખ્ખાના કરતાં પ્રોટેઇન તથા ચરબીનો ભાગ વિશેષ પણ કાંજનો ભાગ બહુ થોડો છે.

જો મક્કાઈને બીજા અનાજો સાથે પાચક તત્વો માટે સરખાવીએ તો નીચેના કોષ્ટક સુજાણુ પ્રમાણ જણાશે.

દરેક અનાજના સો રાત્રમાં કુલે પાચક તત્વ.
પ્રોટેઇન. કાર્બો. ચરબી. કુલે.

	હાઇડ્રેટ			
ઘઉં	૧૫.૨	૬૯.૨	૧.૭	૮૬.૧
મક્કાઈ	૭.૯	૬૬.૭	૪.૩	૭૮.૯
(Rye) જવ.	}			
નીબતનુ એક અનાજ				
ચોખા	૪.૮	૭૨.૨	૦.૩	૭૭.૩
જવ	૮.૭	૬૫.૬	૧.૬	૭૫.૯
એટ નામના જવ	૯.૨	૬૭.૩	૪.૨	૮૦.૭

પ્રો. બર્ટરેડીએ મક્કાઈ પર હમણાં પુસ્તક લખ્યું છે તેમાં લખે છે કે મક્કાઈની કિંમતના પ્રમાણમાં તેમાં રહેલા પુષ્ટિતત્વ સરખાવતાં એમ લાગે છે કે સુધરેલી દુનીઆના મોટા ભાગમાં જનવર્ગને માટે મક્કાઈ એ ઘણાજ સસ્તો અને સારો ખોરાક છે. એકાદ બે કારણોને લીધે સામાન્ય રીતે એ વિશેષ વપરાતા નથી.

મેટેલીક શીલાગથી બીદર્શિગનો ચોરો શોલો છે.

ધાઉ તથા મકકાઈની રેટલીનું કોઈક તર-
ફથી પદરછેદ કરવામાં આવતા તેમાં રહેલા
તત્વના પ્રમાણમાં નીચેના કોષ્ટક મુજબનો
તફાવત માલમ પડ્યો છે.

ધાઉની રેટલી મકકાઈની
રેટલી.

પાણી	૪૦°૦	૩૮°૦
પ્રોટેઇન	૬°૫	૮°૫
અરબી	૧°૦	૨°૭
ક્ષરખોહાઇડ્રેટસ	૫૧°૨	૪૭°૩
સેક્યુ લોઝ	૩	...
રાખ	૧°૦	૩°૫
	૧૦૦°૦	૧૦૦°૦

સામાન્ય મધ્યમ કિંમત રૂ. ૯૫-૭-૯ પૈ
મળી હતી. અને ઓછામાં ઓછી કિંમત
૯૫-૯-૦ ઉપર હતી જે કિંમતે લગભગ ૮૨
ટકા જેટલો ભાગ અરબદારોને આપવામાં
આવ્યો હતો. લોનના હક્કાઓ તા. ૨૦ જુલાઈ
તથા ૨૦ મી આગષ્ટને દીને ભરવાના બાહેર
કરવામાં આવ્યા હતા. હિંદી સરકાર તરફથી
માંગવામાં આવેલી આ મોટામાં મોટી લોન છે
અમ હુમે ધારીએ છીએ.

એકંદર હિંદી રૂપિયાની લોનનો આંકડો
આત્યારે રૂ. ૧,૪૧,૩૪,૪૭,૬૦૦ જેટલો થયો
છે, જેમાંથી રૂ. ૨૫,૦૧,૧૮,૩૦૦ નો રકમ
રકમ ૧૯૦૦-૦૧ ની છે.

હિંદુસ્થાનમાં ડાહ્યાની નવી લોન.

સન ૧૯૦૦-૦૧ ની સાલની ડાહ્યાની
લોનની શરત પ્રમાણેની પાંચ કરોડ રૂપિયાનો
નવી લોન માટે કલકત્તામાં તા. ૩ જુલાઈને
દિને કરવામાં આવેલી ટેન્ડરોની માંગણી બહુજ
સંતોષકારક રીતે ફોર્ટુમંદ નીવડી હતી. ૧૧
થી ૧૨ કરોડ જેટલી રકમની મોટી અરજી
મોકલવામાં આવી હતી.

આ ૧૯૦૦-૧ ની રકમમાંથી લાન્ડનમાં
રજીસ્ટર થયેલા રૂ. ૯,૯૦,૬૫૦૦૦ ની રકમ
માથી ગયા જુન માસજ આખેરીએ રૂ.
૧૮,૭૬,૯૦૦ નો રકમ તે શહેરના ઓપર્સ-
ઓમાં યાકી કાઢી હતી.

હાલના વર્ષોમાં કહેલી લોનની વિગત
નીચે મુજબ છે.

ટેન્ડરો પોલવામાં આવેલા તેની તારીખ.	માંગેલી રકમ રૂ.	અરજ મળેલી તેની રકમ રૂ.	ઓછામાં ઓછી કિંમત રૂ. આ. પૈ.	મધ્યમ કિંમત રૂ. આ. પૈ.
૧૯૧૪ જુલાઈ તા. ૩	૫,૦૦,૦૦,૦૦૦	૧૧,૫૦,૦૦,૦૦૦ (આસરં)	૯૫-૯-૦	૯૫-૯-૭
૧૯૧૩ જુલાઈ તા. ૧૮	૩,૦૦,૦૦,૦૦૦	૯,૯૧,૦૫,૩૦૦	૯૬-૮-૦	૯૬-૮-૮
૧૯૧૨ જુલાઈ તા. ૧૯	૩,૦૦,૦૦,૦૦૦	૬,૨૯,૧૩,૫૦૦	૯૬-૧-૦	૯૬-૨-૦૦.૭
૧૯૧૧ જુલાઈ તા. ૧૬	૨,૦૦,૦૦,૦૦૦	૮,૩૮,૮૬,૨૦૦	૯૬-૨-૦	૯૬-૨-૦૦ ૭
૧૯૧૦ જુલાઈ તા. ૨૦	૧,૫૦,૦૦,૦૦૦	૬,૮૪,૪૫,૬૦૦	૯૫-૧૫-૦	૯૬-૧-૩.૮૫૭
૧૯૦૯ જુલાઈ તા. ૨૮	૨,૫૦,૦૦,૦૦૦	૬,૮૫,૨૨,૩૦૦	૯૩-૧૨-૦	૯૩-૧૫-૦.૦૭
૧૯૦૮ આગષ્ટ તા. ૪	૨,૦૦ ૦૦,૦૦૦	૩,૧૮,૧૫,૭૦૦	૯૫-૨-૦	૯૫-૭-૦ ૩
૧૯૦૭ જુલાઈ તા. ૧૭	૨,૫૦,૦૦,૦૦૦	૫,૨૪,૦૬,૩૦૦	૯૬-૧૧-૦	૯૬-૧૩-૧૧.૨
૧૯૦૬ જુલાઈ તા. ૩૧	૪,૫૦,૦૦,૦૦૦	૧૦,૬૬,૫૪,૨૦૦	૯૭-૩-૦	૯૭-૫-૬.૭૪
૧૯૦૫ આગષ્ટ તા. ૨	૪,૦૦,૦૦,૦૦૦	૧૯,૨૬,૮૬,૨૦૦	૯૮-૧૨-૦	૯૮-૧૩-૧૦.૪૫
૧૯૦૪ જુલાઈ તા. ૧૩	૩,૦૦,૦૦,૦૦૦	૮,૦૦,૦૦,૦૦૦	૯૭-૭-૦	૯૭-૮-૦
૧૯૦૩ જુલાઈ તા. ૨૨	૨,૦૦,૦૦,૦૦૦	૪,૯૬,૦૦,૮૩૫	૯૮-૧૫-૦	૯૮-૧-૭.૨

જાહેર ખર્ચની યોગ્યતા.

જાહેર ખર્ચ પાછળ ખર્ચવામાં આવતી કિંમત દેખાઈતી રીતે બીન જરૂરીયાત અને કૃત્રીમ લાગે પણ તેનું પૃથક્કરણ કરતાં તે કેટલી સીધી છે તે માણીત કરી શકાય.

દૃષ્ટાંતરૂપે, જુદા જુદા બ્રીટીશ છાપાઓમાં આખા પાનાપર એક વખત જાહેર ખર્ચ દાખલ કરવાની કિંમતના આંકડાં અત્રે રજૂ કરીએ છીએ તે પરથી માલુમ પડશે કે પાશ્ચિમાત્ય મુલકોમાં જાહેર ખર્ચની યોગ્યતા કેટલી બધી જણાઈ છે. વિલાયતના ડેલી મેલમાં આખા પ્રથમ છાપવાની કિંમત રૂ. ૨૫૦૦ રાખી છે પંચમાં રૂ. ૧૧૨૫ થી ૧૫૦૦ સ્ટેન્ડ મેગેઝીનમાં રૂ. ૬૦૦ તથા રીબુ ઓફ રીબુઝમાં રૂ. ૨૨૫ રાખી છે. આ પત્રો તેના જુદા જુદા વર્ગમાં તથા વિસ્તારના પ્રમાણમાં એક બીજાથી જુદા પડે છે. કોઈક પત્રો માત્ર કાર્ય નિવૃત્ત જન વર્ગનાજ ફક્ત વાંચવામાં આવે છે. અને કેટલાક ફક્ત સત્તાન યુદ્ધિવંત પુરૂષોનાજ વાંચવામાં આવે છે. ડેલી મેલ પત્રની લગભગ દશ લાખ પૃત વહેંચાય છે. એ પ્રમાણે જો કોઈ કારીગર પોતાનો માલ છાપાખાના દ્વારા જાહેર કરવાને બદલે અન્ય કોઈ રીતે જાહેર કરવા માંગે તો એનાથી દશ ગણે ખર્ચે પણ એટલા લોકોમાં જાહેર કરી શકે નહિં વર્તમાન પત્રો દ્વારા જાહેર કરવાનો ખર્ચ ઓછો છે એનું કારણ માત્ર એટલુંજ કે જાહેર ખર્ચ છાપવાથી વર્તમાન પત્રને વધુ ખર્ચ ઉપર થતો નથી. વળી વર્તમાન પત્રકારને વિશેષ ફાયદો એટલો કે જાહેર ખર્ચ કે જેથી વેપારી ખાતમો મળે છે તે વિના તેનાં પત્રના ખરીદનાર તેને પુર્ણ ગણી શકે નહીં.

ઉપર જણાવેલા આંકડા આપણી નજરમાં ઘણા મોટા દેખાય તો કેટલાંક અમેરીકન દ્રેન્ચ વિગેરે પત્રોનો ફેલાવો તથા તેમાં જાહેર ખર્ચ છાપવાની કિંમત જોઈએ તો આપણે ખરેખર બહુજ અન્યથા પામીશું.

ફ્રીલાટેલફીયામાં નીકળતા “લેડીઝ હોમ જરનલ” તથા સેટરડે ઇવનીંગ પોસ્ટ એ બે પત્રોમાં એક વખત છાપવાને આખા પાનાના અનુક્રમે પૈ. ૬૦૦ તથા પૈ. ૧૦૦૦ એટલે રૂ. ૬૦૦૦૦ તથા રૂ. ૧૫૦૦૦૦ પડે છે આ બંને પત્રોની અઠવાડીક દશ લાખ પ્રતો વહેંચાય છે મનસીઝ મેગેઝીન નામનું પત્ર એક પાનાના ૧૦૦ પૈડ એટલે ૧૫૦૦ રૂ. લે છે અને એક લાખ નકલ વહેંચાય છે અમેરીકન રીબુ ઓફ રીબુઝ એક પાનાની જાહેર ખર્ચ છાપવાના ૫૦ પૈડ એટલે ૭૫૦ રૂ. પડે છે. અત્રે જાણવાની જરૂર છે કે ઇંગ્લંડમાં રોજીયા પત્રો તેને તેજ દિવસે દેશના કોઈપણ ભાગમાં પહોંચી શકે છે. પણ અમેરીકા જેવા મોટા ખંડમાં અઠવાડીક માસીકજ પહોંચી વળે છે. ફ્રાન્સમાં લેપેટ્રી પેરીસીઅન પત્રમાં જાહેરખર્ચની એક લીટીના ૮ સીડીંગ ૬ પેન્સ પડે છે તેના ફેલાવો લગભગ ૧૭૫ લાખ પ્રતોનો છે. લેઇસ્ટરશનમાં એક પાનાના ૧૫૦ પૈડ એટલે ૨૨૫૦ રૂ. પડે છે

જાહેર ખર્ચ છાપવાની કિંમત દેખાઈતી રીતે આટલીમોટી દેખાય તેથી આપણે અન્યથા ઉત્પન્ન થયાવિના રહે નહિં. પણ એટલાજ લોકોની સંખ્યાને તેજ ખર્ચ બીજી કોઈરોને પહોંચાડવાનો જે ખર્ચ થાય તેના પ્રમાણમાં આ ખર્ચ બહુજ ઓછો છે એવો આપણે સ્વેચ્છામાં માન્યકરો શકીશું.

પાકતા જતુઓને નાશ કરનારો સહુલો અને સસ્તો ઇલાજ.

પટેરાંનાં પાતરાં તથા મૂળીયાં લઇને પાણીમાં ઉકાળવાં; પછી તે પાણી ટાઢ પાડીને જે પાકને જીવડાં લાગુ પડ્યાં હોય તેના ઉપર એ પાણી છાંટવું એટલે આ પાણીમાં એક એવી વાસ હોય છે કે તે ખમી નહિ શકવાથી જતુ નાશ પામે છે. આ ઇલાજ વડોદરાનાં ખેતીવાડી ખાતાં તરફથી બતાવવામાં આવેલો છે ને તે ખાતાંવાળાએ, આરોગ્યલીલામાં જતુનો નાશ

કરનીયરના માટે ફ્રેન્ચી ટાઇટસનો મોટો જથ્થો ક્યાં છે ?

કરવા આ ઉપાય કરે છે એમ અનુભવ મળેલ, બહાર પાડ્યો છે. આપણો ગરમ દેશ છે, ત્યાં વરસાદની રૂતુમાં સંખ્યાબંધ જીવડાં ઉત્પન્ન થઈને કુમળાં પાતરાઓ દરેક પાડને ખાઈ જઈ નુકશાન કરે છે તેથી મોટું નુકશાન લાગે છે તેથી આ ઉપાય કામતો છે. વળી સુરત, વતમનગર,

ધોળકા, એમદાવાદ, વડોદરા, ને મુંબઈની આસપાસમાં પટેરા વવાય છે ત્યાંની પટેરાનાં મોઝમ શીયાળાની છે તે પાકી પાતરાં મૂળીયાં વીગેરે ફેંકી દે તે વખતે પટેરાનાં આડમાં લાવી રાખવાં જોઈએ અને પછી જરૂર પડે વાપરવા ખેડુતોએ કાળજી રાખવી જોઈએ.

તંબાકુને લગતો નવો કાયદો.

મુંબઈ સરકાર, તંબાકુને લગતા કાયદામાં સુધારો કરનાર નવું બીલ, ધારાસભામાં રજૂ કરનાર છે, તે સંબંધમાં મુંબઈના તંબાકુના દેશી વેપારીઓની મંડળી તરફથી એક અરજી મોકલી આપવામાં આવી છે જેમાં જણાવે છે કે નીચલી બાબતોમાં હાલના કાયદામાં સુધારો કરવાની જરૂર છે:-

દેશી તંબાકુના લાઇસંસો આપવા અને તે કાઢી નાંખવા સંબંધમાં એક લાઇસંસ ધરાવનાર મરી જતાં તેની દુકાન બંધ કરાવવા સંબંધમાં દુકાનનો ધણી શુભરી જતાં તેનાં કુટુંબને તંબાકુની દુકાન, જે શુજરાનનું સાધન છે, તે બંધ કરવાની ફરજ પાડવામાં આવે છે તે ઘણું સખતાઈ ભરેલું કહેવાય; આ ઉપરાંત લાઇસંસ ધરાવનારને એક દીવમ પણ કામ માટે બહારગામ માટે જવું હોય તો કલેક્ટરની રજા મેળવવી પડે છે-અને તેવી રજા તેને મળવાનો આધાર કલેક્ટરની મુનસફી ઉપર રહે છે. વળી લાઇસંસ ધરાવનારાઓ જેઓ ગમે તેટલા આબરૂદાર કુટુંબના હોય અને કુટુંબ સાથે રહેતાં હોય તેઓને તે દુકાનમાંજ રહેવાની ફરજ પાડવામાં આવી છે, જે દુકાન ક્યુસવાડી ફેંકણાં

ડરોડ, ફેંરાસરોડ, વીગેરે ગમે તેવા ખરાબ લતામાં હોવાથી તેઓને ઘણી હેરાનગતી ભોગવવી પડે છે.

નવા બીલમાં આઠ રતલને બદલે વધારેમાં વધારે એક રતલ તંબાકુ પોતાના ઉપયોગ માટે આયાત કરનારને જગતમાંથી સુકત કરવામાં આવ્યો છે.

આઠ રતલને બદલે એક રતલ કરવાથી તંબાકુ વાપરનાર સ્ત્રીઓ, શ્રીમંતો અને ધંધા દારીઓને હાડમારી ભોગવવી પડશે, તેથી આગલી કલમ કાયમ રાખવી.

લીંબડી રાજ્ય તરફથી થોડા વખતમાં રૂના બીયાનાં તેલની એક મીલ ઉભી કરવામાં આવનાર છે. આ માટે એક અનુભવી મેનેજરની નેમણું કરવામાં આવી છે. ઇંગ્લંડથી ટુંક વખતમાં સાંચાકામ આવી પુગશે. રાજ્ય તરફથી હાથે શાલો વણવાનું એક નવું ખાતું પણ સ્થાપવામાં આવ્યું છે અને વણકરોને નાણાંની મદદ અને રહેવા માટેના ઘરોની મોકલવા કરી આપવામાં આવી છે.

COMMERCIAL INTELLIGENCE & STATISTICS.

વેપારી ખાતમીઓ અને આંકડાઓ.

TARIFF VALUATION OF SUGAR.

ખાંડની જગાત વખતે આંકેલી કીમત.

ઇ. સ. ૧૯૧૧ ની સાલના કસ્ટમ સરકયુલર નંબર ૫ માં ખતાવેલી રૂઢી પ્રમાણે ઇ. સ. ૧૯૧૫ માં ખાંડ ઉપર કેટલી જગાત થયે તે અંદાજ કાઢવો સહેલો થઇ પડે તેવા હેતુથી આ કોષ્ટક તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે. તેમાં પ્રથમ ૧૯૧૪ ના જીન માસ દરમ્યાન કેટલી આયાત થઇ હતી તે તથા કસ્ટમ હાઉસના રીટર્ન પ્રમાણે તેની એક હંદ્રવેટની સરેરાશ શી કીમત હતી તે આપવામાં આવ્યું છે, અને બીજા કોલમમાં વરસની શરૂઆતથી આવજસુધી થયેલી કુલ આયાત તથા તેટલા વખત દરમ્યાન તેની સરેરાશ કીમત શી રહી છે તે પણ આપેલું છે.

ખાંડની જાત	ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના જીનમાં થયેલી આયાત.		ઇ. સ. ૧૯૧૩ ના અક્ટોબરથી ૧૯૧૪ ના જીન સુધી થયેલી આયાત.	
	જથ્થો		જથ્થો	
	હંદ્રવેટ	રૂ. આ.	હંદ્રવેટ	રૂ. આ.
ખાંડ ગાંગડીવાળી બીટ જાતની	૨૦,૪૬૪	૯—૦	૧૪,૪૨,૧૬૩	૮—૧૨
" " સુવાળી ચીનમાં સુધારેલી	૨,૨૨૧	૧૦—૮	૨૪,૬૧૪	૧૧—૦
" " જાવાની ૨૩ ડચ રે-ડર્ફની તથા ઉપરની ...	૪૫,૦૩૯	૯—૮	૪૦,૦૮,૭૭૨	૯—૦
" " જાવાની ૧૬ થી ૨૨ ડચ રે-ડર્ફની	૩૧,૨૯૭	૮—૪	૨૭,૦૧,૮૮૦	૮—૦
" " જાવાની ૧૫ ડચ રે-ડર્ફની અને હલકી	.....	.....	૫,૯૯૯	૭—૪
" " મોરીશીયસની ૧૬ ડચ રે-ડર્ફની તથા ઉચી સારી ...	૭૬,૫૯૫	૯—૦	૩,૧૪૧,૬૨૮	૮—૧૨

ધી બોમ્બે ટાઇલ માર્ટ ૨૧ બેંક સીટ, ફોર્ટ, મુંબઈ.

તીજેરીવાળાઓની જુઠી સરટીફીકેટો.

થોડા વખત ઉપર ભુલેશ્વરનાં એક ઘરમાં આગ લાગી તે ઘરમાં પહેલા માળ ઉપર મીઠ મગનલાલ નામે એક માણસ સાબરકાંઠા લોજ નામે ડોટલ ચલાવતા હતા. એઓ પાસે મુંબઈના પીઠ કનેચાલાલની બનાવેલી તિજેરી હતી. એઓની જગ્યામાં આગ ચાટલી થોડી હતી કે રૂનાં ગાદલાં પણ સલામત રહ્યાં હતાં તેમ તીજેરીનું લાકડાનું સ્ટેંડ પણ જેવુંને તેવું રહ્યું હતું. આટલું છતાં મીઠ મગનલાલે તીજેરી બનાવનારને એવી સરટીફીકેટો લખી આપી હતી કે આખા ઘરમાં સૌમાં સખત આગ મારી જગ્યામાં હતી અને તમારી તીજેરીમાં સર્વ સલામત રહ્યું હતું.

ગોદરેજે ખરી હકીકત બહાર પાડી અને જણાવ્યું કે મીઠ મગનલાલની સરટીફીકેટ જુઠી હતી અને તેઓએ પોતાના લાઇ માટે એક તીજેરીના ઓર્ડર ગોદરેજને આપ્યો હતો. આ ઉપરથી મીઠ મગનલાલે છપાવ્યું કે ગોદરેજ જુઠું બોલે છે. ગોદરેજે આ ઉપરથી મીઠ મગનલાલને રા. બા. સેતલવડ મેજિસ્ટ્રેટ આગળ ઉભા કર્યાં. મેજિસ્ટ્રેટ સામે જુથાની એવી પડી કે મીઠ મગનલાલની જગ્યામાં ગાદલાં સલામત હતાં તેમજ તીજેરીનું સ્ટેંડ પણ સલામત હતું. આ જોતાં મીઠ મગનલાલ વિચારમાં પડી ગયા અને માફી માગી અને લખી આપ્યું કે મેં જે વાતો છપાવી તે સર્વ જુઠી હતી.

જાણીતા મોટા મેકરોની તીજેરીઓ લીલામમાં

મુંબઈમાં થોડા વખત ઉપર જુદે જુદે ઠેકાણે આગો થઇ તેમાં જુદા જુદા મેકરોની તીજેરીઓના કેવો હાલ થયો તે જાણવા પછી કેટલાકેએ હબરોની કિંમતની જીન મેકરોની તીજેરીઓ લીલામમાં મોકલવાનો ઠરાવ કરી ગોદરેજને નવી તીજેરીઓના ઓર્ડર આપ્યા છે.

૧. સર સામુઅલ જે. દેવીડે પોતાની હબરોનીતીજેરીઓ લીલામમાં મોકલવાનું ઠરાવ્યું છે અને ગોદરેજને મોટા ઓર્ડર આપ્યા છે.

૨. મેસર્સ બ્રેડબરીની કંપનીએ પણ એજ મુજબ કર્યું છે.

ગોદરેજ એન્ડ બાઈસ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની.

કારખાનું:—ગેસ કંપની પાસે, પરેલ, મુંબઈ.

NEW PATENTS.

નવાં પેટંટો.

ઠલકતાની પેટંટ ઓફીસમાં નવી શોધો માટે પેટંટો મેળવવા ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના જુન માસના નીચે મુજબ અરજીઓ કરવામાં આવી હતી.

અરજી કરનારનું નામ.	શા માટે.
ઇ. એસ. લ્યુઅડ.	વળી શકે એવી નળીઓ જોડવામાં સુધારો કરવા માટે.
જે. વોલેઈસ.	શરદી તથા ભીનાશ લાવનારા યંત્રોમાં સુધારો કરવા માટે.
કે. કે. બર્નરડ.	બીલીઅર્ડ રમવાની લાકડીઓમાં સુધારો કરવા માટે.
એસ. રામચંદ્ર અર્ધયાર.	લીફ્ટ માટે.
જે. ટેમ્પટ.	બોઈલર માટે પાણી ફેરવવાના ધમણ માટે.
કન્ટીન્યુઅસ ઓઈલફરનેમ કંપની.	ધાતુને ગાળવાની બેવડી રીત માટે.
જે. એસ. જી. ટોલ્કર અને જે. એચ. સી. બ્રોઈડ	હવાઈ પંખામાં સુધારો કરવા માટે.
એફ. ડબલ્યુ. એસ. સ્ટોકસ.	હવા અથવા બીજી ગેસ ડબાવવાના યંત્રમાં અથવા તને લગતા સુધારો કરવા માટે.
ટી. ઇ. હેવુડ, એ. જી. ફેરશેા, સેક્સબી અને ફારમર લીમીટેડ અને એક્સબી અને ફારમર.	ડીરેક્ટર્સ સુધારવા માટે.
ડબલ્યુ. એચ. ડીકીન	રેલ્વે સીગનલ અંકુશમાં રાખવામાં સુધારો કરવા માટે.
આર. ડોરમર.	તારોમાં થતી લંબાઈ તથા સંકોચ સમતોલ રાખવા માટેના સાજા સુધારો કરવા માટે.
એફ. ડી. કરાની.	પેટ્રોલ હવા માટે કારબ્યુરેટર યાને કોઈ પણ પદાર્થને કારબન નામના પદાર્થ સાથે મેળવવી કરનારા યંત્રો માટે.

IMPORTS OF SUGAR.

પરદેશી ખાંડની આયાત.

ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના જુન માસમાં હિંદુસ્તાનમાં નીચે પ્રમાણે ખાંડની આયાત થઇ હતી.

જે દેશોમાંથી આયાત થઇ હોય.				૧૯૧૩	૧૯૧૪
તેનું નામ.				હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.
ડેનમાર્ક	...	...	...	૧૧	...
જર્મની	...	...	...	૨૮૯	૨૦૦૦
હોલેન્ડ	...	...	...	૬૪	...
બેલજીયમ	...	...	...	૬૩	...
ફ્રાન્સ	...	...	...	...	૨૬
ઓસ્ટ્રીયા હંગરી	...	...	...	૪૯,૪૪૭	૧૯,૦૦૧
સ્વેડેન સેટલમેન્ટસ.	...	...	...	૪૬	૩,૫૪૪
ગ્વાટેમાલા	...	...	...	૧,૩૧,૪૭૭	૭૨,૯૮૨
ચીન	...	...	...	૫૦૫	૨,૮૯૫
જાપાન	...	...	...	...	...
ફારમોસા	...	...	...	...	...
ઇટલી	...	...	...	...	...
મેક્સિકો	...	...	...	૧,૨૦,૯૮૭	૭૬,૫૬૫
વેસ્ટ ઇન્ડીઝ	...	...	...	૫	...
સાઉથ અમેરિકા	...	...	...	૩૦	...
એસ્ટ્રેલિયા	...	...	...	...	...
બીજા દેશો	...	...	...	૧,૭૮૨	૭૭૧
કુલ-				૩,૦૪,૨૦૬	૧,૭૭,૮૧૪

બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનના જુદા જુદા પ્રાંતોમાં નીચે પ્રમાણે ખાંડની આયાત થઇ હતી.

નામ	બીટની ખાંડ.			ચેરડાની ખાંડ.			ટોટલ.
	૧૯૧૩	૧૯૧૪	૧૯૧૩	૧૯૧૪	૧૯૧૩	૧૯૧૪	
	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	
બાંગાળા	૨૩૯	૯૩	૧,૭૧,૧૪૩	૧,૧૫,૨૧૮	૧,૭૧,૩૮૨	૧,૧૫,૩૧૧	
મુંબઈ	૫,૩૫૦	૧,૪૪૦	૬૩,૬૮૫	૧,૯૮૮	૬૯,૦૩૫	૩,૪૨૮	
સિંધ	૪૩,૬૦૩	૧૬,૭૭૫	૧૬,૪૬૪	૨૬,૪૭૪	૬૦,૦૬૭	૪૬,૨૪૯	
મદ્રાસ	૫૬૮	૭૦	૧૭૧	૭,૪૦૩	૭૩૯	૭,૪૭૩	
બીમા	૧૧૪	૧૭	૨,૮૬૯	૫,૩૩૬	૨,૬૮૩	૫,૩૫૩	
કુલ	૪૯,૮૭૪	૨૧,૩૯૫	૨,૫૪,૩૩૨	૧,૫૬,૪૧૯	૩,૦૪,૨૦૬	૧,૭૭,૮૧૪	

ધી બોમ્બે ટાઇલ માટ ૨૧ બેક આટ ફેટ મુંબઈ.

SPINNING & WEAVING RETURNS

સુતર અને સુતરાઉ કાપડના આંકડાઓ.

ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના મે માસમાં હિંદુસ્તાનની મીલોમાં નીચે પ્રમાણે સુતર તથા સુતરાઉ કાપડ બનાવવામાં આવ્યાં હતાં

	૧૯૧૩	સુતર (રતલ)
બ્રિટીશ ઇન્ડિયા	૧૯૧૩	૧૯૧૪
મુબઇ	૪,૧૦,૭૮,૯૧૮	૩,૯૯,૦૭,૦૬૮
મદ્રાસ	૩૮,૧૧,૬૫૪	૩૪,૨૯,૮૬૬
બંગાળ	૩૩,૧૫,૪૯૬	૨૬,૬૬,૨૨૦
યુનાઇટેડ પ્રોવીન્સીઝ	૩૫,૧૬,૫૫૧	૩૯,૮૧,૩૧૦
પંજાબ	૪,૪૧,૩૫૮	૬,૭૮,૭૩૦
મધ્યપ્રાંતો તથા બિરાર	૨૯,૭૪,૯૪૭	૨૯,૦૫,૩૭૧
બ્રિટીશ ઇન્ડિયામાં કુલ	૫,૫૧,૩૮,૯૨૪	૫,૩૫,૬૮,૫૬૫
દેશી રાજ્યો	૩૨,૪૬,૨૦૩	૩૪,૩૭,૧૪૧
કુલ ...	૫,૮૩,૮૫,૧૨૭	૫,૭૦,૦૫,૭૦૬

કાપડ

	૧૯૧૩	૧૯૧૪
બ્રિટીશ ઇન્ડિયા	૧૯૧૩	૧૯૧૪
મુબઇ { રતલ	૧,૭૮,૭૦,૧૮૪	૧,૬૯,૬૭,૧૬૮
વાર	૭,૯૮,૫૦,૮૯૩	૭,૪૦,૨૯,૮૯૯
મદ્રાસ { રતલ	૮,૭૫,૪૪૧	૭,૦૮,૦૩૩
વાર	૨૯,૫૨,૯૩૪	૨૫,૧૦,૦૪૩
બંગાળ { રતલ	૨,૫૨,૦૧૯	૨,૭૮,૮૪૬
વાર	૧૪,૨૪,૩૭૬	૧૫,૦૩,૨૫૯
યુનાઇટેડ પ્રોવીન્સીઝ { રતલ	૭,૦૫,૩૮૨	૭,૩૧,૯૪૮
વાર	૩૨ ૧૦,૫૩૧	૨૭,૫૪,૫૫૫
પંજાબ { રતલ	૧,૦૩,૯૯૧	૩૩,૧૧૮
વાર	૨,૧૭,૪૭૪	૧૨૦,૦૬૭
મધ્ય પ્રાંતો અને બિરાર { રતલ	૧૦,૪૯,૪૧૧	૧૦,૪૪,૩૫૯
વાર	૪૧,૪૨,૭૪૯	૩૯,૧૬,૩૮૪
બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનમાં કુલ { રતલ	૨,૦૮,૫૬,૪૨૮	૧,૯૭,૬૩,૪૭૨
વાર	૯,૧૮,૨૮,૯૬૦	૮,૪૮,૩૪,૨૦૭
દેશી રાજ્યો { રતલ	૧૫,૪૯,૧૧૦	૧૭,૦૫,૩૯૦
વાર	૬૧,૩૦,૧૨૪	૬૮,૩૬,૨૬૨
અંકડર ટોટલ { રતલ	૨,૨૪,૦૫,૫૩૮	૨,૧૪,૬૮,૮૬૨
વાર	૯,૭૯,૫૯,૦૮૪	૯,૧૬,૭૦,૪૬૯

માર્સેસની રંગીન તથા લાલ લાલીઓ સફાઇદાર અને મજબુત.

IMPORTS OF COTTON YARN.

સુતરની આયાત.

ઈ. સ. ૧૯૧૪ ના જુન મહિનામાં બ્રિટીશ હિન્દુસ્તાનમાં પરદેશથી નંબર ૩૧ તથા તેથી ઉંચા નંબરનું સુતર નીચે પ્રમાણે આયાત થયું હતું.

જાત અને નંબર.	બંગાળા.	મુંબઈ.	સિન્ધ	મદ્રાસ.	બર્મા.	ટોટલ.
ચુલ્લમંડ વોટરર નં. ૩૧ થી ૪૦	પાઉન્ડઝ. ૧,૬૨,૧૦૮	પાઉન્ડઝ. ૩,૨૧,૪૬૭	પાઉન્ડઝ. ૬૦,૫૦૦	પાઉન્ડઝ. ૩,૮૨,૩૮૮	પાઉન્ડઝ. ૧૦,૦૦૦	પાઉન્ડઝ. ૬,૬૬,૪૬૩
નં. ૪૧ થી ૫૦.	૨૪,૮૭૦	૧,૨૪,૮૦૭	.....	૭૧,૦૦૦	૨,૫૦૦	૨,૨૩,૧૭૭
નં. ૫૦ થી ઉપર	૧,૨૫,૮૬૬	૧,૬૪,૪૬૪	૧,૦૦૦	૧૭,૬૦૦	૧૧,૦૦૦	૩,૨૦,૨૬૦
આરેન્જ, રેડ અને બીજા રંગોવાળું						
નં. ૩૧ થી ૪૦.	૬,૬૨,૦૪૪	૧,૭૫,૬૭૫	૧,૫૦,૬૬૫	૪,૦૬,૫૮૬	૩૨,૦૦૦	૧૪,૨૭,૩૦૩
નં. ૪૧ થી ૫૦	૧,૬૮૦	.....	.....	૫	૬૬,૩૮૫	૭૧,૩૭૦
નં. ૫૦ થી ઉપર.	૧૦,૭૩૦	૮,૬૧૦	.....	૫૨,૪૫૦	૧૮,૧૬૬	૮૬,૬૮૬
ટોટલ	૧૦,૧૭,૫૬૮	૭,૬૫,૦૫૩	૨,૧૨,૪૬૫	૬,૩૦,૩૩૨	૧,૪૩,૦૮૧	૩૦,૬૮,૫૫૬

COMPARATIVE STATEMENT OF TRAFFIC AT THE
PORT TRUST WAREHOUSES FOR THE
MONTH OF JUNE 1914.

ઈ. સ. ૧૯૧૪ ના જુન માસ માટે પોર્ટ ટ્રસ્ટની વેરહાઉસીઝમાંના
વેપારને લગતા સરખામણી કરનારા આંકડા.

માલની જાત	૧૯૧૪ ના મે ૩૧ મી તારીખ સ્ટોક	૧૯૧૪ ના જુન માં થયેલી ડીલીવરી	૧૯૧૪ ના જુનની ૩૦ મી તારીખે સ્ટોક	૧૯૧૩ ના જુનની ૩૦ મી તારીખે સ્ટોક
રૂના કાપડની ગાંસડી	૪૩,૬૫૩	૮,૬૭૨	૪૬,૪૧૮	૩૭,૩૫૦
" " પેટી	૭૬,૮૫૬	૧૩,૭૧૦	૮૩,૮૦૭	૫૪,૦૧૪
રેશમ તથા ઉનની પીસ ગુડઝ ગાંસડી	૬૦૭	૧૩૪	૬૨૫	૬૬૧
રેશમ તથા ઉનની પેટી	૨,૬૪૦	૧,૪૧૫	૨,૫૬૮	૨,૦૭૮
ટવીસ્ટ અને યાર્ન (સુતરાઉના) પેકેજીઝ	૬,૪૮૫	૪,૭૪૭	૬,૮૮૧	૮,૩૨૫
" રેશમ તથા ઉનના પેકેજીઝ,	૨,૧૦૪	૧,૮૫૨	૧,૬૬૪	૨,૬૬૬
ટોટલ	૧,૩૮,૬૪૫	૩૦,૮૩૦	૧,૪૮,૩૨૩	૧,૦૫,૦૪૭
ગ્રાંગાના ટન	૩,૬૬૧	૩૫૪	૪,૬૧૦	૧૦૧૭
પીતળના ટન	૩,૧૮૪	૬૪૭	૩,૭૬૮	૨,૨૩૬
ટોટલ	૭,૧૪૫	૧,૦૦૧	૮,૩૭૮	૩,૨૫૬

ધી ગોળે ટાઇલ માર્ક ૨૧ બેઝ. સીટ ફ્રાટ મુંબઈ.

સને ૧૯૧૪ ના મુંબઈ, કાશી તથા ઉમરાવતીમાં
ભરાયલાં પ્રદર્શનમાં ચાંદ મળેલા છે.
પ્રસિધ્ધ ૬૦ વામન ગોપાળનું.

આયોડાઈડ

સારસાપરીલા.

આ જગપ્રસિદ્ધ સારસાપરીલા એવા અનેક ઔષધોથી તૈયાર કરવામાં આવેલા છે કે, જે ઔષધો કોઈ પણ કારણથી દુષીત થયેલાં લોહીને શુદ્ધ કરી વૃદ્ધિ કરે છે. ગરમી, પ્રદર, સાંધાનું રહી જવું, મ્હોંમાં અને શરીરના બીજા ભાગોપર ચાકા પડવાં, રમરણુ શક્તિ ઓછી થઈ જવી, શરીરપર ફેલેલા થઈ આવવા, મ્હોંમાં તથા ગળામાં કાણાં પડવાં, નાકનું બેસી જવું, શરીરનું સુજી આવવું, કળતર થવી, પુગલી, ખજ, ગજકરણુ, હાથ પગમાં બળતગ થવી, મોઢામાંથી વાસ નીકળવી, લાળ પડવી, દાંતના પારાનું સુઝવું, દાંતનું હાલવું, તેમાંથી લોહી વીગેરે નીકળવું એ સર્વે પ્રકારના રોગોપર આ ઔષધ ઘણું ઉપયોગી થઈ પડ્યું છે.

કીંમત સવા રૂપિયો. ટપાલ ખરચ ૭ આના. સારો ગુણુ આવવા માટે ચાર ખાટલીઓ લેવી જોઈએ. એકદમ ચાર ખાટલી મંગાવનારને ૪૫ રૂપીઆ પડશે. ટપાલ અને બેંગી ખરચ જુદું પડશે.

ધાતુ શક્તિ વર્ધક અત્યંત પૌષ્ટિક ફેરરિક્સની ગોળીઓ.

માલેક, ડા. ગૌતમરાવ કેશવ,

ગૌતમરાવ કેશવનું ઔષધાલય,

હાકુરદાર-મુંબઈ.

SEA-BORNE TRADE OF INDIA.

હિંદુસ્તાનનો દરિયાઈ વેપાર.

ઈ.સ. ૧૯૧૪ ના વ્હન માસમાં થયેલી આયાત અને નિકાશ નીચે પ્રમાણે હતી.
ચીજનું નામ Imports. આયાત.

	૧૯૧૩ માં	૧૯૧૪ માં
જીવતાં જનાવરો	રૂ. ૫૪,૦૧૦	રૂ. ૧,૨૨,૪૩૩
દારૂગાળો હથીયાર વીગેરે	૩,૭૫,૬૧૫	૩,૨૭,૫૮૩
છાપેલી ચોપડી, નકશા વીગેરે	૪,૪૦,૪૦૭	૩,૭૬,૬૧૦
ભુટસ અને શુઝ	૩,૬૧,૭૦૬	૪,૫૦,૬૫૬
ઘર બાંધવાનો સામાન	૬,૮૦,૩૮૨	૮,૬૫,૪૨૫
મીઠુબત્તી	૫૫,૬૪૨	૬૮,૭૫૩
રેલ્વે ગાડાં સિવાયની ગાડીઓ	૩,૦૬,૫૮૬	૧,૪૬,૩૦૬
રસાયણિક પદાર્થો	૮,૬૩,૬૩૪	૮,૭૪,૨૬૦
ઘડીયાળો	૨,૧૬,૦૨૬	૧,૫૧,૭૮૬
કેલસા	૭,૦૦,૦૩૬	૬,૩૬,૦૦૮
કોદી	૨૦,૦૭૬	૨૪,૪૬૬
મથો (સીદરી)	૪,૭૫૨	૩,૭૫૮
દોરડાં	૧,૨૩,૨૫૬	૧,૩૪,૬૫૦
કંટલરી (કાપકુપ કરવાનાં હથીયાર)	૨,૩૧,૬૦૦	૧,૬૭,૧૪૭
સાઈકલો	૩,૪૧,૨૨૬	૨,૪૬,૧૫૪
કપુર	૬૬,૬૭૬	૧,૧૬,૬૦૩
ખીજી જાતની દવા કુલ	૮,૪૮,૭૮૦	૬,૮૧,૬૦૬
ભુગડાં રંગવાની ચીજો	૧૨,૭૦,૬૦૪	૧૦,૭૬,૦૨૩
ફટાકડાં	૩૪,૨૬૮	૮૪,૨૦૧
ફરનીચર	૧,૬૭,૪૭૮	૧,૪૮,૬૧૬
કાચનો સામાન	૧૫,૪૬,૩૦૭	૧૩,૬૦,૭૨૦
ચોખા	૩,૬૧૫	૩,૫૩,૦૧૬
ઘઉં	.....	૩૫૨
ઘઉંનો લોટ	૫,૦૩૫	૫૭,૦૭૦
હાર્ડવેર	૩૦,૭૮,૫૫૬	૩૧,૪૬,૦૧૦
ધુપ	.....	.....
આમડાં ખીન કેળવાયલાં	૧,૧૮,૫૬૫	૧,૨૨,૬૬૫
ઇલેક્ટ્રીસીટીને લગતાં હથીયારો	૧૦,૮૬,૧૨૦	૭,૦૮,૬૩૩
અગીત વિગેરેને લગતાં હથીયારો કુલ	૧૬,૬૮,૨૩૬	૧૨,૨૩,૬૭૩
હાથીદાંત	૮૧,૫૫૨	૨,૦૭,૦૧૮
અવેશત	૪૮,૬૮૬	૬૫,૧૧૬

	૩.	૩.
કેળવાએલાં ચામડાં ...	૩,૧૭,૦૨૩	૩,૦૨,૬૩૦
દાર ...	૧૬,૬૭,૩૩૦	૧૬,૫૧,૧૭૭
મશીનરી અને મીલ સ્ટોર્સ ...	૬૨,૬૪,૧૮૮	૬૧,૭૭,૭૬૭
દીવાસળી ...	૮,૬૪,૦૮૩	૧૧,૧૬,૨૬૩
પીત્તળ ...	૧,૫૬,૧૧૦	૧,૫૨,૫૦૭
નાંખું ...	૨૬,૪૫,૨૬૨	૩૬,૦૪,૩૫૧
જર્મન સીલ્વર ...	૧,૬૫,૪૧૦	૨,૦૧,૩૪૮
લોહું ...	૨,૪૮,૭૪૦	૬૩,૬૧૬
લોહું અને સ્ટીલ ...	૬૬,૪૩,૫૫૩	૮૩,૬૫,૬૬૬
સ્ટીલ ...	૧૬,૫૨,૭૭૬	૧૬,૬૧,૬૪૬
સીસું ...	૧,૭૬,૧૮૩	૧,૫૨,૭૪૧
મોટર ગાડીઓ અને સાધકલો ...	૬,૪૧,૭૨૩	૮,૨૨,૦૪૨
કેરોસીન તેલ ...	૪,૮૦,૭૨૩	૨૩,૫૬,૧૬૫
અળસીનું તેલ ...	૭૧,૬૪૫	૫૬,૭૩૦
ઘીલ જાતનાં તેલો મળી કુલ ..	૧૭,૬૬,૩૬૦	૩૫,૭૧,૩૪૭
રંગ રોગાન વિગેરે ...	૬,૭૦,૮૧૭	૭,૪૭,૪૨૫
ઝાગળો ...	૧૨,૫૭,૭૬૩	૧૨,૭૬,૮૦૪
રેલ્વે ગાડીઓ ..	૨૭,૧૬,૮૦૫	૫૨,૬૨,૮૮૪
મીઠું ...	૬,૭૩,૬૩૦	૮,૧૧,૫૬૨
સાબુ ...	૫,૬૪,૨૬૨	૬,૫૪,૧૨૩
સોપારી ...	૬,૭૧,૦૫૦	૧૦,૨૮,૮૬૪
તેલનો કુલ ...	૧૦,૭૭,૨૮૮	૧૨,૨૫,૬૬૦
સ્ટેશનરી ...	૫,૩૫,૨૬૮	૫,૪૧,૮૬૬
ખાંડ ...	૩૬,૫૫,૨૧૧	૨૦,૬૫,૫૭૧
સુતર ઠાચું ...	૨,૧૮,૦૮૭	૧,૦૩,૨૭૬
ટવીસ્ટ અને યાર્ન ...	૩૪,૩૮,૬૨૬	૪૪,૧૭,૬૬૩
વગર ધોએલાં પીસ ગુડ્ઝ ...	૧,૮૪,૬૬,૮૪૫	૧,૬૬,૫૬,૨૦૩
ધોયેલાં પીસ ગુડ્ઝ ...	૧,૧૬,૨૩,૮૧૪	૬૬,૪૩,૫૬૪
રંગીન અને છાપેલાં પીસ ગુડ્ઝ ...	૧,૨૧,૧૦,૫૪૧	૬૪,૫૩,૬૪૩
શીવવાના દોરા ...	૨,૭૬,૦૩૩	૨,૫૬,૧૬૭
સુતર એકંદર ...	૪,૭૬,૫૫,૩૨૪	૪,૫૪,૭૬,૬૪૨
રેશમ ઠાચું ...	૭,૪૬,૩૪૨	૬,૮૩,૨૭૫
રેશમના પીસ ગુડ્ઝ ...	૧૫,૧૪,૬૦૦	૧૪,૫૫,૪૧૬
ઠાચું ઉન ...	૪,૦૫,૭૭૬	૧,૪૭,૭૬૦
હોઝીઅરી ...	૬૦,૫૭૮	૪૩,૮૪૪
ઉનના પીસ ગુડ્ઝ ...	૧૧,૦૬,૩૧૪	૮,૬૭,૨૩૭
ઉન કુલ ...	૧૬,૧૫,૮૧૪	૧,૪૩,૩,૨૦૧
તંબાકુ ...	૬,૨૮,૩૪૧	૬,૫૭,૧૨૪

પ્રાઇન મોએક ટાઇલ્સની જથ્થાબંધ ખરીદી ક્યાંથી થાય છે ?

	રૂ.	રૂ.
લાકડાં	૪,૮૯,૩૫૯	૮,૧૧,૦૭૬
રમકડાં	૨,૬૯,૯૯૮	૨,૪૬,૭૪૫
છત્રીઓ	૧,૬૭,૦૩૩	૧,૭૬,૯૭૭
છત્રીઓનો સામાન	૩,૦૮,૬૪૪	૩,૧૭,૨૩૬
કુલે આયાત	૧૨,૨૨,૪૩,૮૫૦	૧૨,૬૮,૧૩,૨૨૮
Exports.		નિકાશ.
ચીજનું નામ.	૧૯૧૩	૧૯૧૪
છવતાં જનાવરો	૩,૧૪,૨૬૫	૩,૬૦,૫૧૩
પ્રસ કરવા માટે રેસા	૫૬,૭૩૮	૧,૬૬,૦૦૬
મીથુનત્તી	૧,૭૬,૭૨૦	૨,૦૦,૪૪૪
સોલ્ટ પીટર	૧,૮૧,૫૮૭	૨,૬૪,૫૬૭
કોલસા	૬,૭૬,૨૩૭	૬,૧૫,૩૩૭
કૌણી	૩,૧૧,૬૬૮	૨,૧૪,૦૯૦
કાથો, (સીંદરી)	૭,૦૨,૪૧૬	૭,૭૯,૧૯૩
દોરડાં	૮૭,૪૧૪	૫૪,૦૮૬
દવાઓ	૭૧,૪૫૫	૧,૩૫,૪૫૦
ગળી	૧,૩૮,૪૦૧	૮૨,૨૫૪
હરડાં બેડાં	૫,૬૭,૧૭૩	૭,૬૬,૭૧૭
હુગડાં, ચામડાં રંગવાની ચીજો	૬,૪૫,૩૧૨	૧૧,૨૬,૭૮૨
ફળને શાક	૪,૩૫,૭૬૬	૪,૮૬,૫૫૫
ડાંગર	૩૨,૮૨૮	૭૮,૪૬૦
ચોખા	૧,૫૧,૧૫,૭૯૯	૧,૩૩,૯૯,૬૬૩
ધઉં	૨,૮૨,૨૮,૬૮૭	૧,૮૩,૩૫,૧૪૨
ધઉંનો લોટ	૧૩,૦૩,૨૪૦	૭,૭૧,૮૮૬
ખીજી બાતનો દાણો	૪૩,૧૫,૬૬૨	૩૪,૧૪,૯૧૮
પગર કેળવાયલાં ચામડાં	૭૮,૬૩,૮૨૫	૮૮,૬૭,૪૫૮
લાખ	૬૭,૮૦૬	૨,૧૩,૩૩૦
કેળવાયલાં ચામડાં	૩૮,૦૬,૪૮૪	૪૩,૧૪,૦૨૯
રખર	૩,૮૫,૦૭૫	૫,૧૫,૫૩૪
ખાતર	૭,૩૬,૦૫૬	૭,૬૬,૪૪૦
મેગેનીઝ	૭,૦૮,૮૨૩	૮,૧૪,૦૬૩
લોહ અને સ્ટીલ	૫,૦૧,૦૦૪	૩,૬૭,૬૨૩
ધાતુ કુલ	૧૪,૫૪,૦૦૨	૧૬,૫૬,૦૩૮
મીથુ	૩૯,૨૭૫	૬૫,૪૧૦
અખરખ	૪,૦૬,૨૩૬	૩,૮૦,૦૦૬
દીવેલ	૧,૪૬,૮૫૮	૧,૦૮,૭૭૫
કોપરેલ	૨,૧૧,૪૬૨	૨,૮૪,૬૭૮

ધી બોમ્બે ટાઇલ માર્ક-૨૧ બેક ઓટ, ફોર્ટ, મુબમ્.

	રૂ.	રૂ.
અગ્રમીનું તેલ	૧૦,૮૭૬	૧૨,૦૮૩
બીજી બાતનાં તેલો મળી કુલ...	૫,૫૫,૩૮૦	૮,૬૬,૬૬૦
ખાખ	૧૦,૬૮,૫૦૪	૧૩,૦૧,૧૩૪
અપ્રીલુ	૨૨,૩૦,૬૭૫	૧૪,૬૦,૬૧૦
ધી	૨,૬૦,૪૮૧	૩,૦૬,૬૧૬
દીવેલી	૧૬,૪૦,૩૩૨	૧૬,૭૦,૭૨૪
ટોપરાં	૧૬,૮૬,૪૧૨	૧૬,૮૩,૭૬૬
કપાસીયા... ..	૧૮,૨૨,૭૭૭	૧૪,૩૨,૭૨૨
ભોંયસીંગ	૩૨,૧૫,૬૨૬	૨૬,૮૫,૩૬૦
અળાસી	૬૬,૬૬,૦૬૮	૬૪,૬૧,૩૪૪
ખસખસ... ..	૭,૨૮,૪૭૬	૩,૫૪,૭૮૫
સરસવ	૬૮,૫૬,૧૫૩	૧૬,૪૧,૫૬૧
તલ	૧૧,૬૪,૮૧૬	૬,૮૮,૨૨૩
તેલનો	૭,૧૦,૭૩૯	૭,૭૨,૪૬૪
ખાંડ	૧,૨૬,૬૮૭	૧,૧૧,૭૧૨
ચા	૩૮,૦૨,૩૦૫	૮૦,૩૫,૪૨૬
કાચું રૂ	૩,૫૬,૬૭,૭૬૮	૬,૮૦,૦૮,૧૨૩
ટવીસ્ટ અને ચાર્ન	૫૭,૫૬,૫૪૫	૫૬,૪૩,૭૪૬
રૂમાલ અને શાલો	૬૬,૬૧૦	૬૩,૭૧૬
પીસ ગુણ	૧૭,૦૮,૬૬૪	૨૦,૮૩,૧૩૬
શણ	૫,૪૨,૫૭૪	૬,૦૬,૪૩૪
નયુટ કાચા	૪૧,૬૪,૩૨૩	૮૬,૦૪,૩૬૧
નયુટ કાચા ચાર્ન	૨,૬૭૯	.....
સુતર કાચું	૮૧,૨૧,૨૪૪	૧,૦૮,૦૩,૭૦૪
ટવીસ્ટ અને ચાર્ન	૬૮,૨૭,૬૨૩	૧,૩૦,૨૪,૭૭૨
વગર ધોયેલાં પીસ ગુણ	૧,૬૪,૪૧૭	૮૭,૧૬૭
ધોયેલાં પીસ ગુણ... ..	૧,૧૧ ૧,૬૮,૬૮૭	૧,૨૬,૬૬૪
રંગીન અને છાપેલાં પીસ ગુણ	૧,૨૧,૧ ૧૭,૬૬,૧૬૬	૩૭,૧૭,૧૦૬
શીવવાના દોરા	૨,૭ ૧,૬૭,૧૮૩	૨,૮૬,૬૧૩
સુતર એકંદર	૪,૭૬,૫૫, ૪,૪૫,૨૭૩	૪,૦૬,૬૬૪
રેશમ કાચું	૭,૪૬,૩ ૬,૪૬,૧૬૧	૧૦,૩૩,૩૬૭
રેશમના પીસ ગુણ... ..	૧૫,૧૪,૬૦૦	૨૧,૧૭,૮૬,૨૫૬
ચૂન	૪,૦૫,૭૭૯	
... ..	૬૦,૫૭૮	
... ..	૧૧,૦૬,૩૧૪	
... ..	૧૬,૧૫,૮૧૪	
... ..	૬,૨૮,૩૪૧	

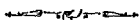
રાષ્ટ્રસેની ન્યાયબંધ ખરીદી ક્યાંથી થાય છે ?

રોબરશન ઑધલ એનજન.

તદ્દન સાદાં, મજબુત તથા સસ્તાં.

૪ થી ૪૦ હોર્સ પાવર સુધી સ્ટોકમાં તૈયાર મલશે.

નદી અથવા કુવામાંથી પાણી કાઢવાના પંપો,

અનાજ દળવાની વીલાયતી તેમજ દેશી ઘંટીઓ.

પગથી અને પાવરથી ચલાવવાના લેથો.

હાથથી અથવા પાવરથી ચલાવવાના ફ્રીલીંગ મશીનો,

જનીંગ ફેક્ટરી માટે કંપલીટ ગીયરીંગ, શાફ્ટીંગ વગેરે.

વીલાયતી લોખંડની જે કટકાની પુલીઓ સીગલ તથા ડબલ આર્મની મોટા નથામાં તૈયાર મળશે.

વીઠલ પરશોતમ એંડ સન.

ઈન્જનેરો તથા બીડનું ઓતકામ કરનારા, તથા મશીનરી મંગાવનારા,

ખેતવાડી બીજી ગલી,—મુંબઈ.

રૉયલ ટોનીક પીલ્સ.

તાકાત આપનારી શુદ્ધ વનસ્પતીની ગોળીઓ.

આ ગોળીઓ દરેક પ્રકારની નબળાઇ દુર કરી પુરૂષાતન આપે છે. સ્વપ્નામાં કે પીશાબમાં જતી ધાતુ બંધ કરી વીર્યવીકારના ગુપ્ત દરદો મટાડી પાચનશક્તિ વધારી તાકાત આપે છે.

કેળવણી લેતા વીદ્યાર્થીઓનાં મગજને પુષ્ટી આપી તેમની ઓછી થયેલી યાદદાસ્ત શક્તીને પુરજોશમાં ખીલતી રાખે છે.

કેશર, કંસ્તુરી, અંબર વીગેરે દેશી વનસ્પતીની બનેલી “ રૉયલ ટોનીક પીલ્સ ” લોહી વધારી અવયવોને તાકાત આપે છે. હ્રુબ વધારી શરીરનું પોષણ કરે છે એટલું જ નહીં પણ ફક્ત ત્રણ દીવસમાં પોતાની અદ્ભુત શક્તિ આબેહુબ બતાવે છે. સ્ત્રીઓના અનિયમીત રૂતુઆવને અટકાવી ગર્ભસ્થાનને સુધારી તંદુરસ્તી બક્ષે છે.

રજીસ્ટર નંબર ૧૮૦ તપાસી લેજો. નક્કી માલથી ખુબ સાવચેત રહેજો.

કીંમત ૩૦ ગોળીની બાટલીની રૂ. ૧-૪-૦

ગોર્વોદજી દામોદરની રૂં

જયાબંધ તથા છુટક દવાઓ વેચનારા,

નં. ૩ સુતાર ચાલ મારકેટ મુંબઈ નં. ૨.

૧-૬

પ્રભમાં શિવાસ પામેલા ૩૦ વરસના લાઘર્ટીગ અને પોર્ત્રીગ એક્ષપર્ટોએ કહાડેલા ટુંક મુદ્દતમાં, વિખ્યાતી મેળવેલો તદ્દન નવી અને અપ-ટુ-ડેટ સામગ્રી સાથેનો છબી પાડવાનો

એક્સેલસીયર સ્ટુડીયો

ટો-મહમદી મહાલની સામે, કાલબાદેવી રોડ-મુંબઈ.

સુંદર પોઝીશન અને ઉત્તમ ફીનીશ સાથેના ફોટોગ્રાફ માટે બધા કચ્ચા સાથેના ફેમીલી, આર્ટિસ્ટ, યા ઓપીસ ડ્રુપો માટે, બીટર્ડીંગ પ્લાન, દસ્તાવેજો (કોર્ટના કામ સાફ) મશીનરી, ગાડી, ઘોડા, મોટરો વિગેરે માટે હાઇકલાસ પ્રોમાઇડ એનલાઈવમેંટો માટે હુમો બીનહરીફ છીએ.

એકવાર ટ્રાયલ આપી ખાતરી કરો.

નોટ-હમારા લાવોએ હમારા જેવું ઉત્તમ કામ તમને કેથબી મલશે નહીં.

માલિકો-ફરામજી તથા રૂસ્તમજી નવરોજી ફોટોગ્રાફર.

એસ. હોરમસજીના આગલા ચીફ ઓપરેટરો.

COMMERCIAL INTELLIGENCE.

વેપારી ખાતમી.

આ મથાળાં નીચે અમે જુદા જુદા દેશના કૉન્સલો તરફથી તથા બીજા મુલકો તરફથી આવેલી ખાતમીઓ આપશું. એ ખાતમત કંઈ પણ વધારે માહિતી જોઈતી હોય તો આ એજનરના સેક્રેટરીને લખ્યાથી ખુલાસો મળી શકશે. અત્રેના કોઈ પણ વેપારીને આ દેશ અથવા પરદેશના વેપારી સાથે કોઈ પણ જાતની વેપારી ખાતમત સંબંધ બાંધવા ઈચ્છા હશે તે પણ આ કૉલમમાં દાખલ કરીશું.

ખબર મોકલનારનું નામ.	વેપાર કરવા ઈચ્છતી કંપનીનું નામ.	કંઈ ખાતમતો વેપાર કરવા માંગે છે તે.
ધી ઈન્ડીઅન ટ્રેડ જર્નલ		
„ ડી. ૧૦૧	જાપાનમા એસાકાની એક પેઢી.	સુતરના ગુજાઓ ખરીદનાર સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
„ ડી. ૧૦૨	અમૃતસરની એક પેઢી.	ગુદર પુરો પાડનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
„ ડી. ૧૦૪	મૈસોરની એક પેઢી.	અખરખ, કુરુંડમ (Corundum) Garnet (કાચના જેવી ધાતુ જેમાંની લાલ જાત જવાહીર તરીકે વપરાય છે) તથા Asbestos (રેસાદર ધાતુ કે જેવું સળગે નહીં એવું વજાટ થઈ શકે છે.)
„ ડી. ૧૦૫	કાનપુરના કારીગરોની એક પેઢી.	ઉનના સુટીંગ્સ, કોર્ટીંગ્સ અને શરટીંગ્સ ખરીદનાર સાથે પત્ર વ્યવહાર ચલાવવા માંગે છે.
„ ડી. ૧૦૭	મદ્રાસ ઈલાકામાં કોકોનાકાનો એક વેપારી.	એરંડીઆ તથા જીન્જલીના (તલના) બીજાંના વેચનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
„ ડી. ૧૦૮	ઉનમાર્કમાં કોપેનહેગનની એક પેઢી.	કેકસન એટલે દુધના ખુવાના બનાવનારાઓ તથા નિકાસ કરનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
„ ડી. ૧૦૯	લીવરપુલની એક પેઢી.	કાજુ ચકાવનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
„ ડી. ૧૧૨	હોલેંડમાં એમરટરડેમની એક પેઢી.	(Kapoel) કપોલ નામના નરમ કે જે આડની આસ પાસથી નીકળે છે એને તકીઆ વગેરે ભરવાના કામમાં આવે છે તેનો નિકાસ કરનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
„ ડી. ૧૧૩	કલકત્તાની એક પેઢી.	કુસુમનાં બીયાં ખરીદનાર સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.

ખગર મોકલનારનું નામ.	વેપાર કરવા ઇચ્છતી કંપનીનું નામ.	કંઈ બાબતનો વેપાર કરવા માંગે છે તે
ધી ઇન્ડીઅન ટ્રેડ જર્નલ " ડી. ૧૧૯	રુસીયાની એક પેટીનો કલકતાનો પ્રતિનિધિ.	મોટર તથા માલકલના રણરના ટાયરો નકકર ટાયરો તથા દરેક બાતનો રણરનો માલ વેચવા હિંદુસ્થાનના મુખ્ય શહેરોમાં એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
" ડી. ૧૨૪	ઈંગલંડમાં હેલીફિકસનો એક વેપારી.	અશ બનાવવા માટે ટુંકા બહાવાળ તથા રેસાના નિકાશ કરનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૨૫	લંડનની એક પેટી.	વરીઆળીના નિકાશ કરનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૨૬	લંડનનો એક કારીગર.	કાચના પાલીસના સંબંધી પેટીઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૨૯	ગ્લાસગોનો એક વ્યાપારી.	શણ, રેશમ, ઊન, રૂ, સેતરું તથા દોરડાંનો વેપાર કરતી પેટીઓ જેઓ ગ્લાસગોમાં એજન્ટ નિમવા માંગતા હોય તેઓની સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૩૬	ક્રાસનો એક વેપારી.	ખરી તથા સીંગડાંના નિકાશ કરનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૫૨	જાપાનમાં એશાકામાંની કારીગરોની એક પેટી.	ચંત્રના હુથીઆરો અને વિજળીક ફીટીંગ (બેડવા બે સાડવાના બુદા બુદા ભાગ) આયાત કરનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૬૭	લેંકશાયરનો એક વેપારી.	તેલ, રંગ વારનીશ તથા મીનો આયાત કરનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૬૮	દ્રાવલુકોરમાંનો એક વેપારી.	તાંડના રેસા ખરીદ કરનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૬૯	કલકતાની એક પેટી.	દીલે ધમવાના પથરા વેચનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૮૩	કલકતાનો એક વ્યાપારી.	કરતુડીના ખરીદનાર સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૮૪	કલકતાનો એક વ્યાપારી.	ઝેર કચુલા એકઠો કરનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૮૫	સ્વીડનમાં ગ્રોંહોમની એક પેટી.	પેટ્રોલ મોટર તથા છુટી પડી શકે એવી મોટ મોટની આયાત કરનારા અથવા તેના આડતીઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.

ખબર મોકલનારનું નામ	વેપાર કરવા ઇચ્છતી કંપનીનું નામ.	કઈ બાંમતનો વેપાર કરવા માંગે છે તે.
શ્રી ઇન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ, ૧૧ ડી. ૧૮૭	જાપાનમાં કોબીની એક પેટો.	વાંમના છત્રીના હિન્ડલ તથા લાકડીઓ આયાત કરનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
દેશી વેપારી એમ્બર	દક્ષિણ હિંદમાં (વિઝાગા પટ્ટ) મનો એકથાઓના માલીક.	પોતાની માલીકીની ખાણમાંથી નીકળતા કુર્ડ ગ્રામાલ (કાચના જેવી ધાતુ જમાની લાલ વર્ણ જવાહીર તરીકે વપરાય છે) તથા અખરખ (વગેરે માલ માટે એ માલાનો વેપાર કરતી પેટીઓ સાથે સંબંધ બાંધવા ઇચ્છે છે.
" " "	કલકત્તાનો એક વેપારી.	કસ્તુરીના અંગેના વેપારીઓ સાથે સંબંધ બાંધવા ઇચ્છે છે.
" " "	અમેરિકાના કોન્સલ તરફથી.	ન્યુયોર્કની એક પેટી આમકા પકાવવા માટેના સામાનની આયાત કરનારી ન્યુયોર્કની એક પેટી સુકા આમળાં પુરા પાડનાર ભરોસાદાર વેપારીઓ સાથે ત્રીધે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" " "	" " "	યુ-સ્ટેટ્સમાં અમેરીકામાં ઇલીનોઇસની એક પેટી જેઓ બાગ ખડવા માટે કોલાબી તથા નકામા છોડવા તથા ઘાસ કાઢી નાખવા માટેના ઓગળાને બનાવે છે તેને તે વેચવા માટે હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટો ભેઠા છે.
" " "	" " "	યુ-સ્ટે. અ. ના સીન્સીનાટીમાંની એક પેટી ઇન્દર વચવા માટે હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટ શોધે છે.
" " "	" " "	ન્યુયોર્કની એક પેટી - સાઈકલ ગાડી હિંદુસ્તાનમાં વેચવા માટે એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
" " "	" " "	ન્યુયોર્કની એક પેટી ધાતુના અદાદ (Fireproof) બાંધવાના આમાન વેચવા માટે હિંદુસ્તાનની પેટીઓ સાથે સંબંધ બાંધવા માંગે છે.
" " "	" " "	યુ. સા. અ. માં ઓહીયોની એક પેટી રીલીનું બનતવેલું ઓપીસ માટેનું કરનીચર વેચવા હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
" " "	" " "	ઓહીયોની એક પેટી બાઈસીકલ તથા મોટોર બાઈકલ વચવા માટે હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટ નિમવા માંગે છે.

ખખર મોકલનારનું નામ	વેપાર કરવા ઇચ્છતી કંપનીનું નામ.	કઇ ખાખતનો વેપાર કરવા માંગે છે તે
દેશી વેપારી ચેમ્બર.	અમેરીકન કોનસલ.	યુ. સ્ટે. અમેરીકામાં પ્રોપીડન્સનો એક વ્યાપારી બુદ્ધી બુદ્ધી ખાતની સોના કંપની વીટ્રી વેચવા માટે એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
" " "	" "	યુ. સા. અમેરીકાના મીડીગનની એક પેટી નાની મોટર-મોટ વેચવા માટે એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
" " "	" "	ન્યુયોર્કનો એક વ્યાપારી હિંદમાં સરતી નારીએળીની સાદહી મોટા પાયાપર ખનાવનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" " "	" "	અમેરીકામાં સેંટ લુઇસની એક પેટી બુટ-પુ પાલીમ વેચવા માટે હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
" " "	" "	અમેરીકામાં સેંટ લુઇસની એક પેટી કાદવ વિગેરે કાઢી નાંખવા માટેના યંત્ર તથા નહેર કામના યંત્ર માટે તારના દોરણ વેચવા માટે કોઇ હિંદી કંપનીને એજન્ટ નિમવા માંગે છે.

જે દેશોએ ઇન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ લખ્યું નથી તે દેશોના સઘળી ખાતમી માટે આ ચેમ્બરમાં નોતે મળવું અથવા પુછાવી જ્ઞેવું.

ઉપરની ખાતમીઓમાં જે દેશોએ 'ઇન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ' લખેલું છે તેના સંબંધમાં સીધું ડાયરેક્ટર જનરલ ઑફ કોમર્શિયલ ઇન્ટેલીજન્સ, કલકત્તાને પુછાવી જ્ઞેવું. (આ ચેમ્બરનું નામ તે દાગળમાં લખવું).

નોટ.

"ધી ઇન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ" ના નંબરની ખાતમીઓના સંબંધમાં તે ખાતમી માગનાર વેપારી યા પેટીએ બેંક ડેફરન્સ અથવા ચાવી ઓળખાણનું પત્ર મોકલવું પડશે તે શિવાય તેવી ખાતમીઓના જવાબ આપવામાં આવશે નહિં.

માર્સેલ્સની રગીન તથા લાલ લાદીઓ સફાઈદાર અને મજબુત.

ધી ઈન્ડિયન મર્કન્ટાઇલ ઇન્શુરન્સ કંપની લીમીટેડ.

(સને ૧૮૮૨ ના ૬ ઠા એક્ટની અને ૧૮૯૫ ના ૧૨ મા એક્ટની
ફોર રજીસ્ટર્ડ કરી છે.)

ફંડ રૂા ૫૦,૦૦,૦૦૦ જે ૫૦,૦૦૦ શેરામાં
વેહેંચાયેલું છે દર શેર રૂ. ૧૦૦ નો
ભરાયેલી કેપીટલ રૂ. ૨૧,૧૫,૩૦૦
રીઝર્વ ફંડ રૂ. ૧,૪૭,૦૦૦

ડીરેક્ટરો.

ઓન. શેઠ મનમોહનદાસ રામજી (ચેરમેન)
સર વિઠ્ઠલદાસ દામોદરદાસ ઠાકરસી,
શેઠ નવરોજજી જહાંગીર ગામડીઆ.
શેઠ ચતુરભુજ શીવજી.
શેઠ માધવજી ઠાકરશી.
શેઠ મોરારજી વેલજી.
શેઠ જેઠાભાઈ વાલજી.
શેઠ વાલજી સુદરજી.
શેઠ હરીદાસ મોરારજી (મેજર્સ દામોદર હરીદાસ).

આ કંપનીનું મેનેજમેન્ટ એક જુના કસાયલા અને વોલકાર્ટ બ્રધર્સની કુંામાં ૩૫ વર્ષના
આગના વીમા બાબત અનુભવ ધરાવનાર મીં દાદાભાઈ એદલજી પાવરીના હાથમાં ચુકવામાં આવ્યું છે.
દરેક જાતનું આગના વીમાનું કામ (જેવું કે બીટ્લીંગ્સપર, મીલોપર વિગેરે વિગેરે) હાથમાં ધરવામાં
આવે છે. બહાર પ્રજાને તથા વેપારી વર્ગને એલેમેન્ટાસ કરવામાં આવે છે કે આ સ્વદેશી કંપનીને
પુરતું ઉત્તેજન આપવાની મેહરબાની કરવી. વધુ વિગત સાઝ આ કંપનીની ઓફિસમાં લખવું
યા જાતે મળવું.

દાદાભાઈ એદલજી પાવરી.

સેક્રટરી, ધી ઈન્ડિયન મર્કન્ટાઇલ ઇન્શુરન્સ કું લીં

ધી એમ્પાયર બેંક, લીમીટેડ.

હુડ ગ્રાફીસ ૧૭, ૧૯, ગ્રીન સ્ટ્રીટ, શેર્ડ સુબુડ

ચાલુ ખાતાઓ ઉધાડવામાં આવે છે અને દરરોજની ઓછામાં ઓછી સીલક ઉપર રૂ. ૨૦૦ થી રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ દર વરસે દર સેંકડે ૩ ટકા પ્રમાણે વ્યાજ આપવામાં આવે છે.

બાંધી સુદતની ડિપોઝીટો બાર માસ માટે ૮કા પાંચ અને હુંડી મુદત માટેની શરતો અરજી કરવાથી નક્કી બજાવવામાં આવશે.

સેવીસ બેન્કનાં ખાતાંઓ માટે દર વરસે દર સેંકડે ૪ ટકા વ્યાજ આપવામાં આવશે.

લોનો, એવર ડ્રાફ્ટો અને ડેશ કેડીટ માટે કચુલ રાખવામાં આવેલી બરસીનગીસીઓ ઉપર સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

ગેરીંગને લગતું દરેક બતતું કામ કરવામાં આવે છે. ધંધાના નિયમો તથા મોટેલી લખવાથી અગર પુછાવવાથી મળી શકશે.

હીરોડયા એન્ડ કંપની
એન્ડસ.

મેલેરીયા માટે નવી શોધ.

તાપમાન ૯૮.૬૦ દરમિયાન
સ્ટાર મેલેરીયા
ફર્નિચર હોમલેન્ડ
માવ મટાડ છે.

ધાતુન મ.
સ્ટાર મેલેરીયા
માવ મટાડ છે.

બંધી જાતના તાવ માટે
કી મોટી બાટલીનો રૂ. ૧-૦-૦
" નાની " " ૦ ૬-૦
ધર્મોદા ખાતા તથા મફત વહેંચનારે
ખામ ઓછા લાવ માટે પુછાવવું.
વાંદરા મ્યુનીસીપાલિટીના ચીફ અધી-
સર સાહેબ લખે છે કે-મેલેરીયા તેમજ તાવથી
પીડિતા પાચ દરદીને આ દવા આપવામાં આવી
હતી તે સૌથી મરમમાંની એક દવા છે
મોલ એન્ડ ટો - સી. સી. હેસાઈની કું.
વી. સી. દરેટરની કંપની પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ,

લ્યુકેરી
મટાડી અટકી
સીઓના બધાં ગુસ્સે દરદો
નીચમીત અને સાફ લાવે છે
કીમત રૂ. ૧-૦-૦
" કી રટ
બનેલું બાલાટે
ઓધલ-ટોનીટ
કફમીરપ વીગેરે
ટેકનો-લોલકલ વર્કસમા
ન વનસ્પતી તેલના હેર
પીલ્સ-ઑટો-નીલગીરી
કેટલોગ મ ગાવો-
લક્ષ્મી બીટી ગ મુ બ
તેમજ બીજા દવા વેચારાં. ૪.
ને ત્યાંથી પચ મળશે.

કિંમત લાખો રૂપિયા.

૧. જીવિતને હાનિ કરનારા રોગોને મારી હઠાવે, શરીરમાં શક્તિ આપે, રૂધિર, વીર્ય અને ઓજા વિગેરે ઉત્તમ તરવોને સુધારે, તથા વધારે, આરોગ્ય અને દીર્ઘાયુ આપે એવી દવાની કિંમત લાખો રૂપિયા કરતાં પણ વધારે ગણાવી જોઈએ, એ સિદ્ધાંતમાં કોઈપણ વિરૂદ્ધતા પાતાવી શકે ખરો કે?

૨. આજે ચોત્રીસ વર્ષ થયાં ચાલુ ફેબ્રુઆરી મેળવનારી આંતક નિઘ્રહ ગોળીઓ અશક્તિને લગતાં તમામ દર્દોને મારી હઠાવે છે, શરીરને મજબૂત, કઠાવર અને તાકાત વાળું કરે છે, પાચન શક્તિ તથા લોહી અને વીર્યને સુધારે વધારે છે, આરોગ્ય અને દીર્ઘાયુ આપે છે, એ જાળતને લાખો સર્ટીફિકેટોએ સાબીત કરી છે, અને દુનિયામાં દિવસે દિવસે તેના વધતા જતા ફેલાવાએ મજબૂત ટેકો આપેલ છે, તો પછી એ ગોળી-ઓની કિંમત લાખો રૂપિયા છે, એમ કહેવામાં કોણ અટકશે? તેની એક ગોળીની કિંમત સોનું, મોતી અને હીરા કરતાં પણ વધારે રાખવા માટે ધણાઓ પોતા તરફનાં સર્ટીફિકેટોમાં લલામણ કરી ચુક્યા છે; પણ શરૂઆતથી આજ સુધી તેની કિંમત એકજ એટલે ગોળી ૩૨ ની ડબ્બી ૧ નો રૂપિયો ૧ એક છે.

૩. આજ કાલે ઘણા લોકો પોતાની દવાની ભારે કિંમત જણાવી છેવટમાં તે હોળી દિવાળી જેવા દિવસે સુધીની મુદતમાં કે અમુક મીઝનુ માટે કે અમુક પત્રોના આહુકોને માટે તેની કિંમત એકદમ ઓછી-કમતી મૂકી દેવાની જોડી ઉદારતા (!) દેખાડવા મંડી પડે છે, તેમ જામે અમારી ગોળીઓ માટે કરી શકતા નથી. તેની કિંમત તો આજ ૩૪ વર્ષ થયાં એકજ છે અને ભવિષ્યમાં પણ તેજ રહેશે! અમારી દરેક દવામાં આવતી ચીજો અને તેને તૈયાર કરવામાં પડતી મહેનત પર નજર રાખીને તેની વાજબી કિંમતજ રાખવામાં આવેલી હોવાથી અમારે તેના પરચુરણ વેચાણ માટે તથા સામટાં વેચાણ માટે જે કાંઈ જાહેર કરેલ છે, તેનાં કરતા કમતી કરવું અમને પોતામાં શકે તેમ નથી. તેમજ તેના કરતાં વધારે દેખાડવો એ પણ વાજબી નથી.

અમારા આંતક નિઘ્રહ ગોળીઓ દરેક દેશમાં અને દરેક ઋતુમાં પોતાનો ફાયદો પુરતો દેખાડે છે. તેની સાબીતી માટે એટલુ જ કહેવું બસ થશે કે—હિંદુસ્તાનના જુદા જુદા ભાગો ઉપરાંત સિલોન, બર્મા, સ્ટેટસ સેટલમેંટ, ઇરાન, તેહેરાન, વિગેરે એશિયાના જુદા જુદા પ્રદેશો અને તેથી આગળ વધી આફ્રિકા, યુરોપ અને અમેરિકાનાં ઘણા પ્રદેશોમાં તેનો ફેલાવો દિવસે દિવસે વધતો ને વધતો જાય છે.

મુંબઈ-પ્રાંચ—
કાલબાદેવી રોડ.

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણિશંકર ગોવિંદજી.
માલેક—આંતક નિઘ્રહ ઔષધાલય.
જામનગર—કાઠીયાવાડ.

કા. મ. રા. જી.

ન વાંચ્યું હોય તો મંગાવો—મફતજ મળશે.

नवा जमानायां प्राचीन विद्यानुं जण.

आज (५) वर्षाची मुंजर्मां पंजयला-तथा मोठा मोठा राजा महाराजा तेमज राह्य-
हुर्योधी मान पावेली आस अनुभवची अते पेढीयोनाना काम करतारा—

जे शुं लपेछे—

श्रीमंत महाराज साहेब श्री
१०८ श्री सर नरसयंतसीहल
जहादुर डे. सी. आर्. ४
सैलाना स्टेट—)

ता. ७ सप्टेंबर सन १८९२

नं. १८७.

ज्योतिषी अम्बादत्तजी महादेवजी शर्मा
इस रियासत में चार वर्ष तक हमारे
पास सुल्य निम रहै इन्होंने ज्योतिषमें
अच्छा परिधम किया है व इन्होंने हमे
जो जो भविष्य फल चमत्कारी कहेवे बरा-
बर सचे मिले सिवायमें गर्भावस्थामेंही
इन्होंने पुत्र होनेका दिन व समय बतायाथा
उसी समय पुत्र हुवा इसलिये इनके इस
कार्यसे संतुष्ट हो “राज्य ज्योतिषी
सैलाना” ये पदवी दी है और लिखतें
हैं के इनका फलदेश सच्चा है व अनुभव
करने योग्य है।

नोट—एसे यहीन शर्टिफिकट मौजूद
है वइजाने से जादे नही लिखतें.

अभारे कार्यलयभा प्राचीन तथा
अर्वाचीन ज्योतिष अंशानु भाषानुवा-
याय छे—अने शास्त्री लुनी तथा नवीन
अग्नेल सिद्धम प्रभाखु नलमोत्री वर्ष-
कल वतम करवामो आये छे तेमज
अर् पुरिअमयी नेवु हरी तेवुन शास्त्र
आधां भविष्यक कहुवामो आयेछे,
अभादी पामे श्रीमज्जानी माइक जपोरा
नशी-अणवानो राधम-जपोरे १२ यी
५ अने आस अंकांतनो सने ७ यी ८
नुधी—मुं टा

तमो शुं करवा सुजावो छे।

अेकवार अणी आनी करे।

पतो-राजजोशी-अंभादत महा

देवज शर्मा-स्तनामवादा-

ज्योतिष कार्यलय मुंभाई.

जयभादेवी जेवर भाग—

(नरनारायणजुं भंदिरे)

जे शुं लपेछे—

श्रीम त महाराज साहेब श्री
१०८ श्री सर अलुनसीहल
जहादुर (नंरसी जं गड स्टेट—)
ता. १४-१२-१२-नं. ५४८७.

आपका हमारे राज्यमें “राज्य
ज्योतिषी” की जगह दी है से
फेरन आप चले आइये।

श्रीमती महाराणी साहवा
डुंगपर लिखती है के आपका
फलदेश बहुत सच्चा मिला—

वंदाई से फरामजी कांवसजी
इंजिनियर लिखते है—

आपे भविष्य जे जे म्हनेकनुछे ते
बराबर मल्लो आब्योछे हु आ वियाने
नहीं मानते। हतोपरन्तु आपने मल्लाधी
हवे म्हारो आ विचार पुरो विश्वास
खद तयोछे. आपनो परिधम बहुसार
तथा अनुभव कारवासखो भरेलो छे।

भंनशास्त्रजुं
अर् शास्त्रात जल-शास्त्रे
आधारे जेवानी अभुदयतक
पण्य युक्ता ना—

सुचना:—ज्योतिषना शोभीनाने दीछे ज्योतिष शीषववाजुं स्कूल पण्य राभवामां आचर्यो.

377 A. B. VAKIL'S HOUSE.

Girgaum Road,

BOMBAY 2nd January 1914.

I do hereby Certify that the “Raj Joshi Ambadutt Mahadeoji Sharma” an
author of Ratlam and at present in Bombay.

I am well aware about his experience of Jotishi as I had no any recollection
of my Birthdate as well as the actual time of my Birth thought the said “Rajjoshi”
have made my “Horoscope” from the Palmistry and from my face the Hore-cops is
just resemble to all my passed time as well as the present time too, and am quite satisfied
with excellent knowledge of Jotishi.

Nariman Pirojshaw Sukhadwala.

Address:—377, A. B. Vakil's house, Girgaum Road,

Service:—Clerk, Bank of BOMBAY.

લાઈબ્રેરી મિસેલેની-વડોદરા (સચિત્ર ત્રિમાસિક.)

આખા હિંદુસ્તાનમાં

પેહલું અને પ્રકત એકલુંજ

ઈંગ્લિશ, ગુજરાતી અને મરાઠી ભાષામાં લખાતું, પુસ્તકાલય સંબંધી માહિતી આપતું,
તથા ખાસ કરીને હિંદુસ્તાનમાં અને યુરોપ, અમેરિકા, વિગેરે દેશોમાં થતી

આધુનિક સાર્વજનિક પુસ્તકાલય-સંસ્થા

સંબંધી હિલચાલ ઉપર મારા વિદ્વાનશ્રેણી લેખોવાળું.

સુંદર દેખાવ.

લવાજમ મધ્યમ.—અગાઉથી (ટપાલ સર્વ સાથે)

હિંદુસ્તાનમાં	...	...	...	...	...	રૂ. ૨
અમેરિકામાં	...	...	...	...	...	ડૉલર ૧
ઇંગ્લંડમાં	...	...	...	...	...	શિલીંગ ૪

જાહેર ખખરો માટે ઉત્તમ સાધન.

“ ટીકલી ” બ્રાન્ડ લેસોનેડ.

જે હિંદુ લાઈબ્રેરી અસ્વચ્છ બાટલીના પાણીની સુગ હોય તેઓને તથા મુસાફરીવેળ
આ ઉનાળાના ઉકળાટથી જીવને સહત આપવા, હમારી લેસોનેડ “ટીકલીઓ” ભારે આવકાર-
દાયક છે. જે “ટીકલીઓ” ભુકો કરી એક દરબર ઠંડા પાણીમાં નાખી તુરત સ્વાદિષ્ટ
પીણું થાય છે. ડી. ૧૮યુનના બા.

હમારી શુગર કોટેડ કવીનાઇન કેસ કેસ વેલ્ડેબલ લેક્સેટીવ પરગેટીવ વગેરે “ટીકલીઓ”
તાજ અને ગુણકારક, બનાવટો મુખર્ષ મધ્યે મારકીટમાં દવા વેચનારાઓને ત્યાંથી તથા હમારા ૧૧
ખેતવાડી મધ્યેના કારખાના મધ્યેથી મળશે.

ડૉ. ડી. રાઈટર એન્ડ કંપની

“ ટીકલી ” બ્રાન્ડ ટબલેટ બનાવનારા
મુખર્ષ. નં ૪

જુની દુકાન

ખરા પથ્થરના થંડા ચરમા.

આજ કાલ જે તે એમ કહે છે કે જી. કે. પવાર અધર્સને ત્યાનાજ ચરમા વાપરવા. તેનું
કારણ એજ છે કે અમે કાળજીપૂર્વક આંખો તપાસી બીજી કંપનીઓ કરતાં સસ્તે ભાવે ચરમા
આપીએ છીએ અને માલ ઉચો અને ટકાઉ હોય છે.

નીકલ ફ્રેમ પેગલના ચરમાના રૂ. ૩ થી, રોલ્ડ ગોલ્ડ ફ્રેમ રૂ. ૬ થી, એકલી (ઠંડી કાળી પટે
નહી તેવી) રોલ્ડ ગોલ્ડ ફ્રેમના રૂ. ૩. જેને કયો નંબર બરોબર લાગશે તે જાણવાનું સાધન નહીં
હોય તેને રૂ. ૧૦) ડીપ્રોગ્રીટના મોકલવાથી “રોલ્ડ ટેસ્ટીંગ ગોક્સ” મોકલી આપીશું.

અર્ધા આનાની ટીક્રીટ મોકલે કેટલોગ મફત મોકલીશું.

જી. કે. પવાર અધર્સ,
ઑપ્ટીસીઅન્સ. ગીરગામ-મુખર્ષ.

જા બી.

ESTABLISHED 1910.

Telegraphic Address:—

BARRETT'S

Codes:—

"TATSAT" BOMBAY,

A. B. C. 5th EDITION

BUREAU OF COMMERCE & INDUSTRIES

An Organization devoted to the Extension of Indian and International Trade and Commerce.

(Representatives, Agents and Correspondents Throughout the World.)

For further particulars apply to:—

Head office, 9, Forbes Street, Fort, BOMBAY.

AGENTS WANTED ALL Over India, Burma and Ceylon

N. B.—The Bureau does not trade itself.

સ્થાપી સને ૧૯૧૦ માં.

ટેલીગ્રાફનું સરનામું,

બર્રેટની

કોડ્સ:—

"તત્સત્" મુંબઈ

A. B. C. ૫ મી આવૃત્તિ

વ્યાપાર તથા ઉદ્યોગને લગતી ખુશી.

હિંદી અને દેશ દેશાવરના ધંધા વ્યાપારના ફેલાવાને

અર્પિત યોજના

(દુનિયા દરમ્યાન બધે બધ પ્રતીનિધીઓ, આડત્યાઓ અને ગુમાસ્તાઓ ધરાવતું ખાતું.)

તા. ૪૦—આ ખુશી પોતે કાંઈ પણ વ્યાપાર કરતી નથી.

Address:— Well n એજન્ટો ભેષ્ય છે ધંડીઆ, બર્મા, અને સીલોન.

Je my "Horescope

semble to all my passed.

Excellent knowledge of Jotist

વધુ વિગત માટે નીચેને સરનામે લખવું.

પો-૯ ફોરબર્સ સ્ટ્રીટ, કોટ, -મુંબઈ.

Address-

Service:-

The Gujarati Remington.

Meets with the complete approval of all classes of users.

Government, Merchantile, & Private.

It is the Gujarati Typewriter. We will send Gratis to all who apply:—

Specimen of writing, diagram of key board & copies of testimonials, or appointment may be arranged to have the machine brought to your office for inspection & trial.

Remington Typewriter Company,
75, Hornby Road, (Corner of Wallace Street.)
Fort, BOMBAY.

ગુજરાતી રેમીંગટન.

આ ગુજરાતી રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર દરેક સરકારી ખાતામાં વાપરવાને માટે પસંદ કીધું છે. અને દરેક વેપારીઓની અને મોટાં મોટાં રાજ્યોની પસંદગી પામ્યું છે.

લખાણના નમુના અને કી બોર્ડનું ચિત્ર, તેમજ સરટીફિકેટની નકલો મંગાવનારને મફત મોકલી આપવામાં આવશે. અને ઘસોકાને જોવા માટે અને અજમાયશ માટે મશીનો મોકલવાની ગોઠવણ પણ કરવામાં આવે છે.

રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર કંપની.

૭૫ હોર્નબીરોડ રોડ,

મુંબઈ.

દત્તાત્રય કૃષ્ણ સાંદ્ર અધર્સ.

આર્યોપધી કરખાતું.

પો. ચેંબૂર, ઝીંહડા થાણા.

ટેલીફોન નંબર ૪૧૨૪.

આલેક.

દુકાન અને દવાખાતું.

ઠાકોરદાર, મુંબઈ. પો. નં. ૨.

ટેલીફોન નં. ૨૨૭૮.

આલેક.

અમારી દવાઓ સારી અને શુણકારી છે તે બાબતમાં પ્રસિદ્ધ પ્રદર્શનામાં આંદો અને ઇનામો મળેલાં છે.

અમારે ત્યાં આર્ય વૈવ્રકને આધારે બનાવેલા લાંબી મુદત સુધી રહે તેવા તૈયાર ઉકાળો, 'કાઠા, આમલ, અરિષ્ટ, માત્રા, રસાયન, ભરમ, શુટિકા, પાક, અવલેહ, તેલ, મલમ વગેરે સર્વ પ્રકારનાં ઔષધો તૈયાર મળે છે. પહેલેથી થોડા પૈસા મોકલી દવા મંગાવવાથી જરૂર પડતાં નવિન ઔષધો તૈયાર કરી આપીએ છીએ તબીબતની હકીકત મોકલવાથી દવાઓ માફક આવે તેવી બનાવી મોકલીએ છીએ બાકીના પૈસા વી. પી. થી લેવામાં આવે છે. મુંબઈમાં ઠાકોરદાર પાસે અમારી દુકાન છે. ત્યાં અમારી સવ દવાઓ જથાળાંધ તથા છુટક મળે છે. દવાખાતું શેઠ ગંગારામ ક્ષત્રીયની વાડીમાં આવેલું છે ત્યાં સ્ટેન્ડર્ડ ટાઈમ ૧૧ થી ૬ સુધી તબીબત નેશ ઔષધ આપવામાં આવે છે. સવિસ્તર હકીકતનું કેટલોગ એક આનો મોકલીને મંગાવી લેવું. પત્રવ્યવહાર ચેંબૂરના સરનામે કરવો.

કેટલાંક ઔષધોની યાદી.

બાળાંત કાઠા નં. ૧	(કુકત દશ દિવસ સુધી આપવાનો)	કીંમત. આના. ૧૨
બાળાંત કાઠા નં. ૨	(દશ દિવસ પછી આપવાનો)	કીંમત. આના. ૧૨
મહામંજીષ્ટાદી કાઠા	લોહી સુધારવા માટે તથા ગરમીના વિકાર પર.	કીંમત. રૂ. ૧૧.
સારસાપેરીલા.	શરીરમાં પચી ગયેલી ગરમી, જઠરાગ્નીની મંદી તથા ક્ષય રોગ પર	કીંમત. રૂ. ૧૧.
મહારાસનાદી કાઠા.	(ગુણ ગીથ્ર) સંપૂર્ણ. વાતવિકાર પર.	કીંમત. રૂ. ૧.
નારાયણ તેલ	સંપૂર્ણવાતવિકાર પર. દશ તોલાની બાટલી એકની	કીંમત. રૂ. ૧૧.
ઈક્વા અવ.	પીત્તાવિકાર પર ઉપયોગી	કીંમત. આના. ૮
દશ મુળ કાઠા.	ત્રીદોષપર.	કીંમત. રૂ. ૧.
અમ્લીતેલ.	માથાના વિકારો પર ઘણું ઉપયોગી	કીંમત. રૂ. ૧, આના. ૮; આના. ૪;

વાસુદેવ કૃષ્ણ સાંદ્ર:

આલેક,--દ. કૃ. સાંદ્ર. અધર્સ. ચેંબૂર અને મુંબઈ.

સાનમેટો.

SANMETTO.

આ દવા પુરૂષ તથા સ્ત્રીની જનનેદ્રિયની જીવન શક્તિ વધારનાર એક ઉત્તમ દવા તરીકે આખી દુનીયાના પ્રખ્યાત દાકતરો અને વૈદ્યો મુતવ્યાધના અસાધ્ય રોગોને માટે ઘણા વખતથી વાપરે છે. સાનમેટો યકૃત તથા જનનેદ્રિય અને મુત્રાશયના રોગો માટે ઘણું જ ઉપયોગી છે; તે લેવાથી પિશાબ સ્વચ્છ અને સાફ આવે છે. મુત્રાશયના મોં આગળના લાગ ઉપર 'પ્રોસ્ટેટ ગ્લેન્ડ' નામની એક નાની ગાંઠ હોય છે, તે ઘણું કરીને વૃદ્ધાવસ્થામાં મોટી થઈ જાય છે અને તે કારણથી પિશાબ સાફ આવવામાં ઘણી અડચણ આવે છે તથા રાત દિવસ ઘડી ઘડી પિશાબ કરવાની શંકા થાય છે; આવી સ્થિતિમાં સાનમેટોના જેવી ખીજ એક પણ દવા નથી. સાનમેટો સ્ત્રીઓના ગર્ભાવસ્થાના કાળ વખતે થતા રોગો જેની અંદર પિશાબ ઘણી જ ગરમ, ખળખળ થતી અને ઘણી વખત થાય છે એવા મુત્રાશયને લગતા વ્યાધિમાં ખડું ફળદાયક છે. વળી નાના બચ્ચાઓ ઉંઘમાં બિછાનામાં પિશાબ કરીનાં છે તે રોગમાં ઘણું ઉપયોગી છે, તથા સ્ત્રી પુરૂષને પિશાબમાં થતી હરેક પ્રકારની અડચણ થતા ખળખળ દુર કરે છે. આ ઉત્તમ દવા પ્રમેહ અને વિપ્રમેહના રોગ માટે ઘણા વખતથી વપરાય છે. સાનમેટો પુરૂષ તથા સ્ત્રીની જનનેદ્રિયની શિથિલતા તથા દુર્બળતાને લગતા દરેક વિકારને માટે વિશેષ ફળદાયી છે તથા અશક્ત અને વિચ્છિન્ન થયેલી ઇંદ્રિયને તાકાદ આપી સ્ત્રી પુરૂષોને નવી જીવાની બક્ષે છે.

સાનમેટો રોગને અટકાવનારી દવા તરીકે

ઘણા ખરા લોકો જનનેદ્રિયને રોગમાંથી બચાવવાને અને સારી તંદુરસ્તીમાં રાખવાને ઘણું જ થોડું લક્ષ આપે છે. કોઈ પણ માણસ પર સેવા અથવા તે આંતરડાંની હીલચાલ વગર થોડા સાર વખત લગણું જીવી શકે છે પણ જો જનનેદ્રિય રૂઢ થી ઠટ કેલાક કામ કરતી બધ પડે તો ઘણું જ દુઃખ અને ઇન્ન થઈ આવે છે કારણ કે ઘણું જ ઝેરી કચરો જે મુત્રવાટે નીકળી જવો જોઈએ તે રહી જાય છે; અને તેથી જનનેદ્રિયના સઘળા અગત્યના કામ કરતાં કમજીઆતથી છુટા થવાને અને આંતરડાંની ઇન્ન વગર હીલચાલ માટે ઘણું વિચારવામાં આવે છે. જો હમેશા મુત્ર ઘણું વધારે અથવા થોડું નીકળે અથવા ઘણું વખત અથવા જોઈએ તે કરતાં ઓછી વખત નીકળે; જો મુત્રમાં કાઠ કચરો હોય અથવા ભુરાસ પડતું અને પારદર્શક નહિ હોય અથવા લોહીવાળું હોય; જો મુત્રથી નણખ મારતી હોય કે ઇન્ન થતી હોય અથવા ટીપાં પડતાં હોય; જો મુત્રાશયના કોથલી આગળના ભાગ પુરો ભરેલો છે એમ લાગતું હોય, અને તે કાઠવાને પુરી શક્તિ નહિ હોય; જો કોઈને રાત્રે મુત્રને માટે વારંવાર ઉઠવું પડતું હોય; જો જનનેદ્રિય ઉઘાડી રહેવાથી ઠંડી લાગી હોય તેથી ઇન્ન થતી હોય તો આ દરેક માટે એક અથવા બે અમથા દહાડામાં જમ્યા અગાઉ અથવા પછી અને રાત્રીના સુતી વખત મળી ત્રણચાર વાર સાનમેટો લેવું જીલવું નહિ.

આથી જનનેદ્રિયને લવિચ્છમાં ઇન્નથી બચાવી દેશે અને આખી સીસ્ટમ બરાબર ચાલુ રહેશે, તે જનનેદ્રિયને પુરેપુરી મુત્રથી ખાલી કરીને મજબૂત કરશે અને જનનેદ્રિયમાં ખરાબ મુત્રન રહેવાથી થીમી ઝેરી સીસ્ટમને દુર કરશે.

સાનમેટો ફક્ત આઠ ઓંસની ખાટલીમાં વેચાય છે. દરેક ખાટલીની કીંમત ત્રણ રૂપૈયા અને આ આના દવા વેચનાર કેમિસ્ટ અથવા ડિગ્રસ્ટને ત્યાંથી છુટક તથા જ્યાંબધ મળશે. કોઈ પણ કારણથી ન મળી શકે તો અમને લખી જણાવવાથી તરત મોકલવામાં આવશે.

ઓ.ડી. કેમીકલ કંપની, બૅરોસ્ટ્રીટ, ન્યુયૉર્ક-અમેરિકા

Od. CHEM. CO., 61 Barrow Street, New York U. S. A

ધી તાંદુર એન્ડ શાહબાદ સ્ટોન કંપની.

અસલ તાંદુરની લાદીઓની સુપ્રસીદ્ધ ખાણોના અમે
એકલાજ માલેકો છીએ, એટલે તાંદુરની અસલ લાદીઓ
ફક્ત અમેજ જથ્થાબંધ પુરી પાડીએ છીએ. સીવાય
હલકી જાતની લાદીઓ જેવી કે નાવંદગી, મદ્રાસી,
પોરબંદરી અમારી પાસેથી જથ્થાબંધ મલી શકશે. એ
ઉપરાંત હાથછાપ સ્ટીમીટ, માંગલોરી નળીયાં, કાચનાં
નળીયાં. દરેક જાતની ફ્લોરીંગ ટાઇલ્સ વીગેરે બીલ્ડીંગ

મટીરીઅલ અમે સારી તથા સસ્તા લાવથી જથ્થાબંધ પુરી પાડીએ છીએ. ઓરડે ઉપર પુરતું
યાન આપવામાં આવે છે.

પ્રોપ્રાયર્ટર્સ.

શંવ સાહેબ માનાજી રાણુજી.

હકકર ખેરાજ બોધાભાઈ.

કેફાલું—ગોળ દેવળ પાસે, સેન્ડહર્સ્ટ રોડ, મુંબઈ નં ૪

ટેલીફોન નં. ૧૬૦૭.

૧૧ મલેરીયા, ઇન્ફ્લુએન્ઝા અને નરમ રૂપની મરડી માટે.

વાપરે બાટલીવાલાનું એથુમીક્યર અને ગોળીઓ કિમ્મત	...	રૂ. ૧
કોલેરા માટે કોલેરોસજ એકલી દવા છે	... ..	રૂ. ૧
બાટલીવાલાનું હેરટોન ઘણુંજ સુધારવામાં આવેલું છે અને તેથી ધોળાવાળા		
કાળા થાય છે	... ..	રૂ. ૩
બાટલીવાલાની ટોનીક પીલ્સ જ્ઞાનતંતુની નબળાઈ તથા શરીરનો અશક્ત		
દુર કરે છે	... ..	રૂ. ૧-૮-૦
બાટલીવાલાનું ટુથ પાઉડર માયાફલ અને કાર્બોલીક એસીડ જેથી દેશી અને		
અંગ્રેજી ઔષધિઓમાંથી તૈયાર કરવામાં આવેલું છે	... ..	આના. ૪
બાટલીવાલાની દાદરની દવા...	... ..	આના. ૪.
ઉપલી દવાઓ દરેક ઠેકાણે તેમજ ડા. બાટલીવાલા વરલી દવાખાનું, દાદર, મુંબઈ પાસેથી મળી શકે		

ભુખથી સુખ.

સારી ભુખ લાગતી એ સુખનું એક ધણું મોટું સાધન છે. ભુખ નહિં લાગવાનાં ધણાં કારણો છે અને તે દુર કરવી એ દરેકનું કર્તવ્ય છે. જો ફક્ત છ આનામાં “પીયુષરસ” ની બાટલી મંગાવી તે રસ લીધાથી ઉધરસ, દમ વિગેરે તુરત બંધ પડી પાચન ક્રિયા વધીને ઘણી ભુખ લાગશે અને સુપ્રસન્ન મન રહી ઘણો આરામ થશે.

દ્રાક્ષાસવ.

એટલે આયુર્વેદીક ટોનીક કોઈપણ કારણથી થયેલી અશક્તી, ક્ષય, પીત્ત કર્મ વગેરે આનાથી તદ્દન મટી જાય છે.

કિં દરેક બાટલીના રૂ. ૧

પોતાનાં બાળકો સતેજ સુંદર મજબુત ચાલોક ખનાવવાની મુશ્કેલી હોય

તેવાં માખાપો
— હંભારો

કુમારી આસવ

વાપરે છે. બાળો શુભ કોઈપણ બાળામૃત ક રતાં કેટલો વધારે છે તે તાબડોળ દેખાઈ

મસ્તકરંજ

એટલે આયુર્વેદીક બામ માથાનો દુખાવો સંધિવા શુગ્ર નસોતું દુખનું વગેરે વિકારો તદ્દન સારા થઈ જાય છે. આનો અનુભવ સવેને છે કિં ૧ બાટલીના ૬ આના.

આવે છે. એના શુભના પ્રમાણમાં એક રૂપિયા કિંમત કંઈજ નથી.

અક્રોણના કરતાં વધારે જલ્દી શુભ બનવાનાર અંધ.

કુડ્યાઆસવ એજ હોઈ શકે.

આનાથી આમ સંઘકૃષ્ણ વગેરે વિકાર ૩ થી ૭ દિવસમાં સારા થાય છે. આમાં અશ્નિ નહિં હોવાથી મરડો, વાત-જમણ, પેટ ફુલવું વગેરે કંઈ થતું નથી. એ વિશેષ શુભ છે.

કિંમત બાટલી ૧ નો રૂ. ૧

કનક સુંદર રસ
પીવા માટે
કિંમત રૂ. ૨.

સફેદ કોઢપર રામબાણ દવા.
સુદૃઢમાં શુભ નહિ પડે તો પૈસા પાછા.
વિશેષ ખબર માટે કેટલોક મંગાવો.

સ્વેતકૃષ્ણ કંકાર
બહારથી કાઢપર
ચોપડવાને.
કિં. રૂ. ૪.

મોરેશ્વર મુકુંદ મોગરે.

ગીરગામ બેકરોડ આંગરેની વાડીની સામે ગોપીનાથની ચાળ. મુંબઈ.
પો. નં. ૪.

ગયેલી શક્તીને સજીવન કરવાને ઘણીજ મહેનતે મેળવેલી

અજળ મહાન ચમત્કારીક દવા.

નાચેની હકીકત મઠે રજીસ્ટર લેટર શીવાય લેવામા આવશે નહીં જવાબ મઠે ૩ ૧ સાથે મોકલવો.

KING of TONIC PILLS.

કીંગ ઓફ ટોનીક પીલ્સ.

ખાસ રાત્તઓને માટે આ ગોળીઓ બનાવી છે

બસો ગોળીઓની કિ ગીની સો પંડે છે ન પહેલાની ૧૦૦ ગીની ન ૨ ની કિ ગીની ૭૫ ત્રીજી ન કિ. ગીની ૫૫

દીવસ આઠ અજમાયસ મઠે ગીની ૧૨ પંડે છે

તખીયત તપાસી રોજ પારખી—ગીની ૧ લેવામા આવશે

કોમ્પ્રાઇઝમાંથી બનેલી દવા.

અમેરીકામાં આ દવા ઘણીજ વખરાય છે ને હાલરો લોકોના ઓરડરો આવે છે આવે વાચો.

ગરીબ લોકો મઠે અર્ધી કિ મેતે દવા મળે છે

ખરીદો અને ખાત્રી કરો.

શક્તિ સજીવનની ગોળીઓ.

શબ્દ બાંશાહી કુટુંબમા વપરાતી અદ્ભુત શક્તિ દેનારી બદુની માફક અસર કરનારી ચમત્કારીક ગોળીઓ આ ગોળીઓ ખાવાથી શક્તિને સજીવન કરી લોહીને સુધારી દસ્તને સાફ લાવી જ્ઞાન શક્તિને તેજ કરી શરીરની નબળા પડેલી નસોને બડી અને મજબુત કરી એકદમ તેજ કરે છે વીજળીની માફક નસોમા પુરતો પાવર લાવે છે ગુમાવેલી તાકત ધસડી લાવી, શરીરને મજબુત કરી ફીજા પડેલા સ્કેરને ગુલાબી લાવ બનાવી દરેક આછુસને પુરતી તાકાત લાવી આપે છે

સાદગે-વાઓ રૂપાની કિમતી જીદગીનો ગેર ઉપયોગ શ મઠે કરે છે એકવાર અમારી દવા લઈ પુરતી ખાત્રી કરો આ દવા ખાતી વખતે દૂધ રોર ૧૦ પીવાને ખોરાક છે

આ દવામા સોનુ, ચોલી, ટીરા અને વનસ્પતી વીજે કિમતી રીઝેનો ઉપયોગ લેવામા આવે છે ફક્ત અજમાયસ મઠે દીવસ આઠ દવા મગાવી ખાત્રી કરો

શક્તિ સજીવન તેલ.

અમર કરુણી તથા જીડ તથા વાઘ તેજોની ચરખીમાંથી ઘણીજ કિમતે બનેલું ખાસ તેવ શરીરની નબળા પડેલી નસોને તથા લકવાવાળા શરીરને તથા નબળા પડી ગયતા બાળને આ તેલ મસલવાથી પુરતી શક્તિ લાવીને એક કપાકમા ચમત્કાર બનાવે છે અને વીજળીની માફક નસોને તેજ કરી પાવર લાવે છે

શરીરની નબળા પડેલી નસોને બડી મજબુત કરી પુરતી તાકાત આપે છે

તખીયત તપાસી રોજ પારખી તમેને દવા જેવામા આવશે દર જોવાની ફી ૩ ૧૫ પંડે છે આવા ઘણીજ રાત્ત અ મીરેલા દરદો મટયા છે જે સરકીફીટ જેવા માગરો તો રૂપમા બતાવવામા આવશે બહારમા મોકલવામા આવશે નહીં.

રાત્ત બાદશાહી કુટુંબની બાનુઓનાં ગુપ્ત દરદોની ચમત્કારીક અકસીર દવા.

બાનુઓને વધતી જતી નબળાઈ-એથી શરીરની થતી ખુવારી.

રીરતુ નબળાપણુ તથા ઢાંઢવર, પગતા લગીઆમા બળતરા, પગમા થતી કળતર, બીજી થતુ દરદ, કમરમા થતુ દરદ તથા મગજ ખાલી થવાથી થતી ચઢતી તથા હીસ્તીચીયા ને ગર્ભસ્થાનમા થતા રોજો એ દરેક રોગોને દુર કરી લોહીને સુધારી શરીરને ગુલાબી લાલ બતાવે છે શરીરમા પુરતી તાકાત આપે છે અને બદુની માફક ચમત્કારીક અમારી દવા છે દવાની કીમત ૩ ર૦૫ પડેલા નબર, બીજીના ૩ ૧૫૦, તમેને ખાસ જરૂર હોય તો દવા લેશો તપાસવાની ફી ૩ ૫, અહેરો તપાસી રોજ પારખવામા આવશે

નાઈટ પીલ્સ ખાવાથી સુખે ની દરા લાવે છે, એસઆરમામા જીદગી ગુજરે છે પ્રીમત ગોળી ૧ ની કીમત ૩ ૬ કાનને લગતા તમામ રોગોને માટે રામબાણુ ઉપાય-કાનમા થતુ દરદ, રમીતુ જરુ, બહેરા થતુ, તથા કાનમા થતા અવાજ એ સર્વ દરદોને સાફ કરી રીંગોને દુર દર છે કીમત ૩ ૭

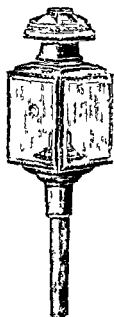
અદ્ભુત દર્દમ જન-દાતને લગતા તમામ રોગોને મઠે અર્ધર છે દાવતા દુખતા, પડતા, સડતા તથા કોવાતા, એટલા રોગોને દુર કરી દાત મજબુત બનાવે છે કીમત પડેલા નબળા ૩ ૫ બીજા નબળા ૩ ૭, રીજ નબળા ૩. ૨ આવા રોગોને મઠે, ઘનીજિમત જેઠ ગજારો આ, એકવાર રૂપરમા મગો ૫૫ દારાથી પુછા ને મનની પુરતી ખાત્રી કરો

દુ શ્રોત્રની ખુરાત મરો નથી પછસની પરવા તખતો નથી, લોકોના બકાને ખાતર નજવી કામને કામ કરે છે. ગરીબોને મફત દવા આપુ છુ

ડાંઢ દુખત,—ગીરગામ દામ દરમીનસ—સુબઈ.

ઈ. એસ. માલानी કુંપની.

ગાડી ઘોડા અને મોટરને લગતા સર્વે માલના છુટક તથા જથાબંધ વેચનાર

હમારે ત્યાં ઘોડાના હારનેસો, વેલાયતી, અમેરીકન અને ગાંમઠી હમેશાં તૈયાર મળે છે તેમજ બનાવી આપીએ છીએ.

ગાડીના રબર ટાયર ઘોડાની નાલછાપના ધણીજ હંચી કવોલીટીના મળે છે જે રબર આખા હીંદુસ્તાન, બરમા, સીલોન વગેરે ઠેકાણે ધણાજ વખણાએલા છે.

હમે હંચામાં હંચી એકજ કવોલીટીના રબર ટાયર સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

હમોએ હમારા માલની હંચી બનાવટ માટે જ્યાં જ્યાં પ્રદરશનમાં માલ મુક્યો છે ત્યાં સોના તથા ચાંદીના ચાંદો ધનામમાં મળ્યા છે એજ હમારા માલની હંચી કવોલીટીની ખાત્રી બતાવે છે.

હમોએ હમારા માનવંતા મુંબઈના ધરકોની સવળતા માટે ન્યુ કવીન્સ રોડ, ચોપાટીના જુના ફાટક પાસે મીલની બાબુમા શાખા ખોલ્લી છે. ત્યાં સર્વે માલ ખુલ્લો મુક્યો છે. ભાવો ધણાજ કમતી રાખ્યા છે માટે એક વખત મુલાકાત લઈ ખાત્રી કરશો.

જો માલ મોંઘો પડે અથવા પસંદ નહી પડે તો તરત પાછો લેવામાં આવશે અથવા બદલી આપવામાં આવશે.

હારનેસને લગતું રીપર કામ પણ તરત કીકાયત ભાવે મન પસંદ કરી આપવામાં આવે છે.

હમારું નમુનાતું ભાવો સાથતું કુટલોંગ મંગાવે મોકલી આપવામાં આવશે.

ઈ. એસ. માલानी કુંપની.

હૈડ ઓફીસ ભીંડી બજાર,

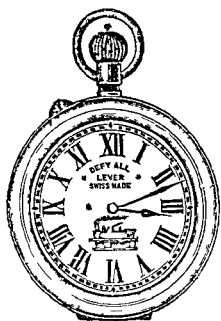
સાખા—ન્યુ કવીન્સ રોડ, ચોપાટીના ફાટક સામે મીલની બાબુમાં.

મુંબઈ.

અમુલ્ય લાભ !

અમુલ્ય લાભ !

ફક્ત નવી દુકાનની એકવાર મુલાકાત લીધાથીજ ખાત્રી થશે કે
માલ ભરોસાદાર-કીંમત વાજબી, વાપરવામાં ટકાઉ

ચીજો ધણાજ કીંમત ભાવે મળે છે.

રોસકોફ સીરટમ ઉપરબનાવેલું સસ્તામાં
સસ્તુ ઘડીઆળ રૂ. ૨) માં મળી શકશે.

એ સીવાય વાપરવાલાયક પાંચ વરસની

ગેરન્ટી સાથે વોચીસો

નાં ૦ ૧ લો રૂ. ૩, નાં ૦ ૨ જો રૂ. ૪. નાં ૦ ૩ જો
રૂ. ૫ માં ધણાજ ટકાઉ અને ટાઈમ આપવામાં ચોક્કસ
મળશે.

એ સીવાય દરેક જાતના કલોકો, ટાઈમપીસો તથા
દરેક મેકરનાં વોચીસો કીંમત ભાવે મળી શકશે.

બહારગામ માલ વીં પીં થી જોઈ તપાસીને મોક-
લવામાં આવે છે.

મંગલદાસ મનસુખલાલની કુંઠ,

નાં ૦ ૩૦૩. અબદુલરહેમાન સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

ભાવનગર એજન્સી.

મુકાદ્દમો અને કમીશન એજન્ટો.

ભાવનગર, કરાંચી, કચ્છમાંડવી તથા માંગલોર લાઈન
મલબાર કોસ્ટાના બંદરો ઉપરાંત મદ્રાસ તથા કેલકત્તા લાઈન
રંગુન, સોંગાપુર તથા ચીન, જાપાન લાઈનો ઝાંઝીબાર તથા
દક્ષીણ આફ્રીકા લાઈન એડન, પરશ્ચન ગલ્ફ તથા વિલાયત
લાઈન વગેરે તમામ લાઈનો ઉપરાંત દુન્યાના કોઈ પણ બંદરોમાં માલની
આવકે જાવકે તથા ટ્રાન્સીપ કામ નીચમીત અને માફક દરે કરી
આપવામાં આવે છે.

ભાવ માટે પુછો.

મેનેજર.

ભાવનગર એજન્સી, ખાંડબજાર, મુંબઈ.

તીજેરીની મજબુતાઈની તપાસ.

થોડા વખત ઉપર સરકારી ઓફીસોમાં તીજેરીઓ તોડી ચોરી થવા લાગવાથી સરકારે ગોદરેજની તીજેરીની મજબુતાઈ ડેવી છે તે બાણવાં નમુના મંગાવ્યા. ગોદરેજ નમુના મોકલાવ્યા અને પોતાની તેમજ બીજા એકરોની બનાવટ ડેવી હોય છે. તેની સમજ પાડી અને ગોદરેજને ત્યાર પછી જુદી જુદી સરકારી ઓફીસો માટે લગભગ ૪૦૦ તીજેરીનો ઓર્ડર મળ્યો છે.

(૮૯)

કારખાતું—ગેસ કંપની પાસે, પરેલ, મુંબઈ.

અમારે ત્યાં

“આઈબેકસ” ખુરશીઓ

નો તદ્દન નવો અને નવી ફેશનનો અપકા-
બંધ માલ હંમેશા રહે છે. માત્ર એકજ ફેશ મારી
જશો, તો ખાત્રી થશે.

એકલા એજન્ટો:—

માવજ લક્ષ્મીદાસની ફાં.

સી. પી. ટેંક રોડ,

માધવબાગની સામે, મુંબઈ.

પાયોનીઅર અલ્કલી વર્કસનો

સુર્ય છાપ.

વોશીંગ સોડા.

જાપાનની ટેકીઓ યુનીવર્સિટીમાંથી શીખી આવેલા ગાયનશાસ્ત્રી જી. એન. પોત્તા બી. એ. કે જેમની હેખરેખ હેઠળ આજ છ વર્સ થયા નીકળે છે. અમારો સુર્ય છાપ વોશીંગ સોડા બહુલીતી મીલો, રેલ્વેઓ, સ્ટીમ સીપકાઓ, સાબુના કારખાનાવાળાઓ, તેમજ છાપખાનાવાળાઓ વાપરે છે એ માટે અમાને માઇસોગ, અને વડોદરા સ્ટેટ એકઝીબીશન તરફથી ચાર્જ મળ્યા છે.

દેશાવર ખાતે આખરૂદાર વેપારી અને એજન્ટો જોઈએ છે.

લખો:—પાયોનીઅર અલ્કલી વર્કસ,
ચર્નીરોડ, ગીરગામ-મુંબઈ.

SCIENCE & INDUSTRY.

An illustrated monthly magazine specially devoted to Scientific, Industrial, Technical and Educational Subjects.

Edited by

G. N. POTTA. B. A.

Chemical Engineer, (Tolw)

L. G. KHARE (Cantab) Hon Sec Indian

*Guild of Science & Technology
Bombay Section.*

Articles contributed by Experts who have obtained their education in the advanced & up to-date Universities of foreign countries like those of America, Japan, England, Germany &c.

Household trades and cottage industries find a prominent place.

Annual Subscription Rs. 2-8-0.

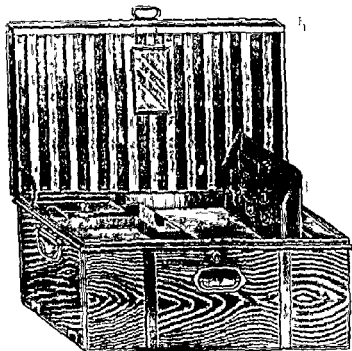
Apply to.—

Manager Science & Industry.

Charni Road, Gurgaum, Bombay.

ગુલામહુશેન ઈસમાલજી એન્ડ બ્રધર્સ કરાંચીવાળા.

No G. 110 H. H. LIEUT-COL. RAJA RAMSHING'S
TRAVELLING DESPATCH BOX.

સ્થાપના ઈ સ ૧૮૭૪ માં થઈ.
ખાસ સુબધના નામદાર ગવર્નરના
આશર હેઠળ.

આજ વરસો થયાં
વીખ્યાતી પામેલા

સ્ટીલ ટ્રંક અને દરેક જાતના
બોક્ષ બનાવનાર.

હિંદુસ્તાનના દરેક ભાગના મહાન એકઝીબીસેનોમાંથી

૧૩

સોનાના

ચાંદ

મેળવ્યા છે: જથી હમારા દરેક જાતના સ્ટીલના બોક્ષ મોટાં સરકારી
અધિકારી ખાતાઓ, હાઇકોર્ટો, સેલીસીટરની ઓફીસો, બેન્કો, તેમજ દેશી અધિકારીની
ઓફીસો અને પહેડીઓમાં ઘણાજ વિશ્વાસ અને ઉલટથી વપરાય છે. એજ અમારા
બોક્ષની ઉત્તમ બનાવટની ખરી જામીનગીરી છે.

વધુ વિગત માટે હમારું કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

ગુલામહુશેન ઈસમાલજી એન્ડ બ્રધર્સ.

ફેક્ટરી કેમ્પ કરાંચી, શેા રૂમ. નાં ૬૭-૯ હોરનબી રોડ, સુબર્ધ.

"HINDUSTAN"

Drawn Wire Metallic Filament Lamps.

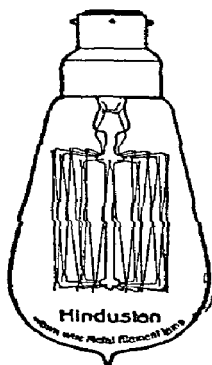
Retains its Ductility through out,

"LIFE"

This Hindoostan Lamp gives an enormous advantage.

Specially made for India.

16 C. P.
25 C. P.
32 C. P.
50 C. P.
100 C. P.
1000 C. P.

Candle.
Twisted.
Tubular
Pear.
Round.
Obscured.

Consumption only one Watt per holder Candle Power

Every Type of Lamps of different Volt are carried in our
Bombay office for Prices and particulars apply to:-

THE INDIAN ENGINEERING COY.,

*Electrical & Mechanical Engineer,
No. 1 Apollo Street, Fort,
BOMBAY.*

દેશી વેપારી ચેમ્બરનું માસિક.

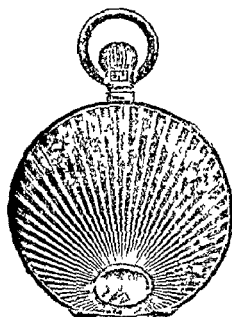
પુસ્તક ૭ મુ. VOL. VII. OCT. 1914. ઓક્ટોબર ૧૯૧૪. અંક ૪ થો. No. 4.

વેસ્ટ એન્ડ વોચીઝ

ખીંચ બધી જાતનાં ઘડિયાળો કરતાં મજબૂત, ચોકસ, અને ટકાઉ છે.
વેસ્ટ એન્ડનો નવો નમુનો.

“ધી જન્ટી”

એક હલકી કીમતનું, લગભગ દરેક, પાતળું, ચાવી વગર
લીવરવાળું રૂસ વૉચ.
કીમત.

નીએલો એનેમલડ કેસ

નીકલ અને સ્ટીલ કેસનો પાછલો ભાગ માર્બલ અને રૂઝ માર્ક વગરનો છે. સીલ્વર કેસમાં
એનલનની છાપ હોય છે. નીએલો એનેમલડ પેટર્ન ગણી જાતની આવે છે. ચીવમાં બતાવ્યા પ્રમાણે
“ચોક” અથવા “ટ્રેગિઝ એન્ડ ક્વોર્સ” ના નમુનાની પીઠવાળી.

ચીવવાળાં કેટલાંયો મારે લખે. હરકોઈ સરનામે ટપાલ અર્થ પછી લીધા શીવાય મોકલી
આપવામાં આવે છે.

નીકલ કેસના	..	...	..	રૂ. ૧૩-
એક્ષીયલ સ્ટીલ કેસના	...	...	..	” ૧૫-
ચોખા રૂપાની કેસના	...	...	..	” ૧૬-
નીએલો એનેમલડ કેસના	...	...	..	” ૨૬-૮

વેસ્ટ એન્ડ વૉચ કંપની,

મુંબઈ-કલકત્તા.

ચાલુ જમાનાના ટેસ્ટને અનુસરતુ અને સુગંધીથી ભરપુર

ઑટો-દીલબહાર (રજીસ્ટર્ડ)

જેની ખરોખરી કરે એવું બીજું એકે સેન્ટ તથા અતર નથી. ફક્ત બે ટીપાં રૂમાલ કાપી
થવા કપડા ઉપર છાટવાથી ઉત્તમ ચંદ્રેશ્વરી અને બટ મોગરાના પુલોની ખુશબો પ્રસરી રહે છે અને
રજા દીવસો સુધી ખુશબો ટકી રહે છે.

ઑટો-દીલબહાર-દીલને આનંદ આપનાર ચાલુ જમાનાના ટેસ્ટને અનુસરતુ ખં
ખુશબોથી ભરેલું સેન્ટ છે

જો તમે સુગંધી કાર્ડ-જેની કીમત એક આના છે તે મફત મગાવી ખાતરી કરો.

સોલ-એજન્ટ,

ચંદ્રેશ્વરી ઇન્ડિયન ડ્રગ એન્ડ કેમિકલ કંપની.

લુભા મસ્જીદ મંજી

બહાર અધિકારી અનુક્રમણિકા.

બહાર અધિકારી અનુક્રમણિકા નામ

નામ	પાનું.
વેસ્ટ એન્ડ વોચ કંપની ...	૧ એ
દ્રુવેટ ચોવ્વા ઓન્ડ કંપની. ...	૨ એ
ઇ. એસ. માલાની કંપની ...	૩ બી
પી. કાકોની કંપની ...	૪ એ
હુન્નરો દરશીક મંદળ ...	૫ એ
હાકર ઈન્ડિયોરિયા ...	૫ એ
એમ. એલ. ડાસરા ...	૫ એ
રીયો કેમીકલ કોં ...	૬ એ
આયોનિક કાર્મસી ...	૭ એ
ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી ...	૭ એ
મોતીલાલ મુળગંદ એન્ડ કંપની ...	૮ એ
વી. કે. રાવડે ...	૮ એ
મજુલેલાલ ન. દમાણીઆ ...	૮ એ
ધી રટાર ઇન્ડસ્ટ્રીયલ વર્કસ ...	૮ એ
હાકર દુબલ ...	૯ એ
ધી તાંદુર એન્ડ શાહબાદ સ્ટોન કંપની ...	૧૦ એ
છાવનલાલ અમરશી મહેતા ...	૧૦ એ
આનંદવતી ...	૧૦ એ
એ. ઇ. પાટવાલા ...	૧૧ એ
જે. બી. રૂપારેલ ...	૧૧ એ
ફીરોઝ એમ દરગુરની કં. ...	૧૨ એ
ધી લક્ષ્મી આર્ટ પ્રીન્ટીંગ વર્કસ ...	૧૩ એ
કુંડી બહેર અધિકારી ...	૧૪ એ
વાસુદેવ ક્રીષ્ના સાન્ડુ ...	૧૬ બી
હરજી મુલ્જી કંપની ...	૧૭ એ
પ્રેમી એન્ડ કંપની ...	૧૮ એ
મેસર્સ ઈ. મુરિજમલ એન્ડ કોં ...	૧૮ એ
કોડારી મુત્તરીઆની કંપની ...	૧૯ એ
શ્રી ભોમીલાલની કોં ...	૨૦ એ
મોહનદાસ કમરશી ...	૨૦ એ
બી સેન્ડ્રલ મિકેનિકલ ઇન્ડસ્ટ્રી લી. ...	૨૧ એ
વેપ હરજીવિન્દ હરિદાસ હાકર ...	૨૨ એ
કે. ટી. ડોંગરે અને કોં. ...	૨૨ એ
વી. વી. વેર ...	૨૨ એ
મેસર્સ ધૈર્યાવાન થાચર્સ ...	૨૩ એ
મુખતરામ અને કંપની ...	૨૪ એ
મોહનલાલ એન્ડ કોં ...	૨૪ એ
મી. પ્રસાદની કોં ...	૨૫ એ
શ્રી અંબીકા બોજાનશાળા ...	૨૬ એ
અમુતાનજન ડેપો ...	૨૭ એ
ડો. ધાકજી બાણુલ સાયલ ...	૨૭ એ
મંત્રી હિંદુ અનાથાશ્રમ ...	૨૮ એ
ધી બોમ્બે લાઇફ એસ્યુરન્સ કંપની ...	૨૮ એ
વી. સી. દસ્તુરની કોં ...	૨૯ એ
સી. પ્રસાદની કોં ...	૩૦ એ
જેમ્સ કોં ...	૩૦ એ
ગોદ્રેજ બ્રદર્સ ...	૩૧ એ

INDEX.

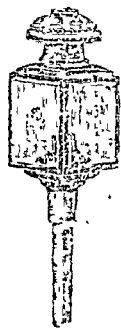
NAME OF ADVERTISER.	Page.
West & Watch Co. ...	1 A.
Druwet Chowwa and Co. ...	2 A.
E. S. Mala & Co. ...	3 B.
P. Kakop & Co. ...	4 A.
Heonnaro Darshak Mandal... ..	5 A.
Dr. Ichhaporia... ..	5 A.
M. L. Thosar	5 A.
Rio Chemical & Co.	6 A.
Ionic Pharmacy	7 A.
Techao-chemical Laboratory	7 A.
Motilal Mulchand & Co.	8 A.
V. K. Ramadé	8 A.
Maneklal N. Damania... ..	8 A.
The Star Industrial-Works	8 A.
Dr. Doobal	9 A.
The Tandur & Shahbad Stone Co	10 A.
Jivanlal Amarsi Mehta	10 A.
Anandvati	10 A.
A. E. Patanvala	11 A.
J. B. Ruparel	11 A.
Phiroze M. Dastoor & Co.	12 A.
The Lukshimi Art Printing works	13 A.
Short Advertisements	15 A.
Vasudeo Krishna Sandoo	16 B.
Hurjee Mulji & Co.	17 A.
Zaveri & Co.	18 A.
Messrs. T. Murijmal & Co.	18 A.
Kothari Sutaria & Co... ..	19 A.
C. Bhogilal & Co	20 A.
Mohandas Kamalshi	20 A.
The Central Bank of India Ltd.	21 A.
Vaidya Hargovind Haridattu Thakar... ..	22 A.
K. T. Dongre & Co.	22 A.
V. V. Vazo	22 A.
Messrs. Dhairyawan Bros.	23 A.
Jugatram & Co	24 A.
Mohunlal & Kanji	25 A.
C. Prasan & Co.	25 A.
Shri Ambika Bhojan Shala	26 A.
Anurutanjan Depot	27 A.
Dr. Dhakji Bhanji Savant	27 A.
Mantri Hindu Ananthashram	28 A.
The Bombay Life Assurance Co.	28 A.
V. C. Dastoor & Co.	29 A.
C. Prasan & Co.	30 A.
James Co.	30 A.
Godrej Brothers	31 A.

ડા. કાળીદાસ મોલીલાલ	...	32	એ
વાઈ. એલ. ભંડારકર	...	32	એ
રાજ એન્ડ કુંપની	...	33	એ
ડા. ગૌતમરાવ દેસાઈ	...	34	એ
વીઠલ પરશોતમ એન્ડ સન્સ	...	34	એ
ગોવિંદજી હમીદરની કું	...	35	એ
કુશમજી તથા રુસ્તમજી નવરોજી ફેટિઆકર...	...	35	એ
ગોપાળજી કડ્યાણજી દેસવાઈકર	...	36	એ
છગનલાલ વૃધનાથદાસ એન્ડ કુંપની	...	36	એ
ધી ઈન્ડિયન મર્કેન્ટાઈલ ઇન્સુરન્સ કું.	...	36	બી
રંગન સમાચાર પ્રેસ	...	40	બી
સી. સી. દેસાઈની કું	...	40	બી
મણીચંદ્ર ગોવિંદજી	...	41	બી
વૈદ્ય ગોપીનાથ કૃષ્ણજી ક્ષત્રીય...	...	42	બી
રાજવૈદ્ય નારણજી કેશવજી	...	42	બી
ડી. સી. ઉમરીગરની કું.	...	43	બી
રાજભોશી અંબાદતજી મહાદેવજી	...	44	બી
સાર્વજનિક પુસ્તકાલય	...	44	બી
ડા. ડી. રાઈસર એન્ડ કું.	...	44	બી
જી. કે પવાર બ્રધર્સ	...	44	બી
ભેરેજી ભુરે	...	45	બી
રેમિંગ્ટન ટાઈપરાઈટર કું	...	46	બી
બીખા કડ્યાણજીની કું	...	46	બી
ઓ. ડી. કેમીકલ કું.	...	46	બી
એન. પાવેલ અને કું....	...	46	બી
મોદેશ્વર મુકુંદ મોદેશ્વર	...	47	બી
ડાક્ટર બાઈલીલાલ	...	47	બી
કર્ણાકિનુ એન્ડ મિશ્વર	...	47	બી
મહેતા પુરોષોત્તમ મુળજી	...	47	બી
છગનલાલ લક્ષ્મણજી સાહ ફેશીનામાવાળા	...	47	બી
ડાક્ટર કેશવલાલ મોલીલાલ	...	47	બી
મંગલદાસ મનસુખલાલની કું	...	48	બી
નોડર એન્ડ સી	...	48	બી
ગોદરેજ બ્રધર્સ	...	48	બી
માવજી લક્ષ્મીદાસની કું	...	48	બી
ડા. ડી. એચ. બટ	...	48	બી
ઓમીયાર કાઉન્ડીંગ અને એનજીનીયરીંગ વર્ક્સ કું.	...	48	બી
મેનેજર સાયન્સ અને ઇન્ડસ્ટ્રી	...	48	બી
હાતમબાઈ ગુલામહુસેન એન્ડ બ્રધર્સ	...	48	બી
ડી સ્ટાન્ડર્ટ ઇલેક્ટ્રીક કુંપની	...	48	બી

Dr. Kalidas Motiram	...	32	A.
Y. L. Bhandarker	...	32	A.
Raja & Co.	...	33	A.
Dr. Gautamtao Keshav	...	34	A.
Vithal Parshotam & Sons	...	35	A.
Govindji Damodar & Co.	...	36	A.
Faramji & Rustumji Photographers	...	36	A.
Gopalji Kalyanji Delvadaker	...	37	A.
Chhaganlal Rughnathdas & Co.	...	38	A.
The Indian Mercantile Insurance Co.	...	39	B.
Rangoon Samachar Press	...	40	B.
C. C. Desai & Co	...	40	B.
Manishanker Govindji	...	41	B.
Vaidya Gopinath Krishnaji	...	42	B.
Raj Vaidya Naranji Keshavji	...	42	B.
D. C. Umanigal & Co.	...	43	B.
Raj Joshi Ambadatji Mahadovji.	...	44	B.
Sarvajanic Poostakalaya	...	45	B.
Dr. D. Writer & Co.	...	45	B.
G. K. Pavar Brothers	...	45	B.
Barat's Bureau	...	46	B.
Remington Typewriter Co.	...	47	B.
Bhica Gullianji & Co....	...	48	B.
O. D. Chemical Co.	...	49	B.
N. Powell & Co.	...	50	B.
Moreshtar Mookand Mogale...	...	51	B.
Dr Batliwala	...	52	B.
Karnik's Ague Mixture	...	52	B.
Mehta Parshotam Mulji	...	52	B.
Chhaganlal Lalubhai Shah	...	52	B.
Dr. Keshavlal Motilal	...	53	B.
Mangaldas Mansukhlal & Co.	...	54	B.
Servants Supplying Agency	...	54	B.
Godrej Brothers	...	55	B.
Mavji Luxmidass & Co.	...	55	B.
Dr. D. H. Bhatt	...	56	B.
O. F. & Eng. Works Co.	...	57	B.
The Manager Science & Industry.	...	58	B.
Hamabbai Gulamhussein & Bros.	...	59	B.
The Standard Electric & Co	...	60	B.
& Co.	...	150	

ઈ. એસ. માલાની કંપની.

ગાડી ઘોડા અને મોટરને લગતા સર્વે માલના છુટક તથા જથ્થાબંધ વેચનાર

હમારે ત્યાં ઘોડાના હારનેસો, વેલાયત્તી, અમેરીકન અને ગાંમઠી હમેશાં તૈયાર મળે છે તેમજ ખનાવી આપીએ છીએ.

ગાડીના રબર ટાયર ઘોડાની નાલછાપના ધણીજ ઉંચી કવોલીટીના મળે છે જે રબર આખા હિંદુસ્તાન, ખરમા, સીલાન વગેરે ઠેકાણે ધણાજ વખણાએલા છે.

હમો ઉંચામાં ઉંચી એકજ કવોલીટીના રબર ટાયર સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

હમોએ હમારા માલની ઉંચી ખનાવટ માટે જ્યાં જ્યાં પ્રદરશનમાં માલ મુક્યો છે ત્યાં સોના તથા ચાંદીના ચાંદો ધનામમાં મળ્યા છે એજ હમારા માલની ઉંચી કવોલીટીની ખાત્રી ખતાવે છે.

હમોએ હમારા માનવંતા મુખ્યના ધરોદ્ધાની સવળતા માટે ન્યુ ક્વીન્સ રોડ, ચોપટીના જુના ફાટક પાસે મીલની બાજુમાં શાખા ખોલ્લી છે. ત્યાં સર્વે માલ ખુલ્લો મુક્યો છે. લાવો ધણાજ કમતી રાખ્યા છે માટે એક વખત મુલાકાત લઈ ખાત્રી કરશો.

જો માલ મોંઘો પડે અથવા પસંદ નહી પડે તો તરત પાછો લેવામાં આવશે અથવા બદલી આપવામાં આવશે.

હારનેસને લગતું રીપેર કામ પણ તરત કીકાયત લાવે મન પસંદ કરી આપવામાં આવે છે.

હમારું નમુનાનું લાવો સાથનું ફેટલોગ મંગાવે મોકલી આપવામાં આવશે.

ઈ. એસ. માલાની કંપની.

હુડ ઓફીસ લાંડી ખત્તર,

શાખા—ન્યુ ક્વીન્સ રોડ, ચોપટીના ફાટક સામે મીલની બાજુમાં.

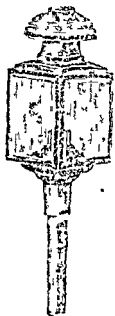
મુખ્ય.

ડા. કાળીદાસ મોતીલાલ	૩૨	એ
વાઇ. એચ. ભટ્ટાચાર્ય	૩૨	એ
મળ એન્ડ કંપની	૩૩	એ
ડા. ગૌતમરાવ પેગવ	૪૪	એ
વીઠલ પરશોતમ એન્ડ સન્સ	..	એ
ગોવિંદજી દામોદરની કું	..	એ
કુરામજી તથા રૂસ્તમજી નવરોજી દેદોઆમ	૩૬	એ
ગોપાલજી કલ્યાણજી દેલવાદકર	..	એ
છત્રનાથ ઉવનાથદાસ એન્ડ કંપની	૩૮	એ
વી ઈન્ડિયન મર્ચન્ટાઇલ ઇન્સુરન્સ કં.	..	બી
રશન સમાચાર પ્રેસ	૪૦	બી
સી સી દેસાઈની કું	..	બી
મળીંગર ગોવિંદજી	૪૧	બી
વૈદ્ય ગોપીનાથ પાણીક સગીય ..	૪૨	બી
રાજવૈદ્ય નારણજી કેશવજી	૪૩	બી
ડી સી ઉમરીગરની કું	૪૩	બી
રાજભોજી આબાદતજી મહાદેવજી	૪૬	બી
સાર્વજનિક પુસ્તકાલય	૪૫	બી
ડા. ડી રાઇટર એન્ડ કું	૪૫	બી
જી. કે પવાર બ્રદર્સ	..	બી
મેરેમની થુરો	૪૬	બી
રેમિંગ્ટન ટાઇપરાઇટર કું	૪૭	બી
બીઆ કલ્યાણજીની કું	..	બી
એ. ડી કેમીકલ કું	૪૮	બી
એન પાવેલ અને કું	..	બી
મોરેશ્વર મુકુન્દ મોરારે	..	બી
હાકર આશીશવા	..	બી
કર્ણાકુન્નુ એ યુ મિસ્ત્ર	..	બી
મહેતા પુષ્પોત્તમ મુળજી	૫૨	બી
છત્રનાથ લક્ષ્મીભાઈ રાહ દેગીનામાવાળા	૫૩	બી
હાકર કેશવલાલ મોતીલાલ	૫૩	બી
મગલદાસ મનુષ્યવત્સની કું	..	બી

Dr. Kalidas Motiram ...	..	32 A
Y L Bhandarker ..	..	32 A
Raja & Co. ...	..	33 A
Dr. Guntamrao Keshav	..	34 A.
Vithal Purshotam & Sons	..	35 A
Govindji Damodar & Co.	..	36 A
Faramji & Rustamji Photographers	..	36 A
Gopalji Kalyanji Delvadaker	..	37 A
Chhaganlal Raghunathdas & Co	..	38 A
The Indian Mercantile Insurance Co	..	39 B.
Rangoon Samachar Press	..	40 B
C C Desai & Co	..	40 B
Manishanker Govindji	..	41 B
Vaidya Gopinath Kulkarnji	..	42 B
Raj Vaidya Narayan Keshavji	..	42 B
D. C. Umarigar & Co	..	43 B
Raj Joshi Ambadaji Mahadovji.	..	44 B
Sarvajame Poostakalaya	..	45 B
Dr. D. Writer & Co.	..	45 B
G. K. Pavar Brothers	..	45 B
Barat's Bureau	..	46 B
Remington Typewriter Co.	..	47 B
Bhica Chhanyji & Co	..	48 B
O D Chemical Co	..	49 B.
N Powell & Co	..	50 B
Morehji Mookand Mogare	..	51 B
Dr. Bathwala	..	52 B
Karnik's Ague Mixture	..	52 B
Mehta Purshotam Mulji	..	52 B
Chhaganlal Lalubhai Shah	..	52 B

ઇ. એસ. માલાની કંપની.

ગાડી ઘોડા અને મોટરને લગતા સર્વે માલના છુટક તથા જથ્થાબંધ વેચનાર

હમારે ત્યાં ઘોડાના હારનેસો, વેલાયતી, અમેરીકન અને ગાંમઠી હમેશાં તૈયાર મળે છે તેમજ બનાવી આપીએ છીએ.

ગાડીના રબર ટાયર ઘોડાની નાલછાપના ધણીજ ઉંચી કવોલીટીના મળે છે જે રબર આખા હિંદુસ્તાન, ખરમા, સીક્કાન વગેરે ઠેકાણે ધણાજ વખણાએલા છે.

હમે ઉંચામાં ઉંચી એકજ કવોલીટીના રબર ટાયર સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ.

હમોએ હમારા માલની ઉંચી બનાવટ માટે જ્યાં જ્યાં પ્રદર્શનમાં માલ મુકયો છે ત્યાં સોના તથા ચાંદીના ચાંદો ધનામમાં મળ્યા છે એજ હમારા માલની ઉંચી કવોલીટીની ખાતરી બતાવે છે.

હમોએ હમારા માનવંતા મુંબઈના ધરોહાની સવળતા માટે ન્યુ કવીન્સ રોડ, ચોપટીના જુના ફાટક પાસે મીલની બાજુમાં શાખા ખોલ્લી છે. ત્યાં સર્વે માલ ખુલ્લો મુકયો છે. લાવો ઘણાજ કમતી રાખ્યા છે માટે એક વખત મુલાકાત લઈ ખાતરી કરશો.

જો, માલ મોંઘો પડે અથવા પસંદ નહી પડે તો તરત પાછો લેવામાં આવશે અથવા બદલી આપવામાં આવશે.

હારનેસને લગતું રીપેર કામ પણ તરત કીકાયત લાવે મન પસંદ કરી આપવામાં આવે છે.

હમારું નમુનાતું લાવો સાથનું ફેટલોંગ મુગાવે મોકલી આપવામાં આવશે.

ઇ. એસ. માલાની કંપની.

હેડ ઓફીસ લીંડી બજાર,

શાખા—ન્યુ કવીન્સ રોડ, ચોપટીના ફાટક પાસે મીલની બાજુમાં.

મુંબઈ.

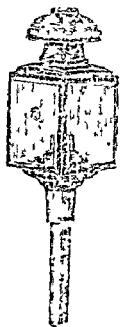
ડા. પ્રણીદાસ મોતીલાલ	૩૨ એ
વાઇ એન ભારદ્વાજ	૩૨ એ
રાજ એન્ડ કુ પની	૩૩ એ
ડા. ગોવિંદરાવ ગુપ્તા	૩૪ એ
વીઠલ પરશોતમ એન્ડ સન્સ	૩૫ એ
ગોવિંદજી દમોદરની કું	૩૬ એ
કુશમજી તથા રૂસ્તમજી નવરોજી દેસાઈઆકું	૩૬ એ
ગોપાળજી કરવાણજી દેલવાડાકું	૩૭ એ
છગનનાન રૂઢનાથરાવ એન્ડ પની	૩૮ એ
વી ઈન્ડીયન મર્કન્ટાઈલ ઇન્સુરન્સ કં.	૩૯ બી
રગન સમાચાર પ્રેસ	૪૦ બી
સી સી દેસાઈની કું	૪૦ બી
મણીગ કર ગોવિંદજી	૪૧ બી
વૈદ્ય ગોપીનાથ વ્યાજી કુનીય	૪૨ બી
રાજવૈદ્ય નારાયણ કેશવજી	૪૨ બી
ડી સી હમ્મીગરની કું	૪૩ બી
રાજગોશી એ બાદત ક મહાદેવજી	૪૪ બી
સાર્વજનિક પુસ્તકાલય	૪૫ બી
ડા. ડી રાઘવર એન્ડ કું	૪૫ બી
જી કે પવાર પ્રથર્સ	૪૫ બી
ગેરની બુરો	૪૬ બી
દેમિગટન ટાઈપ્રાઇટર ૧૦	૪૭ બી
બીઆ કચ્છાણજીની કું	૪૮ બી
એમ ડી કેમીધલ કું	૪૮ બી
એન પાવેલ એન્ડ કું	૫૦ બી
મોરેશ્વર મુકુન્દ મોગરે	૫૧ બી
ડાકટર બાટલીવાલા	૫૨ બી
કચ્છાકુંડ મે યુ મિશ્વર	૫૨ બી
મહેતા પુરોતમ મુળજી	૫૨ બી
છગનવાલ લક્ષ્મીબાઈ રાહ દેગીનામાલાજી	૫૨ બી
ડાકટર કેશવવાલ મોતીલાલ	૫૩ બી
મગલદાસ મનસુખનાથની કું	૫૪ બી
નેહર એન્ડ સી	૫૪ બી
ગોદરેજ પ્રથર્સ	૫૫ બી
માવજી લક્ષ્મીદાસની કું	૫૫ બી
ડા. ડી એથ બટ	૫૬ બી
ઓમીયાર કુંડર્ડીંગ અને એનજીનીયરીંગ વર્કર્સ કું	૫૭ બી
એનર સાયન્સ અને ઇન્ડસ્ટ્રી	૫૮ બી
વતમબાઈ શુભામરુસેન એન્ડ પ્રથર્સ	૫૯ બી
ડા. ડી કેમીધલ કું	૬૦ બી

Dr. Kalidas Motiram	32 A
L. L. Bhanderker	32 A
Raja & Co	33 A
Dr. Gautamuro Keshav	34 A.
Vithal Parshotam & Sons	35 A
Govindji Damodar & Co	36 A
Taramji & Rustumji Photographers	36 A
Gopalji Kalyanji Delvadaler	37 A
Chhaganlal Raghunathdas & Co	38 A
The Indian Mercantile Insurance Co	39 B
Rangoon Samachar Press	40 B
C. C. Desai & Co	40 B
Manishanker Govindji	41 B
Vaidya Gopinath Krishnaji	42 B
Raj Vudya Narayanji Keshavji	42 B
D. C. Umrigar & Co	43 B
Raj Joshi Ambadaji Mahadovji	44 B
Sarvajanic Poostalalaya	45 B
Dr. D. Writer & Co	45 B
G. K. Pavar Brothers	45 B
Barat's Bureau	46 B
Remington Typewriter Co	47 B
Bhica Galianji & Co	48 B
O. D. Chemical Co	49 B
N. Powell & Co	50 B
Morecharar Mool and Mogare	51 B
Dr. Bhatwala	52 B
Karnik's Ague Mixture	52 B
Mohita Parshotam Mohji	52 B
Chhaganlal Lalubhai Shah	52 B
Dr. Keshavnal Motilal	53 B.
Mangaldas Mansulhal & Co	54 B
Servants Supplying Agency	54 B
Godrej Brothers	55 B
Mavji Humidass & Co	55 B
Dr. D. H. Bhatti	56 B
O. T. & Eng. Works Co	57 B
The Manager Science & Industry	58 B
H. Ramabhai Gulamhussein & Bro.	59 B.
The Standard Electric & Co	60 B
Janes & Co	150

ઇ. એસ. માલની કંપની.

ગાડી ઘોડા અને મોટરને લગતા સર્વે માલના છુટક તથા જથ્થાબંધ વેચનાર

હમારે ત્યાં ઘોડાના હારનેસો, વેલાયતી, અમેરીકન અને ગાંમઠી ઉમેશાં તૈયાર મળે છે તેમજ ખનાવી આપીએ છીએ.

ગાડીના રબર ટાયર ઘોડાની નાલછાપના ઘણીજ ઉંચી કવૉલીટીના મળે છે જે રબર આખા હીંદુસ્તાન, બરમા, સીલોન વગેરે ઠેકાણે ઘણાજ વખણાએલા છે.

હમે ઉંચામાં ઉંચી એકજ કવૉલીટીના રબર ટાયર સ્ટૉકમાં રાખીએ છીએ.

હમેએ હમારા માલની ઉંચી ખનાવટ માટે જ્યાં જ્યાં પ્રદર્શનમાં માલ મુકયો છે ત્યાં સોના તથા ચાંદીના ચાંદો ઇનામમાં મળ્યા છે એજ હમારા માલની ઉંચી કવૉલીટીની ખાતરી ખતાવે છે.

હમેએ હમારા માનવંતા મુખ્યના ધર્મોદાની સવળતા માટે ન્યુ ક્વીન્સ રોડ, ચોપટીના બુના ફાટક પાસે મીલની બાબુમાં શાખા ખોલ્લી છે. ત્યાં સર્વે માલ ખુલ્લો મુકયો છે. ભાવો ઘણાજ કમની રાખ્યા છે માટે એક વખત મુલાકાત લઇ ખાતરી કરશો.

જો માલ મોંઘો પડે અથવા પસંદ નહી પડે તો તરત પાછો લેવામાં આવશે અથવા બદલી આપવામાં આવશે.

હારનેસને લગતું રીપેર કામ પણ તરત કીકાયત ભાવે મન પસંદ કરી આપવામાં આવે છે.

હમારું નમુનાનું ભાવો સાથનું કેટલોગ મંગાવે મોકલી આપવામાં આવશે.

ઇ. એસ. માલની કંપની.

હેડ ઓફીસ ભાંડી બત્તર,

સાખા—ન્યુ ક્વીન્સ રોડ, ચોપટીના ફાટક સામે મીલની બાબુમાં.

મુખ્ય.

હરીફાઈના મેદાનમાં સર્વોત્તમ પુરવાર થયેલું.

૨૯૪૨૨.

સીમલા હેઅર ઑઇલ તથા સેંટો.

આ સર્વોત્તમ મુગંધીદાર (સીમલા હેઅર ઑઇલ) ખરી પડના વાળને અટકાવી સુંદર કાળા તેજસ્વી અને નરમ રેશમ જેવા બનાવે છે. એટલું જ નહીં પણ એવું ગુણકારક વમાણાતું શીશ્નુ છે કે જેથી મગજને ઠંડક રાખે છે. વિદ્યાર્થી, તથા મગજ સંબંધી કામ કરનારાઓને માટે એક આશીર્વાદ રૂપ છે તેમજ મુગંધીમાં પણ અતી મધુર છે. બનરમાં પેચાતાં નામચીન તેલોના બરોસે ન રહેતાં ગુણુની ખાત્રી કરવા માટે હમાઈ (Simla Hair Oil) વાપરો.

હમારી શીત્લની બનાવટ માટે છેલ્લાં માઇસોરના પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ તેમજ ધારવાડમાં મુગંધના નામદાર ગવરનર સાહેબે ખાસ મર્ટીફિકેટ ઑફ મેરીટ આપ્યા છે. તેમજ બીજા હબરો ઉત્તમ અભીપ્રાયો મળ્યા છે.

ફર્મિત ૧૯૧૧ ૧ નો

સીમલા પરીચય ૩ ૦-૮૦ થી ૪૦૦ } પોષ્ટલ
સીમલા ઓઇલ સીમલા ૩.૦૦-૧૨૦ થી ૨૦૦ } બુક.
મુગંધી કાર્ડ સીમલા નં ૧ નો ૩૦૧૦

આર આનાની ચોસ્ટેલ ટીકીટ મોકલનારને તમામ નમુના મફત મોકલવામાં આવે છે.

ચેતવણી.

૧૯૧૪ માં સુધારો કરેલા માસ ઉપર કંપનીની સહી છે, ખરીદ કરતી વખતે (Simla) નામ તથા ટ્રેડમાર્ક તપાસજો.

સીમલા કંપની

અને

લોન્ડન એપ

ફેક્ટરીના.

સાલમંજેયરો. પી. હાફની હાં

જનરલ મરચાંદ એન્ડ કમીશન એજન્ટ,

હાલગાદેવી રોડ, —મુંબઈ નં ૦ ૨.

નોકરી અને ધંધા—માટે રખડતાઓને ઘેર બેઠાં હજારો
રૂપીઆ કમાવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્વતંત્રતા

ભાગ-૧ આવૃત્તિ—બીજી ત્રણમી પાનાની કાઠી સાધજ. દળદાર યુક સુશોભીત સુંદર
પાકું પુઠું ગેરન્ટીવાળા, પુષ્કળ હુંતરો. કીંમત આના બાર. પોસ્ટેજ ભુદું.
આ યુક માટે.

ઈન્ડીયન મરચંડ શેરમર—હજો છે કે. આ ચોપડીમા નાના નાના હુશર-ઉઘાગોનો સારો
સંપૂર્ણ કરેલો છે અને ઘેર બેઠાં ઘણી મહેનત વગર અજમાવી શકાય તેવા ઉદ્યોગો છે. આ યુક
માટે—અમોને ઘણાં સરદીપીકેટો મળેલાં છે. તેથી તેના આજ વખાણ કરવાં તે સોના ઉપર ઢોળ
ચઢાવવા બરાબર છે.

હુંતરો દર્શક—મંડળ બનીયત રોડ,--મુંબઈ નંબર ૯

૬૦ વર્ષનું જીવન ૪૦ ઈન્ચ પોરીયાનું દવાખાનું હુવાન ચાલીમાંજ છે. બીજી કોઈપણ
શાળા જેજ નહીં. માત્ર ભાગતા નામથી સંભાળજો.

બાળશાસ્ત્ર.

આ દવા ઘણી બતતની દેશી વનસ્પતીઓનો અરક બનાવી
શરણતા રૂપમાં બનાવી છે એનો ઉપયોગ કરવાથી બાળકોના
જીવા તાવો, અજીરણથી થતા આડા, મરડો, આતીસાર, ઉપલીધું,
આંકડી વગેરે બચ્યાના દર્દોને ઘણાજ ફાયદો કરે છે.

કીંમત રૂપીઆ ૦૫ અરધો.

પનાવનાર—ડાક્ટર-ઈરછાપોરીયા.

દેડ માર્ક બોઈનેજ લેજો, આર. સી. બાલીવાળા. કલુપીક-સુરત-કેમ્પોપરેટીવ રીડર્સ-પારડી

. CENT. PER CENT. RESULT.

LONDON CHAMBER OF COMMERCE EXAMINATIONS 1911.

VISIT THE BOMBAY COMMERCIAL COLLEGE.

38, KALBADEVI ROAD, BOMBAY.

Thorough coaching in Theoretical and Practical principles of Typo-writing, Shorthand,
Book-keeping and Accounts, and Higher Accountancy course, &c., and within the
shortest period. Terms moderate.

Apply to:—M. L. THOSAR B. A., Superintendent

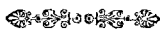
B. L. THOSAR, Principal Lecturer-in Commerce.

નળળાં જૈરાં માટે

આલટ્રેઝ કોરડીયલ રીચો એજ આના તમામ દરદો પર અકસીર અને રામખાણ ધલાવ છે. ખાસ કરીને આના ગરભાશયના તમામ દરદો દુર કરવાને અચુક શક્તિ ધરાવે છે. ગર્ભરાંના ગરભાશયના થતા તમામ દરદો જેવાં કે મેનોરીયા, લ્યુકોરીયા, એમનોરીયા અને એવાંજ દરદો દુર કરવાની તેમાં અદ્ભુત શક્તિ છે. નળળી પડેલી અને લોહી વગરની ફીક્કી છોકરીઓ અને ગરભવંતી સ્ત્રીઓને ઉપલી ગયેલી શક્તિ પાછી લાવી આપે છે. આલટ્રેઝ કોરડીયલ રીચો ગરભાશયના ક્રમને ખરાબર ઠેકાણે લાવે છે, અને કસુવાવડ થતી અટકાવે છે. પીડમાંના દુખાવો, પેશામાં થતું દરદ અને કમરમાં થતું અસહ્ય દુઃખ જે જૈરાને થતું હોય તેને ઉપલી દવા આપવી. વૈદો તથા ડાક્ટરોને ઉપલી દવા ગરભાશય સંબંધી દરદોને દુર કરવાને ઘણી અકસીર થઈ પડશે.

જે માળાઓ ૧૧ થી ૧૮ વર્ષની ઉમરની અંદર હોય છે અને જેઓ માળા મટીને આની અવસ્થામાં આવતી હોય તો તેને ઉપલી આલટ્રેઝ કોરડીયલ રીચો તેઓના અવયવને ખરાબર ખીલવવામાં ઘણી ઉપયોગી થઈ પડશે. દવા લેવાની રીત:— દહાડામાં ત્રણ વળત આના એક અમચાભાર.

શક્તિની દવા.

સેલેરીના જેઓ ઘણાં નળળા હોય, જેઓને ઉધ આવતી ન હોય, જેને હીરડીયા લાણ પડ્યો હોય, જેને પચતું ન હોય અને જેઓ નળળાઈથી તવાઈને ફીણ થઈ ગયા હોય તેઓએ ઉપલી દવા જરૂર લેવી. દવા લેવાની રીત:— જમવા પહેલાં અને સુવા જવા એક કલાક આગમજ એક આના અમચાભાર દવા લેવી.

સેલેરીના લગભગ ૪૦ (ચાલીસ) વર્ષ થરાં નળળા પૂરૂપોને માટે શક્તિને માટે જગ જાહેર થયેલી છે.

ઉપલી આલટ્રેઝ કોરડીયલ રીચો અને સેલેરીના હિંદુસ્તાનમાં કોઈની આગરૂદાર કેમીસ્ટ, ગાંધી અથવા દવા વેચનાર પાસેથી છુટક અથવા જથ્થાબંધ મળી શકશે. ઉપલી દવાની ઉપર જણાવેલાં દરદો દુર કરવાની અચુક શક્તિને લીધે ઘણાં ધંધાદારી એની નકલ કરવા લાગ્યા છે; માટે જે કોઈની ઉપલી દવા વ્યાપે જી લે ત્યારે એના પર લગાડેલું લેખલ જેના પર 'રીચો. કેમીકલ ક્કા.' નામ લખેલું છે તે વાંચવું.

ઉપલી દવાનો જેને જી અજમાયેશ કરવો હોય તેને નીચે ઠેકાણેથી મફત માકલવામાં આવશે.

THE RIO CHEMICAL Co.

રીચો કેમીકલ ક્કા.

79, BARROW STREET,
New York, U. S. A.

૭૯, બારો સ્ટ્રીટ
ન્યુયૉર્ક સીટી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ અમેરિકા.

“ ક્લિડાયન્સ ”

દૈનિક સોલ્યુશન:—એના પદાર્થો “ ક્લિડાયન્સ ક્લેસ્ટ ” સહેલાઈથી લોહીમાં મળી જાય છે, અને તેથીજ જ્ઞાન: તત્તુની નુપળાઈ તેમજ બીજા રોગો દુર કરવામાં ઘણી સારી છે.
રૂ. ૨-૦-૦

દંત મંજન:—ફીનાલ જેવી તુકશાનકારક દવાઓથી નીરાળો અને પ્રાયદાકારક જલદ પ્રાણવાયુ (એકિસન) ઉત્પન્ન થવાથી મોનાં સઘળાં જંતુઓ નાશ પામે છે અને દાંત ઉજળા થાય છે. રૂ. ૦-૬-૦

ધી આયોનિક ફાર્મસી,

ગમોદ ખોલડીંગ; પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ;—મુંબઈ.

(પ્રોફેસર ગજરની)

ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી.

જુદી જુદી જાતના ઉદ્યોગોમાં વપરાતી કાચી વસ્તુઓનું તથા વેપારની ચીજોનું પૃથકકરણ કરવાનું કામ આ લેબોરેટરી માથે લે છે; જેવાં કે પાણીચો, તેલો, બળતણો, ખનીજો, રસાયણિક પદાર્થો વિગેરે.

મીઠામાં અને બીજાં ધંધાઓમાં વપરાતા જુદા જુદા પદાર્થોની તથા સાધારણ રીતે વેપારના પદાર્થોની જાતો નક્કી કરવાની અગત્યતા ઉપર ખાસ ભાર મુકવો નકામો છે, તે પણ વળી હાલના જમાનામાં તો ખાસ કે જ્યારે હવે વિનાનું અને હીકમતી મેળસેળ જે આવી રહેલું છે તે નક્કી આંખને છેતરે એવી ઘણી વડી છે.

આ લેબોરેટરી વળી જુદા જુદા વેપારને લગતી તથા ઉદ્યોગને લગતી શાખાઓને માટે અભિપ્રાય તથા સલાહ આપે છે; અને તપાસ કરે એમ માગણી કરે છે.

ફેટલોગો તથા વધારે વીગતોને માટે નીચેના શિરનામે અરજ કરવી.

મ. જે. ગજર, ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી

અમદાવાદ ધનુભાઈ મેન્ડાન, સેન્ટ્રલ રોડ, મુંબઈ.

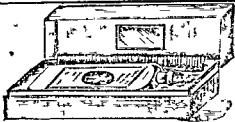
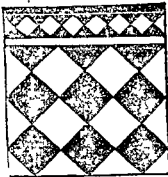
Motilal Moolchand & Co.

Marble Merchants & Contractor
Engravers and Sculptors.

15, BANK STREET, FORT, BOMBAY
Largest Importers

Marble Tiles and slabs Fountains,
figures, Vases, white glazed and other
tiles.

Also Portland Cement, etc.

પુષ્પ ગંધ.

હેઅર ઑઈલ.

અમારાં સુનિષ્ચાત પુષ્પ ગંધ હેઅર ઑઈલ વેચવા માટે દરેક પ્રાંતોનાં મોટાં શહેરોમાં વગદાર
અને ચાલક એજન્ટો નેમ્ડજી છીએ.

વી. કે. રાનડે, પરશુમર. સુંબઈ નંબર ૪-ગીરગામ બેકરોડ અગ્રેની વાડી.

વિદ્યાર્થી, કારીગર વર્ગ અને શિક્ષકોને ઉપયોગી.

વણતર-કળા-પ્રશ્નોત્તરમાળા.

(ઠલાલવનની વીવીંગ શાળાના હેડ માસ્તર
મી, પ્રધાનના ઉપોદ્ધાત સહીત)

જેમાં નીચેના વિષયો-મુખ્ય શાસ્ત્રીય
નિયમો અને વ્યાવહારિક પદ્ધતિથી ચર્ચવામાં
આવ્યા છે-(૧) વણતર-કળા-વિજ્ઞાન (૨)
હિસાબનીંગ (૩) દાખલાઓ (૪) કળાનો પૂર્વ-
વૃત્તાંત (૫) સુતર તૈયાર કરવાનાં પ્રાથમિક યત્રો.
(૬) વ્યાવહારિક જ્ઞાન.

પુસ્તક-નાનું-ખીમામાં ગ્લીશકે એવાં
કંદનું, ૩૮ ચિત્રોવાળું અને લગભગ ૩૦૦ પૃષ્ઠનું છે.

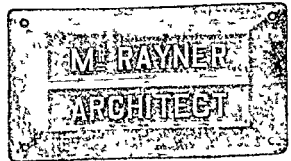
વધુ માટે લખો કીમત રૂા ૦-૧૨-૦

માણેકલાલ ન. દમણીયા.

હેડ માસ્તર, ઉદ્યોગશાળા.

વગે (નડીયાદ થઇને)

ખીતલનાં તથા લાકડાનાં નામનાં
પાટીઆ.

ખીતલના છુટા છુટા ગદ્દર ખીતલની પ્લેટમ
ગોઠવી પાટીયું તૈયાર કરવામાં આવે છે

૧ ઇંચના ગદ્દરના દરેક ગદ્દરના પ્લેટ
માથે. ... ૦-૪-૦

૨ ઇંચના ગદ્દરના દરેક ગદ્દરના પ્લેટ
માથે. ... ૦-૧૨-૦

છુટા રૂપેરી ગદ્દર કાળી પાટીને કપેલી લાકડાની
કેમમાં ગોઠવી પાટીયું તૈયાર કરવામાં આવે છે.

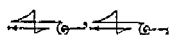
૩ ઇંચના ગદ્દરના પ્લેટ માથે દરેક
ગદ્દરના ... ૦-૨-૦

ધી રેટાર ઇન્ડસ્ટ્રીયલ વર્કસ.
શ્રો રૂમ.—કાલગાદેવી રોડ, મદમદી મહાલની
સામે—મુંબઈ.

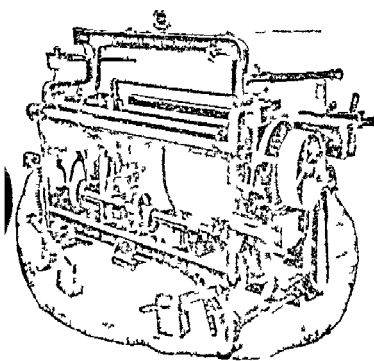
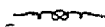
੨੦ ਫੁੱਲ, — ਗੀਰਗਾਮ ਦਾਮ ਦਰਸੀਨਜ-ਸੁਧਾਰ.

વીલાન અને મીલ્સની

લુમોની મહાન ફ્લેટ.

દરેક પ્રકારનું કાપડ વણવાના ખાત્રીલાયક સાંચાઓ.

— હિન્દી ખરનાં ધોતીયાં વણવાના મુખ્ય મથક તરીકે ગણાતાં ઈંગ્લેન્ડના ગ્રેટ હાગ્લેડ પગ્ગણામાં ઉપલી અમારી બનાવટની લુમો દર ટકા જેટલા મોટા પ્રમાણમાં ચાલુ છે—એજ ખીના આ લુમોની ઉત્તમ પ્રકારની બનાવટનો પુરતો પુગવો છે.

હિંદુસ્થાનની મીલો માટે ડોખી સાથની મજબુત પેટર્નની ડ્રોપ—બોક્સ

લીકો લુમો, અમો ખાસ બનાવીએ છીએ.

એ ઉપગ્રંથ અમારું કારખાનામાં દરેક કીસમનું કાપડ બનાવવાના સાંચાઓ તથા જે. એન્ડ. પી. સી. શોરોકની પેટન્ટ લુમો, ડોખીઓ, અને તેના પગ્યુટણ લાગો પણ બનાવવામાં આવે છે, જે અત્રે અમારે ત્યાંથી મળી શકશે.

દેશી વેપારી ચેમ્બરનું માસિક.

તક ૭ મું અક્ટોબર ૧૯૧૪. VOL. VII. OCT. 1914. No 4 અંક ૪ થો.

અનુક્રમણિકા.

વિષય	પાનું
અધિપતિની તોંધ	૧૪૧
વેપારી વિષયો	૧૪૧
(અ) મુબમ્બાઈ લેઈન્ટ સ્ટોક સાદસો ...	૧૪૧
(બ) આખી દુનીયાનો ખાંડનો પાક ...	૧૪૩
(ક) મશ્વરોને તકામા ભાગ	૧૪૪
(ક) પરદેસો તથા ક્રિડીશ સંસ્થાઓનો વ્યાપાર	૧૪૭
(ઘ) કોઈક તથા વેસ્ટની બેનીવાઈને લગતું પત્રક	૧૪૮
(ક) હિંદના ઉદ્યોગ દુરરને ખિલવવાની તક ...	૧૪૯
(ગ) ક્રિડીશ વ્યાપારની ખિલવણી	૧૫૦
લડાઈની અખરો તથા લહેરનામા	૧૫૧
ચેમ્બરનો વિભાગ	૧૫૮
વેપારી કાયદો	૧૭૨
સાભાર રવીકાર	૧૭૪
વેપારી અખરો	૧૭૬
વેપારી ખાતમીઓ અને આંકડાઓ ...	૧૭૮

INDEX.

Subjects.	Page.
I. Editor's Study	146
II. Commercial Subjects	151
(a) Joint, Stock Enterprise in Bombay.	151
(b) The World's Sugar Crops	153
(c) Profit Sharing. A Key to Efficiency in Business	154
(d) Trade of Foreign Countries, and British Possessions	157
(e) Agricultural Returns of England and Wales	158
(f) Opportunity for Indian Industry Expansion	159
(g) Development of British Trade	160
III. War Notes and Notifications	161
IV. Chamber's Section	168
V. Commercial Law	172
VI. Review's	174
VII. Commercial Notes	176
VIII. Commercial Intelligence and Statistics	178

EDITOR'S STUDY.

અધિપતિની નાંધ.

આ દેશને નેહરો કેટલી ઉપયોગી છે તે બાબત હવે કોઈ અન્યથું નથી. સર ગાર્થ ફ્લીટવુડ વીલસને કહ્યું તેમજે હિંદુસ્થાનનું બજેટ તે ફક્ત વરસાદનો સફેદા છે તો નેહરોની જરૂરિયાત ઘણીજ છે, એમા કંઈ શક નથી. આ દેશની અંદર બહુજ વ્તુના વખતથી નેહરો, કુવાઓ, તળાવો, વિગેરે જેતીવાડી માટે મદદમાં લાવવામા આવ્યાં હતાં. ન્યારે બ્રિટીશ સક્તનત અત્રે સ્થપાઈ ત્યારે બ્રિટીશ અમલદારો વ્તુની નેહરો વિગેરે જ્ઞેઈ બહુ અભયબ થયા પણ ન્યારે તેઓએ જ્ઞેયું કે આ દેશની આબાદાની જેતી ઉપર હની અને જેતીના આધાર નેહરો ઉપર હતા ત્યારે તેઓએ તે બાબત પોતાનું લક્ષ દોડાવ્યું. એ બાબતમાં પહેલી શરૂઆત ૧૮૧૫ મા કરવામાં આવી કે ન્યારે ત્યારના ગવરનર જનરલ લોર્ડ હેસ્ટીંગ્સે પંચગળના પશ્ચિમ તરફની જમના કેનાલ ઉપર કામ શરૂ કરવાની ડ્રસ્ટ ઇન્ડીયા કંપની પાસે રજા માંગી. જમના નદી ઉપર પેડલવહેલા ચોદસેના ચૈકામાં ફીરોજ તખલકે નેહર બંધાવી હતી. ચોડા એક વખત પછી તે બગડી ગયું અને બમે વર્ષ પછી અકબરે તથા શાહજહાને પાછી તેને બરાબર ચાલુ કરી. પણ બરી શરૂઆત મદ્રાસ ઇલાકામાં સર આર્થર કોટને કરી. ૧૮૩૬ માં તથા ૧૮૪૪ માં તેણે કાવેરી ને ગોદાવરી નદીઓનાં પાણી જેતીના ઉપયોગ માટે લાવવાની ફત્તેહમંદ કરીશ કરી, તથા ૧૮૫૨ માં કૃષ્ણા નદીમાંથી નેહરો કાઢી. ૧૮૩૭-૩૮ ના ભયંકર દુષ્કાળમાં જમના નદીની નેહરનું ઉપયોગીપણું જણાયું અને તેથી તે માટે

વધારે ખર્ચ કરવાનું સરકારને યોગ્ય જણાયું ૧૮૪૮ માં સર પ્રોબી કોટલીએ ગંગા નદીની નેહરનું કામ શરૂ કર્યું, અને ૧૮૫૦ માં કર્નલ કાયડે પ્રખ્યાત બરીડેઆબ કેનાલ શરૂ કરી.

આ બધી શરૂઆતની ફત્તેહથી નેહરો બાંધવા તરફ કેટલાએકનું લક્ષ ઘણુંજ દોરાયું અને તે માટે પણ શેર મેંનીઆ જેવો મેંનીયા થયો. પણ ત્યારપછી કેટલીએક લડાઈઓ વિગેરેને પરિણામે તે જુસ્સો શાંત થઈ ગયો અને છેક ૧૮૮૨ ની સાલમાં સરકારે નેહરો તરફ પાછું લક્ષ આપ્યું. પંચગળની અંદર કામ શરૂ કરવામાં આવ્યું અને ચીનાબ, સતલજ ને રાખીનદીઓ ઉપર પ્રયોગો કરવામાં આવ્યા. પેહલું કામ નિર્ફળ નિવડ્યું, બીજાને સાધારણ ફત્તેહ મળી અને ત્રીજાને બહુ સારી ફત્તેહ મળી. ૧૮૮૬ ની સાલમાં ચીનાબની મોટી યોજના હાથ ધરવામાં આવી. ચીનાબ અને રાખી નદીની વચ્ચેના સુલક જે આશરે ૪૦,૦૦૦ ચોરસ માઇલ વિસ્તારમાં છે તે ઉજડ અરણ્ય જેવો હતો તે અત્યારે હિંદુસ્તાનની મોટી દાણાની વખાર જેવો થયેલો છે. આ નહેરની પાછળ પણ કંદોડ રૂપિયાનો ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો અને હાલ નેનાથી સારી બાવીસ લાખ એકરને દર વર્ષે પાણી પુરું પડે છે તથા તેમાંથી ૩૪ ટકા જેટલી ઉપજ આવે છે. જે પાક તેના વડે થાય છે તેની કિંમત નવ દંદોડ રૂપિયા જેટલી થવા લાયક છે. ચીનાબ અને જલમ નદીની વચ્ચેના પ્રદેશ માટે પાંચ એવીજ યોજના હાથ ધરવામાં

ઇંડીયન કોટન ઑઇલ કંપની, લીમીટેડ.

હમમ સ્ટ્રીટ, કોટ, મુંબઈ તથા વિજલપુર, નવસારી.

આ કંપનીના કારખાનામાં નીચે મુજબ માલ તૈયાર થાય છે:—

કપાસીઆનું તેલ.

અમારું ત્યાં તૈયાર થતું તેલ મુંબઈમાં
વેચાતા ખાજ તેલો કરતાં ચઢીઆતું
હોવાનીઅમે ગેરંટી આપીએ છીએ
ખાવામા ધાની ખરોખરી કરે છે.

કપાસીઆનો મગજ.

ગાય, ભેંસ, બળદ, ઘોડા, મેંઢાં, બકરાં
વગેરેને માટે ખરેખરે તાકાતવાન ખોરાક,
દુબળાં જાતવરને થોડા વખતમાં ટટાર
ખનાવે છે.

કપાસીઆનાં છાલાં

અમારી મીલના છાલાં પુના, મઉ, કરંચી
સુરત વગેરે સ્થળોએ ડેરીઆમાં તેમજ ખા-
નગી ખેતગેમા રફેજ (roughage)
તરીકે પુષ્કળ વપરાય છે.

શાવતાલ તથા વધુ વીગત માટે લખો:—

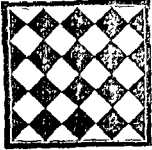
કાઠારી, સુતરીઆની કંપની,

મેનેજંગ એજન્ટો.

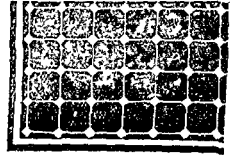
C. BHOGILAL & Co.,

17-18, Elphinstone Circle, Fort, BOMBAY.

MARBLE FLOORING

આરસના પાટીયા, પ્લેટ, લાદી, સફેદ,
કાળી, પ્લુ રંગની, દરેક માપની,
પાલીસ ટ્રેબલો, ફરનીચરમાં,
દીવાલમાં અને જમીનપર
જરૂરની તરેહુવાર રંગની
લાદીઓ સફેદ ચલકતી
લાદી ધંચ ૬ x ૬,

લાલ, લાદી, સીમંટ અને પાલીસનો સામાન વિગેરે કીફાયતી લાવે મળશે.

સી. ભોગીલાલની હાંડો

આરસ પથ્થરનાં વેપારી,

૧૭-૧૮, એલ્ફિન્સ્ટોન સર્કલ, ફોર્ટ.—સુબર્ઈ નં ૧.

દીવાળીના તહેવારમાં ભેટ આપવાં લાયકનાં
નાનાં ખીસાનાં ઘડીઓ.

ભાવ તદ્દનજ કીફાયત રાખેલા છે.

તેની ખાત્રી ફક્ત એકવાર દુકાનની સુલાકાત લેવાથી થશે.
મેટલનાં સરતાં રોસકોપ સીસ્ટમ કાચની રીંગ સાથે જેથી અંદર
કચરો જવાનો સંભવ રહેતો નથી નં. ૧) કી. રૂ. ૧-૧૨-૦
મેટલ ફેલવે રેગ્યુલેટર ઇનજન ટાઇપ સાથે. નં. ૧૭ રૂ. ૧-૧૨-૦

૩ વર્ષની ગરંટીવાળાં ઘડીઓ.

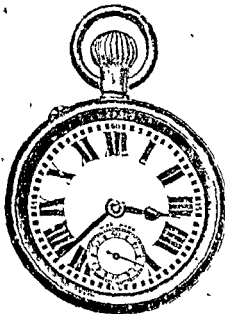
નં. ૧૭ રૂ. ૩૦ નં. ૨૭ રૂ. ૪ નં. ૩૭ રૂ. ૫ નં. ૪૭ રૂ. ૫૫
એ શીવાય દરેક વતનાં અમેરિકન, વતપાન, જરમન
ખનાવટનાં મોટાં દીવાલ ઉપર ટાંગવાનાં તથા બેઠક ઉપર
રાખવાનાં કલોકો તથા દરેક મેકરના ટાઇમપીસો અમારે
ત્યાંથી મળશે.

ચીન સાધનું પ્રાધર લીન્ટ મંગાવવાથી મફત મોકલવામાં

આવશે. ખડાર ગામનાં માલ ની. પી. થી મોકલવામાં આવશે.

મોહનદાસ કમળશી.

હેડાફીસ—મંગાદેવી પાસ્ટ એપ્રીસની બાગીમાં.

આવી અને જે દ્વીપલ કેનાલની યોજના કહેવામાં આવે છે તે શરૂ કરવામાં આવી. આ યોજનાથી ખીજા વીસ લાખ એકરને પાણી પુરું પાડવામાં આવ્યું અને તેનો કુલ ખર્ચ સાઠાદશ કરોડ રૂપિયાનો થયો. સતલજ અને ણીયાસ નદીને માટે હાલ વિચાર કરવામાં આવે છે.

એકલા પંજાબમાં જ નેહરોની યોજના હાથ ધરવામાં આવી નથી પણ નોર્થવેસ્ટ ફ્રાન્ટિયર ઉપર પણ લોવર સ્વાટ કેનલ ને અપર સ્વાટ

કુલે ધયેલો ખર્ચ ચોખ્ખી આવક (નાર્પીક) આવકના ટકા નેહરોથી પાણી પાઉંડ પાઉંડ લેતી જમીનનો વિસ્તાર એકર

૧૮૮૦-૮૧ સુધી	૨,૦૬,૬૨,૧૩૪	૧૨,૪૭,૫૪૪	૫૬૬	૫૧,૨૪,૧૦૨
૧૯૧૨-૧૩ સુધી	૪,૩૪,૪૨,૨૫૨	૩૦,૬૩,૬૬૬	૭૧૨	૨,૩૧,૨૦,૦૦૦

એમ કહેવામાં આવે છે કે હાલ ચાલતી લગભગ આ દેશના ઉદ્યોગોને ઘણો ફાયદો થશે. દર માસે અમે જે માસિકગ્રાં આયાત ને નિકાશના આંકડા આપીએ છીએ તે ઉપરથી એ તો જણાશે કે જે દેશો સાથે હાલ લડાઈ ચાલે છે તે દેશો એટલે કે જર્મનીને ઑસ્ટ્રીયા સાથે આપણો વેપાર બહુ મોટા પાયે ઉપર હતો. આ સઘળો વેપાર અટકી જવાથી સ્વાભાવિક રીતે આ દેશના વેપારને ઘણો લાલ થઈ શકે. પણ તેમ થવાને માટે ખીજા કેટલાં એક સંજોગો પણ હાજર હોવા જોઈએ. નાણાં સંબંધી સ્થિતિ હાલ જે પ્રમાણે છે તે નવા ઉદ્યોગોની ખીલવણી માટે કદાચ બહુ ખંધ બેસતી ન કહી શકાય. લંડનનું સ્ટોક એક્સ્ચેન્જ તથા ન્યુયોર્કનું સ્ટોક એક્સ્ચેન્જ પણ ખંધ છે તે પ્રમાણે અલિયાનું સ્થાનક શેર બજાર પણ ખંધ છે. ગયેવર્ષે થયેલા બેંકોના ક્રમનસિધ્ધ ખતાવોથી વેપારી આંદોને ઘણું નુકસાન થયું છે અને દેશના અંદરના વેપારને ધોડો પહોંચેલો છે. હાલની લગભગ તેથી પણ વધારે અસર થઈ છે અને તે જ્યાં સુધી સુધરે નહિ ત્યાં સુધી વેપાર રોજગાર સારી સ્થિતિમાં આવે એ અસંભવિત લાગે છે. નવા ઉદ્યોગો

કેનલ કરવામાં આવેલી છે. ભેડીયા પ્રાંતમાં પણ બેટવાં, કેન, ધાસનને ખગર ખાતે પાણીના મોટા કુડોની યોજના કરવામાં આવેલી છે. જાંગલની અંદર ત્રિવેણીની યોજના પ્રખ્યાત છે. સિંધની અંદર એક મોટી નેહરનું ખાંધકામ ચાલુ છે. દક્ષિણની અંદર નીરાકેનલ વિગેરે કરવામાં આવેલ છે. મદ્રાસની અંદર કૌશના ને કાવેરીને માટે મોટી પાલ (ડેમ) કરવામાં આવનાર છે. જે જ્યારે જાંધણે ત્યારે ઇજાપતની પ્રખ્યાત આસુઅન ડેમ કરતાં પણ મોટી થયે. નેહરો માટેના નીચેના આંકડા ઉપયોગી છે.

શરૂ કરવા માટે વેપારી આંટની બહુ જરૂર છે તેમજ જે પૈસો લોકોના ખજાનામાં જવા લાગ્યો છે તે પાછો બહાર નિકળવો જોઈએ. હાલ જે ઉદ્યોગો ચાલે છે જેમાં મુખ્યત્વે કરીને કાપડના માલનો ઉદ્યોગ છે તેને ખીલવવાનો આ વખત છે. પણ તેમાં પણ સ્ટોક વિશેષ છે અને દેશાવરની લેવાલી નહિ બેવી છે. જે પ્રમાણે વિલાયતી કાપડના સ્ટોક બહુ છે અને જોકે આયાત ઓછી થઈ ગઈ છે તોપણ બજાર ઉંચું ચડતું નથી તેજ પ્રમાણે દેશી કાપડના માલના મળાંધમાં પણ છે.

મુખ ખાંડનો ઉદ્યોગ લક્ષ્મી કે જેની તરફ નામદાર સરકાર તેમજ આ દેશના વેપારીઓનું લક્ષ વારંવાર ખેંચવામાં આવેલું છે. તે મુખ્યત્વે કરીને ઑસ્ટ્રીયા હંગેરીમાંથી આવે છે કે જેની સાથે હાલ બ્રિટીશ સામ્રાજ્યને લડાઈ છે. છેલ્લાં પાંચ વર્ષમાં તેની આયાતના આંકડા નીચે પ્રમાણે હતા:—

જરૂર (હંદવેડ.)	કિંમત (પાઉંડ.)
૧૯૦૮-૦૯	૧૮,૬૧,૭૩૭
૧૯૦૯-૧૦	૭,૭૭,૬૦૮
૧૯૧૦-૧૧	૭,૧૩,૧૧૬

૧૯૧૧-૧૨, ૧૨,૩૬,૧૩૪ ૧,૬૧,૧૦૩
 ૧૯૧૨-૧૩ ૧૦,૫૧,૭૭૯ ૭,૧૧,૪૫૮
 જર્મનીમાંથી પણ ૧૯૦૬-૧૦ માં ૭૪,
 ૭૪૫ હંદ્રેટ ખાંડ આવી હતી. ૧૯૧૦-૧૧

તથા ૧૯૧૧-૧૨ માં તેની આયાત ઓછી થઈ
 પણ પાછી ૧૯૧૨-૧૩ માં ૭૭,૦૦૯ હંદ્રેટ
 ખાંડ આવી હતી. આ ઉદ્યોગ આ દેશમાં
 ખીલવી શકાય એમ છે પણ હજી તેના તરફ
 ધ્યાન દોરાયેલું નથી.

૧. સુતરાઉ કાપડ નીચે પ્રમાણેની કિંમતનું જર્મની ને ઑસ્ટ્રિયા હંગરીમાંથી આયાત થયું હતું.

(પાઉંડ)

	૧૯૦૮-૦૯	૧૯૦૯-૧૦	૧૯૧૦-૧૧	૧૯૧૧-૧૨	૧૯૧૨-૧૩
જર્મની	૧,૧૭,૬૭૦	૯૮,૪૧૪	૧,૩૪,૫૫૭	૧,૨૨,૮૮૨	૧,૬૦,૧૫૮
ઑસ્ટ્રિયા હંગરી	૫૭,૭૫૦	૫૭,૪૭૦	૭૪,૭૩૦	૭૪,૫૬૮	૮૪,૮૬૨
જરમ કાપડ નીચે પ્રમાણે આયાત થયું હતું.					
જર્મની	૨,૮૫,૦૬૩	૧,૬૫,૦૦૩	૨,૮૩,૮૭૬	૩,૫૧,૪૦૮	૨,૬૧,૪૭૭
ઑસ્ટ્રિયા હંગરી	૨૦,૪૭૬	૧૨,૨૩૦	૨૧,૧૨૧	૨૦,૨૮૫	૨૩,૨૫૨

હાલ અમેરીકન કોન્સલે કેમીકલ્સ, તથા દવા દારૂ વિગેરેના અમેરીકન વેપારીઓનાં નામો
 આમે ઉપર મોકલાવી આપેલાં છે તથા તે બાબત આપણા વેપારીઓમાં પણ ઘણી પુછપરછ
 થાય છે.

કેમીકલ્સમાં જર્મનીની આયાત વિશેષ છે પણ ઑસ્ટ્રિયા હંગરીની નહિ જેવી છે.

(પાઉંડ)

	૧૯૦૮-૦૯	૧૯૦૯-૧૦	૧૯૧૦-૧૧	૧૯૧૧-૧૨	૧૯૧૨-૧૩
જર્મની	૪૮,૬૦૨	૫૬,૬૭૦	૬૧,૦૫૯	૬૬,૭૭૨	૮૫,૧૩૭
દવાદારૂમાં પણ જર્મની વર્ષે દહાડે ૪૦,૦૦૦ પાઉંડના કિંમતનાં મોકલાવે છે.					

મોથી વધારે આયાત તો રંગ વિગેરેની જર્મનીમાંથી છે જે લગભગ ૬ લાખ પાઉંડ નેટલી
 વાષિકે થતા જાય છે. ટ્રેડિંગનમાંથી ફક્ત ૪૦ હજાર પાઉંડની આયાત થઈ હતી.

કાચના સામાનમાં પણ જર્મનીમાંથી આયાત ટ્રેડિંગન કરતાં વધારે હતી. અને ઑસ્ટ્રિયા
 હંગરીની તો મોથી વિશેષ હતી, જે નીચેના કોષા ઉપરથી જણાયો.

(પાઉંડ)

	૧૯૦૮-૦૯	૧૯૦૯-૧૦	૧૯૧૦-૧૧	૧૯૧૧-૧૨	૧૯૧૨-૧૩
ટ્રેડિંગન	૧,૨૮,૩૧૬	૧,૩૪,૧૬૪	૧,૩૪,૪૩૮	૧,૪૩,૧૦૦	૧,૫૫,૬૮૬
જર્મની	૧,૪૭,૦૫૨	૧,૪૦,૨૬૩	૧,૬૫,૩૦૧	૧,૨૧,૨૫૨	૧,૭૨,૧૧૬
ઑસ્ટ્રિયા હંગરી	૩,૦૨,૭૧૮	૩,૫૩,૮૭૫	૪,૩૪,૧૬૧	૪,૬૮,૪૦૭	૪,૬૦,૪૮૨

આ તો ફક્ત મુખ્ય મુખ્ય ચીજ છે,
 બાકી પરચુરણ ઘણી છે જેની આયાત
 હવે જર્મની ને ઑસ્ટ્રિયાથી અટકી જશે અને
 જે બનાવવાને આ દેશમાં વિશાળ ક્ષેત્ર છે. આ
 દેશના કુલે આયાત વેપારમાં બુદ્ધા બુદ્ધા દેશોનો
 નિચે પ્રમાણે લાગ હતો:—

	૧૯૦૪-૦૫	૧૯૧૩-૧૪
ટ્રેડિંગન	૬૫.૨	૬૪.૧
જર્મની	૩૯	૬૯

જાપાન	૨	૫.૮
બર્મા	૧.૨	૨.૬
ચીનાઈડ સ્ટેટ્સ	૧.૫	૨.૬
ઑસ્ટ્રિયા હંગરી	૪.૧	૨.૩
બ્રેસિલ	૩.૬	૨.૩
ટ્રેડિંગન	૩.૧	૧.૯
ફ્રાન્સ	૧.૮	૧.૫
મોરીશિયસ	૨	૧.૪
ઇટાલી	૧.૩	૧.૨
ચીન	૭	૯

ઉંચી પોલીસ કરેલા ટોચ ખરીદ કરવા ક્યાં જશે?

નિકાશ વેપારમાં સર્વેનો નીચે પ્રમાણે	હાંગકાંગ	૭'૫	૩'૨
ભાગ હતો.	સ્ટેટ સેટલમેન્ટ	૪'૧	૨'૮
૧૯૦૪-૦૫	૧૯૧૩-૧૪	૫'૨	૨'૩
ગ્રેટબ્રિટન	૨૭'૭	૨૩'૭	
જર્મની	૯'૨	૧૦'૩	
જાપાન	૬'૩	૯'૨	
સુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ	૬'૩	૮'૯	
ફ્રાન્સ	૬'૧	૭'૧	
બેલ્જિયમ	૫'૪	૪'૯	
ઑસ્ટ્રિયા હંગરી	૩	૩'૯	
ચીલોન	૩'૩	૩'૭	
ઇટાલી	૨'૮	૩'૨	

હિંદમાં સોનાની ખપત.

લાખ રૂપીઆ

નીચેના સાલોનાં આગલાં પાંચ વર્ષોનું સરાસરી.							
૧૮૭૩	૧૮૭૮	૧૮૮૩	૧૮૮૮	૧૮૯૩	૧૮૯૮	૧૯૦૩	૧૯૦૪
—૭૪	—૭૯	—૮૪	—૮૯	—૯૪	—૯૯	—૦૪	—૦૫

૧) દેશના ભંડોળમાં વાર્ષિક ચોખ્ખો વધારો.	૧૫૦	૯૦	૪૮૦	૩૬૦	૩૦૦	૪૨૦	૯૦૦	૧,૩૫૦
૨) ભંડોળના વધારામાં અનુક્રમિક વધતું જતું ફલ.	૧૫૦	૬૦૦	૧,૮૩૦	૪,૨૦૦	૬,૦૦૦	૬,૯૬૦	૧૦,૮૬૦	૧૪,૨૫૦
૩) ટંકશાળામાં, સરકારી ત્રીજેરીમાં તથા ઠરન્મી અને ગોલ્ડ સ્ટાન્ડર્ડ રીઝર્વમાં રાખેલું.	.....	.....	.....	...	.....	૬૦	૧,૨૬૦	૧,૬૫૦
૪) ત્રીજી કક્ષમમાં પરનો વાર્ષિક તફાવત.	..	..	.....	...	.....	૬૦	૨૭૦	.....
૫) અનુક્રમિક વધતી જતી ચોખ્ખી ખપત.	૧૫૦	૬૦૦	૧,૮૩૦	૪,૨૦૦	૬,૦૦૦	૬,૯૩૦	૯,૬૦૦	૧૨,૬૦૦
૬) જાણવેલા માલની ખપત.	૧૫૦	૯૦	૪૮૦	૩૬૦	૩૦૦	૩૬૦	૬૩૦	૧,૩૫૦

લાખ રૂપીઆ.

૧૯૦૫	૧૯૦૬	૧૯૦૭	૧૯૦૮	૧૯૦૯	૧૯૧૦	૧૯૧૧	૧૯૧૨	૧૯૧૩
—૦૬	—૦૭	—૦૮	—૦૯	—૧૦	—૧૧	—૧૨	—૧૩	—૧૪
૪૫૦	૧,૮૦૦	૧,૬૫૦	૭૫૦	૨,૪૦૦	૨,૭૦૦	૪,૦૫૦	૩,૭૫૦	૨,૭૦૦
૧૪,૭૦૦	૧૬,૫૦૦	૧૮,૪૫૦	૧૬,૨૦૦	૨૧,૬૦૦	૨૪,૩૦૦	૨૮,૩૫૦	૩૨,૧૦૦	૩૪,૮૦૦
૬૦૦	૬૦૦	૪૫૦	.....	૯૦૦	૯૦૦	૨,૪૦૦	૩,૦૦૦	૨,૨૫૦
—૧,૦૫૦	.....	—૧૫૦	—૪૫૦	૯૦૦	.....	૧,૫૦૦	૬૦૦	—૭૫૦
૧૪,૧૦૦	૧૫,૬૦૦	૧૮,૦૦૦	૧૬,૨૦૦	૨૦,૭૦૦	૨૩,૪૦૦	૨૫,૬૫૦	૨૬,૧૦૦	૩૨,૫૫૦
૧,૫૦૦	૧,૮૦૦	૨,૧૦૦	૧,૨૦૦	૧,૫૦૦	૨,૭૦૦	૨,૫૫૦	૩,૧૫૦	૩,૪૫૦

ધી ઓએ ટાઇલ માટે ૨૧ એક આટ ફોટ એંજલ.

હાલ આલતી લડાઈથી દુનિયાના બધા ભાગોમાં સ્ટોક અને શેર બજારો બંધ છે. લડાઈ ચાલુ થયાં પહેલાં પણ ઘણા દેશોમાં અને સુખ્યાવે કરીને ધંગલડમાં આ બજારમાં ઘણી મંદિ હતી. છેલ્લી મેલો સાથે આવેલાં પેપરો પરથી જણાય છે કે અસ્ટરની ચળવળથી પણ લંડનનું સ્ટોક એક્સચેન્જ બહુ મંદ હતું. તે મંદિતું કારણ વળી જુદાં જુદાં રાજ્યોની લંડનમાં હુમેશાં લોનો માટેની માંગણી પણ ગણી શકાય. બાલકનનાં રાજ્યો, ગ્રાબીલ, આર્જેન્ટીના, ઑસ્ટ્રેલિયા અને કેનેડા, એ બધાં લંડનના નાણાં બજારના દરવાજા હુમેશાં ઠોકતાં રહે છે. કેટલાંકેને પોતાના દેશની ખિલવણી કરવી છે તો બીજાઓને લડાઈની તૈયારી કરવી છે. હાલના વખતનું નાણાં બજાર સોનું રૂપું તોળવાના કાંટા જેવું છે. જરાપણ આચંકો લાગે એટલે તે હાલી જાય છે. જુદા જુદા દેશોમાં થતી રાજ્યકીય ચળવળ કે મજૂર વર્ગની હિલચાલથી પણ તેની ઉપર અસર થાય છે. ધંગલડનું એક નાણીતું વેપારી પેપર આ બાબત ઉપર લખતાં ટીકા કરે છે કે હાલનો મામલો જ્ઞેતાં (લડાઈ પહેલાંનો) સારાંની સાથે નરસું ઘણું છે. પણ હાલ તુરત તો નરસુંજ બહુ દેખાય છે અને “કેટલાં એક દેશોમાંતો પૃથ્વામાં એવી જવાબા બળે છે કે જે બહાર લડાઈતા લડકામાં બહાર પડવાને તૈયારજ જણાય છે.” આ કેટલું ભવિષ્ય વાણી બેનું વાક્ય હતું!

“એક પ્રજાની જે જુદી જુદી વ્યક્તિઓનું ચરિત્ર છે તેજ પ્રજાનું ચરિત્ર છે. ગ્રીસ કવિતા અને કળાની મનારૂપ હતું કારણ કે

ગ્રીકો કવિઓ અને Sculptors (કોતર કારો) હતા. રોમનો દેવ લડાઈનો દેવ હતો કારણ કે રોમનો લડવધ્યા હતા. ખ્રિસ્તી પ્રજા વેપારી છે અને વેપાર ઉપર ઘણીજ અસર કરે છે કારણકે તેના હુબરો (પ્રિતો વેપારના ઉત્કર્ષ) મંડેલા છે.”

ત્રીવાળીના

કાર્ડ.

વિજય વિક્રમના નવીન વર્ષ પ્રસંગે અસપ્તરસ સફળ વર્ષ ઇચ્છવા માટેના કાર્ડની પહેલ કાઢી તેમાં દર સાલ નવાં નવાં તત્વો ઉમેરતા જઈએ છીએ, તેમાં આ માલ હીંદુ ભાઈઓના આચાર વીચારોને અનુકુળ ઘણા શોભાયમાન કાર્ડ ગુજરાતી કવોઓની જોડેલી, મનના નીચારોને લગુ પડતી, કવોતાઓ સાથના બાહર પાડ્યા છે.

પોષ્ટ કાર્ડ	...	૧ પૈમાથી ૩૦ -
નોટ પેપર	...	૩. ૦ - થી ૩. ૦૧
ફાઈર્ફ કાર્ડ	...	૩. ૦ - થી ૩. ૧
બોક્ષ કાર્ડ	...	૩. ૦૧ થી ૩. ૫

એક બુક ૧૨ પાનાની ગુજરાતી તથા અંગ્રેજી ૩. ૦૧

જેમસ કંપની;

કાલણાદેવી રોડ, ગુઆઈ.

મેટેલીટ શીલીગથી બીલીંગનો આરોઝો એભે છે,

ધી સેંટ્રલ બેંક ઑફ ઇન્ડિયા લીમીટેડ.

શેરો ભરાયલી થાપણુ	....	૩. ૩૦ લાખ.
પગાર થયલી થાપણુ	..	૩. ૧૫ લાખ.
રીઝર્વ ફંડ	..	૩. ૧ લાખ.

પ્રમુખ:-ધી ઑનરેબલ સર શ્રીરોજશાહ મે.

મહેતા, કે. સી. આઈ. ઈ.

આ બેંકમાં ડીપોઝીટ મુકેલી દરેક પાઈની સલામતી માટે ખાસ ગોઠવણ બેંકની આરટીકલમાં કરવામાં આવેલી છે.

મેશર્સ એ. એફ. ફરગ્યુસનની કું. ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટસ આ બેંકના હિસાબો અને બેંકની ગણતરીઓ દર અકવાઈએ તપાસ છે.

પ્રેસીડેંસી બેંક માફક આ બેંક પોતાના હિસાબનાં પખવાડીક સરવૈયાં બહાર પાડે છે

દરેક રીતનું બેંકને લગતું કામકાજ કરવામાં આવે છે.

હાલમાં ટુંકી તેમજ લાંબી મુદતના વ્યાજના દરો માટે મેનેજરને મળવું.

મેદા તથા બેંકને લગતો પત્ર વ્યવહાર ગુજગતીમાં પણ થઈ શકે છે.

વડી ઑફીસ:-ગ્રેશામ બીલ્ડીંગ, ફોટ, મુંબઈ.

શાખા ઑફીસ:-ઝવેરી બજાર તથા માંડવી, મુંબઈ.

ચાલુ ખાતાં ઉપર.

રોજની ખાકી ઉપર.

બનેવારીથી જુન .... ૩ ટકા.

જુલાઈથી ડીસેમ્બર ૨૧ ટકા.

૧૨ માસની ડીપોઝીટ..... ૪૧ ટકા.

ટુંકી મુદતના ભાવો અરજ કરવાથી માલમ પડશે.

વધુ વીગતો માટે મેનેજરને મળવું.

સૌરાષ્ટ્ર ન. પોચખાનાવાલા.

મેનેજર.

અવાજ કરતી વનસ્પતિઓ.

વનસ્પતિઓ ખોલતી નથી એમ કહેનારાં ખરેખરી ભૂલ ખાય છે. કારણ કે વનસ્પતિઓમાં અદ્ભૂત ગુણ અને અસાધારણ ગુણ છે એ એનો દેવી અવાજ છે. લોહી અને વાયુ વગર મહાદા-થએલા, સંસાર સુખ ભોગવી ન શકાય એવી શરીરનો દયામણી સ્થિતિવાળાને જ્યારે આ દુનિયા ઉપર ખરેખરો અણુગમે ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તેવા સ કટમાં તેમના શરીરમાં નવું જીવન ઉત્પન્ન કરવાનો ઉપકાર કરનાર તો ઉત્તમ વનસ્પતિઓજ છે કે જે તેમના શરીરમાં પુરતી શક્તિ ઉત્પન્ન કરે છે. ધાતુ સંબંધી દરેક વિકારને નિર્મૂળ કરી કમજોર નસોને મજબૂત કરે છે. શીશાં, પીળાં પડી ગયેલાં અને કૌવત વગરનાં નિસ્તંજ શરીરને તેજસ્વી બનાવી દર્દસ્મરણ શક્તિને વધારી મગજમાં અલૌકિક પ્રુમનો (આનંદ) ભરી કંટાળા ભરેલી જીંદગી ઉપર પાછો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરાવે છે, આવા અદ્ભૂત ચમત્કારવારી વનસ્પતિઓ જડીબુટ્ટીઓના મિશ્રણથી અમોઘે તૈયાર કરેલ કંદર્પકેસરી દવાનો અમારાં દરદીઓની ઉપયોગ કરે છે. શરીરની નસોમાંની ગયેલી શક્તિ એથી પાછી સજીવન થાય છે. ઉપયોગ કરે છે તે આ દવાના પ્રભાવથી આશ્ચર્ય પામી જાય છે અને અનેક આશિર્વાદો આપે છે. ઘણે દેહોણે પૈસા ખરચી નાસીપાસ થયા હો તો જરૂર આ કંદર્પકેસરી નો ઉપયોગ કરો. વીસ દિવસ ચાલે એટલી દવાના રૂ. ૭-૮-૦

કંદર્પકળા તેલ.

કમજોર નમે ઉપર લગાવવા માટે. આ તેલનો ઉપયોગ કરવો પડે છે. રૂ. ૪-૮-૦ વિશ્વાસ આવે તોજ મળો અથવા લખો.

વૈદ્ય હરગોવિન્દ હરિદત્ત ઠાકર

માલીક—આર્ય ઔષધાલય અને સિંહનાદી ચુર્ણ ડીપો.

૬૦ માધવળાગ-પંજરાપોળ સામે, મુંબઈ નં. ૪

ડોંગરેનું ખાલામૃત.

હાલ બજારમાં હલકા તથા નક્કી ખાવામૃતો ઘણા નીકળી પડ્યાં છે, ને વેપારીઓને તે હલકા માલ ઉપર મીશન વધારે મલે છે, તેથી અમારૂં ખાવામૃત માગનારને પણ વેપારી વધારે કમીશન મળવાની આશાથી હલકું ખાલામૃત આપીને આ ડોંગરેના ખાવામૃત લેટકું જ ગુણ પરી છે એમ કહે છે તો જેને અમારું ખાવામૃત લેઈને દોષ તેજી તે ડોંગરેનું જ એવી ખાતરી કરીને લેવું.

એક શીશીની ડોંગરેના રૂ. ૧-૨ આના.
૨ પાલ ખરચ ૪ આના.

કે. ડી. ડોંગરેની કં.;
ગીરગામ-મુંબઈ.

કુંડાંબીઓને આતંત જરૂરીની ચીજ
વજ્રોક્ત કફનાશક ગોળીઓ.

નાનાં છોકરાઓને કફ લરાઈને નાસ થાય છે, હેઠમાં ધુરધુરે છે જેને હાંફણ, સમણી કહે છે તે વીકારમાં આ ગોળીઓનો ઉપયોગ કરવા થી કુંડતે બે કલાકમાં દરદ નીકળી જઈને દરદી હાંશીઆર થાય છે મોટાં માણસોને ત્વરાથી દરદ થવાની જરૂરી હોય ત્યારે આ ગોળીઓ તદ્દન સાફ કામ કરે છે.

મુંબઈના પ્રખ્યાત ડાક્ટરો અને વૈદ્યોએ ગોળીઓ કંઈક વરસ સુધી વાપરીને સર્ટીફિકેટો આપેલાં છે. એકવાર વાપરીને ખાતરી કરવી. કીમત રૂ. ૧ ગોળીના ૧ રૂ. ૧-૦૦ ગોળીના ૩ રૂ.

એફીસ-વી. વી. વજે,

ગીરગામ-મુંબઈ.

COMMERCIAL SUBJECTS.

વેપારી વિષયો.

JOINT STOCK ENTERPRISES IN BOMBAY.

મુંબઈનાં જોઈન્ટ સ્ટોક સાહસો.

કંપની રજીસ્ટ્રારનો સને ૧૯૧૩-૧૪ નો રીપોર્ટ.

કંપની રજીસ્ટ્રારના સને ૧૯૧૩-૧૪ ના મુંબઈ ધલાકાના રીપોર્ટમાં તેઓ જણાવે છે કે આ સાલમાં ૬૬ નવી કંપનીઓ રજીસ્ટર થઈ હતી આ સાલમાં જાહેર પ્રતિની મુંડી બુદ્ધા બુદ્ધા ઉદ્યોગોમાં કેવી રીતે ખેંચાઈ હતી તે જતાવવા નીચે એક પત્રક આપવામાં આવ્યું છે જેમાં આ સાલ રજીસ્ટર થયેલી લીમીટેડ કંપનીઓની યાદી આપવામાં આવી છે,—

	૧૯૧૨-૧૩	૧૯૧૩-૧૪	વધારો	ઘટાડો
ખેત્રીજ તથા લોન	૩	૫	૨	...
વિશે	૨	૪	૨	...
(નેવીગેશન) નૌકા સંબંધી	૧	૩	૨	...
રેલ્વે તથા ટ્રામવે	૨	૨	...	...
છાપખાના સંબંધી	૧	૧	...	...
બીજા વ્યાપારની કંપનીઓ	૧૮	૩૧	૧૩	...
મીલ તથા પ્રેસ	૧૪	૧૬	૨	...
અહા વિગેરે રાખવાની કંપનીઓ	...	૨	૨	...
ખાણ ખોદવા વિગેરે માટે	...	૨	૨	...
બીજીઓ	૨	...	...	૨
	૪૩	૬૬	૨૫	૨

ઉપલા પત્રકમાં “બીજા વ્યાપારની કંપનીઓ” એ ખાનામાં ઘણો વધારો થયેલો જણાય છે પણ એમાં કેટલાક ઘણાં નાના નાના વ્યાપારો અમાયલા છે કે જે, કાર્ય શરૂ કરવા જેટલો વખત પણ ટકે એવી આશા રખાતી નથી. નવી કંપનીઓ ઘણી ઉભી થવાનું કારણ એ કે ૧૯૧૪ ની એપ્રિલની પહેલી તારીખથી કંપનીને લગતો નવો કાયદો જે અમલમાં

મુકાવાનો હતો તેનો વિચાર જાહેર લોકોએ કરીધો અને નવા કાયદા પ્રમાણે જે જે સુરક્ષા લીધા નહોતે તેમાંથી જાણવા માટે પોતાની યોજના ઘડવા તથા જાળવવા તાકીદ કરવા માંડી અને જેનક સ બંધીના છેલ્લા કટોકટીના અમલથી ડીરક્ટરોની જોખમદારી પુરતી થઈ નહિ હતો તે જણ્ય પણ વધારે નવી કંપનીઓ ઉભી થવાનો સંભવ હતા. મીલ તથા પ્રેસોમાં રહેજ-

ધી જોગ્યે ટાઇલ માટે ૨૧ જેટ સ્ટીટ ફોર્ટ મુંબઈ.

રહ્યાજ વધારે થયલો જણાય છે. વિમા તથા નૌકા સંબંધી સાહસોમાં જે વધારે થયો છે તે, તે સંબંધી રહેલા વિશાળ ક્ષેત્રને અંગે છે.

બેન્કીંગ અને લોન કંપનીઓ.

બેન્કીંગ અને લોન કંપનીઓ સંબંધમાં વર્ષની શરૂઆતમાં એમાં વધારે કરવાનું લોકોનું વલણ હતું અને તેની સંખ્યા વધીને સને ૧૯૧૧ જેટલી થતે પણ બેન્ક એક પછી, એક પડી લાંગવાથી આ સાહસને તથા તે તરફના વલણને જબરો ધોકડો લાગ્યો. ખરૂં જોતાં જે નવી નવી બેન્કો ઉભી થતો હતો તેને માટે પુરતું ક્ષેત્ર હતું નહિ. હાઇ કોર્ટમાં જે જે ખુલાસાઓ થયા છે તે પરથી માલમ પડે છે કે કેટલીક બેન્કોના વહિવટ ઘણાજ અસંતોષકારક રીતે થયો હતો. ટુંકમાં કહીએ તો પોતાનું કામ ઘણું બહોળું થાય છે એમ જતાવવા નફા હેખાડતાં સરવૈયાં બહાર પાડતા તથા જોટા નફા બટલાવી મુફલમાંથી સારા વ્યાજ આપવા વિગેરેથી પોતાના સાહસને બહાર પ્રબળને ખેંચાણકારક રાખતા.

કંપની ખાતાના રજીસ્ટ્રાર આના દ્વારા રૂપે જણાવે છે કે કાઠીયાવાડ એન્ડ અમદાવાદ બેન્કીંગ કોર્પોરેશન લીમીટેડ જે એક કરોડ રૂપીયાની ફક્ત નામની, ભપકાદાર થાપણથી શરૂ કરવામાં આવી હતી પણ તે બહાર કીધેલી થાપણનો એક નાનો ભાગ પણ થાપણ તરીકે ભરાવાનો સંભવ હતો નહિ તે કંપની સંબંધી તેમને હાથે થયેલી તપાસમાં માલુમ પડ્યું હતું કે સરવૈયામાં ગંભીર ગડબડ હતી. ૮ લાખ ઉપર રકમ ભરાઈ ગયેલી એમ જતાવવામાં આવ્યું હતું તેને બહાર ખરેખરી રીતે ભાગ્યે ૧૫ લાખ રોકડા ભરવામાં આવ્યા હતા એમ છતાં આવી તરફીળથી ડીપોઝીટ તરીકે ૨૩ લાખ ઉપર રૂપીયા ખેંચી શક્યા હતા. કુદરતી રીતે બીજી બેંક દ્વારા આ પણ ટુટી. એમ માનવામાં આવે છે કે સ્વદેશી બેન્કો ભાંગી પડવાથી થયેલી અસર ઘણી લાંબી પહોંચશે. જો કે અત્યારે બધું શાંત દેખાય છે તો પણ

બીજી કેટલીક કંપનીઓને માન સહિત કાર્ય બંધ કરવું પડશે એવી ધારણા બંધાય છે. બહાર ભરોસો આવી બેન્કોપરથી ઉઠી ગયો છે. ડીપોઝીટમાં તેઓ પાસે ભાગ્યેજ નાણાં છે અને ભાગ્યે કંઈ કામ કરતી હશે. આવી સ્થિતિમાં ભાંગે પગાર વિગેરેના ખર્ચને લીધે થતા નુકસાનમાં બેંકને ચલાવનાથી પરિણામ જરૂર ખુરૂં આવે એ સ્વભાવિક છે. અને આવી રીતે ઘણાં લાંબા વખત પહેલાં કેટલીક બીજી બેન્કો ચાલુ રહે છે.

ગયા અક્ટોબર માસની ત્રીજી તારીખે જ્યારે ફેડીટ બેન્કે બારણા બંધ કીધા ત્યારે સ્વદેશી બેંકોની ખરી સ્થિતિ પુરી સમજાઈ નહિ હતી એમ લાગે છે; કારણકે તેના એક પગવાડીઓમાં એક બીજી બેન્ક સદર આસામીઓથી આશ્રિત, અને પંચ - લાખની થાપણ સાથેની રજીસ્ટર કરવામાં આવી હતી. અલગત તે વખતના સંભોગ વિશેષ ખુલ્લો થતાં આ બેંકને કાર્ય શરૂ કરતાં પહેલાંજ બંધ કરી નાંખવી પડી. આ બેંકોની વ્યવસ્થામાં જે આનયમીતતા જોવામાં આવી હતી તે કેટલીક બેંકોને સ્ટોક કંપનીઓમાં હળુ છે. બહાર પ્રબળ પોતાનો લાભ સાચવવાનો આધાર ઓડીટરો પર રાખે છે. જેઓએ જો પોતાની ફરજ પ્રમાણીકપણે અદા કરી હોત તો ઘણી કંપનીઓ ટુટી જતી બચી શકતે. આ બધું ઓડીટરોને લગતા જુના કાયદા પ્રમાણે બની ગયું કે વ્યારે તેમનાપર કોઈપણ જાતનો અંકુશ હતો નહિ. નવા કાયદા પ્રમાણે તેઓની જોખમહારી વિશેષ નિયમીત થયેલી હોવાથી એવી આશા રખાય છે કે તેઓ કોઈ પણ જાતની ગડબડ દેખાય તો તે ગંભીર રૂપ પકડે તે પહેલાં તેને સુધારશે. જો આથી સંતોષકારક પરિણામ નહિ આવતું દેખાય તો સૌથી મરસ ઉપાય એજ છે કે કંપનીઓની વ્યવસ્થા તથા અતર્ગત કારભાર તપાસવાની સત્તા રજીસ્ટ્રાર ને મળે તો તેઓ જે જે કંપનીઓ સંબંધી કંઈ શક આવે તો તેની અચાનક

ગ્રાફિક મોઝેક દાઢસની જ્યાળંધ ખરીદી ક્યાં થાય છે.

સુલાકાત લઇ શકે અને જો કંઈ પણ ગડબડ દેખાય તો તે બહાર કરે.

રીપોર્ટના વર્ષમાં ૪૬ કંપની ફરિયામાં ગઇ હતી. જ્યારે આગલા વર્ષમાં ફક્ત ૨૬ ફરિયામાં ગઇ હતી. આમાંથી ૧૦ કંપનીઓ એજ વર્ષમાં સંપૂર્ણ બંધ થઇ ગઇ હતી. ૬ કંપનીઓ ૩૧ મી માર્ચ ૧૯૧૩ પહેલાં ફરિયામાં ગઇ હતી તેને સંપૂર્ણ બંધ કરવામાં આવી હતી અને બે કંપનીઓને પાછી સચેત કરવામાં આવી હતી. બ્રમીનગીરીથી પરિમીત થયેલી બે કંપનીઓ પણ ફરિયામાં ગઇ હતી.

૧૯૧૩-૧૪ ની આખેરીએ કાર્ય કરતી કંપનીઓની સંખ્યા ૬૩૫ ની હતી. જેમાંથી ૬૧૩ કંપનીઓ શેરથી પરિમીત થયેલ અને ૨૨ કંપનીઓ બ્રમીનગીરીથી પરિમીત થયેલી હતી. સભાસદોની સંખ્યામાં ૨૦ નો વધારો કરવામાં આવ્યો હતો.

૧૩૭ કંપનીએ પોતાની થાપણમાં વધારો કર્યો હતો. તથા ૧૮ કંપનીએ થાપણમાં ઘટાડો કર્યો હતો.

THE WORLD'S SUGAR CROPS.

આખી દુનિયાનો ખાંડનો પાક.

અનાજ તથા લોટથી બીજે નાબરે ખાંડ મુખ્ય ખોરાકની ચીજ છે કે જેને લગાઇને લીધે ઘણું કરીને ઘણો ઘોડો પહોંચશે. લગાઇ વખતે ખાંડપરનાં ઘણાં ખર્ચાં બીટનાં ખેતરો પાંચમાલ થશે. ખેતરોમાંનો મનુસીયાત વર્ગ ઘણો ખર્ચો લશ્કરમાં જોડાશે અને જેટલી બીટ ખાંડ મળી શકશે તેટલીનો ચુરોપમાં ખાપ પડશે “વેસ્ટ ઇન્ડિયા કમિટી સરકયુલર” તરફથી સ્વાયેલું પત્રક જેમાં આખી દુનિયાના ખાંડના પાકના આંકડા આપવામાં આવ્યા છે તેમાંનો ઉતારો નીચે મુજબ હશે રજૂ કરીએ છીએ. હાલના સંજોગમાં એ ઘણો ઉપયોગી થઇ પડશે.

યુરોપ.	કુલે ટન
જર્મની	૨,૭૩૮,૦૦૦
ઑસ્ટ્રીયા	૧૭,૧૦,૦૦૦
ફ્રાન્સ	૮,૦૦,૦૦૦
બેલજીયમ	૨,૩૦,૦૦૦
હોલેન્ડ	૨,૩૦,૦૦૦
રશીયા	૧૭,૫૦,૦૦૦

બ્રિટ દેશો	૭,૯૬,૭૦૦
સ્વેડન. (શેરડીની ખાંડ)	૧૩,૦૦૦
	૮૨,૫૪,૭૦૦
	(બીટ)
	૧૩,૦૦૦
	(શેરડી)
અમેરીકા.	ટન કુલે ટન
હુસીયાના	૨,૬૧,૩૩૭
ટેક્સાસ	૭,૦૦૦
પોરટો રીકો	૩,૨૫,૦૦૦
હવાઈ	૫,૩૫,૦૦૦
ક્યુબા	૨૫,૦૦,૦૦૦
બારબા ડોસ	૩૦.૦૦૦
બ્રિટીશ ગાયના	૮૦,૦૦૦
જમઇકા	૧૫,૦૦૦
ટ્રીનીદાદ	૩૨,૦૦૦
લીવર્ડ ટાપુઓ	૧૮,૦૦૦
વીન્ડવર્ડ ટાપુઓ	૬,૦૦૦
મારટીનીક	૪૨,૦૦૦
ગ્વાડેલુપ	૩૬,૦૦૦
સેન્ટ ક્રોઇકસ	૭,૫૦૦

એક મહાન સ્વદેશી સાહસ.

સારા મનગમતા આકારમાં, શુદ્ધ રૂપમાં અને ક્રીડાયત ભાવે દવાઓ પૂરી પાડવાનું—છેલ્લામાં છેલ્લી શોધ મુજબની મશીનરીથી ચાલતું ગંજવર કારખાનું મુંબઈ ઈલાકામાં

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્કસ, (મુંબઈ)

એક જ છે.

“સોતુ અને મુગધ” કવચિતજ સાથે હોય છે. અમારી ઘણી દવાઓ ખાવામાં મધુર અને ગુણમાં અકસીર છે. નાદુરસ્ત તબીયતને સારી કરે છે, નબળી તબીયતને મજબુત કરે છે, તન તથા મનને ઉલ્લાસમાં ગમી ચાલુ જમાનાના વધતા જતા શ્રમ સાધ્ય વ્યાપારને પહોંચી વળવાને શક્તિવાન બનાવે છે.

અમારી બધી બનાવટો જૂના આયુર્વેદ શાસ્ત્રોમાં લખેલા પાઠ મુજબની છે. “વ્યાધિ અનેક અને ઔષધ એક” જેવી એક પણ દવા અમે રાખતા નથી.

જીવન. (રૂચવનપ્રાશ અવલોક) સ્વર્ગીય મહાત્મા ઝંડુ લટજીએ અનેક સાબં અને માંદાં ઉપર અજમાવીને સીદ્ધ કરેલ. શાસ્ત્રના પાઠ મુજબ બનાવેલ.

૦૧ રતલની બાટલીની કી. રૂ. ૦-૧૨-૦

૧ “ “ “ “ રૂ. ૨-૮-૦

દ્રાક્ષાસવ. જમ્યા પછી લેવાનું—મધુર અને સ્વાદિષ્ટ પીણું. ઉધરસ, દમ, જીર્ણવર વગેરે મટાડે છે, અને પાચન ક્રિયાને મદદ કરે છે.

૧ રતલની બાટલીની કી. રૂ. ૧-૮-૦

૧૧ “ “ “ “ રૂ. ૨-૦-૦

જમનગર ગસશાળામાં તૈયાર થયેલી લસો મળુ અમારે દુધો મળશે.

શગબતો, મુરખા, ગુલકંદ અને તમામ જાતની ફેશી દવાઓ જથ્થાબંધ તથા

ફૂટક અમારે ત્યાં મળશે.

વેપારીઓ અને ધંધાદારીઓને ખાસ લાભ આપેવામાં આવશે. પ્રાર્થસ લીસટ વગેરે માટે લખો—

મેનેજર એન્ટસ—જીગતરામ અને કંપની.

એલ્ફીન્સ્ટન રોડ—મુંબઈ

શકે તેમ છે. આ ઉપરાંત ઉપરનું પરિણામ લાવવાના બીજા પગલુઓ સ્ત્રા છે; તેમાં નક્ષમાં મજુરોને ભાગ આપવો એ પણ એક ઉત્તમ સ્ત્રા છે. નક્ષમાં ભાગ આપવાની એક ખાસ યુક્તિ એક વીજળીના તારો ગતાવનાર એક પેદીએ પોતાનાં કારખાનામાં દાખલ કરી હતી. આ પેદી ૫૦૦ નોકરો રાખી શકે તેવડી છે અને તે લોકોને જે મજુરી આપવામાં આવે છે તે પણ સામાન્ય છે. પણ તે પેદીએ નીચેની યુક્તિ દાખલ કર્યા પછી મજુરીના દરો વધારવા કોઈ દીવસ માંગણી કરવામાં આવી નથી. આ યુક્તિ એવી છે તે દર વરસે બનેવારીની પહેલી તારીખે એક લીસ્ટ તૈયાર કરવામાં આવે છે. આ લીસ્ટમાં નામ દાખલ થવા માટે એક વર્ષની નોકરી થઈ હોવી જોઈએ. આ લીસ્ટ તૈયાર થયે તે નોટીસ જોઈપર લગાડવામાં આવે છે. જે લોકોનાં નામ તે લીસ્ટમાં હોય અને જે લોકો બીજા વર્ષમાં માર્ચ મહિનાની ૧ લી તારીખે તે પેદીની નોકરીમાં હોય તે લોકોને ડીલીટડ આપવામાં આવે છે. આવી રીતે ૨૬ મહિના સુધી તે પેદીની નોકરી ન કરે ત્યાં સુધી તો તેને કંઈ નફો ન મળે. જ્યારે લીસ્ટ તૈયાર થાય ત્યારે ડીરેક્ટર જણાવે છે કે આવતા વર્ષમાં જે ચોખ્ખો નફો થશે તેમાંનો અમુક ભાગ જે મજુરો નક્ષમાં ભાગ મેળવવાને હકાર થશે તે વચ્ચે વહેંચી આપશે. નક્ષનો અમુક ભાગ આગળથી નક્કી કરી રાખવાથી મજુરોને એમ ખાતરી થાય કે જો નફો સારો થશે તો આપણે ભાગે પણ મોટી રકમ આવશે અને તેથી પાછળથી નક્કી કરવાનું રાખવા કરતાં આગળથી નક્કી કરી રાખવાનું ધોરણ ઘણું સારું છે. આ ભાગ ચોક્કસ કરવાનું તે પેદીના કાર્યવાહકોએ પોતાને હસ્તકર્ષ રાખેલું છે, અને દર વર્ષે તેઓ તે નક્કી કરે છે. જ્યારે મહાન અગર સંચાલકોમાં અમુક રકમ રોકવી હોય ત્યારે ઉપરનો ભાગ નક્કી કરતાં તેઓ પોતાના મજુરોને જણાવે છે કે “આપણે આપણા ધંધાના ભંડો ખાતર આ પ્રમાણે ફેરફાર કરવાની જરૂર છે અને તેમાં આટલી મુશ્કેલી રોકવાની છે તો આ વખતે અમે આટલો ભાગ નક્ષનો તમેને

આપી શકીશું. પણ સુધારા થયા બાદ વધારે સારો નફો થશે તેથી તમેને પણ વધારે મોટો ભાગ મળશે.” મજુરો સામાન્ય રીતે ધૈર્યવાન, સહનશીલતાવાળા હોય છે. તેઓ તે વાતનું બ્યાજળીપણું સમજે છે અને પોતાનો સંતોષ જોઈ જોસતા નથી. તેમ કોઈ વરસ આઈશે વધારે આવ્યા હોય અને તેઓને એમ ભાગે કે મજુરો પાસેથી વધારે કામ લેવું પડશે તો આગળથી તેઓ તે ભાગ મોટો જ બહિર કરે છે એવડરો વખતસર પુરા પાડવાને કામ વધારે કરવું જોઈએ; અને ઘણાં કારખાનાઓમાં કામના બેબીઓ અસંતોષની ભાગણી ફેલાયતી રહે છે તે આવી રીતે નક્ષમાં મોટો ભાગ આપવાનું બહિર કર્યાથી સહતર નાખુદ થાય છે. અને મજુરોને કામ કરવાની હોંશ વધે છે. આમ થવાથી આ કારખાનામાં માણસો ખત્રા દીલથી મહિનત કરી પોતાનું જ કામ અને તે સાડું કરવાની ધારણાથી જ કામ કરે છે એટલે કે મજુરોને પોતાના વિશ્વાસમાં લેવાથી ઘણું સારું કામ કરી શકાય છે. લીસ્ટમાં જેટલાં નામ હોય તેટલાં કંઈ નફો લઈ શકતાં નથી, કારણ તેમાંના કેટલાકને જ્યાં બદલવાનો જોખ હોય છે વળી કેટલાક બરાબર કામ કરતા ન હોય તેને માટે બીજા મજુરો એકદમ ફરીયાદ ઉઠાવે છે અને તેવા લોકોને રજા આપાવે છે; અને નફો તો તા. ૩૧ મી માર્ચ જેટલાં નામ તે લિસ્ટમાં હોય તેઓને જ મળવાનો હોવાથી તે લોકો બરાબર કસાએલા અને અજમાયશમાંથી પસાર થયેલા હોય તે જ હોય છે. જે મજુરો આછા થઈ ગયા હોય તેમને ભાગ માલેકોને જતો નથી પણ પાછળ રહેલા મજુરોને જાય છે. આથી એક ફાયદો તો એ થાય છે કે કાર્યભારની દેખરેખ રાખવાનું કેટલુંક કામ તો મજુરો પોતે જ કરે છે. જે કારખાનાઓમાં મજુરોનું અને માલેકોનું હિત એક નથી ત્યાં એક મજુર બીજા મજુરની ભુલો તરફ આડા કાન કરે; એક માણસ ગાફિલ, અજ્ઞાન, અને ઉડાઉ હોય તેનું બીજાને કંઈ નહિ. કાર્યવાહકોએ જ આ બધી દેખરેખ રાખવી જોઈએ અને તેણે જ એવી બાબતો

ચોખીને દુર કરવા પ્રયાસ કરવા જોઈએ. પણ આ કારખાનામાં તો દરેક મનુર ખીજા મનુરનો મદદ કરનાર અને દોસ્ત છે. નવો માણસ જો કામમાં હુશીયારી ખતાવે તો તરતજ તેને ઉચ્ચકી લેણામાં આવે છે અને કામ શીખવવામાં આવે છે. જ્યારે હીસાબ તપાસાઈ ચોખ્ખો નફો નક્કી થાય છે ત્યારે ભાગીદારો અને કામદારોની એક સામાન્ય સલામા દરેકનો ભાગ બહેર કરવામાં આવે છે. એક માણસને મળવાની રકમ વરસ દરમ્યાન તેને જે મનુરી મળી હોય તેના ઉપર નક્કી કરવામાં આવે છે. આમ કરવાનું કારણ એકે નહિંતર મનુરો વધારે વખત કામ કરવા ખુશી ખતાવતા નથી અને આ રૂઢી પ્રમાણે તો તેણે જેટલી મનુરી લીધી હોય તે ઉપર નફો નક્કી કરાતો હોવાથી તેઓ વધારે વખત કામ કરવાને લલચાય છે. વધારે વખત કામ કરવા માટે મનુરીનો દર પણ વધારે હોવાથી જે વધારે વખત કામ કરે છે તેને વાર્ષિક નફામાં પણ વધારે મોટો ભાગ મળે છે.

આ પેઢીના અનુભવ પરથી ચોક્કસ થાય છે કે મનુરોને તેના અઠવાડીક મનુરીના દરમાં ચોરો વધારો કરવો તેના કરતાં પોતાના નફામાંથી ૧૦ થી તે ૩૦ ટકા સુધી ભાગ આપવો એ વધારે પેમન્ટ કરવા જેવું છે કારણ અઠવાડીક મનુરીના દરમાં જે વધારો થાય તે તો ખર્ચમાંજ જાય છે પણ વાર્ષિક જે અમુક રકમ મળે છે તે ઘરમાં સુધારા કરવા અગર તે સેવીંગ્સ બેંકમાં અનામત મુકવામાંજ આવે છે. આવી રીતે જે વધારે રકમ અપાય છે તેનો બદલો જે અપેક્ષા અને સતોષ આપના રકાફમાં જોવામાં આવે છે તેથી મળી રહે છે. આનંદી અને સતોષી માણસોને હમેશાં કામ કરવાનો

ઉત્સાહ વધે છે અને તેથી કામ પણ સારું અને ઘણું કાઢી શકે છે. કેઈ વખત નુકસાન ખમવું પડે તો પણ તે લોકો આનંદથી તે સહન કરી લે છે અને એ ખરબકતા નથી. હિંદુસ્તાનમાં મનુરોની તાણ, મનુરોની કામ કરવાની ચોષ્ટી શકિત, તેમના અજ્ઞાન બાબત ફરિયાદ ઉઠાવવામાં આવે છે પણ તે દુર કરવા ચોચ જગ્યાએથી પ્રયાસો કરવામાં આવે છે ખરા? નામદાર સરકારે અને મુખર્જના મીલ માલકોની મંડળીએ મનુરોને કેળવણી આપવાનો સવાલ લઈ લીધો છે. હવે મનુરોને રહેવાનાં ઘરોનો સવાલ તથા તેમને એક કામને વળગી રહે તેમ કરવા પ્રયાસો થવા જોઈએ. આવી રીતે જો મનુરો એક કામને વળગી રહે તો તેઓની તે કામ કરવાની શકિત વધે તથા અનુભવથી તે કામ સારું અને અપારાખંધ કરી શકે. આપણા દેશમાં મીલ મનુરો ઘણું ખરું દળબળમાંથી આવે છે અને પોતાના મુલકમાં સારી મોસમ થઈ હોય તો પાછા ત્યાં ચાલ્યા જાય છે આમ થવાથી હરવખત મીલવાળાઓને નવા નવા માણસોથી કામ લેવું પડે છે તેથી તેઓના સાંચાકામને પણ નુકશાન પહોંચે છે, તેમ કામમાં પણ નિકાલ બરાબર જોઈએ તેવો થતો નથી. મનુરોને એક કાનખાનામાં વળગી રહેવા લલચાવવા માટે તથા એવી રીતે તેઓની કામ કરવાની શકિત વધારવાનો ઉપર વર્ણવેલ એક સારો ઉપાય છે. અમારા સુસ વાંચકો, જેઓ ઘણા મનુરોને કામે લગાડતા હોય તેઓ ઉપરના વિષય ઉપર વિચાર કરી દેશકાળને અનુસરી પોતાના કારખાનામાં એવા સુધારા ફાળવ કરશે તો મનુરોને તેના પોતાના કારખાનાને, તથા સમસ્તદેશને લાભ થશે. મનુરોની રિથિતિ સુધારવાનાં અગત્ય આગળ પણ આ મામિકમાં કેટલુંક લખાયું છે.

BRITISH POSSESSIONS.

પરદેશો તથા બ્રિટીશ મંસ્થાઓનો વ્યાપાર.

વિદાયતના ગોર્ડ ઑફ ટ્રેડઃ તરફથી નીચેના પત્રક તેથીર કસવામાં આવ્યું છે જે પરથી મુખ્ય મુખ્ય દેશોની આયાત તથા નિકાશના કુલ આંકડા મેલુમ પડે છે.

આયાત

	૧૯૧૨	૧૯૧૩	૧૯૧૪	૧૯૧૫	નિકાશ
જરમની...	૨૧,૬૯,૩૬,૦૦૦	૨૨,૪૭,૦૦,૦૦૦	૨૨,૪૮,૨૬,૦૦૦	૧૭,૧૮,૧૭,૦૦૦	૨૦,૩૩,૭૫,૦૦૦
ગ્રેટબ્રિટન...	૭,૪૯,૨૦,૦૦૦	૭,૬૫,૮૬,૦૦૦	૭,૭૨,૮૭,૦૦૦	૬,૧૫,૩૭,૦૦૦	૫,૭૬,૭૭,૦૦૦
ફ્રાન્સ...	૧૩,૮૬,૬૬,૦૦૦	૧૪,૧૧,૬૭,૦૦૦	૧૪,૮૧,૪૬,૦૦૦	૧૦,૭૭,૨૫,૦૦૦	૧૧,૨૭,૪૦,૦૦૦
સ્પેન...	૧,૬૦,૬૬,૦૦૦	૨,૧૨,૫૬,૦૦૦	૧,૬૨,૦૦,૦૦૦	૧,૭૧,૫૦,૦૦૦	૧,૭૪,૬૨,૦૦૦
ઇટલી...	૫,૮૫,૫૮,૦૦૦	૬,૧૫,૧૬,૦૦૦	૬,૦૦,૭૮,૦૦૦	૩૮૧,૧૫,૦૦૦	૩,૬૬,૦૬,૦૦૦
ઑસ્ટ્રીયા હંગેરી...	૬,૨૨,૬૬,૦૦૦	૫,૭૮,૧૬,૦૦૦	૬,૪૨,૭૪,૦૦૦	૪,૩૧,૭૪,૦૦૦	૪,૫૭,૦૨,૦૦૦
ઇજિપ્ત...	૧,૦૧,૫૫,૦૦૦	૧,૧૨,૪૧,૦૦૦	૧,૧૬,૮૮,૦૦૦	૧,૪૬,૧૧,૦૦૦	૧,૨૬,૩૦,૦૦૦
યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ...	૧૫,૭૦,૦૪,૦૦૦	૧૫,૫૬,૦૪,૦૦૦	૧૭,૧૪,૩૩,૦૦૦	૧૬,૭૨,૫૫,૦૦૦	૨૦,૫૪,૪૭,૦૦૦
ગ્રાબીલ...	૨,૪૭,૦૪,૦૦૦	૨,૬૧,૬૭,૦૦૦	૨,૦૩,૦૫,૦૦૦	૨,૫૫,૮૬,૦૦૦	૨,૪૫,૮૪,૦૦૦
જાપાન...	૩,૦૩,૫૦,૦૦૦	૩,૪૬,૫૬,૦૦૦	૩,૨૪,૦૦,૦૦૦	૧,૬૨,૪૮,૦૦૦	૨,૪૫,૩૮,૦૦૦
બ્રિટીશ હિંદ...	૪,૨૬,૦૨,૦૦૦	૫,૧૨,૫૮,૦૦૦	૫,૨૨,૮૩,૦૦૦	૭,૦૮,૭૬,૦૦૦	૭,૧૩,૫૧,૦૦૦
બ્રિટીશ દક્ષીણ આફ્રીકા...	૧,૬૮,૨૮,૦૦૦	૧,૭૪,૬૬,૦૦૦	૧,૩૩,૦૦,૦૦૦	૬૧,૭૬,૦૦૦	૧,૨૦,૫૬,૦૦૦
યુનાઇટેડ કીંગડમ...	૨૫,૧૧,૫૫,૦૦૦	૨૬,૬૬,૩૬,૦૦૦	૨૬,૭૧,૧૬,૦૦૦	૧૬,૦૩,૪૧,૦૦૦	૨૧,૪૨,૧૬,૦૦૦
					૨૧,૫૫,૮૫,૦૦૦

AGRICULTURAL RETURNS OF ENGLAND AND WALES.

ઈંગ્લેન્ડ તથા વેલ્સની ખેતીવાડીને લગતું પત્રક.

ખેતીવાડીના બોર્ડ તરફથી ઈંગ્લેન્ડ અને વેલ્સની ખેતીવાડી સંબંધી નીચે પ્રમાણેની યાદી બહાર પાડવામાં આવી છે.

પત્રક ૧ વાવેતરના એકરની સંખ્યા.

	૧૯૧૩	૧૯૧૪	વધારો (+) યા ઘટાડો (—) સેંકડે દેકા
ઘઉં	૧૭,૦૨,૦૦૦	૧૮,૪૩,૦૦૦	+ ૮૩
Barley જવ	૧૫,૫૯,૦૦૦	૧૫,૩૬,૦૦૦	— ૧૫
(Oats) જવ	૧૯,૭૫,૦૦૦	૧૯,૩૭,૦૦૦	— ૧૯
શીંગ	૨,૬૮,૦૦૦	૨,૬૯,૦૦૦	+ ૧૧૬
વટાણા	૧,૬૪,૦૦૦	૧,૭૧,૦૦૦	+ ૪૩
બટાટા	૪,૪૨,૦૦૦	૪૭૦.૦૦૦	+ ૬૩

પત્રક ૨ જીવતાં જનાવરોની સંખ્યા.

	૧૯૧૩	૧૯૧૪	વધારો (+) યા ઘટાડો (—)
સંખ્યા	સંખ્યા		
ઘેર	૫૭,૧૭,૦૦૦	૫૮,૮૦,૦૦૦	+ ૨૮
ધેણી	૧,૭૧,૩૦,૦૦૦	૧,૭૪,૫૭,૦૦૦	+ ૧૯
હુકર	૨૧,૦૨,૦૦૦	૨૫,૧૬,૦૦૦	+ ૧૯૭

પત્રક (૩) પાકનો અડમરો તથા આગલી સાલના પાકની સાથે સરખામણી.

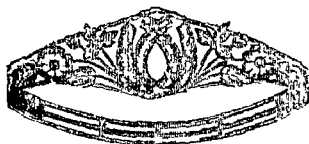
	૧૯૧૩	૧૯૧૪	વધારો (+) યા ઘટાડો (—) સેંકડે દેકા
કર્ચાઈટર	કર્ચાઈટર		
ઘઉં	૬૬,૪૨,૦૦૦	૭૩,૨૦,૦૦૦	+ ૫૨૫
(Barley) જવ	૬૩,૨૩,૦૦૦	૬૧,૪૦,૦૦૦	— ૧૮૩
(Oats) જવ	૬૩,૭૯,૦૦૦	૬૧,૦૦,૦૦૦	— ૨૭૯
શીંગ	૯,૧૫,૦૦૦	૧૦,૮૦,૦૦૦	+ ૧૬૫
વટાણા	૪,૨૨,૦૦૦	૪,૩૫,૦૦૦	+ ૧૩૦
બટાટા	૨૮,૬૫,૦૦૦	૨૮,૮૦,૦૦૦	+ ૧૫

ઘઉંનો પાક અને ૧૯૧૩ ના કરતાં ૧૦ દેકા વેટલો વધારે છે એટલું જ નહીં પણ હેક્ટરો દસ વર્ષની સરાસરી કરતાં આ વર્ષનો ઘઉંજ વધારે છે. જુદી જુદી જાતની શીંગોનો પાક અને ૧૯૦૭ ના વર્ષ પછી મોટામાં મોટો છે. તથા બટાટાના પાક ગયા વર્ષ કરતાં કે જ વર્ષ જે આટલા વધોમાં વધારેમાં વધારે હતો, તે કરતાં સ્થેરજાન્ય આ છે.

ધી જોએ ટાઇલ માર્ટ ૨૧ બેંક ઓફ ફ્રાઈ સુગંધ.

મુંબઈના પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ મેળવનારા ઝવેરીઓ.

અમેને અમારા સોનાના દાગીનાના સુંદર અને વીલાયતી જેવા સપ્તાગ્દાર કામ માટે છેલ્લાં પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ આપવામાં આવ્યો છે.

મોહનલાલ

એન્ડ

કાનજી

ઝવેરીઓ

દરેક જાતના સોના, ચાંદી, અને ઝવેરાતના Up-to-date દાગીના ગંજવર જથ્થામાં તૈયાર મળશે.

ટેલીફોન નં. ૧૭૬૫.

૧૯૭, ૨૦૧, શેક્ષમન સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

પ્રસન્નનું ભારતીયન.

અજમાવી ખાતરી કરો.

હરેક પ્રકારના દુઃખાવા, સંધિવા, શંઝણુ યાને શ્રાણીશીશિવેદના, વાતરોગ, યુ તથા સાંધાના સોજ વિગેરે એવી જાતના દુઃખ ટાળવાનો

રામબાણુ ઈલાજ.

કોઈ પણ જગ્યાએ દુખાવો થતો હોય ત્યાં સહેજ લગાડી જેવાથી તમારી પુર્ણ ખાતરી થશે કે ભારત અંજનમાં કેવી અદ્ભુત શક્તિ છે અને કેટલી તાકીદે આરામ મળે છે.

અજમાવો, આજેજ અજમાવો, પછી જુલો જશો.

કીમત ફક્ત ૬ આના. ખાટલી દીડ. વી. પી. ખર્ચ નુંદો.

સી. પ્રસન્નની દુકા.

કેમીસ્ટ તથા રફાયુમર્સ, મુંબઈ નં. ૪.

OF FOREIGN

DEVELOPMENT OF BRITISH TRADE.

જરમની તથા ઑસ્ટ્રીયાનો પરદેશી વ્યાપાર, બ્રિટીશ વ્યાપારની ખિલવણી માટેની તક.

જરમની તથા ઑસ્ટ્રીયા હંગેરી સથેની હાલની લગાયક સ્થિતિને લીધે વીલાયતની ઝોર્ડ ઓફ ટ્રેડ એવી આશા રાખે છે કે કેટલાંક માલના વેપારમાં જેમાં અઘાપિ પર્યાપ્ત જરમન અને ઑસ્ટ્રીઅન અથવા હંગેરીઅન કારીગરો અને વેપારીઓએ ગહોળો વેપાર ચલાવ્યો છે તે તે માલના વેપારમાં બ્રિટીશ રાજ્યનાં સંસ્થાનો અને મધ્યસ્થ પ્રજાની અગ્રણતામાં જરમન, ઑસ્ટ્રીઅન અને હંગેરીઅન વેપારીઓ અને કારીગરોની જગ્યા લેવાની જે તક મળી છે તે તરફ બ્રિટીશ કારીગરો અને વેપારીઓ પુરતું ધ્યાન આપવા લાગ્યા છે.

હરીયાપાર દેશો સાથેનો જરમન અને ઑસ્ટ્રો હંગેરીઅન વેપાર બંધ પડેલો હોવાથી, લગભગ જોખમના વિમા સંબંધી જાદશાહી ચોજનાથી, અને વેપાર ધંધા ચાલુ રાખવા માટે નામદાર શહેનશાહની સરકારે લીધેલાં આર્થિક સ્તુત્ય પગલાંથી ઘણે અંશે પરદેશી વ્યાપાર સ્વહસ્તે થઈ શકવાની ઘણી સુગમતા થઈ શકી છે.

દેખીપડતું જ છે કે આવા પ્રયાસથી બ્રિટીશ રાજ્યની હિંચાગીક પ્રજાનો હિંચાગ ચાલુ રહે એ તાકાલીક મોટામાં મોટો ફાયદો થશે તથા એથી બ્રિટીશ વેપારની પણ ચાલુ ખિલવણી તથા વધારો થશે.

આ તકથી ફાયદો મેળવવા માટેની બ્રિટીશ કારીગરો અને વેપારીઓની મહેનતમાં તેમને મદદ કરવા ઝોર્ડ ઓફ ટ્રેડ સ્તુત્ય પ્રયાસ કરી રહ્યું છે. આ સંબંધમાં ઝોર્ડ ઓફ ટ્રેડના વેપારી ખાતમી ખાતા તરફથી ખિલવણી કરી શકાય એવા કેટલાંક ઉપયોગી વેપારોના વિગતવાર પત્રકો બનાવવામાં આવ્યાં છે.

તેમાં નીચે મુજબના વેપારો સુચવવામાં આવ્યા છે.

કેટલરી.

લોખંડ તથા સ્ટીલનાં તાર.

પોલાં વાસણો.

ઉનના ભરત કામમાં વપરાતા દોશ

સુતરાઉ હોઝીયરી.

વિજળીના માંચા કામ વિગેરે.

બીજી કેટલીક ચીજો જેવી કે ફરનીયર, માટીના વાસણ, કાગળ, કપડાં, કેમીકલસ તથા રંગ, કેટલાંક સાંચા કામ, ખુટ શુઝ, હાથના મોલ, લોખંડ તથા સ્ટીલના પદાર્થો વિગેરેના વેપાર સંબંધી વિગતવાર પત્રકો એક પછી એક બહાર કરવામાં આવશે.

આ પત્રકો બહાર કરવાનું પહેલું પગલું લઈ ઝોર્ડ ઓફ ટ્રેડ, વધુ જણાવે છે કે તેમનાં વેપારી ખાતમી ખાતાના ડીરેક્ટર, કોઈ પણ ચોક્કસ ચીજના વેપાર या તેના બજાર વિષેની જોઈતી ખાતમી પુરી પાડવા તૈયાર છે કોઈ પણ બ્રિટીશ કારીગર या વેપારીને પોતાના ચોક્કસ વેપાર સંબંધી વધારે વિગતવાર બજાર જોઈતી હોય તેમણે ઝોર્ડ ઓફ ટ્રેડના વેપારી ખાતમી ખાતાના ડીરેક્ટરને “ઉ. એસી. ગ. હાઉસ્ટીટ લન્ડન ઇ. એ.” એ સીરનામે લખી બજાર મંગાવવી, જેઓ, તે માલના ખરીદદારોના નામ તથા આયાતના કરના લાવે વિગેરે સંબંધી બજાર પુરી પાડવા, તથા નામદાર શહેનશાહના વેપારી કમીશનરો તથા બ્રિટીશ સ્વરાજ્યકીય સંસ્થાઓ, હિંદુસ્થાન, તથા બીજી મંદ્યાઓના વેપારી ખાતમી ખાતાં તરફથી તથા મધ્યસ્થ રાજ્યોમાં બ્રિટીશ કોન્સલો તરફથી જરૂર પડતી બજાર મંગાવી પુરી પાડવા ઘણાં શુશી થશે.

મેટેલીક શીલીંગના સારી ઇંગ્રાઇન ગમશે કે ?

WAR NOTES AND NOTIFICATION.

લડાઈ સંબંધી ખબરો તથા જાહેરનામા.

એક પરદેશી જાંદરથી બીજા પરદેશી જાંદરે મનાઈ કીધેલોં માલ લઈ જવા માટેના ખાદશાહી મનાઈ હુકમના જાહેરનામાની એક નકલ નામદાર મુળઈ સરકારના રાજ્યકીય ખાતા તરફથી હમને મળી છે તે નીચે પ્રમાણે છે.

નામદાર શહેનશાહ તરફથી.
જાહેરનામું.

આપણી અને જરમન રાજ્ય વચ્ચે લડાઈ ચાલતી હોવાથી તથા તે માટે જાહેરનામાથી આપણા રાજ્યમાં રહેતા, ધંધો કરતા અથવા હસ્તી ધરાવતાં દરેક આદમીઓને હમે ચેતવણી આપી છે કે મજકુર રાજ્યમાં રહેતા, ધંધો કરતાં યા હસ્તી ધરાવતા કોઈ પણ આદમી સાથે વ્યાપારી વ્યવહાર રાખવો એ કાયદાથી વિરુદ્ધ છે તથા તે મજકુર રાજ્યમાં મોકલવા ધારેલો યા ત્યાંથી આવતા માલનો અથવા તે રાજ્યમાં રહેતા, યા ધંધો કરતા યા ત્યાં હસ્તી ધરાવતા કોઈ પણ આદમીને મોકલવા ધારેલો યા તેની તરફથી આવતા કોઈ માલનો વેપાર કરવો યા તે લઈ જવો એ કાયદાથી વિરુદ્ધ છે.

હવે તે જાહેરનામાને અનુસરતાં આ જાહેરનામાથી હમારી ગંધી પ્રજાને હમે વધુ ચેતવણી આપીએ છીએ કે હમે મનાઈ કીધેલા માલોના હીસ્તમાંના કોઈ પણ માલ બ્રિટીશ વહાણમાં એક પરદેશી જાંદરથી બીજા પરદેશી જાંદરે લઈ જવાની મનાઈ છે. સિવાય કે તે માલ દુરમન દેશના વપરાશ અર્થે ધારેલા નથી એ મુજબની ખાતરી

વહાણના માલિકે પહેલેથી કરી હોય. જો કોઈ પણ બ્રિટીશ વહાણ આ જાહેરનામાથી વિરુદ્ધ વર્તશે તો તેને હમારું નૌકા સૈન્ય પકડી શકશે તથા તેના ન્યાયનિરણયાર્થે હમારી પ્રાર્થક કોર્ટમાં તેને મોકલી શકશે તથા હમારી પ્રવતમાંના કોઈ આ જાહેરનામાથી વિરુદ્ધ વર્તશે તો તેને કાયદા પ્રમાણે શીક્ષા થઈ શકશે.

(૨) નામદાર હિંદી સરકાર તરફથી બેચાદી હમને મળી છે તેમાં એકમાં બ્રિટીશ હિંદુસ્થાન-માર્થાલગણને લીધે જે માલોની નિકાશની મનાઈ કરવામાં આવી છે તેનાં નામો તથા કેટલી હદે તે મનાઈ કરવામાં આવી છે તેની વિગત જણાવવામાં આવી છે તથા બીજામાં મુનાઈટેડ ક્રીગમમાંથી જે માલોની નિકાશની પુરેપુરી મનાઈ કરવામાં આવી છે તે માલોનાં નામો જણાવવામાં આવ્યાં છે.

(અ) (૧) દારૂગોળા. તથા મોટા અવાજ સાથે ફાટી નિકળતી ચીજો અને તેની બનાવટ માટે વપરાતો સામાન.

(૨) હથીયારો, તોપો તથા તેને ગાડી પર ચલાવવાનો તમામ સરવ્વમ તથા તેના છુટા છુટા ભાગો.

(૩) લશ્કરી પોશાક.

(૪) જાળરની પેટ.

(૫) બલુન-પેટંગ, હવાઈ વહાણો યા તિમાનો તથા તેના વિભાગો.

(૬) જાળદો.

(૭) ઉંટ.

બસો રૂપૈયામાં અન્નદાન સાથે અમર નામ.

(આજસુધીમાં ૩૦ દાતાઓ મળ્યા છે.)

નડીઆદ હિંદુ અનાથાશ્રમને એકી વખતે ૩૨૦૦) આપનાર દાતાના નામની આરસની તખ્તી આશ્રમની ઑફીસમાં ચોંદવામાં આવશે તથા તે રકમના વ્યાજમાંથી દરેક વર્ષે નકી કરેલા દીવસે દાતાના સ્મરણમાં અનાથોને જમાડવામાં આવશે.

એક રૂપિયો ને તેથી વધુ દાન આપનાર ગૃહસ્થોનાં નામ વાર્ષિક રીપોર્ટમાં પ્રગટ થાય છે. વાર્ષિક રીપોર્ટ દરેકને મફત મળે છે.

મંત્રી—હિંદુ અનાથાશ્રમ—નડીઆદ.

ધી બોમ્બે લાઈફ એસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ.

હેડ ઓફીસ—બોમ્બે એપોલો સ્ટ્રીટ.

ડિરેક્ટરની બોર્ડના ચેરમેન

ધી. જોનરેબલ મી. લક્ષ્મણાદ સામળદાસ લે. પી. સી. આઈ. ઇ.

મોડીકલ રેકર્ડ

ગણતર ૧૨. ૨૧. એમ. ડી. લંડન.

કેપીટલ	રૂ.	૧૦,૦૦,૦૦૦
મળતકાર્પણ	„	૩,૫૮,૬૦૦
કોલ્ડ અપ	„	૭૧,૭૮૦
પેડ અપ	„	૬૭,૬૦૫
વાર્ષિક આવક	„	૯૯,૦૮૬

ધલે એક દરે આ કંપનીમાં મોટી રકમનો વીમો લેવાની શક્ય છે. આ કંપનીનું સંપત્તિ કામકાજ શાસ્ત્રીય રીતે અને ધણી કરકસરથી વિભાજિત નામાક્ષિત એક્ઝ્યુચ્યુટીવ

જયેન્દ્ર ડીંગ એક. એક. એ. એક. આઈ. એ. લંડનની મલાદ પ્રમાણે મલાવવામાં આવે છે.

વધુ માહિતી માટે લખો.

એન્ડ એન્ડ એ.

પ્રમોટર આર. જોશી. લે. પી.

એન્ડ એન્ડ એ.

(બી) જે જે માલોની નિકાશ લઘાઈને લીધે સુનાઈટડ ફીંગડમમાંથી તદ્દન મનાઇ કરવામાં આવી છે તેનું લીસર.

૧ એસીટોન (એક બતતુ' કેમીકલ)

૨ દરેક બતતનાં હવાઈ વિમાનો, હવાઈ વહાણો, બસોનો, તથા તેના બુદા બુદા ભાગો.

૩ બનવરો (માલ ખેંચવા માટે, સવારી માટે તથા લઘાઈમાં ઉપયોગી થઈ પડે તેવાં).

૪ બેનઝીન અથવા બેનઝોલ.

૫ સર્ચલાઈટ માટે કારબન.

૬ કારતુસ (ખંડુકના ટોટા), તથા દરેક બતતના ખંડુકના ખાર.

૭ કોમ તથા ફેરોકોમ.

૮ શણનું બનાવેલું કપડું.

૯ તાળાની દરેક બતતની કાચી ધાતુ.

૧૦ રફી રૂ.

૧૧ ભઠાકા સાથે ફાટી નીકળતા પદાર્થોની બનાવટ માટે વપરાતું રૂ.

૧૨ ડાઈમેથી લેનીલીન (Dimethyl lanilene) એક બતતુ' કેમીકલ.

૧૩ ફેરોનીકલ તથા નીકલ.

૧૪ દરેક બતતના બનવરો માટે ઘાસચારો તથા ખોરાક.

૧૫ પારાના રસાયણની મેળવણી.

૧૬ દારૂ ગોળો.

૧૭ સીસું (કાચી ધાતુના પાડેલા ઢાળકા, પતરાં યા તેની નળીઓ)

૧૮ બહાણો નાશ કરનારાં યંત્રોના અથાવ અર્થેની નળીઓ.

૧૯ ડામર તેલ.

૨૦ સુવાણું બનીચ તેલ.

૨૧ ધાતુ ગાળવા માટેની ભૂડીમાં વપરાતું તેલ.

૨૨ ગાળવાનું તેલ.

૨૩ છતફળનું તેલ (olive oil)

૨૪ પેટ્રોલીયમ (ગાળવાનું તેલ)

૨૫ પેટ્રોલીયમ (ગેસ તેલ)

૨૬ પેટ્રોલીયમ (સ્પીરીટ તથા મોટોર સ્પીરીટ.

તથા

૨૭ દરેક બતતનાં દુરવેધી યંત્રો તથા તેના બુદા બુદા ભાગો.

૨૮ માલખોને ખોરાકમાં કામ લાગે એવાં ખોરાકના કોઈ પણ પદાર્થ-જેવા કે ઘઉં, ઘઉંનો લોટ, જવ, છવતાં જનાવરો, માખણ, મલાઈ, ઇંડા, ખાંડ વગર સુધારેલી, તથા સુધારેલી શેરડીની, ગોળ તથા મુરખાઓ. દુધ અમાવેલું યા વગર અમાવેલું, ગળ્યું યા મોળું.

૨૯ કોથળાઓ, કેલસા.

૩૦ (Shale)

૩૧ રેશમના ગાંડાઓ.

૩૨ કારતુસ માટે ખાપ લાગતા રેશમના દોરાઓ.

૩૩ રેશમી કપડાં.

૩૪ રેશમી ગુથેલી દોરી.

૩૫ બહાડકાપ માટેના બાધનાના પાટા વિગેરે.

૩૬ (Toluol) ટોલ્યુઓલ અથવા મીથીલેટેડ બેનઝીન.

(૩) લઘાઈ બહાર થયા બાદ આયાત થયેલા માલપર જકાતની આંકણી

નામદાર હિંદી સરકારના વેપાર ઉદ્યોગ ખાતા તરફથી નામદાર સુબંધ સરકાર મારફત આ સંબંધી નીચે મુજબની ખબર મળી છે.

નીચે મુજબનો તાર ખર્ચો સરકાર તરફથી મળ્યો છે. લેફ્ટેનન્ટ ગવર્નર સુચના કરે છે કે જે જે દાખલાઓમાં આયાત કરનારા ધણી, કર્મચારી કેલેક્ટરને, સંતોષકારક રીતે સાળીત કરી આપી શકે કે લઘાઈ બહાર થયા પહેલાં તે ધણી, કોમ્પક સ્થાનિક વેપારીને તે માલ જકાત-વેરા સાથે અચૂક કિંમતે વેચાવાનો સોદો કરી ચુક્યો છે તો તે દાખલાઓમાં આયાત થયેલા માલપર જકાત, લઘાઈ બહાર થયા પછીની તે માલની જે કિંમત આવી તેપર નહિ આંકતાં,

માલ મોકલવાની ખરી જગ્યા વિષેનો સંશય રહે તો પ્રિટીશ રાજ્યમાં એ માલ પહોંચશે એવી ખાતરી માટે માલ ચઢાવનારાઓ પાસેથી જતમીનગીરી લેવામાં આવશે.

૯. હિંદી બંદરોમાં પકડવામાં આવેલાં તથા મારમા ગોઆમાં જેઓએ આશરો લીધો છે, એવાં દુશ્મની, ખારકસોની, નામદાર હિંદી સરકારના વેપાર હિંદોગ ખાતા તરફથી મળેલી ખેલ્લી સત્તાવાર ટીપ નીચે પ્રમાણે હતી.

કલકત્તા ખાતે—પરલા; ટ્રોસ્ટગર્ગ; કેન્ડેન ફેલ્સ; ક્રીયનફેલ્સ; રોટન ફેલ્સ; પેગેન-પુર્મ; કુરમાર્ક; રાજુનટેલ; ક્રીયસગર્ગ.

રંચુન ખાતે—એલેસીયા.

મુંબઈ ખાતે—રહેઇન ફેલ્સ, વોરટુર્મ.

કરાંચી ખાતે—ગ્રામ ફેલ્સ.

એડન ખાતે—વોર્ટન ફેલ્સ; લીન્ડન ફેલ્સ; વોરીયર; કેન્જ; ફરડીનઝ; વારલીન;

કોલ્કો ખાતે—ટ્રીફેલ્સ; રોઇનટન ફેલ્સ; રીશનફેલ્સ; મોલ્ટકે ફેલ્સ, ફર્થ; રેપેન ફેલ્સ.

મારમા ગોઆમાં—લીટન ફેલ્સ; મેરીયન ફેલ્સ; ન્યુમેનશીયા; કોમોડોર; ગ્રીમએઇન, વોર્લીથ.

૧૦. હિંદુસ્થાનમાં પકડાયેલાં તથા મધ્યસ્થ બંદરોમાં આશરો લીધેલાં દુશ્મનતાં ખારકસોની એક ટીપ નામદાર મુંબઈ સરકાર તરફથી તા. ૨૬ મી ઓગસ્ટને દિને મળી હતી તે સંબંધી ઘીછ ટીપ હાલ હુમારા પર મોકલવામાં આવી છે તે નીચે મુજબ છે.

કલકત્તા ખાતે—પરલા, ટ્રોસ્ટગર્ગ; કેન્ડેન ફેલ્સ, ક્રીયન ફેલ્સ, રોટન ફેલ્સ, મોલ્ટકે ફેલ્સ, ફર્થ, રેપેન ફેલ્સ, રોઇનટન; આરફેલ્સીયા.

મારમાગોઆ ખાતે—લીકટેન ફેલ્સ, મેરીયન ફેલ્સ; ન્યુમેનશીયા; કોમોડોર; ગ્રીમએઇન; વોર્લીથ.

ખસોરા ખાતે—ઇકબાટાના;

એન્ટવર્પ ખાતે—ક્યુબરફેલ્સ, કેન્ડલ ફેલ્સ શીલ્ડટુર્મ, ટેચમેનીયા, ધારવાર, વોર્ટગર્ગ.

માદ્રા ખાતે—કેટેનટર્મ.

હાવાહર ખાતે—શેનેક ફેલ્સ.

હાવાઓને બહિર કર્યા મુજબ કલકત્તા તથા કરાંચી ખાતેનાં દુશ્મની ખારકસો લશ્કરી કામ માટે માંગવામાં આવ્યા છે. ઘીખ પ્રિટીશ બંદરો પરનાં વહાણોને મુંબઈ લાવવામાં આવશે તથા મોલ્ટકે ફેલ્સ, રોઇન ટર્મ અને રેપેન ફેલ્સને કોલ્કોથી કલકત્તા લાવવામાં આવશે.

૧૧. નામદાર હિંદી સરકાર તરફથી નામદાર મુંબઈ સરકાર પર નીચે મુજબના આવેલા તારની કોપી હમને મળી છે. “એવું બહિર કરવામાં આવ્યું છે કે નીચે જણાવેલા દુશ્મનતાં વહાણો લશ્કરી કામ માટે, રાયલ ઈન્ડિયન મરીનના ડીરેક્ટર તરફથી માંગવામાં આવ્યાં છે.

ટ્રોસ્ટગર્ગ, કેન્ડેનફેલ્સ, પેગેનટર્મ, ક્રીયન ફેલ્સ; કુરમાર્ક, રોટન ફેલ્સ, પલો અને ગ્રાન-ફેલ્સ. દુશ્મનતાં ઘીખ વહાણો, પ્રાંઝ કોર્ટના ચુકાદા બાદ બહિર મળને ટેન્ડરથી મળી શકશે. રોઇનટન ફેલ્સ તથા વોર્ટુર્મ સ્ટીમરો જે મુંબઈમાં આવ્યારે તેયાર છે તેને માટે ટેન્ડરો માંગવામાં આવ્યાં છે અને બાકીની સ્ટીમરો, રંચુન ખાતેની એલેસીયા તથા એડન ખાતેની વોરટન ફેલ્સ, લીન્ડન ફેલ્સ, ફ્રાન્ઝ, ફરડીનઝ, અને વારલીનને માટે ટેન્ડરો તુરતા તુરત માંગવામાં આવશે. એવું સમજાયું છે કે એડન ખાતે રોકાયેલી સ્ટીમરો ટુંક વખતમાં મુંબઈ લાવવામાં આવશે અને કોલ્કો ખાતે રોકાયેલી સ્ટીમરો મોલ્ટકે ફેલ્સ, સ્ટીન ટુર્મ, અને રેપેનફેલ્સ કલકત્તા લાવવામાં આવશે.

૧૨. નામદાર મુંબઈ સરકાર તરફથી કેટલાક લેપારી સ્તાઓની સહિસલામતી બહિર કરવા

મેટેલીક શીલ્ડગથી ખીરડીગનો આરડો થોલે છે.

માટેનો નામદાર હિંદી મરકાર તરફથી મળેલા તારની નકલ તા. ૧૭ મી સપ્ટેમ્બરને રોજે નીચે

મુજબ મળી છે “પશ્ચિમ હિંદુસ્તાન પરના તથા કોલંબોથી પ્રિમેન્ટલ સુધીના વેપારી સ્થાની સહી મલામતી બાહર કરતી છાપા જોગી જખર આજે બહાર પાડી છે.”

૧૩. નામદાર હિંદી મરકાર તરફથી આ મંચ ધી નીચે મુજબનાં

પરદેશી બેંકો તથા તાર હમને મળ્યો છે. વેપારી પેટી પરનો નામદાર એક્ટરી ઓફ હુંડી. એટ તરફથી જખર મળી છે કે તા ૪ થી

ઓગસ્ટ પહેલાં કબુલાયલી એટપ્રીટનમાં સ્થાપિત થયેલી પરદેશી યા સંસ્થાનિક બેંક એજન્સી યા પેટી પરની હુંડીઓનો બેંક ઓફ ઇંગલેંડ ચાલુ વટાવના સાથે સ્વીકાર કરશે. તેમા થતી ખોટ પુરી પાડવા નામદાર સરકારે કૃપા કરી કબુલ્યું છે. કંઈ કંઈ બેંકોની હુંડીઓ બેંક ઓફ

ઇંગલેંડ સ્વીકારશે તેની પસંદગી કરવી બેંક ઓફ ઇંગલેંડને સોંપ્યું છે.

૧૪. નામદાર હિંદી સરકારના વેપાર ઉદ્યોગ ખાતા તરફથી આ એન્ટવર્પ ખાતે સંબંધી છાપા જોગી જખર પકડાયલી જર- તા. ૧૭ મી સપ્ટેમ્બરને મન સ્ટીમરો દિને મોકલવામાં આવી હતી તેની એક નકલ હમને નીચે

મુજબ મળી છે

“નીચેની સ્ટીમરો એન્ટવર્પ ખાતે રોકવામાં આવી છે. હ્યુબર ફેલ્સ; કેન્ટેલ ફેલ્સ; શીટડટુર્મ, ટેસ્મેનીયા; ધારવાર અને વોર્ટબર્ગ. આ બહાણોપરના, બ્રિટીશ યા મધ્યસ્થ માલોના માલીકોએ તુરતાતુરત એન્ટવર્પ ખાતે મેશર્સ ગીલાટલી હેન્કીની કું. (Messrs Gellatly Hankey & Co, Antwerp) સાથે પત્ર વ્યવહાર કર્યો અને પોતાના દાવા સાળીત કરી આપવા માટે જરૂરીયાત દરતાવેજો તે પેટી પર મોકલી આપવા.”

CHAMBER'S SECTION.

ચેમ્બરના વિભાગ.

ધી ઇન્ડિયન મર્ચન્ટ્સ ચેમ્બર એન્ડ
યુરોની કમિટીની એક સભા તા. ૮ મી ઑગસ્ટ
ને શનિવાર ૧૯૧૪ ને રોજ સાંજના ૨-૩૦
કલાકે (સુ. ટા.) મળી હતી, જે વખતે નીચે
જણાવેલા ગૃહસ્થો હાજર હતા:-

- (૧) શેઠ પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસ (પ્રમુખ)
- (૨) ઑન. શેઠ મનમોહનદાસ રામજી
- (૩) ઑન. સર ઇશ્વારીમ રહીમતુલ્લા
- (૪) શેઠ દીનશાહ એદલજી વાગ્છા
- (૫) શેઠ નરોત્તમ મોરારજી ગોકલદાસ
- (૬) ઑન. શેઠ લલ્લુલાઇ શામળદાસ
- (૭) શેઠ ચતુર્ભુજ શીવજી
- (૮) શેઠ દેવાશંકર જગજીવન
- (૯) શેઠ મોરારજી એદલજી વોર્ડન
- (૧૦) શેઠ રતનશી મુળજી
- (૧૧) શેઠ ગોપાલજી વાલજી સુંદરજી
- (૧૨) શેઠ મોરારજી વેલજી
- (૧૩) શેઠ મોતીલાલ કાનજી
- (૧૪) શેઠ મોતીલાલ વલ્લભજી
- (૧૫) શેઠ દેવીદાસ માધવજી ઠાકરશી
- (૧૬) શેઠ જેઠાભાઈ વાલજી

૧. આગવી સલામોની મીનિટ થોડા
સુધારા માથે પસાર કરવામાં આવી હતી.

૨. ઑન. સર ઇશ્વારીમ રહીમતુલ્લાએ
દેશી વેપારી કોમ તરફથી લેજીસ્લેટીવ કા-
ઉન્સીલમાં થતી સુદૃઢી બાબે નામદાર સર-
કારને કાગળ લખ્યો હતો; તે ઉપરથી નામદાર
સરકારે આ ચેમ્બરનો મત પૂછાવ્યો હતો તે
ઉપર જે સમ-કમિટી નિમવામાં આવી હતી
તેના રીપોર્ટ ઉપર વિચાર ચલાવવામાં આવ્યો.

હતો. બાદ વખત થઈ જવાથી સભા સુદતવી
રાખવામાં આવી હતી.

ધી ઇન્ડિયન મર્ચન્ટ્સ ચેમ્બર એન્ડ
યુરોની કમિટીની સુદતવી રહેલી સભા મંગળવાર
તા. ૧૮ મી ઑગસ્ટ ૧૯૧૪ રોજ સાંજના
૪-૩૦ કલાકે (સુ. ટા.) ભરવામાં આવી હતી.
જે વખતે નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થો હાજર હતા:-

- (૧) ઑન. શેઠ મનમોહનદાસ રામજી
- (૨) સર શાપુરજી બી. ભટ્ટા
- (૩) ઑન. સર ઇશ્વારીમ રહીમતુલ્લા
- (૪) શેઠ દીનશાહ એદલજી વાગ્છા
- (૫) શેઠ નરોત્તમ મોરારજી ગોકલદાસ
- (૬) શેઠ ચતુર્ભુજ શીવજી
- (૭) શેઠ મોરારજી એદલજી વોર્ડન
- (૮) શેઠ ગોપાલજી વાલજી સુંદરજી
- (૯) શેઠ રતનશી મુળજી
- (૧૦) શેઠ મોતીલાલ વલ્લભજી
- (૧૧) શેઠ મોતીલાલ કાનજી
- (૧૨) શેઠ દેવીદાસ માધવજી ઠાકરશી
- (૧૩) શેઠ નારણજી હરીભાઈ
- (૧૪) શેઠ જેઠાભાઈ વાલજી

૧. ચેમ્બરના પ્રમુખ તે મત ઉપ-પ્રમુખ
હાજર ન હોવાથી, સભાનું પ્રમુખસ્થાન ઑન.
શેઠ મનમોહનદાસ રામજી ને સર શાપુરજી
ભટ્ટાની દરખાસ્તથી આ પદમાં આવ્યું હતું.

૨. ચેમ્બરની આરિમંદુર સ્થિતિ ઉપર મળ
કમિટીએ તૈયાર કરેલા રીપોર્ટ ઉપર વિચાર
કરતાં ને રીપોર્ટ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

મારમેચની રંગીન તથા લાલ લાદીઓ સફાઈદાર અને મજબુત.

હવે ઠંડીની મોસમ શરૂ થઈ છે.

તમોને નીચે જણાવેલી બન્ને દવા જોઈશે.

(૧) નરવેટોના.

(ગ્રીમોલ્ટનો)

- અશક્ત અને લોહી વગરના, જવાનીમાં ઘડપણ ભોગવનાર અને નબળા મગજવાળાં સ્ત્રી પુરુષોને માટે ઘણી કીમતી, અને સ્વાદીષ્ટ દવા

(૨) એનરજીકલ સીરપ.

(ગ્રીમોલ્ટનો)

મગજ અને જ્ઞાન તંતુની નબળાઈ દૂર કરનારી, ભુખ વધારનારી અને ખરી શક્તી બઝાનારી અને તંદુરસ્ત બનાવનારી દવા.

(સરવે દવાવાળાઓને ત્યાં મળે છે).

વી. સી. દસ્તુરની કું.

દવાવાળા.

મીન્સેસ સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

પ્રસન્નનું

કેશમણી તેલ.

માથાના વાળનું પ્રતિદાન કરે છે.

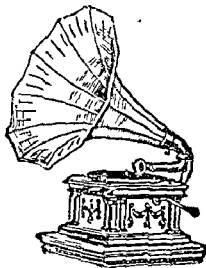
દરેક તેલોમાં કેશમણી તેલ શ્રેષ્ઠ છે. શુદ્ધ વનસ્પતિમાંથી બનાવેલું અને હિમદા અત્તરોથી ગંધી કરેલું છે. વાળને નરમ રેશમ જેવા બનાવી કુદરતી ઘુબસુરતી બક્ષે છે. માથાનો ખોડે ઠીક કરી તાલ પકવાનું સળળ કારણ દુર કરે છે. વાળને મજબુત બનાવી ખરતા ચાટકાવે છે કીંમત એક બાટલીનો રૂ. ૧-૦-૦ પોસ્ટેજ ભુલું.

” ત્રણ બાટલીના રૂ. ૩-૦-૦ પોસ્ટેજ સાથે.

ઠાકરો તથા વૈદો તરફથી સાબીત થયું છે કે તાલ મટાડવા માટે પીવાની દવા કરતાં માથાનાં પાશં તેલ વધારે શુભકારી છે. કારણ તે મુળમાં પહોંચે છે અને રહેલાં ધથી રોગ દુર કરે છે. ભારી કુંપનીનું આ તેલ સ્ત્રી પુરુષોના શલુગાર સજવામાં ધણું મારીતું છે. વાપરવાથી ખાત્રી રહે. નમુનાની બાટલી માંગવાથી કોઈપણ સરનામે મફત મોકલી આપવામાં આવશે.

બનાવનાર-સી. પ્રસન્નની હું.

ઉંચા પરક્યુમર—ગીરગામ, મુંબઈ.

આમેઝિન, હાર્મોન્યમ, સીનેમેટોગ્રાફ.

આમેઝિન મુંબઈમાં પેટલ પેટલ મંજારનાર અને હોનાથી એ બોમ્બેના આર્મીના અનુષ્ઠાનનેથી લાંબો રૂ. મને વળી આર્મી તથા આમેઝિન તથા તેના ગાયના આર્મી મુંબઈના સર્વેથી મોટા જગ્યામાં તૈયાર રહે છે કીંમત રૂ. ૧૫ થી રૂ. ૨૫૦.

હાર્મોન્યમ—આમારે પોતાનાં તથા પેટીસના ફેર રસના બનાવેલાં. અને હાર્મોન્યમ બનાવવાને લગતો સર્વ સામાન આમે કોંગ્રાસ દીકાને વેલીએ છીએ.

આમેઝિન તથા હાર્મોન્યમ ગમે તેવા જગ્યા ગયા હોય તોપણ નમારીને નવા જેવાં સી આપીએ છીએ જેમ્સ હું. કાવજારની નામ—મુંબઈ

અમે ચેમ્બરની સધારણ સભાસદો માટેની વાર્ષિક શ્રી રૂ. ૩૦) ઉપરથી રૂ. ૪૦) વધારવાને ચેમ્બરની અમાધારણ મલાને લલામણ કરવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો. તે ઉપર વિચાર કરવા માટે અમાધારણ સભા વાર્ષિક સભાને દિવસેજ વાર્ષિક સભા પુર થયા પછી બોલાવવાનો ઠરાવ થયો હતો.

૩. ટેરીફ વેલ્યુએશનની બાબતમાં કસ્ટમ્સ કલેક્ટરનો કાગળ આવ્યો હતો, જે ઉપર વિચાર કરવા તથા ખરડો તૈયાર કરવા નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થાની ત્રણ-કમિટી નિમવામાં આવી હતી:

(૧) શેઠ પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસ (પ્રમુખ.)

(૨) શેઠ મોરબાજી એદલજી વાંડન

(૩) શેઠ ચોર્તાલાલ વલ્લભજી

(૪) શેઠ ગોપાલજી પાલજી મુંદરજી

૪ પ્રાવિનશિયલ કમ્પોઝિશનની એક્ટને સુધારવા બાબત નામદાર મરકાદે કમિટીનો મન પુછાવ્યો હતો, જે ઉપર વિચાર કરવાને તથા ડ્રાફ્ટ કરવાને નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થાની ત્રણ-કમિટી નિમવામાં આવી હતી

(૧) શેઠ પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસ (પ્રમુખ)

(૨) ઍન. સર. ફાજલભાઈ કરીમભાઈ ઇબ્રાહીમ

(૩) ઍન. શેઠ મનમોહનદાસ ગામજી

(૪) શેઠ દીનગાદ એદલજી વાજજી

(૫) શેઠ મોરબાજી એદલજી વાંડન

૫ આગ્રાની પાસે તતી હોરાની કંતલ બાબે એક બહેર છાપામાં કેટલાએક આકાશ્યો આવ્યા હતા. આ આકાશ્યો કમિટીના ઠરાવ મુજબ અપર ઇન્ડિયા ચેમ્બર ઍક કોમર્સ અને પંચજ ચેમ્બર ઍક કોમર્સ ઉપર તેમના મન માટે મોકલવામાં આવ્યા હતા તે બંને ચેમ્બરોનો જવાબ આવ્યો હતો. જે ઉપર વિચાર કરતાં તે બાબત વધુ વિચાર ને તપાસ માટે મુસ્તની રાખવામાં આવી હતી.

૬. નીચે જણાવેલા 'ગૃહસ્થાએ' ચેમ્બરમાં સભાસદ તરીકે દાખલ થવા માટે અરજી કરી હતી, જે હાથેશનો રિવાજ મુજબ સભાસદોમાં ફેરવવાનું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું. તે માટે બેલટના દિવસે તા. ૨૨ મી ઍગસ્ટથી તા. ૨૮ મી ઍગસ્ટ રાખવામાં આવ્યા હતા અને શેઠ દેવીદાસ માધવજી ઠાકરસીને રજુનિર્ણય નિમવામાં આવ્યા હતા.

(૧) મેશર્સ વલ્લભદાસ લખમીદામની કું.

(૨) મેશર્સ મી. એ. સાગળની કું.

(૩) મેશર્સ વેલાભાઈ ગાંગમીની કું.

ધી બોમ્બે ગાઇડ મર્ચન્ટ્સ એસોસિએશનના પ્રતિનિધિઓ.

૭ શેઠ ત્રીગક જીજ્ઞાસાધિએ સભાસદ તરીકે ચેતાનું ગણતમું મોકલ્યું હતું, જે સ્વીકારવામાં આવ્યું હતું.

૮ માન્ચેસ્ટરથી શેઠ આર. એચ. પાઠકનો કાગળ આવ્યો હતો, જેમાં તેઓએ સૂચના કરી હતી કે જે પ્રમાણે કર્નડાને ટ્રેટીનીટ વચ્ચે હાલ પેપર માટે ટપાલના મરતા દર છે તેજ પ્રમાણે ટ્રેટીનીટને હિંદુસ્તાન વચ્ચે રાખવા આ બાબત વધુ વિચાર માટે મુસ્તની રાખવામાં આવી હતી.

બાદ મલા બરખાસ્ત થઈ હતી.

ધી ઇન્ડિયન મર્ચન્ટ્સ ચેમ્બર ઍન્ડ બુરોની કમિટીની એક મીટિંગ શનિવારને તા. ૨૯ મી ઍગસ્ટ ૧૯૧૪ ને રાત્ર સાંજના ૨-૩૦ કલાકે (મું. ટા.) મળી હતી, જે વખતે નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થો હાજર હતા:-

(૧) શેઠ પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસ (પ્રમુખ).

(૨) ઍન. સર. ફાજલભાઈ કરીમભાઈ ઇબ્રાહીમ.

ધી બોમ્બે ગાઇડ માર્ચ ૨૧ એન્ડ એપ્રિલ મુંબઈ.

(૩) શેઠ ગોપાલજી વાલજી સુંદરજી.

(૫) શેઠ મુળજી હરીદાસ.

(૫) શેઠ સોરાળજી એદલજી વૉર્ડન.

(૬) શેઠ રતનસી મુળજી.

(૭) શેઠ નારજી હરીભાઈ.

(૮) શેઠ પી. જે. બીલીભારીયા.

(૯) શેઠ જેઠાભાઈ વાલજી.

૧ રાયલ કરન્સી કમિશને પોતાના રીપોર્ટમાં કંદેલી કેટલીએક સુચનાઓ બાબત નામદાર સરકારે કામગીરીના મન પુછાવ્યો હતો.

તે બાબતમાં એમ લખવાનો કસાવ થયો હતો કે હાલનો લગાઈને વખત અને નાણાં સંબંધી સ્થિતિ જતા તેઓને પોતાનો ભત લગાઈ પુરી થયા પછી મોકલી આપવાને સરકાર રમ્ આપશે, એમ વિનંતિ કરવી. આ વખતમા ચલણની રાજ્યનીતિના કેટલોએક વ્યવહાર અતુલવ પલ્લ મલશે

૨ ઍન. સર ઇબ્રાહીમ રહીમતુલ્લાના પત્ર બાબત નામદાર સરકારે લખેલા કાગળ ઉપર સબ-કમિટીએ તૈયાર કરેલો ખરડો ગઈ કમિટીની સભામા ખમાર કરવામાં આવ્યો હતો. તે ખરડો સરકાર ઉપર મોકલવામાં આવે ત્યાર પહેલાં પ્રમુખે, જવાબનો મુદ્દા આગળ મુજબ કાયમ રાખી કેટલોક ફેરફાર કરી, તે કમિટી આગળ રજુ કર્યો હતો. તે બાબત સુલતવી રાખવામાં આવી હતી. આ ત્રિપે સર. ઇબ્રાહીમ રહીમતુલ્લાના પત્ર તા. ૨૬ મી નો આવેલો તે રજુ થયો હતો.

૩ નામદાર હિંદી સરકાર તરફથી છેલ્લી મીટિંગ મળ્યા બાદ આવેલા કેટલાએક તારના રજુ કરવામાં આવ્યા હતા, જેની નોંધ લેવામાં આવી હતી.

ગાદ કમિટીની નલા ખરખાન્ત થઈ હતી.

પી ઇન્ડિયન મર્ચન્ટ્સ એન્ડ પુરોની કમિટીની એક સભા શનિવારને તા. ૫

મી' સપ્ટેમ્બર ૧૯૧૪ ને રોજ સાંજના ૨-૩૦ કલાકે (સુ. ટા.) મળી હતી. જે વખતે નીચે જણાવેલા અહરથો હાજર હતા.

(૧) શેઠ પુરુષોત્તમદાસ કાકોરદાસ (પ્રમુખ)

(૨) ઍન. શેઠ મનમોહનદાસ રામજી

(૩) શેઠ અતુલજી શીવજી

(૪) શેઠ દેવીદાસ માધવજી કાકરસી

(૫) શેઠ મોસરજી વેલજી

(૬) શેઠ મોતીલાલ વલ્લભજી

(૭) શેઠ જેઠાભાઈ વાલજી

(૮) શેઠ મોનીલાલ કનજી

(૯) શેઠ દીનશાહ એદલજી વાન્છા

(૧૦) શેઠ નરોત્તમ મોસરજી ગોઠળદાસ

(૧૧) શેઠ દેવાશંકર જગજીવન

(૧૨) શેઠ નરજીજી હરિભાઈ

(૧૩) શેઠ ગોપાળજી વાલજી સુંદરજી

૧. શરૂઆતમા પ્રમુખ તથા ઉપ-પ્રમુખ હાજર ન હોવાથી પ્રમુખસ્થાન ઍન શેઠ મનમોહનદાસ રામજીને આપવામા આવ્યું હતું. ગઈ મીટિંગની મીનીટ જે સભાસદોમાં ફેરવવામા આવી હતી તે પસાર કરવામાં આવી હતી.

૨. ત્યાર બાદ પ્રમુખ આવવાથી પ્રમુખસ્થાન તેઓએ લીધું હતું.

સને ૧૯૧૩-૧૪ માટેનો ચેમ્બરનો વાર્ષિક રીપોર્ટ તથા ઍડીટરે તપાસેલો હિસાબ જે સભાસદોમા ફેરવવામાં આવ્યા હતા તે પસાર કરવામાં આવ્યા હતા

૩. વાર્ષિક માધારણ સભા તા. ૨૬ મી સપ્ટેમ્બરને રોજ ગોલાવવાનું હતું હતું.

૪. પ્રમુખ, ઉપ પ્રમુખ તથા કમિટીની ચુંટણી માટે બેલટ બેઠકના દિવસો શુક્રવાર તા. ૧૭ મી સપ્ટેમ્બરથી શુક્રવાર તા. ૨૩ મી સપ્ટેમ્બર સુધીના ઠેરવવામા આવ્યા હતા.

૫. ઉપર જણાવેલી ચુંટણી માટે ફરદી નિયતો તરીકે શેઠ સોરાળજી એદલજી વૉર્ડન

મેટેલીક શીલીંગથી બીલીંગનો આરો શોભે છે.

તથા શેઠ મોતીલાલ વલ્લભજીને નિમવામાં આવ્યા હતા.

૬. સેક્રેટરીના પગારની બાબત વિચાર કરતાં તેમાં તા. ૧-૬-૧૪ થી માસીક રૂ. ૨૫ નો વધારો કરવામાં આવ્યો હતો.

૭. ડેશિયરના પગારમાં તા. ૧-૬-૧૪ થી માસીક રૂ. ૨૧ નો વધારો કરવામાં આવ્યો હતો.

૮. ચેમ્બર માટે એક ટાઇપીસ્ટ રાખવા માટેની સેક્રેટરીની સૂચના ઉપર વિચાર કરવામાં આવતા હાલ તુરત રૂ. ૩૦ ના પગારે ડીસેમ્બર મુધી એક ટાઇપીસ્ટ ગણવાનું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું. ત્યાંપછી આ બાબત પાછી કમિટી આગળ લાવવાનું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું.

૯. ધી બોર્ડે નેટીવ મર્ચન્ટસ પીમ ગુરૂ એસોસિએશનના ૧૦૧ પ્રતિનિધિઓ આ ચેમ્બરમાં છે. તે પ્રતિનિધિઓની ચુંટણી તે એસોસિએશન તરફથી હમણા પાછી થયેલ તં

મુજબ ૧૦૧ પ્રતિનિધિઓનું નવું લીસ્ટ આવ્યું હતું જેની નોંધ લેવામાં આવી હતી.

૧૦. ટેરીફ વેલ્યુએશન ઉપર સળ કમિટીના રીપોર્ટ બાબે વિચાર મુસ્તવી રાખવામાં આવ્યો હતો.

૧૧. હાલમાં થયેલા મેટમાં વધારા બાબે વિચાર કરવા એન. શેઠ મનમોહનદાસ રામજીની સૂચના ઉપરથી નીચે જણાવેલા ગૃહસ્થોની સળ કમિટી નિમવામાં આવી હતી —

- (૧) શેઠ પુરુષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસ
- (૨) એન. શેઠ મનમોહનદાસ રામજી
- (૩) શેઠ દીનશાહ એલ્લજી વારધા
- (૪) શેઠ એમળજી એલ્લજી વોર્ડન
- (૫) શેઠ દેવીદાસ માધવજી ઠાકરસી
- (૬) શેઠ મોતીલાલ વલ્લભજી

બાદ બીજું કંઈ કામ ન હોવાથી સભા બંધ થઈ હતી.

COMMERCIAL LAW.

વેપારી કાયદો.

INDIA CLOTH TRADE.

AN IMPORTANT DECISION AT THE MANCHESTER COUNTY COURT.

મેન્ચેસ્ટર ખાતે હિંદના કાપડના વ્યાપાર સંબંધી માલ ચઢાવનારા તથા વ્યાપારીઓ વચ્ચેની તકરારમાં અગત્યનો ચુકાદો.

મેન્ચેસ્ટર ખાતેની પ્રગણની અદાલતમાં નામદાર ૧૮૭૪ મેલ્ડે વેપારી ચેમ્બરથી નિમાયતા એ.એસ.સી.એસ. ચુકાદો આપતા બચાવ્યું કે હિંદુસ્તાનની બજારમાં વેચવાના માલ સંબંધે કારીગર અને ખરીદદાર એબ્રન્ટ થા વેપારી યા માલ ચઢાવનાર વચ્ચેના કરારની શરતોમાં હિંદના બજારની મુખ્ય શરતો ઉપલક્ષીત રહેલી ગણી શકાય.

અને જે એક શરત પર ધ્યાન જેવવામાં આવ્યું હતું તે એ હતી કે કરારનામાના લાગના પરિણામે ફરીયાદ કરવી હોય ત્યાં હાલો કરવો હોય તો તે માલની ડીલીવરી આપ્યા પછી અમુક દિવસોમાં થવી જોઈએ. આ મુકદ્દમામાં તેમ નહિં કરવામાં આવ્યું હતું અને પરિણામે વાદીનો ૫૬ પાઉન્ડો હાલો રદ થયો હતો.

એસેસરે તરીકે જલેકર્ન ખાતેની વેપારી ચેમ્બરના પ્રમુખ મી. એ. ડબલ્યુ હેવર્થ; મેજસ્ટ્રેટ જલેકર્ન સ્ટીલ; તથા હિંદ ખાતે માલ ચઢાવનારાની પેટીના મી. એમ. જે. રેડફર્ન નિમાયા હતા.

વાદી તરફથી મી. એફ. બી. મેરીમન અને પ્રતિવાદી તરફથી મી. ઈ. સી. બરગીસ હાજર થયા હતા.

માલ ચઢાવનાર વેપારીએ સીયા હાઉસ-વાળા મેસર્સ જલેકર્ન સ્ટીલ કું.એ કાપડના, સંબંધમાં કરારનો લાગ કમોધી ધવેલી નુકસાની માટે પૈ. ૫૬-૧૪ શીલીંગનો હાલો મેજસ્ટ્રેટ મી. એમ. મીનીયરની કું. (કારીગરો અને વેપારીઓ) પર માગ્યો હતો.

વાદીનો હાલો એ હતો કે અને ૧૯૦૭ ના ડીસેમ્બર માસની ૨૭ મી તારીખે કરેલા કરારનામામાં પ્રતિવાદીએ અમુક ઘાટ તથા અમુક બતની ૧૦૦ સુતરાઉ સુરવાલો પુરી પાડવા કબજી હતું. આ કરારનો લાગ કરી તેઓએ હલકી જાળના કપડાં એક ઇંચમાં ઘણા ઓછા દોરના પ્રમાણની એટલ હલકા કુમારની ભુલ રંગ તથા ડીઝાઇનની તેઓએ પુરી પાડી હતી. આ ભુલ માટે બ્યારે વાદીએ તેને કબજી ત્યારે પ્રતિવાદીએ તે માલ મોકલી આપવા અરજ કરી કરારના લાગને લીધેના જે હાલો હો તેના બદલામાં નુકસાની ચાપવા માથે લીધું હતું. માલ તે મુજબ મોકલી આપવામાં આવ્યો અને ૧૯૦૬ ના એપ્રિલ માસમાં નેપાલના ગ્રાહકે ફરીયાદ કરી જે તે સાલના ભુત મહિનામાં પ્રતિવાદીએ ને મોકલી આપવામાં આવી હતી. બચાવમાં એમ કહેવામાં આવ્યું હતું કે સેમ્પલ પ્રમાણે કપડું હતું નહિં કારણ કે વાદી-એ એ ભુલી ભુલી બતની તરેહ માટે આગ્રહ કર્યો હતો જેથી તે કપડું ૫૧ ઇંચથી ૪૮ ઇંચ જેટલું વધી શકે એમ નહિં હતું.

મી. બરગીસે રજુ કર્યું કે પ્રતિવાદી ભૂલેદાર નથી. હિંદી વ્યાપારના નિયમમાં ને એક ઘણેજ કંઠે નિયમ એ છે કે હિંદ આવતા માલને માટે ૩૦ થી ૭૮ દિવસ લગીમાં ફરીયાદ યા હાલો કરવો જોઈએ. નહિતર ત હાલો સ્વીકારવામાં આવતા નથી. આ બાબતમાં પ્રતિવાદીને પહેલી ફરીયાદ ડીલીવરી આપ્યા પછી લગભગ ૧૨ મહિને કુવામાં આવી હતી. અને એકમ હાલો તે વખતે બાદ કરવામાં આવ્યો હતો.

ફરનીચરના માટે ફેન્સી-દાખલનો મોટો જરૂરો થયા છે ?

સર જેઠા બેઠરનસ એન્ડ સન્સની પેઢીના હિંદ ખાતાના ઉપરી હુમ્મટોન્સરીક્ટો કહ્યું કે હિંદના બજાર માટે જ્યારે કપડાં ખરીદ કરવામાં આવતાં ત વખતે એમજ ધારવામાં આવતું કે હિંદુસ્તાનની શરતો જોડે તે કૉન્ટ્રેક્ટમાં જણાવી હોય ત્યાં નહિ તોપણ તે તેમાં લાગુ પડતી.

આ રીત ફક્ત માલ અઢાવનાર અને હિંદમાંના આહુક વચ્ચેજ નહિ પણ માલ અઢાવનાર અથવા તો તેના દલાલ અને લેકેશાયરમાંના કારીગર વચ્ચે પણ લાગુ પડતી. કલકત્તા કે જ્યાં આ માલ મોકલવામાં આવ્યા હતા ત્યાં હાલ એવી શરત છે માલની શીલીવરી આપ્યા પછી ત્રીસ દિવસમાં તેની ફરિયાદ કરવી જોઈએ. સાત વર્ષ ઉપર ૭૮ દિવસ સુધીમાં ફરિયાદ કરવી એવો ધારો હતો. કેટલીક પેઢીઓ “કલકત્તાના ધારને અધરે” આ શબ્દો ઉમેરતી પણ તેની ટંક ખાસ જરૂર ન હોતી.

એડમન્ડ હ્યુ ગ્રન્ની કું. ના ડીરેક્ટર તથા મેન્જરની વેપારી એગરના હિંદી કામગીરી એક સમાપ્ત ની જેમ આરહે પગન; મેશર્સ. હીલ પ્રધર્મવાળા સેગ્રુલ બેન્કોફ્ટ તથા મેશર્સ જ્યોર્જ રોબીનસન કુંપનીના જેમ રાહીએ એજ પ્રમોશની બુખાની આપી મી. બરગીસે ઇસારો કર્યો કે બીજા ઘણા એક માલ અઢાવનારાઓ અને કારીગરો છે કે જેઓ આ રિવાજના સંબંધમાં હંમને બધા અનુમોદન આપશે. આ પછી નામદાર જરૂરે સામી તરફના કોઈક વાકેફગાર અહરૈયાતું કહેવું સાંભળવાની ઈચ્છા બતાવતી.

મેશર્સ રાહી પ્રધર્મવાળા શીલીપ બેન-સને કહ્યું કે જે ધારો બજે કહેવામાં આવે છે તે ધારો ૧૯૦૮ માં નહિ હતો. એની પોતાની પેઢીને હિંદ સાથે ધણો મોટો ધણો ચાલતો હતો અને તેઓ પોને પોતાની શરતો ઘડતા પાછળથી જો ટોટો ઉભો થાય તો કલકત્તાની શરતો કે સીડીની શરતો કે મુંબઈની શરતો (વજેરેમાં) અંબ વચમાં નહિ લાવતાં જેમ અને તેમ પોતાના પહારના તથા ઇંગ્લંડના ઘસકો વચ્ચે પતાવટ કરતા. ઉલટપાલટ તપાસમાં એમણે કબુલ કર્યું

કે ૧૨ મહિનાની સુદત એ ઘણી લાંબી તો કહેવાયજ પણ માલ દેશાવરમાં હોય તો ઊલ જરૂર થાય.

મેશર્સ એન. પી. નાથન એન્ડ સન્સ, પે-હીના મી. ઓસ્વલ્ડ ત્રીમ્પસન તથા મેશર્સ થોમસ હીલ કું. ના મી. વીલીયમ નટોલે કબુલ કીધું કે સને ૧૯૦૮ માં દાવા સંબંધે કોઈ મંજૂર થયેલો રિવાજ ખાસ હતો નહિ. સેકવીલ સ્ટીટના જ્યોર્જ વિલીયમ રીચર્ડસન કે જે જે પાર્ટીમાંની એકને પણ ઓળખતા હતા નહિ પણ ફક્ત તે કેસ સામાન્ય વ્યાપારને અંગત લગતો હોવાથી કોર્ટમાં હાજર હતા તેઓએ નામદાર જરૂરની ફરમાસથી બુખાની આપી. ખાદ એએસસે સાથ મસલત કરી નામદાર જરૂરે સુકદો આપતાં કહ્યું કે એસેગરે તથા હું પોતે એવા ડગવ પર આવ્યા છીએ કે જે કાર્યગર મલ કયા જવાને છે તે માણતો હોય તો હિંદુસ્તાનની તે જગ્યાની શરતો કૉન્ટ્રેક્ટની મંસ્તોમાં નમાયતી જણવી. આ સંજોગમાં પ્રતિવાદીની તરફેણમાં અર્થ સાથેતો હું સુકદો આપું છું.

ડોંગરેના બાલામૃતના ટ્રેડમાર્કનો ભંગ.

એ. ઇ. પાટનવાલા નામના વોહરા વેપારી સ મે મી કે. ટી. ડોંગરેએ ટ્રેડ માર્કનો ભંગ કર્યોનો આરોપ મેટ્રો હતો તેનો લગતા મુકદમાનો સુકદો મેદાનની પોલીસ કોર્ટમાં થીક પ્રેસીડેન્સી માહુરેટ મી. એન્ટને આપ્યો હતો.

ફરિયાદીનું “ડોંગરેનું બાલામૃત” મુંબઈ અને બહારગામ જણીતું છે તેનો ઉપરની ટીકીટોની નકલ તોહમતદારે કીધી હતી. માહુરેટો આરોપ પુરવાર થયેલો જણાવી તોહમતદારને રૂ. ૨૫૦ નો દંડ કીધો અને તેમાંથી ફરિયાદીને રૂ. ૧૦૦ ખર્ચા તરીકે આપવાનો હુકમ આપ્યો હતો.

REVIEWS.

સાહ્ય સ્વીકાર.

લક્ષિત જ્ઞાનનો ભંડાર (ગોવરધન કાવ્ય):— આ પુસ્તકના લેખક મહુમ શ્રી ગોવરધનદાસ ગીરધરદાસ છે. ગુજરાતી સાહિત્યની અંદર લક્ષિતાનાં કાવ્યોની કંઈ જોટ નથી પણ લક્ષિત-રસ એવો છે કે તે માટે બેટલાં પુસ્તકો લખાય તેટલાં જોઈએ. તેનાથી કોઈ દિવસ લીલો ટુકાળ નથી પડવાનો. ફક્ત એટલું ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે 'પિષ્ટરૂપ પેષણ' જેવું ન થઈ જાય. ફરેક કવિદૃષ્ટ્ય એકની એક બાબત ઉપર લખે તો પણ તેના ઉપર કંઈક નવું અજવાળું નાંખી શકે. તેજ પ્રમાણે લક્ષિતાનાં કાવ્યોમાં પણ જુદા જુદા કવિઓ લખે તોપણ તે સઘળાઓની કૃતિઓમાં (જે તે સાથા કવિઓ હોય તો) કંઈક નવિનતા આનવાનીજ. ગોવરધન કાવ્યમાં પણ કંઈક એવીજ નાવનતાનો ભાસ છે અને જો કે આપણાં લક્ષિતાનાં કાવ્યોની માફક વેરાઅને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવેલું છે તોપણ તેની અંદર કંઈક આકર્ષણ રહેલું છે. આ પુસ્તકની અંદર વળી આખી ભગવદ્ગીતા કાવ્યમાં આપ વામાં આવેલી છે જે તેનો નિત્ય પાઠ કરનારને ઉપયોગમાં આવી શકશે. પુસ્તકની કિંમત બાર આના છે અને અમદાવાદમાં રા. રા. જીવણલાલ અમરશી મહેતા પાસેથી મળી શકશે.

કદલોલિની:—આ પુસ્તકના લેખક રા. રા. દામોદર ખુશાલદાસ ગોટાદકર છે અને ઓન. મી. પટ્ટણીને અર્પણ કરવામાં આવેલું છે કુમુદમળા વિગેરે કાવ્ય સમૂહોની માફક આ પણ નાનાં કાવ્યોનો એક સમૂહ છે. લખ્યો સર્વ બહુ ઉચ્ચ પ્રકારના નથી તો પણ સાદા અને સરળ છે. મુખ્યત્વે કરીને વિદ્યાર્થીઓને માટે ઉપયોગી પુસ્તક લાગે છે. કિંમત આઠ આના છે. વેપારીપયોગી પાઠમાલા:—ગુજરાતી સાહિત્યમાં વેપારને લગતાં પુસ્તકો ઘણાં જુદા છે અને તેથી નવાં સારાં પુસ્તકોને હમેશાં પ્રગટ એ આવકાર આપવો ઘટે છે. આ પુસ્તક રા. ગ. જીવણલાલ અમરશી મહેતાએ મરાઠી ઉપરથી ઘણાં ફરકો સાથે લખેલું છે અને તેની અંદર મહુમ લે. આ. અંગાલાલ સાકરલાલ દેસાઈનું 'નાણું ભીર' ઉપરનું લખાણ પણ આખું આપવામાં આવેલું છે. પાઠમાલાએ અર્થ સાચા અને વેપારી આત્મની એક આવી જેવી

ચોપડી છે અને આપણા જે લોકો ઇંગ્લેન્ડ સાહિત્યમાં એ બાબતની ચોપડીઓથી અંબલુ છે તેઓને આ પુસ્તક ઘણું ઉપયોગી થઈ પડશે એમાં શંક નથી. એ ખરું છે કે વ્યવહારુ જ્ઞાન ચોપડીઓમાંથી મળી શકતું નથી: પણ ચોપડીઓથી જે જ્ઞાન મળે છે તેનાથી વ્યવહારને મોટી મદદ મળે છે તે નિર્વિવાદ વાત છે. પાશ્ચિમાત્ય પ્રબળી વેપારની જે ખિલવણી છે તે વ્યવહારુ જ્ઞાન અને પુસ્તકોનાં જ્ઞાનન વ્યાજબી અમેલનને લીધેજ. આ પુસ્તક અમદાવાદમાં રા. રા. જીવણલાલ અમરશી મહેતા પાસેથી મળી શકશે અને તેની કિંમત ફક્ત દશ આના જેતાં તેને સારો આવકાર મલશે એ મ આશા રાખીએ છીએ.

શ્રીમત સુનીમહારાજશ્રી મોહનલાલજી લેન સેન્ટ્રલ લાયબ્રેરીના ચોથા વાર્ષિક રીપોર્ટની પહેાંચ વ્યવસ્થામાં હમને ઘણી ખુશી ઉપજે છે. એ લાયબ્રેરીમાં આ વર્ષમાં વર્તમાન પત્રોનો, ઉચ્ચ પુસ્તકોનો, તથા હસ્ત લેખીત પ્રતોનો વધારો કરવામાં આવ્યો ત્યારે આ સંસ્થાનો લાભ જાહેર પ્રગટ તરફથી અરજ પ્રતિદિન વધારે ગાર પ્રમાણમાં લેવાતો હતો.

‘મરાઠી મિત્ર’ના નોરોજી અને પહેાંચ ઘણા આભાર માથે હમે સ્વીકારીને આપણે એ અંક બાણીતા પારમી લેખકોનાં વિદ્વાનમાં લખેલાં બનુર છે. મી. એચ.ચ. આ. હતી. જેટલાં ટીપો ઘણાં ખેત્રાણકારક છે. તે કે વાતોમાં, તથા ટુકડા ટુકડાઓ વાંચત વાંદી-આનંદ થાય છે તથા વચમાં વચમાં મેકર્મી પુસ્તકોનાં મોઢ વચનો ટાકવામાં આવ્યાં એટલું ઘણાંને કિમતી લાગે છે.

‘કારન ટોપીકસ’ નામનું ૩ ની જેતી અને વેપારને લગતું એક આકર્ષક પત્ર મુખ્ય-ઇમાં ચાલુ માસની ગડઆતથી પ્રગટ થવા માંડ્યું છે અને તેના જે જે પહેલાં અંકો બહાર પડી ચુક્યા છે તેવાજ અંકો ભવીયમાં નીકલતા રહેશે તો ૩ માથે મળેલ મનાવનારાઓને આ આકર્ષક પત્ર એક કિમતી ભોગીઓ થઈ પડ્યા વિના રહેશે નહીં. ૩ નો ઉચાગ

તીજેરીવાળાઓની જુઠી

સરટીફિકેટો.

થોડા વખત ઉપર ભુલેશ્વરનાં એક ઘરમાં આગ લાગી તે ઘરમાં પહેલા માળ ઉપર મીઠા મગનલાલ નામે એક માણસ સાળવડાંડા લોન્ડ નામે હોટલ ચલાવતા હતા. એઓ પાસે મુંબઈના પીઠ કેનેયાલાલની બનાવેલી તિજેરી હતી. એઓની જગ્યામાં આગ ચેટલી થોડી હતી કે રૂનાં ગાદલાં પણ સલામત રહ્યાં હતાં તેમ તીજેરીનું લાકડાનું સ્ટેન્ડ પણ જેવુંને તેવું રહ્યું હતું. આટલું છતાં મીઠા મગનલાલે તીજેરી બનાવનારને એવી સરટીફિકેટો લખી આપી હતી કે આખા ઘરમાં સામાં સળત આગ મારી જગ્યામાં હતી અને તમારી તીજેરીમાં સર્વ સલામત રહ્યું હતું.

ગોદરેજે ખરી હકીકત બહાર પાડી અને જણાવ્યું કે મીઠા મગનલાલની સરટીફિકેટ જુઠી હતી અને તેઓએ પોતાના લાઇ માટે એક તીજેરીનો આર્ડર ગોદરેજને આપ્યો હતો. આ ઉપરથી મીઠા મગનલાલે છપાવ્યું કે ગોદરેજ જુઠું બોલે છે. ગોદરેજે આ એરથી મીઠા મગનલાલને ગ. બા. સેતલવડ મેજિસ્ટ્રેટ આગળ હિલા કર્યા. મેજિસ્ટ્રેટ સામે ઈસાની એવી પડી કે મીઠા મગનલાલની જગ્યામાં ગોદલા સલામત હતાં તેમજ તીજેરીનું સ્ટેન્ડ રાખ્યો સલામત હતું. આ જોતાં મીઠા મગનલાલ વિચારમાં પડી ગયા અને મારી માગી અને સળત આપ્યું કે મેં જે વાનો છપાવી તે સર્વ જુઠી હતી.

આ પ:

વાકેફ

બતલા

બાણીતા મોટા મેકરેની તીજેરીઓ લીલામમાં

મને મુંબઈમાં થોડા વખત ઉપર જુદા જુદા હોકાણે આગે થઈ તેમાં જુદા જુદા મેકરેની તે તીજેરીઓનો કેવો હાલ થયો તે જણાવવા પછી કેટલાકોએ હાલની કિંમતની ધીજા મેકરેની તીજેરીઓ લીલામમાં મોકલવાનો ડરાવ કરી ગોદરેજને નવી તીજેરીઓના આર્ડર આપ્યા છે.

એ

૧. સર સાહુન જે. દેવીરે પોતાની હાલની તીજેરીઓ લીલામમાં મોકલવાનું ડરાવ્યું છે અને ગોદરેજને મોટા આર્ડર આપ્યા છે.

૨. મેસર્સ બ્રેડનરીની કંપનીએ પણ એજ મુજબ કર્યું છે.

ગોદરેજ એન્ડ બાઈસ મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની.

કારખાનું:—ગેસ કંપની પાસે, પ્રેસ, મુંબઈ.

નકલીઆને ચેલેન્જ ઘણા વખત થયાં આપેલ છે.

અમારી જગત્કેર બાદશાહી યાકુતીના નકલીઆને ચેલેન્જ કહો અગર ચેલેન્જનો જવાબ કહો તે અમે ઘણા વખત થયાં વર્તમાન પત્રોમાં આપેલ છે અને હાલ પણ આપીએ છીએ કે તેની બાદશાહી યાકુતી નકલી છે અને નકલીઓ બાદશાહી યાકુતીનો બનાવનાર નથી. છતાં પણ હજી ચેલેન્જ ઉપાડવી હોય તો અમે કહીએ છીએ કે, કાયદેસર ઇલાજ લઇને કોર્ટમાં પુરવાર કરવું કે તે સાચો છે. પણ આવી બડબડાટથી લોકો છેતરાય અને તેની નકલી યાકુતીનું વેચાણ થાય તેવા હાલનો જમાનો નથી.

બાદશાહી યાકુતી અનંગ વિલાસ.

ગમે તે કારણથી ચુમવેલી તાકાત પાછી લાવે છે. પુરુષાતન કાયમ રાખે છે. સંસાર સુખ મોગવવા માટે દેશી અને યુનાની દવામાં ઉંચામાં ઉંચી દવા ભેઠએ તો આ બાદશાહી યાકુતી અનંગ વિલાસ છે. આ રાજવંશી યાકુતી વીધ વીકારના તમામ વ્યાધી મરાડે છે અને વીર્ય ઘટ્ટ મનાવી ખડું પુરુષાતન આપે છે. ખરી મરદાઈ આપનાર અને નબળા માણસને પણ જીવાનના માફક મેરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાભ લેવા અમારી ખાસ લલામણ છે. આ દવા વાપરવામાં કોઈપણ પરેશની જરૂર નથી. ૪૦ ગોળીની ડબી એકતા રૂ. ૬૫

બાદશાહી યુનાની લેપ.

નગણી પડી ગયેલ નખેને પુરતું જોર આપી ખડું પુરુષાતન લાવવાને માટે આ લેપ ફતેહ મંદ ઇલાજ છે. આઉંસ એકની ડબીના રૂપીયા આઠ.

૧-૧૧ ડાક્ટર કાલીદાસ ભોતીરામ-રાજકોટ, કાઠીયાવાડ.

Business Adviser.

For all commercial and Trade matters, correspondence, Insurance-questions in all its Branches, Investments, Finance, Export and Import, Company's Work such as Floating, Amalgamating, reorganising and Winding up, Inventory and Inspection of Accounts, Balance sheets etc, and all legal and practical routine relating to business, Consulting fees moderate. Apply, with your requirements to Y. L. Bhandarkar F. C. I. (Fellow of the Institute of Commerce, Birmingham) Girgaum "Indoo Lodge" Bombay.

ધંધામાં સલાહ આપનાર.

વેપાર વાણિજ્યને લગતી દરેક બાબતો, ખત્ર્યવહાર, ઇન્સ્યુરન્સ એટલે વીમાને લગતી દરેક બાબતો, નાણાં રાકવા બાબત, આયાત અને નિકાશના સવાલો ઉપર, કંપનીઓ નવી ઉભી કરવી હોય તો ભેડી દેવી હોય તો બંધ કરવી હોય વિગેરે. કંપનીને લગતી દરેક બાબતમાં, ઇન્વેન્ટરી તૈયાર કરવી હોય, અગર ડિસાબ તપાસવો હોય અગર બેલેન્સ શીટ કાઢવાં હોય, એવાં દરેક કામમાં અને દરેક વતના ધંધાને લગતી વ્યવહારીક અને કાયદા સંબંધી સલાહ આપવામાં આવે છે. સલાહ આપવાની ફી મધ્યમજ્ઞ રાખવામાં આવેલી છે.

તમારી જરૂરીયાતો સાથે લખા.

વાઠ. એલ. ભરારકર એન્ડ. સી. આર્થ.

ફેલો આંદ ધી ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ કોમર્સ,

બરમિંગહામ.

ગીરગામ "ઇન્ડુલોજ" - મુંબઈ,

મુખ્ય કરીને મુંબઈ ઇલાકામાં છે. મુંબઈ શહેર
 રૂના ઉદ્યોગનું મુખ્ય મથક છે. હાલના માણસોની
 ૧૭૭ તેની ખેતી, વેપાર અને ઉદ્યોગ ઉપર
 આધાર રાખે છે. રૂની ખેતી તેમજ વેપારને
 લગતા આંકડાઓ અને કોષ્ટકો સાથે આપ-
 વામાં આપ્યા છે, જે એ ઉદ્યોગમાં પડતાઓ
 માટે ગુરુ ઉપયોગી થઈ પડવા જોઈએ આ
 પત્રમાં લખાયેલા આર્ટિકલો ગુરુ કાબેલીયત
 ભરેલા છે જે ખતાવે છે કે તે અનુભવીઓને હાથે
 ખાસ લખાયેલા હોવા જોઈએ. આવી એક પત્રની
 મુંબઈમાં ખાસ જરૂર હતી. અને તે લાંગા વખત-
 તની ખોટ આ પત્રના પ્રવર્તાવનાર એએ હા-
 લમાં પુરો પાડી છે. “કોલન ટોપીકસ”ની
 ઓપ્રીસનું ઠેકાણું નં. ૫૬, એમ્પલેમેન્ટ રોડ છે.
 નીચે જણાવેલો લેખ પ્રસિદ્ધ કરવાની
 અમને વિનંતિ કરવામાં આવેલી છે.

દશેરા, નવરાત્રિ અને બીજા પ્રસંગોએ
 માતાને અપાતા પશુવધ બધ.

મહેશ્વરનાન સાહેબ પરમદૃષ્ટાણુ મંગલજનની,
 પરમપાવનિ શ્રી મહા દેવીને નવરાત્રિ દશેરા, તથા
 બીજા શુભ પ્રસંગો વખતે તેના ભાવીક ભક્તો
 પશુઓનાં બગીચાન અં પના હતા, તે રૂડી કેવળ
 આશાએ કૃત હોવાની તેઓને તેઓનાં દયાળુ
 ધર્મગુરૂઓ, પંડિતો તથા વિદ્વાન શાસ્ત્રીઓના
 અભિપ્રાયેથી ખાતરી થયેલી, દયાળુ દેવી ભક્તો-
 એ ઘણાં શહેરોમાં બીચારા તિહોર બનવરોના
 ભોગ દેવાના રીવાજને સહાને માટે બધ કરી,
 લાખો પ્રાણીઓની આંતરડીના આશિર્વાદો
 મેળવવા ભાગ્યશાળી થયા છે, અને “પશુભોગ”
 નાં બગીચાનને અદલ શ્રી મહાદેવના પરમેશ્વરી
 શ્રી મહાદેવીના ચર્ચકમળમાં સ્વચ્છ મેવા,
 મીઠાઈ, ફળ ફૂલ ઇલાદિ સાત્ત્વિક વસ્તુઓનાં
 બગીચાન અર્પણ કરવાના તેઓએ સર્વોત્તમતે
 કરાવે પસાર કરેલા છે, એ હુકીકત આપને
 આનંદદાયક થઈ પડશે એવી આશાથી થોડાં-
 એક મુખ્ય શહેરો કે જ્યાં પવિત્ર ધર્મ નિમિત્તે
 પશુવધ બધ કરવાના દયાળુ કરાવે પસાર કરવામાં
 આવ્યાછે તેનાં નામ અને જણાવવા રજા લઉં છું.

(૧) દહી પ્રાંતનાં આશરે ૧૩૦૦ ગામો
 (૨) જાલોદ, શીવગઢ વગેરે રજપુતાનાનાં
 આશરે ૭૮૪ ગામો (૩) શ્રીરંગપુર (૪)
 હાનપુર (૫) અંબાલા (૬) વીકાનેર (૭)
 છોટા ઉદેપુર (૮) તીરહા (વિગેરેઘણાં ગામો)
 એ રીતે માતાજીના ભક્તોએ તે કરાવ
 પસાર કર્યા છે, એટલુંજ નહિ પણ સેંદડો

દયાળુ રાજ્યકર્તાઓએ પોતાના રાજ્યમાં દશેરાને
 નિમિત્તે આપવામાં આવતા પશુવધ સહાને
 માટે બધ કર્યા છે, જેમાંનાં મુખ્ય મુખ્યાર્ક
 નામ આ નીચે પ્રદર્શીત કરતાં મને હર્ષ થાય છે.

(૧) વગેરહા (૨) જમુ અને કાશ્મીર
 (૩) બુનાગઢ (૪) અલવાર (૫) ભરતપુર
 (૬) બનનગર (૭) ભાવનગર (૮) ખેરપુર
 (૯) ગોંડલ (૧૦) રાધનપુર (૧૧) અંબાલ
 (૧૨) ધાગરા (૧૩) વાંકનેર (૧૪)
 મોરબી (૧૫) રાજકોટ (૧૬) વાંસદા
 (૧૭) પારખંદર (૧૮) લીંબડી (૧૯)
 લુણાવાડા (૨૦) કીસનગઢ (૨૨) પ.લજપુર
 (૨૩) સચીન (૨૪) લખતર (૨૫)
 ધરમપુર (વિગેરે સેંદડો દેશી રાજ્યો).

પ્રાર્થના.

એ પ્રમાણે દયાળુ રાજ્યકર્તાઓએ તંથા
 પ્રજાવર્ગે નિર્દોષ બનવરોના, પવિત્ર ધર્મ
 નિમિત્તે, થતા વધ બધ કરવાની કૃપા કરી
 અગણીત નિરાધાર પ્રાણીઓના આશિર્વાદ
 મેળવવા ભાગ્યશાળી થયા છે, તેના હાખલાઓ
 લગ્ને જે દેશી રાજ્યમાં હજી પશુવધ, ધર્મ
 નિમિત્તે, થતા હોય તે રાજ્યોના નામદાર રાજ્ય-
 કર્તાઓ તથા પ્રજા વર્ગના દયાળુ આગેવાનો
 બનવરોના ભોગ દેવાની રૂડી બધ કરવાની
 મહેશ્વરની કરે તથા તેને પરિણામે આપણા
 તરફથી રક્ષણની આશા રાખતાં આપણાં ગરીબડાં
 મુંબા પ્રાણીઓના અંતઃકરણના અગણીત
 આશીર્વાદ મેળવવાને તેઓ ભાગ્યશાળી થાય,
 અને મનુષ્ય તથા પ્રાણી માત્ર ઉપર સમદ્રષ્ટિ
 રાખનારી અગત્યની દયાળુ માતા શ્રી મહાદેવીના
 ભોગને માટે બીચારાં કમનસીબ મુંબાં પ્રાણી-
 ઓના લોહીની નદી વહેતી બધ થાય તથા
 સર્વ જાનાંત પ્રસરે એવી પરમદયાળુ
 પરમેશ્વરી શ્રી મહાદેવીની પવિત્ર સેવામાં
 સર્વિનય નમ્ર પ્રાર્થના કરું છું.

જો ટોંધપણુ શહેરમાં ત્યાંના વતનીઓ
 અથવા નામદાર રાજ્યકર્તાઓ તરફથી આવા
 દયાળુ કરાવે બહાર પડે તો તેની સત્તાવાર
 ખબર કેંદ્રપણુ બધુ અમને પુરી પાડશે તો
 હું તેઓના અંતઃકરણપૂર્વક ઉપકાર માનીશ.

સેવક,
 શ્રી હાલ્યા સામંતસારક
 રૂ. ૩૦૬, રોડ નં ૧૬,
 મુંબઈ નં ૨, તા. ૧૮
 બી સપ્ટેમ્બર ૧૯૧૮.
 સદ્ગુભાઈ શુભાખ્યદ.
 અવેરી, આનંદરી
 મેનેજર.
 શ્રી હા. દ. સા. પ્ર. રૂ. ૬.

રૉયલ ટોનીક પીલ્સ.

તાકાત આપનારી શુદ્ધ વનસ્પતીની ગોળીઓ.

આ ગોળીઓ દરેક પ્રકારની નબળાઈ દુર કરી પુરૂષાતન આપે છે. સ્વપ્નામાં કે પીશાબમાં જતી ધાતુ બંધ કરી વીર્યવીકારના ચુષ દરદો મટાડી પાચનશક્તિ વધારી તાકાત આપે છે.

કેળવણી લેતા વીધાર્થીઓનાં મગજને પુષ્ટી આપી તેમની ઓછી થયેલી યાદદસ્ત શક્તીને પુરૂષેશમાં ખીલતી રાખે છે.

કેશર, કસ્તુરી, અંબર વીગેરે દેશી વનસ્પતીની. બનેલી “ રૉયલ ટોનીક પીલ્સ ” લોહી વધારી અવયવોને તાકાત આપે છે. બુધ વધારી શરીરનું પોષણ કરે છે એટલું જ નહીં પણ દૈનિક ત્રણ દીવસમાં પેતાની અદ્યુત શક્તિ આભેદુષ ખતાવે છે. સ્ત્રીઓના અનિયમીત રૂતુઆવને અટકાવી ગર્ભસ્થાનને સુધારી તંદુરસ્તી બક્ષે છે.

રજીસ્ટર નંબર ૧૮૦ તપાસી લેજો. નક્કી માલથી ખુબ સાવચેત રહેજો.

કીમત ૩૦ ગોળીની બાટલીની રૂ. ૧-૪-૦

ગોવોદજી દામોદરની કુંઠ

જથાબંધ તથા છુટક દવાઓ વેચનારા,

૧૧-૬

નં. ૬ સુતાર ચાલ મારકેટ સુબળ નં. ૨.

જનમાં વિશ્વાસ પામેલા ૩૦ વરસના લાઇટીંગ અને પાર્કીંગ એક્ષપર્ટોએ કહાડેલા ટુંક મુદતમાં વિખ્યાતી મેળવેલો તદ્દન નવી અને અપ-ટુ-ડેટ સામગ્રી સાથેનો છળી પાડવાનો

એક્સલસીયર સ્ટુડીયો

કુંઠ—મહામહી મહાલની સામે, કાલબ્રાદેવી રોડ-સુબળ.

સુંદર પોઝીશન અને ઉત્તમ ફીનીશ સાથેના ફોટોઝ માટે બધા કાચા સાથના ફ્રેમીલી, આઉટડોર યા ઓશીસ થ્રુપો માટે, બીલીંગો પ્લાન, ફર્તાવેન્સ (કોર્ટના કામ સાફ) મશીનરી, ગાડી, ઘોડા, મોટરો વિગેરે માટે હાઇકલાસ બ્રોમાર્ષ એનલાઈનમેંટો માટે હમો બીનહરીફ છીએ.

જો એકવાર ટ્રાયલ આપી ખાતરી કરો.

જો નોટ—હમારા ભાવોએ હમારા જેવું ઉત્તમ કામ તમને કેથેબી મલશે નહીં.

માલેકો-ફરામજી તથા રૂસ્તમજી નવરોજી ફોટોગ્રાફર.

એસ. હોરમસજીના આગલા ચીફ ઓપરેટરો.

SEA-BORNE TRADE OF INDIA.

હિંદુસ્તાનનો દરિયાઈ વેપાર.

ઈ. સ. ૧૯૧૪ ના જુલાઈ માસમાં યથેલી આયાત અને નિકાશ નીચે પ્રમાણે હતી			
ચીજનું નામ	Imports.	આયાત.	આયાત.
	૧૯૧૩ માં	૧૯૧૪ માં	
	રૂ.	રૂ.	
શુભતા જનાવરો	૫,૬૫,૦૪૦	૨,૦૧,૯૨૦	
દારૂગોળો હથીયાર વીગેરે	૧,૫૬,૭૩૯	૨,૯૨,૭૮૭	
છાપેલી ચોપડી, નકશા વિગેરે	૫,૦૧,૭૦૫	૪,૫૫,૧૫૪	
પુટમ અને શુઝ	૫,૫૨,૩૬૯	૬,૬૨,૬૨૩	
ઘર શાંધવાનો સામાન	૧,૭૦,૮૫૨	૧૦,૦૫,૪૧૮	
મીઝબત્તી	૪૯,૭૪૯	૬૪,૪૨૩	
રેલ્વે ગાનું મિલાયની ગાડીઓ	૩,૧૫,૨૯૨	૮૪,૭૪૮	
રસાયણિક પદાર્થો	૯,૦૪,૭૩૮	૮,૭૨,૮૧૪	
ઘડીયાળો	૨,૧૩,૬૪૮	૧,૮૪,૬૩૦	
કોલસા	૯,૩૪,૬૭૨	૫,૦૨,૮૯૮	
કોફી	૩૪,૬૪૮	૨૫,૧૬૭	
કાથો (ગીંદરી)	૩,૦૬૪	૪,૬૬૩	
દોરડાં	૧,૦૧,૪૧૭	૧,૦૭,૫૭૪	
કટલરી (કાપકુપ કરવાનાં હથીયાર)	૧,૮૬,૮૮૯	૧,૬૨,૮૫૬	
સાઈકલો	૩,૪૩,૬૪૪	૨,૪૮,૮૧૧	
કપુર	૧,૨૮,૪૪૧	૧,૬૮,૬૧૮	
બીજી જાતની દવા મળી કુલ	૯,૧૦,૭૮૦	૧૦,૧૬,૧૧૪	
લુગડાં રંગગતની ચીજો	૧૨,૪૪,૯૯૬	૧૨,૨૫,૬૯૪	
ફટાકડાં	૫૩,૫૭૨	૧,૦૩,૮૬૯	
ફરનીચર	૧,૮૯,૬૮૩	૧,૭૦,૩૦૧	
ઠાવનો સામાન	૧૭,૩૦,૦૩૪	૧૨,૭૭,૦૬૬	
ઝોળા	૬૫,૩૯૧	૪,૭૫,૫૩૦	
ઘઉં	.....	૧૦	
ઘઉંનો લોટ	૨,૭૨૧	૨૭,૩૦૬	
હાર્ડવેર	૩૫,૬૧,૪૮૦	૩૦,૧૧,૩૦૬	
ધુપ	.....	.....	
ગામડાં જિન કેળવાયલાં	૧,૨૯,૮૬૩	૧,૩૩,૪૭૬	
મલિકેટીચીટીને લગતાં હથીયારો	૭,૩૩,૬૬૭	૭,૭૬,૭૫૬	
સંગીત વિગેરેને લગતાં હથીયારો કુલ	૨,૨૩,૨૮૯	૧,૬૬,૫૮૦	
ત્રીદાન	૧,૦૪,૩૦૩	૧,૪૫,૫૧૦	
ત્રેચન	૭૦,૦૫૬	૪,૪૪,૫૭૨	

	૩.	૩.
કેળવાએલાં આમણં ...	૩,૨૬,૪૮૨	૩,૦૬,૨૬૧
દારૂ ...	૫,૧૮,૫૫૫	૪,૮૧,૮૫૭
મશીનરી અને મીલ સ્ટોર્સ ...	૬૮,૭૩,૩૦૨	૬૪,૨૬,૩૩૭
દીવાસળી ...	૫,૩૬,૧૬૩	૧૦,૧૨,૨૧૯
પીત્તાળ ...	૧,૭૬,૯૩૨	૧,૭૪,૯૬૯
ત્રાંબુ ...	૩૦,૦૯,૬૦૨	૩૬,૫૪,૩૦૬
જર્મીન સીલ્વર ...	૨,૧૧,૮૩૦	૧,૭૩,૩૧૫
લોહ ...	૩,૮૮,૪૬૫	૩,૮૬,૬૨૯
લોહ અને સ્ટીલ ...	૭૬,૩૭,૨૧૬	૭૩,૨૩,૬૬૫
સ્ટીલ ...	૨૦,૫૯,૯૮૧	૧૫,૮૦,૫૬૫
સીસું ...	૮૨,૯૮૮	૧,૨૮,૦૮૮
મોટર ગાડીઓ અને સાઇકલો ...	૧૧,૩૪,૩૪૬	૮,૬૫,૩૮૧
કેરોસીન તેલ ...	૨૭,૩૬,૩૧૩	૨૬,૬૮,૫૬૨
અળસીનું તેલ ...	૮૫,૩૪૩	૮૪,૪૪૮
બીજી ભવનાં તેલો મળી કુલ ..	૪૧,૨૨,૨૬૨	૪૬,૬૮,૬૧૦
રંગ રોગાન વિગેરે ...	૬,૦૫,૩૮૫	૮,૧૬,૧૭૨
કાગળો ...	૧૪,૪૬,૬૮૪	૧૪,૦૬,૮૯૪
રેલ્વે ગાડીઓ ..	૩૨,૨૫,૬૬૬	૪૬,૫૩,૩૩૮
મીઠું ...	૪,૭૨,૪૯૧	૮,૬૬,૦૧૭
સાબુ ...	૫,૭૫,૫૩૫	૮,૦૫,૬૫૧
મોપારી ...	૯,૦૧,૮૯૮	૧૨,૬૬,૨૧૨
તેલનો કુલ ...	૧૧,૩૧,૨૧૧	૧૫,૪૭
સ્ટેશનરી ...	૬,૧૬,૨૬૯	૫,૬૨
ખાદ્ય ...	૮૩,૬૩,૧૧૦	૫૬,૮૨
સુતર કાચું ...	૨,૫૦,૪૩૮	૧,૦૬
ટવીસ્ટ અને યાર્ન ...	૩૪,૪૦,૬૪૬	૪૧,૩૬
વગર ધોએલાં પીસ શુદ્ધ ...	૨,૩૮,૫૬,૫૫૮	૨,૧૦,૯૫૦
ધોએલાં પીસ શુદ્ધ ...	૧,૧૬,૮૯,૪૧૬	૧,૧૨,૮૯
રંજીત અને છાપેલાં પીસ શુદ્ધ ...	૧,૩૬,૩૪,૩૬૨	૧,૦૪,૬૧,૧૧૧
શીવવાના દોરા ...	૨,૭૬,૦૪૭	૩,૫૫,૦૦
સુતર એકંદર ...	૫,૬૩,૨૨,૩૭૫	૪,૬૭,૨૯,૩૯૫
રેશમ કાચું ...	૧૦,૮૮,૨૨૯	૧૨,૦૬,૫૫૫
રેશમના પીસ શુદ્ધ ...	૧૮,૬૬,૩૬૫	૧૭,૮૫,૭૭૭
કાચું દેન ...	૧,૬૩,૫૬૬	૩,૬૦,૫૬૫
હોઝીયરી ...	૬૫,૬૧૩	૩૬,૦૨૪
દેનના પીસ શુદ્ધ ...	૨૩,૮૫,૭૮૪	૨૦,૫૬,૪૯૬
દેન કુલ ...	૩૩,૧૪,૬૦૫	૩૨,૩૫,૧૬૨
તંપાકુ ...	૫,૧૮,૩૪૧	૬,૦૧,૮૦૮

પ્રાઇન મોઝિક રાઇટ્સની જથ્થાબંધ ખરીદી રકમો આ મુજબ છે

	રૂ.	રૂ.
લાકડાં	૮,૦૧,૦૦૪	૬,૭૫,૨૫૧
રમકડાં	૩,૩૮,૧૩૫	૨,૬૩,૪૪૦
છત્રીઓ	૧,૫૪,૬૭૫	૧,૩૭,૬૦૩
છત્રીઓનો સામાન	૨,૦૦,૪૪૮	૧,૮૨,૮૨૦
કુલે આયાત	૧૪,૪૭,૬૧,૩૨૭	૧૩,૬૬,૬૭,૭૬૩

Exports.

નિકાશ.

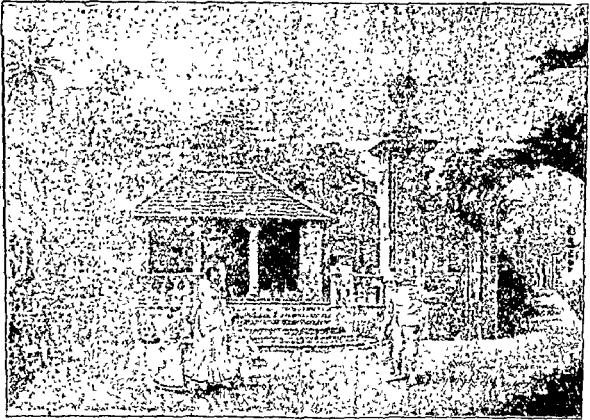
ચીજોનું નામ.	૧૯૧૩	૧૯૧૪
શુભતાં જાનીવરો	૩,૦૪,૮૮૫	૨,૮૪,૦૮૬
બ્રસ કરવા માટે રેસા	૧,૮૨,૨૩૭	૧,૨૪,૫૬૧
મીણબારી	૧,૫૭,૨૬૧	૨,૩૩,૪૨૧
માલ્ટ પીટર	૨,૧૦,૦૦૧	૧,૭૧,૧૪૩
કોલસા	૭,૫૨,૧૭૫	૨,૬૩,૦૦૨
કૌશી	૬૨,૨૦૦	૧,૨૬,૩૪૭
કાથો, (સીકરી)	૧,૩૫,૬૬૫	૨,૧૭,૬૩૩
દોરડાં	૧,૦૦,૩૦૬	૬૦,૬૭૩
દવાઓ	૨,૩૫,૬૫૬	૧,૧૦,૧૨૬
ગળી	૧,૩૭,૬૨૧	૩૪,૫૨૧
હરડાં ભેડાં	૪,૬૮,૦૮૭	૫,૬૬,૬૮૪
કુચડાં, ચામડાં રંગવાની ચીજો	૮,૬૫,૫૬૨	૭,૬૬,૩૨૧
ફળ ને શાક	૩,૬૮,૭૮૬	૩,૪૧,૩૭૮
મરચાંદ	૬૬,૫૦૨	૭૮,૬૨૭
કપડાંબોળા	૧,૫૧,૧૮,૩૬૫	૧,૧૧,૬૦,૫૨૬
પીણાડ	૩,૪૪,૬૬,૮૧૨	૧,૮૨,૬૨,૨૮૨
ફાયરવર્કનો લોટ	૧૨,૦૮,૬૭૫	૧૨,૮૦,૩૬૪
ફાયરવર્ક માત્રનો લોટ	૬૦,૩૪,૪૩૭	૪૦,૨૮,૮૬૧
ફાયરવર્ક ડેખવાયલાં ચામડાં	૬૧,૩૬,૩૨૩	૧૦૦,૧૩,૫૪૮
ફાયરવર્ક	૧૧,૮૭,૭૭૫	૨૦,૪૨,૩૬૨
ફાયરવર્કનાં ચામડાં	૪૩,૮૬,૩૦૫	૪૪,૦૮,૧૩૪
રખર	૭,૦૦,૦૮૬	૪,૮૩,૫૬૨
ખાતર	૮,૭૬,૩૩૮	૭,૮૧,૭૨૨
ગોળનીચ	૧૧,૨૫,૬૬૬	૬,૭૬,૪૮૮
લોટ અને સ્ટીક	૪,૨૦,૦૮૨	૧,૪૨,૦૧૬
ધાતુ કુલ	૧૬,૧૫,૮૬૭	૧૭,૦૮,૫૭૮
મીણ	૫૮,૫૫૮	૧,૧૧,૦૫૨
અગરબ	૪,૬૩,૪૭૧	૪,૬૨,૭૧૩
સીંગલ	૧,૧૫,૭૩૭	૧,૫૬,૪૫૦
દોરડાં	૨,૬૬,૭૮૮	૨,૬૬,૭૮૮

ધી બોરસે ટાઇલ માર્ચ-૨૧ બેઠે સીડ, ફાઈ, મુબઈ.

	३.	३.
अणसीखु' तेव	१६,८६०.	६,७२६
भील नतनां तेवो भणी खुल...	६,६२,५६५	६,२७,८७७
जोण	११,०७,३०२	१०,२१,४८६
अशीखु	१८,२५,२००	१६,३३,७६७
धी	३,२७,६३८	३,२५,२५२
हीवेदी	२२,८३,६६२	१२,८०,६६२
टोपरां	११,३६१	१,८७,२१७
कपागीया... ..	१२,४५,१६७	२१,६५,२७७
लोथरींग	३१,६६,६२६	२५,२१,४१८
अणसी	७१,३०,३०५	१,१२,२०,५४०
असणरा... ..	७,४६,४०८	३,१२,११३
सरसव	६१,२५,६८६	१८,१७,५८६
तल	१४,२०,८१२	१३,६४,६०६
तेज्जना	३,८४,६२७	४,४७,१३०
भांड	७२,१२८	५४,८४५
च्या	१,३३,७३,८२८	१,५२,३३,२७३
क्षत्रुं ३	३,६२,०६,६६६	४,७६,५३,४६३
टवीस्ट अने यार्न	७८,२६,३३७	८२,६२,८३०
इमाल अने शाली	६३,२२१	१,३२,२०७
पीस शुळ	२०,३१,४०२	२३,७६,६५८
शणु	५,८६,६६८	८,३२,०७८
ब्युट काया	३८,७६,१६३	५५,३१,०६७
टवीस्ट अने यार्न	१,४७८	.....
गनी जेगळ	६६,२५,६४३	८१,२६,६८१
शुणुपाट	१,३६,१८,८६५	१,०१,८६,५१६
रेशम (काजु)	३,८२,४४६	१,४५,३६७
रेशम खुल	४,१६,५६५	२,०५,६८१
डन क्षत्रुं	२२,०१,८००	३३,६६,१६२
डननी धणडीया ने गाढीया वगेरे ...	२,३७,२५४	२,४०,८१६
तांभाड, भीडी विगेरे	७,३६,५२७	२,६८,८४८
लाडगां, भाडीयां विगेरे	६,८६,५४८	६,८६,७२१
द्वि'दस्त:नभांथी घवेदी खुले निकारा.	२०,२५,७३,५१०	१६,१८,६४,८६१

દેલવાડાકર કિન્ડરગાર્ટન-સ્ટોલ.

ગિરજામ બેંક રોડ-મુંબઈ.

નહાના બાળકો માટે ખાસ.

- ૧ કંપના સચિત્ર રંગીન કાર્ડ (ગુજરાતી) ૦-૪-૦
- ૨ " ચોપડી " ૦-૮-૦
- ૩ અક્ષરો ગોઠવવાનું ગોઠસ ૦-૮-૦
- ૪ આંક શિખવવાની ઘોડી ૧-૦-૦
- ૫ મણકાના રંગીન ગોઠસ ૦-૧૨-૦
- ૬ કાર્ટોન શિખવવાનું ગોઠસ ૦-૧૨-૦
- ૭ હિરાબોનો રંગીન ગોઠસ ૦-૧૨-૦
- ૮ આકાશના દિગ્ગજ-લેઈઝ ૦-૮-૦
- ૯ ગિટ્ટીંગ ગોઠસ ૦-૧૨-૦
- ૧૦ વર્નાવશે ગોઠવવાનાં ગોઠસ ૦-૧૨-૦
- ૧૧ પગપાળીના પેકેટો-દરેક ૦-૧૨-૦
- ૧૨ " " ગોઠસો ૧-૮-૦
- ૧૩ વર્ડ બીડીંગ ગોઠમ ૦-૧૨-૦
- ૧૪ આકાશગીતકલ સચિત્ર ગોઠસ ૦-૧૨-૦
- ૧૫ પ્રેક્ટીકલ કિન્ડર ગાર્ટન ગોઠસ રૂ. ૧૫-૦-૦

દેલવાડાકર-વાર્તામાળા.

- ૧ નીલમ-માણેક (ભાગ ૧ ડી ૮) સચિત્ર
આખા સેટના રૂ. ૭-૦-૦
છુટકે બે ભાગ ૨-૦-૦
- ૨ નીલમ-માણેક-સન્તતિ ભાગ ૧-૨ ૧-૮-૦
- ૩ ચંદ્રકલા (સચિત્ર-સંપૂર્ણ વાર્તા) ૧-૮-૦
- ૪ બેરીસ્ટરની બેરી ૨-૦-૦
- ૫ નવલગંગા ભાગ ૧-૨ સાથે ૨-૦-૦
- ૬ વિક્રમ સંજીવ ભાગ ૧-૨ " ૧-૪-૦
- ૭ નરગીજ-નાટકસાર ૧-૦-૦
- ૮ નિરંજની (વર-વેલી વનિતા) ભાગ
૧-૨-૩ ૨-૦-૦
- ૯ કુસુમાવલી (ઇતિહાસીક વાર્તા) ૨-૦-૦
- ૧૦ બહાદુરકલો-ભા-૧-સચિત્ર ૧-૦-૦
- ૧૧ શાન્તિ-પ્રિયા (સચિત્ર) ભાગ
૧-૨-૩ સાથે ૨-૦-૦
- ૧૨ ક્રીડલેસ બેરીસ્ટર ભાગ ૧-૨-૩
(છપાવવાની છે) ૧-૮-૦
- ૧૩ નીલમ-માણેક-સન્તતિ ભાગ ૩-૪ ૧-૮-૦

માણેક બીડીંગ-અચૂત વાર્તા નાટક
ગોપાળજી કલ્યાણજી દેલવાડાકર.

ડેવીસ એન્ડ લોરેન્સ કું. ન્યુયોર્ક.

અમેરીકાવાળાઓની ખાસ ખનાવેલી દવાઓ.

૧.

૨.

**ધલીકઝીર ડલીશરોફોસફેટ
કં'પાઉંડ.**

છાતીના તેમજ ક્ષયના દરદો,
ઘડપણની નબળાઈ, પ્રીકો ચહેરો
તથા બીમારી પછીની નબળાઈ
વિગેરેપર ઉત્તમ ફાયદો કરે છે.

ચેનીંગ્સ સારસાયરીલા.

લોહીને સાફ કરી શરીરને લાલ
સુરેખ જેવું બનાવે છે તેમજ
આમડીપર થતા ગુમરા, ખીલ,
ખરજવા માટે અકસીર ઉપાય છે.

પાંચ

૩.

વાપરો

અમુલ્ય

ગુણકારી

ચીન્ને.

ડેવીસ લીવર પીલ્સ.

લીવર પરિખર નહી રહેવાથી
જઠરાગની મંદ થઈ નબળાઈ તથા
ભુખ કમતી થાય છે. તે મટારી
શરીરને તંદુરસ્ત બનાવે છે.

અને

ખાત્રી

કરે.

૪.

૫.

આયરો ટોનીક પીલ્સ.

ધાતુ પૌષ્ટિક ગોળીઓ.

શરીરમા લોહી વધારી નબળા
પડી ગયેલા શરીરને શક્તિ વધા-
રવા ખુબ ફાયદાકારક છે.

ડેવીસ મેથેલ સાલ્વ.

માથાનો દુખારો, શરદી, છાતીનો
સોજો, શરીરના ભાગો મોઝવાયાથી
તથા લગકથી થતા દુખારો માટે
લગાડવાનો અકસીર ફાયદાકારક
મલમ.

એન્ટો:-

છગનલાલ રૂઘનાથદાસ એન્ડ કું'પની.

મારફેટ-મુંબાઈ નં. ૨.

COMMERCIAL INTELLIGENCE.

વેપારી ખાતમી.

આ મધ્યામાં નીચે અમે જુદા જુદા દેશના કોન્સલો તરફથી તથા બીજા મુલકો તરફથી આવેલી ખાતમીઓ આપશું. એ જાણત કંઈ પણ વધારે માહિતી જોઈતી હોય તે આ એજન્સના સેક્રેટરીને લખ્યાથી ખુલાસો મળી શકશે. અત્રેના કોઈ પણ વેપારીને આ દેશ અથવા પરદેશના વેપારી સાથે કોઈ પણ જાતની વેપારી જાળ તથા બંધ બાંધવા ઇચ્છા હશે તે પણ આ કોલમમાં દાખલ કરીશું.

ખગર મોકલનારનું નામ.	વેપાર કરવા ઇચ્છતી કંપનીનું નામ.	કંઈ જાણતો વેપાર કરવા માંગે છે તે
ધી ઇન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ		
" ડી. ૧૮૮	એસ્ટ્રેલીયામાં વીક્ટોરીયા શહેરની એક પેટી.	ખેતીવાડીના સાંસા કામની આયાત કરનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૧૯૮	દક્ષિણ હિંદમાં પીટાઇ શહેરનો એક વેપારી.	જેરકચોલા ખરીદ કરનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૨૦૩	બ્રિટીશ કોલોનીયામાં વિક્ટોરીયા શહેરની એક પેટી	મામના લોકોની આયાત કરનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૨૦૫	મદ્રાસનો એક વેપારી.	બચાચી (Batachee) બીયાં ખરીદનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૨૧૪	કલકત્તાનો એક વેપારી.	કસ્તુરી ખરીદનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૨૧૫	" " "	(Nux Vomica) જેરકચોલા ખરીદનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૨૨૨	સ્કોલેડમાં વેનકની એક પેટી	લીંબના દરેક જાતનાં બીયાં અથવા હાળકા વેચવા માટે તે ધંધામાં પ્રવીણ એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
" ડી. ૨૨૨	પોર્ટુગલમાં લીસબનની એક પેટી.	વાન તથા એગ્ગેન હાર્ડ, મુરગા, તથા પનીગ્નો આયાત કરનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૨૩૩	કલકત્તાની એક પેટી.	(Margarate) પુરુષાદનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૨૩૪	લંડનની એક પેટી.	(૧) મુગની સાદડીઓ તથા (૨) મીર-આપુગની શેતરંજ અને કામાળા (rag) જતાવનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" ડી. ૨૪૫	લંડનની એક પેટી.	કેમીકલ તથા દવાઓ વિગેરેના આયાત કરનારાઓ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.

ખખર મોકલનારનું નામ.	વેપાર કરવા ઇચ્છતી કંપનીનું નામ.	કઈ બાબતનો વેપાર કરવા માંગે છે
ધી ઇન્ડીઅન ટ્રેડર્સ લિ.		
,, ડી. ૨૪૮	ઇલુસ્ટ્રેશન એક પેટી.	દુ. કપાસીયા, તથા ખાતર ભરવાના કાથળા નેવા યા સેક્ટર હેન્ડલિંગના સારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
,, ડી. ૨૫૧	જેપુર સ્ટેટનો એક વેપારી.	પગે ઘસવાના પથરા અને ગેર, ખરીદનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
,, ડી. ૨૫૩	બાપાનમાં એસાકાની એક પેટી	સેચુલેશનના બનાવેલા માલોની આયાત કરનારાઓ નાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
,, ડી. ૨૫૪	ઇંગ્લેન્ડમાં સ્ટેકોર્ડ શાયરની એક પેટી.	ચીનાઇ વામણા (ચાદ તથા નારતા માટેનાં) વેચવા એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
,, ડી. ૨૫૫	મેન્ચેસ્ટરની એક પેટી.	મુંબઇ અને કરાંચીની જે પેટીઓ બહારફેન. મસ્કેટ તથા ધરાની અખાલ સાથે મુતરાઈ કાપડનો ધંધો કરતી હોય તે સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
દેશી વેપારી એમ્બર	અમેરીકન કોન્સલ તરફથી	ન્યુયોર્કની એક પેટી હાળને લગાડવા માટે તથા જે ચવા માટે ગ્લાસોલીનના એન્જીનો વેચવા માટે હિંદમાં એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
,, ,, ,,	,, ,, ,,	ચીકાગોની એક પેટી સ્તાપર ખાણી, હામર તથા તેલ છાંટવા માટેના સરન્નમ, તથા સ્તાપ સાફ કરવા માટેના પ્રશ અને કચરો ભરવાનાં ગારાંઓ વેચવા માટે એજન્ટ મેળવવા માંગે છે.
,, ,, ,,	,, ,, ,,	કંકસ શહેરની એક પેટી સ્તાપનાવવા માટેના ચંત્ર સરન્નમ વેચવા માટેના એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
,, ,, ,,	,, ,, ,,	સેન ફ્રેન્સીસકોની એક પેટી નહેરુમ માટે, સુધારણા માટે તથા ચેપર મીલો માટે પરચ વેચવા માટે એજન્ટો મેળવવા માંગે છે.

જાળર મોકલનારનું નામ	જાળર મળી.	કઈ જાળવતો વેપાર કરવા માગે છે તે.
દેશી વેપારી એજન્ડર	અમેરિકાના કેન્સલ તરફથી.	ન્યુયોર્કની એક પેટી રંગ, રોગાન, તથા વારનીસ હિંદમાં વેચવા માટે એક પેટીને એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
" " "	" " "	મીચીગનની એક પેટી પરખને લગતા સરલમ વેચવા માટે આગેવાન મીનીસોટા વેચનારાઓ અથવા ઇન્ડિયન સરલમ વેચની પેટીઓમાંથી કોઈકને એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
" " "	" " "	ચીકાગોની એક પેટી વિજળીક બાંટુ વેચવા માટે એજન્ટ નિમવા માંગે છે.
" " "	" " "	અમેરિકામાં મેમેથુ સેટસની એક પેટી કે જે વેસ્ટ ઇન્ડિયામાંથી અપરિપક્વ સ્થિતિમાં લાઈમ જ્યુમની આયાત કરે છે તે પેટી બાંટવા માંગે છે કે હિંદુસ્તાનમાંથી તેની નિમણ થાય છે કે કેમ અને તેના ભાવ વિગેરે જણાવી શકે એવાઓ સાથે પણ વ્યવહાર કરવા માંગે છે.
" " "	" " "	અમેરિકામાં બ્રાહ્મિયાની એક પેટી બ્રીજા સાગેળ થા સીમીટથી કરેલા નકશી કામ માટે ઉચાં વારનીસ તથા રોગાન અને લોખંડ તથા સ્ટીલ પર ચઢાવવાના એમીક્રમિક ઢાળ વચવા માટે હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટો મેળવવા માંગે છે.
" " "	" " "	ન્યુયોર્કની એક પીયાના ક પના પોતાના પીયાના વચવા માટે હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટો મેળવવા માંગે છે.
" " "	" " "	અમેરિકામાં કનેકટીકટની એક પેટી ઇલેક્ટ્રો રેલેટો રૂપાના વાસણો થાને રૂપાના ઢાળ ચઢાવવા વાસણો વેચવા હિંદુસ્તાનમાં એજન્ટો નિમવા માંગે છે.

ખખર મોકલનારનું નામ	ખખર મળી.	કઈ જાળતનો વેપાર કરવા માગે છે તે
દેશી વેપારી ચેખર.	અમેરીકન કોનસલ તરફથી.	અમેરીકામાં પીટર્સબર્ગની એક પેઢી ભુરી કુટુંબ ધાતુ જેનો હિંદમાંથી રફાઈલેડમાં ગ્લાસગો ખાતે નિકાશ થતો બાલુનામાં આવે છે તેવી ધાતુ અમેરીકા ખાતે ચઢાવનારા સાથે પત્ર વ્યવહાર કરવા માગે છે.
" " "	" "	ન્યુયોર્કના એક પેઢી મુંબઈમાં એક એવો એજન્ટ મેળવવા માગે છે કે જે આયાત તથા નિકાશ કાર્યમાં પુરો મહિતગાર હોય.
" " "	" "	ચીકાગોની એક પેઢી ખાણ જોઈનારા માટે એસીટીલીન (Acetylene) ગ્લાસના હીવાઓ તથા ક્રાનસો લંચવા માટે એજન્ટ નિમવા માગે છે

જે ઠેકાણે ઇન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ લખ્યું નથી તે ઠેકાણાની સઘળી જાતમી માટે આ ચેખરમાં જાતે મળવું અથવા પુછાવી જોવું
 ઉપરની જાતમીઓમાં જે ઠેકાણે 'ઇન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ' લખેલું છે તેના સંબંધમાં ત્રીજા પાના પર જનરલ એક્ઝેક્યુટીવ ઇન્ડેસ્ટ્રીયલ ઇન્ટેલીજન્સ, ઇલક્ટ્રોન પુછાવી જોવું. (આ ચેખરમાં નામ તે કાગળમાં લખવું).

નોટ.

"ધી ઇન્ડિયન ટ્રેડ જર્નલ" ના નંબરની જાતમીઓના સંબંધમાં તે જાતમી માગનાર વેપારી યા પેઢીએ જેકે રેફરન્સ અથવા નારી ઓળખાણનું પત્ર મોકલવું પડશે તે શિવાય તેવી જાતમીઓના જવાબ આપવામાં આવશે નહિં.

ધી ઈન્ડિયન મર્કેટાઇસ ઈન્શુરન્સ કંપની લોમીટેડ.

(સને ૧૮૮૨ ના ૬ ઠા એક્ટની અંતે ૧૮૯૫ ના ૧૨ મા એક્ટની
રૂએ રજીસ્ટર્ડ કરી છે.)

ફંડ રૂા ૫૦,૦૦,૦૦૦ જે ૫૦,૦૦૦ શેરોમાં

વહેંચાયેલું છે દર શેર રૂ. ૧૦૦ નો

ભરાયેલી કેપીટલ રૂ. ૨૧,૧૫,૩૦૦

રીઝર્વ ફંડ રૂ. ૧,૪૭,૦૦૦

હીરકટરો.

ઓન. શેઠ મનમોહનદાસ રામજી (ચેરમેન)

સર વિઠ્ઠલદાસ દામોદરદાસ ઠાકરસી,

શેઠ નવરોજજી જહાંગીર ગામડીઆ.

શેઠ અતુલજી શીવજી.

શેઠ માધવજી ઠાકરસી.

શેઠ મોરારજી વેંલજી.

શેઠ જેઠાભાઈ વાલજી.

શેઠ વાલજી સુદરજી.

શેઠ હરીદાસ મોરારજી (મેશર્સ દામોદર હરીદાસ).

આ કંપનીનું મેનેજમેન્ટ એક જુના કમ્પાયલા અને વૉલકાટ પ્રધર્સની કુંઠ માં ૩૫ વર્ષના આગના વીમા બાબત અનુભવ ધરાવનાર મીઠ દાદાભાઈ એદલજી પાવરીના હાથમાં મુકવામાં આવ્યું છે. દરેક જાતનું આગના વીમાનું કામ (જેણે કે બીટી-ગમ્પર, મીલોપગ વિગેરે વિગેરે) હાથમાં ધરવામાં આવે છે જાહેર પ્રત્યે તથા વેપારી વર્ગને એટલેમાય કરવામાં આવે છે કે આ સ્વદેશી કંપનીને પુરતું ઉત્તેજન આપવાની મહેરણાની કરવી. વધુ વિગત માટે આ કંપનીની ઓફિસમાં લખવું યા જાતે મળવું

દાદાભાઈ એદલજી પાવરી.

મેજેસ્ટ્રી, ધી ઈન્ડિયન મર્કેટાઇસ ઈન્શુરન્સ કંઠ લીઠે

રંગુન સમાચાર પ્રેસમાંથી દર બુધવારે અને શનીવારે પ્રગટ થતું શુદ્ધ ગુજરાતી વર્તમાન પત્ર રંગુન સમાચાર.

જેમાં રંગુન શહેરની તથા બર્મા ઇલાકાની બધી અગત્યની ખબરો, બહુવાનગ કોર્ટના ચુકાદાઓ, તથા સ્થાનિક વેપાર-ઉદ્યોગને લગતી ખાબતો, દુનિયાની અને ખાસ કરીને હિંદુસ્તાનની ખબરો ઉપરાંત ઉદ્યોગ, ધાર્મિક, સામાજિક, નૈતિક, વગેરે ઉન્નતિના માર્ગોનું અવલોકન અને ખાસ કરીને ઝવેરાતનાં ઉદ્યોગ અને વેપારને લગતા વિષયો વખતો વખત આપવામાં આવે છે.

વાર્ષિક લવાંજમ

દશાવરવાળાઓ પાસે પોસ્ટ સાથે રૂ. ૬૫,
છુટક નકલના રૂ. ૦-૨-૦

શહેરવાળાઓ પાસે રૂ. ૪.

એમ. એ. મામસા:

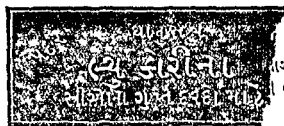
પ્રોપ્રાઇટર "રંગુન સમાચાર" પત્ર તથા

"રંગુન સમાચાર" પ્રેસ.

હેડ ઓફીસ-નાં ૪૨ ગલી નાં ૨૯-રંગુન.

નોટ—આખા બર્મા ઇલાકામાં "રંગુન સમાચાર" ફક્ત એકલું એકજ ગુજરાતી પત્ર છે એટલે બર્માની વસ્તીના મોટા ભાગની ગુજરાતી ભાષા બોલતી વેપારી પ્રજામાં બહાર ખબરો ફેલાવવા માટે આ પત્ર એક ઉત્તમ ઉપયોગી સાધન છે.

મેલેરીયા માટે નવી શોધ.

બધી જાતના તાવ માટે.
ડી. મોટી બાટલીના રૂ. ૧-૦-૦
" નાની " " ૦ ૬-૦
ધર્મોદ્ધા ખાતા તથા મફત વહેંચનારે
ખામ ઓછા ભાવ માટે પુછાવવું.
વાંદરા ગ્યુનીસાંખાલીટીના સીફ આર્ટી-
સર સાહેબ લખે છે કે-મેલેરીયા તેમજ તાવથી
પીડાતા પાંચ દરદીને આ દવા આપવામાં આવી
હતી તે માથી સરસમાંની એક દવા છે

લ્યુકેમીયા સ્ત્રીઓના બધાં જ
મટાડી અટકાવ નીચમીત અને સાફ

ડી.મત રૂ. ૧-૦

"ધી રૂઝર ટેકનો-લોજીકલ વક્રમમાં
બનેલું બાહ્યોજન વનસ્પતી તેલનાં હેર
ઓઇલ-ટ્રોનીક પીદમ-ઓટો-નીલગીરી
કક્કસીરપ વીગેરે માટે કેટલોગ મંગાવો-

સોલ એન્ડ ટ્રો-સી. સી. દેસાઈની કું, લક્ષ્મી બીલ્ડીંગ મુ'બઈ નં. ૪.

વી. સી. દસ્તુરની કંપની પ્રી-એમ ટ્રીટ, તેમજ બીજા દવા વેચનારને ત્યાંથી પણ મળશે.

કિંમત લાખો રૂપિયા.

૧. ભવિતને હાનિ કરનારા રોગોને મારી હુકાવે, શરીરમાં શક્તિ આપે, રૂધિર, વીર્ય અને ઓજા વિગેરે ઉત્તમ તરતેને સુધારે, તથા વધારે, આરોગ્ય અને દીર્ઘાયુ આપે, એવી દવાની કિંમત લાખો રૂપિયા કરતાં પણ વધારે ગણાયી જઇએ, એ સિદ્ધાંતમાં કોઇપણ વિરુદ્ધતા ણતાવી શકે ખરે કે ?

૨. આજે યોત્રીસ વર્ષ થયાં ચાલુ ફોલ્ડ મેળવનારી આંતક નિવરણ ગોળીઓ અશક્તિને લગતાં તમામ દર્દોને મારી હુકાવે છે, શરીરને મજબૂત, કદાવર અને તાકાત વાળું કરે છે, પાચન શક્તિ તથા લોહી અને વીર્યને સુધારે વધારે છે, આરોગ્ય અને દીર્ઘાયુ આપે છે, એ જાણતને લાખો સર્ટીફિકેટોએ સાબીત કરી છે, અને દુનિયામાં દિવસે દિવસે તેના વધતા જતા ફેલાવાએ મજબૂત ટેકો આપેલ છે, તો પછી એ ગોળી-ઓની કિંમત લાખો રૂપિયા છે, એમ કહેવામાં કોણ અટકશે ? તેની એક ગોળીની કિંમત સોનું, ચોતી અને હોશ કરતાં પણ વધારે રાખવા માટે જુઓ પોતા તરફના સર્ટીફિકેટોમાં લલામણુ કરી ચુક્યા છે, પણ ગરૂઆતથી આજ સુધી તેની કિંમત એકજ એટલે ગોળી ૩૨ ની રૂબી ૧ નો રૂપિયા ૧ એક છે.

૩. આજ કાલ ઘણા લોકો પોતાની દવાની ભાડે કિંમત જણાવી છેવટમાં તે હોળી દિવાળી જેવા દિવસો સુધીની મુદતમાં કે અમુક સીઝન માટે કે અમુક પત્રોના આહવાને માટે તેની કિંમત એકદમ ઓછી-કમતી મૂકી દેવાની જોહોટી ઉદારતા (!) દેખાડવા મંડી પડે છે, તેમ જામે અમાની ગોળીઓ માટે કરી શકતા નથી. તેની કિંમત તો આજ ૩૪ વર્ષ થયાં એકજ છે અને ભવિષ્યમાં પણ તેજ રહેશે ! અમારી દરેક દવામાં આવતી ગીન્ડે અને તેને તૈયાર કરવામાં પડતી મહેનત પર નજર રાખીને તેની વાજબી કિંમતજ રાખવામાં આવેલી હોવાથી અમારે તેના પરચુરણ વેચાણ માટે તથા સામગ્રી વેચાણ માટે જે કાંઈ જાહેર કરેલ છે, તેનાં કરતાં કમતી કરવું અમને પોતાઇ શકે તેમ નથી. તેમજ તેના કરતાં વધારે દેખાડો એ પણ વાજબી નથી.

અમારા આંતક નિવરણ ગોળીઓ દરેક દેશમાં અને દરેક જાતમાં પોતાનો ફાયદો મા. પુરતો દેખાડે છે. તેની સાબીતી માટે એટલુંજ કહેવું બસ થયે કે—કિંદુરતાનના જુદા જુદા ભાગો ઉપરાંત સિકોન, જર્મી, સ્ટેટમ સેટલમેન્ટ, ઇરાન, તેહરાન, વિગેરે એશિયાના જુદા પ્રદેશો અને તેથી આગળ વધી આફ્રિકા, યુરોપ અને અમેરિકાના ઘણા ફેલાવા દિવસે દિવસે વધતો ને વધતો જાય છે.

—
જાહેરી રોડ.

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણિશંકર ગોવિંદજી.

માલેક—આંતક નિવરણ ઔષધાલય.

જામનગર—કાઠીયાવાડ.

કા. મ. રા. સ્વ.

ન વાંચ્યું હોય તો મંગાવો—મફતજ મળશે.

ESTABLISHED 1910.

Telegraphic Address:—

BARRETT'S

Codes:—

“TATSAT” BOMBAY,

A. B. C. 5th EDITION

BUREAU OF COMMERCE & INDUSTRIES

An Organization devoted to the Extension of Indian and International
Trade and Commerce.

(Representatives, Agents and Correspondents Throughout the World.)

For further particulars apply to:—

Head office, 9, Forbes Street, Fort, BOMBAY.

AGENTS WANTED ALL Over India, Burma and Ceylon

N. B.—The Bureau does not trade itself.

સ્થાપી સને ૧૯૧૦ માં.

ટેલીગ્રાફ સરનામું,

બર્રેટની

કોડ્સ:—

“તટ્સત્” મુંબઈ

A. B. C ૫ મી આવૃત્તિ

વ્યાપાર તથા ઉદ્યોગને લગતી ખુરો.

હિંદી અને દેશ દેશાવરના ધંધા વ્યાપારના ફેલાવાને

અર્પિત યોજનાં

(હુનિયા દરમ્યાન બધે બધ પ્રતીનિધીઓ, આડત્યાઓ અને શુભાસ્તાઓ ધરાવતું ખાતું.)

તા. ૬૦—આ ખુરો પોતે કાંઈ પણ વ્યાપાર કરતી નથી.

વગવાળા એજન્ટો બેઠાએ છે મન્ડીઆ, બર્મા, અને સીલોન.

વધુ વિગત માટે નીચેને સરનામે લખવું.

વડી ઓફીસો—૯ ફોરબર્સ સ્ટ્રીટ, કોલ્ડ, મુંબઈ.

The Gujarati Remington.

Meets with the complete approval of all classes of users.

Government, Merchantile, & Private.

It is the Gujarati Typewriter. We will send Gratis to all who apply:—

Specimen of writing, diagram of key board & copies of testimonials, or appointment may be arranged to have the machine brought to your office for inspection & trial.

*Remington Typewriter Company,
75, Hornby Road, (Corner of Wallace Street.)
Fort, BOMBAY.*

ગુજરાતી રેમીંગટન.

આ ગુજરાતી રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર દરેક સરકારી ખાતામાં વાપરવાને મહા પસંદ કીધું છે. અને દરેક વેપારીઓની અને મોટાં મોટાં રાજ્યોની પસંદગી પામ્યું છે.

લખાણના નમુના અને કી બોર્ડનું ચીત્ર, તેમજ સરટીફિકેટની નકલો લખનારને મફત મોકલી આપવામાં આવશે. અને ધરોકાને જોવા માટે અને અનુમાયશ માટે મશીનો મોકલવાની ગોઠવણ પણ કરવામાં આવે છે.

રેમીંગટન ટાઈપરાઈટર કંપની.

૭૫ હોર્નબીરોડ રોડ,

મુંબઈ.

માસિકના વાંચક વૃંદો તરફ વિનંતિ

સારણગાંઠની માવજતની સુધરેલી રીતો અને અમારા પેટ'ટ પટાઓ.

અમે બેઘડક ખુદી રીતે કહેવાને હિંમત કરીએ છીએ કે મોટા મોટા ડાકટરો અને વૈદકવિદ્યાપર પુસ્તકો લખનારાઓ ખીજી જાતના પટાઓને એક કોર સુધી અમારા પટાજ વાપરવાની લલામણ કરે છે.

સારણગાંઠના દરદીઓ માટે ખાસ અગત્યનું.

તુટ કે જેને વૈદકશાસ્ત્રની ભાષામાં “હરનીયા” કહે છે તે એમ ખતાવે છે કે શરીરના કુદરતી ખાડાઓમાંથી તેમાં મમાયેલી વસ્તુનું બહાર આવી પડવું, પણ જ્યારે તે શબ્દ એકલો વપરાયતો હોય છે ત્યારે તેનો અર્થ પેડુમાંથી આંતરડાનું બહાર નીકળી પડવું એવા થાય છે. ઉમર લાયક માણસોમાં જે હરનીયાની ગાંઠ જોવામાં આવે છે તે ઘણે ભાગે આ પ્રકારનીજ હોય છે. આ ગાંઠની ઘણી જાતો હોય છે મરદોમાં જ્યારે સાથજના મુળમાં ગાંઠ થાય છે ત્યારે તને “ટ્યુમર” ગાંઠ એવા નામથી ઓળખે છે અને બેસાડીમાં પણ જ સાથજના મુળની હેઠે થાય છે તો તેને “ટ્યુમર” કહે છે. આ દરદ શરીરના અવયવોના નબળા પડવાની સાથે ધીમે ધીમે બહાર દેખાય છે પણ ઘણે ભાગે તો હઠ ઉપર જોર થા બળ વાપરવાથી આ દરદ એકા એક

દેખાદે છે. કોઈ ચીજ એકદમ તુટી પડતી હોય એવી લાગણી થાય છે અને તરત સોજો ચડી આવે છે. મરદોમાં આ તુટ વધીને અડકોશમાં જાય છે અને બેસાડીમાં તે સાથજના મુળમાં એક નાની ગાંઠ જેવું રહે છે જ્યારે આવી રીતે એકવાર તુટ થાય પછી આંતરડાં પાછાં પેડુમાં બેસી જાય અગર બેસાડી શકાય છે ત્યારે ગાંઠ ગળી જાય એવી છે એમ મનાય છે જ્યારે તે નીચેજ રહે છે. ને પાછી બેસી જતી નથી ત્યારે તે ગળી ન જાય એવી કહેવાય છે અને જ્યારે જે સ્નાયુના તંતુઓ તોડીને તે બહાર આવી હોય તે તંતુઓથી ઝીકઝાઈ બંધાઈ નાની થઈ જાય છે ત્યારે તેને દબાઈ ગઈ એમ કહે છે.

આ ઉપર આપ્યું છે તે તો “હરનીયા” સાગણ ગાંઠનું ટુંકું ખ્યાન છે પણ આ જાણતમા અમોએ વીસ વરસ સુધી બરાબર કાળજીપૂર્વકે કામ કરેલું હોવાથી તે જાણત અમો એ કરતાં ઘણી વધારે માહેતી ધરાવીએ છીએ.

મેડેરબાન સાહેબો યાદ રાખો કે અનુભવ એ મોટી વાત છે

કોઈપણ જાતની સારણ ગાંઠનું દરદ ઘણું જોખમ ભરેલું છે તેથી

આવો અને અમને એકદમ મળો અને અમે તમને પૂરતો આરામ આપશું.

લલામણ

શુશ્રોણીત અક્ષરોથી લખેલી જાહેર બખરોથી છેતરાતાના, પણ રૂબરૂ મળી જાતનો અનુભવ લ્યો અને આરામ મેળવો.

એન. પાવેલ અને હું.

જંતરોને પટાઓ બનાવનાર, હોર્નબી રોડ અને ડનકન રોડ સુબઈ.

ભુખથી સુખ.

સારી ભુખ લાગવી એ સુખનું એક ઘણું મોટું સાધન છે. ભુખ નહિ લાગવાનાં ઘણાં કારણો છે અને તે દુર કરવી એ દરેકનું કર્તવ્ય છે. તેા દ્રક્ષ્ય છ આનામાં “ પીચુપરસ ” ની ગાટલી મંગાવી તે રસ લીધાથી ઉધરસ, દમ વિગેરે તુરત અંધ પડી પાચન ક્રિયા વધીને ઘણી ભુખ લાગશે અને સુપ્રસન્ન મન રહી ઘણો આરામ થશે.

દ્રાક્ષાસવ.

એટલે આયુર્વેદીક ટોનીક કોઈપણ કારણથી થયેલી અશક્તિ, ક્ષય, પીત્ત કંઠ વગેરે આનાથી તદ્દન મટી જાય છે.

કિં. દરેક ગાટલીના રૂ. ૧

પોતાનાં ગાળકો સતેજ સુંદર મજબુત ચાલ્યાક ખનાવવાની ઇચ્છા હોય

તેવાં માળાપો હમારે.

કુમોરી આસવ

વાપરે છે. આનો ગુણ કોઈપણ બાળામૃત કરતાં કેટલો વધારે છે તે તાખડતોળ દેખાઈ

મસ્તકંઠીજ

એટલે આયુર્વેદીક બામ માથાનો દુખાવો સંધિવા શુળા નસોનું દુખણું વગેરે વિકારો તદ્દન ચારા થઈ જાય છે. આનો અનુભવ સર્વેને છે

કિં. ૧ ગાટલીના ૬ આના.

આવે છે. એના ગુણના પ્રમાણમાં એક રૂપીઆ કિંમત કંઈજ નથી.

અફીણના કરતાં વધારે જલદી ગુણ બતલાવનાર ઔષધ.

કુડયાઆસવ એજ હોઈ શકે

આનાથી આમ સંઘ્રકણી વગેરે વિકાર ઉ થી નિવૃત્તિમાં ચારા થાય છે. આમાં અફીણ નહિ હોવાથી મરડો, વાત-જ્વર, પેટ કુચ વગેરે કંઈ થતું નથી. એ વિશેષ ગુણ છે.

કિંમત ગાટલી ૧ નો રૂ. ૧

કનક સુંદર રસ

પીવા માટે

કિંમત રૂ. ૨.

સફેદ કોઠપર રામખાણ દવા.

સુદૃઢમાં ગુણ નહિ પડે તો પૈસા પાછા.

વિશેષ ખખર માટે કેટલોક મંગાવો.

શ્વેતકૃષ્ણ કુંકાર

બહારથી ડાઘપર

ચોપડવાને.

કિ. રૂ. ૪.

મોરેશ્વર મુકુંદ મોગરે.

૧૧ મલેરીયા, ઇન્ફ્લુએન્ઝા અને નરમ રૂપની મરડી માટે.

વાપરે બાટલીવાલાનું એમ્બુમીક્ચર અને ગાળીઓ કિમ્મત ...	રૂ. ૧
મલેરી માટે કૉલેરોસલજ એકલી દવા છે ...	રૂ. ૧
બાટલીવાલાનું હેરોન ઘણું જ સુધારવામાં આવેલું છે અને તેથી ઘેળાવાળા	
ગાળા થાય છે ...	રૂ. ૩
બાટલીવાલાની ટોનીક પીડસ જ્ઞાતતંતુની નળખાઇ તથા શરીરની અશક્તિ	
દૂર કરે છે ...	રૂ. ૧-૮-૦
બાટલીવાલાનું ટુથ પાઉડર માયાફલ અને કાર્બોલીક એસીડ જેથી દેશી અને	
અંગ્રેજી ઔષધિઓમાંથી તૈયાર કરવામાં આવેલું છે ...	આના. ૪
બાટલીવાલાની દાદરની દવા... ..	આના. ૪
કેપલી દવાઓ દરેક ઠેકાણે તેમજ ડા. બાટલીવાલા વરલી દવાખાનું, દાદર, મુંબઈ પાસેથી મળી શકશે.	

કણીકિતું

એમ્બુ

મિક્ચર.

તાવ માટે એક અકસીર ઇલાજ.
એક વખત વાપરી ખાતરી કરજો કે
ગમે તેવો તાવ ફક્ત ત્રણજ લાગમાં મટી
જાય છે કે કેમ ?

બાટલીની કી. રૂ. ૦-૧૦-૦ ચોરસ બુલ્ડ.

બહાર ગામમાં વેપારી એજન્ટો
જોઈએ છે. લખો:—

કણીક અધર્સ-ગીરગામ-મુંબઈ.

મંગાવો—હંચી જાતની સુગંધી ૧૦૦ અગર-
બત્તીઓ. કિમ્મત વી. પી. ખર્ચ
સાથે રૂ. ૧-૪-૦

મહેતા પુરુષોત્તમ મુળજી,

નાં. ૨૯ ચૈના બજાર રોડ, મદ્રાસ.

વાપરો—મદ્રાસી સુગંધી તપકીર-માથું દુઃખવું,
આધાશીશી, જળદોષથી થતી વ્યાધી-
ઓ તથા દાંતનું દરદ મટાડે છે.

કિમ્મત શીશી ૧ ના રૂ. ૦-૪-૦

” ” ૧૨ ના રૂ. ૨-૮-૦

વી. પી. ખર્ચ બુલ્ડ—

મહેતા પુરુષોત્તમ મુળજી,

નાં. ૨૯ ચૈના બજાર રોડ, મદ્રાસ.

આ શું ? હીસ્ટરિયા !!!

ચિત્તવ્રમ, વાધ, મૂઠી કે ગમે તે જાતનો હોય, કુવારોગ, રતવા, આમળનું નીકળવું, કાળો
કોદ કે સાઈ હોય તેની નિરીક્ષા માટે પ્રભુ કૃપાથી
રેવાકાંઠાના પેન્શનર પોલિ. એજન્ટ સહિજ રૂ. ૧૦-૦-૦ નરભેરામભાઈ. જ. મહેતા લખે છે કે
કાશી બહેન સતત કમાન થઈને તણાતી તે માટે મૃત પ્રેત ખોટાં માની વાયુ મુકતા વાપરતાં
અશ્વાસ્થિમાં પૂરો સુધારો દીકો છે.
પારણના ઝવેરી સુનીલાલ દ. રંજુનમાં રા. વૃંથી થયેલું ચિત્તવ્રમ દર દિવસે મરતું.
સાંકળોના બંધ છુટ્યા અને સુખરૂપ ગળ્યાં. ઈ ઈ. આવે છે. વ્યાયામ કળાશાસ્ત્ર શાસ્ત્રિક કેળ-
દર્દીની હરીકત પૂરી પાડવાથી દવા મોટાપમાં નર્મિન્ટ ટેકસ્ટ બુક. ૦-૩-૩
વળીનું અચિત્ત પુસ્તક ક્રી. રૂ. ૨૫ દેશીનામું—ગવ
હજનડા સહુભાઈ શાહ દેશીનામાવાળા.
હીસ્ટરિયા સંશોધક-રોબી-વડોદરા.

“Worldly—શ્રી હરિ—Wonders”

—Specifics of—

DR. KESHAVALAL MOTILAL BARDOLIVALLA.

M. B; (E. H.) London.

(એ) મેટાવુલ્કિં antifact—આ દવા વંચેલી ચરબીથી કુલી ગયેલી પેટનીકુંડ અને બાલથી ટાળેલાં શરીરસિવાયાની પેટની તથા પાચન ક્રિયાની બીમારી દુર કરી ચરબી ચોષી કરી અતિસય ભૂખ લગાડી અખૂટ શક્તિ લાવી ફો પુરોના તમામ રાંસરી સુખોમાં વધારા કરે છે. આવા પીવાની પહેલ કાંઈ નથી. ૪૦ ગોળીના રૂ. ૫) સવાર સાંજ બન્ને ગોળી ૦ા શેરે હુંકચલા ગરમ દુધ સાથે ગંઢી લેવી.

(બી) નેચમરેસ્ટર. Vision Restorer—આખના જુના તમામ રોગો, રતાંધળા, ઝાંખ, છારી, મોતીઆ, યુવા, ખીદ, પડલ વિગેરેને વઢાડ કાપ વગર ફક્ત ૧૫ દિવસમાં ફાયદો એક પળવાડીઆની ખાવાની તથા લગાડવાની દવાના રૂ. ૭૫) પચેતેર. રોએસ્ટો રૂપીઆ.

(સી) અહુલ્કિં. Hydrocele—ગર્ભ તેરલા જુનાં ગોળીના દરદો. ફક્ત ૧૫ દિવસમાં આરામ. તકલીફ કાંઈ નહી. વઢાડ કાપ વગર સાતે થાય છે. ૧૫ દિવસની દવાના રૂ. ૧૨૫).

(ડી) કાસેની ફાન્સ. Passery for female diseases—ખાવાની અને વાપરવાની દવાથીજ અત્યેજ જીલ્લ. એકજ વખતમાં ફોજોલા ગર્ભધાનતા, દરતલતા, માસીક અટકાવતા, છોડ, અધુરે મરુ, કમળાં રોગો વિગેરે તમામ રોગોને તુરત ફાયદો અને ગર્ભધારણ કરવાને લાયક થાય છે. ૨ માસના ફક્ત રૂ. ૧૨૫) સવારે જીવાસા માટે ભંતે મળવું.

એકાપ—૭ થી ૬ સવાર સાંજ તથા રવીવારે ૧૦ વાગ્યા પછી ૨ સુધી. સત્તાહ તથા હરદોષ રોગો તપાસવાની રીત. ૨ જે લેવામાં આવશે.

હરસ, મસા, બખંદર, નાસુર, લંકચો, કંકમા, વળ્યદર, કેન્કર, પથરી, વીરફેટક, હાંપીઆખ, સારણ ગાંઠ, વરસોલી, ગરમીના દરદો, લાચ, પાંડીઆપચું, હોસ્તીઆ, દગ, હાંફણ, ગાંડપણ પાંડેવાળ, સંઘળી, લોહીવા, પ્રદર, કાનના તથા ચામડીના હાડીલા રોગોનો ખાસ દવાજી હથડ કરાવથી વઢાડ કાપ વગર કરવામાં આવે છે. જવાબ માટે જે પૈસાની દીકરી મેકડી અપણી. દેશી, દુરેજ, યુવાની, બાયાદેમીક, હોમીઓપેથીક અને હોમીકો હોમીઓપેથીક દવાઓના ખાસ દવાજી કરવામાં આવે છે.

“ફક્ત રાત મહાશયજો અને શ્રીમતે માટે.”

(૧) મુખર્જી કસ્તુરીની અખૂટ ચાહની આપણ-સર્વ મર્જનની દયાઓનાં મંત્ર છે અખૂર પુરુષાત્ત પાડે લીની નહું લોહી અને વીર કંથેત કરી ગમે નેની તમજાહો નાન કરી તમામ નસોમાં અખૂટી આપી નિરાસ થયલાઓને સત્તવન કરે છે. ૧ માસની ખાસ દવાના રૂ. ૧૨૫ રાવારો. (૨) કાયમની શક્તિ લાવેલા ખાસ કસ્તુરીની ગોળીઓ ૧૦૦ ગી શીશી ૧ ના રૂ. ૨૫. ૩) જોઈએન ગર્ભધારણ કરવાની ખાસ ગોળીઓ ૧૦૦ ગી શીશીના રૂ. ૨૦ (૪) નરમ પડેલી નરસા માટે ખાસ શક્તિલો લોપ રૂ. ૧૦. (૫) પ્રમેહ-પરમ ની ખાવાજીન શાખા પુ દવા રૂ. ૫. (૬) ગર્ભે તેવા જુના પંચવાની આકશીર દવા રૂ. ૫. (૭) લખમ, ચોરી, રૂંધાની અકશીર દેશી બુઝી રૂ. ૫. (૮) અખૂટ શક્તિના દેકાપ માટે રત્નભલ ગોળીઓ ૮ ના રૂ. ૨. (૯) માસના વાળ માટે સુગંધી તેલ રૂ. ૨. (૧૦) દરજની દવા રૂ. ૦ા. (૧૧) મેકોપર ચતાં ખીલની દવા રૂ. ૦ા. (૧૨) જુલાખની ગોળીઓ ૧૬ નો રૂ. ૦ા. (૧૩) બાલ કાઢવાની ડંડી દવા રૂ. ૦ા. (૧૪) સુગંધી દંત મંલન રૂ. ૦ા. (૧૫) પાનમાં ખાવા માટે રત્નવાહિ માટે સુગંધી કસ્તુરીની અખાવળી બુઝી તે. ૧ ના રૂ. ૫. (૧૬) સાંધા મોતીને આંખના તમામ દરદો માટે અકશીર લાલ સુરેમા તે. ૧ ના રૂ. ૮૦. (૧૭) હરસ, ગરસ ગાંઠ ખાવાની અકશીર દવા ફક્ત ખાવાથીજ દરસ મટેછ. ૧૫ દિવસની દવાના રૂ. ૭૫ (૧૮) બંદ, ગાંઠ, પાડો, કાખજીવાડી, વરંદોળી, ગડગુમરો, સોળ માટે ખાસ અકશીર મલમ, સંધિવા શરડી વિગેરે માટે હસમ. ૮ દિવસના મલમના રૂ. ૪૦.

ગેકેર કેશવલાલ મોતીલાલ ખારડોલીવાલ,

એમ. બી; (ઈ. એચ; લંડન)

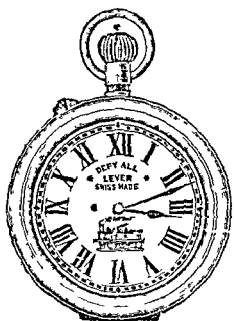
ટેકાણું—૭ જે બાંદરો રવામી નાસયખના મંદીરની સામે—મુબઈ.

અમુદ્ય લાલ !

અમુદ્ય લાલ !

ફક્ત નવી દુકાનની એકવાર મુલાકાત લીધાથી જ ખાતરી થશે કે

માલ ભરોસાદાર-ક્રીમત વાજબી, વાપરવામાં 'ટકાઉ

ચીજો ઘણાજ કીકાયત ભાવે મળે છે.

રેસેકોફ સીસ્ટમ ઉપરખનાવેલું સસ્તામાં

સસ્તુ ઘડીઆળ રૂ. ૨) માં મળી શકશે.

એ સીવાય વાપરવાલાયક પાંચ વરસની

ગેરેન્ટી સાથે વેચીસો

નં ૦ ૧ લો રૂ. ૩, નાં ૦ ૨ જે રૂ. ૪. નાં ૦ ૩ જે રૂ. ૫ માં ઘણાજ ટકાઉ અને ટાઈમ આપવામાં ચોક્કસ મળશે.

એ સીવાય દરેક જાતના કલેક્ટો, ટાઈમપીસો તથા દરેક મેકરનાં વેચીસો કીકાયત ભાવે મળી શકશે.

ખજારગામ માલ વીં પીં થી જોઈ તપાસીને મોકલવામાં આવે છે.

મંગલદાસ મનમુખલાલની કુંઠ,

નાં ૦ ૩૦૩, અખદુલરહેમાન સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

ભાવનગર એજન્સી.

મુકાદ્દમો અને કમીશન એજન્ટો

ભાવનગર, કરાંચી, કચ્છમાંડવી તથા માંગલોર લાઈન મલબાર કોસ્ટના બંદરો ઉપરાંત મદ્રાસ તથા કેલકત્તા લાઈન રંગુન, સીંગાપુર તથા ચીન, જાપાન લાઈનો ઝાંઝીબાર તથા દક્ષીણ આફ્રીકા લાઈન એડન, પરશ્યન ગલફ તથા વિલાયત લાઈન વગેરે તમામ લાઈનો ઉપરાંત દુન્યાના કોઈ પણ બંદરોમાં માલની આવકે જાવકે તથા ટ્રાન્શીપ કામ નીચમીત અને માફક દરે કરી આપવામાં આવે છે.

ભાવ માટે પુછો.

મેનેજર.

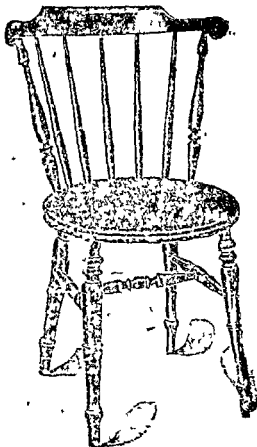
ભાવનગર એજન્સી, ખાંડખતર, મુંબઈ.

તીજેરીની મંજખુતાઈની તપાસ

થોડા વખત ઉપર સરકારી ઓફીસોમાં તીજેરીઓ તોડી ચોરી થવા લાગવાથી સરકારે ગોદરેજની તીજેરીની મંજખુતાઈ કેવી છે તે બાજુવા નમુના મંગાવ્યા. ગોદરેજ નમુના મોકલાવ્યા અને પોતાની તેમજ બીજા મેકરોની ખતાવટ કેવી હોય છે તેની સમજ પાડી અને ગોદરેજને ત્યાર પછી જુદી જુદી સરકારી ઓફીસો માટે લગભગ ૮૦૦ તીજેરીનો ઓર્ડર મળ્યો છે.

(૮૯)

કારખાનું—ગેસ કંપની પાસે, પરેલ, મુંબઈ.

અમારે ત્યાં

“આઈબેકસ” ખુરશીઓ

નો તદ્દન નવો અને નવી ફેશનનો લખકા-
ખંધ માલ હંમેશા રહે છે. માત્ર એકજ ફેરો મારી
જશે તો ખાતરી થશે.

એકલા એજન્ટો:—

માવજી લક્ષ્મીદાસની હાં.

સી. પી. ટેંક રોડ,

માધવબાગની સામે, મુંબઈ.

પાયોનીઅર આલ્કલી વર્કસનો

સુર્ય છાપ.

વૉશીંગ સોડા.

જાપાનની ટેકીઓ યુનીવર્સિટીમાંથી શીખી આવેલા રસાયનશાસ્ત્રી જી. એન. પોતદાર બી. એ. કેમિકલ એજનીયર કે જેમની દેખરેખ હેઠળ આજ છ વરસ થયા નીકળે છે. અમારે સુર્ય છાપ-વૉશીંગ સોડા બહુતી મીલો, રેફ્રેજેરેટો, સ્ટીમશીપ કંપનીઓ, સાથુના કારખાનાવાળાઓ, તેમજ છાપખાનાવાળાઓ વાપરે છે એ માટે માઇસેર, અને વડોદરા સ્ટેટ એકઝીક્યુશન તરફથી ચાંદો મળ્યા છે.

વનસ્પતી ચરબી એટલે પામીન (Palmin) જે મીલોમાં ખેત ચટાવવામાં ઉપયોગમાં આવે છે તેપણ હમારા કારખાનામાં બનાવવામાં આવે છે.

દેશાવર ખાતે આખરૂદાર વેપારી અને એજન્ટો જોઈએ છે.

લખો:—પાયોનીઅર આલ્કલી વર્કસ,
રેફ્રેજેરેટો, મીલો તથા સ્ટીમશીપ કુપનોના કંટ્રાક્ટરો.

ચર્નીશિડ, ગીરગામ-મુંબઈ.

SCIENCE & INDUSTRY.

An illustrated monthly magazine specially devoted to Scientific, Industrial, Technical and Educational Subjects.

Edited by

G. N. POTDAR, B. A.

Chemical Engineer, (Tokio)

L. G. KHARE (Cantab) Hon. Sec. Indian

Guild of Science & Technology
Bombay Section.

Articles contributed by Experts who have obtained their education in the advanced & up to date Universities of foreign countries like those of America, Japan, England, Germany &c

Household trades and cottage industries find a prominent place Best medium of Advertisement being widely circulated.

Annual Subscription Rs. 2-8-0.

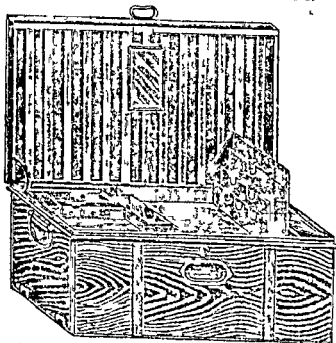
Apply to:—

Manager Science & Industry.

Charni Road, Girgaum, Bombay.

ગુલામહુશેન ઈસમાલજી એન્ડ પ્રધર્સ કરાચીવાળા.

No G. 110 H. H. LIEUT-COL. RAJA RAMSHING'S
TRAVELLING DISPATCH BOX.

ન્યાયના ઈંદ અં ૧૮૭૪ માં થઈ.
ખાસ મુબઈના નામદાર ગવર્નરના
આશર હેઠળ.

આજ વરસો થયાં
વીજ્યાતી પામેલા

સ્ટીલ ટ્રંક અને દરેક જાતના
બોક્ષ બતાવનાર.

હિંદુસ્તાનનાં દરેક ભાગના રહાન એકઝીબીયનોમાથી

૧૩

સોનાના

ચાંદ

મેળવ્યા છે. જેથી હમારા દરેક જાતના સ્ટીલના બોક્ષ ખાટાં સરકારી
અધિકારી ખાતાંઓ, હાઈકોર્ટ, એલીસીટરની ઓફીસો, બેન્કો, તેમજ દેશી અધિકારીની
ઓફીસો અને પહેડીઓમાં ધણાજ વિશ્વાસ અને ઉલટથી વપરાય છે. એજ અમાગ
બોક્ષની ઉત્તમ બનાવટની ખરી જામીનગીરી છે.

વધુ વિગત માટ હમારું કેટલોગ મંગાવી ખાત્રી કરો.

ગુલામહુશેન ઈસમાલજી એન્ડ પ્રધર્સ.

ફેક્ટરી કેમ્પ કરાચી. ગો ૨૨ નાં ૬૧ ૨ ૭ ૦ ૦ ૦

"HINDUSTAN"

Drawn Wire Metallic Filament Lamps.

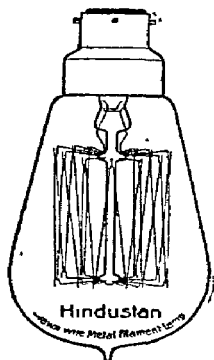
Retains its Ductility through out,

"LIFE"

This Hindoostan Lamp gives an enormous advantage.

Specially made for India.

16 C. P.
25 C. P.
32 C. P.
50 C. P.
100 C. P.
1000 C. P.

Candle.
Twisted.
Tubular.
Pear.
Round.
Obscured.

Consumption only one Watt per useful Candle Power

Every Type of Lamps of different Volt are carried in our
Bombay office for Prices and particular apply to:-

THE INDIAN ENGINEERING COY,

Electrical & Mechanical Engineer,

No. 1 Apollo Street, Fort,

BOMBAY.

હાતમલાઈ ગુલામહુસેન

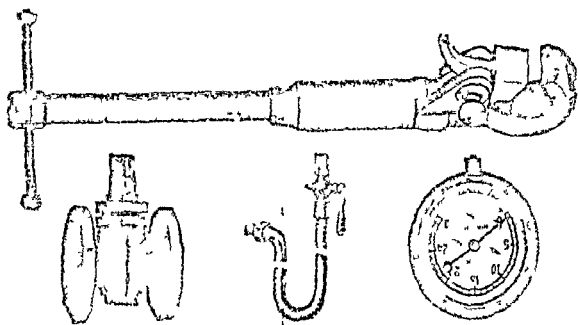
ટેલીફોન
નં. ૭૫૨.

એન્ડ પ્રધર્સ,

ટેલીગ્રાફ બિરોસ;
"ફીટીંગ," મુંબઈ.
'Fitting,' Bombay

નં. ૧૧૯—૧૨૧, નાગદેવી સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

ખાલ, છન, પ્રેસ અને રેલવે સ્ટોર સપલાયર્સ.

લોખંડ, ગેલવેનાઈઝડ, તાંબા, પીતળ હાઈડ્રોલીક
કેનવાસ નથા સ્ટીમના પાઈપો તથા તેને લગતું સરવે
જાતનું ફીટીંગ્સ, દરેક જાતના કોંક્રેટ, વીડીલ,
વાલ્વસ, રેવીટ, બોલટ, નટ, વિગેરે તુરત ડીલીવરી
માટે હમેશાં મોટા જથ્થામાં રાખ્યે છીએ.

જાહેર ખપરની અનુક્રમણિકા.

INDEX.

જાહેર ખપર આપનારું નામ

પાનું.

NAME OF ADVERTISER.

Page.

વેસ્ટ એન્ડ વોચ કંપની ...	1 એ
દરએટ યવના એન્ડ કંપની. ...	2 એ
મેસર્સ મેચ વાન બ્રધર્સ ...	3 એ
મોરેશ્વર મુકુંદ મોરે ...	4 એ
હુમ્મરો દરકી મંડળ ...	4 એ
બાગ્યોદય એજીસ ...	4 એ
એમ. એલ. ડાસર ...	4 એ
રીવો કેમીકલ કોં... ...	5 એ
આયોનિક ક્રારમસી ...	5 એ
ટેકનોલોજીકલ લેબોરેટરી ...	7 એ
મોતીલાલ સુબયંદ એન્ડ કંપની... ...	8 એ
વી. કે. રાવડે. ...	8 એ
મણેકલાલ ન. દમણીઆ ...	8 એ
ધી રતાર ઇન્ડસ્ટ્રીયલ વર્ક્સ ...	8 એ
એન. પાવેલ અને કું... ...	9 એ
વૈદ્ય હરમોહનદ દરિદાસ ઠાકર ...	10 એ
જીવનલાલ અમરસી મહેતા ...	10 એ
આનંદવતી ...	10 એ
એ. ઇ. પાટનવાલા ...	11 એ
કે. ટી. ડોંગરે અને કું. ...	11 એ
વી. વી. વેઝે ...	11 એ
ફીરોઝ એમ. દરુરુદી કું. ...	12 એ
ડાક્ટર કેશવલાલ મોતીલાલ ...	13 એ
ધી લક્ષ્મી આર્ટ્સ પ્રીન્ટીંગ વર્ક્સ ...	14 એ
ટુંપી જાહેર ખપરો ...	14 એ
લીખા કલ્યાણજી કું ...	15 એ
રેમિંગ્ટન ટાઇપરાઇટર કું ...	17 એ
ઝવેરી એન્ડ કંપની ...	18 એ
કોઠારી સુતરીઆની કંપની ...	19 એ
સી. ભોગીલાલની કું ...	20 એ
જગનલાલની કું ...	20 એ
ધી સેન્ટ્રલ એક એક્ ઇડયા લી. ...	21 એ
ગોપાળજી કલ્યાણજી દેલવાડાકર ...	22 એ
રાજ એન્ડ કુંપની ...	23 એ
જુગત્રામ અને કંપની ...	24 એ
મોહનલાલ એન્ડ કાન્જી ...	25 એ
સી. પ્રાસન & Co ...	25 એ
શ્રી અમ્બેલા બોજાનશલા ...	26 એ
અમરનાથ કંપો... ...	27 એ
ડો. ધનંજય ભાણુ સાવંત ...	27 એ
મંત્રી હિંદુ અનાયાધમ ...	28 એ
ધી ભોગ લાદકે એસ્યુરન્સ કંપની ...	28 એ
વી. સી. દરુરુદી કું ...	29 એ
સી. પ્રસન્ન કું... ...	30 એ
જેસ કું ...	30 એ
ગોદરેજ બ્રધર્સ ...	31 એ
ડી. કાલીદાસ મોતીરામ ...	32 એ
બાઈ. એલ. ધાસરકર ...	32 એ

West & Watch Co. ...	1 A.
Druwet Chowna and Co. ...	2 A.
Messrs. Dhairyawan Bros. ...	3 A.
Moresbavar Mookand Mogare... ..	4 A.
Hoonnaro Darshak Mandal... ..	5 A.
Bhagyo-daya Office ...	5 A.
M. L. Thasar ...	5 A.
Rio Chemical & Co. ...	6 A.
Ionic Pharmacy ...	7 A.
Techno-chemical Laboratory ...	7 A.
Moulal Mulchand & Co. ...	8 A.
V. K. Rannade ...	8 A.
Maneklal N Damania... ..	8 A.
The Star Industrial Works ...	8 A.
N. Powell & Co ...	9 A.
Vaidya Hargovind Haridatta Thakari...	10 A.
Jivanlal Amarsi Mehta ...	10 A.
Anandvati ...	10 A.
A. E. Patanvala ...	11 A.
K. T. Dongre & Co. ...	11 A.
V. V. Vaze ...	11 A.
Phiroze M. Dastoor & Co. ...	12 A.
Dr. Keshavlal Motilal ...	13 A.
The Lukshmi Art Printing works	14 A.
Short Advertisements ...	15 A.
Bhica Cullianji & Co... ..	16 A.
Remington Typewriter Co. ...	17 A.
Zaveri & Co. ...	18 A.
Kothari Sutaria & Co... ..	19 A.
C. Bhogilal & Co ...	20 A.
Chhaganlal & Co. ...	20 A.
The Central Bank of India Ltd.	21 A.
Gopalji Kalyanji Delfadaker ...	22 A.
Raja & Co. ...	23 A.
Jugatram & Co ...	24 A.
Mohunlal & Kanji ...	25 A.
G. Prasan & Co ...	25 A.
Shri Ambica Bhojan Shala ...	26 A.
Amrutanjun Depot ...	27 A.
Dr. Dhakji Bhanji Savant ...	27 A.
Mantri Hindu Ananthashram ...	28 A.
The Bombay Life Assurance Co.	28 A.
V. C. Dastoor & Co. ...	29 A.
G. Prasan & Co. ...	30 A.
James Co. ...	30 A.
Godrej Brothers ...	31 A.
Dr. Kalidas Motiram ...	32 A.
Y. L. Bhandarker ...	32 A.

ફરીંગ દાઈલનો મોટો જથ્થો ખરીદવો હોય તો

ડા. ગૌતમરાવ કેશવ ...	33 એ	Dr. Gantamrao Keshav ...	33 A
નિકલ પરશોતમ એન્ડ સન્સ ...	34 એ	Vithal Purshotam & Sons ...	34 A
ગોવિંદજી દામોદરની કુંઠ ...	34 એ	Govindji Damodar & Co. ...	35 A
ફરામજી તથા રસ્તમજી નવરોજી ફોટોગ્રાફર... 34 એ	34 એ	Faramji & Rustamji Photographers ...	35 A
છગનલાલ રૂઢનાથદાસ એન્ડ કુંપની ...	36 એ	Chhaganlal Rughnathdas & Co. ...	36 A
ધી ઈન્ડિયન મર્કન્ટાઇલ ઇન્સ્યુરન્સ કું. ... 36 બી	36 બી	The Indian Mercantile Insurance Co. ...	37 I
રંગુન સમાચાર પ્રેસ ...	36 બી	Rangoon Samachar Press ...	38 I
સી. સી. દેસાઇની કુંઠ ...	36 બી	C. C. Desai & Co ...	38 B
મણિશંકર ગોવિંદજી ...	36 બી	Manishanker Govindji ...	39 E
રામવૈદ્ય નારાયણ કેશવજી ...	40 બી	Raj Vaidya Naranji Keshavji ...	40 B
વૈદ્ય ગોપીનાથ કૃષ્ણજી કાનીય... 40 બી	40 બી	Vaidya Gopinath Krishnaji ...	40 B
ડી. સી. ઉમરીગરની કુંઠ. ...	41 બી	D. C. Umarigar & Co. ...	41 B
રામજોશી અંબાદેવજી મહાદેવજી ...	42 બી	Raj Joshi Ambadattji Mahadevji. ...	42 B
સાર્વાજનિક પ્રેસ્ટાકાલાય ...	43 બી	Sarvajanic Postakalaya ...	43 B
ડૉ. ડી. રાધકર એન્ડ કું. ...	43 બી	Dr. D. Writer & Co. ...	43 B
જી. કે. પવાર બ્રદર્સ ...	43 બી	G. K. Pavar Brothers ...	43 B
બેરેટની બુક ...	44 બી	Barot's Bureau ...	44 B
એ. ડી. કેમીકલ કું. ...	44 બી	O. D. Chemical Co. ...	45 B
ધી તાંદુર એન્ડ શાહબાદ સ્ટોન કંપની ...	45 બી	The Tander & Shahbad Stone Co. ...	46 B
શકર બાટલીવાલા ...	46 બી	Dr. Batliwala ...	47 B
મણીક બ્રદર્સ ...	47 બી	Karnik Brothers ...	47 B
મહેતા પુરોષોત્તમ મુળજી ...	47 બી	Mehta Purshotam Mulji ...	47 B
છગનલાલ લલ્લુબાઇ શાહ દેશનામાવાલા ...	47 બી	Chhaganlal Lallubhai Shah ...	47 B
મંગલદાસ મનમુખલાલની કુંઠ ...	48 બી	Mangaldas Mansukhlal & Co. ...	48 B
નોબર એજન્સી ...	48 બી	Servants Supplying Agency ...	48 B
વાસુદેવ કૃષ્ણ માન્ડુ ...	48 બી	Vasudeo Krishna Mandu ...	49 B
શકર દુબલ ...	49 બી	Dr. Doobal ...	50 B
ઈ. એસ. માલાની કુંપની ...	49 બી	E. S. Mala & Co. ...	51 B
ગોદરેજ બ્રદર્સ ...	49 બી	Godrej Brothers ...	52 B
માવજી લક્ષ્મીદાસની કુંઠ ...	49 બી	Mavji Lakshmidass & Co. ...	52 B.
ડા. ડી. ભટ્ટ. બટ ...	53 બી	Dr. D. H. Bhatt ...	53 B.
એમીયાર ફાઉન્ડેશન અને એનજીનીયરીંગ વર્ક્સ કું. 54 બી	54 બી	O. F. & Eng. Works Co. ...	54 B.
પાયોનીયર આલ્કલી વર્ક્સ ...	54 બી	Pioneer Alkali Works ...	55 B.
મેનેજર સાયન્સ અને ઇન્ડસ્ટ્રી ...	55 બી	The Manager Science & Industry. ...	56 B.
ગુલામ હસન દસમજી એન્ડ બ્રદર્સ ...	56 બી	Goolamhussein Faramji & Brothers ...	57 B.
ધી ઇન્ડિયન એનજીનીયરીંગ કુંઠ ...	56 બી	The Indian Engineering Co ...	58 B.
હાતમબાઇ ગુલામ હસન એન્ડ બ્રદર્સ ...	56 બી	Hatambhai Gulamhussein & Bros. ...	59 B.
ધી સ્ટાન્ડર્ડ ઇલેક્ટ્રીક કંપની ...	60 બી	The Standard Electric & Co ...	60 B.

અમે પાતે.

આ માસીકમાં બહારથી આવેલા લેખો માટે અમે જવાબદાર નથી.
આ માસીકમાં લવાજમ મુબરકના આદકોને માટે વાર્ષિક રૂ. ૩ ત્રણ તથા બહાર ગમના
આદકો માટે વાર્ષિક રૂ. ૩-૬-૦ ત્રણ છ આના પોસ્ટેજ સુદાં રાખવામાં આવ્યું છે. છુટક
નકલ એકના આના ૪ આર. નમુનાની કોપી મફત મોકલવામાં આવતી નથી.

આ માસીકમાં જે બહાર ખબરો છે તેમાં કંઈ ફેરફાર સુચવવો હોય યાતો કાઢી નાંખવી
હોય તો આવી બતની ખબર આગલા મહિનાની ૨૦ મી તારીખ પહેલાં આપવી જોઈએ. નહિતર
તે પ્રમાણે કરવું બની શકશે નહિ.

મેસર્સ ધૈર્યવાન પ્રધર્સ

કેમીસ્ટસ ડ્રગીસ્ટસ એન્ડ જનરલ મર્ચન્ટસ.

હાકુરદાર રોડ—મુંબઈ.

બહાર ગામના ગ્રાહકોને દરેક જાતની દવા અને રસાયણિક પદાર્થો બહાર ભાવેજ મોકલવામાં આવે છે. તાજે માલ મોકલવાની ગેરંટી આપવામાં આવે છે. હમ્મશાં માલ મોટા જથ્થામાં તૈયાર રાખવામાં આવે છે.

વસંત માલિની હેર ઑઈલ.

વાળ માટે ઘણુંજ રમણીય અને ખુશબોદાર તેલ, માથામાં થતો ખોડો નાબુદ કરે છે અને જીવિગેરે માથાના જંતુઓનો નાશ કરે છે. વાળને ખરતા અટકાવી તેનો વધારો કરે છે. એકવાર અજમાયશ કરવાથી ખાત્રી થશે. કીંમત બાટલી ૧ નો રૂ. ૧ એક.

જ્યાંબધ માલ ખરીદનારને સાફ કમીશન કાપી આપવામાં આવે છે.

ગ્રોટાલજન ઈયર ડ્રૉપ.

કાનનાં દરદોનો પ્રખ્યાત ઉપાય.

કાનના અસકા પડે નીકળવું વિગેરે કાનના રોગો માટે અકસીર અને રામબાણ ઉપાય છે. લગાડ્યા પછી તાત્કાળીક રાહત આપે છે.

એક શીશીની કીંમત ૧૨ આના.

ઝેડ. એફ. એફાડાઈટ પીલ્સ.

મજબુત બનાવનાર ટોનીક, સીસ્ટમને શક્તિ આપે છે.

દરેક જાતની નબળાઈ, કમતાકાત, નરવસનેસ, જ્ઞાનતંતુઓની શક્તિનો નાશ અને એવાંજ બીજાં જ્ઞાનતંતુઓનાં દરદો જેમાં ફ્રાસફરસ ઘણુંજ સાફ કામ કરે છે તેને માટે આ અકસીર દવા છે.

૪૦ ગોળીની એક શીશીની કીંમત રૂ. ૧.

ક્રૂ પીલ્સ; વૉલ્કર્સ કેર્નિક્યુર અને એવીજ બીજી કીંમતી દવાઓ-રાખવામાં આવે છે.

માઇસ લીસ્ટ માટે લખો.

મેસર્સ ધૈર્યવાન પ્રધર્સ.

નોકરી અને ધંધા—માટે રખડનાઓને ઘેર બેઠાં હજારો
રૂપીયા કમાવાનું ઉત્તમ સાધન.

સ્વતંત્રતા

ભાગ-૧ આવૃત્તિ—બીજી ત્રણેયો પાનાની કાર્ડ સાધક, દળદાર બુક સુશોભીત સુંદર
પાકું પુઠું ગેરન્ટીવાળા, પુષ્કળ હુન્નરો. શ્રીમત આના બાર. પોસ્ટેજ બુદ્ધ.

આ બુક માટે.

ઈન્ડીયન મરચંડ ચેમ્બર—લખો છે કે, આ ચોપડીમાં નાના નાના હુન્નર-ઉદ્યોગોના સારો
સંગ્રહ કરેલો છે અને ઘેર બેઠાં ઘણી મહેનત વગર અજમાવી શકાય તેવા ઉદ્યોગો છે. આ બુક
માટે—અમોને ઘણાં સરટીફિકેટો મળેલાં છે. તેથી તેનાં ઝાઝાં વખાણ કરવાં તે સોના ઉપર ઢાળ
ચઢાવવા બરાબર છે.

હુન્નરો દર્શક—મંડુળ બનીયન રોડ,—મુંબઈ નંબર ૯

શારીરિક, આધ્યાત્મિક, આર્થિક અને વૈદિક ઉન્નતિ કરાવનાર સસ્તામાં સસ્તું
૫૦ પૃષ્ઠનું માસિક

ભાગ્યોદય

કે જેમાં તત્વજ્ઞાનના, વેદાંતના, વૈદકના, વેપાર ઉદ્યોગ અને હુન્નર જ્ઞાનના ઉત્તમ વિષયો
ઉપરાંત મહાત્મા પુરુષોનાં જીવન ચરિત્રો, રસમય ગોધક વાર્તાઓ અને મનુષ્યના જીવનને ઉચ્ચ-
પદે સ્થિત કરનાર ઉત્તમ વિષયો ઉપરાંત વૈદકના પ્રાચિન ગ્રંથ શ્રી ચરક સંહિતા તથા શાલિગ્રામ
નિધંદુ (વનસ્પતિશાસ્ત્ર) નું ભાષાતર આપવામાં આવે છે દર મહિને ૫૦ પાનાનું માસિક હોવા
છતાં વર્ષમાં કેટલીક લેટો મળે છે આ વર્ષની ભેટ વિનોદ ચંદ્ર ૨૦૦ પાનાની ગોધક વાર્તા
છે અને આવતા વર્ષે ધરૈદનું ઉત્તમ પુસ્તક લેટ મળનાર છે છતાં તેનું વાર્ષિક લગાજમ માત્ર
રૂ. ૧-૮-૦ છે.

નમુનાનો અંક મંગાવી જાત્રી કરો.

લખો, ભાગ્યોદય એડીસ-અમદાવાદ.

CENT. PER CENT. RESULT.

LONDON CHAMBER OF COMMERCE EXAMINATIONS 1911.

VISIT THE BOMBAY COMMERCIAL COLLEGE.

38, KALBADEVI ROAD, BOMBAY.

Thorough coaching in Theoretical and Practical principles of Type-writing, Shorthand
Book-keeping and Accounts, and Higher Accountancy course, &c., and within the
shortest period. Terms moderate.

Apply to:—M. L. THOSAR B. A., Superintendent

B. L. THOSAR, Principal Lecturer-in-Commerce.

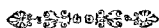
નળળાં બેરાં માટે

આલટ્રેઝ કોર્ડીયલ રીચો એજ સોના તમામ દરદોષર અકસીર અને રામળાણુ ઇલાજ છે. ખાસ કરીને સોના ગરભાશયના તમામ દરદો હર કરવાને અચુક શક્તિ ધરાવે છે. બાઇરાંના ગરભાશયના થતા તમામ દરદો જેવાં કે મેનોરીયા, લ્યુકોરીયા, એમનોરીયા અને એવાંજ દરદો હર કરવાની તેમાં અદ્ભુત શક્તિ છે. નળળાં પટેલી અને લોહી વગરની ફીક્ષી છોકરીઓ અને ગર ભવંતી સ્ત્રીઓને ઉપલી ગયેલી શક્તિ પાછી લાવી આપે છે. આલટ્રેઝ કોર્ડીયલ રીચો ગરભાશયના ક્રમને બરાબર ઠેકાણે લાવે છે, અને કસુવાવડ થતી અટકાવે છે. પીઠમાંના દુખાવો, પેડુમાં થતુ દરદ અને કમરમાં થતુ અસહ્ય દુઃખ જે બેરાંને થતું હોય તેને ઉપલી દવા આપવી. વેદો તથા ડાક્ટરોને ઉપલી દવા ગરભાશય સંબંધી દરદોને હર કરવાને ઘણી અકસીર થઈ પડશે.

જે બાળાઓ ૧૧ થી ૧૮ વર્ષની ઉમરની અંદર હોય છે અને જેઓ બાળા મટીને સોની અવસ્થામાં આવતી હોય તો તેને ઉપલી આલટ્રેઝ કોર્ડીયલ રીચો તેઓના અવયવને બરાબર ખીલવવામાં ઘણી ઉપયોગી થઈ પડશે. દવા લેવાની રીત:— દહાડામાં ત્રણ વખત

આના એક ચમચાભાર.

શક્તિની દવા.

સેલેરીના જેઓ ઘણાં નળળાં હોય, જેઓને ઉંઘ આવતી ન હોય, જેને હિરટીરીયા લાગુ પડ્યો હોય, જેને પચતું ન હોય અને જેઓ નળળાંથી તવાઈને ક્ષીણ થઈ ગયા હોય તેઓએ ઉપલી દવા જરૂર લેવી. દવા લેવાની રીત:— જમવા પહેલાં અને સુવા જવા એક કલાક આગમજ એક આના ચમચાભાર દવા લેવી.

સેલેરીના લગભગ ૪૦ (ચાલીસ) વર્ષ થયાં નળળાં પૂર્યોને માટે શક્તિને માટે જગ જાહેર થયેલી છે.

ઉપલી આલટ્રેઝ કોર્ડીયલ રીચો અને સેલેરીના હિંદુસ્તાનમાં કોઈની આબરુદાર કેમીસ્ટ, ગાંધી અથવા દવા વેચનાર પાસેથી છુટક અથવા જથ્થાબંધ મળી શકશે. ઉપલી દવાની ઉપર જણાવેલાં દરદો હર કરવાની અચળુચ શક્તિને લીધે ઘણાં ધંધાદારી એની નકલ કરવા લાગ્યા છે; માટે જે કોઈની ઉપલી દવા ન્યાયે જી લે ત્યાં એના પર લગાડેલું લેખલ જેના પર 'રીચો. કેમીકલ કુ.' નામ લખેલું છે તે વાંચવું.

ઉપલી દવાનો જેને જી અજમાયેશ કરવો હોય તેને નીચે ઠેકાણેથી મફત મોકલવામાં આવશે

THE RIO CHEMICAL CO.

રીચો કેમીકલ કુ.

79, BARROW STREET,
New York, U. S. A.

૭૯, બારો સ્ટ્રીટ,
ન્યુયૉર્ક સીટી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ અમેરિકા.

“ ક્લિડાયન્સ ”

ટૉનિક સોલ્યુશન:—એના પદાર્થો “ ગ્લિસરો ફે-સફ્ટ ” સહેલાઈથી લોહીમાં મળી જાય છે, અને તેથી જ જ્ઞાન-તાંત્રી નખખાઈ તેમજ ખીજ રોગો દૂર કરવામાં ઘણી સારી છે. રૂ. ૨-૦-૦

દાંત મંજન:—ફીનાઈલ જેવી તુકશાનકારક દવાઓથી નીરાળો અને પ્રાયદાકાંક જલદ પ્રાણવાયુ (એકસિડન) ઉત્પન્ન થવાથી મોનાં સપળાં જંતુઓ નાશ પામે છે અને દાંત ઉજળા થાય છે. રૂ. ૦-૬-૦

ધી આયોનિક ફાર્મસી,

દામોદર બીલ્ડીંગ; પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ;—મુંબઈ.

(ગ્રોફેસર ગજ્જરની)

ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી.

જુદી જુદી જાતના ઉદ્યોગોમાં વપરાતી કાચી વસ્તુઓનું તથા વેપારની ચીજોનું પૃથ-કકરણ કરવાનું કામ આ લેબોરેટરી માથે લે છે, જેવાં કે પાણીઓ, તેલો, બળતણો, ખનીજો, રસાયણિક પદાર્થો વિગેરે.

મીઝામાં અને ખીજ ધંધે એ માં વપગતા જુદા જુદા પદાર્થોની તથા સાધારણ રીતે વેપારના પદાર્થોની જાતો નક્કી કરવાની અગત્યતા ઉપર ખાસ ભાર મુકવો નકામો છે, તે પણ વળી હાવના જમાનામાં તે ખાસ કે જ્યારે હલ વિનાનું અને હીકમતી ભેજશીળ જે આવી રહ્યું છે તે નક્કી આંખને છેતરે એવી ઘણી વકી છે.

આ લેબોરેટરી વળી જુદા જુદા વેપારને લગતી તથા ઉદ્યોગને લગતી શાખાઓને માટે અભિપ્રાય તથા સલાહ આપે છે, અને તપાસ કરે એમ માગણી કરે છે.

કંટસોગો તથા વધારે વિગતોને માટે નીચેના શિગ્રામે અગ્ન કરવી.

મ. જે. ગજ્જર, ટેકનોકેમીકલ લેબોરેટરી

અબદુલ્લા ખતુલાઈ મેન્શન, સેન્ટ્રલ સ્ટ્રીટ, મુંબઈ.

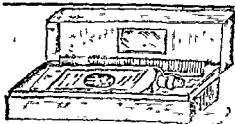
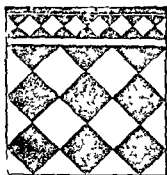
Motilal Moolchand & Co.

Marble Merchants & Contractor
Engravers and Sculptors.

15, BANK STREET, FORT, BOMBAY.
Largest Importers

Marble Tiles and slabs Fountains,
figures, Vases, white glazed and other
tiles.

Also Portland Cement, etc.

પુષ્પ ગંધ.

હેઅર ઝાઈલ.

અમારાં સુવિખ્યાત પુષ્પ ગંધ હેઅર ઝાઈલ વેચવા માટે દરેક પ્રાંતોનાં મોટાં શહેરોમાં વગદાર
અને ચાલાક એજન્ટો જોઈએ છીએ.

વી. કે. રાનડે, પરપ્રયુમર. સુબઈ નંબર ૪-ગીરગામ બેકરોડ આગેની વાડી.

વિદ્યાર્થી, કારીગર વર્ગ અને શિક્ષકોને ઉપયોગી.

વણતર-કળા-પ્રશ્નોત્તરમાળા.

(કલાભવનની વીવીંગ શાળાના હેડ માસ્તર
મી. પ્રધાનના ઉપોદ્ધાત સહીત)

જેમાં નીચેના વિષયો-મુખ્ય શાસ્ત્રીય
નિકયો અને વ્યવહારીક પદ્ધતિથી ચર્ચવામાં
આવ્યા છે-(૧) વણતર-કળા-વિજ્ઞાન (૨)
ક્રીડાઈનીંગ (૩) દાખલાઓ (૪) કળાનો પૂર્વ-
જ્ઞાતાં (૫) સુતર તેમ જ કંચનાં પ્રાથમિક યંત્રો.
(૬) વ્યવહારીક જ્ઞાન.

પુસ્તક-નાનું-ખીસામાં રહી શકે એવાં
કદનું, ૩૮ ચીત્રોવાળું અને લગભગ ૩૦૦ પૃષ્ઠનું છે
વધુ માટે લખો કીંમત રૂ. ૦-૧૨-૦

માર્કેટના ન. દર છીએ.

હેડ માસ્તર, હોલકશાળા.

વસો (નડીયાદ થઇને)

ખીતલનાં તથા લાકડાનાં નામનાં
પાટીઆ.

ખીતલના છુગ છુગ ગદાર ખીતલના ૨૨૮
ગોડનો પાટીયુ તથા કરવામાં આવે છે.

૧ ઈંચના અક્ષરના દરેક અક્ષરના ૨૨૮
સાથે. ૦-૬-૦

૧૩ ઈંચના અક્ષરના દરેક અક્ષરના ૨૨૮
સાથે. ૦-૧૨-૦

છુગ ૨૨૮ ગદાર માંની પાટીએ ૬ સી લાકડાની
ફેમના ગો તો પટીયુ તથા કરવામાં આવે છે

૨ ઈંચના અક્ષરના ૨૨૮ સાથે દરેક
અક્ષરના ૦-૨-૦

છી ૨૨૮ ઈંચનીયલ વક મ.

શો ક્રમ:-કાલગાદેવી રોડ, મદમદી મહાલની

સાથે-સુબઈ.

મા સિકના વાંચક વૃંદો તરફ વિનંતિ

સારણગાંઠની માવજતની સુધરેલી રીતો અને
અમારા પટ'ટ પટાઓ.

અમારો બેઠકક ખુલી રીતે કહેવાને હિંમત કરીએ છીએ
કે મોટા મોટા ડાકટરો અને વૈદકવિદ્યાપર સુસ્તકો લખનારાઓ
બીજી જાતના પટાઓને એક કોર સુકી અમારા પટાજ
વાપરવાની લલામણ કરે છે.

સારણગાંઠના દરદીઓ માટે ખાસ અગત્યનું.

તુટ કે જેને વેફગ્રામની ભાષામાં “હરનીયા” કહે
છે તે એમ બતાવે છે કે શરીરના કુદરતી ખાડાઓમાંથી
તેમાં સમાયેલી વસ્તુનું બહાર આવી પડવું, પણ જ્યારે તે
શબ્દ એકલો વપરાયલો હોય છે ત્યારે તેનો અર્થ પેડુમાંથી
આંતરડાનું બહાર નીકળી પડવું એવો થાય છે. ઉમર
લાયક માણસોમાં જે હરનીયાની ગાંઠ જોવામાં આવે છે તે
ઘણું ભારે આ પ્રકારનીજ હોય છે. આ ગાંઠની ઘણી જાતો
હોય છે મરદોમાં જ્યારે સાથળના મુળમાં ગાંઠ થાય છે
ત્યારે તેને “ટયુમર” ગાંઠ એવા નામથી ઓળખે છે અને
બેસાડીમાં પણ જો સાથળના મુળની હેઠે થાય છે તો તેને
“ટયુમર” કહે છે. આ દરદ શરીરના અવયવોના નબળા
પડવાની સાથે ધીમે ધીમે બહાર દેખાય છે પણ ઘણું ભારે
તો હલ ઉપર ભેરેલા બળ વાપરવાથી આ દરદ એકાએક

દેખાદે છે. કેાંઈ ચીજ એકદમ તુટી પડતી હોય એવી લાગણી થાય છે અને તરત સોજો ચડી આવે છે.
મરદોમાં આ તુટ વધીને અંડકોશમાં જાય છે અને બેસાડીની તે સાથળના મુળમાં એક નાની ગાંઠ
જેવું રહે છે જ્યારે આવી રીતે એકવાર તુટ થાય પછી આંતરડા પાછાં પેડુમાં બેસી જાય અગર
બેસાડી ગણાય છે ત્યારે ગાંઠ ગળી જાય એવી છે એમ મનાય છે જ્યારે તે નીચેજ રહે છે. ને પાછી
બેસી જતી નથી ત્યારે તે ગળી ન જાય એવી કહેવાય છે અને જ્યારે જે સ્નાયુના તંતુઓ તોડીને
તે બહાર આવી હોય તે તંતુઓથી સીકકાર્થ બધાર્થ નાની ઘંઘ જાય છે ત્યારે તેને દળાઈ ગઈ
એમ કહે છે.

આ ઉપર આપ્યું છે તે તો “હરનીયા” સારણ ગાંઠનું દુકું બધાનું છે પણ આ બાબતમાં
અમોએ વીસ વરસ સુધી જરાબર કાળજીપૂર્વક કામ કરેલું હોવાથી તે બાબત અમોએ
કરતાં ઘણી વધારે માહેતી ધરાવીએ છીએ.

મેહિરવાન સાહેબો યાદ રાખો કે અનુભવ એ મોટી વાત છે.

કોઈપણ જાતનો સારણ ગાંઠનું દરદ ઘણું જોખમ ભરેલું છે તેથી

આવો અને અમને એકદમ મળો અને અમો તમને પૂરવો આરામ આપશું.

લલામણ

શુશ્રોણીત અક્ષરોથી લખેલી જાહેર બખરોથી છેતરાતાના, પણ રૂબરૂ પળી જાતનો અનુભવ
ત્યો અને આરામ મેળવો.

એન. પાવેલ અને હાં.

જાંતરોને પટાઓ બનાવનાર, હોર્નબી રોડ અને દનકન રોડ મુંબઈ.

અવાજ કરતી વનસ્પતિઓ.

વનસ્પતિઓ ખોલતી નથી એમ કહેનારાં ખરેખરી ભૂલ ખાય છે. કારણ કે વનસ્પતિઓમાં અદ્ભૂત શુણ્ણ અને અસાધારણ બળ છે એ એનો દેવી અવાજ છે. લોહી અને વાયુ વગર મહાલ થએલા સંસાર સુખ લોગવી ન શકાય એવી શરીરનો દયામણી સ્થિતિવાળાને જ્યારે આ દુનિયા ઉપર ખરેખરે અણગમ્યા ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે તેવા સંકટમાં તમના શરીરમાં નવું જીવન ઉત્પન્ન કરવાનો ઉપકાર કરનાર તો ઉત્તમ વનસ્પતિઓ છે કે જે તેમના શરીરમાં પુરતી શક્તિ ઉત્પન્ન કરે છે. ધાતુ સળધી દરેક વિકારને નિર્મૂળ કરી કમજોર નસોને મજબૂત કરે છે. શીંઘાં પડી ગએલાં અને કાવત વગરના નિસ્તંજ શરીરને તેજસ્વી બનાવી દુર્દશ્મરણ શક્તિને વધારી મગજમાં અદૌરીક ખુમનો (આનંદ) ભરી કંટાળા ભરેલી જીંદગી ઉપર પાછો પ્રેમ ઉત્પન્ન કરાવે છે, આવા અદ્ભૂત ચમત્કારવારી વનસ્પતિઓ જડીબુટ્ટીઓના મિશ્રણથી અમોઝે તૈયાર કરેલ કંદર્પકેસરી દવાનો અમારાં દરદીઓની ઉપયોગ કરે છે. શરીરની નસોમાંની ગએલી શક્તિ એથી પાછી સજીવન થાય છે. ઉપયોગ કરે છે તે આ દવાના પ્રભાવથી આશ્ચર્ય પામી જાય છે અને અનેક આશિર્વાદો આપે છે. ઘણે દેશો પૈસા ખરચી નાસીપાસ થયા હો તો જરૂર આ કંદર્પકેસરી નો ઉપયોગ કરો. વીસ દિવસ ચાલે એટલી દવાના રૂ. ૭-૮-૦

કંદર્પકળા તેલ.

કમજોર નસો ઉપર લગાવવા માટે આ તેલનો ઉપયોગ કરવો પડે છે. રૂ. ૪-૮-૦ વિશ્વાસ આવે તોજ મળે અથવા લગો.

વૈદ્ય હરગોવિન્દ હરિદત્ત ઠાકર

માલીક—આર્ય ઔષધાલય અને સિંહનાદી સુલ્ક ડીપો.

૬૦ માધવળાગ-પાંજરાપોળ સામે, મુંબઈ નં. ૪

ખાતગી તથા જાહેર લાઈબ્રેરીને ઉપયોગી તદ્દન નવાંજ પુસ્તકો.

પ્રતાપસિંહ (ચેલાના સાચા સ્વદેશપ્રેમી ટ્રેડીસા મહારાણા) વીર રસથી ભરપૂર તદ્દન નવીજ ઉત્તમ નવલકથા. લેખક ગણાભાઈ રામચંદ્ર મહેતા. પ્રકરણ ૪૦, સુપરફેચલ ૧૬ પેજ ૫. રૂ. ૨૭૫ સોનેરી ત્રણ નામ સાથે પ્રતાપસિંહની છબીથી પુઠું સુંશોભત. કી રૂ. એક.

ખાલગીતમાળા બાળવર્ગથી ઘોરણ ૭ સુધીના બાળકો મટે ચડતાં કમળાં કાવ્યો. સફી આઈ પ્રેસમાં બાપેલા ૧૮ રંગીન ચિત્રો છે કતાં કિં દેકેત ચાર આનંદ.

જ્યા અને જ્યન્ત ન્દાનાવાલ દલપતરામ કવિ એમ એ. ૩૧ ત્રણ અંકો મ પાળું નાટક. કિ. રૂ. સવા.

સાંઘનો પર્વત આ સ બા રમગુમાઈ મ. નીલકંઠ બી. એ એવ. એવ બી. ૩૧ સાન અંકો સંપૂર્ણ નાટક કિં. રૂ. એક.

કલ્સોલિની દા. ખુ. બોમદશનાં કાવ્યોનો સાઘ બેરી તથા નવરત્રી સુક મર્વને મરણો ઉપયોગી સ પ્રદ. કિં. આના આઠ

જીવનસાસ અમરશી મહેતા.

પીરમણદ ગે-અમરાવાદ.

મુકદ્દાં જેવાઓને સંજીવન કરનાર.

આનંદવટી.

એક વખત વાપરી ખાતી કરો. આ ગોળી વાપરવાથી સ્ત્રી તથા પુરૂષોના દરેક ગુપ્ત રોગ નાશુદ્ધ કરે છે. યથા નામ તથા ગુણાનુસાર વધુ પ્રશંસા કરવાની જરૂર નથી.

કાં. ગોળી ૩૦ ની રૂ. ૨. પોસ્ટેજ જુદું.

ઘણી જાતની હલકી હાંગી વાપરી નાખુરા થયેલાઓને ખુગખખર.

રતલ ૧ ની { ક્રીમત નં. ૧ નં ૨ નં. ૩ } પોસ્ટેજ રૂ. ૨૫૫ રૂ. ૨ રૂ. ૨૫૫ } જુદું. તે સીવાય.

દરેક જાતનો મુકો મેનો, દેશી, વીસાણી દવાઓ, ૬ આ મજબૂત દેરઓછો, સોનો, લવ દેરોચિંગર તથા વીજલીકા ખીસામાં રહી શકે તેવા દીવાઓ વગેરે માંજ જુદાં કરીશ નથી. માત્ર વી પી થી મોકલાવેલો જીએ બહાર મામના ઝારદેશ ઉપર ખરેખર પાન આપવામાં આવશે રૂ ૨૫ ઉપરનો માત્ર મગાવનારે પેન્ટે રૂ ૨૫ } ૨૫ અમારે મોકલવા પ્રશે

કેકાણું—ગોરી મયારામ તુલજીસમળી કુંડો પ્રાવીજન મરચાંટ અને કળીશન, એજન્ટ મી. પી. ટેન્ક પોસ્ટ નં. ૪ મુંબઈ.

જુનો અનુભવ, જાતી દેખરેખ, અને જમાનાને અનુસરતું

દુનીઆ હેર ઑંધલ.

ખરી જતા બાલને અટકાવી
માથાને થ'ડક
પહોંચાડે છે.

દ

ની

આ

હે

ર

ઓ

ઈ

લ

દુનીઆ હેર ઑંધલ

મધુર અને સુવાસીક ખુરશોથી
લોકપ્રીય થઈ
પડેલું છે.

દ ની આ હે ર ઑ ઈ લ

દુનીઆ હેર ઑંધલ.

બાનુઓના ડરેસ સાથની
ખુબસુરતીમાં દસ ગણો
વધારો કરે છે.

દુનીઆ હેર ઑંધલ.

બાનુઓ પુરૂષો તેમજ
બચ્ચાંઓને એક સરખું
ઉપયોગી છે.

અઘણા આનાનો સ્ટાંપ મોકલવાથી સેમ્પલ ફ્રી મોકલી આપવામા આવશે.
'કી'મત બાઈલી ૧ ના ૧૨ આના પોસ્ટેજ ખર્ચ ૪ આના.

બનાવનાર એ. ઈ. પાટનવાલા.

ભાણપાલા લેન નં. ૩ મુબઇ

DONGRES
BALAMBIT.

ડાંગરેનું બાલામ્બુત.

હાલ બનરમા દલકા તથા નકરી બાવામ્બુતો ધન્ય
નીકલી પડ્યા છે. તે વેપારીઓને તે હનમ માવ ઉપર
મીરાન વધાર મલે છે, તેથી અમારે બાવામ્બુત માગનારને
પણ વેપારી વધારે કમીરાન મળનાની આશાથી હવે
બાવામ્બુત આપીને આ ડાંગરના બાવામ્બુત લેઈને જ સુણ
પારી છે એમ કહે છે તો જેને અમારે બાવામ્બુત લેઈને
દોષ તેણે તે ડાંગરનું જ છે એવી ખાતરી કરીને લેડ

એક શીશીની કી—૧૨ આના.

ટપાલ ખર્ચ ૪ આના.

કે. ટી. ડાંગરેની કં.,
ગીરગામ-મુબઇ.

કંક બીઓને અત્યંત જરૂરીની ચીજ

વજ્રકૃત કફનાશક ગોળીઓ.

નાના છોકરાઓને કંક ભરાઈને શ્વાસ થાય
છે, ડોકમાં ધુરધુર છે જેને હાંફણ, સસણી કંક
છે તે વીકરમા આ ગોળીઓનો ઉપયોગ કરવા-
થી ફક્ત એ કલાકમાં દરદ નીકળી જઈને દરદી
હોંશીઆર થાય છે મોટા માણસોને ત્વરાથી
દસ્ત થવાની જરૂરી હોય ત્યારે આ ગોળીઓ
તદ્દન સાફ કામ કરે છે.

મુબઇના પ્રખ્યાત ડાક્ટરો અને વૈદ્યોએ
ગોળીઓ કંઈક વરસ સુધી વાપરીને સર્ટીફિકેટો
આપેલા છે. એકવાર વાપરીને ખાતરી કરવી.
કીમત રૂપ ગોળીના ૧ રૂ-૧૦૦ ગોળીના ૩ રૂ.

ગ્રાફીસ-વી. વી. વજે,

ગીરગામ-મુબઇ.

મહારાજ ગાયકવાડના ખાસ આશરા હેઠળ.

ફીરોઝ એમ. દસ્તુરની કું.

આખના ડાક્ટરો અને ચશમા બનાવનારા.

ગવર્નમેન્ટ ટેલીગ્રાફ ઓફીસ સામે નં ૭ હોર્નબી રોડ, કોટ, મુંબઈ.

અમારા મી. ફીરોઝ "રેડીનોસકોપી" ની રીતથી અને "ઓપ્ટિકલ મોસકો" થી આંખની બારીક તપાસ કરી ૨૫ વરસ થયાં બધ બેસતાં ચશમા સંપૂર્ણ કંતેહમદી સાથે પુરા પાડવાનો આતુ અતુલ્ય ધગવે છે.

મી. ફીરોઝને ગવાલીઅરના મહારાજ સીધયા, ઓનરેબલ સર લૉરેન્સ જોનસન, ઓનરેબલ મીં જસટીસ બેટી, માસીસ બેટી, ઓનરેબલ સર એન. અંદાવરકર, ઓનરેબલ મીં જસટીસ બીમન, ઓનરેબલ મીં જસટીસ બેચેલર કરનલ ફ્રાન્સેસ P. M. O. R. A. M. C., કરનલ બુલ M. D. I. M. S. કરનલ પીટરસ, M. B. I. M. S મુંબઈના પોલીસ કમીશનર મીં જોલ, M. V. O અને બીજા કેટલાએક નામાંકીન ડાક્ટરો અને ગ્રહસ્થા તારકશી સમતી કાબેલીઅનપણાની ઉમદા મદદીફીકટો મળી છે.

વળી મુંબઈમાં ફક્ત અમારેજ ત્યાં વીલાયતનો તથા વીએનાનો આખના હોસપીટલમાં કામ કરી આવેલા અને M. R. C. S (Eng.) L. R. C. P (London) ની ખરી લાયકાત વાળી હીંગી ધરાવનાર ૨૫ વરસના અતુલવી ડાક્ટરની મુક્ત મદદ અને સલાહનો ખાસ લાભ મળે છે. —

(૧) બિન સ્વાસ્થી ખરી સલાહ.

(૨) ઉત્તમ કવાલીટીનો સર્વે માત્ર.

(૩) ધણા દીકરાયત ભાવ.

આ ત્રગદીજ હમોરી આતુ લોકપ્રિયતાનું ખરું કારણ છે.

"આખની સંભાળ" ને લગતી કિમતી તુસખાઓ સાથેની ચોપરી મુક્ત બજારો.

“Worldly—શ્રીહરિ—Wonders”

—Specifics of—

DR. KESHAVALAL MOTILAL BARDOLIVALA.

M. B; (E. H London.)

(૧) (એ) મેટાલિક્સ antifacet—આ દવા-વધેલી ચરબીથી કુટી ગયેલી પેટનીદુઃખ અને બેતલીથી રાજેલાં શરીરોવાળાની પેટની તથા પાચન ક્રિયાની બીમારી દુર કરી ચરબી ઓછી કરી અતિશય ભૂખ લગાડી અખૂટ શક્તિ લાવી એ પુરુષોના તથામ સંસારી સુખોમાં વધારો કરે છે. ખાવા પીવાની ખરેખર કાંઈ નથી. ૪૦ ગોળીના રૂ. ૫) સવાર સાંજ બંને ગોળી ૦૧ શેર હુંફાયલા ગરમ દુધ સાથે ગળી જાય.

(બી) નેચરમદાર. Vision Restorer—આંખના જીવા તમામ રોગો, રાધણા, કાષ્ઠ, ઠારી, મેતલીઆ, કુશાં, ખીચ, પાંચ વિગેરેને વઢાડ કાપ વગર ફક્ત ૧૫ દિવસમાં સ્વચ્છ એ: ગમતાડીઆની ખાસાની તથા લગાડવાની દવાના રૂ. ૭૫) પચેનેર. પેમેન્ગો રૂ. ૧૧૫)

(સી) અંદરુદ્ધિ Hydrocele—અંગે તેડવા જીવા માલોના દરેક. ફક્ત ૧૫ દિવસમાં આરોગ્ય. તાલ્લીફ કાઢી નહીં. વઢાડ કાપ વગર સારા થાય છે. ૧૫ દિવસની દવાના રૂ. ૧૨૫)

(ડી) કામીની કાન. Passery for female diseases—ખાસાની અને વાપરવાની દવાથી જ અન્યથા જાનુ એકત વળનના સ્ત્રીઓના ગર્ભચલના, ગ્લાનના, મારેલીક અટકાવના, હાડ, અધુન ગડુ, કમવનો સોને વિગેરે તમામ રોગોને પુરત ફર્યાદ અને ગમતાનના નરનાં લાયક થાય છે ૧ માસના ફક્ત રૂ. ૧૨૫) સ્વાસ્થ્ય, જીવાસા નાઈ બ્લેટ થાય.

સેલાય—૭ શ્રી હ સવાર સાંજ તથા રતીનાર ૨૦ તાવા વળી ૧ સુતી સમીદ તથા હરકાઈ તામ તપાસાની રી રૂ. ૨ એ લેવામાં આવ્યા

દરસ, મરસા, બચદર, નાનુર, લકન, વડગાળ, બપુર, રૂ. ૨૩, પગી, વીરદાન, હાથોઆપમ, સારાનુ ગાંડ, વરગાંડી, ગરેલીના દરના, કાય, વાચીઆપમ, હીરકીંગીઆ, દમ હાફમ, ગાંડગા, પાંડગા, સંઘડાળી, હોડીઆ, મદર, કાનના તથા આમડીના દડીના રોગોના ખાસ ઉપાત્ત હમદ હસાની વઢાડ કાપ વગર કરતામાં અપે હ નવાન મોર બે પેસાની મીકર માલ્લી આપવી. રોગી, ગલ, ગુનાની, બાપાનમીક, હોમાચિયેયીક અને હંદાંટા દોળાચિયેયીક દવાઓના ખાસ હ પાન કરતામાં આ ૧૭

“ફક્ત રાત્ર મહારાત્રન્યા અને સીમનો મારેજ.”

(૧) સુતજુ નેતુગીની અતુલત ચાલની ગાઠમુ-સર્વ શક્તિની દવાઓના રાત્ર છે ગયજુ પુરવાત પાડ લાની નુ જોડી અને વીર્ય બંધન કરી ગમે તેવી નબલતાને નાશ કરી તમામ નસોના મનજુતી આપી નિરાથ થયજાએને સંકલન કરે છે. ૧ માસની ખાસ દવાના રૂ. ૧૨૫ સવારો (૨) કાચમી શક્તિ વાપના પામ કમુગીની ગોળીઓ ૧૦૦ ની શીડી ૧ ના રૂ. ૫૫ ૩) સ્ત્રીઓને ગર્ભજાસુ કરગી ખાસ ગોળીઓ ૧૦૦ ની શીડીના રૂ. ૨૦ (૪) નરમ પેડેલી નસો માટે ખાસ સ્ત્રીઓ લેખ રૂ. ૧૦ (૫) પ્રમેદ-પરમાની ખાસાની રામનાજુ દવા રૂ. ૫ (૬) ગમે તેવા જીવા ખરજવાનો અકાંત્ર દવા રૂ. ૫ (૭) બપમ, આડી, ટાકીની અકાંત્ર રેશી જુગી રૂ. ૫ (૮) અખૂટ શક્તિના કામ માટે સંઘન ગોળીઓ ૮ ના રૂ. ૨ (૯) ગાયના વાજ માટે મુગધી તેલ રૂ. ૨. (૧૦) દામની દવા રૂ. ૦૧ (૧૧) મેડેપર થતાં ખીલની દવા રૂ. ૦૧ (૧૨) જીવાબની ગોળીઓ ૧૬ નો રૂ. ૦૧ (૧૩) ખાસ કાઢવાની રી દવા રૂ. ૦૧ (૧૪) મુગધી દત મલન રૂ. ૦૧. (૧૫) પાનમા ખાવા માટે રોગવારોએ માટે મુગધી કમુગીની મેજબુલીની જુગી તો ૧ ના રૂ. ૫ (૧૬) સાંચા મેતીનો આંખના તમામ દરેક માટે અકાંત્ર લાલ મુરમો તો, ૧ ના રૂ. ૮૦. (૧૭) દરસ, મરસા માટે ખાસાની અકાંત્ર દવા ફક્ત ખાવાથી જ દરસ માટે ૧૫ દિવસની દવાના રૂ. ૭૫ (૧૮) બપ, ગાંડ, કાષ્ઠાલારી, વરસોની, ગરજુમ, સોના માટે ખાસ અકાંત્ર મરસ, સધિવા રાત્રી વિગેરે માટે દતમ. ૮ દિવસના મરસના રૂ. ૪૦

ડૉક્ટર કેશવલાલ મોતીલાલ ખારડોલીવાલા,

એમ. બી; (ઈ. એચ; લંડન)

હેકાણ—૭ એ મોઈનસા રવામી નાચાયજીના મંદીરની સામે—ગુખઈ.

ધાર્મિક પૂરાણ ગ્રંથોમાંના ચિત્રો જોવા હોય તો ખરીદો

સુવર્ણમાળા— વર્ષ (૫) અંક ૪૫

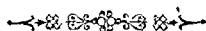
શ્રી છત્રપતિ શિવાજી મહારાજનું ચરિત્ર-ભાગ-૨ જે

કી. રૂ. ૦-૪-૦ પોસ્ટેજ ૦-૦-૬ .

સુવર્ણમાળાના પાછલા અંકો—

કાદમ્બરી ભાગ —૧૨, સુભદ્રાહરણ, શ્રી સમર્થ રામદાસ ચરિત્ર, શ્રી શિવપૂરાણ, શ્રી શિવાજી મહારાજનું ચરિત્ર, પ્રહલાદ ચરિત્ર, રામાયણ અરણ્યકાંડ (પુર્વાર્ધ) તથા પાછલા અંકોની હવે થોડી નકતો રહી છે.

વર્ષમાં આવા બાર અંકો નીકળે છે ને તેનું લવાજમ પોસ્ટેજ સાથે રૂ. ૨ છે. નવા વર્ગણીદારને અમારું સુંદર રંગિત ટેલેન્ડર, ભેટ આપવામાં આવે છે.

સચિત્ર બોધદાયક પોસ્ટ કાર્ડ્સ.

દીવાળી-દસરા, રૂતુ, સંક્રાંતિ-દરેકનો	...	...	૦-૧-૦
ચટક્યાંદની	....	કોરોનેશન	૦-૨-૦
ગુડ અને બેડબોય	....	અધોગતિનો માર્ગ	૦-૩-૦
સુરાબાર્ધની કરણી	....	બટલર અને આયા	૦-૧-૬
મેઈડ સર્વન્ટ ક્લાર્ક	....	શિવાજી ગર્વ પરિહાર	૦-૦-૩

આ શીવાય બીજાં, પબ્લીકેશનો માટે ક્રેટલોગ મંગાવો.

બ્લોક બનાવનાર તથા છાપનાર,

ઠેકાણુ - શ્રી લક્ષ્મી આર્ટ પ્રિન્ટીંગ વર્ક્સ.

સાંકલી સ્ટ્રીટ, ભાયખલા-મુંબઈ.

ટુંકી જાહેર ખબરો.

પરચુરણ કામકાજ અને પંચાદારીઓને માટે ટુંક ખરચની (ટેલીગ્રાફ સીસ્ટમની) આ જાહેર ખબરો ચાર આનાના સોળ રાજ અને ઉપરાંત વધુના દરેક રાજ દીઠ એક પંસાના ભાવથી લેવામાં આવશે. ૧૬ રાજ દીઠ ચાર આના. અને તે ઉપરાંત ૬૨ રાજ દીઠ એક પેસા લેવાનો વિવાદ છે. ઉપાધનાસભાએ દરેક મહીનાની તા ૨૦ મી સુધીના લખાણ પેસા સાથે નીચે સરનામે મોકલી આપવું જોઈએ. અંદર લખાણ અને પેસા સાથે પોસ્ટમા આવવું.

સેક્રેટરી, ઇંડીયન મર્ચન્ટસ એગ્ગ્રેગેશન બુરો,
૭૭ ૭૯ એપોલો સ્ટ્રીટ ફ્રેટ',
મુંબઈ.

સારાં-સસ્તાં-નવાં પુસ્તકો.

ચોરાશી આસન (હાથોગ-સચિત્ર) રૂ. ૧૧
વશીકરણ વિદ્યા (શ્રી ઉપયોગી) રૂ. ૦)૮
સુખરૂપ-શ્રી-સંસાર (સચિત્ર) રૂ. ૧૧, ચમત્કારિક
દૃષ્ટાંતમાળા (૧૦૮ રમુજ વાતો) રૂ. ૧૧.

સૌ. માણેકપાદ કલ્પાનજી કવિ.
રાજકોટ-(કાઠિયાવાડ).

ખાખુભાઈ આણુંદણની કુંપની.
(મીણવાળા)

૧૧૧ માંડવી મુંબઈ. નં. ૩
મર્ચન્ટસ એન્ડ કમીશન એજન્ટસ.

મફત હુન્નરકળા મફત.

જેમાં અગરબત્તી, વિલાયતી સાબુ, બી-
સ્ક્રીટ દત્તમંજન ઇત્યાદી છવીસ હુન્નરના સમા
વેશવાળી બુકની કિંમત ચાર આના પોસ્ટ માંડ
લગે:-

મી. બી. બીમલ.

ઠે. હુસેન હીરજી નીઝામીર
અમરેલી; કાઠિયાવાડ.

ચહા! ચહા!! ચહા!!!

સઘળાંને પરવડે એવું રજૂગ અને લેહિ-
જતદાર મીઠચર એક રતલી દીનના ડળખાના
અગીયાર આના તથા પાંચ રતલી દીનના ડળખાના
રૂ. ૩)૮ બીજી તરેહવાર છુટી તેમજ અકળખ
ચહા એકજ વાજબી ભાવે, ઠગાવાની ખિલકુલ
ધારતી નહીં.

દી. એન્ડ દી.

કાવારાણા મેન્સન સામે,
૩૩૪, લોહાર સ્ટ્રીટ, ધોળીતલાવ-મુંબઈ.

વેપારીપર્યાગી પાઠમાલા.

પાકું પુઠું-કીમત દશ આના.

આ પુસ્તકમાં સર્વે વેપારીઓને હુમેશાં
ઉપયોગી થઈ પડે તેવા નીચે પ્રમાણે પાઠો છે.
(૧) વેપારનું મહત્વ. (૨) ધંધો. (૩) મુદી. (૪)
નાણું (૫) શાખ. (૬) પેઢીઓ, બેંકો અને
શરારો. (૭) વેપારમાં નામાતું મહત્વ અને તેની
અગત્ય. (૮) ઘરાક અને વશ્યાત. (૯) જાહેરાત-
પ્રસિદ્ધિ. (૧૦) પત્યાણું સહારો વેપાર. (૧૧)
વેપારીના શુભ સ્વભાવ. (૧૨) વેપારમાં ફતેહ
મેળવવાનાં સાધનો (૧૩) ધંધામાં ખોટ આવ-
વાનાં કારણો. (૧૪) ઉધારીઆ વ્યવહારથી થતી
હાનિ. (૧૫) વેપારમાં વિશ્વાસનું મહત્વ. (૧૬)
નીમો ને તેના લાભ. (૧૭) વેપારી જ્ઞાનના સાધનો
(૧૮) તેજ મંદીનું જ્ઞાન. (૧૯) વેપારીને અર્થ-
શાસ્ત્રના અભ્યાસની જરૂર. (૨૦) જકાત અને
વેપારના તત્વો. (૨૧) મુસાફરી. (૨૨) વેપારની
સગવડો. (૨૩) પત્રવ્યવહાર. (૨૪) અનુભવ,
અભિપ્રાય, અને સલાહના નિયમ. (૨૫) પ્રમા-
ણિકપણું (૨૬) ધંધર ઉપર આસ્થા. (૨૭)
વેપારી નીતિ. (૨૮) જાહેરમાં નાણુંબીક કેમ
થાય છે?

જીવનસાસ અમરેલી મહુતા

પીરગાદ રોડ-અમરાવાડ.

ભીખા કદયાણુજની કું'ં તું
લોહીને સાફ કરી શકતી આપનાર
આંચો ડીડ

રેડ જેમીકા-સારસા પરેલા.

શરીરમાંના બગડેલા લોહીથી તબીયત સુસ્ત થઈ શરીર તવાતું જાય છે અને એ સ્થિતિમાં અનેક દુઝ્ઝોનો હુમલો વારંવાર થયા કરે છે. આવી સ્થિતિમાં બીજા ઉપાયો કરતાં લોહી સુધારવાના ઉપાયની પેહલવી જરૂર છે, અને લોહી સુધારવા માટેનો સૌથી અસરકારક ઉપાય રેડ જેમીકા-સારસા પરીલા છે. અને જેના ઉત્તમ ગુણો કાબેલ શકતરોએ કમુલ રાખ્યા છે, અને તેઓ એક અવાજે ખાત્રી આપે છે કે રેડ જેમીકા સારસા પરીલાએ લોહી સુધારવામાં અદ્યતન જેવી ક્ષેત્ર મેળવે છે.

આ સારસા પરીલા હિંદુસ્તાનની હવાના પ્રમાણમાં બનાવવામાં આવે છે કે જેથી કોઈ પણ દરદ ઉપર લાગુ પડે છે અને તે તરવે દરદોને જડમુલથી સાફ કરી અસલ સ્થિતિ ઉપર તબીયતને કાવે છે. આ દવાને માટે અમો વાપરવાને લાલામણ કરીએ છીએ.

શરીરમાં આવી ગયેલી નબળાઈ, ગરમીનું પુટી નીકળવું, લીવર બગડવું, જ્ઞાનવંતુઓની નબળાઈ વિગેરે અનેક પ્રકારના દરદો આ દવા દુર કરે છે.

ગરમીના દરદો ઉપર આ દવા ખાસ કરીને રામબાણુ અસર કરે છે.

ક્રીંમત બાટલીનો રૂ. ૧૧—રૂ. ૨૧.

ગાંડીવ એન્ટી-રૂમેટીક બામ.

(એક ઘણાજ અસરકારક અને લાભકારક મલમ)

આ મલમ શરીરે ચોળવાથી સર્થિવા મરજો દુઃખદાયક રોગ ઘોડા વખતમાં નાખુદ થાય, ધુનરી અને ધનુર્વા સરખા રોગને આ મલમે મટાડ્યા છે. હાથ પગનું રહી જવું, પાનુ અવયવ ઉપર એકદમ સોજો થયી આવવો, પેડુની આતુબાલુના ભાગમાં અતીશય આવવો, વાંસો ફાટ્યા કરવો તથા અકેશઈ જવો, કમરનો ભાગ ઝલાઈ જવો, ગરદનની ધઈ જવી, રગત્રક થઈ જવાથી હાથ, પગ. કે શરીરનો કોઈ ભાગ રહી જવો વગેરે રોગો આ મલમે લગાડવાથી નાશ પામે છે. સ્ત્રિઓના કેટલાક લયંકર રોગો જેવા કે સુવાવડ અને ગર્ભાશયના રોગો ધઈ ગયા પછી કમર અને પગ ઝલાઈ જાય છે તે પણ આ મલમને ઉપયોગ કરવાથી નાશ પામે છે. શરદીને લીધે શરીરના અવયવોના લયંકર ચિન્હો, જડખું ઉઘાડું રહી જવું, હાંતેખીલી એસી જવી, હાથ પગ ખેંચાઈ જવા વીગેરે ચિન્હોનો આ મલમ નાશ કરે છે. કોઈ કારણથી શરીરના કોઈ ભાગમાં લોહીનું ફરવું બંધ થયેથી અથવા લોહી મુઝદાલ થઈ જવાથી તે ભાગ નકામો અને દુઃખ આપનારો થઈ પડ્યો હોય તો આ મલમ તાત્કાળીક રીતે કાયદો આપે છે.

ક્રીંમત શીડી એકના ફક્ત આડ આના. મોટી બાટલી બાર આના.

ભીખા કદયાણુજની કું'ં પની.

The Gujarati Remington.

Meets with the complete approval of all classes of users.

Government, Mercantile, & Private.

It is the Gujarati Typewriter. We will send Gratis to all who apply:—

Specimen of writing, diagram of key board & copies of testimonials, or appointment may be arranged to have the machine brought to your office for inspection & trial.

Remington Typewriter Company,

75, Hornby Road. (Corner of Wallace Street.)

બા

Fort, BOMBAY.

મથ

ગુજરાતી રેમીંગટન.

આ ગુજરાતી રેમીંગટન ટાઈપગ્રાઈટર દરેક સરકારી ખાનામાં વાપરવાને માટે પસંદ કીધું છે. અને દરેક વેપારીઓની અને મોટાં મોટાં રાજ્યોની પસંદગી પામ્યું છે.

લખાણના નમુના અને કી બોર્ડનું ચીત્ર, તેમજ સરટીફિકેટની નકલો મંગાવનારને મફત મોકલી આપવામાં આવશે. અને ધરકાને જોવા માટે અને અજમાયશ માટે મશીનો મોકલવાની ગોઠવણ પણ કંપ્વામાં આવે છે.

રેમીંગટન ટાઈપગ્રાઈટર કંપની.

૭૫ હોર્નબીરોડ રોડ,

મુંબઈ.

EDITOR'S STUDY.

અધિપતિની નાંધ.

જર્મની તથા ઑસ્ટ્રિયાની સાથે બ્રિટીશ સામ્રાજ્યને લગાઈ હોવાથી ઐરિશ્વરનમાં તથા આ દેશમાં જે ઉદ્યોગો આજ સુધી તે બે દુશ્મન દેશોના જ ગણાતા તે ઉદ્યોગો ઉભા કરવાની હિલચાલ થાય છે. ખાઈ ઑફ ટ્રેડની આ બાબતમાં ચળવળ તરફ અગ્રેષ્ઠ ગયા અંકમાં ધ્યાન ખેંચુ' હતું. આ દેશમાં છેલ્લા છ સાત વર્ષ થયાં બુદ્ધિ બુદ્ધિ કારણોને લઈને વેપારી આટને જે ફટકો લાગ્યો છે તે ફટકામાં આ ચેમ્બરના ગયા વર્ષના પ્રયુષ્ઠે પોતાના ભાષણમાં જણવ્યું હતું તેમ આ લગાઈ વધારો થયો છે. આંટ વગર વેપાર શું? એ સુત્રની રૂથે નવા ઉદ્યોગો શરૂ કરવાની વાત તો બાબુએ રહી પણ હાલ જે વેપાર અને ઉદ્યોગો ચાલુ છે તેને ચાલુ રાખવાને પણ લગીર થ અત્યંતો કરવાની જરૂર છે હતું સુધી તેથી નવા ઉદ્યોગો માટે કંઈ ચળવળ અને દૃઢ યોજના હાથ ધરેલી કંઈ ઠેકાણે બેવામાં આવતી નથી. પણ એટલું આશ્ચર્યન સો લેવાનું છે કે તે સત્તાલ નામદાર સરકાર તેમજ વેપારી વર્ગનાં ધ્યાન બહાર નથી. હિદી સરકારનાં વેપારી ખાતાં તરફથી જર્મની ને ઑસ્ટ્રિયાના વેપાર બાબત એક ઉપયોગી પુસ્તક બહાર પાડવામાં

આવેલું છે જેની અંદર તે બે દેશોના આ દેશ સાથેના વેપારના તથા તેજ વેપાર બીજા કયા દેશોના ખેડે છે તેની સરખામણીના આંકડા આપવામાં આવ્યા છે. અમારી બજાર મુજબ નામદાર સરકાર આવી બાબતનાં પુસ્તકો વધુ બહાર પાડવા માંગે છે કે નેથી જે વેપારી આંકડા બાબત હતું આપણા દેશમાં બહુ અજ્ઞાન છે તે દુર થાય. પણ આવી બાબતની ચોપડીઓ બાબત એ ધ્યાનમાં રાખવાનું છે કે તેઓ મોટે ભાગે ઇંગ્લેન્ડમાં લખાયેલી હોવાથી આપણા વેપારીઓને બહુ ફાયદાકારક થઈ પડતી નથી. આ બાબત ઉપર બ્યારે ગયે મહિને કાયરેક્ટર જનરલ ઑફ કોમર્શિયલ ઇન્ટેલીજન્સ મી. ડી. ક્રિમીટીની મુલાકાતે મલવા આવ્યા ત્યારે તેમનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું.

જે ઉદ્યોગો આ દેશમાં ખિલવી શકાય તેમાં મુખ્ય નીચેના ઉદ્યોગો ગણી શકાય:—

- (૧) રંગ (૨) કાચ (૩) ખાંડ (૪) સ્ટાર્ચ
(૫) કેટલાએક રસાયણિક ઉદ્યોગો (૬) કાગળ
(૭) તેલ (૮) સીમીટ વિગેરે.

જર્મની અને ઑસ્ટ્રિયાથી આ ચીજોની કેટલી નિકાસ થાય છે તે નીચેના કોઠા ઉપરથી જણાશે:—

ચીજનું નામ.	જર્મની ખાતે.	જર્મનીથી.	ઑસ્ટ્રિયા હંગરી.	ઑસ્ટ્રિયા હંગરીથી.
	નિકાસ.	આયાત.	ખાતે નિકાસ	આયાત
	(પાઉન્ડ)	(પાઉન્ડ)	(પાઉન્ડ).	(પાઉન્ડ)
૩.	૪૦,૦૨,૦૦૦	૬૨,૨૬૭	૧૮,૪૮,૦૦૦	...

ઉંચી પાલીમ ઠરેલા ટોચ પરીદ કરવા ક્યાં જશે?

‘ઇંડીયન કોટન ઓઇલ’ કંપની, લીમીટેડ.

હમમ સીટ, કોટ, મુંબઈ તથા વિજલપુર, નવસારી.

આ કંપનીના કારખાનામાં નીચે સુબળ માલ તૈયાર થાય છે:—

કપાસીઆનું તેલ.

અમારે ત્યા તૈયાર થતું તેલ મુંબઈમાં વેચાતાં બીજાં તેલો કરતાં ચઢીઆતું હોવાની અમે ગૌરંટી આપીએ છીએ ખાવામાં ધોની બરોબરી કરે છે.

કપાસીઆનો મગજ.

ગાય, ભેસ, બળદ, ઘોડા, મેઠાં, બકરાં વગેરેને માટે ખરેખરે તાકાતવાન ખોરાક, દુબળાં જનવરને થોડા વખતમાં ટટાર બનાવે છે.

કપાસીઆનાં છાલાં

અમારી ચીલનો છાલાં પુના, મહિ, કરંચી, સુરત વગેરે સ્થળોએ ડેરીઓમાં તેમજ ખાનગી ખેતરોમાં રહેજ (roughage) તરીકે પુષ્કળ વપરાય છે.

શાવતાલ તથા વધુ વીગત માટે લખો:—

કાઠારી, સુતરીઆની કંપની,

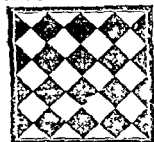
મેનેજંગ એજન્ટ.

ટેલીફોન નંબર ૨૨૩૬.

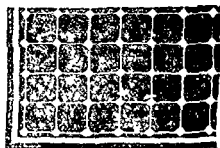
C. HOGILAL & Co.,

17-18, Elphinstone Circle, Fort, BOMBAY.

MARBLE FLOORING

આરસના પાટીયા, પલ્લેક, લાઠી, સફેદ,
કાળી, પલુ રંગની, દરેક માપની,
પાટીસ ટેબલો, ફરનીચરમાં,
હીવાલમાં અને જમીનપર
જડવાની તઢેહવાગ રંગની
લાગીએ મફદ ચલકતી
લાત્રી ઇચ ૬ x ૬,

લાલ લાઠી, સીમાંટ અને પાટીસનો સામાન વિગેરે ક્રીકાયતી લાવે મળશે.

સી. હોગીલાલની કુંઠ

આરસ પથ્થરના વેપારી,

૧૭-૧૮, એલફીનસ્ટન સર્કલ, કોટ, —મુંબઈ નં ૧.

ધી શંભુ ફારમસી.

શાસ્ત્રોક્ત રીતે દર્શી ઔષધીઓ બનાવવાનું
કારખાનું.

તાજ અને ખરી વનસ્પતિનાં ચૂલો, શાસ્ત્રોક્ત રીતે તૈયાર કરેલા ચૂલો. શુટિક ઓ, અવલેહો,
આમ્લો, અરિંટો, ઘૂતો, તૈલો, બીગેરે જથામાં તથા છુટક મળશે
લરમો તથા રસાયણો ખાત્રીવાળા સસ્તી કીમતે મળી શકશે

વૈદક શાસ્ત્રનાં પુસ્તકો પણ મળશે.

બાપનું ચૂચીપત્ર મળાવો.

સોલ એજન્ટ,

છગનલાલની કુંઠ.

કાલખાદેવી પોસ્ટ ઓફીસ સામે.
મુંબઈ.

કાંપડ	૯,૪૪,૫૦૦			૨,૨૫,૦૦૦
સીમેન્ટ	૪૪,૯૬૪	...	...	...
રસાયણિક પદાર્થો	૮૫,૧૫૭	...	...	...
કાગળ	૧,૮૩,૦૦૦	...	...	૩૮૦,૦૦
કાચનો સામાન:—				
ખગડીયા	...	...	...	૪,૮૩,૦૦૦,
બીજા જાતનો સામાન	...	...	...	૧,૦૦,૦૦૦
	રૂપિયા			
રતાર્થ	૪૪,૮૬૨	...	...	...
અલસી	૮૦,૫૫,૦૦૦	...	...	...
સરસી	૯૭,૬૧,૦૦૦	...	...	...
તલ	૪૦,૬૩,૦૦૦	...	...	...
કોપરાં	૯૮,૬૪,૦૦૦	...	...	...
મઉડાં	૪૬,૪૭,૦૦૦	...	...	...
ચોખા	૩,૧૪,૪૧,૦૦૦	૨,૦૫,૫૧,૦૦૦	...	...
ઘઉં	૨૮,૦૬,૦૦૦	...	...	...
ચામડાં	૩,૦૬,૬૧,૦૦૦	૧,૮૪,૪૧,૦૦૦	...	...
ગુલ	૪૪,૯૯,૦૦૦			

હાલ ચાલતી લઠાઇથી દરેક દેશના વેપાર
રોજગાર ઉપર કેટલી અસર થઇ છે અને
થશે તે જાણે બોર્ડ ઓફ ટ્રેડ ગ્રેટ બ્રિટનના
ઓગરટ મહિનાના વેપાર માટે બહાર પાડેલા
આંકડા ઉપરથી ઘણું અજવાળું પડે છે.

૧૯૧૪ ના ઓગસ્ટનો ગ્રેટ બ્રિટનનો વેપાર
પાઉન્ડ આગલા મહિનાથી
કેટલો ઘટાડો.

આયાત	૪,૨૩,૬૨,૦૩૪	૨૪૩
નિકાશ	૨,૪૨,૧૧,૨૭૧	૪૫૧
પરદેશી માલની		
નિકાશ	૪૪,૧૯,૮૩૩	૪૫૭

ગ્રેટ બ્રિટનમાં લઠાઇની શરૂઆતમાં જ મો-
રેટોરિયમ જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. આ
ખાખત આ દેશમાં ઘણા મતદેર છે તેમ જ ગ્રેટ-
બ્રિટનમાં બહુ મતદેર છે. થોડા વખત ઉપર
ન્યારે મોરેટોરિયમ ચાલુ રાખવું કે કેમ તે
સવાલ નીકળ્યો ત્યારે લગભગ ૮૦૦૦ વેપારી

એસોસિએશનો, બેંકરો વિગેરેનો મત પુછવામાં
આવ્યો હતો તેમાંથી ૪૫૦૦ મોરેટોરિયમ બંધ
કરવાની તરફેણમાં હતા જ્યારે ૩૫૦૦ તે
ચાલુ રાખવાની તરફેણમાં હતા. આ કેટલો
વિકટ સવાલ છે તે એટલા ઉપરથી જણાશે કે
જ્યારે એક આગેવાન વેપારીને આ ખાખતમાં
તેનો મત પુછવામાં આવ્યો ત્યારે તેણે નીચે
પ્રમાણે જવાબ આપ્યો. “હું કોલસાની ખાણ-
નો માલેક ને વેપારી છું. કોલમાની ખાણના
માલેક તરીકે મોરેટોરિયમની વિરૂદ્ધ છું પણ
વેપારી તરીકે તેની તરફેણમાં છું” ત્યાંનાં
આગેવાન વેપારી પત્રોએ તેની તરફેણમાં મત
આપેલો છે.

જર્મનીની હરીફાઇમાં બ્રિટીશ ઉદ્યોગો
ખિલતવાને માટે જે હિલચાલ ચાલે છે તે
હિલચાલની વિરૂદ્ધ વેપારની છૂટાપણાની રાજ્ય-
નીતિવાલાઓ પોતાનો મત આપે છે તેઓ
કહે છે કે જર્મનીનું નુકસાન તે સર્વેનું નુકસાન

લક્ષ્મી લીધે ચલણનાં કમિશનને રીપોર્ટ જે બહાર પડેલો હતો તેના ઉપરનો વધુ વિચાર મુલતવી રાખવામાં આવ્યો છે. તો પણ મુખ્યમંત્રી ચોડક ઉપરના એકાઉન્ટન્ટ જનરલ મીં. શ્રીગરદોડને જે મુખ્ય ઇલાકાનાં ચલણી નોટોનાં ખાતાં ઉપરનો રીપોર્ટ બહાર પડેલો છે તેમાંથી કેટલાએક ફકરાઓ દાંચવાનું આકર્ષણ એટલું મજબુત છે કે તે રોકાઈ શકે એમ નથી. હિંદુસ્તાન માટે સોનું વધારે પસંદ કરવા ભેગ છે કે રૂપું કે હાલની પદ્ધતિ પ્રમાણે એકસએકને માટે સોનાંના મોટો રીઝર્વ રાખી રૂપાંના સિક્કા બહોળા જથ્થામાં ચલાવવાની રાજ્યનીતિ સારી છે આ સમજા પ્રત્યે ઉપર આજે ઘણાં વર્ષો થયાં સખત વકરારો ચાલે છે. આ બાબત ઉપર અમે મત આપવા માંગતા નથી પણ મીં. શ્રીગરદોડને રીપોર્ટ કે જે કવીત્વના જેવા રસમય છે તેમાંથી લોક લાગણી શું છે તે કંઈક અંશે બતાવવા માગીએ છીએ.

કેટલેએક ઠેકાણેથી એમ કહેવામાં આવે છે કે ૧૯૧૩-૧૪ ની સાલમાં સોનાંની આયાતમાં (મુખ્ય ઇલાકામાં) ૧૪ કરોડનો ઘટાડો થયો તે એમ બતાવે છે કે આ દેશના લોકોને સોનું ભેંધતું નથી. મીં. શ્રીગરદોડ બતાવે છે કે આ ઘટાડો આ કારણને લીધે નથી થયો પણ ખીલ દેશો તરફ આપણી નિકાશ ઓછી થઈ એટલે સ્વાભાવિક રીતે સોનાંની આયાત પણ ઓછી થઈ. આગલાં વર્ષમાં નિકાશ આયાત કરતાં ૮૫ કરોડ જેટલી વધુ હતી ન્યારે રીપોર્ટ વળાં વર્ષમાં ૬૬ કરોડનીજ વધારે હતી. આંકડાઓ ઉપરથી જણાયે કે સોનાંની આયાત આ કારણથી ઓછી થઈ.

ઇલાકામાં સોનાંના સિંકાની જે આવણ બવણ થઈ હતી તે મુજબ રૂના પાક માટે હતી. તે વર્ષમાં રૂનો પાક બહુ મોટો હતો અને ખાસ તેને માટે લગભગ પાંચ કરોડના સોનાના સિંકા રોકાયા હતા. ૧૯૧૩-૧૪ માં કુલે ૭ કરોડને ૮૦ લાખ રૂપિયાના સોવરનો સાધારણ વપરાસને માટે આપવામાં આવ્યા હતા ન્યારે આગલે વર્ષે એથી લગભગ અડધા ઓછા આપવામાં આવ્યા હતા. આ પ્રમાણે ૧૯૧૩-૧૪ ની સાલમાં જે મોટી રકમના સોવરનો બાહર વપરાસમાં આવ્યા તેને મી. શ્રીગરદોડ ઘણી અગત્ય આપે છે, અને લખે છે કે તે બતાવી આપે છે કે સોનાનું ચલણ વધુ ને વધુ લોકપ્રિય થતું જાય છે. સોવરનો કયા કયા ઉપયોગમાં જુદી જુદી રીતે આવ્યા તે નીચેના કોષ ઉપરથી જણાયે.

(મુખ્ય ઇલાકા.)

૧૯૧૩-૧૪ ૧૯૧૨-૧૩

પાઉંડ પાઉંડ

રૂને માટે સીધી રીતે ૩૨,૫૦,૬૦૦ }
રૂના જથ્થાઓમાં ૭,૪૦,૮૦૦ } ૬,૪૧,૦૦૦
ખાંચાં અને દાણા માટે ૧૫,૦૦૦ ૧૫,૦૦૦
હોંગકાંગ, યાંગાહી,
સીંગાપોર ને ઇરાની
અખાત (મોતી માટે) ૩,૦૭,૦૦૦ ૩,૪૪,૦૦૦

૪૩,૧૩,૪૦૦ ૧૩,૦૦,૦૦૦

જુદા જુદા પ્રાંતો વચ્ચે જુદા જુદા પાકને માટે સોવરનો ઘણા વપરાસમાં આવતા જાય છે અને આ કામ માટે પહેલાં જે રૂપિયા ચાલતા હતા તેને ખસેડી તેઓનો જથ્થા મોટા પ્રમાણમાં લેતા જાય છે. તે નીચેના કોષ ઉપરથી જણાયે:—

મેટલીટ શીલીંગથા ખીલડીંગના આરંભ થાયે છે,

ધી સેન્ટ્રલ બેંક ઑફ ઇન્ડિયા લીમીટેડ.

શેરો ભરાયેલી થાપણુ	.....	રૂ. ૩૦ લાખ.
પગાર થયેલી થાપણુ	.....	રૂ. ૧૫ લાખ.
રીઝર્વ ફંડ	.....	રૂ. ૧ લાખ.

પ્રમખ:-ધી ઑનરેબલ સર શ્રીરોજશાહ મે.

મહેતા, કે. સી. આઈ. ઈ.

આ બેંકમાં ડીપોઝીટ મુકેલી દરેક પાઈની સલામતી માટે ખાસ
ગોડવણ બંકની આરટીકલમાં કરવામાં આવેલી છે.

મેશર્સ એ. એફ. ફરગ્યુસનની કું. આરટરડ એકાઉન્ટન્ટસ આ
બેંકના હીસાબો અને નમીનગીરીઓ દર અકવાડીએ તપાસ છે.

પ્રેસીડેન્સી બેંકો માફક આ બેંક પાતાના હીસાબનાં પખવાડીક
સરવેયાં બહાર પાડે છે

દરેક રીતનું બેંકને લગતું કામકાજ કરવામાં આવે છે.

હાલમાં ટુંકી તેમજ લાંબી મુદતના વ્યાજના દરો માટે મેનેજરને મળવું.

એકા તથા બેંકને લગતો પત્ર વ્યવહાર ગુજરાતીમાં પણ થઈ શકે છે.

વડી ઑફીસ:-ત્રેશામ બીલ્ડીંગ, કોટ, મુંબઈ.

શાખા ઑફીસો:-ઝવેરી બજાર તથા માંડવી, મુંબઈ.

ચાલુ ખાતા ઉપર.

રોજની બાકી ઉપર.

બનેવારીથી જુન ..... ૩ ટકા.

જુલાઈથી ડીસેમ્બર ૨૧૧ ટકા.

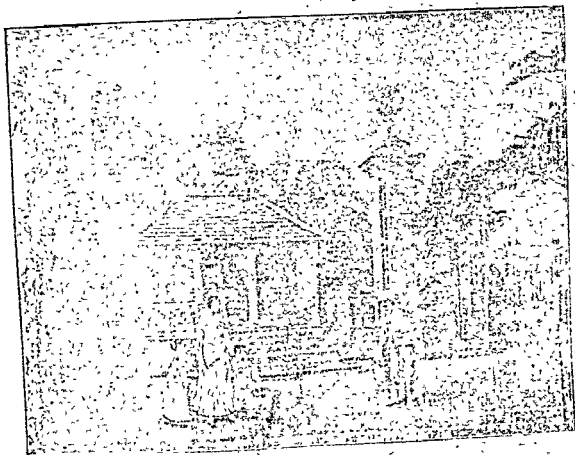
૧૨ માસની ડીપોઝીટ..... ૪૧૧ ટકા.

ટુંકી મુદતના ભાવો અરજ કરવાથી માલમ પડશે.

વધુ બીગતો માટે મેનેજરને મળવું.

દેલવાડાકર કિન્ડરગાર્ટન-સ્કોલ.

ગિરગામ બેંક રોડ-મુંબઈ.

નહાંના બાળકો માટે ખાસ.

- ૧ કે, બ ના સચિત્ર રંગીન કાર્ડ (ચુજશતી) ૦-૪-૦
- ૨ " ચોપડી " ૦-૮-૦
- ૩ અક્ષરો ગોઠવવાનું બેંકસ ૦-૮-૦
- ૪ આંક શિખવવાની ઘોડી ૧-૦-૦
- ૫ માણસના રંગીન બેંકસ ૦-૧૨-૦
- ૬ રાઈંગ શિખવવાનું બેંકસ ૦-૧૨-૦
- ૭ હિસાબનો રંગીનો બેંકસ ૦-૧૨-૦
- ૮ આંક રોના ફિગર લેઈંગ ૦-૮-૦
- ૯ બિલ્ડીંગ બેંકસ ૦-૧૨-૦
- ૧૦ જનાવરો ગોઠવવાનાં બેંકસ ૦-૧૨-૦
- ૧૧ પશુ-પંખીના પેકેટો-ફરેક ૦-૧૨-૦
- ૧૨ " " બેંકસો ૧-૮-૦
- ૧૩ વર્ડ બિલ્ડીંગ બેંકસ ૦-૧૨-૦
- ૧૪ આલ્ફાબેટીકલ સચિત્ર બેંકસ ૦-૧૨-૦
- ૧૫ પ્રેક્ટીકલ કિન્ડર ગાર્ટન બેંકસ રૂ. ૧૫-૦-૦

દેલવાડાકર-વાર્તામાળા.

- ૧ નીલમ-માણેક (લાગ ૧ થી ૮) સચિત્ર આખા સેટના રૂ. ૭-૦-૦ છુટક બે લાગ ૨-૦-૦
- ૨ નીલમ-માણેક-સન્તતિ લાગ ૧-૨ ૧-૮-૦
- ૩ ચંદ્રકલા (સચિત્ર-સંપૂર્ણ વાર્તા) ૧-૮-૦
- ૪ બેરીસ્ટરની બેરી ૨-૦-૦
- ૫ નવલગંગા લાગ ૧-૨ સાથે ૨-૦-૦
- ૬ વિક્રમ સંપ્રભ લાગ ૧-૨ " ૧-૪-૦
- ૭ નરગીઝ-નાટકમાર ૧-૪-૦
- ૮ નિરજની (લર ઘેલી વનિતા) લાગ ૧-૨-૩ ૨-૦-૦
- ૯ કુસુમાવનો (ધતિહામીક વાર્તા) ૨-૦-૦
- ૧૦ બહાદુરકલો-ભા-૧-સચિત્ર ૧-૦-૦
- ૧૧ શાન્તિ-પ્રિયા (સચિત્ર) લાગ ૧-૨-૩ સાથે ૨-૦-૦
- ૧૨ પ્રીક્લેસ બેરીસ્ટર લાગ ૧-૨-૩ (છપાવવાની છે) ૧-૮-૦
- ૧૩ નીલમ માણેક સન્તતિ લાગ ૩-૪ ૧-૮-૦

માણેક બિલ્ડીંગ-અમૃત વાઈને નાકે

ગોપાળજી કલ્યાણજી દેલવાડાકર.

(આંકડા હાલમાં આપવામાં આવેલા છે.)

રૂપિયા (પાઉંડ)

સોવરેનો (પાઉંડ)

૧૯૧૧-૧૨ ૧૯૧૨-૧૩ ૧૯૧૩-૧૪ ૧૯૧૧-૧૨ ૧૯૧૨-૧૩ ૧૯૧૩-૧૪

૧. મધ્યમાંત ને બિસર માટે ૨,૮૯૪	૨,૩૦૦	૨,૫૬૦	૩૫૧	૩૧૩	૩૯૦
૨. ખાનદેશને શુજરાત માટે ૭૨૭	૫૪૪	૭૧૬	૪૯૯	૮૦૧	૨,૫૩૧
૩. દક્ષિણ મહારાષ્ટ્ર ને કરનાટક માટે	૩૨૪	૬૮	૧૧૩	૮૯	૬૨
૪. બીજી જગ્યાએ લઈ જવા માટે	૭૯૮	૮૦૯	૬૦૧	૩૦૪	૭૯૫
કુલે	૪,૭૪૩	૩,૭૨૧	૪,૦૨૦	૧,૨૪૩	૧,૬૭૧
					૪,૩૧૩

રેલવે અને પોસ્ટ ઓફિસમાં પણ લોકો તરફથી સોવરેનો મોટી સંખ્યામાં આવે છે કે જે બતાવે છે કે લોકો તેમને સંઘરી રાખતા નથી પણ જરૂર પડે ત્યારે ચલણની માફક જ વાપરે છે. બી. બી. એન્ડ સી. આઈ., જી. આઈ. પી., એમ. એન્ડ એસ. એલ., અને એન. ડબલ્યુ. રેલવેઓમાં ૧૯૧૦-૧૧ માં ૩,૪૫,૨૭૩ પાઉંડ આપ્યા હતા તે વધીને ૧૯૧૩-૧૪ માં ૧૨,૫૮,૭૦૯ થયા હતા. પોસ્ટ ઓફિસમાં ૧૯૧૦-૧૧ માં ૧,૨૫,૪૯૬ પાઉંડ આપવામાં આવ્યા હતા જ્યારે તે વધીને ૧૯૧૩-૧૪ માં ૫,૫૪,૩૨૨ થયા હતા. પોસ્ટ ઓફિસમાંથી ૧૯૧૦-૧૧ માં ૭૨,૩૮૦ પાઉંડ આપવામાં આવ્યા હતા તે વધીને ૧૯૧૩-૧૪ માં ૪,૧૭,૯૬૫ થયા હતા.

ગયા ઇલાકાના ખેડૂતો પણ સોવરેનો વધારે પસંદ કરે છે. દાખલા તરીકે ખાનદેશમાં ખેડૂનો હુમેશાં નોટો કે રૂપિયા કરતાં સોવરેનો વધુ પસંદ કરે છે. એમ કહેવામાં આવે છે કે સૌથી અંબલુ બિલ પણ સોવરેન પસંદ કરે છે. પશ્ચિમ ખાનદેશના એક પછાત તાલુકામાં સરકારની વસુલાતનો પોણો ભાગ સોવરેનોમાં આપવામાં આવ્યો હતો. અમસવતી, વરધા, બલદાના તથા અકોલામાંથી પણ તેજ મતલબના રીપોર્ટ છે. નાગપુરમાં હજુ સોવરેનો માટે એટલો ઉત્સાહ નથી પણ તે કદાચ એથી હોય કે ખેડૂનો હજુ સોવરેનોથી બરાબર જાણીતા

થયા નથી. ભરૂચ માટે તો એમ કહેવામાં આવે છે કે ઈંગ્લેન્ડની માફક સોનાના સિક્કાઓ રૂપિયા સાથે ચલણમાં ફરે છે. સુરતમાં પણ તેજ પ્રમાણે છે. જોકે બેંકોના પડી ભાંગવાથી લોકોના વિશ્વાસ બેંકો ઉપરથી ઉઠી ગયો છે અને રથાવર મિલકત તથા જમીન લેવા લોકો વધારે હોરાયલા છે. અમદાવાદમાં ખેડૂતોને હજુ સોવરેનો પસંદ નથી. જેનું કારણ એમ લેખાય છે કે એક તો તેઓને ખોટા સિક્કાની બીક છે, બીજું વ્યવહારમાં તેઓ બદલી શકશે કે કેમ તેની બીક છે. તેમજ જેની પાસે સોવરેનો હોય તે પૈસાદાર ગણાતો હોવાથી પછી તેના માંગનારાઓ પાસે ગરીબાઈની દલીલ લાવી શકે નહિ.

દક્ષિણ મહારાષ્ટ્ર, ધારવાર, સિન્ધ વિગેરે ક્ષેત્રો પણ સોવરેનો બહુ લોકપ્રિય છે.

હાલ લડાઈમાં મોટાં રાજ્યોને લડાઈ શરૂ થયા પહેલાં જાહેર પ્રમાણે પબ્લીક ડેટ અને દર મોટાં ટીક હેલ્થ હેલ્થ—

પબ્લીક ડેટ (પ્રબલુ દેવુ) માથાંદીક હેલ્થ.
(રૂપિયા) (રૂપિયા)

ફ્રાન્સ	૧૮,૮૪,૯૦,૦૦,૦૦૦	૪૭૧
ગ્રેટબ્રિટન	૧૦,૫૦,૦૦,૦૦,૦૦૦	૨૪૦
રશિયા	૧૩,૬૫,૦૦,૦૦,૦૦૦	૬૦
બેલ્જિયમ	૨,૨૮,૦૦,૦૦,૦૦૦	૩૦૦
જર્મની	૧૫,૦૦,૦૦,૦૦,૦૦૦	૨૨૧
ઓસ્ટ્રિયા	૧૧,૨૫,૦૦,૦૦,૦૦૦	૨૪૦
હંગરી		

ધી બોમ્બે ટાઈલ માર્ક - ૨૧ બેક ઓટ ફોર્ટ મુંબઈ.

એક મહાન સ્વદેશી સાહસ.

સારા મનગમતા આકારમાં, શુદ્ધ રૂપમાં અને કીપ્રાયત લાવે દવાઓ
પૂરી પાડવાનું—છેલ્લામાં છેલ્લી શોધ મુજબની મશીનરીથી ચાલતું
ગંજાવર કારખાનું મુંબઈ ઇલાકામાં

ઝંડુ ફાર્માસ્યુટિકલ વર્ક્સ, (મુંબઈ) એકજ છે.

“સોનુ અને સુગંધ” કવચિતજ સાથે હોય છે. અમારી ઘણી દવાઓ ખાવામાં
મધુર અને ગુણમાં અકસીર છે. નાદુરસ્ત તબીયતને સારી કરે છે, નબળી તબીયતને
મજબુત કરે છે, તન તથા મનને ઉદ્ધાસમાં રાખી ચાલુ જમાનાના વધતા-જતા શ્રમ
માધ્ય વ્યાપારને પહોંચી વળવાને શક્તિવાન બનાવે છે.

અમારી બધી બનાવટો ન્હુના આયુર્વેદ શાસ્ત્રોમાં લખેલા પાઠ મુજબની છે.
“આધિ અનેક અને ઔષધ એક” જેવી એક પાલુ દવા અને રાખતા નથી.

જીવન. (અવનપ્રાશ અવલેહ) સ્વર્ગીય મહાત્મા ઝંડુ ભટ્ટજીએ અનેક સાજ
અને માંદાં ઉપર અજમાવીને સીદ્ધ કરેલ. શાસ્ત્રના પાઠ મુજબ બનાવેલ.

૦૧ રતલની ખાટલીની કી. રૂ. ૦-૧૨-૦

૧ “ ” ” ” રૂ. ૨-૮-૦

દ્રાક્ષાસવ. જમ્યા પછી લેવાનું મધુર અને સ્વાદિષ્ટ પીણું. ઉધરસ, દમ,
જાગૃજવર વગેરે મટાડે છે, અને પાચન ક્રિયાને મદદ કરે છે.

૧ રતલની ખાટલીની કી. રૂ. ૧-૮-૦

૧૧ “ ” ” ” રૂ. ૨-૦-૦

જામનગર રસશાળામાં તૈયાર થયેલી જમ્યા પાલુ અમારે ત્યાં મળશે.
શગખતો, સુરખ્યા, ગુલકંદ અને તમામ જાતની દેશી દવાઓ જધાબંધ તથા
છૂટક અમારે ત્યાં મળશે.

૧૫૫૧જીઆ અને ધંધાદારીઓને ખાસ લાભ આપવામાં આવશે. પ્રાર્થમ લીમ્ટ વગેરે માટે લખો -

મેનેજીંગ એજન્ટસ—જી.ગતરામ અને કંપની

એલ્ફીન્સ્ટન રોડ—મુંબઈ.

વખતમાં જ્યારે સાન આને સ્તલ ખેડુત વેચે છે, ત્યારે તેમાંથી બનાવેલા માલ લગલગ ૧૨ આને સ્તલ પાછો લેવો પડે છે, જે તક્ષવતના પૈસા ને વણી પાછું મોકલનાર દેશ નક્ષતરીકે મેળવે છે. વળી ઘણી ચીજો એવી છે કે જે પરદેશથી આયાત કરવામાં આવે છે, તેજ ચીજો ખરાબર રીતે તેના ઉદ્યોગને મદદ આપી ખિલવવા માં આવે તો પરદેશી માલ અત્યાધી આ દેશ તે મલ, વખત જને, પરદેશ મોકલવાને શક્તિમાન થાય. આ દેશનો વિસ્તર મોટો છે તેની આગોડવા પણ સારી છે, તેની વસ્તી દુનિયાના બધા ભાગ કરતાં વધારે છે. છતાં તે આજે ગરીબ કેમ છે, તે મલાલનો જવાબ અર્થશાસ્ત્રીઓ આપી શકે તેમ છે. મહારા ધારવા પ્રમાણે લોકોની બેદરકારી તથા વિદ્યાની ઘણી ઓછી કદર તથા જે મળે તે તે ઉપર મતોષ માનવો એ છે. દાખલા તરીકે શું, ઉપર જણાવ્યું છે તેમ તંબાકુ ઉગાડી શકાય છે પણ તેમાંથી બનતી ચીજો અહીં બનાવી શકાતી નથી? સીગાર તથા સીગરેટ શું એવી ચીજ છે કે જે આ દેશમાં બનાવી નહિં શકાય? હા, તે બનાવી શકાય પણ તે બનાવવાને જોઈએ તેવા હુશીઆર શીખેલા માણસો તૈયાર નથી. તેવા માણસોને મદદ આપનાર પૈસાદાર લોકો નથી. લોકોને એક બીજા ઉપર વિશ્વાસ નથી. કારણ કે, હજીયરના ગાંડીઆ પારખુ થયા એટલે પાવરધા બન્યા, પરદેશ જઈ ઉપર ટપકેનું જ્ઞાન મેળવી કોટ, પાટલુન, ટોપી અને નેકટાઇ પહેરી પાછા આવ્યા એટલે પાવરધા! ભોગભોગે લપકામાં અજાણ જઈ કોઈ શિમાન પૈસાની મદદ કરે તો થોડા વખતમાં દુકાં લડોળીઆ ડોળધાલુ શીખાઉ સાહેબના કપડાંવાળા તેના સોંપેલા પૈસાના લાખના બાર હજાર કરી આપે! આવી રિવાજ સુધારવાને ખાતર જે મોટી રકમ દર સાલ ધાર્મિક સંબાવતોમાં તથા મોજમજા પાછળ ખર્ચાય છે તેનો સારો ઉપયોગ કેમ થાય, તે બતાવવાનું અને તેમ કરવાની યોજનાઓ કરવા પાછળ મંડાવવાનું છે.

દેશબંધુઓની ફરજ.

આ બાબતમાં મરકાર કેવી રીતે વધુ કર મેળવી ઉદ્યોગ હુજર ખિલવવામાં કેટલી મદદ કરી શકે તે તથા લોકો પોતે પોતાની સારી સમજનો કેવો સદુપયોગ કરી શકે તેનો વિચાર ખાતર કરીને થવો જોઈએ. અને તે થયા પછી હમેશ તે ચલુ રહેતો જોઈએ હવે જ્યારે સરકાર ખુલી રીતે દરેક સ્વદેશી હુજરને તથા માલને ઉત્તેજન આપવાની જરૂર પીછાને છે, ત્યારે સ્વદેશી ચીજોને સ્વદેશી બંધુઓએ સ્વદેશની ઉન્નતિને ખાતર બનતી મદદ કરવી જોઈએ આપણે જોઈએ છીએ કે Home Industries માટે અપણા પ્રિયોશ ગંધુ મા કેવી કાળજી રાખે છે. જેવી ત્વરા તેઓ પોતાના દેશના વ્યાપાર ઉદ્યોગ પર રાખે છે તેવોજ ખત અપણે નામદાર બ્રિટીશ હકુમતની રાહબરી હેઠળ રાખતા શીખવાની જરૂર છે. જ્યાં સુધી દેશી બનાવટનો માલ હલકો તથા મોંઘે છે તથા પરદેશી માલ સસ્તો તથા સસ્તો છે એવો ખ્યાલ દુર રાખી પરદેશી માલ શા કારણથી સારો તથા સસ્તો છે તે શોધી નહિં કાઢીએ ત્યાં સુધી ખાલી બોલવાથી લાભ થવાનો નથી. કારણ તપાસીશું તો પરદેશી માલ બનાવતી વખતે તેના બનાવનારા તે માલ બીજાઓ કરતાં કેવી રીતે સારો તથા સસ્તો, બનાવી શકાય તેના ખાસ અભ્યાસ પહેલો કરે છે અને તેની પછવાડે ખતથી લાભ રહે છે. હરીફા તે કેવી રીતે સારો તથા સસ્તો બનાવે તેની પોતાથી બનતી માહિતી હમેશ તેઓ મેળવતા રહે છે, અને તેથીજ તેઓ હરીફાઈમાં પોતે કાવી શકે છે, પોતે સારી કમાણી કરે છે, પોતાના દેશને તેથી લાભ કરે છે અને બીજાઓ ઉપર સરસાઈ ભોગવે છે. છેવટે આપણી બ્રિટીશ શહેનશાહતને ન્યાયને ખાતર જે ગંભીર સુદ્ધમાં રોકાવું પડ્યું છે તેમાંથી જ્ય મેળવી દુનિયા ઉપર પોતાની સરમર્થ દેખાડી આપવાને ધંધર સાનુકૂળ થાઓ એવી પ્રાર્થના કરું છું.

મેટલીક શીલાંગની સારી ડીઝાઇન ગમશે કે ?

WAR NOTES AND NOTIFICATIONS

લડાઈ સંબંધી ખબરો તથા જાહેરનામાં.

નામદાર મુંબઈ સરકાર તરફથી એ પત્રો તા. ૩૦ મી સપ્ટેમ્બર તથા તા. ૧ લી અક્ટોબરને રાજે મળ્યા હતા તેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સને ૧૮૭૮ના (Sea Customs Act Section 19) દરિયઈ કસ્ટમ્સ સંબંધીના કાયદાના ૧૯ મો કલમને અનુમતીને દરેક જાતના નૈકા સંગ્રહી તથા લશ્કરી સજા સરજામની દરિયા માર્ગે યા જમીન માર્ગે નિકાશ કરવાની મનઃ કરવામાં આવી છે એમ તેમના આગલા એક પત્રમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું તે મનાઇ હુકમના નામદાર કિંદી સરકારના હુકમ મુજબ એવી રીતનો ફરકાર કરવામાં આવ્યો છે કે Manganese તથા Wolfram મેંગેનીઝ તથા વોલફ્રામની ચુનાઈડેડ ફીંગડમ તથા ફ્રાન્સ ખાતે નિકાશ કરવાની હવે છુટ છે તે એવી શર્તે કે તે માલ પહોંચવાની જાહેર કરેલી જગ્યા સંબંધી કોઈ પણ જાતનો શક આવે નહિં.

મુંબઈના પોસ્ટ-માસ્ટર-જનરલ તરફથી તેમને સીમલાના ડીરેક્ટર જનરલ આફ ટેલીગ્રાફ્સ તરફથી મળેલા તારની કોપી હમને મોકલવામાં આવી છે તેમાં તેઓ હમને જણાવે છે કે તા. ૧ લી અક્ટોબરથી પરદેશખાતે ડીફર્ડ (Deferred) તારો મોકલવાનો રૂઢી પાછી ચાલુ કરવામાં આવશે. પણ કોઈક વખત એ ખાતાના વ્યવહારમાં વધારો થાય તેવ વખતે થોડા વખત માટે આ રૂઢી આગળથી તે સંબંધી નોટીસ આપ્યા વિના બંધ કરવામાં આવે.

આ ડીફર્ડ તારની રૂઢીમાં દરા અક્ષરની ગણતરીની ખાસ રૂઢી પ્રમાણે નહિ પણ આગળ પ્રમાણેજ તારના શબ્દો ગણી તે મુજબ તેના ભાવ લેવામાં આવશે.

નામદાર મુંબઈ સરકાર તરફથી તા. ૨૮ સપ્ટેમ્બરને રાજે એક પત્ર મોકલવામાં આવ્યો હતો, તેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે બૈંકોને પરદેશ નાણાં મોકલવા સંબંધીના તારો માટે One Order Group રૂપી બે છુટ આપવામાં આવી છે તે છુટ બીજા કામો માટે લેવામાં આવે છે એવી રીતનો નામદાર સરકારને ખબર મળ્યાથી તે નામદાર તરફથી એના હુકમ કહવામાં આવ્યો છે કે બે કામ માટે છુટ આપવામાં આવી છે તે સિવાયના બીજા કામ માટે એ છુટ લેવામાં આવશે તો તેવા તારો તા. ૨૬ મી સપ્ટેમ્બરથી અટકાવવામાં આવશે.

નામદાર સરકાર તરફથી (Conditional contraband) લડાઈને લીધે ચઢત માટે અમુક શરતે મનાઇ કીધેલા માલની યાદીમાં નીચે મુજબના માલનો વધારો કરવામાં આવેલો જણાવવામાં આવ્યો છે.

ત્રાંચુ' ઘાટ નહિં પાટેલું.

સીસુ' (ચોરસા-પતરાં યા નળી)

ગ્લીસરાઈન.

ફ્રેંકોકોમ.

Heamatite લોખંડની કાચી ધાતુ.

લોહચુંબક થવાના ગુણ ધરાવતા લોખંડની કાચી ધાતુ.

રશ્મર.

આમાં તથા આમડીઓ કાચાં અથવા કેળવેલાં નહિં હોય એવાં ખરબચડાં.

લડાઈને લીધે જાપાન ખાતે દરિયાઈ વિમાની બાદશાહી જોખમદારીની જે યોજના ઉભી કરવામાં આવી છે તેની વિગત જાપાનના કોન્સલ તરફથી હુમને મોકલવામાં આવી છે તે નીચે મુજબ છે.

જાપાનીઝ કાયદે એ સંબંધી નીચે મુજબનો કાયદો પસાર કર્યો છે.

જાપાનીઝ સરકારે પ્રિમિયમના વધારેમાં વધારે ઠરાવેલા દરથી ઓછે દરે સોદો થયે હોય તવા સોદામાં, જાપાનીઝ વિમો ઉતારનાર અથવા તેો પરદેશી વિમો ઉતારનાર જાપાનમાં, લડાઈના જોખમે થયેલું નુકશાન ભરી આપે તેો તેઓએ ભરી આપેલી રકમમાંથી ૮૦ ટકા જેટલી રકમ સરકાર તેમને આપશે.

આ વિમાની યોજના નીચે મુજબના માલો સંબંધી લાગુ પડશે.

(અ) જાપાનીઝ બહાણો જાપાનીઝ સરકારે ઠરાવેલી લાઈનો પર બેંડપાર કરતાં હોય તે.

(બ) એવાં બહાણો પરનો માલ.

(ક) જાપાનથી નિકાશ થતો યા જાપાનમાં આવતો થતો માલ.

જાપાનીઝ મુકદ્દે વિમા સંબંધી વધારેમાં વધારે ભાવ ઠરાવેલા નાચે મુજબ છે.

(અ) જાપાનથી, સીંગાપુર થઈને હાંગકાંગથી સ્વેચ્છ લગીનાં ખંડપરનાં કોઈ પણ બંદરો વચ્ચેનો ભાવ—

વિમની રકમના ૧૦૦ યેન પર ૨૦ સેન.

(બ) હુંગકાંગથી સ્વેચ્છ વચ્ચેનાં ખંડપરનાં બંદરો વચ્ચે-વિમની રકમના ૧૦૦ યેન પર ૧૫ સેન.

શેયલ કોલોનીયલ ઇન્સ્ટીટ્યુટની વેપાર ઉદ્યોગને લગતી કમિટી, જરમની અને આસ્ટ્રીયાનો પ્રિટીશ રાજ્યમાં બેંડપાર જે આવતો હોય તે બેંડપાર પ્રિટીશ કાગીરો અને વેપારીઓને મેળવી આપવા માટે સ્તુત્ય પ્રયાસ કરી રહી છે અને તે કમિટી હિંદુસ્તાનના જાનરને લગતી પોતાના આ પ્રયાસમાં મદદગાર થાય એવી ખાસ કરીને જરમન અને આસ્ટ્રીયન મલો જે અત્યાર સુધી તે દેશમાંથી આવતા હતા તે માલો સંબંધી કોઈપણ તરફની વાતમી માંગે છે. જેને કોઈને કંઈ પણ ખાતમી

મોકલવી હોય તેમણે નીચેના સીરનામામાંથી કોઈપણ સીરનામે મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી.

૧ ઓનરરી સેક્રેટરી ટ્રેઇડ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રી કમિટી.

શેયલ કોલોનીયલ ઇન્સ્ટીટ્યુટ

નારથગર હૅડ એવેન્યુ લંડન, ઇંગ્લેન્ડ. સી.

૨ વી. ગેબ્રીયલ. એસ્કવાયર, આઇ. સી. એસ. આથુ; રજપુતાના.

૩ આઇ. આર. પીયરસન એસ્કવાયર, આઇ. સી. એસ. મીરટ.

૪ એચ. એન. રસીયન એસ્કવાયર, આઇ. સી. એસ. લાહોર.

પ્રિટીશ ઉદ્યોગમાં જરૂરીયાત રસાયણીક પદાર્થો રંગરોગાન વિગેરે જે અદ્યાપી પર્યાત હુશન દેશોમાંથી આવતા હતા તે મેળવવાની સરસમાં સરસ રીત સંબંધી વિચાર કરવા તથા સલાહ આપવા વિલાયતની બોર્ડ ઓફ ટ્રેઇડ તરફથી તેના પ્રમુખે એક કમિટીની નિમણૂક કરી છે જેમાં લૅર્ડ એન્સેલર વાઇકાઉન્ટ હાઉડેન ઓફ કલોનને કમિટીના પ્રમુખ તરીકે નિમવામાં આવ્યા છે.

નામદાર મુજબ સરકાર તરફથી તા. ૨ જુન ૧૯૪૦ના રોજ એમ જણાવવામાં આવ્યું છે કે યુનાઇટેડ કિંગડમમાંથી દરેક સ્થળે થોડાના સાબ, જીન યનાવવાના સામન ખાખી કપડાં, તથા પેરાકસાઇડ ઓફ મેગેનીઝની નિકાશ કરવાની મનાઈ કરવામાં આવી છે.

નામદાર મુજબ સરકાર તરફથી તા. ૬ જુન ૧૯૪૦ના રોજ એમ પત્ર શેમગર પર મોકલવામાં આવ્યો છે અને તે માથે પ્રિટીશ રાજ્યમાં આ સંસ્થાનોમાં યા મિત્ર રાજ્યો યા મધ્યસ્થ રજ્યોમાં મોકલવાને ચઢવેલો માત્ર જે રસ્તામાં હોય તેના સંબંધમાં, મનાઇ ક્રિપેલા માલ સંબંધીના બાદશાહી હુકમ સંબંધ રીતે લાગુ પડવા માં આવશે નહિ એ મુજબની લંડનની કસ્ટમ અને એક્સાઇઝ બોર્ડ તરફથી મેગેટી જાનર મોકલવામાં આવી છે જે નીચે મુજબ છે.

યુનાઇટેડ કિંગડમમાંથી અમુક માલોની નિકાશ સંબંધી બાદશાહી મનાઈ હુકમ થયેલો

છતા, જે મનાઈ કીધેલો માલ યુનાઇટેડ કીંગડમમાં મોકલવા માટેનો મુળ ધારેલો નહિ હોય યાતે બ્રિટીશ અથવા મિત્ર રાજ્યોના બહાણમાં દુશ્મની (માલ) નહિ હોય અને જે માલ બ્રિટીશ સંસ્થાનિક મિત્ર રાજ્યના યા મધ્ય સ્થ રાજ્યનાં બંદર પર બ્રિટીશ મિત્ર રાજ્યના યા મધ્યસ્થ રાજ્યના બહાણમાં લાવવામાં આવ્યો હોય તેને બ્રિટીશ, સંસ્થાનિક, મિત્ર રાજ્યના યા મધ્યસ્થ રાજ્યમાં કેઈ પણ સ્થળે મોકલવા ધારેલો હોય ત્યાં જવા દેવો એવો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે એટલી સરતે કે તે નિકાશને માટે તેજ બહાણમાં રહેલો બાંહેર કરવામાં આવ્યો હોય યા બહાણની ફેર બદલીના નિયમ પ્રમાણે તારકાલીક નિકાશને માટે ખીજ બહાણમાં ભરવામાં આવ્યો હોય તથા તે લગાઈને લીધે, પુરેપુરા યા અમુક શરતે મનાઈ કીધેલા માલમાંના હોય નહિ.

યુનાઇટેડ કીંગડમમાં વેપાર અર્થે ટનેજ ફેટલા પ્રમાણમાં મળી શકશે તે સંબંધી નામદાર સેક્રેટરી એક્સચેન્જ તરફથી નામદાર સુબર્જ સરકાર પર તાર મારફત આવેલી ખબર નીચે મુજબ હુમને જણાવવામાં આવી છે.

લશ્કર લઈ જવા લાવવા માટે જે બહાણો કામ નહિ લાગે તેવા રખાઈ બહાણો મળી શકશે. હિંદના નિકાસ કરનારાઓ નુરના સારા ભાવ આપવાની માંગણી કરશે તો વેપાર વ્યવહાર માટે બહાણો હિંદમાં આવવા લલચાશે. જે નુર સંબંધી આકર્ષણ પુરતું હશે તો ખાલી બહાણો પણ હિંદુસ્તાન આવી શકશે. લગાઈના કામ માટે આટલા બધા બહાણો દેકા થતા હોવાથી અને જરમન અને આન્ડ્રીયન બહાણો બંધ થઈ ગયલા હોવાથી નિમ્નશ નિમ્નશોમાં સાધારણ મધ્યમ લાવની અશકતા રાખવી નહિ. મેદારા સામગ્રીમાં આવું છે કે હુરીસન હાલ અને મીટી તથા એકર લાઈના, લગાઈના કામ માટે આપવામાં આવેલાં બહાણોને બદલે આવાં બહાણો મુકવાનો ઇશારો રાખે છે તો જે સ્તાં ખુલ્લા ચાલુ રહેશે તો સમય જતાં પુરતા બહાણો પુરા પાડવની આશા રાખું છું.

વિલાયતના વેપારી બોર્ડના વેપારી ખાતમી ખાતા તરફથી લંડન ખાતે એક મોટી સંખલ

રૂમ ઉઘાડવામાં આવી છે કે જ્યાં જરમન અને આન્ડ્રીયન યા હંગેરીયન માલો ખાસ કરીને જે જે તે દેશના માલો વિલાયતમાં ખનતા માલોને ખાસ જરૂરના હોય પણ લગાઈના સંજોગને લીધે તે દેશમાંથી આવતા અટક્યા હોય તેવા માલો પ્રદર્શિત કરવામાં આવનાર છે.

જે જે પેદીઓ ત્યાં માલ મુકવા માંગતી હોય તેમણે વિલાયતની વેપારી ખાતમી ખાતાને અરજ કરવી. આ પ્રદર્શન કુકત જરમન અને આન્ડ્રીયન યા હંગેરીયન માલોનું થશે. જે જે પેદીઓ માલ નહિ મુકી શકતી હોય તેઓની તરફથી તેવા માલોની યાદી મોકલી આપવા ફરમાશ થઈ છે.

મધ્યસ્થ બજારોમાં જરમન આન્ડ્રીયન હંગેરીયન વ્યાપાર સાથે રસાકસી.

બ્રિટીશ કારીગરો અને વેપારીઓને પોતાના જરમન આન્ડ્રીયન યા હંગેરીયન પ્રતિસ્પર્ધીઓ પાસેના વેપાર પોતાને હાથ કરવાની મળેલી અ તકનો લાભ લેવામાં વિલાયતની બોર્ડ એક દ્રેઇડ તરફની તેમને આપવામાં આવતી મદદની ચેજનાના સંબંધમાં નામદાર શહેનશાહના પરદેશ ખાનેના દ્રેઇડ કમીશનરો તરફથી તેને કેટલીક ઉપયોગી ખબર નીચે પ્રમાણેની મળી છે.

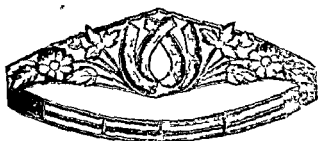
ઇજીપ્ટના નામદાર શહેનશાહના એલેક્ઝાન્ડ્રીયાના કેન્સલ જનરલ અણુ વે છે કે જે દેના પાકને આર્થિક મદદ આપવામાં આવે તો વેપારની સ્થિતિ ફાયદાકારક થશે જરમનીના ઇજીપ્ટ અથવા મશીનરી, મશીનના એવંશ વિગેરે જેવો કેટલક કિમતી વેપરમાંનો મોટો ભાગ યુનાઇટેડ કીંગડમે હાથ કરી લેવા ભેધમે. હવેકા દુનિયા વામણ જમતના વ મગ, હોઝીયરી, તથા સોય દેરા વિગેરે જેવી હલકી અને મરતી જણ્યોમાં મરેબની સફળ નીવડી શકે એમ નથી. લાખા વાયદ એ ઉધાર દામાલ આપવો પડે એ આપણી મોટ માં મોટી મુશ્કેલી છે.

સાઉથ અમેરીકા-રીઆરીએનેરોમાંના નામદાર શહેનશાહના કેન્સલ જણ્યે છે કે ન્યુગ્રેઈથી મળેલા તાર પ્રમણે સાકે અમેરીકામાં મુખ્યત્વે કરીને બ્રેઝીલ, આરજેન્ટીના અને ચીલોના બજારોમાં જરમન વેપાર પોતાને હાથ કરવા વેપારીઓના ટોળે ટોળાં ત્યાં જનાર છે.

પ્રેકન મેગેક ટાઇટ્સની સારી ડીઝાઈનો ભેવા મળશે.

મુંબઈના પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ મેળવનારા ઝવેરીઓ.

અમોને અમારા સોનાના દાગીનાના સુંદર અને વીલાયતી જેવા સપ્રાધાર કામ માટે છેલ્લાં પ્રદર્શનમાં સોનાનો ચાંદ આપવામાં આવ્યો છે.

મોહનલાલ

એન્ડ

કાનજી

ઝવેરીઓ

દરેક જાતના સોના, ચાંદી, અને ઝવેરાતના Up-to-date દાગીના ગંજવર જથ્થામાં તૈયાર મળશે.

ટેલીફોન નં. ૧૭૬૫.

૧૯૭, ૨૦૧, રોકમેન સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

પ્રસન્નનું ભારતાંજન.

અજમાવી ખાતરી કરો.

હરેક પ્રકારના દુઃખાવા, સધિવા, રાંઝણુ યાને ઓણી, શીરોવેદના, વાતરાણુ, કટિવાયુ, તથા સાંધાના સોજ વિગેરે એ સી જાતના દુઃખ ટાળવાનો

રામબાણુ ઈલાજ.

કોઈ પણ જગ્યાએ દુખાવો થતો હોય ત્યાં રહેજ લગાડી જેવાથી તમારી પુણી ખાતરી થશે કે ભારત અંજનમાં કેવી અદ્ભુત શક્તિ છે અને કેટલો તાકીદ આગમ મળે છે.

અજમાવો, આજેજ અજમાવો, પછી જુદી જશે.

કીંમત ફક્ત ૬ આના, ખાટલી દીઠ. વી. પી. ખર્ચ જુદો.

સી. પ્રસન્નની દુકા.

કેમીસ્ટ તથા પર્ફ્યુમર્સ, મુંબઈ નં. ૪.

(ખાસ ઉંચ વર્ણના હીંદુ ગ્રહસ્થો માટે.)

મનને પસંદ પડતી જમવાની

ઉમદા સગવડ.

શ્રી અંબીકા

ભોજનશાળા.

૨૭૪ કાલ્યાણેવી રોડ—વીઠ્ઠલવાડી સામે.

મુખ્યાર્થ.

આ ભોજનશાળા, માલીકાની જાતી દેખરેખ નીચે
છેલ્લામાં છેલ્લી પધ્ધતિ મુજબ ચલાવવામાં આવે છે.
ધર્મરક્ષણ, સ્વચ્છતા, પ્રમાણિકતા, ઉંચો ખોરાક,
ખંતીલા નોકરો એ આ ભોજનશાળાનાં મુખ્ય લક્ષણ છે.
સગવડતાના પ્રમાણમાં ભાવ ઘણાજ મધ્યમ રાખવામાં
આવ્યા છે.

વધુ ખુલાસા માટે મેનેજરને મળો ચા લખો.

A LIST OF SHIPS CAPTURED IN BRITISH PORTS.

નામદાર શહેનશાહના લશ્કરે બ્રિટીશ બંદરોમાં રોકેલાં તથા
હરિયામાં પકડેલાં વહાણોની યાદી.

નામદાર શહેનશાહના લશ્કરે બ્રિટીશ બંદરોમાં રોકેલાં તથા હરિયામાં પકડેલાં વહાણોની યાદી તથા વિગત સંબંધી નીચે મુજબનાં બંધાર નામદાર સરકાર તરફથી ચેમ્બરના સલામતોની બાજુ માટે હુમને મોકલવામાં આવી છે.

લગાઇ ફ્રી નીકળાવથી નામદાર શહેનશાહના લશ્કરે બ્રિટીશ બંદરોમાં રોકેલાં તથા હરિયાપર પકડેલાં વહાણો પરના માલ સંબંધી બ્રિટીશ તથા બીજાં વેપારીઓને બંધાર પુરી પડતા એ વહાણોની યાદી પ્રાપ્ત કરવાનો કરાવ થયો છે. તેથી જે બંધાર અત્યારે મળી શકે છે તેની બંધારની યાદી આ માથે ટાંગવામાં આવી છે. આ યાદી પુરેપુરી હોય એમ કહી શકાતું નથી અને એમાં સુધારો કરવો પડે. વિશેષ બંધાર મળતી જશે તેમ વધારાની યાદીઓ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે જે જે માલ બ્રિટીશ પ્રાઇઝ કોર્ટના ચુકાદાને આધાર ભૂત હોય તેવા માલો સંબંધી જે ગૃહસ્થોને દાવો હોય તે ગૃહસ્થોએ પ્રાઇઝ કોર્ટના નિયમ અનુસાર પોતાના હક દર્શાવવા પગલાં લેવાં જોઇએ. આ નિયમોની કોપી નીચેના સીરનામે કોઇ બુક્સેલર મારફત યા ગારોબાર લખાવથી મળી શકશે.

મેશર્સ વાઇમન એન્ડ સન્સ. લીમીટેડ,
૨૬ ગ્રીન્સ બીલ્ડી ગેસ, ફેટર લેઇન,
લંડન. ઈ. સી.

જે જે વહાણો સુનાઇટડ ક્રીગડમાં સ્થપાયલા પ્રાઇઝ કોર્ટના તાણામાં હોય તેવાં વહાણો સંબંધી પ્રાઇઝ કોર્ટ નીચે મુજબની બંધાર બંધાર પહાર પાડી છે તે તરફ ધ્યાન ખેંચવામાં આવે છે.

પ્રાઇઝ કોર્ટસ
એડમીરલ્ટી માર્ગ્સ ઓફીસ,
રોયલ કોર્ટ ઓફ જસ્ટીસ,

લંડન. ઇબી. સી

૧૪ ઓગસ્ટ ૧૯૧૪.

પ્રાઇઝ તરીકે પકડાયેલાં હુશ્મનનાં વહાણોમાં ભરેલા (હુશ્મનના માલ નિવારણ) માલ પર જે જે ગૃહસ્થોને હક યા લાભ હોય તથા માલ યા તેના કંઈક ભાગ મેડવવા માંગતા હોય તેમણે લંડનમાં નામદાર શહેનશાહના પ્રોક્યુરેટર જનરલ ફ્રીડેરી ચેમ્બર્સની વહાણ-હાલ ખાતેની અંકીમમાંથી ખાતમી મેળાવવી અને સુનાઇટડ ક્રીગડમાં પહારના બંધાર હોય તો નામદાર શહેનશાહના પ્રોક્યુરેટર જનરલના એજન્ટો કે જેનાં સીરનામાં તેવાં બંધારના કરતરન કલેક્ટરો પાસેથી મળી શકશે તેમની ઓફીસમાંથી ખાતમી મેળાવવી.

નામદાર શહેનશાહના પ્રોક્યુરેટર જનરલને તે માલની માલિકી તથા તુર ભય છે કે નહિ તે સંબંધી વિગત આપવી પડશે.

જે જે દાખલાઓમાં બ્રિટીશ પ્રજાનો અથવા જે જે લોકો મિત્ર રાજ્યો યા મધ્યસ્થ રાજ્યોમાં વસ્યા હોય તેનો અથવા મિત્ર પરદેશીઓ આ દેશમાં વસ્યા હોય તેનો એવા માલમાં લાભ યા હક હોય અને તે હક ચોખ્ખો હોય અને પ્રોક્યુરેટર જનરલને સંતોષ મળે તેવી રીતે નિર્ણય કર્યો હોય તે, (સિવાય કે મનાઇ ક્રીધેલા માલને લગતો સવાલ ઉભો ન થાય) તો તે માલના તુર અને બીજા બર્થને લગતી બાબતોને નિવેડો આવે તેને આધારે તે માલ યા તેનો કોઇ પણ ભાગ બનતી તાકીદે છુટા કરવામાં આવશે. શક ભરેલા દાખલાઓમાં પ્રાઇઝ કોર્ટની ચાલુ સ્થિતિ લગાડવી પડશે. પણ દાખલાઓમાં વેપારીઓ પ્રોક્યુરેટર જનરલના કરતાં જે બંધારમાં તે વહાણ હોય ત્યાંના તેમના

(પ્રોક્યુરેટર જનરલના) એજન્ટ સાથે પત્ર વ્યવહાર કરશે તો વધારે સઘવડ ભરેલું થઈ પડશે.

યુનાઈટેડ કીંગડમમાંની પ્રાઈઝ કોર્ટોના હવાલામાં બહારો હોય તેવા દાખલાઓમાં પ્રાઈઝ કોર્ટોની બેઠક તથા કામકાજની રીતસર ખબર આપવામાં આવશે. યુનાઈટેડ કીંગડમથી બહારના બ્રિટીશ બંદરોમાં જે બહારો રોકવામાં આવ્યો હોય ત્યાં લવવામાં આવ્યો હોય તે બહારોને નામદાર શહેનશાહના દર્યાપારના સંસ્થાનોમાં સ્થપાયેલી પ્રાઈઝ કોર્ટ સમક્ષ લઈ જવામાં આવશે અને જે લોકોનો કંઈ હુક હોય તેમણે તે કોર્ટો સમક્ષ પેતાના હક રજુ કરવો.

તે પ્રાઈઝ કોર્ટોના કામકાજ સંબંધી એવી નોટીસ પ્રસિદ્ધ કરવા માટે દુક વખતમાં ગોઠવણ થાય એવી આશા રખાય છે.

ફ્રાન્સ, રૂશીયા અને જાપાન સરકાર પાસેથી તે રાજ્યોમાં રોકવામાં આવેલાં અથવા તે રાજ્યોના લશ્કર તરફથી પકડાયેલાં બહારોની આવી યાદી મેળવવા નામદાર શહેનશાહની સરકાર પ્રયાસ કરે છે. તે વિગતો મળે કે તરત આવીજ રીતે તે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે.

લડાઈ ફ્રી નીકળનાં બેલજીયન બંદરોમાં રોકવામાં આવેલાં જરમન બહારો સંબંધી એક જુદું બહેરનામું છપાય છે.

નામદાર શહેનશાહની સરકારને મળતી તમામ ખબર આવી રીતે બહેર કરવામાં આવશે અને એવી આશા રખાય છે કે જુદા જુદા દાખલાઓમાં વિગત મેળવવા માટે સરકારી ખાતાંઓને અરજી મોકલવાની જરૂર આથી ઓછી થશે.

બહારોની યાદી.

ઓગસ્ટ તા. ૨૯—૧૯૧૪.

નામ	દનેજ	કયા દેશનું	કયાં રોકવામાં આવ્યાં છે તે.	નામ	દનેજ	કયા દેશનું	કયાં રોકવામાં આવ્યાં છે તે.
એડોલ્ફ (૬૪૩)	જરમન.	જુગ્રાલ્ટર		અપોલો (૪૯૩૯)	જરમન	કેમ્પટાઉન	
એડોલ્ફ (૧૪૬)	"	લીથ		અરાફેલ્સ.	"	ચાર્ટર્ડલીલ	
એલબર્ટ કલેમન્ટ (૧૧૬૫)	"	સાઉથશીટલસ		એથીની (૨૪૭૦)	"	સીડની (N. S. W.)	
એલબર્ટોન (Steel-arm Trawler)	"	દરિયાપર પકડાયેલું બહેર કરવામાં આવ્યું છે		એટીલા (૩૨૪૦)	ઑસ્ટ્રિયન	કર્કવોલ	
એલોસીયા (૫૧૪૪)	"	રંગુન		ઑસ્ટ્રીલીયા (૭૪૮૫)	જરમન	કોલોમો	
એલફ્રેડ (૧૩૦)	"	ગ્રેનાટોન		બેલુરેન્ડ (૧૪૧)	"	આરબ્રાથ	
એલફ્રેડ (૧૮૬૦)	"	બ્રિસ્ટોલ		બેલુરેન્ડ	"	ગ્લાસગો	
બોલ્ટર (૩૨૨૦)	"	હલ		બેલજીયા (૮૧૩૨)	"	ન્યુપોર્ટ (મૉન)	
બોલ્ટ (૬૮)	"	મેલબોર્ન		બેલાસ (૬૩૧)	"	રીમુરડી	
આલોના (૪૩૧૨)	"	પ્રેક્ટીકલ		બરલીન (fishing Luggers)	"	વીક	
એન્જેલા (૧૨૦)	"	પ્રેક્ટીકલ		બરલીન (૪૧૯૬)	"	સીડની (N. S. W.)	
અપાપા (બહારો)	"	નિગેરીયા		બર્નફેલ્સ (૫૬૩૯)	"	કેમ્પટાઉન	
એન્જી લઈ જવાની વરાળ યંત્ર વાળી હોડી)	"	નિગેરીયા		બીરમાર્ક	"	સાઉથ આફ્રીકા	
				બોલોન્ડ (૬૧૩)	"	લંડન	
				બોલીવર (૨૬૭)	"	પ્રીમથ	
				બ્રેટન બર (અ-ધ ૮૭)	"	ધનવરગોરડન (ધનવરનેસ)	

-- મેટેલીક શીલીંગના સારી યંત્રાઈન ગમશે કે ?

નામ	દનેજ કયાં દેશનું	કયાં રોકવામાં આવ્યા છે તે.	નામ	દનેજ કયાં દેશનું	કયાં રોકવામાં આવ્યાં છે તે.
ગ્રેમા (૧૫૩૭)	જરમન	સ્વૌનસી	ગ્રેમા (૧૩૮૫)	જરમન	પલીથ
બુગ (૩૮૫૮)	ઑસ્ટ્રીયન	ટીન	નેર્જ (૬૪૫)	"	જીપ્રાલ્ટર
કેન્સ્ટેટ (૫૯૩૦)	જરમન	ગ્રીસમેઇન	નેર્જ હારપર	"	ગ્રીમસ્પી
કાર્લ (૧૯૯૩)	"	કારડીફ	ગેરહાર્ડ(Schooner)		
ચીસી (૨૧૮૨)	"	કારડીફ	(એક સાકડું ખેડાણ વહાણ)	"	બોસ્ટન, લીન્ક
ચડિટાઇ	"	સ્ટ્રેટસ સેટલમેન્ટસ	જરમેનીયા (સ્ટેલ		
ફીસ્ચીયન એક્સ (૪૯૫૬)	"	કરાની અખાતમાં	ગાહનું વહાણ)	"	સધેમપટન
કોમેટ (૧૪૭૧)	"	પકડાયેલ	જરમેનીયા(૧૦૯૬)	"	સીડની
કોન્સ્ટેડ(૧૬૪)	"	સીડામ સન્ડરવેડ	ગેશુરપ્ટર	"	પલીથ એમ્બલ
કકસા (૪૧૪૦)	ઑસ્ટ્રીયન	ધન્વરનેચ	ગ્રીન બંડ (૩૮૮૧)	બ્રિટીશ	કારડીફ
ઉર્બલ કેન્ટ(૪૨૭૭)	બ્રિટીશ	જીપ્રાલ્ટર	ગ્રીફરવાલ્ડ (૫૪૮૬)	જરમન	ફીમેન્ટલ
		કેસલટન (બેરી-હેવન)	ગ્રીયા	"	સીડની (સ. ૪ ના.)
ડેને બોલા(૧૪૮૧)	જરમન	વેસ્ટ હારટલ પુલ	હૅમ (૪૫૬૮)	"	કેઇપટાઉન
ડાયના (૧૨૦૮)	"	નીગેરીયા	હૅમન વર્ડર્મ (૮૭)	"	એમ્બરડીન
ડે	"	પલીથ એમ્બલ	હૅના લારસેન (૧૩૧૦)	"	સધેમપટન
ડયાડે (૧૮૩૧)	"	બેરીનગટન	હૅન્સ હેમસૌથ(૨૪૮૭),	"	પલીથ
ડા. રોળીઝ (૨૦૨)	"	એમ્બરડીન	હૅન્સ બોસ્ટ (૬૫૪)	"	ગ્રેન્જમથ
એડયુઆર્ડ (૪૭૬)	"	લીવરપુલ	હૅન્સ લીઓન હાર્ટ	"	લન્ડન
એલફ્રેડ(૧૮૬૦)	"	પ્રિસ્ટલ	(૧૨૭૩)		
એડસ (૨૨૩)	"	ફાલમથ	હૅન્સ ઑટો	"	પલીથ
એડસ કુન્કેલ(૨૧૮)	"	એમ્બરડીન	હાર્ટસાઇડ(૨૭૪૦)	બ્રિટીશ	પાર્ટલેડ
ઇમાન્યુએલ(૧૪૧)	"	પલીથ એમ્બલ	હેઇનરીચ (૭૫)	જરમન	લન્ડન
એમીર (૫૫૧૪)	"	જીપ્રાલ્ટર	હેલમથ (વહાણ)	"	ઝાંઝીમાર
ઇમામીનગ્રાલ(૧૨૮૬)	"	મોડનગરો	જેચી લાવનારી		
એરીકા (૧૪૧)	"	રોચેસ્ટર	સ્ટીમર		
એરના બેલ્ટ(૧૭૩૧)	"	લન્ડન	હેન્રી ફર્ડ(૧૪૯૮)	"	ન્યુકેસલ
એરી મન્થોન(૨૬૩૮)	"	માલ્ટા	હુબર્ટ કીશન(૬૩૮)	"	પુલ
ફર્મ	નોર્વીજીયન	ન્યુક્સલ S.S. ના.	હુન્કયુન(૧૦૬૫)	"	લીવરપુલ
ફીડયુગ્રીયા (૧૨૩)	જરમન	યારમથ	હરમેન (૨૦૩૦)	"	ડાઇસાર્ટ
ફેન્ડલફેલ્ડ (૫૮૫૬)	"	કલકત્તા	હુમર્ટ (૫૬૬૩)	"	મેલમોર્ન
ફેન્ડ પ્રીશર(૬૭૦)	"	શાર્પનસ(ગ્લેસ્ટર)	હુઅકીડ(૩૬૮૯)	"	(સેન્ટ વીન્સેન્ટ વર્ડની બુશીર આગળ પકડા-યલું બહેર કરવામાં આવ્યું છે)
ફેન્ડ હોર્ન (૧૩૧૪)	"	લન્ડન			
ફોયન ફેલ્ડ (૫૬૩૩)	"	કલકત્તા			
ફોડા (૯૬)	"	લીથ			
ફોડા(ગેલીયોલ)(૬૩)	"	હલ			
ફોર્થ (૪૨૨૦)	"	કોલમ્બો			
ગેબ્રર (૭૩)	"	અવોગા			

નામ દનેજ કયા દેશનું કયા રોકવામાં
આવ્યાં છે તે.

હોર્નસન્ડ (૩૬૪૩)	જરમન	મૅન્ચેસ્ટર
હોર્સ્ટ મારટીની		
(૯૪૬)		ન્યુ પોર્ટ, મોન
હાડા (૪૭૩૦)	ઑસ્ટ્રીયન	કાર્ગેક
હામ્બોલો (૩૬૦૩)	બ્રિટીશ	કાર્ગીફ
હાઝરાડા (૩૫૩૯)	ઑસ્ટ્રીયન	ફાકમથ
હેહાના (૨૨૩)	જરમન	ફાલમથ
હેન્ડ્ર અંગોસ્ટ	ઑસ્ટ્રીયન	સોલેન
ફાહરકરંગ		
કારપટ (૫૦૫૬)	ઑસ્ટ્રીયન	સાઉથ શીલ્ડઝ
કેથેરીના (૯૫)	જરમન	ડાઇસાર્ટ
કેથેરીના (૧૩૭)		લન્ડન
કોસ્ટ્રેના (૨૫૩૧)	ઑસ્ટ્રીયન	વેન્નમથ
કોન પ્રાન્ઝેલી	જરમન	લન્ડન
સેમીલી (૮૬૮૪)		
ક્યુમેરીક (૧૨૩૨)	બ્રિટીશ	લીવરપુલ
કુરમાક (૫૧૩૭)	જરમન	કલકત્તા
લીડા (૬૭૬૬)		બરમુડા
લેવેનસો (૨૧૫૩)		હલ
લીના (૬૨)		બર્નટીસલેડ
લોન્ડન ફેલ્સ (૫૪૭૬)		એડન
લેનએરીસ (૪૦૬૪)	બ્રિટીશ	કાર્ગીફ
લેનીશન (૩૮૩૭)		કાર્ગીફ
લૉકવેલ (૩૫૩૦)		"
લૉથરીન્જન		
(૫૦૦૨)	જરમન	મેલબોર્ન
લ્યુસીડા (૧૪૭૬)		હલ
મેરીન્સીસર (૧૩૧૭)		ગ્લાસગો
મેરીલીઆનહાર્ટ		
(૧૪૬૮)		લન્ડન
મેલબોર્ન (૫૬૨૬)		મીડની (N.S.W.)
મીએન્ટ ઝે (૯૩)		બોરોસ્ટોનેસ
મીએન્ટઝ (૫૧૪)		બોરોસ્ટોનેસ
મોસ્ટકેફેલ્સ (૪૬૨૧)		કોલ્મો
મોવે (૫૬)		લીથ
મોટા (૧૧૩૭)		"
મોટોર (૭૦૮)		"

નામ દનેજ કયા દેશનું કયા રોકવામાં
આવ્યાં છે તે.

નેક્રાઈટ (૧૭૮)	બ્રિટીશ	મીડલ્સબરો
નેપટન (૧૯૭)	જરમન	વેધમ
ન્યુમન્સ્ટર (૪૨૨૧)		ફ્રીમેન્ટલ
નાઇલિંગ (૧૫૩૩)		હલ
ઓગર હોસેન		
(૪૩૨૨)		હોબર્ટ
ઓક્રીડન્ટ (૮૧૩)		લોન્ડન
આમીઆનો		
(૪૬૫૬)	બ્રિટીશ	કાર્ગીફ
ઓડેસ. (૩૦૪૬)	જરમન	કાર્ક (કેસલ ટાઉન પ્રેરિફિયન)
ઓલીન્ડા		ન્યુકેસલ (N.S.W.)
ઓરીયન્ટલ		
(Yatch)	ઑસ્ટ્રીયન	સપેપ્પટન
અંરોરીક (૧૫૩૫)	બ્રિટીશ	કંથીન્સ ટાઉન
ઓરનાથક		
(૪૨૪-)	જરમન	સીડની (N.S.W.)
ઓસ્ટ્રુસન		
(૧૭૫૫)		બ્લીથ
ઓટો (૧૫૨)		લીથ
ઓટોકાર (૯૫૭)		બ્લીથ
પેગેન ટુર્મ (૫૦૦૦)		કલકત્તા
પરકીઓ (૩૭૬૫)		લન્ડન
પલો (૫૩૫૫)	ઑસ્ટ્રીયન	કલકત્તા
ફાલ્ઝ	જરમન	મેલબોર્ન
પોર્ટો (૧૮૧૨)		ગ્વેરન્સીરાડસ
પ્રીન્સ સીગીસમન્ડ		પ્રીસબેઈન
પ્રીન્સ અડાલબર્ટ		
(૬૦૩૦)		લન્ડન
પ્રોફેસર ગુરમન		
(૬૦૬૧)		સીથેસલીઆન
પ્રોસ્પર (૭૫૬)		લન્ડન
પ્રોવીડેન્સીયા (૨૬૭૦)		મૅન્ચેસ્ટર
કવારટા		રોટ્ટસ સેટલ મેન્ટસ

અમૃતાંજન.

અમૃતાંજન એ દેશી દવામાંથી હિંદુસ્તાનમાં તૈયાર કરવામાં આવેલું છે. તેનો ઉપયોગ માત્ર શરીરમાં જ્યાં દુખાવો હોય ત્યાં લગાડવામાં જ કરવાનો છે. એમ કરવાથી દરદ જલદીથી મટી જશે.

માથાનો દુખાવો, માથાનું શુળ, ગળાનો સર્વ જાતનો દુખાવો, લયક, છાતીની ઠંડીનો વિકાર, સંધીવા, કમરનો દુખાવો, ઠેસ, ઘા, વગેરેનો દુખાવો એ સર્વ રોગ ઉપર આ ઔષધનો લેપ ચોપડવાથી તરત આરામ થશે.

કિંમત માત્ર આઠ આના.

દુથ પાઉડર.

કિંમત માત્ર બે આના.

દાદરનો દવા.

સુકી ખરજ, દાદર વગેરે ચામડીનાં દરદો આ મલમથી સારાં થાય છે.

કિંમત માત્ર છ આના.

અમૃતાંજન ડીપો,

૧૦૯, ક્રીઅર રોડ, કોટ-મુંબઈ.

“ભપકો નથી.”

વનૌષધી સાસાપરેલા.

આ માર્સાપરેલા સેવન કર્યાથી ઉપદંશજન્ય, ગરમીના રોગો તથા રચાયણી સેવન કરવાથી શરીર ઉપર થનારા લયકર વીકારો (લોહીનું જમડી જલુ) તથા ધાતુના વીકારોને નાબુદ કરીને લોહીને સુધારે છે અને ચામડી ઉપર થતા અનેક પ્રકારના રોગોને મટાડે છે.

વળી આ માર્સાપરીલા ગમે તે મ.જી.સે લીધો હોય તો લોહીનો સુધારો કરીને કૈવલ આપે છે તથા રમરજશક્તિ વધારે છે. ખાટલી એકના કિંમત રૂ. ૧.

મહા કુષ્ઠ તથા સફેદ કોઠ ઉપર

એ અતિ ઉત્તમ ગુણુદાયક ઔષધી.

ભારત મધુવદલી કિંમત રૂ. ૧.૧ આ દવા પેટમાં લીધાથી અને તેજ ઉપર લગાડવાથી નીચે નાગવલી તેજ „ રૂ. ૨ / લખેલા વિકારો ખાતરીથી સારા થાય છે. અઠાર પ્રકારના કુષ્ઠ રોગ, જેવા કે શરીરની ત્વચા ઉપર સફેદ, લાલ, કાળા, નાજુ રંગના કાઢ તથા સુનભરી છત્યાદિ દરદો ઉપરી દવા લીધાથી ખાતરીથી સારાં થાય છે, તેમજ લોહીનો સુધારો થઇ કાંતિને વધારે છે.

૩૦ ધાકજી લાણુજી સાવંત,

પ્રણેસવાડી, —મુંબઈ.

બસો રૂપૈયામાં અન્નદાન સાથે અમર નામ.

(આજસુધીમાં ૩૦ દાતાઓ મળ્યા છે.)

નડીઆદ હિંદુ અનાથાશ્રમને એકી વખતે ૩૨૦૦) આપનાર દાતાના નામની આરસની તખ્તી આશ્રમની ઓફીસમાં ચોઢવામાં આવશે તથા તે રકમના વ્યાજમાંથી દરેક વર્ષે નક્કી કરેલા દીવસે દાતાના સ્મરણમાં અનાથોને જમાડવામાં આવશે.

એક રૂપિયા ને તેથી વધુ દાન આપનાર ગૃહસ્થોનાં નામ વાર્ષિક રીપોર્ટમાં પ્રગટ થાય છે. વાર્ષિક રીપોર્ટ દરેકને મફત મળે છે.

મંત્રી—હિંદુ અનાથાશ્રમ—નડીઆદ.

ધી બોમ્બે લાઈફ એસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડ.

હું ઓફીસ—બોમ્બે એપોલો સ્ટ્રીટ.

ડિરેક્ટરની બોર્ડના ચેરમેન

ધી. જોનરેબલ મી. લલ્લુભાઈ સામળદાસ જે. પી. સી. આઈ. ઇ.

મેડીકલ ડેફરી.

ડાક્ટર આર. રાવ. એમ. ડી. લંડન.

કેપીટલ	રૂા.	૧૦,૦૦,૦૦૦
સળસકાઈબંડ	"	૩,૫૮,૬૦૦
કોલ્ડ અપ	"	૭૧,૭૮૦
પેડ અપ	"	૬૭,૬૦૫
વાર્ષિક આવક	"	૯૯,૦૬૬

ધણે એણે દરે આ કંપનીમાં મોટી રકમનો વીમો લેવાની શકાય છે. આ કંપનીનું સંપૂર્ણ ડાયરેક્ટરશ્રી રીતે અને ધણી કરકસરથી વિભાગતના નામાકિત એક્ઝ્યુચ્યુટીવ્ઝ ડીંગ એફ. એફ. એ. એફ. આઈ. એ. લંડનની સલાહ પ્રમાણે ચલાવવામાં આવે છે.

વધુ માહિતી માટે લખો.

એજન્ટ જોઈએ છે.

પ્રમોટર આર. જોશી. જે. પી.

મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર.

નામ	દનેજ	કયા દેશનું	કયાં રોકનામાં આવ્યાં છે તે.	નામ	દનેજ	કયા દેશનું	કયાં રોકનામાં આવ્યાં છે તે.
રાજપુરી	જરમન	હાંગકોગ	રુર્મ વોગેલ	જરમન	સાઉથ આફ્રીકા		
રાખી	"	રેટ્ટમ સેટલમેન્ટ	સુમાના (૭૪૮૪)	"	સીડની N.S.W		
રેપેન ફેલ્સ (૫૮૮૩)	"	કોલંબો	સુસાન વાનેન	"	ન્યુકેમલ		
આર-સો. રીકમર્સ					N. S. W.		
(૫૫૪૮)	"	કારડીફ	સાર્ગ (૩૫૯૭)	"	લુથલ્ટર		
રેસીના	ઑસ્ટ્રીયન	સન્ટરલેન્ડ	ટ-ગેટ્ટી (૧૨૭૨)	ઑસ્ટ્રીયન	સન્ટરલેન્ડ		
રીશનફેલ્સ (૪૬૭૯) જરમન		કોલંબો	ટર્પ-સીકોર (૨૭૨૫) જરમન		લીમરીક		
રેડ્ડન ફેલ્સ (૫૫૧૨)	"	મુંગ્થ	થોમ્પ્સોન (૨૦૭)	"	લીન		
રીનાનીયા (૮૭૪)	"	બ્રીથવેમગલ	થોમ્પ્સોન (૨૦૫)	"	ગ્રેન્ટોન		
રીગા (૨૧૫૬)	"	લુથાલ્ટર	ટ્રિગ્રીઅસ (૬૧૪૯)	"	સીડની		
રોલ્ડ (૧૩૭૭)	"	પ્લીમથ	ટીલી (૧૦૯)	"	ગ્રેન્જમથ		
રોન્ટ ફેલ્સ (૫૫૮૯)	"	કલકત્તા	ટોમી (૧૩૮)	"	લન્ડન		
રોધરસેડ (૧૪૦)	"	કર્કોલ્ડી	ટ્રેડગર હાલ (૩૭૬૪) બ્રિટીશ		પોર્ટલેન્ડ		
રૂફીજ (૫૪૪૨)	"	સાઇમન્સમે.	ટ્રીફેલ્સ (૫૭૫૦) જરમન		કોલંબો.		
રૂટગર્ટ વીનન	"	સીડની (N.S.W)	ટ્રોસ્ટ બર્ગ (૬૩૪૨)	"	કલકત્તા		
સેબીયા (૨૭૫૨) ઑસ્ટ્રીયન		ટાઇન	ટુટલ (૩૫૩૦) ઑસ્ટ્રીયન		સીડની N. S. W.		
સેન્ડાકાન	"	રેટ્ટમ સેટલમેન્ટ	ઉલાયુગ (૧૬૯૮) જરમન		બેરી		
સાન્તા			ઉરમન (૨૧૯૦)	"	હલ		
ડેથેરીના (૪૨૪૭)	"	દરિયા પર પકડી	વારઝીન (૪૪૫૫)	"	પેરીમ		
		રીયોડીનેનેરા ખાતે	વીએના (૪૦૦)	"	ગ્રેન્ટોન		
		લઇ જવામાં આવ્યું છે.	વોરટન ફેલ્સ (૪૫૧૧)	"	એડન		
સ્કારઝ ફેલ્સ (૫૫૧૩)	"	ઑડીલેઇડ	વોરટર્મ (૪૯૬૫)	"	મુંગ્થ		
શ્લેસેઇન (૫૫૩૬)	"	પ્લીમથ	વીગા (૮૩૯)	"	અલોઆ		
શનીફેલ્સ (૫૮૨૬) જરમન		લુથાલ્ટર	વેલે (૧૧૭)	"	ઑગરડીન		
શ્વારઝનગેક (૧૯૭૦)	"	કારડીફ	વેસર (૧૮)	"	પુલ		
સીએડલર	"	સાઉથ આફ્રીકા	વીડન ફેલ્સ (૫૫૧૨)	"	મેલબોર્ન		
સેનેટોર ડાન્ટઝીગર	"	ટ્રાલી	વીલહેલ્મ (૧૨૫૯)	"	ગ્લાસગો		
સેનીગામ્બીયા (૩૭૮૦)	"	સીંગટાઉ આગળ	વીલહેલ્મ (૨૭૪)	"	ફાઇથ		
		પકડવામાં આવ્યું છે.	વીલહેલ્મ બેહરેન્સ (૧૨૫૯)	"	ગ્લાસગો		
સીરાક (૪૬૮૦)	"	કારડીફ	વોટન	"	ન્યુકેમલ		
ડીગનલ (૧૪૪૦)	"	બ્રોસ બેઇન			N. S. W.		
સેન્જર પ્રીન્સ (૩૧૧૮) બ્રિટીશ		લન્ડન	ઝીકી (૧૮૭૭) ઑસ્ટ્રીયન માલ્ટા.				
સાઉથ ફીલ્ડ (૩૫૦૬)	"	(વિગત મળી નથી)	લઇધ ફાટી નીકળતાં ઑન્ટવર્પ ખાતે રોકા-				
ટેઇન ટુમ (૫૨૬૬) જરમન		કોલંબો	યતાં જરમન વેપારી બહાણા.				
ટેલા મેરીસ (સ્કેલ-							
ગાલ્લુ) બહાણુ (૨૬)	"	સધેમ્પટન	નામદાર શહેનશાહની સરકારને ખગર મળી				
ટેલબેન ફેલ્સ (૫૫૬૩)	"	સીડની N.S.W.	છે કે કેટલાંએક જરમન વેપારી બહાણા જેનાં				

ધી બોગે ટાઇલ માર્ટ ૨૧ બેક સ્ટ્રીટ ફાઈ મુંગ્થ.

દેખાય છે તેમજ કાયદેસર વધારેમાં વધારે વ્યાજનો દર નિમવાની રૂઢીમાં દેખાતી અનિશ્ચિતતા એમાં નથી.

પહેલાં કદાચ એમ દેખાય કે વધારેમાં વધારે દર મુકદ્દર કરવાથી રાખેલી ધારણા બહુ રહેલાઈથી પાર પડી શકે પણ તેની સાથે ગણીર ગેરફાયદો એ છે કે એ નિયમને વખતો વખત ભય વગર તોડવામાં આવે, અમુક નાણાં ધીરનારાઓમાં સામાન્ય રીતે એવો ધારો હોય છે કે હવાદારને અમુક રકમ આપે અને આપેલી રકમથી પાંચ છ ગણી રકમની ચીફી તેની પાસે લખાવી લે.

વ્યાજનો વધારેમાં વધારે દર નિમવામાં આવે તો આવી હાનિકારક રૂઢીનો વપરાસ વિશેષ થવા પામશે એમાં શક નથી. તેટલુંજ નહિ પણ મહારી કમિટીને વળી એક વધુ ગેરફાયદાની દહેશત એ રહે છે કે નાણાં ધીરનારાઓ વ્યાજનો જે સામાન્ય દર લે છે તે વધારીને કાયદેસર વધારેમાં વધારે દર લેવા ચુકશે નહિ.

કેટલાક ભરોષાદાર અને સારી નિયતના નાણાં ધીરનારાઓ છે કે જેનો વ્યાજનો દર વાજબી હદથી વધારે હોતો નથી તેઓને પણ આ કાયદેસર વધારેમાં વધારે નિમેલા વ્યાજના દરની રૂઢીથી તે દરથી વ્યાજ લેવાની લાલચ થાય એ પણ સ્વભવ વિક છે.

ત્રીજી સુચના જે, મોદની આબુ બાબુની તપાસત્રાની સોદની વિગતો તપાસવાનાં તથા વ્યાજનો દર સોદામાં નક્કી થયે હોય તે ઘટાડી એછા કરવા માટેનો કોટને સત્તા આપવાના સંગ્રહમાં છે તે સંગ્રહો મહારી કમિટી દ્વારા છે કે એ સુચના તે માન્ય કરી શકતી નથી કે રજુ કે તેથી બેંકોપારત્ત કાર્યક્રમમાં ખલેલ પહોંચે અને મુકદ્દમ લડનારાઓને નાફકની આપદા થાય.

દેખાય અંગ્રીકલચરીર રીસીફ અકટના વ્યવહારથી મળેલો અનુભવ પણ અજ સુચવે છે અને તે કાયદાના સંબંધમાં નિમાયતા કમિશનના હાલના રિપોર્ટનું વલણ પણ વ્યાજ પરિણામ તરફનું છે.

આ બધો વિચાર કરતાં મહારી કમિટી એવા અભિપ્રાયની છે કે નામદાર સરકારની ધારણા બીજી સુચના લાગુ પાડવાથી ઘણું અંશે પાર પડશે.

TARIFF VALUATION.

આયાત તથા નિકાશ થતા માલપર જકાતની આંકણીના સંબંધમાં નામદાર મુંબઈ સરકાર તરફથી કન્ટ્રીસ કલેક્ટર મી. વી. વી. એ. આ ચેમ્બરના અભિપ્રાય માટે એક પત્ર તા. ૨૯ મી જુલાઈને દિને લખ્યો હતો તેના જવાબમાં ચેમ્બર તરફથી નીચેના જવાબ મોકલવામાં આવ્યો હતો.

તા. ૨ જી અક્ટોબર ૧૯૧૪.

ધી. કન્ડીયન મર્ચન્ટસ ચેમ્બર એન્ડ બુરોના

સેક્રટરી તરફથી

આર. એફ. એલ. વી. વી. એ. એસ. કલેક્ટર એન્ડ કન્ટ્રીસ બેંક.

આઈ. સી. એસ.

કલેક્ટર એન્ડ કન્ટ્રીસ બેંક.

સું. મુંબઈ.

સાહેબ,

આ ચેમ્બરની કમિટીની ફરમાસથી આપના તા. ૨૯ મી જુલાઈ ૧૯૧૪ ને રજૂ કરેલા નં. ૨૯૧૬ માં નંબરના પત્રના સંબંધમાં તેમના અભિપ્રાય જણાવવા રજા લઉં છું.

મહારી કમિટીને દહેશત છે કે જકાતની આંકણીને માટે માલના બજાર ભાવ આંકવાની હાલની રૂઢી જરાક સખત અને અમતોષ ઉત્પન્ન કરનાર છે કારણ કે આયાત કરનારને તે મલની ભરનીઆની ખરી ઉગતના ચોખ્ખા ભાવ કરતાં ઉંચે ભાવે ગેરવાજબી રીતે જકાત આપવાની ફરજ પડે છે. (Wholesale Cash Market Rates) અને " જવાબદારી રોકડ વેચાણના બજાર-ભાવ " એ વાક્યના હાલ લખેલા અર્થ પ્રમાણે મુંબઈ કાપડ દરેક કન્ટ્રીસ કાયદાના ૩૦ મા વિભાગના (અ) પ્રકરણ પ્રમાણે જકાતની આંકણીમાં પહેલાં ત્રણથી ચાર મધ્યસ્થોના હસ્તક એક હસ્તેથી બીજો હસ્તે એમ પંચાર થાય છે. આ

મેટેલીક શીલીગથી બીલીંગનો ચોરસો થાય છે.

ઉપરાંત ઉપલા વાક્યના અર્થમાં દલાલી તથા ૪ ટકાનો વટાવનો પણ સમાવેશ થાય છે. (એટલે જકાતની આંકણીમાં તે પણ બાદ કરવામાં આવતાં નથી) આજ કારણને લીધે મહારી કમિટીનું ધાર્યું એવું છે કે આપના પત્રના છેટલા પૈરંગાદમાંની સુચના કે હાલ અંકાતી માલની ખરી કિંમતમાંથી બે ટકા બાદ કરવામાં આવે તો તે સામાન્ય સ્થિતી સંલગ્નમાં આયાત કરનારની ખરી વેચાણ કિંમત તરીકે લેખી શકાય એ સુચના પણ આ સંબંધની બરા જરૂરીયાત પુરી પાડી શકે તથા એમ થતી ભુલ સુધારી શકે એમ નથી.

આવા સંલગ્નમાં મહારી કમિટી એમ ધારે છે કે ("Local wholesale cash Market Value") સ્થાનિક જથ્થાબધ રોકડ વેચાણના બજારભાવ, આ વાક્યનો અર્થ ખુલ્લો વેચનાર આયાત કર્યા પછી તરતજ ઉચ્ચમાં, ઉચ્ચ ને કિંમતે જથ્થાબધ માલ વેચનો હોય તે ભાવ એવો અર્થ લેવો જોઈએ અને ("Wholesale") "જથ્થાબધ" એ શબ્દ બ્યારે વપરાય ત્યારે કુદરતી રીતે તેનો અર્થ એમ થાય છે કે તે તેના જથ્થાના મોટામાં મોટા પ્રમાણમાં છે.

માલનાં ભરતીયાની કિંમતપર અંકાતી જકાતના સંબંધમાં વાધા લેવામાં આવે છે તે બાબત મહારી કમિટી આપનું ધ્યાન ખેંચી જણાવવા રજા લે છે કે આપના પત્રમાં જણાવેલા એવા દાખલાઓ ઘણા ભુલ છે. અને તે રૂઢીમાં થતી મુશ્કેલી અને અડચણના કરતાં હાલની રૂઢી પ્રમાણે, મધ્યસ્થ દલાલોના નફા તથા વટાવ વિગેરેની ગણતરી કરીને બજારભાવ નક્કી કરવાની મુશ્કેલી ઘણી વધારે છે.

ઉનના કપડાના સંબંધમાં મહારી કમિટી એમ ધારે છે કે ઉંચા અને ચોખ્ખા તદ્દન ગરમ કપડાં (કે જે જે રૂપીએ વારથી વધારે કિંમતે વેચાતાં હોય) તેવાં કપડાંની જકાતની આંકણીમાં બે થી પાંચ ટાકાઓને

(Wholesale unit) અમુક માપ તરીકે લેખવાની રૂઢી ભલે ચાલુ રાખવામાં આવે, પણ હલકાં ગરમ કપડા તથા હાફ પુલન કપડાઓના સંબંધમાં તો માપ તરીકે આખી પેટી અથવા પેકેજીંગ નક્કી થવું જોઈએ.

THE PROVINCIAL INSOLVENCY ACT.

પ્રોવિન્સીયલ ઇન્સોલ્વન્સી એક્ટને મુદ્દાવા બાબત નામદાર સરકારે ચેમ્બરનો મત પુછાવ્યો હતો તેના જવાબમાં કમિટી તરફથી નોંધે મુજબનો જવાબ મોકલવામાં આવ્યો હતો.

ઇન્ડીઅન મર્ચન્ટસ ચેમ્બર અને બુરોના સેક્રેટરી તરફથી

એલ રોબર્ટસન એક્ઝાચર આઇ. સી. એસ. નામદાર મુબંઈ મરકારના સેક્રેટરી સાહેબ
ભોગ,
મું. મુબંઈ.

સાહેબ,

(૧) આ ચેમ્બરની કમિટીની ફરમાસથી સને ૧૯૦૭ ના પ્રોવિન્સીયલ ઇન્સોલ્વન્સી એક્ટ ૩ મા મુદ્દાનો કરવાની ધારણાપર આપે આપના તા. ૬ ડી ઓગષ્ટ ૧૯૧૪ ના રોજના નં ૫૭૫ સને ૧૯૧૪ નબરના પત્ર દ્વારા માંગેલા તેમના અભિપ્રાય, આ સાથે મોકલવા રજા લઉં છું.

હાલના પ્રોવિન્સીયલ ઇન્સોલ્વન્સી એક્ટ દાખલ કરવામાં આવ્યા પછી નાદારી માટેની અરજીની મર્યાદામાં વધારો થતો જાય છે એ નિશક વાત છે અને એ બાબતમાં મહારી કમિટી નામદાર સરકાર સાથે એકમત થાય છે.

(૨) બુના સીવીલ પ્રોસીડ્યુર કોડના ૨૦ મા પ્રકરણના ૩૪૪ મા વિભાગ પ્રમાણે નાદારી માટેની અરજી તે માલુસનાપર ડીક્લી બજતવી તેને પકડવામાં આવ્યો હોય અથવા તો તેની મીલકતનાપર જપ્તી કરવાનો હુકમ કાઢવામાં આવ્યો હોય ત્યાર પછીજ થઈ શકે. અને આ બધું હુકમ શરમ ભરેલું લાગવાથી દેવાદાર ઘણી વખત તે ડીક્લીનાં દેવાઓ ભરી દેવાને

પ્રસન્નનું

કેશમણી તેલ.

માથાના વાળનું પ્રતિદાન કરે છે.

દરેક તેલોમાં કેશમણી તેલ શ્રેષ્ઠ છે. શુદ્ધ વનસ્પતિમાંથી બનાવેલું અને ઉમદા અત્તરોથી સુગંધી કરેલું છે. વાળને નરમ દેશમ જેવા બનાવી કુદરતી ખુણસુરતી બદે છે. માથાના ખોટા સાફ કરી તાલ પડવાનું સળખ કારણ દુર કરે છે. વાળને મજબુત બનાવી ખરતા અટકાવે છે

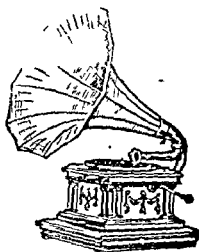
ક્રીમત એક બાટલીના રૂ. ૧-૦-૦ પોસ્ટેજ ભુદું.

ત્રણ બાટલીના રૂ. ૩-૦-૦ પોસ્ટેજ સાથે.

ડાકટરો તથા વૈદો તરફથી સાળીત થયું છે કે તાલ મટાડવા માટે પીવાની દવા કરતાં માથાનાં સારાં તેલ વધારે શુભકારી છે. કારણ તે મુળમાં પહોંચે છે અને સ્કેલાઇથી રોગ દુર કરે છે. હમારી કુપનીનું આ તેલ સ્ત્રી પુરુષોના શણગાર સજવામાં ઘણું માનીતું છે. વાપરવાથી ખાત્રી થશે. નમુનાની બાટલી માંગવાથી કોઈપણ સરનામે મફત મોકલી આપવામાં આવશે.

બનાવનાર-સી. પ્રસન્નની હું.

ઉચ્ચ પરકયુમ—ગીરગામ, મુંબઈ.

અમેરિકાન, હાર્મોન્યમ, સીનેમેટોગ્રાફ.

અમેરિકાન મુંબઈમાં પેટલ વેડલા મંગાવનાર અમે દોવાથી એ બાબેનો અમારો અનુભવ સરવેથી લાભો છે. અને વળી અમારે ત્યાં અમેરિકાન તથા તેનાં ગાયનો આખી મુંબઈમાં સર્વેથી મેઝા ન્યાયમાં તૈયાર રહે છે ક્રીમત રૂ. ૧૫ થી રૂ. ૨૫૦.

હાર્મોન્યમો-અમારાં પોતાનાં તથા પેરીસનાં કેવ રચનાં બનાવેલાં, અને હાર્મોન્યમ બનાવવાને લગતાં સર્વ સામાન અમે ધોળાનું ક્રિયાને લેવાએ છીએ.

અમેરિકાન તથા હાર્મોન્યમ અમે તેવાં બજારી મવાં હોય તોપણ સમારીને નવાં જેવાં હવી આપીએ છીએ.

જેમ્સ હું. કાલબારી રોડ—મુંબઈ.

(૯) મહારી કમિટી નામદાર સરકારનું ધ્યાન નીચેની હકીકત તરફ ખેંચે છે કે હાલના કાયદા પ્રમાણે દેવાદાર છુટો થવાની દરકાર ખતો નથી. અને નહિં છુટેલો નાદાર રહેવાનું પસંદ કરે છે કે જેથી 'કપટથી' સંતાડી રાખેલા માલના સંબંધમાં અથવા હિસાબમાં ગાટાળો કરવાના સંબંધમાં કોર્ટ કંઈ તપાસ કરે નહિં. કમિટીના વિચાર પ્રમાણે આ બંધી ઘણી મોટી છે અને કોઈક રીતની સમયની હદ મુકરર કરવાથી એ બંધી અટકાવી શકાયે. (જેવી કે છ મહિનાની) જે હદમાં ચરજદારે એ છુટા થવા માટેના હુકમ માટે અરજી કરવીજ નોંધવે નહિં તો ચુકાદા માટેના હુકમ રદ થઈ જાય. જો સારાં કારણો જાતલાવવામાં આવે તો આ હદને કોર્ટના હુકમથી વધારી શકાય.

(૧૦) દરેક સારી નિયતના નાદાર બેંકા-રીના લાભ માટે બીજી એક કલમ પણ ઘડવાની ઘણીજ જરૂર છે મારી નિયતના નાદાર અ-જદારને તેમને જાતે પકડવામાં આવે તેમાંથી બચાવનારી કલમ જે પ્રમાણે ઉપર જણાવેલા અંગ્રેજી કાયદામાં છે તેવી આ કાયદામાં નથી, જો કે તે નાદાર દેવાદારને પકડવામાં આવે છે કે તરત જ તે નાદારીની અરજી નોંધવા તથા હાજર રહેવાની જામીનગીરી આપેતો તેને છોડવામાં આવે છે પણ હાલના કાયદાના લખાણ મુજબ ગામ પર ગામમાં નાદાર દેવા-દારને જોકે તેણે નાદારી અરજી નોંધાવી હોય તો પણ તેના પર જુદી જુદી ડીક્રીઓ હોય તેને માટે તેને પકડી શકાય. ઇન્ડોગન લો રીપોર્ટ ૮ મદ્રાસ ૬૭ તથા ૬૮ મા પાના પર એમ જણાવવામાં આવ્યું છે કે (ઓરીજનલ અને એપેલેટ કોર્ટો) અસલ દાવાઓની તથા અપીલ કરવા માટેની ઉંચી અદાલતોને કાયદાથી મળેલા અધિકાર પ્રમાણે મુજબ સત્તા એવી છે કે એવા

નાદારને પકડવામાંથી તેને બચાવી શકે. જો એમજ હોય તો તે સંબંધીના કાયદાને વધારે ચોખ્ખો કરી એવા નાદારો નાદારીની અરજી નોંધાવે અને તેના માલ મિલકતને vesting Order. કબજામાં આપનારો હુકમ કરવામાં આવે કે તરતજ તેની જાતને પકડવામાંથી રક્ષણ બક્ષી શકે એવી સત્તા કોર્ટને છે એવી કલમ ઉમેરવામાં કોઈ જાતનું નુકશાન દેખાતું નથી (જુઓ—અબદુલ રજબ વિરુદ્ધ બસરૂદીન અહમદનો નં. ૧૪ સી. ૭૫૬૫. એન પ૮૬ મો હાવો)

(૧૧) મહારી કમિટીનું ધારણું એવું છે કે એક દેણદારને નાદાર ઠેરવવા માટે તેના દેણ-દારને જે હક આપવામાં આવ્યો છે તેના ગેર ઉપયોગ થવા સંભવ છે કોઈ દગાખોર દેણદાર જેના ફક્ત ૫૦૦ રૂ માંગતા હોય તે પણ પોતાના દેણદારની આબરૂને સખત ઘોકો લગાડી શકે, મહારી કમિટી, તેથી એવી સુચના કરવા રજૂ લે છે કે તેના દેણદારનું કુલ દેણ રૂ ૫૦૦૦ થી વધારે હોય અને અમુક દેણદારનું દેણ દેવાદારના કુલ દેવાનો દસમો ભાગ હોય તો તે દેણદારને અરજી નોંધાવવાનો હક આપવો જોઈએ.

૧૨ મા વિભાગમાં એવી કલમ છે કે જો દેણદારની અરજી મોટી અથવા ફક્ત હેરાન કરવા માટે નોંધાયેલી માલૂમ પડે તો નુકશાની તરીકે રૂ. ૧૦૦૦ સુધી દેવાદારને આપી શકાય આબરૂની નુકશાનીના બદ-લામાં આ બદલો કોઈક વખત પુરતો નહિં થાય અને તેથી મહારી કમિટી એવું ઉચિત ધારે છે કે દેવાદારની આબરૂને ઘોકો લગાડવાની બદ નિયતથી જો અરજી નોંધાવેલી સાબીત થાય તો તે દેણદારને વધારે સજા કરવા માટેની મુખ્યત્વારી સત્તા કોર્ટને આપવી.

જલણુ ધરાવે છે તે ખુલ્લી રીતે જલણુવવી તેઓએ જલણુ' કે, નુકસાન સામે કાર્થ ધરખમ મદદ અથવા જાગીનગીરી આપવાની દરખાસ્ત કરવામાં નહિ આવે ત્યાં સુધી પ્રજા નવા ઉદ્યોગમાં નાણું રોકતાં ગભરાશે.

તે બાદ ચેમ્બરની કમિટીને વેપારી ખજાર ખાતાંના માણ વડા મરહુમ મી. નેએલ પેટન માધની મુલકાન વેળાં સઘળાં અગત્યના પ્રિટીશ એલચી ખાતાંઓની સાથે હિંદી વિભાગો રાખવા વીધે જે વાતચીત થઈ હતી તે તરફ પ્રમુખે મી. હીનું ધ્યાન ખેંચ્યું અને જલણુ' કે આવા વિભાગોથી હિંદી વેપારીઓ તરફની પુછપરછના જવાબ વાળવાનું સુગમ થઈ પડે અને હિંદી વેપાર માટે નવાં ક્ષેત્ર ખોલવાની તક મળે વળી મુંબઈ ખાતે ઉદ્યોગ હુન્નને લગતી ખજાર પુરા પાડનારાં ખાતા અને તે માથે વેપાર ઉદ્યોગને લગતું મયુઝીઅમ ઉછું કરવા ઉપર પણ ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું હતું.

આ ઉભા થયલા જુદા જુદા સવાલોપર ખાનગી કેટલુંક વિવેચન થયાં બાદ મી. હી. એ એવું વચન આપ્યું કે કમિટીની સુચનાઓ નામદાર સરકાર સમક્ષ તેમના વિચારાર્થે તેઓ રજુ કરશે.

ત્યારબાદ મી. હીએ માલ બનાવનારાઓ અને થાપણુવાળાઓનું ધ્યાન ખેંચવા માટે

જે આયાત વેપાર હુશમનના હાથમાં મોટે ભાગે છે તેના સંબંધમાં જુદા જુદા વિષયો અને આંકડા સાધના ટુંક ચોપાનીયાં સરકારી વેપારી ખાતરી ખાતાં તરફથી બહાર પાડવાના સંબંધમાં કમિટીનો અભીપ્રાય પુછ્યો.

કમિટીએ આ દરખાસ્તને આવકારદાયક ગણી અમે એવી સુચના કીધી કે, આવા ચોપાનીયા ફેરી ભાવામાં પણ પ્રગટ કરવાં. તેઓએ યુજરાતીમાં પ્રગટ થતા ચેમ્બરના માસિક પત્ર તરફ ધ્યાન ખેંચી જલણુ' કે તેમાં સઘળી છાપાઓથી ચાલીઓનો સાર આપવામાં આવે છે. વળી તેમાં વેપાર તથા આંકડાને લગતી વિગતો પણ પ્રગટ કરવામાં આવે છે. તેઓએ વધુ જલણુ' કે, મી. હીએ સુચવેલાં ચોપાન્યા પ્રગટ કરવાયા આ દેશ માટે જે કટલાક ઉદ્યોગો જરૂરના છે તે ઉપર હોંદી પ્રજાને નવું જાણવાનું મળશે. વધુ એ જલણુવામાં આવ્યું કે સઘળાં સરકારી વેપારને લગતા હેવાલો હાલમાં અંગ્રેજીમાં પ્રગટ થાય છે, પણ એ ભાષાથી અમારા વેપારીઓનો મોટો ભાગ માહિતગાર નથી અને તેટલા માટે તે પુસ્તકો તરફથી સ્વાભાવીક રીતે જે મદદની આશા રાખી શકાય તે તેનાથી મળતી નથી.

પ્રમુખે મી. હીનો ઉપકાર માન્યા બાદ સભા બરખાસ્ત થઈ હતી.

COMMERCIAL NOTES.

વેપારી ખબરો.

મેન્ચેસ્ટર તરફથી કરાંચીમાંની દેશી કાપડના વેપારીઓની એસોસીએશનપર લખાયેલા પત્રોના જવાબમાં તેણે જણાવ્યું કે લડાઈના સંજોગે લેકેશાયરના ચાલુ કાપડના કૉન્ટ્રેક્ટમાં ચઢતમાં જે મહિનાનો વધારો કરવા માટે એસોસીએશનના પ્રત્યેક સભ્યમદોને કેવી રીતે સમજાવી શકાય તે તે સમજી શકતા નથી. પણ આ ખાસ સંજોગને લઈને તે બધા સભાસદોને એવી રીતનો આગ્રહ કરે છે કે જ્યારે તેમને વિનંતી કરવામાં આવે ત્યારે સમયની હદ વધારવા તેઓ એ બાનતું કરવું નોંધશે.

મુંબઈના ફ્રેન્ચ કૉન્સલ તરફથી એક પત્ર દ્વારા હમને નીચેની ખબર વેપારી વર્ગમાં ફેલાવવા મોકલવામાં આવી છે.

મુંબઈ ખાતેની આયાત કરનારી પેટીઓ તેઓ જે માલ બજારમાં વેચી શકતા હોય તેની વિગત મુંબઈના ફ્રેન્ચ કૉન્સલપર મોકલી આપશે તો તે વિગત તેઓ પેરીસ મુકામે નૃશનલ ડયુ કૉમર્સ એકસ્ટ્રીરીયુર ડીલા ટ્રાન્સની ૩ રયુ ફેઇરયુ એ ઠેકાણે આવેલી ઓફીસમાં મોકલાવશે અને તે ઓફીસ દ્વારા ફ્રેન્ચ પેટીઓને તે બજાર પહોંચી શકશે—અને આ વિગત મળ્યા બાદ તે તેમને પાલવતા પ્રમાણે રીતસરની ઓફર મોકલાવશે. અત્રેની પેટીઓએ વિગત સાથે માલની કિંમત તથા નાણા ભરવાની વિગત સર્વે જણાવવાની જરૂર છે.

વિલાયતમાં પાસ થયેલા મોટા ડાકટરોએ

વાપરીને પસંદ કીધેલી, કોઈ પણ જાતની નુકશાનકારક ચીજ અગર પરેલનાળી ચીજ વગરની, માત્ર ઉમદા દેશી દવાઓમાંથી બનાવેલ આદશાહી યાકુતી અનંગ વિલાસની ગોળીઓ રાજ્ય મહારાજાઓ, દેશી ગૃહસ્થો તથા ઇંગ્લેન્ડમાં પણ ટેનોક તરીકે ખંડુ વખણાય છે અને તેનો ગહોળા પ્રમાણમાં ઉપાડ થાય છે એજ તેના અસંસારપણાની મોટી સાબીતી છે.

આદશાહી યાકુતી

અનંગ વિલાસ.

ગમે તે કારણથી ગુમાવેલી તાકાત પાછી લાવે છે. પુરુષાતન કાયમ રાખે છે. આ રાજવંશી યાકુતી વીર્ય વીકારની તમામ વ્યાધી મટાડે છે અને વીર્ય ઘટ્ટ બનાવી ખડું પુરુષાતન આપે છે. ખરી મરદાઈ આપનાર અને નબળા માણસને પણ જીવાનની માફક જોરાવર બનાવનાર આ દવાનો લાભ લેવા અમારી ખાસ ભલામણ છે. આ દવા વાપરવામાં કોઈ પણ જાતની પરેલની જરૂર નથી ૪૦ ગોળીની ડબી એકના રૂ. દશ.

આદશાહી યુનાની લેપ.

ઉમદા દવાઓમાંથી આ લેપ બનાવેલ છે અને તે નસોને પુરતી તાકાત આપે છે, ખડું પુરુષાતન લાવવા માટે આ લેપ કૃતિહિમંદ ઈલાજ છે. આઉંસ એકની ડબીના રૂપીયા આઠ. તમામ દવાઓનું પોસ્ટ અર્થ જુદું.

ડાકટર કાલીદાસ મોતીરામ-રાજકોટ-કાઠીયાવાડ.

Business Adviser.

For all commercial and Trade matters, correspondence, Insurance-questions in all its Branches, Investments, Finance, Export and Import, Company's Work such as Floating, Amalgamating, reorganising and Winding up, Inventory and Inspection of Accounts, Balance sheets etc, and all legal and practical routine relating to business, Consulting fees moderate. Apply, with your requirements to Y. L. Bhandarkar-F. C. I. (Fellow of the Institute of Commerce, Birmingham) Girgaum "Indoo Lodge" Bombay.

ધંધામાં સલાહ આપનાર.

વેપાર વાણિજ્યને લગતી દરેક બાબતો, ખતવ્યવહાર, ઇન્સ્યુરન્સ એટલે વીમાને લગતી દરેક બાબતો, નાણાં રોકવા બાબત, આયાત અને નિકાશના સલાહો ઉપર, કંપનીઓના વીહલી કરવી હોય या तो जोड़ी देनी होय या तो બંધ કરવી હોય વિગેરે, કંપનીને લગતી દરેક બાબતમાં, ઇન્વેન્ટરી તૈયાર કરવી હોય, અગર હિસાબ તપાસવો હોય અગર બેલેન્સ શીટ કાઢવાં હોય, એવાં દરેક કામમાં અને દરેક જાતના ધંધા લગતી વ્યવહારીક અને કાયદા સંબંધી સલાહ આપવામાં આવે છે. સલાહ આપવાની ક મધ્યમજ રાખવામાં આવેલી છે.

તમારી જરૂરીયાતો સાથે લખો.

વાઇ એલ. ભંડારકર એફ. સી. આઈ.
ફેલો ઓફ ધી ઇન્સ્ટીટ્યુટ ઓફ કોમર્સ,
બરમિંગહામ.

ગીરગામ "ઇન્ડુલોજ"—મુંબઈ,

ખાંડનો પાક.

થોડી હુશીઆરીથી નાની મુઠી સાથે દઢ પ્રયાસ કરતાં માટો વેપાર કેમ ખિલવી શકાય એ સંબંધી કેટલુંક વિવેચન કરતાં સ્ટેટીસ્ટ પત્ર ખાંડનો દાખલો આપે છે. સ્ટેટીસ્ટ પત્ર કહે છે કે જરમનીએ લઘ લીધેલો કેટલોક ખાંડનો વેપાર પશ્ચિમ હિંદના ટાપુએ. (West Indian Islands) પાછો પોતાને હાથ કરી શકે એવી તક મળી છે. બ્રિટીશ ચાપણુ કરનારાઓ બ્રિટીશ નહિં એવા દેશોમાં નાણાં રોકવા ખુશી હતા તો, વેસ્ટ ઇન્ડીઝમાં હાલનાં મળેલી તકનો લાભ લઈ જે ઉદ્યોગને ભુતકાળમાં બ્રિટીશ બેપરવાઈને લીધેજ નુકશાન થયું છે એમ કહીએ તો ચાલે તે ઉદ્યોગને ફરીથી ખિલવવા પ્રયાસ નહિં કરશે ? અને તેવો પ્રયાસ કરી આપણા સામ્રાજ્યના એક અત્યંત ઉપયોગી ભાગ કે જેને પનામા નહેર ઉઘડ્યા પછી ખાતરીથી ધણોજ ફાયદો થશે તેને લાભ નહિં કરી આપે ?

વેસ્ટ ઇન્ડીઝ પ્રમાણે હિંદુસ્તાનનું પણ તેમજ કહી શકાય, આપણા હિંદ દેશમાં અસલ ખાંડનો પાક પુષ્કળ થઈ શકેતો હતો. ધીમે ધીમે તે ઓછો થતાં અત્યારે ખાંડની જબરજસ્ત આયાત કરવી પડે છે, અંગ્રેજ ચાપણુ-કારોને માટે શું આ અંશકય છે કે જે વેપાર જરમનીએ હાથે કરીને ફેંકી દીધો છે તેમાંથી થોડો પોતાને હાથ પાછો કરી લે અથવા તો જો ખાનગી મુઠીદારો નહિં કરતા હોય તો નામ-દાર સરકાર આ દેશમાં માટો ખાંડનો ઉદ્યોગ ઉલો કરે એવું શું તેઓનું ગત્ય નથી ? આપણા દેશ સાથની લેણદણ વખતે નેપોલીયને ફ્રાન્સમાં ખીટના ઉદ્યોગને ઉત્તેજન આપ્યું. જરમન સરકારે નેપોલીયનનો દાખલો લઈ તેની આમાં

ફતેહ થયલી જોઈ પોતાના દેશમાં ખાંડનો પાક ઉત્તેજીત કરી જરમનને માટો ખાંડ નીપજવનાર દેશ બનાવ્યો. આપણું ટાઇમ્સ પત્ર લખે છે કે અંગ્રેજો, ફ્રેન્ચમેન તથા જરમનોથી એવા પાછા હકે એવા છે કે હિંદુસ્તાનમાં ખાંડનો ઉદ્યોગ પાછો સચેત નહિ કરી શકે ? ખાસ-કરીને આવે વખતે કે જ્યારે જરમન અને આસ્ટ્રીયન આવક એકએક હુટી પડો છે.

પંતબમાં ધી પીપ્લસ બેંકના હુટવા પછી જે જે મુખ્ય બેંકો પડી લાંગી તેનું તારીખ વાર લીસ્ટ ટ્રીબ્યુન પત્ર નીચે પ્રમાણે આપે છે.

બેંકનું નામ.	બંધ થયાની તારીખ.
પીપ્લસ બેંક ઓફ ઇન્ડીયા	તા. ૧૬-૬-૧૩
અમૃતસર બેંક	" ૧૬-૬-૧૩
પેશાવર બેંક	" ૨૩-૬-૧૩
હિંદુસ્તાન બેંક (મુલતાન)	" ૨૭-૬-૧૩
ડાઆળા બેંક (જલંદર)	" ૧૪-૧૦-૧૩
લાહોર બેંક (લાહોર)	" ૧૭-૧૧-૧૩
ઇન્ડીયન એક્સચેન્જ બેંક	
(અમૃતસર)	" ૨૩-૧૧-૧૩
ઇન્ડસ્ટ્રીયલ બેંક (લુધીઆના)	" ૨૮-૧૧-૧૩
રૌયલ બેંક ઓફ ઇન્ડીયા	" ૧૪-૧૨-૧૩
બેંક ઓફ હાજરા	" ૧૬-૧૨-૧૩
પોમ્પુલર બેંક (રાવલપીંડી)	" ૩-૩-૧૪
ગોલ્ડન બેંક	" ૬-૪-૧૪
મારવાડ બેંક (લાહોર)	" ૧૪-૪-૧૪
બ્યોર્જ બેંક	" ૨૭-૫-૧૪
આરિયન્ટ બેંક (લાહોર)	" ૪-૭-૧૪
પંતબ કોઓપરેટિવ બેંક	" ૧૪-૬-૧૪

મુબઇમાં લાંગેલી બેંકોમાં મુખ્ય કેડીટ બેંક ધી ઇન્ડીયન સ્ટીલ બેંક તથા બોમ્બે બેંકીંગ કોર્પોરેશન હતી.

JOINT-STOCK COMPANIES.

જોઇન્ટ-સ્ટોક કંપનીઓ.

ધ. સ. ૧૯૧૪ ના બુલાઈ મહિનામાં નીચેની જોઇન્ટ સ્ટોક કંપનીઓ બ્રિટીશ હિન્દુસ્તાનમાં રજીસ્ટર થઇ હતી.

નામ.	ઠેકાણું.	હિસ્સો.	શાપલ. રૂ.
૧. બેંકીંગ, લોન તથા વિમો (અ.) બેંકીંગ અને લોન.			
૧ ન્યુ ઓઆખા બેંક ... .. અમૃતસર		બેંકીંગ	૫,૦૦,૦૦૦
(બ) વિમો			
૨. યુનિવર્સ પ્રોવીડન્ટ સોસાયટી ... કલકત્તા		પ્રોવીડન્ટ ઇન્સ્યુરન્સ	૧૦,૦૦૦
૨ વેપાર.		બેંકીંગ વિગેરે માટે કુલ...	૫,૧૦,૦૦૦
(અ.) છાપવા, પ્રસિદ્ધ કરવા તથા સ્ટેશનરી માટે			
૩. કલકત્તા સમાચાર ... .. બંગાળી		છાપવા પ્રસિદ્ધ કરવા વિગેરે માટે	૫૦,૦૦૦
(બ) બીજીઓ.			
૪. સીવીલ એન્ડ સેનીટરી એન્જીનીયરીંગ કંપની ... .. કલકત્તા		મકાન વિગેરે બાંધનારા તથા કોન્ટ્રેક્ટર તરીકે કમ ચલાવવા	૫૦,૦૦૦
૫. બંગાળ બીક મેન્યુફેક્ચરીંગ કંપની ... .. કલકત્તા		ઇટ વગેરે બનાવવા	૧,૦૦,૦૦૦
૬. એલ એન્ડ એફ ઇરેકલક્સ એન્ડ કંપની ... .. મુબઇ		સામાન્ય વેપાર અર્થે	૨,૨૫,૦૦૦
૭. જગત ય બીહારીલાલ ... .. કરાચી		સામાન્ય વ્યાપાર તથા કમીશન એજન્સી	૨૦,૦૦૦
		કુલે બીજીઓ...	૩,૬૫,૦૦૦
		કુલે વેપાર માટેની	૪,૪૫,૦૦૦

માર્સેસની રંગીન તથા લાલ લાદીઓ સફાઇદાર અને મજબુત.

નામ,	ઠેકાણું,	હેતુ.	ધાપણ રૂ.
૩. બીજા માટે			
૮. ઇન્ડિઅન મેનીમા ...	દીલ્હી	ખાચોસરોપ એકઝીબીશ ન ચલાવવા માટે	૧,૦૦,૦૦૦
૯. શ્રી ગારક્ષક નાટક મલા ...	મુંબઈ.	નાટક કરવા માટે	૧,૨૫,૦૦૦
		બીજા માટે કુલ...	૨,૨૫,૦૦૦
		એન્ડર કુલ.	૧૧,૮૦,૦૦૦

NEW PATENTS.

નવાં પેટંટો.

કલકત્તાની પેટંટ ઓફીસમાં નવી શોધો માટે પેટંટો મેળવવા અને ૧૯૧૪ ના ઑગષ્ટ માસમાં નીચે મુજબ અરજીઓ કરવામાં આવી હતી.

અરજી કરનારનું નામ.	શા માટે.
સ્પાર્કસ ફીલીંગ નાર કું.	કુવા માટે કાણું કેચેલી ગાગર માટે અને તે બનાવવાની રીત માટે.
કે. કે. બરનાઈ	પંખમાં સુધારો કરવા માટે તથા તેલના દિવામાં વંટોળીઆની સામે ટકકર ઝીલવા માટેની કંઈક ચુકતી માટે.
ધ. આર. ફીન્ડીગન	જીવડાં પકડવાની સુધારેલી ઢબ માટે.
ન્યુ રીફ્રેક્ટરી ઓર્સ લીમીટેડ	અશોષિત કાચી ધાતુમાંથી હલકી ધાતુ કાઢવામાં કંઈક સુધારો કરવા માટે.
યુનાઈટેડ કંટ કંપની	શેરડી (treating)
જે. એઈકન હેડ	વૉટરપ્રુફ બેંગમાં સુધારો કરવા માટે
સી. એસ. સ્નેલ	ગાડીઓને સર્ફિંગ લગાડવા માટે.
જનરલ ઇલેક્ટ્રીક કુંપની	ધાતુઓપર દાળ ચઢાવવાની રીતમાં સુધારો કરવા માટે તથા તેને લગતા સરંજામ માટે
જે. એલ. નીરડીન અને ટી. એ. નેલસન.	વાંસ તથા એવી બીજી ડ્રીઝોમાંથી કાગળ બનાવવા માટેનો આવો ઉત્પન્ન કરવાની રીત માટે.
એફ. એન. ડેવીડસન	સુશ્વેદશકિત યંત્રમાં અથવા તેના સંબંધમાં સુધારો કરવા માટે.

સને ૧૯૧૪ ના મુંબઈ, કાશી તથા ઉમરાવતીમાં
ભરાયલાં પ્રદર્શનમાં ચાંદ મળેલા છે.

પ્રસિધ્ધ ડા૦ વામન ગોપાળનું.

આયોગાર્થક

સારસાપરીલા.

આ જગપ્રસિદ્ધ સારસાપરીલા એવા અનેક ઔષધોથી તૈયાર કરવામાં આવેલું છે કે, જે ઔષધો દ્વારે પણ કારણથી દુષીત થયેલાં લોહીને શુદ્ધ કરી વૃદ્ધિ કરે છે. ગરમી, પ્રદર, સાંધાનું રહી જવું, મ્હોંમાં અને શરીરના બીજા ભાગોપર ચાકાં પડવાં, રમરણ શક્તિ ઓછી થઈ જવી, શરીરપર ફેલાયેલા થઈ આવવાં, મ્હોંમાં તથા ગળામાં કાણાં પડવાં, નાકનું બેસી જવું, શરીરનું સુજી આવવું, કળતર થવી, ખુજલી, ખરજ, ગજકરણ, હાથ પગમાં બળતરા થવી, મોઢામાંથી વાસ નીકળવી, લાળ પડવી, દાંતના પારાનું સુકવું, દાંતનું હાલવું, તેમાંથી લોહી વીગેરે નીકળવું એ સર્વે પ્રકારના રોગોપર આ ઔષધ ધણુજ ઉપયોગી થઈ પડયું છે.

કીમત સવા રૂપિયો. ટપાલ ખર્ચ ૭ આના. સારો શુણ આવવા માટે ચાર ખાટલીઓ લેવી જોઈએ. એકદમ ચાર ખાટલી મંગાવનારને ૪૫ રૂપિયા પડશે. ટપાલ અને ઍંગી ખર્ચ બુદ્ધ પડશે.

ધાતુ શક્તિ વર્ધક અત્યંત પૌષ્ટિક ફેરફારસની ગોળીઓ.

માલેક, ડા. ગૌતમરાવ કેશવ,

ગૌતમરાવ કેશવનું ઔષધાલય,

હાકુરદાર-મુંબઈ.

રોબરશન ઑઇલ એનજીન.

તદન સાદાં, મજબુત તથા સસ્તાં,
૪ થી ૪૦ હોર્સ પાવર સુધી સ્ટોકમાં તૈયાર મલશે.

નદી અથવા કુવામાંથી પાણી કાઢવાના પંપો,
અનાજ દળવાની વિલાયતી તેમજ દેશી ઘંટીઓ.

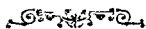
પંખથી અને પાવરથી ચલાવવાના લેથો.

હાથથી અથવા પાવરથી ચલાવવાના ફ્રીલીંગ મશીનો,

છનીંગ ફેક્ટરી માટે કંપ્લીટ ગીયરીંગ, શાફ્ટીંગ વગેરે.

વીલાર્યંતી લોખંડની બે કટકાની પુલીઓ સીંગલ તથા ડબલ આર્મની મોટા જથામાં
તૈયાર મળશે.

વીઠલ પરશોતમ એંડ સન.

ઈન્જનેરો તથા બીડનું ઓતકામ કરનારા, તથા મશીનરી મંગાવનારા,

ખેતવાડી બીજી ગલી,—મુંબઈ.

અરજી કરનારનું નામ

શા માટે.

જે. થેઇમ

સુતરની જનાવટમાં સુધારો કરવા માટે.

સી. ડમ્બુ. સી. હાઇન.

ઇન્ડોયા રખરથી જનાવવામાં આવતી રમ્પીંગ-
માં સુધારો કરવા માટે.

મંથર અને પ્લોટ લીમીટેડ

વણાટના સાંચાકામમાં સુતર દોરા વગેરેમાં
ભીનાશ લાવવા માટેના સુધારેલી રીત તથા
સાહિત્ય માટે.

પી. એ. જી. મેશીન

શેરડી પીલવાના સંચા જનાવવા માટે

જે. એમ. પ્રસાદ

બુટ, શુઝ વગેરેમાં સુધારો કરવા માટે

એફ. બી. રોટોન

ફના જીનતા રોકરોમાં સુધારો કરવા માટે

એફ. જી. મોરબુક અને માસીની કું લી.

(Centrifugal pump) પાણી યા બીજો
પ્રવાહી પદાર્થ પહાર ફેંકી દેવાના સંચા માટે

ટી. ઇ. લોરેન્ડ

એક બતનાં એલારમવાળા ચોરથી નહિ
ખોલાય એવા તાળા માટે.

IMPORTS OF SUGAR.

પરદેશી ખાંડની આયાત.

ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના ઓગષ્ટ માસમાં હિંદુસ્તાનમાં નીચે પ્રમાણે ખાંડની આયાત થઇ હતી.

જે દેશોમાંથી આયાત થઇ હોય તેનું નામ.	૧૯૧૩	૧૯૧૪
	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.
કેનમાંડ	૧	...
જર્મની	૨૮૪	.....
હોલાંડ	૩૯	...
બેલજીયમ	૩૮	.....
ફ્રાન્સ	.....	૨૫
ઑસ્ટ્રીયા હંગરી	૧૪૫	.....
સ્વેડેન સેડલમેન્ટસ.	૫	૧,૫૨૭
ગવા	૨૧,૨૮,૮૬૨	૮,૬૧,૦૨૦
ચીન	૧,૫૦૫	૨૦૩૪
જાપાન	૩૫૭	.....
ફોરમોસા	.....	.....
ધંજી	.....	.....
મોરીશિયસ	૭૩	૨૯,૨૮૮
વેસ્ટ ઇન્ડીઝ	૪૦	.....
સાઉથ આમેરિકા	૭	.....
ઓસ્ટ્રેલીયા	.....	.....
બીજા દેશો	૪૧૬	૬૦૫
	૨૧,૩૧,૭૭૨	૮,૬૪,૪૯૯

ની પુલીઓ

બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનના બુદ્ધ માં નીચે પ્રમાણે ખાંડની આયાત થઇ હતી.

નામ.	ખાંડની ખાંડ	શેરડીની ખાંડ.	ટાટલ.
	૧૯૧૩	૧૯૧૪	૧૯૧૪
	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.
બંગાળ	૨૨૩	...	૪,૭૯,૫૭૮
મુંબઈ	૮	...	૪,૩૮,૮૮૫
સિંધ	૧૦૦	૧૧	૧,૭૮,૧૨૩
મદ્રાસ	૬૬	૨	૧૨,૬૬૪
બમ્બે	૧૧૦	...	૪,૫૪૫
કુલ	૫૦૭	૧૩	૮,૬૪,૪૯૯

SPINNING & WEAVING RETURNS.

સુતર અને સુતરાઉ કાપડના આંકડાઓ.

ઈ. સ. ૧૯૧૪ ના જુલાઈ માસમાં હિંદુસ્તાનની મીલોમાં નીચે પ્રમાણે સુતર તથા સુતરાઉ કાપડ બનાવવામાં આવ્યાં હતાં.

સુતર (રતલ)

બ્રિટીશ ઇન્ડિયા	૧૯૧૩	૧૯૧૪
મુ'બદ્ધ	૪,૧૧,૦૨,૫૨૮	૪,૧૪,૯૪,૩૮૧
મદ્રાસ	૪૧,૦૮,૧૭૫	૩૮,૪૬,૫૬૨
બંગાળ	૨૯,૨૨,૩૭૧	૨૬,૭૦,૭૬૬
સુનાઈટેડ પ્રોવીન્સીઝ	૩૫,૮૭,૬૧૬	૪૧,૪૧,૩૫૧
પંજાબ	૬,૨૩,૮૧૦	૫,૬૪,૩૮૮
મધ્યપ્રાંતો તથા બિસર	૩૩,૪૬,૧૫૭	૩૦,૮૮,૬૫૧
બ્રિટીશ ઇન્ડિયામાં કુલ	૫,૫૬,૯૦,૬૫૭	૫,૫૮,૦૬,૦૬૯
દેશી રાજ્યો	૩૨,૬૮,૬૮૭	૩૪,૮૪,૫૩૪
કુલ ...	૫,૮૯,૫૯,૩૪૪	૫,૯૨,૯૦,૬૦૩

કાપડ

બ્રિટીશ ઇન્ડિયા	૧૯૧૩	૧૯૧૪
મુ'બદ્ધ { રતલ	૧,૬૬,૬૫,૬૬૫	૧,૬૭,૨૬,૨૦૮
વાર	૭,૩૯,૩૮,૨૩૦	૮,૪૦,૩૯,૫૬૧
મદ્રાસ { રતલ	૭,૮૮,૧૪૪	૬,૯૦,૪૪૮
વાર	૨૬,૫૫,૬૯૦	૨૩,૪૦,૩૯૪
બાળા { રતલ	૨,૭૬,૫૦૩	૩,૪૩,૧૧૮
વાર	૧૪,૮૩,૭૬૪	૧૮,૪૬,૭૭૨
ટેક { રતલ	૧૦,૦૪,૫૧૪	૧૦,૦૦,૪૩૨
બાર	૪૩,૮૧,૫૧૦	૩૬,૨૮,૪૦૧
બા { રતલ	૫૬,૯૨૦	૩૨,૯૪૦
વાર	૨,૪૮,૧૦૪	૬૫,૯૦૦
તો { રતલ	૧૨,૩૯,૫૫૨	૧૨,૦૩,૨૪૬
વાર	૪૭,૩૧,૧૮૮	૪૬,૦૫,૩૦૩
હિંદુ { રતલ	૨,૦૦,૩૪,૨૯૮	૨,૨૯,૯૬,૩૯૨
મા કુલ { વાર	૮,૭૪,૩૮,૫૧૬	૯,૬૫,૫૯,૩૬૨
દેશી { રતલ	૧૪,૮૦,૧૬૯	૧૮,૪૪,૮૨૯
રાજ્યો { વાર	૫૭,૦૬,૬૦૩	૭૨,૪૫,૪૮૬
એકંદર { રતલ	૨,૧૫,૧૪,૪૬૭	૨,૪૮,૪૧,૨૨૧
ટોટલ { વાર	૯,૩૧,૪૮,૧૩૯	૧૦,૩૭,૦૪,૮૪૮

IMPORTS OF COTTON YARN.

સુતરની આયાત.

ધ. સ. ૧૯૧૪ ના આંગણ મહિનામાં બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનમાં પરદેશથી નંબર ૩૧ તથા તેથી ઉંચા નંબરનું સુતર નીચે પ્રમાણે આયાત થયું હતું.

ભાત અને નંબર.	બંગાળા.	મુંબઇ.	સિન્ધ	મદ્રાસ.	બર્મા.	ટોટલ.
મ્યુલઅન્ડ વૉટર	પાઉન્ડઝ.	પાઉન્ડઝ	પાઉન્ડઝ	પાઉન્ડઝ.	પાઉન્ડઝ	પાઉન્ડઝ.
નં. ૩૧ થી ૪૦	૩,૮૦,૦૭૦	૧,૮૮,૬૭૬	૫૮,૫૦૦	૨,૭૩,૪૨૦	૩૨,૮૦૦	૬,૩૩,૪૬૬
નં. ૪૧ થી ૫૦.	૮૬,૫૬૬	૧,૧૫,૦૧૨	૧૦૦૦	૫૫,૬૦૦	.....	૨,૬૧,૧૭૮
નં. ૫૦ થી ઉપર	૧,૨૬,૭૫૬	૧,૩૫,૮૦૫	.....	૫૪,૪૬૫	.....	૩,૧૭,૦૨૯
ઑરિન્જ, રેડ અને બીલ રંગવાળું						
નં. ૩૧ થી ૪૦.	૭,૭૭,૬૨૩	૧,૫૪,૮૧૭	૧,૮૬,૩૦૮	૩,૩૬,૧૭૧	૧૦,૫૬૬	૧૪,૬૮,૫૧૮
નં. ૪૧ થી ૫૦	.....	૧૦૦૦	.....	...	૪૭,૦૨૫	૪૮,૦૨૫
નં. ૫૦ થી ઉપર	૧૧,૫૬૦	૪,૦૦૦	.....	૩૭,૬૦૦	૨૨,૪૪૮	૭૫,૬૦૮
ટોટલ	૧૩,૮૫,૫૭૮	૫,૯૯,૬૧૩	૨,૪૮,૮૦૮	૭,૫૭,૨૫૬	૧,૧૨,૮૭૨	૩૧,૦૪,૧૨૭

COMPARATIVE STATEMENT OF TRAFFIC AT THE
PORT TRUST WAREHOUSES FOR THE
MONTH OF AUGUST 1914.

ધ. સ. ૧૯૧૪ ના આંગણ માસ માટે પોર્ટ ટ્રસ્ટની વેરહાઉસીઝમાંના
વેપારને લગતાં સરખામણી કરનારા આંકડા.

માસની ભાત	૧૯૧૪ ના જુલાઈની ૩૧ મી તારીખ સ્ટોક	૧૯૧૪ ના આંગણમાં થયેલી ડીલીવરી	૧૯૧૪ ના આંગણની ૩૧ મી તારીખે સ્ટોક	૧૯૧૩ ના આંગણ ૩૧ મી તારીખે સ્ટોક
ફના કાપડની ગાંસડી	૫૦,૦૨૪	૮,૨૬૮	૫૪,૫૭૬	૩૮,૨૭૬
" " પેટી	૮૨,૫૧૫	૧૫,૩૨૩	૮૭,૬૫૧	૫૮,૦૬૬
રેશમ તથા ઉનની પીસ શુક્ર ગાંસડી	૬૭૪	૫૦૨	૧,૧૬૨	૭૭૫
રેશમ તથા ઉનની પેટી	૨,૫૦૫	૨,૦૭૫	૭૩૦	૨,૩૪૦
ટવીસ્ટ અને યાર્ન (સુતરાઉના) પેકેજીઝ	૧૦,૬૮૬	૫,૧૦૨	૬,૬૫૮	૬,૦૬૧
" રેશમ તથા ઉનના પેકેજીઝ	૧,૫૧૪	૨,૬૫૬	૧,૫૮૫	૨,૬૩૮
ટોટલ	૧,૪૭,૮૧૮	૩૪,૨૨૬	૧,૫૫,૬૬૯	૧,૦૮,૧૮૬
ગાંધાના ટન	૪,૮૦૫	૩૬૩	૪,૬૦૦	૧,૩૧૧
પીનળના ટન	૩,૬૫૮	૭૨૫	૩,૮૭૬	૧,૧૪૧
ટોટલ	૮,૭૬૩	૧,૦૮૮	૮,૪૭૬	૨,૪૫૭

બ્રોડેન મોઝેક ટાઇલ્સની જગ્યાએ ખરીદી કર્યાં થાય છે.

IMPORTS & EXPORTS OF GOLD & SILVER.

સોના રૂપાંની આયાત અને નિકાશના આંકડા.

પ્ર. સ. ૧૯૧૪ ના ઓગસ્ટ મહિનામાં થયેલી સોના રૂપાંની આયાત અને નિકાશના આંકડા નીચે આપ્યા છે:—

IMPORTS OF GOLD સોનાની આયાત.

દેશાનું નામ.	૧૯૧૧ રૂ.	૧૯૧૪ રૂ.
બંગાળ	૨૫,૬૯,૯૪૪	૭,૫૭,૭૮૮
સુબધ { ખાનગી	૧,૦૮,૪૯,૨૪૦	૭૨,૩૦,૫૨૭
{ સરકારી		.....
સિંધ	૧૫	૨૭,૨૨૫
મદ્રાસ	.....	૩૦
બમ્બે	૩૯,૪૬૦	૭,૮૫૦
કુલ { ખાનગી	૧,૩૪,૫૮,૬૫૯	૮૦,૨૩,૪૧૬
{ સરકારી	.....	.....

EXPORTS OF GOLD.

બંગાળ	૧૯૧૧ રૂ.	૧૯૧૪ રૂ.
સુબધ { ખાનગી	૪૫,૬૩,૨૫૫	૨૮,૬૦,૪૮૭
{ સરકારી	.....	૪૫,૦૦,૦૦૦
સિંધ	૨૫,૫૦૦	.....
મદ્રાસ	.....	૭,૫૦,૫૮૫
બમ્બે	૮,૭૭૫	.....
કુલ { ખાનગી	૪૬,૩૬,૬૧૫	૩૬,૧૬,૩૯૫
{ સરકારી	.....	૪૫,૦૦,૦૦૦

IMPORTS OF SILVER.

બંગાળ	૧૯૧૧ રૂ.	૧૯૧૪ રૂ.
સુબધ { ખાનગી	૮,૮૮,૨૯૪	૧૫,૬૮,૮૭૬
{ સરકારી	.....	.....
સિંધ	૨૭,૧૩,૦૩૭	૭૬,૦૦,૫૯૧
મદ્રાસ	૧,૦૨,૮૭૩	૨,૮૧,૩૧૫
બમ્બે	૧૧૧	૨,૫૩,૨૮૫
કુલ { ખાનગી	૪૭	.....
{ સરકારી	૩૭,૦૪,૩૬૨	૧,૦૦,૦૪,૦૬૭

EXPORTS OF SILVER.

બંગાળ	૧૯૧૧ રૂ.	૧૯૧૪ રૂ.
સુબધ { ખાનગી	૨૭,૭૬૬	૨૮,૬૨૧
{ સરકારી	૧૪,૮૨,૮૮૨	૪૦૦,૬૫૯
સિંધ	૮,૩૭,૭૦૦	૫૦૦,૦૦૦
મદ્રાસ	૧,૭૦૦	૮૫,૩૬૯
બમ્બે	૨૩,૫૦,૧૩૨	૨૩,૫૦,૧૧૬
કુલ { ખાનગી	૪૬,૬૮,૪૮૦	૨૬,૬૭,૦૬૫
{ સરકારી	૧,૭૦૦	૫,૦૦,૦૦૦

ધી બોમ્બે ટાઇલ માર્ટ, ૨૧ એક ઓટ, ફોર્ટ, સુબધ.

ડેવીસ એન્ડ લોરેન્સ કું૦ ન્યુયોર્ક.

અમેરીકાવાળાઓની ખાસ બનાવેલી દવાઓ.

૧.

૨.

ધલીકઝીર ગ્લીશરોફાસફેટ
કંપાઉન્ડ.

છાતીના તેમજ ક્ષયના દરદો,
ઘડપણની નબળાઈ, શીકો ચઢિરો
તથા બીમારી પછીની નબળાઈ,
વિગેરે પર ઉત્તમ ફાયદો કરે છે.

ચેનીંગ્સ સારસાપરીલા.

લોહીને સાફ કરી શરીરને લાલ
સુરેખ જેવું બનાવે છે તેમજ
ચામડી પર થતા ગુમડા, ખીલ,
ખરખવા માટે અકસીર ઉપાય છે.

પાંચ

૩.

વાપરે

અમુલ્ય

ગુણુકારી

ચીન્ને.

ડેવીસ લીવર પીલ્સ.

લીવર ખરેખર નહી રહેવાથી
જઠરાગ્ની મંદ થઈ નબળાઈ તથા
બુખ કમી થાય છે. તે મટાડી
શરીરને તંદુરસ્ત બનાવે છે.

અને

ખાત્રી

કરે.

૪.

૫.

આયરો ટોનાક પીલ્સ.

ધાતુ પોષ્ટિક ગોળીઓ.

શરીરમાં લોહી વધારી નબળા
પડી ગયેલા શરીરને શક્તિ વધા-
રવા બહુજ ફાયદાકારક છે.

ડેવીસ મેથોલ સાલ્વ.

માથાનો દુખારો. શરદી, છાતીના
સોજો, શરીરના ભાગો મોચવાયાથી
તથા લચકથી થતા દુખારો માટે
લગાડવાનો અકસીર ફાયદાકારક
મલમ.

એજન્ટો:—

છગનલાલ રૂઘનાથદાસ એન્ડ કુંપની.

મારકેટ—મુંબાઈ નં. ૨.

	રૂ.	રૂ.
કેળવાએલાં ગામડાં	૩,૨૦,૭૯૬	૨,૬૭,૨૮૬
દારૂ	૧૪,૭૨,૩૦૭	૧૩,૯૮,૯૬૫
મશીનરી અને મીલ મશીનો	૫૮,૧૮,૫૮૦	૫૫,૬૧,૩૬૨
દીવાસળી	૫,૯૦,૦૨૮	૬,૮૬,૦૩૭
પીત્તાળ	૧,૫૪,૦૪૭	૮૯,૦૩૧
નાંખું	૨૮,૧૦,૩૮૪	૨૮,૩૨,૭૨૩
જર્મન સીલ્વર	૧,૬૨,૨૨૮	૬૭,૯૪૬
લોહું	૪,૯૬,૦૯૨	૩,૨૦,૪૭૮
લોહું અને સ્ટીલ	૭૨,૬૧,૭૭૬	૬૦,૦૬,૪૮૬
સ્ટીલ	૧૬,૧૪,૫૫૦	૮,૮૫,૭૬૩
સીસું	૭૩,૬૩૬	૬૯,૦૫૭
મોટર ગાડીઓ અને સાઇકલો	૬,૭૦,૦૭૧	૫,૫૯,૯૯૦
કેરોસીન તેલ	૩૧,૦૧,૬૮૭	૨૦,૨૮,૬૭૬
અળસીનું તેલ	૫૬,૫૮૮	૨૪,૦૩૫
ખીજી જાતનાં તેલો મળી કુલ	૬૦,૯૭,૯૬૩	૩૧,૦૧,૮૩૬
રંગ રોગાન વિગેરે	૬,૭૧,૦૫૭	૫,૬૭,૩૪૩
ઝાળો	૧૪,૧૭,૨૮૧	૧૦,૪૪,૦૯૬
રેલ્વે ગાડીઓ	૨૫,૩૨,૯૦૭	૩૫,૩૭,૬૯૭
ચીકું	૫,૨૪,૨૫૪	૩,૧૭,૫૪૫
સાંખું	૬,૦૫,૮૬૩	૬,૬૦,૫૮૮
મોપાદી	૭,૬૮,૮૫૫	૮,૬૩,૨૩૯
તેજનો કુલ	૧૩,૬૦,૬૩૩	૯,૯૪,૫૭૬
રેશનરી	૬,૦૪,૪૦૫	૪,૪૦,૧૫૩
ખાંડ	૧,૬૭,૦૩,૮૭૬	૯૭,૦૮,૪૬૨
સુતર ઠાસું	૩,૮૮,૫૪૨	૧૬,૪૭૨
ટવીસ્ટ અને યાર્ન	૩૨,૯૧,૦૨૫	૩૭,૬૩,૪૮૬
વગર ધોએલાં પીમ શુદ્ધ	૨,૧૭,૦૮,૧૫૦	૨,૪૨,૦૧,૫૧૨
ધોએલાં પીસ શુદ્ધ	૧,૧૨,૪૩,૯૫૩	૧,૧૧,૮૧,૭૭૭
રંગીન અને છાંયેલાં પીમ શુદ્ધ	૧,૭૭,૭૨,૯૮૫	૧,૧૫,૦૬,૦૮૧
શીવવાના દોરા	૩,૧૨,૭૮૮	૩,૨૭,૯૩૩
સુતર એકંદર	૬,૦૬,૮૫,૭૨૮	૫,૪૫,૨૭,૭૭૬
રેશમ કાચું	૬,૮૨,૬૭૮	૨,૨૬,૬૭૩
રેશમના પીસ શુદ્ધ	૨૦,૦૭,૪૧૦	૧૧,૧૮,૭૫૩
ઠાસું ઉન	૨,૫૦,૪૦૯	૩,૩૪,૩૭૦
હોઝીઅરી	૧,૪૧,૪૬૨	૧,૩૫,૧૩૦
ઉનના પીસ શુદ્ધ	૪૨,૮૯,૨૯૦	૨૪,૨૫,૩૫૬
ઉન કુલ	૫૬,૧૩,૮૩૫	૩૫,૨૯,૯૪૭
તંબાકુ	૫,૬૧,૪૩૭	૪,૩૩,૧૭૬

नवा जमाना मां प्राचीन विद्वान् अण.

आगे (५) वर्षाधी भुंयर्धमां पकायला-तथा मोठा मोठा राज महाराज तेमज सदृश-
दुस्वोधी मान पाविला आस अनुभवी अने घेडीयांना काम कराना—

जे शु लयेछे—

श्रीमत् महाराज आहेम श्री
१०८ श्री सज नमः तनी दुल
महादुर हे. नी आर्थ. म
मेलाना स्टेट—)

१९ मार्च १९२२ मज १९२२

न. १९७

ज्योतिषी अम्बादल जामदग्निजी कामा
इम रियागत मं चार वर्ष तक हमार
पाग मुला (जित १२ उदा) ज्योतिषी
मच्छा परिश्रम किया हं १ इन्होंने इमे
जो जो भविष्य फल चमकाया वहेवे वरा-
वर सवे 'मिसे मिवायम गर्मान्स्वामरी
इन्होंने पुत्र होनेका दिन व समय बतायाथा
उसी समय पुन हुआ इसलिये इनके इस
कार्यसे सतुष्ट हो 'राज्य ज्योतिषी
सैलाना' ये पदवी दी है और लिखते
हैं के इनका फलदेस सचा ह व अनुभव
करते वान्ये हैं।

नोट—ऐसे यहोन शर्तिविकट मौजूद
हे वडजने से जादे नही लिखते

आमात कार्यालयमा प्राचीन तथा ।

मर्वाचीन नैतिा १०८ श्री सज नमः
पाय छे—अने आभारी जनी तथा नीन
मनेछ रिस्टम प्रभाजे नाना ती ११
२१ उमम करामा नाले छे तेम /
म परिश्रमाधी खु लये तेकु / सास
आमा न वयिपद्वय मरे सगा अछि,
अनारी पाने पतिव्रता ती माइक मनेछा
नमी भवतीमा मछम गोम १२ श्री
५२११ आमा कामो से ५ श्री
कुली—यु ४

तमो शु करया सु अवा छे।

अेकवार भणी आनी करे।

प्रतो राजजेशी-अम्बादल महा

देवरा गर्भा-रतलाभवाला-

नयोतिप कार्यालय भुंयार्ध.

१९ मार्च १९२२ आग—

(नरनाशायणु मदिद)

जे शु लयेछे—

श्रीमत् महाराज आहेम श्री
१०८ श्री सज अशु नसी दुल
महादुर (नमः ती गद स्टेट—
ता १८ १२-१२ ने. ५४८७
आपका हमारे राज्यमें "राज्य
ज्योतिषी" की जगह दी है से
पोरन आप चये पाटिये।

श्रीमती महाराणी साहयार्
हमार लिपनी हे के आपका
फलदेस बहुत सचा मिला—

वराई से करामती कावसजी

इंजिनियर लिखते हे—

आ। भविष्य जे जे मर्कहयुछे से
वगनर मल्लु आनुछे हु आ विचार
नहीं मानते हवो परन्तु आपने मन्वापी
हवे म्हारो आ नियापर पुरो विश्वास
थद मयोछे आपनो परिश्रम बहुसारे
तथा अनुभव वकासखो भरेले छे

म नशाश्रुत

अइ शाक्षात अल-शाअने

आधादे लेवानी अमुद्यतक

पणु अकता ना-

सुचना:—नयोतिपना शोभीनाते लीधे नयोतिप गीणवधानी स्कूल पणु राजधानी आवरी.

377 A. B. VAKIL'S HOUSE

Girgaum Road,

BOMBAY 2nd January 1914.

I do hereby Certify that the "Raj Joshi Ambadnit Mahadeoji Sharma" an
inhabitant of Ratlam and at present in Bombay

I am well aware about his experience of Jotishi as I had no any recollection
of my Birthdate as well as the actual time of my Birth though the said "Rajjoshi"
have made my "Horse-cope" from the Palmistry and from my face. the Horse-cope
just resembles all my passed time as well as the present time too, and am quite satisfied
with excellent knowledge of Jotishi

Nariman Pirojshaw Sakhadwala.

Address — 377, A B Vakil's house, Girgaum Road,

Service — Clerk Bank of BOMBAY

લાઈબ્રેરી મિસેલેની-વડોદરા (સચિત્ર ત્રિમાસિક.)

આખા હિંદુસ્તાનમાં

પહેલું અને ૨૬મું એકલું

ધર્મી, શુભચિત્ત અને મરાઠી ભાષામાં લખાતું, પુસ્તકાલય સંબંધી માહિતી આપતું,

તથા ખાસ કરીને હિંદુસ્તાનમાં અને યુરોપ, અમેરિકા, વિગેરે દેશોમાં થતી

આધુનિક સાર્વજનિક પુસ્તકાલય-સંસ્થા

સંબંધી હિલચાલ ઉપર સારા વિદ્વાતભરેલા લેખોવાળો

સુંદર દેખાવ.

લવાજમ મધ્યમ.—અગાઉથી (તપાલ સર્વ સાથે)

હિંદુસ્તાનમાં	...	...	...	...	...	...	રૂ. ૨
અમેરિકામાં	...	...	...	...	...	...	ડોલર ૧
ઇંગ્લંડમાં	...	...	...	...	...	...	શિલીંગ ૪

જાહેર ખખરો માટે ઉત્તમ સાધન.

“ ટીકલી ” આન્ડ લેમોનેડ.

જે હિંદુ લાઈબ્રેરીને અસ્વચ્છ ખાટલીના પાણીની સુગ હોય તેઓને તથા મુસાફરીવેળા ઉનાળાના ઉકળાટથી છુપને રાહત આપવા, હમારી લેમોનેડ “ટીકલીઓ” ભારે આવકાર-યક પીણું છે. જે “ટીકલીઓ” ભુકેા કરી એક ટમ્બલર ઠંડા પાણીમાં નાખી તુરત સ્વાદિષ્ટ પીણું થાય છે. રૂ. ૧ ટયુબના બાં

હમારી શુગર ફ્રી કવીનાઇન કેસકેરા વેલ્ટેબલ લેકસેટીવ પરગેટીવ વગેરે “ટીકલીઓ” છ અને ગુણકારક, બનાવટો સુખર્ષ મધ્યે મારકીટમાં દવા વેચનારાઓને ત્યાંથી તથા હમારા ૧૧ તવાડી મધ્યેના કારખાનાં મધ્યેથી મળશે.

ડૉ. ડી. રાઈટર એન્ડ કંપની.

“ ટીકલી ” આન્ડ ટમ્બલર બનાવનારા
સુખર્ષ. નં ૪

જુની દુકાન

ખરા પથ્થરના થંડા ચશ્મા.

આજ કાલ જે તે એમ કહે છે કે જી. કે. પવાર બ્રધર્સને ત્યાંનાજ ચશ્મા વાંપરવા. તેનું કારણ એજ છે કે અમે કાળજીપૂર્વક આખો તપાસી બીજા કંપનીઓ કરતાં સસ્તે બાવે ચશ્મા આપીએ છીએ અને માલ ઉચો અને ટકાઉ હોય છે.

નીકલ ફ્રેમ પેમલના ચશ્માના રૂ. ૩ થી, રોડ ગોલ્ડ ફ્રેમ રૂ. ૬ થી, એકલી (કઠી કાળી પટે નહી તેવી) રોડ ગોલ્ડ ફ્રેમના રૂ. ૩. ૩. જેને કયો નંબર બરોબર લાગશે તે બાંધવાનું સાધન નહી હોય તેને રૂ. ૧૦) ડીપોઝીટના મોકલવાથી “સેલ્ફ ટેસ્ટિંગ બોક્સ” મોકલી આપીશું.

અર્થા આનાની ટીકીટ મોકલે કેટલોગ મફત મોકલીશું

જી. કે. પવાર બ્રધર્સ,
ઓપ્ટીસીઅન-સ. ગીરગામ-સુખર્ષ.

૪૬ બી.

ધી તાંદુર એન્ડ શાહબાદ સ્ટોન કંપની.

અસલ તાંદુરની લાદીઓની સુપ્રસીદ્ધ ખાણોના અગ્રે
એકલાજ માલિકો છીએ, એટલે તાંદુરની અસલ લાદીએ
ફક્ત અમેજ જથ્થાબંધ પુરી પાડીએ છીએ સિવા
હલકી બતની લાદીઓ જેવી કે નાવંદગી, મદ્રાસી
પોરબંદરી અમારી પાસેથી જથ્થાબંધ મલી શકશે. રે
ઉપરાંત હાથછાપ સીમીટ, માંગલોરી નળીયાં, કાચન
નળીયાં. દરેક બતની ફ્લોરીંગ ટાઇલ્સ વીગેરે બીલ્ડીંગ

ટીરીઅલ અમે સારી તથા સસ્તા ભાવથી જથ્થાબંધ પુરી પાડીએ છીએ. ઓરડે ઉપર પુરદ
ાન આપવામાં આવે છે.

પ્રોપ્રાયર્સ.

રાય શાહુભ માનોજી રાઘુજી.

હકકર એરાજ બોધાભાઈ.

ઠેકાણુ—ગોળ દેવળ પાસે, સેન્ટ્રલર્ટ રોડ, મુળાઈ નં ૪

ટેલીફોન નં. ૧૬૦૭

૭-૧૧. મલેરીયા, ઇન્ફ્લુએન્ઝા અને નરમ રૂપની મરડી માટે.

વાપરે બાટલીવાલાનું એમ્બુમીક્ચર અને ગાળીઓ કિંમત ...	રૂ. ૧
કેલેરા માટે કેલેરાલજ એકલી દવા છે ...	રૂ. ૧.
બાટલીવાલાનું હેરેટાન ઘણું જ સુધારવામાં આવેલું છે અને તેથી ધોળાવાળા કાળા થાય છે ...	રૂ. ૩
બાટલીવાલાની ટોનીક પીસ જ્ઞાનતંતુની નળખાઈ તથા શરીરની અશક્તિ દૂર કરે છે ...	રૂ. ૧-૮-૦
બાટલીવાલાનું દુધ પાઉડર માયાફલ અને કાર્બોલીક એસીડ જેવી દેશી અને અંગ્રેજી ઔષધિઓમાંથી તૈયાર કરવામાં આવેલું છે ...	આના. ૪
બાટલીવાલાની દાદરની દવા... ..	આના. ૪
ઉપલી દવાઓ દરેક કેકાલે તેમજ ડા. બાટલીવાલા વરલી દવાખાનું, દાદર, મુંબઈ પાસેથી મળી શકશે.	

કણીકિતું

એમ્બુ

મિક્ચર.

તાવ માટે એક અકરીર ઇલાજ.
એક વખત વાપરી ખાતરી કરજો કે
જમે તેવો તાવ ફક્ત ત્રણજ સાગમાં મટી
નય છે કે કેમ ?

બાટલીની કી. રૂ. ૦-૧૦-૦ પોસ્ટેજ શુદ્ધ.

બહાર ગામમાં વેપારી એજન્ટો
જોઈએ છે. - લખો:-

કણીક બ્રધર્સ-ગીરગામ મુંબઈ.

મંગાવો-હંચી જાતની સુગંધી ૧૦૦ અગર-
બત્તીઓ. કિંમત વી. પી. ખર્ચ
સાથે રૂ. ૧-૪-૦

મહેતા પુરૂષોત્તમ મુળજી,

ના રદ એના બજાર રોડ, મદ્રાસ.

વાપરો-મદ્રાની સુગંધી તપકીર-માથું દુઃખવું,
આધારીશી, જળદોષથી થતી વ્યાધી-
ઓ તથા દાંતનું દરદ મટાડે છે.

કિંમત શીશી ૧ ના રૂ. ૦-૪-૦

" " ૧૨ ના રૂ. ૨-૮-૦

વી. પી. ખર્ચ શુદ્ધ.

મહેતા પુરૂષોત્તમ મુળજી,

ના રદ એના બજાર રોડ, મદ્રાસ.

આ શું ? હીરિદરિયા !!!

ચિત્તપ્રિય, વાધ, મૃગી કે જગે તે જાતને હેરા, સુપારંગ, રતવા, આમળાનું નીકળવું, કાળો
કેદ કે ચાડાં હોય તેની નિરોધા માટે પ્રભુ કૃપાથી મળવું જોઈએ.

દેવાકાંઠાના પેન્શનર પોલિ એજન્ટે માહેજા બે. નરસિંહરામભાઈ. જ. મહેતા લખે છે કે
કાશી બહેન ચત્ત કમાન થઈને તળાવો તે માટે ભુત પ્રેત મોટાં માની વાયુ મુકતા વાપગતાં
અઠવાડિયામાં પૂરા સુધારો લીધો છે

પાટણના જયેરી સુનીલાલ દ. રંચનમાં ૨૫ વર્ષથી થયેલ ચિત્તપ્રિય દર દિવસે મટયું.
સાંકળોના બંધ છૂટ્યા અને સુખરૂપ બન્યા. ઈ ઈ.

દર્દીની હકીકત પૂરી પાડવાથી દવા મોકલવામાં આવે છે. વ્યાયામ કળાશાસ્ત્ર શારીરિક કેળ-
વણીનું સચિત્ર પુસ્તક કી. રૂ. ૨૭ દેશીનામું-ગવર્નમેન્ટ ટેકસ્ટ બુક. ૦-૩-૩

છગનલાલ લલુભાઈ શાહ દેશીનામાવાળા.

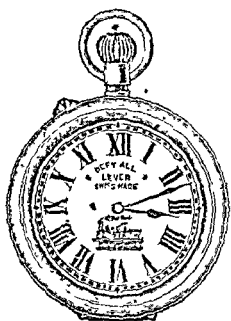
હીરિદરિયા સંશોધક-રસોઇ-વડોદરા.

અમુલ્ય લાલ !

અમુલ્ય લાલ !

ફક્ત નવી દુકાનની એકવાર મુલાકાત લીધાથીજ ખાતરી થશે કે

માલ લરોસાદાર-કિંમત વાળખી, વાપરવામાં ટકાઉ

ચીજો ધણાજ કિંદાયત ભાવે મળે છે.

ફાસફોફ્ સીસ્ટમ ઉપર ખનાવેલું સસ્તામાં

સરતું ધડીઆળ રૂ. ૨) માં મળી શકશે.

એ સિવાય વાપરવાલાયક પાંચ વરસની

ગેરેન્ટી સાથે વોચીસો

નાં ૧ લો રૂ. ૩, નાં ૨ ભે રૂ. ૪. નાં ૩

રૂ. ૫ માં ધણાજ ટકાઉ અને ટાઈમ આપવામાં ચોખ્ખો.

એ સિવાય દરેક જાતના કલોઈક, ટાઈમપીસો તપાસ, દરેક મેકરનાં વોચીસો કિંદાયત ભાવે મળી શકશે.

ખદારગામ માલ વીં પીં થી બેઠ તપાસીને મોકલવામાં આવે છે.

મંગલદાસ મનસુખલાલની ફાં, ૧

નાં ૩૦૩, અણદુલરહેમાન સ્ટ્રીટ, સુબધ.

ભાવનગર એજન્સી.

મુકાદ્દમો અને કમીશન એજન્ટો

ભાવનગર, કરાંચી, કચ્છમાંડવી તથા માંગલોર લાઈન મલબાર કોસ્ટાના બંદરો ઉપરાંત મદ્રાસ તથા કેલકત્તા લાઈન રંગુન, સીંગાપુર તથા ચીન, જાપાન લાઈનો ઝાંઝીબાર તથા દક્ષીણ આફ્રીકા લાઈન એડન, પેરશ્યન ગલફ તથા વિલાયત લાઈન વગેરે તમામ લાઈનો ઉપરાંત દુન્યાના કોઈ પણ બંદરોમાં માલની આવકે જાવકે તથા ટ્રાન્સીપ કામ નિયમિત અને માફક દરે કરી આપવામાં આવે છે.

ભાવ સાટે પુછો.

એનજર.

ભાવનગર એજન્સી, આંદ બજાર, પંચડ.

દત્તાત્રય કૃષ્ણ સાંદ્ર અધર્મ.

આર્યોપધી કરખાનું.

પો. ચેમ્બર, જીલ્લા ઘાલુ.

ટેલીફોન નંબર ૪૧૨૪.

જાલમ

દુકાન અને દવાખાતું.

ઠાકોરદાર, મુંબઈ. પો. નં. ૭.

ટેલીફોન નં. ૨૨૭૮.

જાલમ

મારી દવાઓ સારી અને શુભકારી છે તે જાણતમાં પ્રસિદ્ધ પ્રદર્શનામાં ચાહે અને ઇનામો મળેલાં છે

અમારે ત્યાં આર્ય વૈદ્યકને આધારે બનાવેલા લાંબી મુદત સુધી રહે તેવા તૈયાર ઉકાળો, કાઠા, ાસવ, અરિષ્ટ, માત્રા, રસાયન, ભસ્મ, યુટિકા, પાક, અવલેહ, તેલ, મલમ વગેરે સર્વ પ્રકારનાં ાષધો તૈયાર મળે છે. પહેલેથી થોડા પૈસા મોકલી દવા મંગાવવાથી જરૂર પડતાં નવિન ઔષધો તૈયાર કરી આપીએ છીએ. તળીયતની હકીકત મોકલવાથી દવાઓ માફક આવે તેવી નાવી મોકલીએ છીએ જાકીના પૈસાવી. પી. થી લેવામા આવે છે. મુંબઈમા ઠાકોરદાર સે અમારી દુકાન છે. ત્યાં અમારી સર્વ દવાઓ જથાબધ તથા છુટક મળે છે. દવાખાતું ઠ ગંગારામ ક્ષત્રીયની વાડીમાં આવેલું છે ત્યાં રજીસ્ટર્ડ ટાઈમ ૧૧ થી ૬ સુધી તળીયત બ્રધ ાષધ આપવામાં આવે છે મવિસ્તર હકીકતનું કંટલોંગ એક આનો મોકલીને મંગાવી લેવું. પ્રત્યયહાર ચેમ્બરના મરનામે કરવો.

કેટલાંક ઔષધોની યાદી.

જાણત કાઠા નં. ૧ (ફક્ત દશ દિવસ સુધી આપવાનો)	કીંમત. આના. ૧૨
જાણત કાઠા નં. ૨ (દશ દિવસ પછી આપવાનો)	કીંમત. આના. ૧૨
મહામંજીષ્ટાદી કાઠા. લોહી સુધારવા માટે તથા ગરમીના વિકાર પર.	કીંમત. રૂ. ૧૧.
સારસાપેરીલા. શરીરમાં પચી ગયેલી ગરમી, જઠરાગ્નીની મંદી તથા ક્ષય રોગ પર	કીંમત. રૂ. ૧૧.
મહારાસનાદી કાંઠા. (ગુણ મીથ્ર) સંપૂર્ણ વાતવિકાર પર.	કીંમત. રૂ. ૧.
નારાયણ તેલ. સંપૂર્ણ વાતવિકાર પર. દશ તોલાની જાટલી એકની	કીંમત. રૂ. ૧૧.
ઇંદવા સવ. પીત્તવિકાર પર ઉપયોગી.	કીંમત. આના. ૮
દશ મુળ કાઠા. ત્રીદોષપર. કીંમત. રૂ. ૧.	
અહીતેલ. માથાના વિકારોપર ઘણું ઉપયોગી. કીંમત. રૂ. ૧.	
	આના. ૮; આના ૪;

વાસુદેવ કૃષ્ણ સાંદ્ર.

માલેક.—૬. કૃ. સાંદ્ર. અધર્મ. ચેમ્બર અને મુંબઈ.

ગથેલી શકતીને સજીવન કરવાને ઘણીજ મહેનતે મેળવેલી

અજબ મહાન ચમત્કારીક દવા.

નીચેની હકીકત મઠે રસ્ટર લેટર શીવાય લેતામા આપમે નહીં જવાબ માટે ૩ ૧ સાથે મોકલતે.

KING of TONIC PILLS.

કીંગ ઓફ ટોનીક પીલ્સ

ખાસ રાજતઓને માટે આ ગોળીઓ ખતાવી છે

બસો ગોળીઓની કિ ગોળી ગો પેંડ છે ન પહેલાની ૧૦૦ ગોળી ન. ૨ ની કિ ણી ૭૫ નીમ ન. કિ, ગોળી ૫૫

દીપ્ત આઠ અન્નનોયસ માટે ગોળી ૧૦ પેંડ છે

તબીયત તપાની રાજ પારખી—ગોળી ૧ લેતામા આવશે

કેન્સરનાથી બચેલી દવા,

અરેરીકામાં આ દવા ઘણીજ વપરાય છે ને હજારો લોકોમા આરુરે આવે છે આવે વાંચો.

ગરીબ લોખ માટે આપી કિ મને દવા મળે છે

ખરીદી નમો ગાળી કરા.

શકિત સજીવનની ગોળીઓ.

શાખાશાદી કુટુંબમા વપરાતી અજબ શકિત દેનારી બદુલી માફ અસર કરનારી ચમત્કારીક ગોળીઓ

આ ગોળીઓ ખાવાથી શકિતને સજીવન કરી લોટીને સુધારી દરતને સાફ લાવી જ્ઞાન શકિતને તેજ કરી શરીરની નબળાઈ પટેલી નરોને ભરી અને મજબુત કરી એકદમ તેજ કરે છે વિદ્યજીની માફ નરોમા પુરતો પાકર લાવે છે ગુમાવેલી લાખ ધમડી લાવી, શરીરને મજબુત કરી કીધા પટેલા મહેરને ગુલાબી લાવ ખતાવી દરેક માણસને પુરતી તાકાત લાવી આપે છે

સાહેબો-લાખો રૂપયાની કિમતી જીવનનો ગેર ઉપયોગ શ. માટે કમ છે એકવાર અમારી દવા લઇ પુરતી ખાત્રી કરા આ દવા ખાત્રી વખતે દુધ રોર ૧૦ પીનામે ખાસક છે

આ દવામા રોહા, મોતી, હીરા અને વનસ્પતી ત્રીગેરો કિમતી યોજનો ઉપયોગ કરવામા આવે છે ફક્ત અજમાયસ માટે દીવસ આઠ દવા મળતી ખાત્રી કરા

શકિત સજીવન તેલ.

અમર કસ્તુરી તથા બુડ તથા વાપ તેઓની ચરખીમાથી ઘણીજ કિ મને બનેલ ખાસ તેલ ગરીરની નબળાઈ પટેલી નરોને તથા લકવાવાળા શરીરને તથા નબળા પડી ગયલા બાળને આ તેલ મસવવાથી પુરતી શક્તિ લાવીને એક ક્ષણમાં ચમત્કાર બતાવે છે અને વીજળીની માફ નરોને તેજ કરી પાકર લાવે છે

શરીરની નબળાઈ પટેલી નરોને ભરી મજબુત કરી પુરતી તાકાત આપે છે.

તબીયત તપાસી રેલ પારખી તમોને દવા દેવામા આવશે દરજ બેવાની ફી ૩ ૧૫ પેંડ છે આવા મણાજ રાજ અ મોરમા દરહો મર્યા છે ને રાગીકીકે બેવા માગશે તો રૂબરૂમા બનાવવામા આવશે બહારમા મોકલવામા આવશે નહીં.

રાજ બાદશાદી કુટુંબની ખાતુઓનાં ગુપ્ત દરદેહની ચમત્કારીક અકસ્મીર દવા.

ખાતુઓને વધતી વતી નબળાઈ—અથી ગરીરની થતી ખુવારી.

શરીરતુ નબળાપણ તથા હાડકાવર, પગના તબીઆમા બળવર, પગમા થતી બળવર, કાતીતુ થતું દરજ, કમરમા થતું દરજ તથા મગજ ખાસી થવાથી થતી ચકરી તથા હીરકીરીયા ને અર્ધજાનમાં થતા રોગો એ દરેક રોગોને દુર કરી લોટીને સુધારી શરીરને ગુલાબી લાવ ખતાવે ને શરીરમા પુરતી લાકાત આપે છે અને બદુલી માફ ચમત્કારીક અમારી દવા છે દવાની કીમત ૩ રૂબ પટેલા નબર, બીનના ૩ ૧૫૦, તમોને ખાસ જરૂર હોય તો દવા લેશો તપાસવાની ફી ૩. ૫, અહેરે તપાસી રાજ પારખવામા આવશે.

નાઈટ પીલ્સ ખાવાથી સુષે નીંદરા લાવે છે, એસઆરામમા હાંની ગુરુર છે ખીમત ગેળી ૧ ની કીમત ૩ ૬. કાનને લગતા તમામ રોગોને માટે રાગબાળુ ઉપાય—કાનમા થતું દરજ, રંગીતુ બુડ, બહેરા થતું, તથા માનમાં થતા અસર એ અર્થ દરદેહને સારા કરી રોગોને દુર કરે છે કીમત ૩ ૭.

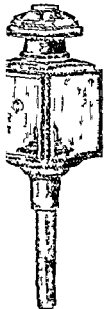
અદ્યુત દત્તમજન—દાંતને લગતા તમામ રોગોને માટે અખર છે દાંતના દુખતા, પડતા, સડતા તથા મેચવાતા, એવા રોગોને દુર કરી દાંત મજબુત બનાવે ને કીમત પટેલા નબરના ૩ ૫ બીજ નબરના ૩ ૩, ત્રીજ નબરના ૩. ૨. આવા રોગોને માટે, ઘણીજ કિમત લેઇ અસરમા મા, દાંતના નબરમા મળે ૫૧ દાસી પુરો ને મનની પુરતી ખાત્રી કરા.

૬ શ્રીમતની પ્રશામન કરતો નથી પાસાની પરમા ગળેનો નથી, લોચામા બતાવે ખાત્રી નબળી થીમને કામ કર ને નીચેને મરત દવા આપુ છું

૨૧૦ દુખડા,—ગીરગામ ટામ દરમીનસ—સુબઈ.

ઈ. એસ. માલની કંપની.

ગાડી ઘોડા અને મોટરને લગતા સર્વે માલના છુટક તથા જથ્થાબંધ વેચનાર

હમારે ત્યાં ઘોડાના હાગનેસો, વેલાયતી, અમેરીકન અને ગાંમઠી હમેશાં તૈયાર મળે છે તેમજ બનાવી આપીએ છીએ.

ગાડીના રબર ટાયર ઘોડાની નાલછાપના ધણીજ ઉંચી કવોલીટીના મળે છે જે રબર આખા હીંદુસ્તાન, બરમા, સીલોન વગેરે ઠેકાણે ધણાજ વખણાએલા છે.

હમો ઉંચામાં ઉંચી એકજ કવોલીટીના રબર ટાયર રટોકમાં ગળીએ છીએ.

હમોએ હમાગ માલની ઉંચી બનાવટ માટે જ્યાં જ્યાં પ્રદર્શનમાં માલ મુક્યો છે ત્યાં સોના તથા ચાંદીના ચાદો ધનામમાં મળ્યા છે એજ હમારા માલની ઉંચી કવોલીટીની ખાત્રી બતાવે છે.

હમોએ હમાગ માનવંતા મુંબઈના ધગડાની સવળતા માટે ન્યુ કવીન્સ રોડ, ચોપટીના બુના ક્રાટક પાસે મીલની બાબુમા શાખા ખોલી છે. ત્યાં સર્વે માલ પુલ્લો મુક્યો છે. ભાવો ધણાજ કમતી ગળ્યા છે માટે એક વખત મુલાકાત લઈ ખાત્રી કરશો.

જો માલ મોંઘો પડે અથવા પસંદ નહીં પડે તો તરત પાછો લેવામાં આવશે અથવા બદલી આપવામાં આવશે.

હારનેસને લગતું રીપેર કામ પણ તરત કીકાયત ભાવે મન પસંદ કરી આપવામાં આવે છે.

હમારું નમુનાતું. ભાવો સાચતું કેટલોગ મંગાવે મોકલી આપવામાં આવશે.

ઈ. એસ. માલની કંપની.

હેડ ઓફીસ બાંડી બલાર,

સાખા—ન્યુ કવીન્સ રોડ, ચોપટીના ક્રાટક. સામે મીલની બાબુમાં,

મુંબઈ.

ઓમીયાર રોટરી ઓઇલ મીલ

અથવા

તેલની ઘાણી

જરૂર વાપરી ખાત્રી કરશો.

મજબુત

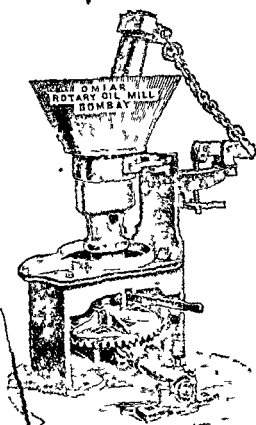
સસ્તી

સંતોષ

કારક રીતે

કામ

કરનારી

માલેકને

પાંચ

પઇસાનો

લાભ કરી

આપે

તેવી.

કીંમત રૂ. ૧૭૫.

તેલ, કરી, ખુસાઈ ભાયરીંગ કોપરો વિગે એ ઘાણીમાં સારી રીતે ખોલી શકાય છે.

ઓમીયાર ફાઉન્ડ્રીંગ અને એનજીનીયરીંગ વર્કસ હાં.

૬૦, મોતીશા રોડ—મજગામ, ભાયખલાના પુલની પાસે.

પપે બી.

પાયોનીઅર આલ્કલી વર્કસનો

સુર્ય છાપ.

વૉશીંગ સોડા.

જાપાનની ટોકીઓ યુનીવર્સિટીમાંથી શીખી આવેલા રનાયનશાસ્ત્રી જી. એન. મોતદાર બી. એ. ફીલ્ડસ એજીનીયર કે જેમની દેખરેખ હેઠળ આજ છ વરસ થયા પીકળે છે. અમારો સુર્ય છાપ વૉશીંગ સોડા જાણીતી મીલો, રેલ્વેઓ, સ્ટીમશીપ કંપનીઓ, સાબુના કારખાનાવાળાઓ, તેમજ છાપખાનાવાળાઓ વાપરે છે એ માટે માઇસોર, અને વડોદરા સ્ટેટ એકઝીક્યુશન તંત્રથી ચાંદો મળ્યા છે.

વનસ્પતી ચરખી એટલે પામીન (Palmin) જે મીલોમાં ખેર ચઢાવવામાં ઉપયોગમાં આવે છે તેપણ હમારા કારખાનામાં ખતાવવામાં આવે છે.

દેશાવર ખાતે આખરદાર વેપારી અને એજન્ટો બેઠે છે.

લખો:—પાયોનીઅર આલ્કલી વર્કસ,

રેલ્વેઓ, મીલો તથા સ્ટીમશીપ કંપનીના કન્ટ્રાક્ટરો.

ચર્નીશિડ, ગીરગામ-મુળર્ધ.

મોહનલાલ એન્ડ કાન્જી	૨૯	એ	Mohunlal & Kanji	...	...	29 A.
ગોદ્રેજ બ્રદર્સ	...	...	Godrej Brothers	...	...	30 A.
ડા. કાલીદાસ મોતીરામ	...	...	Dr Kalidas Motiram	...	...	31 A.
વાઈ એચ બ ડારકર	...	...	Y. L. Bhandarkar	...	...	31 A.
ડા. ગોતમરાવ કેશવ	...	...	Dr. Gautamrao Keshav	...	...	32 A.
વીઠલ પરશોતમ એન્ડ સન્સ	...	...	Vithal Purshotam & Sons	...	...	33 A.
છગનલાલ રૂઢનાથદાસ એન્ડ કુ પની	...	...	Chhaganlal Rughnathdas & Co.	...	...	34 A.
ધી ઈન્ડિયન મર્કેન્ટાઈલ ઇન્સુરન્સ કં.	...	...	The Indian Mercantile Insurance Co.	...	...	35 B.
રશ્ન સમાચાર પ્રેસ	...	...	Rangoon Samachar Press	...	...	36 B.
સી સી દેસાઈની કું	...	...	C. C. Desai & Co.	...	...	36 B.
મળીસા કર ગોવિંદજી	...	...	Manishanker Govindji	...	...	37 B.
રાજનૈથ નારણજી કેશવજી	...	...	Raj Vaidya Naranyji Keshavji	...	...	38 B.
વૈધ ગોપીનાથ કૃષ્ણજી	...	...	Vaidya Gopinath Krihnaaji	...	...	38 B.
ડી સી જમરીગરની કું	...	...	D. C. Umarigar & Co.	...	...	39 B.
સાર્વજનિક પુસ્તકાલય	...	...	Sarvajanic Poostakalaya	...	...	40 B.
ડો. ડી રાઈટર એન્ડ કું	...	...	Dr D. Writter & Co.	...	...	40 B.
જી. કે પવાર બ્રદર્સ	...	...	G. K. Pavar Brothers	...	...	40 B.
બેરેટની છુરો	...	...	Barot's Bureau	...	...	41 B.
ઓ. ડી કેમીકલ કું	...	...	O. D. Chemical Co.	...	...	42 B.
ધી તાલુકર એન્ડ શાહબાદ સ્ટોન - પની	...	...	The Tandur & Shahbad Stone Co.	...	...	43 B.
ડાઈટર બાગવીવાલા	...	...	Dr Batliwala	...	...	44 B.
મહેતા પુરોષોત્તમ મુળજી	...	...	Mehta Purshotam Mulji	...	...	44 B.
છગનલાલ લલ્લુભાઈ રાખ્ડ દેશીનામાલાળા	...	...	Chhaganlal Lalubhai Shah	...	...	45 B.
મંગલદાસ મનસુખલાલની કું	...	...	Mangaldas Mansukhlal & Co.	...	...	45 B.
નેહરુ એજન્સી	...	...	Servants Supplying Agency	...	...	45 B.
વાસુદેવ કૃષ્ણ સાન્ડ્સ	...	...	Vasudeo Krishna Sandco	...	...	46 B.
ડાઈટર દુબલ	...	...	Dr Doobal	...	...	47 B.
ઈ. એસ. માલાની કું પની	...	...	E. S. Mala & Co.	...	...	48 B.
ગોદ્રેજ બ્રદર્સ	...	...	Godrej Brothers	...	...	49 B.
માવજી લક્ષ્મીદાસની કું	...	...	Mavji Luxmidass & Co.	...	...	49 B.
ડા. ડી એચ બટ	...	...	Dr D. H. Bhatt	...	...	50 B.
એમીયાર ફાઈનર્ડિંગ અને એનજીનીયરીંગ વર્કસ કું	...	...	O. F. & Eng. Works Co.	...	...	51 B.
પાયોનીયર નાદકી વર્કસ	...	...	Pioneer Alkali Works	...	...	52 B.
મેનેજર સાયન્સ અને ઇન્ડસ્ટ્રી	...	...	The Manager Science & Industry	...	...	52 B.
ગુલામહસેન ઇસમાલજી એન્ડ બ્રદર્સ	...	...	Goolamhassien Esmalji & Brothers	...	...	53 B.
ધી ઇન્ડિયન એનજીનીયરીંગ કું	...	...	The Indian Engineering Co.	...	...	54 B.
દાતમબાઈ ગુલામહસેન એન્ડ બ્રદર્સ	...	...	Hatambhai Gulamhusein & Bros.	...	...	55 B.
ધી સ્ટાન્ડર્ડ ઇલેક્ટ્રીકલ કું પની	...	...	The Standard Electric & Co.	...	...	56 B.
એમ્બો ઇન્ડિયન ડ્રગ અને કેમીકલ કું પની	...	...	The Anglo Indian drug & chemical Co.	...	...	250

અમે પોતે.

આ મામીકમાં બહારથી આવેલા લેખો માટે અમે જવાબદાર નથી.

આ મામીકમાં લવાજમ મુબઈના આહકોને માટ વાર્ષિક રૂ. ૩ ત્રણ તથા બહાર ગમના આહકો માટે વાર્ષિક રૂ. ૩-૬-૦ ત્રણ છ આના પોરોજ સુદાં રાખવામાં આવ્યું છે. છુટક નકલ એકના આના ૪ આર. નમુનાની કોપી મફત મોકલવામાં આવતી નથી.

આ મામીકમાં જે નોંધેર ખબરો છે તેમાં કંઈ ફેરફાર સુચવવો હોય યાતો કાઢી નાંખવી હોય તો આવી નોંધની ખબર આગતા મહિનાની ૨૦ મી તારીખ પહેલાં આપવી જોઈએ. નહિતર ખમાલો કરવું બની શકશે નહિ.

મેસર્સ ધૈર્યવાન પ્રધર્સ

કમીસ્ટર્સ ડ્રગીસ્ટર્સ એન્ડ જનરલ મર્ચન્ટ્સ.

હાકુરદ્વાર રોડ—મુંબઈ.

બહાર ગામના ગ્રાહકોને દરેક જાતની દવા અને રસાયણિક પદાર્થો બજાર લાવેજ મોકલવામાં આવે છે. તાજે માલ મોકલવાની ગેરેન્ટી આપવામાં આવે છે. હમેશાં માલ મોટા જથ્થામાં તૈયાર રાખવામાં આવે છે.

વસંત માલિની હેર ઑઈલ.

વાળ માટે ઘણુંજ રમણીય અને ખુશખોદાર તેલ, માથામાં થતો ખોડો નાબુદ કરે છે અને જી વિગેરે માથાના જંતુઓનો નાશ કરે છે. વાળને ખરતા અટકાવી તેનો વધારો કરે છે. એકવાર અજમાયશ કરવાથી ખાત્રી થશે. કીંમત બાટલી ૧ નો રૂ. ૧ એક.

જથાબંધ માલ ખરીદનારને સાફ કમીશન કાપી આપવામાં આવે છે.

ઓટાલજન ઈયર ડ્રોપ.

કાનનાં દરદોનો પ્રખ્યાત ઉપાય.

કાનના અસકા પડે નીકળવું વિગેરે કાનના રોગો માટે અકસીર અને રામબાણુ ઉપાય છે. લગાડ્યા પછી તાત્કાળીક રાહત આપે છે.

એક શીશીની કીંમત ૧૨ આના.

ઝેડ. એફ. એફાડાઈટ પીલ્સ.

મજબુત બનાવનાર ટોનીક, સીસ્ટમને શક્તિ આપે છે.

દરેક જાતની નબળાઈ, કમતાકાત, નરવસનેસ, જ્ઞાનતંતુઓની શક્તિનો નાશ અને એવાંજ બીજાં જ્ઞાનતંતુઓનાં દરદો જેમાં ફોસફરસ ઘણુંજ સાફ કામ કરે છે તેને માટે આ અકસીર દવા છે.

૪૦ ગોળીની એક શીશીની કીંમત રૂ. ૧.

ક્રૂ પીલ્સ, વૉર્કર્સ કોર્નક્યુર અને એવીજ બીજી કીંમતી દવાઓ-રાખવામાં આવે છે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો.

મેસર્સ ધૈર્યવાન પ્રધર્સ.

હાકુરદ્વાર—મુંબઈ.

ભુખથી સુખ.

સારી ભુખ લાગતી એ સુખનું એક ઘણું મોટું સાધન છે. ભુખ નહિ લાગવાનાં ઘણાં કારણો છે અને તે દુર કરવાં એ દરેકનું કર્તવ્ય છે. તો ફક્ત છ આનામાં “પીચુપરસ” ની ખાટલી મંગાવી તે રસ લીધાથી ઉધરસ, દમ વિગેરે તુરત બંધ પડી પાચન ક્રિયા વધીને ઘણા ભુખ લાગશે અને સુખસત્ત મન રહી ઘણો આરામ થશે.

દ્રાક્ષાસવ.

એટલે આયુર્વેદીક ટોનીક કોઈપણ કારણથી થયેલી અશક્તિ, ક્ષય, પીત્ત કરૂ વગેરે આનાથી તદ્દન મટી જાય છે.

કિં. દરેક ખાટલીના રૂ. ૧

પોતાનાં ખાળકો સતેજ સુંદર મજબુત ચાલાક બનાવવાની ઇચ્છા હોય

તેવાં માખાપો હમારો

કુમારી આસવ

વાપરે છે. આનો શુભ કોઈપણ બાળામૃત કરતાં કેટલો વધારે છે તે તાબડોળ દેખાઈ

મસ્તકરંજ

એટલે આયુર્વેદીક જામ માથાનો દુખાવો સંધિવા શુભ નસોનું દુખનું વગેરે વિકારો તદ્દન સારા થઈ જાય છે. આનો અનુભવ સર્વેને છે.

કિં. ૧ ખાટલીના ૬ આસવ

આવે છે. એના શુભના પ્રમાણમાં એક રૂપિયા કિંમત કંઈજ નથી.

અફોણના કરતાં વધારે જલદી શુભ બતલાવનાર ઔષધ.

કુકુયાઆસવ એજ હોઈ શકે.

આનાથી આમ સંઘડણી વગેરે વિકાર ઓછા થઈ ૭ દિવસમાં સારા થાય છે. આમાં અફોણ નહિ હોવાથી મરડો, વાત-બ્રમણ, પેટ ફુલવું વગેરે કંઈ થતું નથી. એ વિશેષ શુભ છે.

કિંમત ખાટલી ૧ ના રૂ. ૧.

કનક સુંદર રસ પીવા માટે કિંમત રૂ. ૨.

સંકેદ કોઢપર રામબાણ દવા. મુશ્કેલીમાં શુભ નહિ થાય તો પૈસા પાછા. વિશેષ ખજાર માટે કેટલોગ મંગાવો.

સ્વેતકૃષ્ક કુઠાર પહારથી ડાઘપર ચોપડવાને. કિં. રૂ. ૪.

મારેશ્વર મુકુંદ મોગરે.

ગીરગામ બેંકરોડ આંગરેની વાડીની પાસે અમૃતવાડીની સામે,

કરમશી હામજી બીરડીંગ, પો. નં. ૪. મુંબઈ.

નાગર તેલ નારગી તેલ. આમળાનું તેલ કેસજીવન તેલ	કામદાર ખામ " દરાજ મલમ. " દરાજ લોશન. " ખરજવાની દવા	ખાલ કાઢવાની દવા જીલાળી ચઢા. જ્યુટી વોટર. દત્ત મંજન ખસેતો મલમ.
--	--	---

ચાર આના બાત હાવા કુરવાના હુનર કિં છ આના વાટન રસકુ મુદુ.
 છપાય છે "જમનીનો અતરનો ઉઘોગ." કિં છ આના અગાધી શાહક યથ નામ નોધાવનારને
 ચાર આના. (નહેર ખમર આપનારાઓએ તુરત સમજુ.)

લખો:— હુજરો દશકિ કાં.

બનીયન રોડ ધર નં ૧૬ મુબલ પોસ્ટ નં ૯.

શારીરિક, આધ્યાત્મિક, આર્થિક અને વૈદિક્ય ઉન્નતિ કરાવનાર સસ્તામાં સસ્તું
૫૦ પૃષ્ઠનું માસિક

साययेदय

કે જેમાં તત્વજ્ઞાનના, વેદાંતના, જૈનધર્મના, વેપાર ઉદ્યોગ અને હુદ્દર જ્ઞાનના ઉત્તમ વિષયો ઉપરાંત મહાત્મા પુરુષોનાં જીવન ચરિત્રો, રસમય યોગિક વાર્તાઓ અને મનુષ્યના જીવનને ઉચ્ચ-પદે નિથત કરનાર ઉત્તમ વિષયો ઉપરાંત વૈદિકના પ્રાચિન ગ્રંથ શ્રી ચરક સંહિતા તથા શાલિશ્રામ નિધંદુ (વનસ્પતિશાસ્ત્ર) નું લાખાતર આપવામાં આવે છે દર માસે ૫૦ પાનાનું માસિક હોવા છતાં વર્ષમાં કેટલીક ભેટો મળે છે આ વર્ષની ભેટ વિનોદ ચંદ્ર ૨૦૦ પાનાની યોગિક વાર્તા છે અને આવતા વર્ષે ધરૈદ્યનું ઉત્તમ પુસ્તક ભેટ મળનાર છે છતાં તેનું વાર્ષિક લવાજમ માત્ર રૂ. ૧-૮-૦ છે.

નમુનાનો અંક મંગાવી ખાત્રી કરો.
લખો, ભાગ્યોદય ઓફીસ-અમદાવાદ.

CENT.	PER	CENT.	RESULT.
-------	-----	-------	---------

LONDON CHAMBER OF COMMERCE EXAMINATIONS 1911.

VISIT THE BOMBAY COMMERCIAL COLLEGE.

38, KALBADEVI ROAD, BOMBAY.

Thorough coaching in Theoretical and Practical principles of Type-writing, Shorthand, Book-keeping and Accounts, and Higher Accountancy course, &c, and within the shortest period. *Terms moderate.*

Apply to:—M. L. THOSAR B. A., *Superintendent*
B. L. THOSAR, *Principal Lecturer-in-Commerce*

મહોદય જનને મારગે, બેઠા ચાહો વીર;
ચરિત્ર વાંચી તેમનાં, ધારે શુભ અંભાર.
ચરિત્ર ઉત્તમ વાંચતાં, અંતર ઉત્તમ થાય;
'ચરિત્રમાળા' ચાહથી, તે અર્થે વચાય.
મહાજન દેશ વિદેશના, પવિત્ર તેનાં કામ;
શાપ્ત સ્નેહે સામળો, કુદાઈ તેવાં નામ.

ચરિત્રમાળા

ઉત્તમ છવતચરિત્રોનાં પુસ્તકો
વાર્ષિક રૂ. ૨) માં પૃષ્ઠ ૧૫૦૦ નાં
પાકાં પૃષ્ઠાં સાથે રૂ. ૩) પૈ. માફ.

૧૯૭૧ માં નીકળશે.

ભારતની દેવીઓનાં વિસ્તૃત ચરિત્ર,
ભારતના મહાન પુરુષો ભાગ ૩ ને,
જગવિખ્યાત પુરુષો ભાગ ૩ ને, વિદેશી
વીરપુરુષો, વિદેશી સ્ત્રીઓ. ઈ. માંથી

આગતાં પુસ્તકો

નીચલો દરેક ૧૫૦૦ પૃષ્ઠનો. એડ રૂ. ૨,
પાકાં પૃષ્ઠાં ૩) માં મળે છે. પૈ. માફ.

સં. ૧૯૬૮ નાં પુસ્તકો

- ૧-૨ જુદા ચરિત્ર અને છૂટાપટ્ટા.
- ૩ થી ૮ ભારતનાં સ્ત્રીઓ અથ ૧ લો.
- ૯ થી ૧૨ ભારતનાં સ્ત્રીઓ અથ ૨ ને.

સં. ૧૯૬૯ નાં પુસ્તકો

- ૧૩-૧૪ ભારતના મહાન પુરુષો ભા. ૧ લો.
- ૧૫ ...ડો. આન દીબાઈ જોશી.
- ૧૬ થી ૧૯ ભારતના વીર પુરુષો.
- ૨૦ થી ૨૨ ભારતના સંત પુરુષો ભા. ૧ લો.
- ૨૩ થી ૨૪ જગવિખ્યાત પુરુષો ભા. ૧ લો.

સં. ૧૯૭૦ નાં પુસ્તકો

- ૨૫ થી ૨૮ ભારતનાં સ્ત્રીઓ અથ ૩ ને.
- ૨૯ થી ૩૧ છુટ્ટા ઈ. લેખિંગન.
- ૩૨ થી ૩૪ ભારતના મહાન પુરુષો.
- ૩૫-૩૬ જગવિખ્યાત પુરુષો ભા. ૨

વિવિધ ગ્રંથમાળા

દરવર્ષે વિવિધ વિષયનાં પુસ્તકો
પૃષ્ઠ ૨૦૦૦ માત્ર રૂ. ૨) માં
મળે છે. પાકાં પૃષ્ઠાં રૂ. ૩) પૈ. માફ.

૧૯૭૧ માં નીકળશે.

સ્વામી વિવેકાનંદના ઉપદેશ, સાચું
સ્વર્ગ, અખાની વાણી, હુંડી વાર્તા ભા. ૩,
નવાયુગની વાર્તા ભા. ૩, દેશીયન, રામ-
તીર્થ ભાગ ૮, ૯, ૧૦. માંથી નીકળશે.

આગતાં પુસ્તકો

નીચલો દરેક ૧૫૦૦ પૃષ્ઠનો. એડ રૂ. ૧.૫૦,
પાકાં પૃષ્ઠાં ૩) માં મળે છે. પૈ. માફ.

સં. ૧૯૬૭ નાં પુસ્તકો

- ૧-૨ આર્યધર્મની નીતિ ઈ.
- ૩ અખાનિયત દર્શન
- ૪-૫-૬ સ્વામી રામતીર્થના ત્રણ કાવ્ય.
૭. લઘુ લેખ સંગ્રહ
- ૮...સંસારમા મુખ દયાં છે ૧
- ૯...નવાયુગની વાર્તા બુદ્ધિને.
- ૧૦-૧૧ યોગીની.
- ૧૨ અક્ષરમાળા.

સં. ૧૯૬૮ નાં પુસ્તકો

- ૧૩-૧૪ નવસંહિતા.
- ૧૫-૧૬ હારમીરનો પ્રવાસ ઈ.
- ૧૭-૧૮ વિવેકાનંદના પત્રો.
- ૧૯ નવાયુગની વાર્તા ભાગ ૨ ને.
- ૨૦-૨૧ સ્વામી રામતીર્થ ભાગ ૪.
- ૨૨ થી ૨૪ વીર હુંડીદાસ.

સં. ૧૯૬૯ નાં પુસ્તકો

- ૨૫-૨૬ સ્વામી રામતીર્થ કાવ્ય ૫.
- ૨૭...પદ્યાત્મક ભગવદ્ગીતા.
- ૨૮...નવલક્ષ્યા સંગ્રહ ભાગ ૧.
- ૨૯...નામદાર સંદેનશાહ ઈ.
- ૩૦...છોટાવાલ પદ્મોદયિની
- ૩૧...વૈરાગ્ય બોધ કાવ્ય
૩૨. હુંડીમાં વિદ્યાભ્યાસ
- ૩૩...દયાશુભ્ર ભાગ ૧ લો.
- ૩૪ થી ૩૬ હુંડી વાર્તાઓ ભાગ ૧.

સં. ૧૯૭૦ નાં પુસ્તકો

- ૩૭-૩૮ સ્વામી રામતીર્થ ભાગ ૬
- ૩૯-૪૦ સામાન્ય જોવાના મનમાર્ગ.
- ૪૧ થી ૪૩ હુંડી વાર્તાઓ ભાગ ૨ ને.
- ૪૪-૪૫ સ્વામી રામતીર્થ ભાગ ૭
- ૪૬ થી ૪૮ નેપોલિયન બોનાપાર્ટ.

‘બૃહદ્ અંથમાળા’ દ્વારા નીકળેલા ખાસ મહોટા ઉત્તમ અને સસ્તા અંથો.

આ જમાનાના મહાસમર્થ ઉપદેશક

સ્વામી રામતીર્થ

એમ. એ. ના સદ્ગુપદેશ

અંથ ૧ લો-ભાગ ૧ થી ૫ ભાગા.

સ્વામીજીના ઉત્તમ ચરિત્ર અને ચાર દર્શનીય
છપીયા સાથે મહોટાં પૃષ્ઠ ૪૨૦ પાકું પૂઠું
છતા માત્ર રૂ. ૧) સોનેરી પૂઠું ૩. ૧૦ પા. ૦૮-

આ અંથમાં બવહાર, પરમાર્થ અનેની મિહિના
અનેક તિત્તમર્ગ, સાધન, શાસ્ત્ર તથા અનુભવના
અનેક દેખાત રહે એવી તો મરન, રસીક અને મચોટ
રીતે દર્શાવેલા છે જે જોથી વાચકના હૃદયમાં અપૂર્વ
ચેતન્ય, અખૂટ સ્વાહ અને દિવ્યમનોબળ રેડાઇ
તેનું જીવન બદલાવુ બળ છે

પ્રત્યેક ભાગતસંતાને અવશ્ય વાંચવા યોગ્ય
હિંદુ ધર્મના રક્ષક મહા પરાક્રમી પુરૂષ

શિવાજી છત્રપતિ

આ ચરિત્ર નવિન, સંપૂર્ણ, વિસ્તૃત, વી-
રત્વ ભરેલું, સુબોધક અને અસરકારક છે.

મોટા ૩૫૦ પૃષ્ઠ, છતા માત્ર રૂ. ૧૦૦ સારા
કાગળ રૂ. ૧) ખામ ઉચી આટલિ રૂ. ૧૧ પા. ૦૮-

આર્યમિષક

અથવા હિંદુસ્થાનનો વૈધરાજ.

વૈદ્યનો ઉત્તમ અંથ-પ્રવાર્ધ તથા ઉત્ત-
રાર્ધ. પૃષ્ઠ ૫૩૦, સોનેરી પૂઠું રૂ. ૧૧૦ પા. ૦૮-

શ્રીમદ્ ભાગવત

વેદધર્મ ગણાવાળું ઉત્તમ ભાષાંતર
પાકું સોનેરી પૂઠું રૂ. ૨) પા. ૦૮-

સર્વ તાપની શાન્તિ કરનાર મહાભારતનો
અતિ બોધદાયક વિભાગ

શાન્તિપર્વ

રાજધર્મ, આપદધર્મ અને મોક્ષધર્મનું
શુદ્ધ ભાષાંતર

પૃષ્ઠ ૮૪૦-અર્ધાય ૩૬૬ મજબૂત કાગળ,
ઉત્તમ છપાઈ, સોનેરી પૃષ્ઠાં, છતાં મૂલ્ય-
પ્રથમના રૂ. ૮) ને બદલે માત્ર રૂ. ૧૦ સામાન્ય
આવૃત્તિ રૂ. ૨) પા. ૦૮-

૧૯૯૨ આખર સુધી દર પ્રતે રૂ. ૦૮ કમી.

કર્નલ ટાંકકૃત મહાન અંથ

રાજસ્થાન

નો ઇતિહાસ-અંથ ૧ લો.

એમાં મેવાડ રાજ્યના પ્રથમથી હાલ
સુધીના વૃત્તાંત સાથે સેંકડો ધીરવીર આ
પુરૂષો અને રાજારાણીઓનાં અદ્ભૂત ચરિત્રો
અને ઐતિહાસિક બનાવોનો સંગ્રહ છે.

વળી એમાં ૪૦ અક્ષિતઓના ચિત્ર, સેકડો
નર્મિત દીપ્પણ, મરળ, તેજસ્વી અને રસીક ભાષા,
મોટા ૮૦૦ પૃષ્ઠ, જે મોટા વશપત્ર, મજબૂત
પૂઠું છતા માત્ર રૂ. ૨), સામાન્ય આટલિ રૂ. ૨૫,
ઉચી આટલિ રૂ. ૩૩ પા. ૦૮- ૧૦૦- વી ૦૮-

શ્રી જ્ઞાનેશ્વરી ગીતા

શ્રી જ્ઞાનેશ્વરજીકૃત ટીકાનું ઉત્તમ ભા-
ષાંતર; ગીતાના દરેક શ્લોક, અર્થ તથા
જ્ઞાનેશ્વરજીના ઉત્તમ વિસ્તૃત ચમત્કારિક
ચરિત્ર સાથે પૃષ્ઠ ૫૫૦, મજબૂત કાગળ, સો-
નેરી પૂઠું છતાં માત્ર રૂ. ૨) પા. ૦૮- વધુ.

સસ્તું સાહિત્ય વર્ધક કાર્યાલય, ૭ મવખાનેની, હાથીમિસ્કીંગ-મુંબઈ, નં. ૨,
જમાવપુરરોડ, ખમાસાચોળી-અમદાવાદ.

‘ઉત્તમ ગ્રંથો’ એ સુવર્ણના ભંડાર
કરતાં પણ અતિ ઉત્કૃષ્ટ સંપત્તિ છે.

પ્રથમથી માત્ર રૂ. ૧૦) માં નામ નોંધાવો
હવે નાણાં ભરી ગરીબો પણ ખરીદા!

ભારતવાસીઓનો સર્વથી મહાન, પ્રિય, પૂજ્ય ગ્રંથ

સંપૂર્ણ મહાભારત

આર સ્ટોટા ભાગમાં—આઠ પૈજ પૃષ્ઠ ૩૭૫૦

જેમાં—સુદર પચરંગી ૨૦ ચિત્રો, મજબૂત એન્ટ્રીક કાગળ, સુશોભિત સોનેરી પૃષ્ઠો,
મજબૂત બંધાર્થ, સફાઈદાર છપાઈ, તથા પ્રત્યેક શ્લોકના અંક આવશે.

આ પ્રમાણે આ મહાભારત ખીન્નગ્રા કરતાં અનેક ગાબતોમાં સ્હકીયાતું થવા સાથે ભાષાંતર પણ
બાકીના ત્રણ ભાગોમાં ખાસ નવિન આવનાર હોવાથી ધણુજ ઉત્તમ અને સરળ આવશે. આમ
છતાં તેનું મૂલ્ય ખીન્ન રૂ. ૨૫-૩૦ છે, તેને બદલે આ ખાતાએ પોતાના ધોરણને અનુસરીને

માત્ર રૂ. ૧૨, અને પ્રથમના ૧૦, જ રાખ્યું છે.

૧. શાન્તિપર્વ-પૃષ્ઠ ૮૫૦નું તૈયાર છે, તે તરતમાં અમદાવાદમાંથી રાા ને બદલે ૨-માં મળશે
તે ખરીદવા સાથે રૂ. ૧) ખીન્ન ભાગો ગેટ વધુ લેવાશે. પોસ્ટેજ દરેક ભાગનું ના થી નાન્ જૂડું પડશે.
બાકીના ત્રણ ભાગ-૧૦૦૦, ૧૦૦૦, પૃષ્ઠના થઈ વર્ષ વર્ષને અંતરે અંકેક ભાગ નીકળશે તેમ
તેમ કટકે કટકે મળી બાકીના રૂ. ૭) લેવાશે, જેથી ગરીબમાં ગરીબ પણ મહીને ન બચાવી આપો
અંથ ખરીદી શકશે. દરેક ભાગ તૈયાર થયેથી અમદાવાદ બહારનાં શહેરો જેમકે-મુંબઈ, સુરત,
ભરૂચ, વડોદરા નડીયાદ, ભાવનગર, રાજકોટના એજન્ટોદ્વારા રેલ્વે ખર્ચના ગાત્ર બળે આના
વધુ લઈને અપાશે, જેથી ટપાલનો કે રેલ પારસકનો ભાર ખર્ચ બચી જશે. પોતાની નત, કુટુંબ
અને વંશજોના હિતાર્થે આવો મહાન ગ્રંથ આટલા સસ્તામાં સંગ્રહ કરી લેવાની આ તક ફરી ફરીને
નહિ મળે. શાન્તિપર્વ સિવાયના ખીન્ન ભાગો મગવડ હશે તો છૂટક દોઢા મૂલ્યે અપાશે.

રેલ્વે રસ્તે—આ ખાતાનાં રૂ. ૫) યા વધુનાં પુસ્તકો અમદાવાદથી રેલ્વે રસ્તે મંગાવવાથી બહુજ
જાજી ખર્ચે આવશે; પણ એ પ્રકારમાં કિંમત પૂરી પ્રથમથી મોકલી સ્ટેશનનું નામ લખવું, પેકીંગ માફ
આ ખાતાનાં સર્વ પુસ્તકો નીચલે સ્થળેથી જુજ વધુ મૂલ્યે મળશે, જેથી ટપાલ ખર્ચે બચશે

મુંબઈ—બોમ્બે સ્વદેશી સ્ટોર્સ-જોરીબંદર મ્હામે
” એમ. એમ. ત્રિપાઠીની કુન્-પ્રિન્સેસસ્ટીટ.
” વસનજી પરમાનંદ-ચાહવાળા, કાવળાદેવી
સુરત—ચંદ્રપ્રકાશ ઓફીસ-ભાગાતલાલ.
ડાકોટ—જી. જેઠાલાલ મનસુખરામ.

ભરૂચ—જી. દેશાઈ બ્રધર્સ-કે. ક્તોપોર દરવાજા.
વડોદરા—જી. મોહનલાલ મનસુખરામ-દેરીપુરા.
રાજકોટ—જી. હરેચર મેઘજી-કે. પરાબનર.
ભાવનગર—જી. અબદુલ હુસેન આદમજી.
નડીયાદ—સુનીલાલ બોધાભાઈ-અમદાવાદીભાગો

પોસ્ટેજ જૂડું. ટપાલ કે રેલ રસ્તે મંગાવનારે આ પત્રના નામ સાથે નીચલે સ્થળે અમદાવાદ લખવું.

સસ્તું સાહિત્ય વર્ધક કાર્યાલય મુંબઈ ૨ અને અમદાવાદ.

માસિકના વાંચક વૃંદો તરફ વિનંતિ

સારણગાંઠની માવજતની સુધરેલી રીતો અને
અમારા પટ'ટ પટાઓ.

અમે બેઠકક સુધી રીતે કહેવાને હિંમત કરીએ છીએ કે મોટા મોટા ડાકટરો અને વૈદકવિદ્યાપર પુસ્તકો લખનારાએ ખીજી જાતના પટાઓને એક કોર સુધી અમારા પટાજ વાપરવાની ભલામણ કરે છે.

સારણગાંઠના દરદીઓ માટે ખાસ અગત્યનું.

તુટ કે જેને વૈદકશાસ્ત્રની ભાષામાં “હરનીયા” કહે છે તે એમ બતાવે છે કે શરીરના કુદરતી ખાડાઓમાંથી તમાં સમાવદી વસ્તુનું ગહાર આવી પડવું, પણ ન્યારે ત શબ્દ એકલો વપરાયલો હોય છે ત્યારે તેનો અર્થ પેડુમાંથી આંતરડાંનું ગહાર નીકળી પડવું એવો થાય છે. ઉમર લાયક માણસોમાં જે હરનીયાની ગાંઠ જોવામાં આવે છે તે ઘણે ભાગે આ પ્રકારનીજ હોય છે. આ ગાંઠનો ઘણી જાતો હોય છે મરદોમાં ન્યારે સાથળના મુળમાં ગાંઠ થાય છે ત્યારે તને “ટયુમર” ગાંઠ એવા નામથી ઓળખે છે અને ભેરાંઓમાં પણ જો સાથળના મુળની હેઠે થાય છે તો તને “ટયુમર” કહે છે. આ દરદ શરીરના અવયવોના નળણા પડવાની સાથે ધીમે ધીમે ગહાર દેખાય છે પણ ઘણે ભાગે તો હદ ઉપર જરૂર આ બળ વાપરવાથી આ દરદ એકા એક

દેખાદે છે. કોઈ ચીજ એકદમ તુટી પડતી હોય એવી લાગણી થાય છે અને તરત સોજો ચડી આવે છે. મરદોમાં આ તુટ વધીને અંડકોશમાં જાય છે અને ભેરાંઓની તે સાથળના મુળમાં એક નાની ગાંઠ જેવું રહે છે ન્યારે આવી રીતે એકતાર તુટ થાય પછી આંતરડાં પાછાં પેડુમાં બેસી જાય અગર બેસાડી શકાય છે ત્યારે ગાંઠ ગળી જાય એવી છે એમ મનાય છે ન્યારે તે નીચેજ રહે છે. ને પાછી બેસી જતી નથી ત્યારે તે ગળી ન જાય એવી કહેવાય છે અને ન્યારે જે સ્નાયુના તંતુઓ તોડીને તે ગહાર આવી હોય તે તંતુઓથી છીકકાઈ બધાઈ નાની થઈ જાય છે ત્યારે તેને દળાઈ ગઈ એમ કહે છે.

આ ઉપર આપ્યું છે તે તો “હરનીયા” સારણ ગાંઠનું ટુંકું ધ્યાન છે પણ આ બાબતમાં અમે એ વીસ વરસ સુધી ગરાબર કાળજીપૂર્વક કામ કરેલું હોવાથી તે બાબત અમે એ કરતાં ઘણી વધારે માહેતી ધરાવીએ છીએ.

મેડેરબાન સાહેબો યાદ રાખો કે અનુભવ એ મોટી વાત છે.

કોઈપણ જાતની સારણ ગાંઠનું દરદ ઘણું જોખમ ભરેલું છે તેથી

આવો અને અમને એકદમ મળો અને અમે તમને પૂરતો આરામ આપશું.

ભલામણ

શુશ્રોણીત અક્ષરોથી લખેલી જાહેર બળરોથી છેતરાતાના, પણ રૂબરૂ મળી જાતનો અનુભવ થયો અને આરામ મેળવો.

એન. પાવેલ અને હું.

જાંતરોને પટાઓ બનાવનાર, હોર્નળી રોડ અને કનકત રોડ મુંબઈ.

IMPORTS OF SUGAR.

પરદેશી ખાંડની આયાત.

ધ. સ. ૧૯૧૪ ના સપ્ટેમ્બર માસમાં હિંદુસ્તાનમાં નીચે પ્રમાણે ખાંડની આયાત થઈ હતી.

જે દેશોમાંથી આયાત થઈ હોય તેનું નામ.	૧૯૧૩	૧૯૧૪
	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.
ડેનમાર્ક	...	...
જર્મની	...	...
હોલાંડ	...	...
બેલજીયમ	...	...
ફ્રાન્સ	...	...
ગ્રાસ્ટ્રીયા હંગરી	...	...
સ્વેડેન સેટલમેન્ટસ.	...	...
જાવા	...	...
ચીન	...	...
જાપાન	...	...
રીયુનીયન	...	...
પ્રુસ	...	...
મોરીશિયસ	...	...
વેસ્ટ ઇન્ડીઝ	...	...
સાઉથ અમેરિકા	...	...
ગ્રાસ્ટ્રીયા	...	...
બીજા દેશો	...	...
કુલ-	૨૧,૧૩,૮૦૫	૮,૦૫,૧૩૭

બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનના જુદા જુદા પ્રાંતોમાં નીચે પ્રમાણે ખાંડની આયાત થઈ હતી.

નામ.	બીટની ખાંડ.	શેરડીની ખાંડ.	ટોટલ.
	૧૯૧૩	૧૯૧૪	૧૯૧૩
	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.	હંદ્રવેટ.
બંગાળ	૧૫૫	...	૧૩,૧૬,૭૧૬ ૩,૮૧,૦૧૦
સુબ	૫	...	૪,૦૦,૧૬૨ ૮૬,૭૮૨
સિંધ	૧,૨૨૮	...	૨,૨૭,૭૩૩ ૨,૨૨,૫૮૭
મદ્રાસ	૩૬	૨	૮૭,૩૧૮ ૩૪,૬૭૬
બમો	૧૨૧	...	૭૭,૩૨૫ ૭૭,૭૭૭
કુલ	૧,૫૫૧	૨	૨૧,૧૨,૨૫૪ ૮,૦૫,૧૩૫

SPINNING & WEAVING RETURNS.

સુતર અને સુતરાઉ કાપડના આંકડાઓ.

ઇ. સ. ૧૯૧૪ ના ઑગષ્ટ માસમાં હિંદુસ્તાનની મીલોમાં નીચે પ્રમાણે સુતર તથા સુતરાઉ કાપડ બનાવવામાં આવ્યાં હતાં.

સુતર (રતલ)

બ્રિટીશ ઈન્ડીયા

૧૯૧૩

૧૯૧૪

સુખમ

૪,૧૮,૭૬,૫૮૧

૪,૦૨,૪૬,૬૫૧

મદ્રાસ

૪૦,૦૫,૩૪૦

૩૬,૬૭,૦૫૬

બંગાળ

૨૯,૬૮,૮૬૬

૨૬,૧૯,૭૮૯

યુનાઇટેડ પ્રોવીન્સીઝ

૩૬,૬૬,૬૫૮

૩૯,૩૯,૨૯૧

પંજાબ

૫૫૭,૬૫૦

૫૧૬,૦૧૮

મધ્ય પ્રાંતો તથા બિરાર

૩૩,૩૫,૭૦૪

૨૯,૩૧,૨૬૧

બ્રિટીશ ઈન્ડીયામાં કુલ

૫,૬૪,૪૬,૭૯૯

૫,૩૯,૨૦,૦૬૬

દેશી રાજ્યો

૩૩,૫૦,૬૮૭

૩૦,૮૬,૬૩૪

કુલ ... ૫,૯૭,૯૭,૪૮૬

૫,૭૦,૦૬,૭૦૦

કાપડ

૬ બ્રિટીશ ઈન્ડીયા

૧૯૧૩

૧૯૧૪

સુખમ { રતલ

૧,૮૬,૬૧,૦૩૦

૧,૪૯,૭૯,૪૦૭

વાર

૮,૧૨,૦૧,૪૩૯

૬,૨૮,૯૮,૨૧૬

મદ્રાસ { રતલ

૭૭૬,૦૯૧

૬૬૦,૦૫૭

વાર

૨૬,૦૩,૦૭૧

૨૧,૪૪,૯૨૫

બંગાળ { રતલ

૩૪૨,૬૪૦

૩૬૫,૦૬૫

વાર

૧૮,૭૮,૫૨૩

૨૨,૬૯,૬૭૪

યુનાઇટેડ પ્રોવીન્સીઝ { રતલ

૯૪૫,૫૪૦

૯૬૪,૦૭૦

વાર

૪૧,૪૬,૫૧૬

૩૭,૯૨,૩૩૮

પંજાબ { રતલ

૭૬,૭૬૬

૬૩,૪૭૦

વાર

૨૫૫,૫૮૮

૨૭૩,૩૫૬

મધ્ય પ્રાંતો અને બિરાર { રતલ

૧૨,૪૬,૦૨૨

૯૩૦,૯૮૮

વાર

૪૬,૬૬,૭૧૩

૩૬,૧૦,૧૭૨

બ્રિટીશ હિંદુસ્તાનમાં કુલ { રતલ

૨,૨૦,૪૮,૦૮૯

૧,૭૯,૬૩,૦૫૭

વાર

૯,૪૭,૫૧,૮૫૦

૭,૪૯,૮૮,૬૮૧

દેશી રાજ્યો { રતલ

૧૩,૯૮,૧૬૫

૧૪,૭૯,૪૭૮

વાર

૫૨,૪૩,૦૨૪

૫૬,૯૦,૯૬૦

એકંદર ટોટલ { રતલ

૨,૩૪,૪૬,૨૫૪

૧,૯૪,૪૨,૫૩૫

વાર

૯,૬૯,૯૪,૮૭૪

૮,૦૬,૭૬,૬૪૧

ડેવાસી એન્ડ લોરેન્સ કું ન્યુયોર્ક.

અમેરીકાવાળાઓની ખાસ બનાવેલી દવાઓ.

૧.

૨.

ધલીકઝીર ગ્લીશરોફાસફેટ
કંપાઉન્ડ.

છાતીના તેમજ ક્ષયના દરદો,
ઘડપણની નબળાઈ, પ્રીતિ ચહેરો
તથા બીમારી પછીની નબળાઈ
વિગેરેપર ઉત્તમ ફાયદો કરે છે.

ચેનીંગ્સ સારસાપરીલા.

લોહીને સાફ કરી શરીરને લાલ
સુરેખ જેવું બનાવે છે તેમજ
આમડીપર થતા શુભઝા, ખીલ,
ખરબવા માટે અકસીર ઉપાય છે.

પાંચ

૩.

વાપરો

અમુલ્ય

યુરીસેપ્ટીક પીલ્સ.
પરમાની દવા.

અને

ગુણકારી

પ્રમેહ (પરમા) માટેની સમ-
બાણ ગોળીઓ આ દવા પરમાના
રોગને મટાડી પીસાબ સાફ લાવે
છે. લોહી શુદ્ધ કરે છે વાપરી
ખાત્રી કરે.

ખાત્રી

ચીજો.

કરો.

૪.

૫.

આયરો ટોનીક પીલ્સ.

ધાતુ પૌષ્ટિક ગોળીઓ.

શરીરમાં લોહી વધારી નબળા
પડી ગયેલા શરીરને શક્તિ વધા-
રવા બહુજ ફાયદાકારક છે.

એલેન્સ કફ બાલસમં.

ખાંસી, ઉધરસ, શરદીથી ગ-
ળાના તથા છાતીના થતા સોજા
અને દમ માટે ઘણી ફાયદા કારક
દવા છે.

જોબન્ટો :—

છગનલાલ રૂઘનાથદાસ એન્ડ કુંપની.

મારકેટ—મુંબાઈ નં. ૨.

IMPORTS & EXPORTS OF GOLD & SILVER.

સોના રૂપાંની આયાત અને નિકાશના આંકડા.

ધ. સ. ૧૯૧૪ ના સપ્ટેમ્બર મહિનામાં થયેલી સોના રૂપાંની આયાત અને નિકાશના આંકડા નીચે આપ્યા છે:—

IMPORTS OF GOLD સોનાની આયાત.

દેશનું નામ.	૧૯૧૩ રૂ.	૧૯૧૪ રૂ.
બંગાળા	૬,૨૦,૬૫૯	૫,૪૫,૪૦૪
સુબંધ { ખાનગી	૧,૩૮,૩૫,૨૩૯	૮,૫૫,૦૮૭
સરકારી	.....	.....
સિંધ ...	.....	૬,૦૦૦
મદ્રાસ ...	૧૫,૦૩૦	૧૦૫
બર્મા ...	૧,૦૭,૫૧૮	.....
કુલ { ખાનગી ...	૧,૪૮,૭૮,૪૪૬	૧૪,૮૬,૫૯૬
સરકારી ...	.....	.....

EXPORTS OF GOLD.

સોનાની નિકાશ.

બંગાળા	૫,૩૮૨	૨,૬૨૭
સુબંધ { ખાનગી	૩૩,૭૭,૫૨૮	૧,૨૪,૫૦૦
સરકારી	.....	.....
સિંધ ...	.....	.....
મદ્રાસ ...	૮૫૦	૭૫૦
બર્મા ...	.....	૧૨૦
કુલ { ખાનગી ...	૩૩,૮૩,૭૬૦	૧,૨૭,૬૮૭
સરકારી ...	.....	.....

IMPORTS OF SILVER.

રૂપાંની આયાત.

બંગાળા { ખાનગી ...	૧૩,૦૪,૩૨૩	૧૩,૪૧,૮૯૧
સરકારી ...	.....	૧,૬૧,૮૩૮
સુબંધ { ખાનગી ...	૬૫,૮૭,૭૪૭	૨૧,૭૬,૬૮૬
સરકારી ...	.....	.....
સિંધ ખાનગી ...	૬૬,૭૨૧	૮૧,૫૨૨
મદ્રાસ ...	૧,૬૬,૫૧૨	૮૪,૬૪૦
બર્મા ...	.....	૧૦૫
કુલ { ખાનગી ...	૮૧,૨૮,૩૦૩	૩૬,૮૪,૮૪૪
સરકારી ...	.....	૧,૬૧,૮૩૮

EXPORTS OF SILVER.

રૂપાંની નિકાશ.

બંગાળા ખાનગી ...	૧,૩૧,૫૪૮	૧,૮૮૪
સુબંધ { ખાનગી ...	૭,૪૭,૦૦૦	૩,૦૦,૦૦૦
સરકારી ...	.....	.....
સિંધ { ખાનગી ...	૧૦૦	૧૦,૦૦૦
સરકારી ...	.....	.....
મદ્રાસ ...	૧૧,૦૫,૨૭૦	૨૪૦
બર્મા ...	.....	.....
કુલ { ખાનગી ...	૧૬,૮૩,૮૧૮	૩,૧૨,૧૨૪
સરકારી ...	૧૦૦	.....

	૨.	૩.
લાકડાં	૪,૦૭,૯૫૩	૭,૬૬,૧૫૨
રમકડાં	૪,૨૮,૯૯૫	૧,૩૮,૬૭૩
છત્રીઓ	૧,૩૯,૫૪૮	૩૮,૬૭૨
છત્રીઓનો સામાન	૧,૩૯,૦૩૪	૩૨,૭૮૮
કુલે આયાત	૧૬,૬૫,૧૮,૫૪૭	૭,૩૯,૮૫,૭૮૭
Exports.		નિકાશ.
ચીજો નામ.	૧૯૧૩	૧૯૧૪
જીવતાં જનાવરો	૨,૯૬,૫૨૫	૫૮,૦૬૫
પ્રસ કરવા માટે રેસા	૧,૦૮,૧૭૮	૬,૬૫૨
મીઘુખતી	૧,૭૮,૨૬૬	૧,૦૮,૮૬૨
સોલ્ટ પીટર	૧,૭૨,૦૪૧	૧,૬૩,૧૩૦
કોલસા	૩,૫૨,૦૨૪	૨,૬૧,૦૪૩
પાણી	૧,૬૨,૨૭૧	૧૩,૭૩૪
પથિયા, (સીદરી)	૫,૪૨,૦૧૪.	૧,૨૨,૮૪૯
ફેરડાં	૮૫,૭૦૪	૨૦,૩૮૨
વાગો	૧,૩૧,૫૬૫	૪૧,૮૩૨
પાણી	૫૨,૦૮૮	૪૨,૬૬૩
ફરકા બેઠાં	૩,૨૯,૬૩૩	૭૫,૬૯૪
કુગડાં, ચામડાં રંગવાની ચીજો	૫,૮૦,૭૩૫	૧,૩૯,૭૯૧
ફળ ને શાક	૩,૫૦,૦૬૫	૩,૦૩,૬૩૭
કાગર	૨,૮૫,૬૩૮	૨૬,૬૬૬
ચોખા	૧,૦૯,૪૪,૦૭૧	૪૬,૦૫,૭૭૯
ઘઉં	૧,૪૬,૯૨,૯૯૦	૬૭,૭૯,૬૫૬
ઘઉંનો લોટ	૧૧,૪૪,૭૮૩	૬,૧૫,૭૦૫
ખીજી બતનો દાણો	૪૬,૭૨,૧૭૫	૭,૨૪,૩૯૬
વગર કેળવાયલાં ચામડાં	૬૦,૬૫,૫૦૫	૧૮,૩૬,૦૫૯
લાખ	૯,૭૦,૫૬૬	૫,૬૪,૩૮૦
કેળવાયલાં ચામડાં	૪૦,૩૮,૭૬૭	૩,૨૧,૨૦૯
દારૂ	૪,૧૭૩	.....
રખાર	૫,૯૭,૬૩૪	૫,૪૩,૬૯૫
પાતર	૪,૮૦,૭૬૭	૧,૩૬,૮૦૨
ગેનીઝ	૧૦,૩૧,૮૨૬	૨,૧૮,૫૭૫
૧ અને ૨ટીલ	૫,૬૮,૫૩૨	૧,૭૫,૦૬૦
૨, ૩, ૪	૨૦,૨૪,૭૮૬	૪,૭૫,૬૪૯
.....	૫૦,૦૩૨	૬,૦૮૮
.....	૨,૬૮,૧૯૨	૧૫,૭૬૦
.....	૧,૦૦,૬૫૮	૩૬,૫૭૦
.....	૧,૬૬,૬૪૯	૧,૬૧,૮૩૧

	રૂ.	રૂ.
અખત્રીનું તેલ	૨૮,૩૨૦	૨૧,૬૩૭
ખીજી જાતનાં તેલો મળી કુલ...	૮,૪૨,૦૩૨	૩,૧૦,૬૬૪
ખોળ	૧૧,૦૨,૭૬૨	૩,૭૭,૦૪૪
અપ્રીણુ	૩૩,૧૯,૫૦૫	૨,૬૨,૨૦૦
ધી	૩,૨૦,૦૯૧	૧,૨૮,૭૭૩
દીવેલી	૧૪,૯૭,૨૧૧	૨,૮૮,૬૨૬
ટોપરાં	૪,૦૪,૩૮૨	૮,૩૬૭
ઠપાસીયા... ..	૧૧,૬૪,૩૪૧	૬,૮૬,૨૭૪
ભોંયસીંગ	૬,૪૭,૨૭૩	૧,૩૩,૮૧૦
અખત્રી	૯૦,૦૬,૪૨૫	૪૧,૦૬,૪૭૬
ખસખસ... ..	૪,૧૬,૪૬૪	૨૦,૭૬૬
સરસવ	૧૬,૫૯,૩૮૭	૨,૫૩,૪૪૬
તલ	૩,૮૯,૭૭૮	૪૧,૨૦૦
તેજનો	૫,૪૭,૫૧૯	૧,૨૯,૪૯૪
ખાંડ	૮૧,૨૭૫	૧૨,૧૦૫
ચા	૨,૨૪,૮૦,૬૪૭	૧,૬૮,૧૦,૮૫૩
કાચું રૂ	૧,૮૫,૫૯,૯૯૯	૩૫,૫૪,૧૧૮
ટવીસ્ટ અને ચાર્ન	૯૦,૬૨,૬૬૦	૧૮,૬૧,૮૦૨
રૂમાલ અને શાલો	૪૬,૧૫૭	.....
પોસ ગુડ્ર	૧૭,૩૫,૭૭૬	૨,૨૫,૪૬૩
શણ	૧૦,૯૫૫	૯૫૦
ન્યુટ કાચા	૩,૨૩,૨૨,૯૪૬	૭૩,૬૧,૦૩૮
ટવીસ્ટ અને ચાર્ન	.....	૧૦,૩૫૭
ગની બેગઝ	૧,૨૧,૭૯,૭૭૨	૭૦,૬૮,૯૭૨
ગુણપાટ	૧,૭૩,૦૦,૧૩૬	૧,૦૭,૭૨,૭૦૨
રેશમ (કાચું)	૪,૬૯,૯૮૨	૪,૫૧૫
રેશમ કુલ	૫,૩૬,૯૫૬	૨૨,૨૪૨
હિન કાચું	૧૬,૮૪,૨૩૫	૩,૬૦,૪૪૦
હિનની ધાળલીઓ ને ગાલીયા વગેરે ...	૧,૭૧,૬૩૮	૪૭,૨૬૭
તંગાકુ, ખીડી વગેરે	૨,૬૧,૬૨૧	૬૩,૫૫૨
લાકડાં, પાટીયાં વગેરે	૭,૨૪,૬૫૬	૨,૪૮,૬૩૬
હિંદુસ્તાનમાંથી થયેલી કુલે નિકાશ.	૧૬,૪૭,૭૭,૬૭૭	૭,૪૯,૮૨,૪૨૨